

ఆంధ్ర
సాహిత్య సర్వస్వము
(తెలుగు నిఘంటువు)

★

కర్త
విద్వాన్ కవిచంద్ర
కోట: సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి,
అష్టావధాని

★

ప్రకాశకులు :

ప్రసాద్ అండ్ కంపెనీ

మద్రాసు - 1

[హక్కులు ప్రకాశకులివి]

1970

[వెల. 7-50]

ద్వితీయ ముద్రణ
ఆంధ్ర
సాహిత్య సర్వస్వము

కర్త .
విద్వాన్ కవిచంద్ర
కోట. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి
అష్టావధాని

ప్రకాశకులు
ప్రపాద్ & కంపెనీ
మద్రాసు - 1.

హక్కులు :
ప్రకాశకులవి

ముద్రణ :
వెల్డన్ ప్రెస్
మద్రాసు - 21.

వెల :
రూ. 7-50.

ప్రకాశకులవిజ్ఞప్తి

అష్టావధానులు, 'కవిచంద్ర' బిరుదాంకితులు, విద్యాన్ పట్టభద్రులు, విశేషించి నెల్లూరు జిల్లా కనిగిరిలోని బోర్డు మధ్యమ పాఠశాలాంధ్ర పండితులయిన కోట సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారి 'ఆంధ్ర సాహిత్య సర్వస్వము'ను ప్రథమ స్వాతంత్ర్యోత్సవ సందర్భ కుభనమయంలో ఆంధ్ర లోకమునకు అర్పింపగలిగినందులకు మేము అమందానందమును పొందుతున్నాము.

ఈ గ్రంథము సారస్వతారాధకులకు ముఖ్యముగా పాఠశాల, కళాశాల విద్యార్థులకు విశేషముగా ఉపకరింపగలదని మా అభిప్రాయము.

ఇందు అర్థ నిఘంటువేకాక మఱి పదునైదు పరిచ్ఛేదములలో ఆనేక విషయ పదములు వరీకరణ మొనర్పబడి చేర్చబడినవి.

అర్థ పరిచ్ఛేదమునకు పిమ్మట వ్యుత్పత్త్యర్థ పరిచ్ఛేదము చేర్చబడినది. పదముల యొక్క ఉత్పత్త్యర్థములు తెలుసుకొనుట విద్యార్థులకు అతి ముఖ్యముగా భట్టియము మొదలయిన పెద్ద గ్రంథములు పరిశీలించిన గాని పదముల వ్యుత్పత్త్యర్థములు తెలియవు. విద్యార్థులకు అట్టి పెద్ద గ్రంథములు పరిశీలించవలసిన శ్రమ, కాలహరణము లేకుండ ఈ గ్రంథమున వ్యుత్పత్త్యర్థములు సులభము, శీఘ్రమయిన అందువిడిలో ఉంచబడినవి.

ఇట్లే నానార్థ, పర్యాయపద మున్నగు పరిచ్ఛేదములు చుడ కూర్చబడి విద్యార్థులకు విశేషముగా వరణీయములై ఉండుచున్నవి.

ఇట్టి ఉత్తమ, ఉపయోగకర గ్రంథ ప్రచురణ భాగ్యమును మాకు కలిగిందిన పండితవరునకు మా ధన్యవాదములు.

ఆంధ్ర దేశములోని పాఠశాలాధికారులు ఈ గ్రంథమును తమ తమ పాఠశాలలలో విరివిగ ఉపయోగించి మాకు ఇట్టి మంచి పుస్తకములు ఇంకను ప్రచురించు అవకాశమును కలిగింపగలరని నమ్ముచున్నాము. ద్వితీయ ముద్రణలో అనుభవమైన పండితులచే పరిష్కరింపబడినది.

అనుభవశాలురైన పండితవర్యులు ఈ గ్రంథమున చేర్పులు, ఏమయిన తెలుపుచో సంతోష పూర్వకముగను, కృతజ్ఞతా పూర్వకముగను చేశాని మూడవ కూర్పున చేర్పుగలమని మనవి.

మదరాసు-1 }
1970 }

ఇట్లు,
ప్రకాశకులు

విషయ సూచిక

పుట.

1.	అర్థ పరిచ్ఛేదము	1
2.	వ్యుత్పత్త్యర్థ పరిచ్ఛేదము	123
3.	నానార్థ పరిచ్ఛేదము	188
4.	పర్యాయ పద పరిచ్ఛేదము	280
5.	రూపాంతర పరిచ్ఛేదము	324
6.	తద్విత పరిచ్ఛేదము	340
7.	కృదంతి పరిచ్ఛేదము	346
8.	ప్రకృతి - వికృతి పరిచ్ఛేదము	350
9.	అర్థానుస్వార పరిచ్ఛేదము	367
10.	శకటరేఫ పరిచ్ఛేదము	373
11.	దేశీయపద పరిచ్ఛేదము	380
12.	న్యాయ పరిచ్ఛేదము	392
13.	లోకోక్తి పరిచ్ఛేదము	402
14.	దోష పరిచ్ఛేదము	425
15.	సంఖ్యా పరిచ్ఛేదము	436
16.	పకీర్ణ పరిచ్ఛేదము	438

1. అర్థ పరిచ్ఛేదము.

అ

అంక - ప్రక్క
 అంకకాడు - చలపాది
 అంకణము - లోఁగిలి
 అంకవిద్య - గణితము
 అంకించు - ఆడించు
 అంకితము - గుఱుతిడఁబడినది
 అంకియ - సంఖ్య
 అంకిలి - అడ్డు
 అంకిలిపడు - అడ్డుపడు
 అంకుటము - కుంచకోల
 అంకుశము - ఏనుఁగునుశిక్షించుటకుఁదగిన
 ఆయుధము
 అంకురము - మొలక
 అంకురించు - మొలచు
 అంకురము - మొలక
 అంకెకొను - కప్పకొను
 అంక్యము - ఒకవిధమైన మద్దెల
 అంగజాల - అంతిపురనందలి కావలివాడు
 అంగణము - ముంగిలి

అంగదట్టము - పావడ
 అంగదము - బాహుపురి
 అంగన - స్త్రీ
 అంగనము - ముంగిలి
 అంగమచ్చము - గుఱుతు
 అంగమొల - వస్త్రములేని మొల
 అంగరాగము - గంధపు పూత
 అంగరుహము - వెండ్రుక
 అంగరేకు - చొక్కాయ
 అంగహారము - అవయవములకదలిక
 అంగలార్చు - దుఃఖించు
 అంగారకుడు - ఒక గ్రహము
 అంగారధానిక - కుంపటి
 అంగారము - నిప్పు
 అంగార శకటి - కుంపటి
 అంగిటిముల్లు - గొంతులోఁ గలుగు ఒక
 రోగ విశేషము
 అంగిలి - గొంతు లోపలిభాగము
 అంగీకరించు - సమ్మతించు
 అంగుటము - బొటనవ్రేలు

అంగుళిత్రము - చేతి తొడుగు
 అంగుళము - బొటనవ్రేలి ప్రమాణము
 అంగుళి ముద్ర - ముద్దుటుంగరము
 అంగుళీయకము - ఉంగరము
 అంగుష్ఠము - బొటనవ్రేలు
 అంచన - ఫలవరిమితి నూహించుట
 అంచలము - కొంగు
 అంచితము - తగినది, పూజింపబడినది
 అంచె - ప్రయాణికులు నిలిచిపోవుట
 అంచ - హంస
 అంచయాన-హంసవంటి నడకగలయాడుది
 అంచువుతు - బ్రహ్మ
 అంచల - ప్రక్క
 అంచలము - కోపము
 అంచు - వివర భాగము, అనుచు
 అంజనము-కాటుక
 అంజనావతి-ఈశాన్యపు దిక్కునందలి ఆడ
 ఏనుగు
 అంజలి - నమస్కృతి
 అంజిక - భయము
 అంజ - అడుగు
 అంజాయించు - సందేహించు
 అంజు - భయపడు
 అంటసిల్లు - చేరుకొను
 అంటి - అరటి

అంటుకాడు - పియుడు
 అండ - ఆశ్రయము
 అండకోశము - ముష్కము
 అండగొట్టు - అలన్యముచేయు
 అండగొను - ఆశ్రయించు
 అండా - వెడల్పు మాతిగల పెద్దపాత్ర
 అండియ - చిమ్మనగ్రోవి
 అంతంత - కొంత దూరము
 అంతఃకరణము - మనస్సు
 అంతఃపురము - అంతిపురము
 అంతకుడు - యముడు
 అంతము - తుద
 అంతరంగము - మనస్సు
 అంతరము - భేదము
 అంతరాయము - విఘ్నము
 అంతరాళము - మధ్యభాగము
 అంతరించు - నశించు
 అంతరిక్షము - ఆకాశము
 అంతరీపము - ద్వీపము
 అంతరీయము - కట్టువస్త్రము
 అంతర్గతము - లోపలజేరినది
 అంతర్ధానము - మఱుగుపాటు
 అంతర్ధి - మఱుగు
 అంతర్భూతము - లోపల అడగినది
 అంతర్మనుడు - దుఃఖితుడు
 అంతర్యాగము - మనస్సునందలి పూజ

అంతర్వంశికుడు - అంతఃపురమునకు

అధికారి

అంతర్వత్ని - గర్భవతి

అంతర్వాణి - విద్వాంసుడు

అంతర్హితము - లోనణగినది

అంతశయ్య - శ్మశానము

అంతస్తు - మేడ

అంతాపసాయి - మంగలి

అంతిక - దాపు

అంతిపురము - అంతఃపురము

అంతిమము - చివర

అంతు - మొత్తము

అంతేవాసి - శిష్యుడు

అంత్రము - ప్రేగు

అందగించు - రమ్యమగు

అందదుకు - చాలయతుకులుకలది

అందలము - పల్లకి

అందిక - దాపు

అందనుక - అందాక

అందు - గ్రహించు

అందుకము - అందె

అందుపాటు - సమీపము

అందువు - అందియ

అంధకరిపువు - శివుడు

అంధకూపము - పాడుబావి

అంధతమసము - కటిక చీకటి

అంధము - గ్రుడ్డిది

అంధస్సు - అన్నము

అంధిక - చీకటి

అంధువు - బావి

అంధుడు - గ్రుడ్డివాడు

అంద్రము - తెలుగు దేశము

అంపకాడు - విలుకాడు

అంపట - బాణసముదాయము

అంపకోల - బాణము

అంపాచారము - జలప్రవాహము

అంపియ - వింపిగుడ్డ

అంపు-ఉత్తరువుచేయు

అంపుదోడు - సాగనంపువాడు

అంబరు - సుగంధద్రవ్యము

అంబళకము - అంబలి

అంబుడు - మంగలవాడు

అంబారము - ధాన్యరాశి

అంబారు - అంబారము

అంబారుపిడుజ - పశువుల నెత్తురు

అంబు - బాణము, [పీల్చు] ఒక జంతువు

అంబుదము - మేఘము

అంబుభృత్తు - మేఘము

అంబువాహిని - దోసే

అంబువు - నీరు

అంబువేతనము-నీరు ప్రబ్బుచెట్టు

అంబూకృతము - తుంపరలతో గూడిన

వాక్యము

అంబేద - దిట్టతనము లేనివాడు

అంభస్సు - నీరు
 అంభోజము - కమలము
 అంభోధి - సముద్రము
 అంభోరుహము - కమలము
 అంశము - భాగము
 అంశుకము - వస్త్రము
 అంశుమత్సర - అరటిచెట్టు
 అంశుమాలి - సూర్యుడు
 అంసకూటము - ఎద్దు మూపురము
 అంసలుడు - బలిసినవాడు
 అంహస్సు - పాపము
 అకరణి - శాపము
 ఆకించనుడు - దరిద్రుడు
 అకూపారము - సముద్రము
 అక్కజము - ఆశ్చర్యము
 అక్కటిక - కనికరము
 అక్కరము - అక్షరము
 అక్కఱుగండడు - శ్రద్ధగలవాడు
 అక్కలి - అల
 అక్కనము - దుఃఖము
 అక్కసి - కోపము కలవాడు
 అక్కసు - కోపము
 అక్కు - తొమ్ము
 అక్షతము - విరుగనిది
 అక్షతలు - విలుగని దీవనకొరకైన
 బియ్యము

అక్షదర్శకుడు - న్యాయ విచారణకర్త
 అక్షదేవి - జూదరి
 అక్షద్యూతకము - జూదమునందలి జగడము
 అక్షధూర్తిలము - ఎద్దు
 అక్షధూర్తుడు - జూదరి
 అక్షరచణుడు - వ్రాతకాడు
 అక్షరచంచువు - వ్రాతకాడు
 అక్షవతి - జూదము
 అక్షవాటము - మల్లలు సాధనము
 చేయించోటు
 అజ్ఞెంతి - ఈర్ష్య
 అక్షి - కన్ను
 అక్షిగతుడు - పిరోధి
 అక్షింతలు - అక్షతలు
 అక్షిబము - మునగచెట్టు
 అక్షోభము - కలతలేరిది
 అక్షిహిణి-21870 రథములు, 21870
 ఏనుగులు, 65610 గుఱ్ఱములు,
 109350 కాల్బలమునుగల సేన
 అఖాతము - నీరుగల లోతైన తావు
 అగచరము - కోతి
 అగచాల్లు - అపద
 అగజ - పార్వతి
 అగజాత - పార్వతి
 అగడిత - కందకము
 అగడు - నింద

అగడుపడు - నిందమోయు
 అగదంకారుడు - వైద్యుడు
 అగదము - ఔషధము
 అగపడు - కానంబడు
 అగరువు - చందనవిశేషము
 అగసాలె - కమసాలి
 అగస్తము - అగిసెచ్చెట్టు
 అగాధము - మిక్కిలి లోతుకలది
 అగారము - ఇల్లు
 అగుదెంచు - అగు
 అగులు - ఊడు
 అగ్గపడు - అగపడు
 అగ్గలము - అదికము
 అగ్గలిక - అధిక్యము
 అగ్గలించు - అతిశయించు
 అగ్గించు - స్తోత్రముచేయు
 అగ్గవ - చౌకి
 అగ్నిధువు - కుమారస్వామి
 అగ్నిముఖి - జీడిమామిడిచెట్టు
 అగ్నిముఖుడు - బ్రాహ్మణుడు
 అగ్నిముడు - మొదటివాడు
 అగ్నిష్టోమము - వసంతకాలమందు ఐదు
 దినములలో చేయబడుయాగము
 అగ్నిహోత్రము - అగ్ని
 అగ్రజుడు - అన్న
 అగ్రణి - ముఖ్యము

అగ్రహారము - బ్రాహ్మణుల ఇండ్ల వరుస
 అగ్రియము - ముఖ్యము
 అగ్రేసరుడు - మొదటివాడు
 అగ్ర్యము - ముఖ్యము
 అఘమర్షణము - 'ర్షకలుష హరిణియగు
 మంత్రిము
 అఘోరము - మిగుల ఘోరమైనది
 అఘ్న - ఆవు
 అచల - భూమి
 అచలము - కొండ
 అచిరద్యుతి - మెలుపు
 అచేతనము - ప్రాణములేనిది
 అచ్చము - స్వచ్ఛము
 అచ్చిక - కొఱత
 అచ్చికబుచ్చిక - కలుపుగోలుతనము
 అచ్చెరువు - అశ్చర్యము
 అచ్చనగాయలు - బాలికలాడునట్టి యొక అట
 అచ్చర - అప్పర శ్రీ
 అచ్చుకూటము - ముద్రాక్షరశాల
 అచ్యుతుడు - విష్ణువు
 అచ్చనలు - అచ్చనగాయలు
 అచ్చలించు - ఆగ్రహించు
 అచ్చుకుప్ప - ధనవంతుడు
 అచ్చదల - అప్పు
 అచ్చపడు - ఏర్పడు
 అచ్చభల్లము - ఎలుగుగొడ్డు

అజము - మేకపోతు
 అజగరము - పెనుబాము
 అజగర్దము - నీరుపాము
 అజగవము - శివునివిల్లు
 అజప - కొఱ్ఱ
 అజపుడు - వైదికగ్రంథమల చదువువాడు
 అజమోద - ఒకవిధమైన ఓమము
 అజస్రము - ఎల్లపుడు
 అజాజి - జీలకఱ్ఱ
 అజాజీవుడు - మేకల మేపువాడు
 అజినము - చర్మము
 అజిహ్మగము - బాణము
 అజిహ్మము - కప్ప
 అజిహ్వము - కప్ప
 అజీగవము - శివధనుస్సు
 అజ్ఞుడు - మూర్ఖుడు
 అజ్ఞరె - భళిరె
 అజ్ఞవాలు - కోడి
 అటకలి - నూనెజిడ్డును పోగొట్టు వస్తువు
 అటని - వింటికొప్ప
 అటమట - వంచన
 అటమటీడు - మోసకాడు
 అటవి - అరణ్యము
 అటరూషము - అడనరము చెట్టు
 అటిక - చిన్నమట్టికుండ
 అట్టచెమ్మ - ఒకవిధమైన ఆట

అట్టహాసము - పెద్దనవ్వు
 అట్టాలకము - కోట బురుజు
 అట్టిడు - అటువంటివాడు
 అట్టియ - సమూహము
 అడగారు - అడగు
 అడచు - అడగించు
 అడకము - లోపలనణగినది
 అడకించు - అపహసించు
 అడగొను - ముద్దచేయు
 అడగోలుకొను - అపహరించు
 అడజిడి - దుఃఖము
 అడవము - వక్కలాకులపెట్టె, మంగలిపొది
 అడబాల - వంటలక్క
 అడరించు - బాణమును ప్రయోగించు
 అడరుదెంచు - అడరు
 అడలు - శోకించు
 అడవికుక్క - తోడేలు
 అడవినట్టు - కోతి
 అడవితిరుగుడు - కోతి
 అడసాల - వంటయిల్లు
 అడిగము - భారవిశేషము
 అడగట్ట - పాదుక
 అడగొట్టు - దుర్మార్గుడు
 అడిచిపడు - త్వరపడు
 అడిత్రాగుడు - కఱవు
 అడిదపుమెకము - ఖడ్గమృగము

అడిదము - ఖడ్గము
 అడియఁడు - దాసుఁడు
 అడియరి - సేవకుఁడు
 అడుజు - ఒకీజాతి దేఁగ
 అడుపు - దెబ్బ
 అడువ - ప్రాతయైనది
 అడియాలము - ఆనవాలు
 అడియొత్తు - పాదుక
 అడిసాటా - తఱుగుబేరము
 అడుగుకొను - ప్రార్థించు
 అడుచు - కొట్టు
 అడుపు - కొట్టు
 అడుసు - బురద
 అడ్డంకి - నిరోధము
 అడ్డకట్ట - విఘ్నము
 అడ్డగాలు - అడ్డకట్ట
 అడ్డపాటు - నిరోధము
 అడ్డపాఁవ - శిశువు
 అడ్డబాస - బులాకి
 అడ్డమాను - అడ్డపఁటై
 అడ్డసరము - ఒక దినుసు మందు ఆకు
 అడ్డాదిడి - అక్రమము
 అడ్డి - నిరోధము
 అడ్డిగలు - ఒక విధమగు సొమ్ము
 అణఁకువ - అడఁకువ
 అణఁచు - అడఁచు

అణకుఁడు - అధముఁడు
 అణి - అంచు
 అణిమ - ఐశ్వర్యము
 అణుకుఁడు - అల్పుఁడు
 అణువు - లేశము
 అతకరించు - క్రిందుపఱచు
 అతగుఁడు - దుర్బలుఁడు
 అతనుఁడు - మన్మథుఁడు
 అతసి - నూనెయగినె
 అతిక్రమము - మీఱుట
 అతిక్రమించు - మీఱు
 అతిక్రాంతి - అతిక్రమము
 అతిగండము - ఒక యోగము
 అతిచర - మెట్టతామర
 అతిదేశము - సామ్యము చెప్పుట
 అతిధృతి - ఒక విధమైన ఘండస్సు
 అతినువు - ఓడను దాఁటుట
 అతివధము - మంచి త్రోవ
 అతిపాతము - అతిక్రమము
 అతిభూమి - అతిశయము
 అతిమాత్రము - అత్యంతము
 అతిరధుఁడు - పెక్కండు విలుకాండ్రతో
 యుద్ధము చేయువాఁడు
 అతివ - స్త్రీ
 అతివేలము - అధికము
 అతిశాయి - అతిశయించినది

అతినర్జము - ఈవి
 అతీంద్రియము - ప్రత్యక్షముకానిది
 అతీతము - అతిక్రమించినది
 అత్తరము - త్వర
 అత్తలము - ఈఁబె
 అత్తిక - తోఁబుట్టువులలోఁ బెద్ద
 అత్యర్థము - అధికము
 అత్యాకారము - తిరస్కారము
 అదటు - గర్వము
 అదనము - ఎక్కువ
 అదలు - బెదరుట
 అదవద - వ్యత్యస్తము
 అదువ - అస్థిరము
 అద్దమరేయి - అర్ధరాత్రము
 అద్దికము - రక్షణము
 అద్మరుఁడు - తిండిపోతు
 అద్యతనము - ఇప్పటిది
 అద్రుచు - కదలుచు
 అధఃకరించు - క్రిందుపఱచు
 అధమము - తక్కువైనది
 అధమర్ణుఁడు - అప్సవీకృతవాఁడు
 అధరము - పెదవి
 అధర్వుఁడు - బ్రాహ్మణుఁడు
 అధికరణము - ఆధారము
 అధికాంగము - నడికట్టు
 అధిక్యతుఁడు - అధికారి

అధిగతము - పొందఁబడినది
 అధిగమము - చదువుట
 అధిజ్వరము - గుర్తుపెట్టినది
 అధిపుఁడు - రాజు
 అధిరోహణము - ఎక్కుట
 అధిరోహణి - నిచ్చెన
 అధిశ్రయిణి - పోయి
 అధిష్ఠాత - ఆశ్రయించినవాఁడు
 అధీతి - చదువుట (అధ్యయనము)
 అధోక్షజుఁడు - విష్ణువు
 అధోగతి - తక్కువస్థితి
 అభువనము - పాతాళము
 అధ్యాఖ్యానము - అనత్యమగు జగడము
 అధ్యాత్మము - జ్ఞానము
 అధ్యాపకుఁడు - చదువు చెప్పువాఁడు
 అధ్యాయము - గ్రంథభాగము
 అధ్యాసనము - ఆక్రమించుట
 అధ్యాహారము - లేనిమాటను దెచ్చుకొనుట
 అధ్యేత - చదువువాఁడు
 అధ్వసీనుఁడు - బాటసారి
 అధ్వము - త్రోవ
 అధ్వరము - యాగము
 అనంగుఁడు - మన్మథుఁడు
 అనంతరము - తరువాత
 అనఁగు - కలయు
 అనఁటి - అరఁటి

అనడ్వాహము - ఎద్దు
 అనన్యజాఁడు - మన్యుఁడు
 అనర్గళము - ఆటంకము లేనిది
 అనర్ఘము - వెలలేనిది
 అనలము - అగ్ని
 అనవరతము - ఎల్లపుడు
 అనవరార్థము - ముఖ్యము
 అనన్సు - బండి
 అనామిక - ఉంగరపువ్రేలు
 అనావృష్టి - బొత్తిగా వారలేకపోవుట
 అనిదంపూర్వము - అపూర్వము
 అనిమిషము - చేప
 అనిమిషుఁడు - దేవుఁడు
 అనిలము - వాయువు
 అనిశము - ఎల్లపుడు
 అనీకిని - సేన
 అనుఁగుకత్తియ - చెలికత్తి
 అనుకంప - దయ
 అనుకామీనుఁడు - స్వేచ్ఛగా నడచువాఁడు
 అనుకారము - పోలిక
 అనుకుఁడు - కాముకుఁడు
 అనుకృతి - పోలిక
 అనుక్రమణిక - విషయ సూచిక
 అనుక్రమము - ఒకటి వెంబడి ఒకటి
 అనుక్రోశము - దయ
 అనుక్షణము - ప్రతిక్షణము

అనుగమించు - వెంబడించు
 అనుగలము - అనుకూలమైనది
 అనుగుణము - తగినది
 అనుచరుఁడు - సహాయము చేయువాఁడు
 అనుజీవి - సేవకుఁడు
 అనుజాఁడు - తమ్ముఁడు
 అనుజ్ఞ - ఆనతి
 అనుతాపము - పశ్చాత్తాపము
 అనుత్తమము - మిగుల శ్రేష్ఠమైనది
 అనుదినము - ప్రతిదినము
 అనునయము - బిలిమాలిట
 అనుపరి - పన్నుతీసికొనువాఁడు
 అనుపసూది - గుండుసూది
 అనుస్లవుఁడు - సహాయుఁడు
 అనుభావ్యము - అనుభవింపదగినది
 అనుభూతము - అనుభవింపఁబడినది
 అనుభోగము - అనుభవము
 అనుమఁడు - హనుమంతుఁడు
 అనుమేయము - ఊహింపదగినది
 అనుమోదము - సమ్మతి
 అనుయుక్తము - అడుగదగినది
 అనుయోగము - ప్రశ్నము
 అనురాగము - మైత్రి
 అనురూపము - తగినది
 అనులేపము - పూత
 అనురోమము - ఆరోహణ క్రమము

అనువరి - ఉపాయశాలి
 అనువిద్ధము - సంబంధముకలది
 అనువుచేయు - సిద్ధముచేయు
 అనుశాసనము - ఉత్తరువు
 అనుష్ఠించు - ఆచరించు
 అనుస్మాతము - ఎడతెగనిది
 అనుస్వారము - సున్న
 అనూచానుఁడు - వినయముగలవాఁడు
 అనూదితము - అనువదింపఁబడినది
 అనూనము - తక్కువకానిది
 అనేకపము - ఏనుఁగు
 అనేహస్సు - సమయము
 అనోహకము - వృక్షము
 అన్నువ - తక్కువ
 అన్యోన్యము - వరస్పరము
 అన్వర్తము - తగినది
 అన్వవాయము - వంశము
 అన్వితము - కూడినది
 అన్విష్టము - వెదకఁబడినది
 అన్వేషించు - వెదకు
 అపకృతి - అపకారము
 అపగతము - పోయినది
 అపచితుఁడు - పూజింపఁబడినవాఁడు
 అపత్యము - సంతానము
 అపదయము - పూలుకోయము
 అపనయము - తొలఁగించుట

అవనోదము - తొలఁగింపఁబడినది
 అవప్రధ - అవకీర్తి
 అవరాధము - తప్పు
 అవర్ణ - పాఠ్యతి
 అవశదుఁడు - నీకుఁడు
 అవహరణము - దొంగిలించుట
 అపాంపతి - సముద్రము
 అపిధానము - మఱుఁగు చోటు
 అపూపము - పిండివంట
 అపోహము - లేనిది ఊహచేయుట
 అప్పతి - వరుణుఁడు
 అబల - స్త్రీ
 అబ్జజుఁడు - బ్రహ్మ
 అబ్ధి - సముద్రము
 అద్ధిమేఖల - ఘామి
 అబ్బురము - ఆశ్చర్యము
 అబ్రహ్మణ్యము - చెప్పఁదగనిమాట
 అభికుఁడు - కాముకుఁడు
 అభిజ్ఞానము - తెలివి
 అభిజ్ఞుఁడు - తెలిసినవాఁడు
 అభిధానము - పేరు
 అభినవము - క్రొత్తది
 అభివందనము - సమస్కృతి
 అభిషేకము - స్నానము
 అభిహితము - చెప్పఁబడినది
 అభీష్టము - కోరిక

అభ్యంగము - తలంటు
 అభ్యంజనము - శిరస్సానము
 అభ్యర్చన - పూజ
 అభ్యర్ణము - దాపు
 అభ్యవహారము - తిండి
 అభ్యుద్ధానము - ఎదురుకొనిలేచుట
 అభ్యుపగమము - అంగీకారము
 అభ్రమాతంగము - ఐరావతగజము
 అమరావతి - ఇంద్రుని పట్టణము
 అమరుడు - దేవుడు
 అమర్షము - కోపము
 అమాత్యుడు - మంత్రి
 అమృతాంధసుడు - దేవుడు
 అమృతాంశువు - చంద్రుడు
 అమేయము - మితియిడరానిది
 అమోఘము - వ్యర్థముకానిది
 అన్ము - విక్రయించు
 అయస్సు - ఇనుము
 అయతము - పదివేలు
 అరగలి - సందేహము
 అరణ్యము - అడవి
 అరదము - రథ
 అరవిందము - కమలము
 అరాతి - విరోధి
 అరికట్టు - అడ్డగించు
 అరిగొను - అడ్డపడు

అరిత్రము - చుక్కాని
 అరుగు - పోవు
 అరుసము - సంతోషము
 అర్హువు - వెల
 అర్చి - వెలుగు
 అర్చించు - పూజించు
 అర్జము - నీరు
 అర్జవము - సముద్రము
 అర్బుదము - పదికోట్లు
 అర్మిలి - ప్రేమ
 అర్వాచీనము - క్రింద, ముందునది
 అర్హణము - పూజ
 అఱకడ - మూపు
 అఱమర - సందేహము
 అఱిమఱి - సంభ్రమము
 అఱుత - దాపు
 అఱ్ఱాకలి - మిక్కిలి ఆకలి
 అలంకృతి - అలంకారము
 అలకువ - ఆయాసము
 అలఱి - కొద్ది
 అలదురు - శోకించు
 అలక్తము - లక్ష్మక
 అలపు - శ్రమము
 అలమట - చింత
 అలము - ఆక్రమించు
 అలరు - పుష్పము

అలరుఁబోడి - స్త్రీ
 అలవి - శక్యము
 అలవు - బలము
 అలసుడు - సోమరి
 అలాతము - కొఱవి
 అలికము - నొసలు
 అలుకు - భయపడు
 అలుగు - కోపించు
 అలుగులపడు - బాదపడు
 అలుపము - అల్పము
 అల్లటపెట్టు - శ్రమపెట్టు
 అల్లిన - మెల్లిన
 అల్లిబిల్లికొను - పెనఁగొను
 అల్లియ - అల్లెత్రాడు
 అవకీర్ణము - చిమ్ముఁబడినది
 అవకేళి - గొడ్డుపోయినది
 అవగడము - అకార్యము
 అవగ్రహము - వఱపు
 అవఘళించు - వ్యాపించు
 అవజ్ఞ - తిరస్కృతి
 అవదీర్ణము - చీల్చఁబడినది
 అవద్యము - అధమము
 అవదానము - హెచ్చరిక
 అవధారణము - నిశ్చయము
 అవధీరణము - తిరస్కరణము
 అవసతము - వంగినది

అవసము - రక్షణ
 అవని - భూమి
 అవమతి - అవమానము
 అవరణఁడు - తమ్ముడు
 అవరుద్దము - అడ్డగింపఁబడినది
 అవలంబము - ఆశ్రయము
 అవలక్షణము - దుర్లక్షణము
 అవలగ్నము - నడుము
 అవగ్రీధము - నాకఁబడినది
 అవలేహనము - నాకుట
 అవరోకనము - చూపు
 అవశకునము - దుశ్శకునము
 అవశేషము - మిగులు
 అవష్టంభము - గర్వము
 అవసధము - ఇల్లు
 అవాచి - దక్షిణ దిక్కు
 అవాప్తము - పొందఁబడినది
 అవిధి - శోకము
 అవినీతుఁడు - అడఁకువ లేనివాఁడు
 అవిముక్తము - కాశి
 అవిరతము - ఎల్లప్పుడు
 అశనము - అన్నము
 అశనాయ - ఆకలి
 అశీతి - ఎనుఁబది
 అశ్యము - తాయి
 అశ్యపారము - ఇసుము

అశ్లేలము - అసభ్యము
 అశ్రువు - కన్నీరు
 అశ్వత్థము - రావిచెట్టు
 అశ్వము - గుఱ్ఱము
 అష్టమూర్తి - శివుఁడు
 అష్టాదశము - పదునెనిమిది
 అనడ్డ - అశ్రద్ధ
 అసమశరుఁడు - మన్మథుఁడు
 అసి - కత్తి
 అసితము - నలుపు
 అసిధేనుక - చురకత్తి
 అసువులు - ప్రాణములు
 అన్యక్కు - నెత్తురు
 అస్తుంకారము - అంగీకారము
 అస్త్ర - ఎముక
 అన్రవుఁడు - రాక్షసుఁడు
 అన్యవృఁడు - వేల్పు
 అహంత - అహంభావము
 అహమహమిక - నేనుముందు నేనుముందు
 అని ఒకరితో నొకరు రోషమునఁ
 బలుకుట
 అహము - పగలు
 అహమృతి - అజ్ఞానము
 అళుకు - భీతి

అ

ఆంతర్యము - తలంపు
 ఆంత్రము - ప్రేగు

ఆందోళనము - ఊగుట, ఆందోళము, అంద
 లము
 ఆంధ్యము - గ్రుడ్డితనము
 ఆచికౌను - అవహరించు
 ఆకనము - ఆకాశము
 ఆకళిత - తెలిసికొనుట
 ఆకాంత - కోరిక
 ఆకారితము - పిలువఁబడినది
 ఆకుంచితము - ముడువఁబడినది
 ఆకులము - చెదిరినది
 ఆక్రాంతము - ఆక్రమింపఁబడినది
 ఆక్రీడము - ఉద్యానవనము
 ఆక్రోశము - తిట్టు
 ఆఖండలుఁడు - ఇంద్రుఁడు
 ఆఖేటము - పేట
 ఆఖ్య - పేరు
 ఆఖ్యానము - చెప్పుట
 ఆగమనము - వచ్చుట
 ఆగుబ్బతిలు - ఆతిథియించు
 ఆఘూర్ణనము - తిరుగుడు
 ఆఘ్రాణము - మూర్క్కనుట
 ఆచారము - నడత
 ఆచ్ఛోనదము - వేట
 ఆజవంజవము - సంసారము
 ఆజానేయము - మేలుజాతి గుఱ్ఱము
 ఆజ్ఞప్తి - ఆనతి

అజ్ఞము - నెయ్యి
 అటవట్టు - వాసస్థానము
 అడికోలు - నింద
 అధ్యుడు - సంపన్నుడు
 అతతము - విరివియైనది
 అతపత్రము - గొడుగు
 అతపము - ఎండ
 అతురపడు - బాదపడు
 అతిధేయము - అతిధి సత్కారము
 అత్యుహాషము - కాకి
 అత్యుజాడు - కుమారుడు
 అత్రము - తొందర
 ఆదట - ప్రేమ
 ఆదితేయుడు - దేవత
 ఆదిమము - మొదటిది
 ఆద్యము - ప్రథమము
 ఆదేయము - ఉంచఁ దగినది
 ఆధోరణుడు - మావటివాడు
 ఆనతము - వంగినది
 ఆనయించు - తెచ్చు
 ఆనాయము - చేపల వల
 ఆసీతము - తేబడినది
 ఆనుపూర్వము - అనుక్రమము
 ఆవగ - నది
 ఆవణము - అంగడి
 ఆపాదనము - కలిగించుట

ఆపీనము - మిగుల బలిసినది
 ఆపోవు - తృప్తిపడు
 ఆప్తము - పొందఁ బడినది
 ఆప్యాయము - తృప్తి
 ఆప్లవము - స్నానము
 ఆభ - కాంతి
 ఆభాషణము - నిండగు మాట
 ఆభిజాత్యము - గొప్పవంశమునఁబుట్టుట
 ఆభీరి - గొల్లది
 ఆభీరుడు - గొల్ల
 ఆభిలము - భయంకరము
 ఆమంత్రణము - పిలుపు
 ఆమతించు - పిలుచు
 ఆమని - వసంత ఋతువు
 ఆమయము - రోగము
 ఆమలకము - ఉసిరిక
 ఆమిక - మదము
 ఆముష్మికము - పరలోక సంబంధమైనది
 ఆమెత - విందు
 ఆమ్నాయము - వేదము
 ఆమ్రము - మామిడిచెట్టు
 ఆప్లము - పుల్లని
 ఆయతనము - గృహము
 ఆయతము - నిడుపై నది
 ఆయతి - రాఁగలకాలము
 ఆయర్తము - లోబడినది

ఆయము - రహస్యస్థానము
 ఆయామము - పొడవు
 ఆయుష్యము - ఆయుస్సు
 ఆయోధనము - యుద్ధము
 ఆరంజోతి - అరుంధతి
 ఆరకూటము - ఇత్తడి
 ఆరగించు - తిను
 ఆరటము - పరితాపము
 ఆరతి - హారతి
 ఆరవము - శబ్దము
 ఆరాధనము - పూజించుట
 ఆరామము - తోట
 ఆరావము - ధ్వని
 ఆరివేరము - కలహము
 ఆరూఢము - ఎక్కినది
 ఆరెకుఁడు - తలారి
 ఆరోపించు - లేనిది మోపు
 ఆరోహము - ఎక్కుట
 ఆర్జించు - సంపాదించు
 ఆర్తి - దుఃఖము
 ఆఱిడి - నింద
 ఆలక్షించు - చూచు
 ఆలయము - గృహము
 ఆలరి - క్రూరుడు
 ఆలానము - ఏనుఁగు కట్టుకంబము
 ఆలింగనము - కౌగిలింత

అలీధము - విలుకొఁడు కుడికాలు ముందు
 నకు చాచి నిలుచుట
 ఆలు - భార్య
 ఆలేఖ్యము - చిత్తరువు
 అవటిల్లు - పొందు
 అవాసము - గృహము
 అవిర్భవించు - జనించు
 అవిలము - కలఁగినది
 అవిష్కరణము - ప్రకటనము
 అవృతము - చుట్టుకొనఁబడినది
 అవేదనము - తెలుపుట
 అశంసనము - కోరిక
 అశయము - అభిప్రాయము
 అశరుఁడు - రాక్షసుఁడు
 అశాసనము - అశీర్వాదము
 అశించు - కోరు
 అశీస్సు - దీవన
 అశీవిషము - పాము
 అశౌచము - అశుచిత్వము
 అశ్రీ - కత్తివాదర
 అశ్రితము - ఆశ్రయింపఁబడినది
 అశ్రుతము - అంగీకరింపఁబడినది
 అస - అపేక్ష
 అసన్నము - సమీపము
 అసాదించు - పొందు
 అసారము - జడివాన
 అసేకము - చల్లుట

ఆ ప్రికుడు - భగవంతుఁడున్నాఁడని నమ్ము
వాఁడు
ఆ స్త్రీర్థము - పరవఁబడినది
ఆహుతము - వేల్వఁబడినది
ఆహ్లాదము - సంతోషము
ఆహ్వాయము - పేరు
ఆహ్వానము - పిలుపు

ఇ

ఇంగలము - అగ్ని
ఇంగాలము - బొగ్గు
ఇంగితము - అభిప్రాయము
ఇంచుక - కొంచెము
ఇంతి - స్త్రీ
ఇందిందిరము - తుమ్మెద
ఇందిర - లక్ష్మి
ఇందీవరము - నల్ల గలువ
ఇందుఁడు - చంద్రుఁడు
ఇంద్రగోపము - ఆరుద్రపురుగు
ఇంద్రాణి - ఇంద్రుని భార్య
ఇంద్రావరజుఁడు - విష్ణువు
ఇందనము - వంటచెఱకు
ఇక్కట్టు - సంకటము
ఇక్షువు - చెఱకు
ఇగురుఁబోడి - స్త్రీ
ఇచ్చకము - ప్రియవచనము

ఇచ్చ - వాంఛ
ఇట్టలము - ఎక్కువ
ఇతఃపరము - ఇతఃపర
ఇతము - హితము
ఇతరము - అన్యము
ఇధ్మము - వంటచెఱకు
ఇనుమడి - రెట్టింపు
ఇభము - వీనుఁగు
ఇమ్ముదప్పు - సంకటము
ఇయత్త - పరిమాణము
ఇయ్యకొను - నమ్మతించు
ఇరవు - చోటు
ఇరులు - చీకటి
ఇట్టి - లేడి
ఇట్టింకులు - ఎక్కువగా ఇంకుట
ఇలకోడి - ఈలపురుగు
ఇలుగు - చనిపోవు
ఇలువేలుపు - కులదేవత
ఇల్లటము - ఇల్లంట్రము
ఇల్లాలు - గృహిణి
ఇవము - శైత్యము
ఇషణము - కోరిక
ఇషుధి - అమ్ముల పొది
ఇషువు - బాణము
ఇష్వాసము - ధనుస్సు
ఇసుము - ఇసుక

ఈ

ఈగు - తొలగు
 ఈగి - త్యాగము
 ఈడఁబోవు - వెనుదీయు
 ఈడు - సమానము
 ఈదృశము - ఇటువంటిది
 ఈప్సితము - కోరఁబడినది
 ఈరము - పొదరిల్లు
 ఈరేను - పది
 ఈర్ష్య - ఓర్వలేనితనము
 ఈలుగు - చచ్చు
 ఈలువు - పాతివ్రత్యము
 ఈశానుడు - శంకరుడు
 ఈశ్వరి - పార్వతి
 ఈహితము - కోరఁబడినది

ఉ

ఉంకించు - ప్రయత్నించు
 ఉంఘము - ధాన్యమేరుకొని జీవించుట
 ఉక్కివము - కపటము
 ఉక్కిడు - మూఘుడు
 ఉక్తిము - చెప్పఁబడినది
 ఉక్షము - వృషభము
 ఉగ్గడించు - వచించు
 ఉగ్మలి - స్త్రీ
 ఉగ్రము - భయంకరము

B O 17/2

ఉగ్రుడు - శివుడు
 ఉచ్చారము - పురీషము
 ఉచ్చిష్టము - ఎంగిలి
 ఉచ్చాయము - పొడవు
 ఉజ్జగించు - విడుచు
 ఉజ్జీవనము - బ్రతుకు
 ఉజ్జితము - విడువఁబడినది
 ఉడుగర - కానుక
 ఉడుగు - మాను
 ఉడుపము - తెప్ప
 ఉత్కటము - అధికము
 ఉత్కర్షము - అతిశయము
 ఉత్కృచము - లంచము
 ఉత్థాకము - పెల్లగింపఁ బడినది
 ఉత్తమాంగము - శిరస్సు
 ఉత్తరణము - దాటుట
 ఉత్తరించు - ఖండించు
 ఉత్తరీయము - పైవస్త్రము
 ఉత్తలపడు - కలఁతపడు
 ఉత్తీర్ణము - దాటఁబడినది
 ఉత్తుంగము - ఉన్నతము
 ఉత్పత్తి - పుట్టుక
 ఉత్పథము - దుర్మార్గము
 ఉత్పన్నము - జనించినది
 ఉత్పాతము - చెడుశకునము
 ఉత్సంగము - తొడ

ఉత్సహించు - యత్నించు

ఉదకము - నీరు

ఉదధి - సముద్రము

ఉదరు - చలించు

ఉదాహృతము - ఉదాహరింపఁబడినది

ఉదిలకొను - పరితపించు

ఉదీర్ఘము - గొప్పది

ఉదుంబరము - మేడిచెట్టు

ఉద్గతి - పుట్టుక

ఉద్గిర్ణము - క్రిక్కిఁబడినది

ఉద్ది - సమానము

ఉద్దిష్టము - ఉద్దేశింపఁ బడినది

ఉద్ధతి - గర్వము

ఉద్ధవము - పండుగ

ఉద్భటము - ఎక్కువ

ఉద్భవము - పుట్టుక

ఉద్యమము - ప్రయత్నము

ఉద్యానము - పూదోట

ఉద్యుక్తము - ప్రయత్నించినది

ఉద్యోగము - యత్నము

ఉద్వాహము - పెండ్లి

ఉద్యృత్తి - గర్వము

ఉద్వేగము - భయము

ఉనుక్కు - ఉనికి

ఉన్నతి - పొడవు

ఉన్ని - గొట్టె పెండ్రుకలు

ఉన్మదితుఁడు - పిచ్చివాఁడు

ఉన్మీలనము - వికాసము

ఉన్మీలించు - పెల్లగించు

ఉపకంఠము - దాపు

ఉపకరణము - సాధనము

ఉపకృతి - ఉపకారము

ఉపక్రోశము - నింద

ఉపచయము - వృద్ధి

ఉపచారము - సన్మానము

ఉపజీవి-ఒకరి ననుసరించి జీవించువాఁడు

ఉపతాపము - సంతాపము

ఉపత్యక్త - కొండచేరువనేల

ఉపదానము - కానుక

ఉపధ-దర్పార్థకామములచే మంత్రిలోనగు

వారిని బరీక్షించుట

ఉపధానము - దిండు

ఉపనీతుఁడు - వడుగై నవాఁడు

ఉపపాదితము - చేయఁబడినది

ఉపభోగము - అనుభవము

ఉపమించు - పోల్చు

ఉపయమము - పెండ్లి

ఉపవరము - మానినది

ఉపరోధము - అడ్డగింత

ఉపలము - తాయి

ఉపలాలితము - బుజ్జగింపఁబడినది

ఉపవనము - పూదోట

ఉపవిష్టుఁడు - కూర్చున్నవాఁడు
 ఉపవీతము - జందెము
 ఉపాంశు - ఏకాంతము
 ఉపాత్తము - పొందఁబడినది
 ఉపాఖ్యానము - పెద్ద కథనుబట్టి
 వచ్చు చిన్న కథ
 ఉపాధేయము - గ్రహింపఁదగినది
 ఉపాధ్యాయ - ఉపాధ్యాయత్వము చేయు
 ఆఁడుది
 ఉపాధ్యాయాని - ఉపాధ్యాయుని భార్య
 ఉపాధ్యాయి-ఉపాధ్యాయత్వము చేయునది,
 ఉపాధ్యాయుని భార్య
 ఉపానహము - చెప్పుట
 ఉపాయనము - కానుక
 ఉపార్జనము - సంపాదన
 ఉపాలంభము - తిట్టు
 ఉపాశ్రయము - దాపు
 ఉపాసించు - సేవించు
 ఉపాస్తి - సేవ
 ఉపేంద్రుఁడు - విష్ణువు
 ఉపేక్ష - అశ్రద్ధ
 ఉపోషణము - ఉపవాసము
 ఉప్పరిగ - మేడ
 ఉప్పిఁడి - ఉప్పులేనిది
 ఉబుకు - పొంగు
 ఉబుసు - పనిలేనికాలము

ఉబ్బలి - బురద
 ఉభయము - రెండు
 ఉముక - పొట్టు
 ఉమ్మ - ఆవిరి
 ఉరక - ఊరక
 ఉరగము - పాము
 ఉరణము - గొత్తెపోతు
 ఉరము - తొమ్ము
 ఉరవడి - మిగుల వేగము
 ఉరలుట - దొర్లుట
 ఉరవు - ఉచితము
 ఉరస్రాణము - కవచము
 ఉరి - ఉచ్చు
 ఉరోజము - స్తనము
 ఉర్వి - చూమి
 ఉరుముంజి - ఒకానొకదేశము
 ఉలిపి - దుష్టుఁడు
 ఉబుకు - భయము
 ఉలువ - కానుక
 ఉలూకము - గుడ్లగూబ
 ఉలూఖలము - తోట
 ఉల్పము - మావి
 ఉల్మకము - కొఱవి
 ఉల్లంఘనము - అతిక్రమణము
 ఉల్లము - మనస్సు
 ఉల్లోచము - మేలుకట్టు

ఉల్లోలము - పెద్ద తరంగము
 ఉవిద - త్రీ
 ఉశనుడు - శుక్రగుడు
 ఉశీరము - వట్టివేరు
 ఉష్ణము - ఒంటె
 ఉష్ణరశ్మి - సూర్యుడు
 ఉష్ణోపగమము - వేసవికాలము
 ఉసురు - ప్రాణము

ఉః

ఉఃకువ - యత్నము
 ఉఃచపోవు - చిక్కిపోవు
 ఉఃచముట్టు - శేషములేక
 ఉఃలు - పొడుచు
 ఉఃడనిబాడు - పరుగెత్తు
 ఉఃడిగము - నేవ
 ఉఃథ - భార్య
 ఉఃథము - పాలపొదుగు
 ఉఃధస్వము - పాలు
 ఉఃనము - తక్కువైనది
 ఉఃరవ్యుడు - కోమటి
 ఉఃరువు - తొడ
 ఉఃర్జము - బలము
 ఉఃర్జనాభము - సాలెపురుగు
 ఉఃర్ధ్వము - మీదిది
 ఉఃర్షిక - ఉబుసుపోక

ఉఃర్మిక - అల
 ఉఃషరము - చవిటినేల
 ఉష్మాగమము - గ్రీష్మము
 ఉఃసు - పలుకు

ఋ

ఋకము - డబ్బు
 ఋణము - అప్పు
 ఋతము - సత్యము
 ఋతుమతి - ముట్టయిన త్రీ
 ఋతువు - రెండునెలల కాలము
 ఋత్విజుడు - యాగము చేయించువాఁడు
 ఋద్ధి - సమృద్ధి
 ఋభుక్షుడు - ఇంద్రుడు,
 ఋభువు - అమరుడు
 ఋషభము - ఎద్దు

ఎ

ఎండ్రీ - ఎండ్రకాయ
 ఎంబన్న - నిరుపయోగుఁడు
 ఎకసక్కియము - ఎగతాళిమాట
 ఎకిమీడు - రాజు
 ఎగచు - తఱుము
 ఎగతాళి - పరిహాసము
 ఎకదొట్టు - అతిశయించు
 ఎక్కటి - ఒక్కటి
 ఎగ్గులాడు - నిందించు

ఎచ్చు - అధికము
 ఎడద - హృదయము
 ఎడఁబాయు - విడుచు
 ఎడకట్టు - చేర్చు
 ఎడదవ్వు - మిగుల దూరము
 ఎడసీరు - లేత పెంకాయలోని సీరు
 ఎడమడుగు - వ్యత్యాసము
 ఎడరు - అపద
 ఎఱుఱుము - విషయము
 ఎడ్డిము - మూఱుఱుడు
 ఎత్తరము - ఉన్నతము
 ఎత్తిలి - గట్టిగా
 ఎన - సమానము
 ఎనయు - పొందు
 ఎనుషు - గేదె
 ఎబ్బెటికము - రోత
 ఎమ్ము - ఎముక
 ఎమ్మె - విలాసము
 ఎయిదు - వెంబడించు
 ఎరగలి - కార్చిచ్చు
 ఎఱు - వానపాము
 ఎఱుక - తెక్కు
 ఎఱుచి - మాంసము
 ఎఱుక - తెలివి
 ఎఱుకు - కిరాతుడు
 ఎలనాగ - శ్రీ

ఎలమి - సంతోషము
 ఎలరారు - ఒప్పు
 ఎల్ల - అంతయు, పొలిమేర
 ఎల్లి - తేపు
 ఎల్లిదము - చులుకన
 ఎసఁగు - అతిశయించు
 ఎసరు - హెచ్చు
 ఎసలారు - అతిశయించు

ఏ

ఏఁచు - బాధించు
 ఏఁపు - బాధ
 ఏకచరము - అడవిపంది
 ఏకతము - ఒంటరిగా
 ఏకతానుఁడు - ఒక్క విషయమున మన
 సుంచినవాఁడు
 ఏకదంతుఁడు - వినాయకుఁడు
 ఏకపత్ని - పతివ్రత
 ఏకపింగళుఁడు - కుబేరుఁడు
 ఏకాండము - అఖండము
 ఏకాంతము - రహస్యమయినది
 ఏకాకి - ఒక్కఁడు
 ఏకీభవించు - ఒక్కటియగు
 ఏగు - పోవు
 ఏటికోళ్లు - నమస్కారము
 ఏటింత - భరద్వాజునకి

భా

ఏడుగడ - రక్షకము
 ఏడైత - పరాక్రమము
 ఏణము - నల్లయిట్టి
 ఏతము - నీరుతోడు యంత్రము
 ఏతరి - దురాత్ముడు
 ఏధితము - పొందినది
 ఏనిక - ఏనుగు
 ఏపు - అతిశయము
 ఏమఱచు - మఱచు
 ఏరండము - ఆముదపు చెట్టు
 ఏరాలు - తోడికోడలు
 ఏర్పాటు - నియమము
 ఏలిక - రాజు
 ఏవ - రోత
 ఏలు - పాలించు
 ఏష్యము - కాగలది

ఐ

ఐక్యము - ఒక్కటియగుట
 ఐతి - శక్యము
 ఐదుపదిచేయు - నమస్కారముచేయు
 ఐదువ - మాంగల్యవతి
 ఐరావణము - ఇంద్రుని ఏనుగు
 ఐలబిలుడు - కుబేరుడు
 ఐశ్వర్యము - సంపద
 ఐహికము - ఈలోక సంబంధమైనది

ఒ

ఒంటరము - విరోధము
 ఒంటరీడు - అసహాయుడైన
 ఒందు - కలుగు
 ఒగి - క్రమముగా
 ఒజ్జనము - ఉపాధ్యాయత్వము
 ఒజ్జబంతి - మేలుబంతి
 ఒడమి - ధనము
 ఒడయడు - రాజు, భర్త
 ఒడలు - శరీరము
 ఒడికిము - యత్నము
 ఒడికారము - ఉద్రేకము
 ఒడ్డనము - పందెము
 ఒడ్డారము - ద్వేషము
 ఒడ్డోరికము - ఎగుడుదిగుడు నేల
 ఒత్తిలి - గట్టిగా
 ఒదలు - వర్ణిలు
 ఒదికులు - ప్రక్కకు ఒరుగు
 ఒదుగు - తొలగు
 ఒప్పందము - అంగీకారము
 ఒప్పమి - కీడు
 ఒప్పరికము - ఉపేక్ష
 ఒప్పారు - ఒప్పు
 ఒయ్యన - మెల్లన
 ఒయ్యారము - చిలాసము
 ఒరగల్లు - ఒరపెట్టుతాయి

ఒరపిడి - రాయిడి
 ఒరవడి - చక్కగా చూచివ్రాయుట
 ఒఱకము - పల్లము
 ఒఱగు - వంగు
 ఒఱతరి - అందగాడు
 ఒలియు - చర్మము తీయు
 ఒలుకులమిట్ట - కాడు
 ఒల్లమి - అపేక్షింపమి
 ఒల్లియ - వస్త్రము
 ఒనఁగు - ఇచ్చు

ఓ

ఓకర - రోత, వాంతి
 ఓగాత్యము - మంగళము
 ఓగిరము - అన్నము
 ఓఘము - సమూహము
 ఓటమి - అపజయము
 ఓటము - అపజయము
 ఓడ - నావ
 ఓడుబిల్ల - ఇంటిపైకప్పు పెంకు
 ఓతువు - పిల్లి
 ఓదవము - అన్నము
 ఓడార్చు - ఊరార్చు
 ఓము - రక్షించు
 ఓరంతప్రొద్దు - దినమంతయు
 ఓరణము - ఒకరకమైన దేగ
 ఓరిమి - ఓర్పు

ఓలలాడు - క్షమునుఁగు
 ఓలి - ఉంకువ
 ఓవు - సరిపడు
 ఓషధీకుఁడు - చంద్రుఁడు
 ఓష్ఠము - పెదవి
 ఓసరు - తొలఁగు

ఔ

ఔగాములు - మెలుకీళ్లు
 ఔచితి - ఉచితత్వము
 ఔడు - పెదవి
 ఔత్తానపాది - ద్రువుఁడు
 ఔదనికుఁడు - వంటవాడు
 ఔదరికుఁడు - కడుపు నింపుకొనువాడు
 ఔదుంబరము - రాగి
 ఔద్ధత్యము - గర్వము
 ఔషవస్త్రము - ఉపవాసము
 ఔరసుఁడు - తనకు భార్యయందుఁ బుట్టిన
 ఔర్వము - బడఁ బొగ్గి [వాడు
 ఔష్ఠ్యము - ఉష్ణ్యముల సమూహము

క

కంకవత్రము - బాణము
 కంకటము - కవచము
 కంకతము - దువ్వెన
 కంకాళము - అస్థిపంజరము

కంకేళి - అశోకవృక్షము

కంచుకము - అవిక

కంచరము - బండి

కంచుకి - అంతఃపుర సేవకుడు

కంజము - పద్మము

కంటకుడు - నీమడు

కంటగిందు - బాధపడు

కంటు - విరోధము

కంఠశోషణము - వ్యర్థసంభాషణము

కంఠీరవము - సింహము

కంఠేకాబుడు - శివుడు

కండువు - దురద

కంఠూతి - తీట

కంతుడు - మన్మథుడు

కంఠ - బొంత

కందకము - అగడిత

కందరము - గుహ

కందర్పుడు - మన్మథుడు

కందళము - క్రొత్త మొలక

కందాయము - సంవత్సరములో మూడవ

కందుకము - బంతి [భాగము

కందువు - బిడ్డ

కంఠరము - కంఠము, గొంతు

కంఠము - వణకు

కంపితము - వదిలినది

కంఠము - బొంత

కంబళము - కంబళి

కంబువు - శంఖము

కంసారాతి - కృష్ణుడు

కకపాల - కక్షపాల

కకుదము - ఎద్దుమూపురము

కకుప్పు - దిక్కు

కక్కనము - కష్టము

కక్షము - చంక

కచము - వెండ్రుక

కచ్చడము - కౌశీనము

కచ్చపము - తాబేలు

కచ్చము - తీరము

కటాక్షము - కడకంటి మాపు

కటారి - కత్తి

కటాహము - కడవ

కటి - మొల

కట్టడి - క్రూరుడు

కరోరము - కరినము

కడంగరము - పొల్లకనవు

కడంగరీయము - కనవుమేయు ఎద్దు

కడక - ప్రయత్నము

కడగండ్లు - కష్టము

కడగొట్టు - కడపటిది

కడదు - చాటు

కడలి - నముద్రము

కడలి - నముద్రము

కడవబడు - గతించు
 కడాని - పదారువన్నె బంగారము
 కడికండలు - ముక్క-ముక్కలు
 కడు - మిగుల
 కడుజు - దేగలలో నొకటి
 కత - కథ
 కతకము - చిల్ల
 కతము - కారణము
 కత్తకము - కవచము
 కథనము - చెప్పట
 కథానిక - చిన్న కథ
 కథితము - చెప్పబడినది
 కదనము - యుద్ధము
 కదర్యుడు - పిసిని గొట్టు
 కదియు - చేరు
 కదుపు - గో నమూనాము
 కదుష్టము - ఇంచుక వేడి
 కనిష్ఠ - చిటికెన వ్రేలు
 కనీనిక - కంటిలోని నల్ల గ్రుడ్డు
 కనుబ్రాము - వంచించు
 కనుకని - సంక్రమము
 కనుకరి - చూపు
 కనుకుట్టు - బాధించు
 కనుమొలుగు - మోసము చేయు
 కన్నాకు - ముఖ్యుడు
 కపాలము - తలపుట్టె

కపాలి - శివుడు
 కపి - కోతి
 కపింజలము - కముజు పీఠ్ఠ
 కపిత్థము - వెలగ చెట్టు
 కపిల - పుల్లవు
 కపిలము - గోరోజనమువంటి వర్ణము
 కప్పురము - కర్పూరము
 కఖోతము - పావురము
 కప్పము - రాజులకు చెల్లించు పన్ను
 కప్పెర - భిక్షపాత్రము
 కబంధము - మొందెము
 కబరి - కొప్పు
 కబళము - అన్నపు ముద్ద
 కబ్బము - కావ్యము [పాత్ర
 కమండలువు - నన్యసులు వాడుకొను మట్టి
 కమనీయము - ఇంపైనది
 కమరు - కాలిన వాసన
 కమ్మవిలుకాడు - మన్మథుడు
 కమ్రము - ఇంపు
 కయివారము - స్తుతి
 కయ్యము - కలహము
 కరటి - ఏనుగు
 కరణి - మాదిరి
 కరణీయము - చేయదగినది
 కరరుహము - గోరు
 కరవాలము - ఖడ్గము

కరాటము - బరణి
 కరాళము - భయంకరము
 కరువలి - గాలి
 కర్కటము - ఎండ్రీ
 కర్కశము - కరినము
 కర్జుము - కార్జము
 కర్ణధారుడు - నావికుడు
 కర్ణము - చెవి
 కర్ణవేష్టనము - పోగు
 కర్త - చేయువాడు
 కర్దమము - బురద
 కర్తనము - భేదించుట
 కర్మంది - సన్యాసి
 కర్మము - పని
 కర్మసాక్షి - సూర్యుడు
 కర్షకుడు - దున్నుకొని బ్రతుకువాడు
 కఠకంఠుడు - శివుడు
 కఠటి - వంచకుడు
 కఠ్ఠి - అరునుడు
 కలక - క్షోభము
 కలకలము - గలభా
 కలగుండు - కలకలము
 కలయ - అంతట
 కలరవము - పావురము
 కలవింకము - ఊరబిమ్మక
 కలశము - కుండ

కలిక - మొగ్గ
 కలికము - కంటిలో పేసికొను కణిక
 కలికి - ఆడుది
 కలికితనము - మనోజ్ఞత
 కలితము - పొందబడినది
 కలుగు - గుహ
 కలువడము - ఉత్సవాదులయందు ధ్వజము
 కల్పాంతము - ప్రళయము
 కల్ల - అబద్ధము
 కల్లాలము - పెద్ద అల
 కల్లాలిని - నది
 కప - జత
 కివాటము - తంపు
 కపియు - వ్యాపించు
 కవ్యము - పితృదేవతలకిచ్చు అన్నాదులా
 కవ్వడి - అర్జునుడు
 కళ - కొరదా
 కళలము - ముటికి
 కషణము - రాసిడి
 కనటు - ముటికి
 కసిమనగు - చంపు
 కనుగందు - వాడిపోవు
 కనురు - లేతకాయ
 కస్తీ - శోకము
 కిహ్వము - కొంగ
 కళత్రము - భార్య

కళవళము - కలత
 కల్గనిది - చంద్రుడు
 కళాసము - చర్మము
 కళేబరము - శరీరము

కా

కాంక్ష - కోరిక
 కాంచి - మొలనూలు
 కాంతారము - అడవి
 కాంతుడు - భర్త
 కాందిశీకుడు - ఫీతిచే పరుగెత్తువాడు
 కాంస్యము - కంచు
 కాకపక్షము - పిల్లజుట్టు
 కాకలము - కాగితము
 కాకవి - కుకవి
 కాకోదరము - పాము
 కాచము - గాజు
 కాటకము - జైమము
 కాణాచి - చిరకాల వాసస్థానము
 కాణుడు - ఒక కన్నుగలవాడు
 కాతరుడు - భయశాలి
 కాతాళము - కోపము
 కాత్యాయని - పార్వతి
 కాదంబిని - మేఘమాలిక
 కాద్రవేయుడు - పాము
 కానిక - కానుక
 కాపురుషుడు - దుర్మార్గుడు

కామపాలుడు - బలరాముడు
 కామిని - ఆడబడి
 కాముడు - మన్మథుడు
 కాముకుడు - కోరికగలవాడు
 కామ్యము - కోరదగినది
 కాయజుడు - కాముడు
 కాయము - దేహము
 కాయువు - అనురాగము
 కారకము - చేయునది
 కారింపు - బాధించు
 కారుచిహ్ను - దవానలము
 కారుణ్యము - దయ
 కారెము - నీరుతోడు తాటిదోనె
 కార్తస్వరము - బంగారము
 కార్తాంతికుడు - జ్యోతిష్కుడు
 కార్తికేయుడు - కుమారస్వామి
 కార్పాసము - నూలుచే చేయబడినవస్త్రము
 కార్మకము - విల్లు
 కాతీయ - బాధ
 కాలకంఠుడు - శివుడు
 కాలక్షేపము - కాలము వెళ్లబుచ్చుట
 కాలధర్మము - మరణము
 కాలశాకము - కఠినము చెట్టు
 కాలాయరము - ఇనుము
 కాల్యము - కాలమునకు తగినది
 కాల్యురు - కాల్యలము

కావరము - పొగరు
 కావించు - చేయు
 కావ్యుడు - శుక్రుడు
 కాశము - తెల్లు
 కాష - దిక్కు
 కాష్ఠము - కట్టె
 కాసము - పొడిదగు
 కాసరము - దున్నపోతు
 కాసారము - నరస్సు
 కాళింది - యమున

క్రి

కింకరుడు - బంటు
 కించిత్తు - కొంచెము
 కింకిణీ - చిన్నగజ్జె
 కింజల్కము - కేసరము
 కింవదంతి - జనులుచెప్పుకొను మాటలు
 కింశుకము - మోదుగు చెట్టు
 కికురు - మోసము
 కిటీ - పంది
 కిట్టు - దాపుజేరు
 కినియు - కోపగింబు
 కినుక - కోపము
 కిరాటుడు - కోమటి
 కిరాతుడు - బోయ
 క్రిరి - పంది

కిరీటి - అర్జునుడు
 కిలారము - అలమంద
 కిలారి - గొల్లవాడు
 కిల్బిషము - పాపము
 కిశోరము - పిల్ల
 కిసలయము - చిగురు

క్రి

కివరము - వెదురు బొంగు
 కీటకము - పురుగు
 కీరము - చిలుక
 కీరితి - కీర్తి
 కీర్తనీయము - పొగడదగినది
 కీలించు - తగిలించు
 కీలితము - కట్టబడినది
 కీలుకొను - తగులుకొను
 కీశము - కోతి
 కీస - స్వల్పము

క్ర

కుంచితము - వంకరైనది
 కుంజరము - ఏనుగు
 కుంటుపడు - చెడు
 కుంటెన - తార్చెడువాడు
 కుంఠితము - మొక్కుపోయినది
 కుందుడు - భర్తకుఁగాక జూచునకుఁ
 బుట్టినవాడు

కుంతము - ఈఁటె
 కుందనము - బంగారము
 కుందు - శోకించు
 కుంభకారుడు - కుమ్మరి
 కుంభి - ఏనుగు
 కుంభీనసము - పాము
 కుంభిని - భూమి
 కుక్షి - పొట్ట
 కుచము - స్తనము
 కుజము - చెట్టు
 కుటజము - గిరిమల్లిక
 కుటి - గుడిసె
 కుటిలము - వక్రము
 కుటీరము - పర్ణశాల
 కుట్టనము - నరకుట
 కుట్టిమము - తాతి కట్టడపునేల
 కుట్టులము - మొగ్గ
 కురారము - గొడ్డలి
 కుడుంగము - పొదరిల్లు
 కుడ్యము - గోడ
 కుతిక - గొంతు
 కుతిలపడు - బాధపడు
 కుతుకము - సంతోషము
 కుతూహలము - సంతోషము
 కుక్కిలము - పర్వతము
 కుత్స - నింద

కుత్సితుడు - నీచుడు
 కుదువ - శాకట్టు
 కుద్దాలము - గుద్దలి
 కుప్పించు - దుముకు
 కుబ్జ - మఱుగుజ్జ
 కుముదబాంధవుడు - చంద్రుడు
 కుముదిని - తెల్లకలవ తీగె
 కుములు - లోలోపల దపించు
 కురంగనాభము - కస్తూరి
 కురంగము - జింక
 కురంటకము - గోరంట
 కురులు - వెండ్రుకలు
 కురువిందము - మాణిక్యము
 కుర్కురము - కుక్క
 కుఱగలి - దాపు
 కుఱువు - తోడు
 కులట - అంకులాడి
 కులపాలిక - కులాంగన
 కులాయము - పక్షిగూడు
 కులాలుడు - కుమ్మరవాడు
 కులిందుడు - సాలె
 కులిశము - వజ్రాయుధము
 కులీనుడు - మంచి కులమునఁబుట్టినవాడు
 కుశ - తెల్లు
 కుశలము - క్షేమము
 కుసీదము - వడ్డితో జీవనముచేయుట

కుసుమము - పువ్వు
కుసులము - గంప
కుహన - మాయ
కుశీరము - ఎండ్రీ
కుశుత్థము - ఉలవలు
కుళ్ళాయి - గుడ్డబోపి

కూ

కూజితము - పక్షికూత
కూటసాక్ష్యము - తప్పసాక్ష్యము
కూటాగారము - పైమేడ
కూటువ - గుంపు
కూడుదల - లాభము
కూన - బిడ్డ
కూపము - నూలు
కూరిమి - మైత్రి
కూరుకు - చిద్రించు, చిద్ర
కూర్మము - తాబేలు
కూష్మాండము - గుమ్మడి
కూళ - దుర్మార్గుడు

కృ

కృకలాసము - ఊసరపెల్లి
కృతకము - కల్పితము (కృత్రిమము)
కృతకస్మిడు - నేర్పరి
కృతకృత్యుడు - నెఱవేరిన పనిగలవాడు
(ధన్యుడు)

కృతస్ముడు - చేసినమేలు మఱచువాడు
కృతజ్ఞుడు - చేసినమేలుమఱచువాడు
కృతాంతుడు - యముడు
కృతము - చేయబడినది
కృత్తివాసుడు - శివుడు
కృత్రిమము - కల్పితము
కృప - దయ
కృపణుడు - లోభి
కృపాణము - ఖడ్గము
కృపాశువు - దయగలవాడు
కృమి - పురుగు
కృశానువు - నిప్పు
కృషి - సేద్యము
కృషీవలుడు - రైతు
కృష్ణము - ఈడ్చబడినది
కృష్ణపర్వ - అగ్ని
కృష్ణము - రచితము

కె

కెడయు - చచ్చు
కెరిరియాడు - చెలరేగు
కెరిలు - అతిశయించు
కెలలు - సరస్సు
కెళాకూళి - క్రీడా సరస్సు

కే

కేంద్రము - వృత్తమధ్యస్థానము
కేస - నెమలి

కేతకి - మొగిలిచెట్టు
 కేయూరము - బాహుపురి
 కేరు - పరిహసించు
 కేశము - వెంట్రుక
 కేశవుడు - విష్ణువు
 కేసరి - పింహము
 కేశి - ఆల

క్ర

క్రైంకర్యము - సేవ
 క్రైత - కవిత్వము
 క్రైదండ - చేయూత
 క్రైదువు - ఆయుధము
 క్రైమోడువు - నమస్కృతి
 క్రైరవము - తెల్లగలర
 క్రైలాటము - మాయోపాయము
 క్రైలాసము - వెండికొండ
 క్రైవర్తుడు - జాలరి
 క్రైవల్యము - ముక్తి
 క్రైవసము - స్వాధీనము
 క్రైసేయు - అలంకరించు

కొ

కొంచు - సంకోచించు
 కొండాడు - నుతించు
 కొండెము - చాడి

కొందలము - కలత
 కొంపోవు - తీసికొనిపోవు -
 కొక్కు - పందికొక్కు
 కొక్కిర - కొంగ
 కొటారము - ఛాన్యములుండు తావు
 కొదుకు - సంకోచించు
 కొనకొను - ప్రయత్నించు
 కొలివచ్చు - తీసికొనివచ్చు
 కొమరాలు - యౌవనవతి
 కొమరిత - కూతురు
 కొమరుడు - కొడుకు
 కొమరు - అండము
 కొఱకొఱలాడు - కోపగించు
 కొలులు - ప్రకాశించు
 కొల్లు - మేకు
 కొల్ల - దోపుడు
 కొలువుడుకాదు - సేవకుడు
 కొలువుసేయు - సేవచేయు

కో

కోకము - చక్రవాకపక్షి
 కోటరము - చెట్టుతొట్ట
 కోటీరము - కిరీటము
 కోడిగము - నిలార చేష్ట
 కోమలి - చక్కిని స్త్రీ
 కోఱడము - పరిహాసము

కోలాహలము - కలకలధ్వని
 కోలుపోవు - పోఁగొట్టుకొను
 కోలుమనఁగు - చంపు
 కోవిదుఁడు - విద్వాంసుఁడు

కా

కాఁగిలి - భుజముల నడిమి భాగము
 కాఁగిలించు - ఆలింగనముచేయు
 కాక్షేయకము - కత్తి
 కాపీనము - గోచి
 కాతూహలము - సంతోషము
 కామారము - మూఁడవ వయోవస్థ
 కాముది - వెన్నెల
 కామోదకి - విష్ణువుయొక్క గద
 కౌలు - రాజు ప్రజల కిచ్చు ఒడంబడిక
 కౌళలము - నేర్పు
 కౌశేయము - పట్టువస్త్రము
 కౌస్తుభము - విష్ణువుయొక్క మణి

క్ర

క్రకచము - అంపము
 క్రచ్చుట - వేగముగా
 క్రతుధ్వంసి - శివుఁడు
 క్రతువు - యాగము
 క్రన్నన - శీఘ్రముగా
 క్రమేలకము - ఒంటె

క్రమ్యులు - మఱలు
 క్రయము - వెలయిచ్చికొనుట
 క్రయ్య - కాలువ
 క్రవ్యము - మాంసము
 క్రవ్యాదుఁడు - రాక్షసుఁడు

క్రి

క్రించు - నీచుఁడు
 క్రితము - పూర్వము
 క్రిమి - పురుగు

క్రీ

క్రీడ - ఆట
 క్రీడి - అర్జునుఁడు

క్రు

క్రుధ - కోపము
 క్రుద్ధుఁడు - కోపించినవాఁడు
 క్రుమ్మరు - సంఛరించు

క్రే

క్రేణీసేయు - పరిహాసముచేయు
 క్రేవ - ప్రక్క
 క్రేళ్లుబ్బు - అతిశయించు

క్రా

క్రాత్రడము - కోటబురుజు

క్రొత్తడి - మగనాలు

క్రొవ్విదము - దుష్కార్యము

క్రొ

క్రోధము - కోపము

క్రోశము - కోసు

క్రోష్టువు - నక్క

క్ర

క్రమము - బడలిక

క్రొ

క్రొంతి - బడలిక

క్రొ

క్రిన్నము - తడిసినది

క్రిష్టము - విరుద్ధమైన వాక్కు

క్రొ

క్రీబము - నవుంసకము

క్రొ

క్రొణనము - పీఠారవము

క్రొధితము - చక్కగా కాగినది

క్రొ

క్రొచ్చిత్కము - అక్కడక్కడ సంభ
వించునది

క్రొణము - పీఠారావము

B O 17/8

క్ష

క్షణప్రభ - మెఱుపు

క్షతజము - నెత్తురు

క్షతి - గాయము

క్షప - రాత్రి

క్షపణకుడు - బౌద్ధమతస్తుడు

క్ష

క్షెంతి - ఓర్పు

క్షేత్రము - క్షత్రియ ధర్మము

క్షమము - కలవు

క్షళితము - కడుగఁబడినది

క్ష

క్షీతి - భూమి

క్షీతి ధరము - కొండ

క్షీప్రము - వేగము

క్ష

క్షీణము - నశించినది

క్షీరోదము - పాలసంద్రము

క్ష

క్షణ్ణము - నలగఁ గొట్టఁబడినది

క్షత్తు - ఆకలి

క్షథ - ఆకలి

క్షళితము - కలగింపఁబడినది

క్షరప్రము - అర్థచంద్రాకార బాణము

క్ర

క్షోణీ - భూమి

క్షోభము - కలఁత

క్ర

క్షౌ - భూమి

క్షౌళము - విషము

ఖ

ఖండపరశువు - శివుఁడు

ఖండము - ముక్క

ఖండ శర్కర - పులకండ

ఖచితము - చెక్కఁబడినది

ఖట్వ - మంచము

ఖడ్గము - కత్తి

ఖద్వోతము - మిణుగురు పురుగు

ఖనకుఁడు - ఉప్పరవాఁడు

ఖని - గని

ఖరము - గాడిద

ఖర్వము - పొట్టిది

ఖరీనము - కల్లము

ఖలుఁడు - సీచుఁడు

ఖల్వాటుఁడు - బట్టతలవాఁడు

ఖాతము - కోనేటి

ఖాద్యము - తినఁదగినది

ఖు

ఖురము - డెక్క

ఖే

ఖేంఖాణము - గుట్టుము

ఖేచరుఁడు - దేవత

ఖేటము - గ్రహము

ఖేదము - దుఃఖము

ఖేయము - అగడ్త

ఖేల - ఆట

ఖ్యా

ఖ్యాతి - ప్రసిద్ధి

గ

గంగాదరుఁడు - శివుఁడు

గండఁడు - కూరుఁడు

గండపెండెరము - రాజులు, కవులు

విరుదుగా కాలను ధరించెడు అందె

గండూషించు - పుక్కిలించు

గండ్ర - దిట్ట

గంతవ్యుఁడు - పోదగినవాఁడు

గంధగజము - మదపుఁజేనుఁగు

గంధఫలి - సంపెంగ మొగ్గ

గంధమృగము - పునుఁగు పిల్లి

గంధర్వము - గుఱ్ఱము
 గంధర్వుడు - దేవలోకములో నొక జాతి
 గంధవహ - ముక్కు
 గంధవహుడు - వాయువు
 గంధసారము - చందనము
 గంబుర - కర్పూరము
 గంభీరము - లోతైనది
 గగనము - ఆకాశము
 గగుర్పాటు - భయనంభ్రమములచే వెండ్రు
 కలు నిక్కపొడుచుట
 గగ్గోలు - కలఁత
 గజిబిబి - కలఁత
 గట్టివాయి - గయ్యాళి
 గట్టు తాలుపు - విష్టువు
 గట్టు విలుకాడు - శివుడు
 గడన - సంపాదనము
 గడించు - సంపాదించు
 గడి - హద్దు
 గడితేలు - సమర్థుడగు
 గడువు - నిర్ణీతకాలము
 గణన - ఎన్నిక
 గణరాత్రము - అనేక రాత్రులు
 గణాధిపుడు - వినాయకుడు
 గణించు - ఎంచు
 గణిక - వేశ్య
 గుఱించు - స్తోత్రముచేయు

గణ్యుడు - లెక్కింపఁ దగినవాడు
 గద్గదము - డగ్గుతికవడిన స్వరము
 గద్యాణము - వరహా
 గనిమ - చేనిగట్టు
 గమకించు - ప్రయత్నించు
 గమనిక - నడక
 గవ్యము - పొందఁ దగినది
 గరగరిక - అందము
 గరళము - విషము
 గరిత - ఇల్లాలు
 గరిమ - గొప్పతనము
 గరీయము - రెండింటిలో గురువైనది
 గరుడధ్వజుడు - విష్ణువు
 గరుడపచ్చ - మరకతము
 గరుడుడు - గరుత్మంతుడు
 గరుత్తు - తెక్కు
 గర్తము - పల్లము
 గర్దభము - గాడిద
 గర్భాగారము - లోపలిగది
 గర్భిణి - చూలాల
 గర్హణము - నింద
 గర్హితము - నిందింపఁ బడినది
 గవను - గోవురము
 గవాక్షము - కిటికీ
 గవేషణ - వెదకుట
 గర్హ్యము - నింద్యము

గవ్యూతి - రెండుకోసుల దూరము

గళితము - జారినది

గా

గాంగేయము - బంగారము

గాండివము - విల్లు

గాటము - అధికము

గాడుపు - గాలి

గాఢము - అధికము

గాత్రము - దేహము

గాధ - కథ

గాదిలి - ప్రేమము

గాదేయుడు - విశ్వామిత్రుడు

గానము - పాట

గాము - గ్రహము

గాయకుడు - పాటకుడు

గాయత్రి - మంత్ర విశేషము

గారవము - గౌరవము

గారాబము - ప్రేమము

గార్దభము - గాడిద

గార్హస్థ్యము - గృహస్థధర్మము

గాలిగాడు - గాడిద

గాసటపీఠ - అర్ధము గానట్టిది

గాసి - శ్రమము

గాహితము - మునిగినది

గి

గిడ్డి - అవు

గిత్త - ఎద్దుకానికోడె

గిబ్బ - అచ్చువేసినయెద్దు

గిరి - కొండ

గిరికుడు - శివుడు

గిరీకుడు - శివుడు

గితీకొను - చుట్టుకొను

గిలిగింత - చక్కిలిగింత

గీ

గీత - ఏనుగుకూత

గీటడగు - చచ్చు

గీపెట్టు - ఏనుగు కూయు

గీము - ఇల్లు

గీర్వాణము - దేవభాష

గీర్వాణుడు - దేవత

గీష్పతి - బృహస్పతి

గు

గుండగొయ్య - దుర్మార్గుడు

గుంఘనము - పదముల కూర్పు

గుచ్చము - పూగుత్తి

గుజ్జువేల్పు - వినాయకుడు

గుడుసుకయిదువు - సుదర్శనచక్రము

గుణకము - పెంచెడులెక్క

గుదియ - గద

గుదియతాలుపు - యముడు
 గుడుసువడు - గుండ్రమగు
 గునవము - గడ్డపాట
 గుప్తము - దాచబడినది
 గుబాళించు - వాసనకొట్టు
 గుబులు - గుప్పన వాసనకొట్టు
 గుబ్బ - కుచము
 గుబ్బలి - పర్వతము
 గుబ్బెత - యువతి
 గుమి - గుంపు
 గుఱుకొను - యత్నించు
 గురువులువాఱు - పరుగెత్తు
 గులాము - దాసుడు
 గుల్మము - వీలమండ
 గుహాశయము - పులి
 గుహ్యకేశ్వరుడు - కుబేరుడు
 గుళుచ్చము - పూవుల గుత్తి

గా

గూఢము - రహస్యము
 గూహనము - దాచుట

గృ

గృధ్నువు - ఇచ్చగలవాడు
 గృధ్రము - గడ్డ
 గృహకచ్చపము - నన్నెకల్లు
 గృహగోధిక - బల్లి

గృహమేధి - కేస్తు
 గృహిణి - ఇల్లాలు
 గెలుపు - జయము

గే

గేదగి - మొగలిపువ్వు
 గేయము - పాట
 గేలికొను - పరిహసించు
 గేస్తు - గృహస్థు
 గేహము - ఇల్లు

గొ

గొంగ - శత్రువు
 గొంగడి - కంబళి
 గొండ్లి - నృత్యము
 గొడగు - గొణుగు
 గొడ్రాలు - బిడ్డలు కననిది
 గొద - ఆకలి
 గొదగొద - విరోధము
 గొనము - గుణము
 గొనయము - వింటినారి
 గొరగొర - వేగము
 గొరిసి - పశువుల కాలిగిట్ట
 గొల్లత - వ్రేత

గో

గోచిబావడు - బ్రహ్మచారి
 గోచరించు - కనబడు

గోచారము - గ్రహముల రాశినంచారము

గోదాడు - గోకించు

గోడిగ - ఆడుగుఱ్ఱము

గోడివడు - వంగు

గోడు - దుఃఖము

గోతి - ఆడుది

గోదురు - పెద్దకప్ప

గోత్రభిదుడు - ఇంద్రుడు

గోధిక - ఉడుము

గోధూమము - గోధుమలు

గోపాయితము - రక్షింపఁబడినది

గోపి - గొల్లది

గోపుడు - గొల్లవాడు

గోమయము - ఆవుపేద

గోమాయువు - నక్క

గోము - సౌకుమార్యము

గోమేధికము - పసుపువన్నెరత్నము

గోరసము - మజ్జిగ

గోలాంగూలము - కోతి

గోవ - యౌవనము

గోవణము - కౌపీనము

గోష్ఠము - గోస్థానము

గోసగి - మాదిగవాడు

గోస్తని - ద్రాక్ష

గోళకుడు - విధవకుఁ బుట్టినవాడు

గౌ

గౌఢారము - ఉడుముపిల

గౌరు - ఏనుగు

గౌళి - బల్లి

గృ

గ్రంథము - రచన

గ్రక్కదలు - మిక్కిలి కదలు

గ్రక్కున - శీఘ్రముగ

గ్రధితము - కూర్చఁబడినది

గ్రద్ధన - వేగముగా

గ్రస్తము - మ్రింగఁబడినది

గ్రహయాశువు - గ్రహించువాడు

గ్రహీత - గ్రహించువాడు

గౌ

గ్రాంధికము - గ్రంథ సంబంధమైన

గ్రాసము - కలశము

గ్రాహకము - దేగ

గ్రాహము - మొనలి

గ్రాహ్యము - గ్రహింపఁదగినది

గ్రీ

గ్రీవ - కంఠము

గ్రీష్మము - వేడిమి

గ్రై

గ్రైవేయకము - సరడు

గ్నా

గ్నాని - బడలిక

గ్నా

గ్నా - చంద్రుడు

ఘ

ఘంటాపథము - రావణాట

ఘటము - కుండ

ఘటకుడు - కూర్పరి

ఘటయంత్రము - బావిగిలక

ఘటన - కూర్పు [కాలము

ఘటిక - ఇరువదినాలుగు నిమిషముల

ఘటికారము - గడియారము

ఘటియంత్రము - నీరుతోడు:యంత్రము

ఘనసారము - కర్పూరము

ఘనీభవింబు - గట్టిపడు

ఘనుడు - గొప్పవాడు

ఘర్మము - చెమట

ఘరణ - రాపిడి

ఘస్మరుడు - తిండిపోతు

ఘస్రము - దినము

ఘా

ఘాతము - దెబ్బ

ఘాతుకుడు - చంపువాడు

ఘాసము - లేబుచ్చిక

ఘీ

ఘీంకారము - ఏనుగు ధ్వని

ఘృ

ఘృటిక - చీలమండ

ఘృర్మురము - పందికూత

ఘూ

ఘూకము - గ్రుడ్ల గూబ

ఘూర్జనము - తిరుగుటు

ఘృ

ఘృణీ - కిరణము

ఘృతము - నెయ్యి

ఘో

ఘోటకము - గుఱ్ఱము

ఘోటిక - ఆడు గుఱ్ఱము

ఘోణ - ముక్కు

ఘోణీ - పంది

ఘోషణ - చాటించట

ఘోషవతి - వీణ

ఘా

ఘాణము - ముక్కు

ఘాతము - ఆఘాతంపఁబడినది

చ

చంచరీకము - తుమ్మెద
 చంచలుడు - కాముకుడు
 చంచువు - పక్షి ముక్కు-
 చండాంకువు - సూర్యుడు
 చండిమ - వాడిమి
 చందనము - గంధము
 చంద్రకము - నెమలిపురి కన్ను
 చంద్రకి - నెమలి
 చంద్రముడు - చంద్రుడు
 చంద్రశాల - పైమేడ
 చంద్రశేఖరుడు - శివుడు
 చంద్రసంజ్ఞము - కర్పూరము
 చంద్రహాసము - కత్తి
 చంద్రిక - వెన్నెల
 చంపకము - సంపంగిచెట్టు
 చకితుడు - భయపడినవాడు
 చకోరము - వెన్నెల పులుగు
 చక్రధరుడు - విష్ణువు
 చక్రవర్తి - సార్వభౌముడు
 చక్రవాకము - జక్కవపక్షి
 చక్రాంగము - హంస
 చక్షుశ్శివము - పాము
 చక్షువు - కన్ను
 చలులము - కదలునది
 చణకము - సెనగలు

చతురస్రము - చదరము
 చతురాననుడు - బ్రహ్మ
 చతురంతయానము - పల్లకి
 చతురుడు - నేర్పరి
 చతుర్ముఖుడు - విష్ణువు
 చతుశ్శాలము - నాలుగిండ్ల మేడ
 చతుష్టయము - నాలుగు
 చతుష్పథము - నాలుగు దారులు కలియ
 చోటు
 చత్వరము - ముంగిలి
 చపలము - కదలునది
 చమత్కారము - నేర్పు
 చమువు - సేన
 చరణాయుధము - కోడి
 చరమము - కడపటిది
 చరమాది - అస్త పర్వతము
 చరించు - తిరుగుచుండు
 చరితము - చరిత్ర
 చరిష్టువు - తిరుగునది
 చర్చ - విచారము
 చర్చించు - విచారించు
 చర్మకారుడు - మాదిగవాడు
 చర్మము - తోలు
 చర్వణము - నమలుట
 చర్వితము - నమలుబడినది
 చర్షణి - వ్యభిచారిణి

చలదశము - రావిచెట్టు

చషకము - గిన్నె

చా

చాంచల్యము - చపలత్వము

చాంద్రమానము - చంద్రునిగతిని బట్టి

యేర్పడు నెల

చాంద్రాయణము - చంద్రుని పృథ్విక్షయ

కళలనుబట్టి అన్న కబళమును దీనుట

చాటువు - ప్రియమైన మాట

చాతకము - వానకోయిల

చాతుర్యము - నేర్పరితనము

చాపలము - చంచలత్వము

చాపము - విల్లు

చామీకరము - బంగారు

చారిమము - అందము

చారుడు - వేగువాడు

చాలని - జల్లేద

చి

చింతకుడు - విచారించువాడు

చింతామణి - కోరినకోరికలిచ్చుదేవమణి

చిందము - శంఖము

చిందఱవందఱ - తునుక

చింపి - చినిగినది

చింబోతు - మేకపోతు

చికమక - చిక్కు

చికిత్సకుడు - వైద్యుడు

చికిరితము - చేయనిచప్పగింపబడినది

చిక్రోడము - ఉడుత

చిగురుచు - చిగిరించు

చిటిపొటి - అల్పము

చిట్టములు - చూలాలికి గలిగెడు నొకా

నొక లక్షణము

చిడిముడి - తొట్రుపాటు

చిత్తము - మనస్సు

చిత్రకారుడు - చిత్రువు వ్రాయువాడు

చిత్రగుప్తుడు - యమునిదగ్గఱ లెక్క

వ్రాయువాడు

చిత్రశిఖండిజుడు - బృహస్పతి

చిత్రించు - చిత్రము వ్రాయు

చిదియు - నలగు

చిదుకు - పైకి ఉబుకు

చిదురుపలు - చిన్న తునుకలు

చినుకుఁబూస - ముత్యము

చిన్నవోవు - ఖిన్నుడగు

చిన్నారిపొన్నారి - అందమైన

చిన్నెలాడి - విలాసవతి

చిన్నెలాడు - అందగాడు

చిబుకము - గడ్డము

చిబుకు - చప్పరించు

చిమ్మచీకటి - గాఢాంధకారము

చిమ్మట - ఈలపురుగు

చిమ్మనము - చిమ్ముట
 చియ్య - కండ
 చిరంతనము - పురాతనము
 చిరత్నము - పూర్వకాలమునాటిది
 చిరము - చాలకాలము
 చిఱచిఱ - కోపవికారము
 చిఱుతుక - చిన్న వయసుగల ఆడుది
 చిఱుదొడ - పిక్క
 చిఱువేరు - ఎఱుపువేయుట కువయోగించు
 ఒకవేరు
 చిలికించు - చల్లు
 చిలిపి - అల్పము
 చిలుకరవుతు - మన్మథుడు
 చిలుకరించు - చల్లు
 చిలుకలకొలికి - ప్రి
 చిలువ - పాము
 చిలువతాలుపు - శివుడు
 చిల్లకోల - తోమరము
 చిల్లగొండి - కలహకారి
 చివ్వలాడి - కలహకారి
 చివ్వ - చెక్కు
 చివ్వన - వేగముగా

చీ

చీకటిగాము - రాహువు
 చీకటిగొంగ - సూర్యుడు
 చీకటితప్ప - వ్యభిచారము

చీకాకు - శ్రమము
 చీకిలిమాకిలి - కొక్కిరి విక్కిరి
 చీకు - గ్రుడ్డి
 చీరణము - చిన్నఉలి
 చీరపేను - చీరపోతు, చీరపిట్ట, గుడ్డకంట
 కొని ఉండు తెల్లనిపేను
 చీరు - పీలుచు
 చీఱు - పీల్చు
 చీల - మేకు
 చీలు - బ్రద్దలగు
 చీవరము - భిక్షకుని వస్త్రము

చు

చుంబనము - ముద్దు
 చుక్రిక - పులిచింతచెట్టు
 చుచుందరి - చుంచెలుక
 చుబుకము - గడ్డము

చూ

చూచుకము - చంటిమొన
 చూడామణి - జడబిళ్ల
 చూతము - మామిడిచెట్టు
 చూర్ణము - పొడి
 చూషణము - పీల్చుట

చె

చెంగగొట్టు - ఓడించు
 చెంగలించు - ప్రకాశించు

చెండాడు - ఖండించు
 చెంత - దాపు
 చెందిరము - సిందూరము
 చెందుప్పు - సైంధవలవణము
 చెక్కడము - పొదుగుట
 చెక్కిలి - చెంప
 చెచ్చెర - శీఘ్రముగ
 చెట్టవట్టు - పెండ్లియాడు
 చెట్టుద్రమ్మరి - కోతి
 చెట్టునట్టు - కోతి
 చెట్టుప - తెక్క
 చెడగరము - దుర్మార్గము
 చెడనాడు - నిందించు
 చెడివ - అంకుటాలు
 చెడుగఁడు - దుర్మార్గుఁడు
 చెనఁటి - క్రూరుఁడు
 చెనకు - ఎదిరించు
 చెనయు - ఎదిరించు
 చెన్ను - సొగసు
 చెమటకాయ - చెమటకు కలుగు చిన్న
 పొక్కు
 చెమ్మగిల్లు - తడియగు
 చెయిదము - పని
 చెయ్యపు - పని
 చెయ్యపులసాకిరి - సూర్యుఁడు
 చెఱఁగుమాయ - ముట్టగు

చెఱకువిలుకాఁడు - మన్మథుఁడు
 చెఱపట్టు - నిర్బంధించు
 చెఱుచు - నశింపజేయు
 చెఱి - ఒక్కొక్కనికీ
 చెలది - సాలెపురుగు
 చెలికారము - స్నేహము
 చెలిమి - స్నేహము
 చెలువము - అందము
 చెల్ల - సంతాపమును దెలుపునది
 చెల్లచెదరు - మిక్కిలి చెదిరినది
 చెల్లియలు - చెల్లెలు
 చెల్లుబడి - అధికారము

చే

చేత్రాడు - నీరుచేదుటకగుత్రాడు
 చేపు - పాలు ద్రవించు
 చేకూరు - చేకూడు
 చేకొను - గ్రహించు
 చేగ - చేప
 చేగలమెకము - ఏనుఁగు
 చేటి - పనికత్తె
 చేటు - నాశము
 చేడియ - స్త్రీ
 చేడ్చుడు - బాధపడు
 చేతస్సు - మనస్సు
 చేతోభవుఁడు - మన్మథుఁడు
 చేదండ - హస్తావలంబము

చేదోడు - కార్యసహాయుడు

చేమొడ్డు - నమస్కారము

చేయలఁతి - దాపు

చేరిక - కూడిక

చేరుచుక్క - పాపట బొట్టు

చేరుగడ - దాపు

చేరువ - సమీపము

చేలము - నష్టము

చేవాడికాఁడు - దొంగ

చేవాటు - దాపు

చేవిప్పు - నమస్కారము

చేవ్రాలు - సంతకము

చేష్ట - పని

చేష్టితము - గతి

చై

చైత్ర రథము - కుబేరుని ఉద్ధానవనము

చైత్రకము - చైత్రమాసము

చో

చోదనము - త్రోలుట

చోరితము - దొంగిలింపఁబడినది

చోరుఁడు - దొంగ

చోషము - పీల్చుట

చోష్ఠము - పీల్చఁదగినది

చౌ

చౌరిక - దొంగతనము

చౌలుఁడు - దొంగ

చౌర్యము - దొంగతనము

చ్యుతము - జాతినది

చ

చంకిలి - చంగ

చందిరిక - చంద్రిక

చందురుఁడు - చంద్రుఁడు

చక్కన - అందము

చక్కెర - పంచదార

చక్కెరదిండి - చిలుక

చక్కెరవిలుకాఁడు - మన్మదుఁడు

చట్టలువాలుపు - నాశముచేయు

చట్టుప - తెక్క

చట్రాయి - చావణాయి

చదలుమానికము - సూర్యుఁడు

చదలేటు - గంగానది

చదియు - నలఁగు

చదురుఁడు - చతురుఁడు

చదువరి - విద్యాశాలి

చదువులపడఁతి - సరస్వతి

చదువులపులుగు - చిలుక

చనుప - వర్తకజననమూహము

చనుదెంచు - వచ్చు

చప్పి - లోపలికి నణగినది

చమురు - రాచు

చయ్యన - వేగముగా

చరలాడు - క్రీడించు

చటియ - పర్వత శిఖరము క్రింద చోటు

చలము - మాత్స్యర్యము

చలివెలుగు - చంద్రుడు

చలియిసుక - కర్పూరము

చలువతాయి - చంద్రకాంతము

చలువతోడు - చంద్రుడు

చల్లడము - లాగు

చవలము - పరహారో ఎనిమిదవ వంతు

చనికె - మండపము

చవ్వంచ - ఐదు

చా

చాగఱ - నాశనము

చాచతాయి - విశాలమైన తాయి

చాకి - చాకలి

చాగకాడు - కుబేరుడు

చాగము - త్యాగము

చాడుపు - రీతి

చాన - త్రీ

చాలువు - వరుస

చు

చుంచు - చిట్టెలుక

చుట్టము - బంధువు

చుట్టుగైదువు - సుదర్శన చక్రము

చుట్టుగొండ - చక్రవాళ పర్వతము

చుప్పనాక - శూర్పణఖ

చురకత్తి - చిన్నకత్తి

చులుకన - లాఘవము

చురి - కత్తి

చువ్వె - (చుమ) చూడుమా

చూ

చూపట్టు - కనుబడు

చూట - కొల్ల

చూలాలు - గర్భిణీ

చూలి - బిడ్డ

చా

చాక్కము - దోషము లేనిది

చాక్కాకు - ఎండినయాకు

చానుపు - చొరజేయు

చొరఁబాటు - చొరఁబడు

చొల్లాయము - జడచుట్ట

చోద - కష్టము

చా

చాకళించు - నాలుగుకాళ్లు పైకెత్తిదాటు

చొదంతి - ఇంద్రుని ఏనుగు

చొదరి - అధికారము వహించుకాపు

చాపష్టి - అరువదినాలుగు

చాసీతి - ఎనుఁబదినాలుగు

చ

చత్రము - గొడుగు

చది - ఇంటి పైకప్పు

చన్నము - కప్పఁబడినది

చలము - నెపము

చలి - కాంతి

చా

చాందసుఁడు - వేదముఁ జదివినవాఁడు

చాగము - మేకపోతు

చాత్రుఁడు - శిష్యుఁడు

చాదనము - కప్పుట

చాయాపుత్త్రుఁడు - శని

చి

చిద - భేదము

చిన్నము - చేదంపఁబడినది

చు

చురిక - చురకత్తి

చేత్తవ్యము - చేదంపఁదగినది

జ

జంగమము - తిరుగునది

జంఘ - పిక్క

జంఘాలుఁడు - వేగముగా నడచువాఁడు

జంత్రము - యంత్రము

జంపతులు - భార్యాభర్తలు

జంబాలము - అడుసు

జంబీరము - నిమ్మచెట్టు

జంబుకము - నక్క

జంబుపు - నేరేడు

జంభారి - ఇంద్రుఁడు

జగచ్చత్తిపు - సూర్యుఁడు

జగత్పాణిఁడు - వాయువు

జగతి - భూమి

జఘనము - మొల

జట - జడ

జటాలము - జడలు కలది

జటి - సన్నాభి
 జడిమ - మాంద్యము
 జతువు - లక్క
 జనత - జనసముదాయము
 జనని - తల్లి
 జనయిత - తండ్రి
 జనయిత్ర - తల్లి
 జనువు - పుట్టుక
 జనుషాంధుడు - పుట్టు గ్రుడ్డి
 జన్యము - యుద్ధము
 జయవారము - మంగళవారము
 జయ్యము - జయింప వీలైనది
 జర - ముసలితనము
 జలజము - తామర
 జలదము - మబ్బు
 జలదరము - మేఘము
 జలధి - సముద్రము
 జలనిధి - సముద్రము
 జలనీలి - పాచి
 జలాశయము - కొలను
 జలూక - జలగ
 జల్పాకుడు - నిరుపయోగముగామాట్లాడు
 వాడు
 జనము - వేగము
 జననిక - తెర

జా

జాంగలికుడు - విషవైద్యుడు
 జాంబూనదము - బంగారు
 జాతకర్మము - బిడ్డపుట్టినప్పుడు చేయుక్రియ
 జాతకుడు - పుట్టినవాడు
 జాతరూపము - బంగారము
 జాతవేదుడు - అగ్ని
 జాత్యము - మేరైనది
 జానపదము - గ్రామము
 జానువు - మోకాలు
 జానూత - అల్లుడు
 జాయ - భార్య
 జారిణి - లంజె
 జారుడు - విటుడు
 జాహ్నువి - గంగానది

జి

జిగమిష - పోవనిచ్చ
 జిగి - చల్లని కొంతి
 జిగీష - జయింప నిచ్చ
 జిఘాంస - చంపవలయునని ఆశ
 జిఘృక్ష - గ్రహింప నిచ్చ
 జిజ్ఞాస - తెలిసికొన నిచ్చ
 జిడకడలి - పాలసముద్రము
 జితకాళి - యుద్ధమునందు జయింప నిచ్చు
 గలవాడు

జితము - జయింపఁబడినది

జిత్తు - మోసము

జియ్య - దేవుఁడు

జిల - దురద

జిలుగు - నన్నని

జిహసువు - విడువ నిచ్చగలవాఁడు

జిహ్వా - హరింపనిచ్చ

జిహ్మగము - పాము

జిహ్వ - నాలుక

జీ

జీరు - నేలకురాయు

జీవగట్ట - జీవనోపధము

జీవచ్ఛవము - బ్రతికియుండియు పీనుఁగు
వంటివాఁడు

జీవనీయము - నీరు

జీవాతువు - జీవగట్ట

జీవి - జీవముకలది

జీవిక - బ్రతుకు తెరువు

జ్ఞ

జ్ఞప్తము - ఎంగిలి

జ్ఞానరాణము - గుట్టము

జ్ఞార్తి - జ్వరము

జెల - నీటి ఊట

జ్ఞా

జేగురు - ఎలుపు

జేత - జయించువాఁడు

జేపెట్టు - దీపించు

జేయము - జయింపఁదగినది

జైత్రుఁడు - జయించువాఁడు

జోనాళము - జొన్న

జ్ఞాత - తెలిసినవాఁడు

జ్ఞాపితము - తెలియఁజేయఁబడినది

జ్ఞేయము - తెలియఁదగినది

జ్యోతిరింగణము - మిణుగురు పురుగు

జ్యోత్స్న - వెన్నెల

జ్యోతిషికుఁడు - జ్యోస్యుఁడు

జ్వలనము - అగ్ని

జ్వాల - మంట

జ

జంకించు - బెదరించు

జక్కులఱేఁడు - కుజేరుఁడు

జగముకన్ను - సూర్యుఁడు

జగ్గు - తళతళ

జడదారి - ఋషి

జడలమెకిము - సింహము

జడువు - భయము

జతనము - ప్రయత్నము

జన్నము - యజ్ఞము

జన్నిగట్టు - బ్రాహ్మణుఁడు

జన్నిదము - జండెము

జమలి - జంట

జముడు - యముడు

జముదాడి - పొడవైనకత్తి

జమున - యమునానది

జలకము - స్నానము

జలతారు - సరిగ

జలదరించు - కంపించు

జలదారి - ముఱికినీరుపోవు తూము

జల్లి మెకము - చమరి మృగము

జవదాటు - అతిక్రమించు

జవనిక - తెర

జవరాలు - యౌవనవతి

జవ్వనము - యౌవనము

జవ్వడు - చలించు

జళిపించు - ఆడించు

జ్ఞా

జాగిలము - వేటకుక్క

జాగు - ఆలస్యము

జాజు - ఎఱుపు

జాను - అందము

జాబ్బి - చంద్రుడు

జాలము - ఆలస్యము

జాలరి - చేపలబట్టువాడు

జావడి - చాకలవాడు

జావాహిరి - రత్నపు సొమ్ము

జాశువా - అపరంజి

జారు - గుబురు

జాట్టుపిట్ట - నెమలి

జాక - తత్తరపాలు

జాటు - మోసము

జొబ్బిల్లు - కాటు

జ్ఞో

జ్ఞోగము - యోగము

జ్ఞోదు - భటుడు

జ్ఞోస్యము - జ్ఞోతిశ్శాస్త్రము

జ్ఞోస్యడు - దైవజ్ఞుడు

జ్ఞోహారు - నమస్కారము

ర్న

ర్నకటము - జగడము

యురము - సెల ఏఱు
 యుల్లరి - పెద్ద దోలు
 యురుక - ఈల పురుగు
 యుషము - చేప

ట

టంకము - పదియాఱు డబ్బుల బంగారు
 నాణెము
 టంకశాల - నాణెములు ముద్రించు శాల
 టక్కు - మోసము
 టాటోటు - మోసము

టీ

టీటీభము - తీతువు పిట్ట
 టిప్పణము - టీక
 టీక - లర్థము
 టూకి - సంగ్రహము

టె

టెంకాయ - కొబ్బరికాయ
 టెంకి - స్థానము
 టెక్కియము - ధ్వజము
 టెక్కు - పడుచుదనమువలనచేయు మదవు
 చేష్ట

ఠ

ఠవరవ - శ్రమము
 ఠవర - నేర్పరి

రావు - చోటు
 రింగణా - పిల్లవాడు
 రీవి - అందము
 రేవ - మాదిరి

డ

డంబరము - విజృంభణము
 డక్క - డక్కా
 డగ్గు తిక - గడ్గదస్వరము
 డబ్బాటు - హటాత్తుగా
 డహావు - నిమ్మచెట్టు

డా

డాంబికుడు - మాయలమారివాడు
 డాగు - దాగు
 దాపల - ఎడమ భాగము

డింకీలు - మల్లవిద్యా పద్ధతులు
 డిండిమము - ఒక వాద్యము
 డిండిరము - నురుగు
 డింభము - పిల్ల
 డిగ్గియ - నడబావి
 డిమము - దళవిధ నాటకములలో నొకటి
 డుండుభము - రెండు తలల పాము
 డెండము - హృదయము
 డొక్క - ఎముకల గూడు

దోల - ఉయ్యల

దోలనము - ఊపుట

డ

డక్క - డక్క

ఢుండి - గణపతి

ఢులి - ఆడు తాబేలు

త

తంతియలు - మెట్లు

తంతునాభము - సాలెపురుగు

తంతువాయుడు - సాలెవాడు

తంతువు - నూలుదారము

తందర - కునికిపాటు

తంపర - తామరగుంపు

తంబళ - శివునిపూజజేసి జీవించు కులము

తగబుర - తంత్రీవాద్య విశేషము

తక్రము - మజ్జిగ

తగడు - తేకు

తగరు - పొట్టేలు

తగవరి - న్యాయాధికారి

తగులుపడు - చిక్కు

తటాకము - చెలువు

తటిత్తు - మెలుపు

తటిని - నది

తట్టుముట్టాడు - చుట్టుకొను

తడవ - మాటు

తతి - సమూహము

తత్తడి - గుఱ్ఱము

తత్పరుడు - ఆసక్తిగలవాడు

తద్యము - సత్యము

తిదీయము - దాని సంబంధమైనది

తనివి - తృప్తి

తనుత్రాణము - కవచము

తనూజుడు - కుమారుడు

తన్ని - త్రీ

తపనీయము - బంగారు

తపనుడు - సూర్యుడు

తపస్వి - ముని

తప్తము - కాచబడినది

తమగము - మంచె

తమము - మోహము

తమస్విని - రాత్రి

తమిస్ర - చీకటిరేయి

తమ్మి - పద్మము

తమ్మిచూలి - బ్రహ్మ

తమ్ములము - తాంబూలము

తరంగిణి - నది

తరంగ - తరంగము

తరక్షువు - సివంగి

తరపణ్యము - ఓడరేవు

తరలు - ప్రయాణమగు

తరాజు - తక్కిన

తర్లకము - అప్పుడుపుట్టినదూడ
 తర్పణము - తృప్తి
 తఱుగు - తగ్గు
 తలఁగు - తొలఁగు
 తలచూపు - పొడచూపు
 తలపొలము - పొలిమేర
 తలపోయు - తలచు
 తలవరి - తలారి
 తలిరు - చిగురు
 తలిరుబోడి - అఁడుసి
 తలిరుదిండి - కోకిలము
 తలొదరి - అఁడుది
 తల్లడము - చలనము
 తస్కరించు - దొంగిలించు
 తఱుకొత్తు - మిక్కిలి ప్రకాశించు

త్రా

తాండవము - నాట్యము
 తాంతము - శ్రమఁజెందినది
 తాటంకము - చెవికమ్మ
 తాటోటు - మోసము
 తాడించు - కొట్టు
 తానకము - స్థానము
 తావసుఁడు - ముని
 తాపింఁదము - వీఁకటిఘ్రాను
 తామసిము - అలస్యము
 తామసి - రాత్రి

తామ్రచూడము - కోడి
 తాయి - తల్లి
 తారాపథము - ఆకాశము
 తారుణ్యము - యౌవనము
 తార్కాణ - దృష్టాంతము
 తాలాంకుడు - బలరాముఁడు
 తాలి - మంగళసూత్రము
 తాలువు - దవుడ
 తావి - పరిమళము
 తావు - చోటు
 తాళవృంతము - విననకట్ట

త్రి

తింత్రిణి - చింతచెట్టు
 తికమక - కలఁత
 తిగ - మూఁడు
 తిగవంఛ - నాలుగు
 తిగియు - ఆకర్షించు
 తిగ్మము - వేడిమి
 తిప్పద్రిమ్మరి - కోఁతి
 తిమ్మ - దీవించు
 తియ్యము - ప్రియము
 తియ్యవిబుకాఁడు - మన్మథుఁడు
 తిరము - స్థిరము
 తిరస్కరిణి - తెరచీర
 తిరిపము - భిక్షము
 తిరు - శ్రీప్రదము

53

తిరోధానము - మఱుగుపాటు
తిర్యక్కు - అడ్డముగాఁబోవునది
తిలలు - నువ్వులు
తివుట - కోరిక

త్ర

తీంద్రము - వేడిమి
తీగసాఁగు - వర్షిల్లు
తీడిరించు - ప్రకాశించు
తీరము - గట్టు
తీఱమి - అక్కర
తీఱు - నశించు

తు

తుంగము - ఎత్తైనది
తుంటరి - దుష్టుఁడు
తుందము - కడుపు
తుచ్చము - శోకము
తుటారిండు - తిరస్కరించు
తుమురు - పొడి
తుములము - దొమ్మి యుద్ధము
తురంగము } - గుఱ్ఱము
తురగము }
తురీయము - నాల్గవది
తుఱుగలి - ప్రకాశము
తుఱుము - (కొప్పు) ముడుచు
తులకించు - ప్రకాశించు

తుల్యము - సమానము
తుష్టి - సంతోషము
తుహినము - మంచు
తురాయి - తలపై దాల్చు నొక సొమ్ము

తూ

తూణము - అమ్ముల పొది
తూణీరము - అమ్ముల పొది
తూపు - బాణము
తూర్యము - వాద్యము
తూఱు - చొచ్చు

త్వ

త్వణము - గడ్డి
త్వణీకరించు - అలక్ష్యము చేయు

తె

తెంకాయ - పెంకాయ
తెగించు - సాహసించు
తెగుదెంపు - తీర్పు
తెగులు - రోగము
తెన్ను - త్రోవ
తెమ్మెర - గాలి
తెరువరి - బాటసారి
తెఱగంటితేఱు - ఇంద్రుఁడు
తెఱనోటి మెకము - సింహము
తెఱవ - త్రీ

తెలికలు - నువ్వులు
 తెలిమెకము - సింహము
 తెలిమొదవు - కామధేనువు
 తెలుచు - మ్రొక్కు

తే

తేటి - తుమ్మెద
 తేగము - త్యాగము
 తేజి - గుఱ్ఱము
 తేజితము - వాడిచేయబడినది
 తేరకాడు - అన్యూడు
 తేలిక - లఘుత్వము

తై

తైర్థికుడు - తీర్థయాత్ర చేయువాడు
 తైలము - నూనె
 తైలపాయిక - గబ్బిలము

తొ

తొగవిందు - చంద్రుడు
 తొగసూడు - సూర్యుడు
 తొట్లగిట్లు - అతిశయించు
 తొట్టికట్టు - లోగిలి
 తొట్టుపాటు - తడఁబాటు
 తొడఁగు - ప్రారంభించు
 తొడవు - సొమ్ము
 తొడి - తొందర
 తొడిబడు - చలించు

తొత్తు - లంజె

తొన - రక్షకము

తొరఁగు - కాలు

తొఱ్ఱు - ఆవు

తొలఁగు - ఒదుగు

తొలకరి - చైత్ర వైశాఖ మాసములందు

కురియు వాస

తొలుచుదువులు - వేదములు

తొలువేలుపు - రాక్షసుఁడు

తొల్లి - ముందు

తొవ - కలువ పువ్వు

తో

తోకము - బిడ్డ

తోకాను - తోడుకాను

తోడెము - కొంచెము

తోత్రము - పసులనుతోలు మునికోల

తోమరము - చిల్లకోల

తోయజము - తామర

తోయజాక్షి - ఆఁడుది

తోయదము - మేఘము

తోయధి - సముద్రము

తోరము - అధికము

తోలుదాలుపు - శివుఁడు

తోసిరాజు - లక్ష్మముచేయకుండుట

త్రా

త్రార్వత్రికము - సృత్యగీత వాద్యములు

తౌల్యము - తుల్యము

త్య

త్యక్తము - విడువబడినది

త్యజించు - విడుచు

త్యా

త్యాజ్యము - విడువదగినది

త్ర

త్రంపి - దాచి

త్రపిస్తుండు - సిగ్గుగలవాడు

త్రయము - మూడింటి సమూహము

త్రయీశనువు - సూర్యుండు

త్రనరేణువు - ముప్పదిపరమాణువుల
పరిమాణము

త్రస్తము - భయపడినది

త్రస్తరి - పరిహాసము

త్రస్తరించు - పరిహాసమాడు

త్రస్సువు - భయపడువాడు

త్రా

త్రాణ - బలము

త్రాత - రక్షించువాడు

త్రాసము - భయము

త్రి

త్రింశత్తు - ముప్పది

త్రికము - మూడు

త్రికటుకము-సౌంఢె, పిప్పలి, మిరియాలు

త్రిక్కు - తక్కు

త్రితయము - మూడు

త్రిదశాలయము - స్వర్గము

త్రిదశుండు - దేవత

త్రిదివము - స్వర్గము

త్రిదోషము - వాతపితృశ్లేష్మములు

త్రిపథగ - గంగానది

త్రియామ - రాత్రి

త్రిలింగము - శ్రీకైల, కాలేశ్వర,

దాక్షిణ్యము అను మూడులింగముల

మధ్యదేశము (తెలుగుదేశము)

త్రివిక్రముండు - విష్ణువు

త్రివిష్టవము - స్వర్గము

త్రివేణి - గంగానది

త్రిశూలము - శివుని ఆయుధము

త్రిస్రోత - గంగానది

త్రిహాయణి - మూడేండ్ల యీడుగల

పెయ్యి

తు

తుటితము - తెగినది

తై

తైళ్లు - పడు

త్రై

త్రైలోక్యము - మూడులోకములు

త్రైవిద్యుండు - వేదము చదినవాడు

త్రో

త్రోక్కుటము - సంకటము

త్రో

త్రోపాడు - త్రోయు

త్ర్య

త్ర్యంబకుఁడు - శివుఁడు

త్వా

త్వాదృశము - నిన్నుఁజూలినది

త్వీ

త్వీషాంపతి - సూర్యుఁడు

ద

దండధరుఁడు - యముఁడు

దండనము - శిక్ష

దండనాయకుఁడు - సేనానాయకుఁడు

దండయాత్ర - యుద్ధయాత్ర

దండితుఁడు - దండింపఁబడినవాఁడు

దండిమము - దండెము

దండుబాట - రాజమార్గము

దంతావళము - వీనుఁగు

దంతి - వీనుఁగు

దందడి - తటచు

దందశూకము - సర్పము

దంపతులు - భార్యాభర్తలు

దంభోశి - వజ్రాయుధము

దంశి - పెద్దదోమ

దంష్ట్ర - కోటపన్ను

దక్షిణ్యము - గ్రద్ద

దగ్గలు - సమీపించు

దగ్ధము - కాల్చిఁబడినది

దచ్చి - ఎనిమిది

దడియు - వణకు

దణి - ప్రభువు

దత్తము - ఇవ్వఁబడినది

దధి - పెరుగు

దనుజుఁడు - రాక్షసుఁడు

దప్పశము - పులుసు

దయిత - ప్రియురాలు

దరహాసము - చిఱునవ్వు

దర్పకుఁడు - మన్మథుఁడు

దర్పణము - అద్దము

దర్శీకరము - సర్పము

దర్శకుఁడు - చూపువాఁడు

దవ్య - దూరము

దశనవాసస్సు - పెదవి

దస్తూరి - వ్రాత

దహనుఁడు - అగ్ని

దశవాయి - సేనానాయకుఁడు

దా

దాంతి - తపమువలన కష్టమునోర్పుట
 దాంపత్యము - దంపతులభావము
 దాంభికుడు - దంభముకలవాడు
 దాకొను - సమీపించు
 దాక్షిణ్యము - మొగమోటము
 దాత - ఇచ్చువాడు
 దాత్రము - కొడవలి
 దానవుడు - రాక్షసుడు
 దాపరించు - కలుగు
 దాపల - ఎడమభాగము
 దాపు - సమీపము
 దామోదరుడు - విష్ణువు
 దాయ - విరోధి
 దాయకుడు - ఇచ్చువాడు
 దార - భార్య
 దారణము - చీల్చుట
 దారుణము - భయంకరము
 దార్ధ్యము - దిటపు
 దాశార్థ్యుడు - విష్ణువు
 దాశుడు - పల్లెవాడు
 దాహకుడు - కాల్చువాడు

ది

దిగద్రావు - విడుచు
 దిగనాడు - విడుచు
 దిగుదల - క్రిందు
 దిగులు - ఖేతి

దిగువ - క్రిందు
 దిటము - దృఢ్యము
 దిడ్డి - చిన్నవాకిరి
 దిదృక్ష - చూడనిచ్చ
 దివిటి - చేతికాగడా
 దివసము - దినము
 దివస్పతి - ఇంద్రుడు
 దివాంధము - గుడ్లగూబ
 దివాకరుడు - సూర్యుడు
 దివిజుడు - దేవత
 దివిషదుడు - దేవత
 దిష్టము - అదృష్టము
 దిశంతు - నింద

దీ

దీధితి - కింజము
 దీనారము - బంగారు నాణెము
 దీపిక - దీపము
 దీప్తి - కాంతి
 దీమనము - ధైర్యము
 దీర్ఘనిద్ర - మరణము
 దీర్ఘము - పొడవైనది
 దీర్ఘి క - దిగుడు జావి
 దీవి - ద్వీపము
 దీవియ - దీపము

దు

దుంత - దున్నపోతు
 దుక్కి - దున్నుట

దుక్కి-వాలు - నాగలి
 దుగ - రెండు
 దుగులము - వరహాలో పదియాటవ పాలు
 దుత్త - చిన్నమూతిగల కుండ
 దుద్దు - తామర పువ్వులోని దిమ్మె
 దుప్పటము - సన్నని వెడల్పు వస్త్రము
 దుప్పి - జింక
 దుమారము - ధూళి
 దురత్యయము - నాశము లేనిది
 దురధిగమము - కష్టముచే పొందఁబడినది
 దురాసదము - పొందశక్యముకానిది
 దురితము - పాపము
 దురోదరము - జూదము
 దుర్గమము - పోరానిది
 దుర్ఘటము - చేయరానిది
 దుర్దాంతము - అణగింపరానిది
 దుర్దినము - మేఘములచేఁగవ్వఁబడినదినము
 దుర్ధరము - ధరింపఁగూడనిది
 దుర్ధర్షుఁడు - తిరస్కరింపఁదగినవాఁడు
 దుర్మయము - అన్యాయము
 దుర్నివారము - వారింపరానిది
 దుర్భరము - భరింపరానిది
 దుర్భిక్షము - కఱవు
 దుర్వర్ణము - వెండి
 దుర్వహము - మోయరానిది
 దుర్విదగ్ధుఁడు - గర్వితుఁడు

దుర్విసీతుఁడు - వినయము లేనివాఁడు
 దుష్కరము - చేయశక్యముకానిది
 దుష్కృతము - పాపము
 దుష్టము - చెడ్డది
 దుస్త్యజము - విడువరానిది
 దుహిత - కూతురు

దూ

దూర్వ - గఱకి
 దూఱు - నిందించు
 దూష్యము - దూషింపఁదగినది

దృ

దృక్కు - చూపు
 దృతము - ఆదరింపఁబడినది
 దృతి - తిత్తి
 దృష్టుఁడు - గర్వముకలవాఁడు
 దృశ్యము - చూడఁదగినది
 దృషత్తు - చాలు
 దృష్టము - చూడఁబడినది

దె

దెస - దిక్కు

దే

దేబె - దీనుఁడు
 దేయము - ఈయఁదగినది
 దేవఖాతకము - అఖాతము

దేవతరువు - కల్పవృక్షము
 దేవమాతృకము - వర్షాధారము వలన
 పండుప్రదేశము
 దేవరుఁడు - మఱుది
 దేవానాంప్రియుఁడు - మూర్ఖుఁడు
 దేవురించు - దైన్యముగా నడుగు
 దేవశము - దేవాలయము
 దేశ్యము - దేశమునకుఁదగినది
 దేహశి - గడప
 దేహి - శరీరము గలవాఁడు

దై

దైతేయుఁడు - రాక్షసుఁడు
 దైత్యురి - విష్ణువు
 దైవజ్ఞుఁడు - జ్యోతిష్కుఁడు
 దైవతము - దేవత
 దైవాలు - అతిశయించు
 దైవికము - దేవునివలనఁ గలిగినది

దౌ

దౌందడి - సందడి
 దౌందు - జత
 దౌడ్డ - గొప్ప
 దౌద్ధపోవుట - కొల్లపోవుట
 దౌరకౌను - యత్నించు
 దౌరకౌను - లభించు
 దౌరవి - తటాకము
 దౌరయు - పొందు

దో

దోగ్ధి - ఈనిన ఆవు
 దోయి - జత
 దోయిడి - శూన్యము
 దోయిలి - దోసిలి
 దోరము - ద్వారము
 దోవతి - మగవారుకట్టువస్త్రము
 దోషజ్ఞుఁడు - పండితుఁడు
 దోషాకరుఁడు - చంద్రుఁడు
 దోహలము - ఉత్సాహము

దౌ

దౌత్యము - దూతకృత్యము
 దౌరు - కాంతి
 దౌవారికుఁడు - ద్వారపాలకుఁడు
 దౌష్ట్యము - దుష్టస్వభావము
 దౌహిత్రుఁడు - కూతురికొడుకు
 దౌహృదము - చిట్టుములు

ద్యు

ద్యుతి - వెలుగు
 ద్యుమణి - సూర్యుఁడు

ద్యౌ

ద్యౌతము - జూదము

ద్యో

ద్యోతము - ప్రకాశము

ద్ర

ద్రవింబు - కాలు

ద్రా

ద్రాఘిష్ఠము - మిక్కిలి దీర్ఘము

ద్రావిడము - ద్రవిడదేశభాష

ద్రు

ద్రుమము - వృక్షము

ద్రుహిణుడు - బ్రహ్మ

ద్రో

ద్రోవది - ద్రోవది

ద్వ

ద్వయము - జత

ద్వ

ద్వాదశము - పండ్రెండు

ద్వాదశాత్ముడు - సూర్యుడు

ద్వి

ద్విజిహ్వము - పాము

ద్వితయము - రెండు

ద్విపము - ఏనుగు

ద్విరసనము - సర్పము

ద్విరదము - ఏనుగు

ద్విరేఫము - తుమ్మెద

ద్విఘాటు - విరోధి

ద్వీ

ద్వీపవతి - నది

ద్వే

ద్వేషము - పగ

ధ

ధట - త్రాసు

ధనదుడు - కుబేరుడు

ధనుష్మంతుడు - విలుకాడు

ధన్యుడు - పుణ్యుడు

ధమ్మిల్లము - కొప్పు

ధరణి - భూమి

ధుణిధరము - పర్వతము

ధరామరుడు - బ్రాహ్మణుడు

ధర్మాధిపతి - న్యాయస్థానము

ధర్షణము - తిరస్కారము

ధర్షణి - శారిణి

ధవళి - తెలుపు

ధా

ధాటి - దండయాత్ర

ధానుష్కుడు - ధనుస్సుగలవాడు

ధామనిధి - సూర్యుడు
 ధారణము - ధరించుట
 ధారణీ - ధరిత్రి
 ధార్యము - దిట్టతనము
 ధావళ్యము - తెలుపు

ధి

ధిక్కారము - తిరస్కారము
 ధిషణ - బుద్ధి

ధీ

ధీ - బుద్ధి
 ధీవరుడు - జాలరి

ధు

ధుని - నది
 ధుర - భారము
 ధురంధరుడు - కార్యనిర్వాహకుడు

ధూ

ధూననము - కదలించుట
 ధూపము - సువాసనగల పొగ
 ధూమము - పొగ
 ధూమయోని - మేఘము
 ధూర్జటి - శివుడు
 ధూర్తుడు - మోసకాడు
 ధూర్వహుడు - ధురంధరుడు
 ధూసరము - దుమ్ము
 ధూళి - దుమ్ము

ధృ

ధృతము - ధరింపబడినది
 ధృష్టుడు - దిట్ట
 ధేనువు - ఆవు
 ధోరణము - వాహనము
 ధౌతము - కడుగబడినది
 ధ్యాతము - ధ్యానింపబడినది
 ధ్యేయము - ధ్యానము చేయదగినది

ధ్వ

ధ్వంసము - నాశము
 ధ్వజిని - సేన

ధ్వా

ధ్వాంతము - చీకటి
 ధ్వానము - ధ్వని

న

నంజుడు - మాంసము
 నందకము - విష్ణుమూర్తి ఖడ్గము
 నందనుడు - కుమారుడు
 నంది - ఈశ్వరుని వాహనము
 నకులము - ముంగిర
 నక్తము - రాత్రి
 నక్రము - మొసలి
 నఖము - గోరు
 నఖరాయుధము - కోడి

సగరము - పట్టణము
 సగరు - రాజగృహము
 సగవైరి - ఇంద్రుడు
 సగ్గుడు - దిగంబరుడు
 సచ్చిక - నమ్మిక
 సట్టువుడు - నటుడు
 సడబావి - దిగుడుబావి
 సతి - సమస్కృతి
 సదీమాతృకము - నదులవలన పైరగు

ప్రదేశము

సన - పుష్పము
 సనఁబోడి - శ్రీ
 సస్త - మనుమడు
 సప్తి - మనుమరాలు
 సమస్య - పూజ
 సమస్సు - సమస్కృతి
 సమించు - సమస్కరించు
 సమ్మి - నెమిలి
 సప్రము - సంగినది
 సయగారము - మృదుత్వము
 సయనము - కన్ను
 సయించు - పొందించు
 సరవాహనుడు - కుబేరుడు
 సర్తించు - ఆడు
 సర్మము - పరిహాసము
 సర్మిలి - అపేక్ష

సలువ - బ్రహ్మ
 సల్లిండ్లు - అగ్రహారము
 సవతి - తొంబది
 సవనము - స్తోత్రము
 సవనీతము - అప్పుడు తీసిన వెన్న
 సవల - ఆడుది
 సవీనము - క్రొత్తది

నా

నాచిహ్నులు - అపహరించుట
 నాగపాశము - వరుణుని ఆయుధము
 నాగరంగము - నారింజచెట్టు
 నాగరకము - సొంటి
 నాగరికము - నాణెమైనది
 నాగాంతకుడు - గరుత్మంతుడు
 నాడింధముడు - అగసాలెవాడు
 నాడు - దేశము
 నాతము - బత్తెము
 నాతుక - ఆడుది
 నాథుడు - భర్త
 నాదము - ధ్వని
 నాన - సిగ్గు
 నాపితుడు - మంగలివాడు
 నామధేయము - పేరు
 నాయకుడు - అధిపతి
 నారము - నరుల సమూహము

నారసము - నారాచము
 నారాచము - ఇనుప బాణము
 నారికేళము - కొబ్బరి చెట్టు
 నాలి - నీచపు వని
 నావికుడు - ఓడ నడపువాడు
 నావ్యము - నావచే దాటదగినది
 నాన - ముక్కు
 నాసీరము - సేనాముఖము
 నాస్తికుడు - పరలోకము లేదనువాడు

ని

నింగి - ఆకాశము
 నిండారు - నిండు
 నిందుడు - నిందింపదగినవాడు
 నింబము - వేపచెట్టు
 నికటము - సమీపము
 నికామము - ఇష్టమువచ్చినట్లు
 నికాయము - ఇల్లు
 నికుంజము - పొదరిల్లు
 నికురుంబము - సమూహము
 నికృంతనము - క్రతుంచుట
 నికృష్టము - నీచమైనది
 నికేతనము - గృహము
 నిక్రము - నిజము
 నిక్కునము - నిజము
 నిక్షేపము - నిధి
 నిగరణము - మ్రింగుట

నిగూఢము - మఱుగుపఱచబడినది
 నిఘంటువు - పదముల అర్థము దెలుపు
 పుస్తకము
 నిచయము - గుంపు
 నిఘ్నము - అధీనము
 నిటలము - నుదురు
 నిట్టలము - అధికము
 నిడుద - పొడుగు
 నితంబిని - స్త్రీ
 నితాంతము - అత్యంతము
 నిదర్శనము - దృష్టాంతము
 నిదిభాసము - మిగుల తలంచుట
 నిదేశము - ఆజ్ఞ
 నిద్రాణుడు - నిద్రపోవువాడు
 నిధనము - మరణము
 నిధి - పాతల
 నినదము - ధ్వని
 నినుచు - నిండించు
 నిపుణుడు - నేర్పరి
 నిపుచ్చ - నాశము
 నిబంధము - తూర్పబడినది
 నిబిడము - దట్టము
 నిమంత్రణము - శ్రాద్ధధోజనాదులకు నియ
 మించుట
 నిమజ్జనము - స్నానము
 నిమరు - తడవు
 నిమ్మగ - నది
 నిమ్మము - పల్లము
 నియంత - నియమించువాడు

నియతి - నియమము
 నియోగము - ఆజ్ఞాపనము
 నిరంతరము - ఎల్లప్పుడు
 నిరతి - మిగుల ఆసక్తి
 నిరత్యయము - నాశనము లేనిది
 నిరపాయము - అపాయము లేనిది
 నిరపేక్షము - అపేక్ష లేనిది
 నిరయము - దుగ్గతి
 నిరవనికము - మేర లేనిది
 నిరసించు - తిరస్కరించు
 నిరస్తము - తిరస్కరింపఁబడినది
 నిరాకృతము - తిరస్కరింపఁబడినది
 నిరావనింద - అపనింద
 నిరాఖారి - ముని
 నిరీక్షణము - చూపు
 నిరూఢి - ప్రసిద్ధి
 నిరోదించు - అడ్డగించు
 నిర్గతము - బయలు వెడలినది
 నిర్గమించు - వెడలు
 నిర్దోషము - ద్వ్యని
 నిర్జించు - జయించు
 నిర్ణయి - నది
 నిర్ణయకుఁడు - నిర్ణయించువాఁడు
 నిర్ణేత - నిర్ణయకుఁడు
 నిర్ణేతము - ఆజ్ఞ
 నిర్ధారణము - నిశ్చయము

నిర్దూతము - విడువఁబడినది
 నిర్భర్తృస్థుడు - వెఱపించు
 నిర్మాత - నిర్మించువాఁడు
 నిర్మాయి - నిర్మాత
 నిర్మాల్యము - ధరించి తీసివేసినది
 నిర్మాసము - చెట్టు జిగురు
 నిర్వచనము - అర్థము వివరించి చెప్పట
 నిర్వర్తిల్లు - సంభవించు
 నిర్వాసితము - వెడలఁగొట్టఁబడినది
 నిర్వాహకుఁడు - నిర్వహించువాఁడు
 నిర్వేదము - దుఃఖము
 నిర్హరి - దూరముగా వ్యాపించునది
 నిలయము - గృహము
 నిలింపుఁడు - దేవత
 నివసనము - ఆలయము
 నివహము - గుంపు
 నివారణము - అడ్డగింత
 నివురు - నిమరు
 నివేశము - ఇల్లు
 నివ్వటిల్లు - నెఱవేఱు
 నివ్వరి - ఒకవిధమైన ధాన్యము
 నివ్వళి - హారతి
 నిశ - రాత్రి
 నిశాంతము - ఇల్లు
 నిశాకరుఁడు - చంద్రుఁడు
 నిశాటుఁడు - రాక్షసుఁడు

నిశాతము - మిగుల పడును గలది
 నిశితము - మిక్కిలివాఁడిచేయఁబడినది
 నిశీధిని - రాత్రి
 నిశ్చాయకుఁడు - నిశ్చయించువాఁడు
 నిశ్చితము - నిశ్చయింపఁబడినది
 నిశ్శేణి - నిచ్చెన
 నిశ్వాసము - నిట్టూర్పు
 నిషాదుఁడు - టోయ
 నిషిద్ధము - నిషేధింపఁబడినది
 నిషాదనము - చంపుట
 నిషేధించుట - త్రోసివేయుట
 నిష్పాదించు - సిద్ధింపఁజేయు
 నిసి - రాత్రి
 నిసుఁగు - బిడ్డ
 నిస్తంద్రము - చుఱుకుఁ గలది
 నిస్తరించు - దాటు
 నిష్కృతి - ప్రాయశ్చిత్తము
 నిష్కృంతము - బయలు వెడలినది
 నిష్ఠివనము - ఉమియుట
 నిష్ఠ్యాతము - క్రక్కఁబడినది
 నిష్ఠాతుఁడు - నేర్పరి
 నిష్పన్నము - సిద్ధించినది
 నిసి - రాత్రి
 నిసుఁగు - బిడ్డ
 నిస్తంద్రము - చుఱుకుగలది
 నిస్తరించు - రాటు
 నిన్పందము - మిగుల కరలునది
 నిష్పాదించు - సిద్ధింపఁజేయు

నిస్పృహము - ఆశలేనిది
 నిస్వనము - ధ్వని
 నిస్సాణము - చర్మవాద్య విశేషము
 నిన్యందము - స్రవించుట
 నిహంత - చంపెడువాఁడు
 నిహతి - చాపు
 నిహితము - ఉంచఁబడినది
 నిహ్నాతి - దావణికము

నీ

నీఁగు - నివర్తించు
 నీటు - గర్వము
 నీడోద్భవము - పక్షి
 నీరధి - సముద్రము
 నీరము - నీరు
 నీరాజనము - హారతి
 నీరుకాయ - నీటి బుడగ
 నీర్మావి - కొంచెము ఎఱుపు
 నీరువట్టు - దప్పి
 నీఱు - బూడిద
 నీలకందుఁడు - శంకరుఁడు
 నీలలోహితుఁడు - శివుఁడు
 నీలిమ - నలుపు
 నీవారము - నివ్వరి
 నీహారము - మంచు
 నుగ్గాడు - ఖండించు
 నుగ్గు - పొడి
 నుచ్చిష్ట - నురుగు
 నుడి - మాట

నుడికారము - మాట చమత్కారము
 నుడువు - పలుకు
 నుతము - స్తుతింపఁబడినది
 నుఱిచియాడు - నాశనముచేయు
 నుఱుమాడు - ఖండించు
 నులి - కొద్ది
 నులియు - పొడియగు
 నుసి - కొద్ది
 నుసుము - ఆకర్షించు
 మాచ - పొడి
 మాతనము - క్రొత్తది
 మాపురము - అందియ
 మాయి - చేదబావి
 వృత్తము - నాట్యము
 వృశంసుఁడు - దుర్మార్గుఁడు
 నెంజిలి - మనోవ్యాకులము
 నెగడి - నిప్పులకుప్ప
 నెగడు - వర్ణిల్లు
 నెగయు - ఎగయు
 నెత్తఱులు - పెద్ద అలలు
 నెమకు - వెదకు
 నెమరుచు - నెమరువేయుచు
 నెయ్యము - స్నేహము
 నెయ్యఁడు - స్నేహితుఁడు
 వెరి - వక్రత
 నెఱక - వెండ్రుక

నెఱవాది - నేర్పరి
 నెఱియ - చీలిక
 నెలఁతుక - త్రీ
 నెలకువ - చోటు
 నెలపులుగు - చకోరపక్షి
 నెలఱాయి - చంద్రకాంతమణి
 నెసము - నెసము
 నెశవు - మర్మము
 నేఁడు - ఈదినము
 నేటు - నిశ్చయము
 నేత - రాజు
 నేదిష్టము - మిగులదాపు
 నేమము - నియమము
 నేమి - బండిచక్రము చుట్టు కమ్మి
 నేరమి - అజ్ఞానము
 నేరిమి - సామర్థ్యము
 నేలచూలి - సీత
 నేలమాలె - నేలలోపలియిల్లు
 నేలవేలుపు - బ్రాహ్మణుఁడు
 నేవడము - హారము
 నేస్తము - స్నేహము

నె

నైపుణి - నిపుణత్వము
 నైస్తికుఁడు - నిష్ఠగలవాఁడు
 నై నర్గము - స్వాభావికము

నా

నొచ్చిళ్ల - చొంగ
 నొచ్చు - బాధచెందు
 నొడుచు - తప్పలువట్టు
 నొవ్వు - బాధ
 నొసలు - నుదురు

నా

నాక - ఓడ

న్య

న్యంకువు - ఇట్టి
 న్యక్కారము - తిరస్కారము
 న్యగ్రోధము - మట్టివెట్టు
 న్యస్తము - ఉంచబడినది
 న్యూనము - తక్కువైనది

ప

పంకజము - పద్మము
 పంకించు - చలించు
 పంకిలము - బురదగలది
 పంచత్వము - చావు
 పంచనఖము - పులి
 పంచశాఖము - చెయ్యి
 పంచాన్యము - సింహము
 పంచితము - గోమూత్రము
 పంటించు - జాగుచేయు

పంద - పిటికి

పక్కణము - బోయవల్లె

పక్కి - పక్షి

పక్ష్యము - తెప్పవెండుక

పగతుడు - విరోధి

పచనము - వండుట

పచేమము - చక్కగా పండినది

పచ్చవిలుతుడు - మన్మధుడు

పచ్చెకాడు - చూచుచుండగనే దొంగి

లించువాడు

పటలి - సమూహము

పటహము - తప్పెట

పటావంశ - అగోచరము

పటోలి - పొట్ల

పట్టి - పలక

పట్టిక - పలక

పరితము - చదువబడినది

పడఁతి - త్రీ

పడయు - పొందు

పడవాలు - సేనాధిపతి

పడియ - నీటిగుంట

పణము - ధనము

పణవము - వాద్యవిశేషము (ఉడుక)

పణాయితము - పొగడబడినది

పణితము - పొగడబడినది

పణిహారి - ద్వారపాలకుడు

పణ్యవీధి - అంగడివీధి
 పజ్యాంగన - వేశ్య
 పజ్యారము - భక్ష్యము
 పతంగుడు - సూర్యుడు
 పతగము - పక్షి
 పతత్రము - తెక్క
 పతత్ర - పక్షి
 పతాక - తెక్కెము
 పతాకిని - సేన
 పతింవర - భర్తను తనంతట తాను
 వరించు స్త్రీ
 పత్ని - భార్య
 పథము - త్రోవ
 పథికుడు - బాటసారి
 పథ్యము - హితము
 పదంపడి - తరువాత
 పదడు - బూడిద
 పదవి - మార్గము
 పదాతి - కాలిబంటు
 పదిలము - సురక్షితము
 పదుపు - ఒకజాతి ప్రాణినమూహము
 పద్మ - లక్ష్మి
 పద్మనాభుడు - విష్ణువు
 పద్మరాగము - మణివిశేషము
 పద్మాకరము - కొలను
 పద్మాలయ - లక్ష్మి

పద్య - త్రోవ
 పనవు - ప్రలాపించు
 పనుపడు - కలుగు
 పనుపు - నియోగము
 పబువు - ప్రభువు
 పమ్ము - అతిశయము
 పయనము - ప్రయాణము
 పయోధి - సముద్రము
 పయ్యోద - పైట
 పరకీయ - ఇతరునిది
 పరభృతము - కోకిల
 పరభృత్తు - కాకి
 పరమపదము - నైకుంఠము
 పరమేష్ఠి - బ్రహ్మ
 పరశువు - గండగొడ్డు
 పరశ్శతము - నూటికంటె ఎక్కువైనది
 పరాజ్ఞులుడు - పెడమొగము పెట్టిన
 వాడు
 పరాజయము - ఓటమి
 పరాభవించు - అవమానపఱచు
 పరామరిక - చక్కగా విచారించుట
 పరామర్శము - చక్కగా విచారించుట
 పరాయణుడు - ఒకదానియం దానక్తిగల
 వాడు
 పరాస్తము - నిరాకరింపబడినది
 పరీకించు - పరీక్షించు

పరిక్షిప్తము - నాలుగుప్రక్కల జుట్టుఁ బడినది.

పరిఖ - అగడ్త

పరిగణనము - ఎన్నిక

పరిచరించు - సేవసేయు

పరిచర్య - సేవ

పరిచితము - పరిచయముగలది

పరిజనము - పరివారము

పరిణయము - పెండ్లి

పరిణాహము - వైశాల్యము

పరిణేత - భర్త

పరిషతోము - సంతోషము

పరిత్యజించు - బొత్తిగా వదలిపెట్టు

పరిదేవనము - దుఃఖముతోఁగూడిన

మాట

పరిధానము - దోవతి

పరిధి - పరివేషము

పరిపంది - విరోధి

పరిపణము - మూలధనము

పరిపాటి - క్రమము

పరిభూతము - అపమానింపఁబడినది

పరిమళము - వాసన

పరిరంభము - కౌగిలింత

పరివృథుఁడు - రాజు

పరివేషము - సూర్యచంద్రుల చుట్టుగలగుడి

పరివేష్టించు - చుట్టివచ్చు

పరివ్రాజకుఁడు - సన్న్యాసి

పరిశిష్టము - కడపట శేషించినది

పరిశీలన - శోధన

పరిష్కత్తు - సభ

పరిష్వంగము - కౌగిలి

పరిసరము - సమీపము

పరితము - చుట్టుకొనఁబడినది

పరుజు - కత్తిపిడి

పరువడి - క్రమము

పరువము - యౌవనము

పరుషము - నిష్ఠురము

పరుసు - విధము

పరోతుఁడు - చచ్చినవాఁడు

పరోక్షము - ఇంద్రియగోచరముకానిది

పర్కటి - జువ్విచెట్టు

పర్జన్యము - ఉజ్జీమెడు మేఘము

పర్ణము - ఆకు

పర్వంకము - మంచము

పర్వటనము - సంచారము

పర్వషితము - చలిది

పర్వసనీతము - ముగిసిపోయినది

పర్వ - వ్యాపించు

పఱతెంచు - పరుగెత్తివచ్చు

పఱివోవు - నశించు

పఱియ - బ్రద్ద

పలలము - మాంసము

పలాండువు - నీరుల్లి
 పలాయనము - పారిపోవుట
 పలాశము - ఆకు
 పలితము - నరిసినది
 పలుగు - స్పటికము
 పలుగాకి - దుష్టుడు
 పలువ - దుర్మార్గుడు
 పల్యంకి - పల్లకి
 పల్యయనము - గుఱ్ఱపు వల్లము
 పల్లవము - చిగురు
 పల్లవుడు - విటుడు
 పల్వలము - నీళ్లుగల చిన్నపల్లము
 పవమానుడు - వాయువు
 పవి - వజ్రాయుధము
 పశుపతి - శంకరుడు
 పసదనము - బహుమతి
 పసరము - గొడ్డు
 పసాపడు - భోజనముచేయు
 పసితిండి - పెద్దపులి

పా

పాంచజన్యము - విష్ణుమూర్తిశంఖము
 పాంచాలి - ద్రౌపది
 పాంచాలిక - బొమ్మ
 పాండితి - పాండిత్యము
 పాంధుడు - కొటసారి
 పాంసనుడు - దూషించువాడు

పాంసువు - దుమ్ము
 పాకశాసనుడు - ఇంద్రుడు
 పాకారి - ఇంద్రుడు
 పాటచ్చరుడు - చోరుడు
 పాటనము - చీల్చుట
 పాటిల్లు - కలుగు
 పారినము - వేయికోటలుకల చేప
 పార్యము - పరింపదగినది
 పాణిగ్రహణము - పెండ్లి
 పాణిగృహీతి - అగ్ని సాక్షిగాబెండ్లాడిన
 పెండ్లాము
 పాణిగృహీత - పెండ్లియాడకుండ నుంచు
 కొన్న ప్రి
 పాణిపీడనము - పెండ్లి
 పాతకము - మహాపాపము
 పాతము - పడుట
 పాథస్సు - జలము
 పాధేయము - బియ్యములోనగు దారి
 బత్తెము
 పాధోధి - సముద్రము
 పాదజుడు - శూద్రుడు
 పాదపము - వృక్షము
 పాదుకలు - పావకోళ్లు
 పాదుసా - రాజు
 పాద్యము - కాళ్లు కడుగుకొనుటకు నీరు
 పానపట్టము - లింగపీరము

పాసీయము - సీరు
 పామరుడు - తెలివిలేనివాడు
 పారంగతుడు - దరిజేరినవాడు
 పారణ - ఉపవాసముండి మఱునాడు
 భుజించుట
 పారతంత్ర్యము - పరాధీనత
 పారదము - పాదరసము
 పారము - అవలి గట్టు
 పారాయణము - అంతయుఁజదువుట
 పారావతము - పావురము
 పారావారము - సముద్రము
 పారాశరి - సన్యాసి
 పారితోషికము - బహుమతి
 పారీణుడు - పారము ముట్టినవాడు
 పార్థివుడు - రాజు
 పార్షిగ్రాహుడు - దండెత్తిపోవు రాజు
 నకు వెనుకఁ బోవురాజు
 పాటుడు - బ్రాహ్మణుడు
 పాటుత - బ్రాహ్మణి
 పాటుఁబోతు - పిటికి
 పాలవెల్లి - పాలసముద్రము
 పావకుడు - అగ్ని
 పావలు - పాపుకోళ్లు
 పాశము - త్రాడు
 పాశి - వరుణుడు
 పాషండుడు - వేదబ్రాహ్మమైనవాడు

పాషాణము - తాయి

పి

పింఛము - నెమలిపురి
 పింజ - జాణము క్రింది చివర
 పిండలి - ముద్ద
 పిండికృతము - ముద్దగాఁజేయఁబడినది
 పికపికలు - చెల్లాచెదరు
 పికము - కోయిల
 పిచండీలుడు - పెద్దకడుపువాడు
 పిచుమందము - వేవచెట్టు
 పిచ్చుకుంటు - (పిచ్చికకుంటు) కుంటి
 వాడు
 పిచ్చిలము - పేరినది
 పిట్టపిడుగు - నివారింపరానిది
 పిత - తండ్రి
 పితాళ్లు - పితరులు
 పితృపతి - యముడు
 పితృవనము - శ్మశానము
 పితృవృక్షుడు - తండ్రితోఁబుట్టినవాడు
 పితృమ్రము - తండ్రిది
 పిఠానము - మఱుగు
 పినాకి - శివుడు
 పిపాస - నీరుత్రాగు కోరిక
 పిపీలిక - చీమ
 పిఱుతివియు - వెనుదీయు

పీలుకుమారు - చచ్చు
 పిల్లు - కనవు
 పిశితము - మాంసము
 పిహితము - కప్పబడినది
 పిళ్లారి - వినాయకుడు

ప్రీ

ప్రీచము - మదము
 ప్రీరము - ప్రీట
 ప్రీతాంబరుడు - విష్ణుమూర్తి
 ప్రీనము - బలిసినది
 ప్రీననము - వడినెము
 ప్రీయాషము - అమృతము
 ప్రీవము - బలిసినది
 ప్రీవరము - బలిసినది

పు

పుంఖము - బాణముయొక్కములికి
 పుంగవము - ఎద్దు
 పుంజము - గుంపు
 పుంశ్చలి - జారిణి
 పుంసవనము - గర్భవతికి పుత్రసంతానము
 కొఱకు చేయు శుభకర్మము
 పుటభేదము - పట్టణము
 పుటము - దొప్ప
 పుట్టపుట్టువు - వాల్మీకి
 పుట్టము - వస్త్రము

పుడమి - భూమి
 పుణ్యభూమి - హిమాలయవింధ్య మధ్య
 ప్రదేశము
 పుణ్యాహము - పుణ్యదినము
 పుత్తడి - అపరంజి
 పునానలు - పునర్వసు నక్షత్రమందు
 సూర్యుడుండఁగా చల్లినధాన్యము
 పునీతుడు - పవిత్రుడు
 పునుక - పుట్టె
 పుమాంసుడు - మానవుడు
 పుయిలోడు - వెనుదీయు
 పురందరుడు - ఇంద్రుడు
 పురంధ్రు - ఇల్లాలు
 పురస్సరుడు - ముందునడచువాడు
 పురహరుడు - శివుడు
 పురాతనము - ప్రాచీనమైనది
 పురికొను - క్రమ్ముకొను
 పురీషము - మలము
 పురుడించు - పోలు
 పురుషాయితము - ఉపరతి
 పురుహూతుడు - ఇంద్రుడు
 పురోగామి - ముందుపోవువాడు
 పురోధనుడు - పురోహితుడు
 పురోహిగా - తప్పలు వెదకువాడు
 పులకండము - కలకండ
 పులాకము - మెతుకు

పులిసము - ఇసుక తిన్నె
 పులుగు - పక్షి
 పుల్లావు - కపిలధేనువు
 పుల్లు - కనవు
 పువ్విలుతుడు - కాముడు
 పుషితము - పోషింపబడినది
 పుష్కలము - సమృద్ధి
 పుష్పంధయము - తుష్టైద
 పుష్పలావిక-పూలదండలు గ్రుచ్చి అమ్ము
 ఆడుది
 పుష్పవంతులు - సూర్యవంతులు
 పుస్తము - పుస్తకము
 పుళిందుడు - బోయవాడు

పూ

పూ - పూవు
 పూజకుడు - అర్చకుడు
 పూతిగంధి - చెడువాసన
 పూరము - జలప్రవాహము
 పూరి - గడ్డి
 పూరితము - నింపబడినది
 పూర్వజేవుడు - రాక్షసుడు
 పూర్వపక్షము - వాదము

పు

పుక్తము - కలిసికొన్నది
 పుచ్చ - ప్రశ్నము

పృతన - సేన
 పృథివి (పృథ్వి) - భూమి
 పృథుకము - అడుకులు
 పృథురోమము - చేప
 పృథులము - విరివియైనది
 పృషత్కము - బాణము
 పృషదంశకము - పిల్లి
 పృషదశ్వుడు - వాయువు
 పృష్టము - అడుగబడినది
 పృష్ఠము - వెనుకప్రక్క

పె

పెంచిక - పెంకు
 పెందొడ - ఊరుమూలము
 పెంపగు - వర్ణిల్లు
 పెంపారు - వృద్ధిపొందు
 పెక్కు - అనేకము
 పెచ్చు - అధికము
 పెట్టుజెట్టు - కల్పవృక్షము
 పెట్టువడు - దెబ్బతిను
 పెడతల - తల వెనుక భాగము
 పెడదారి - తప్పుత్రోవ
 పెడసరము - మూర్ఖము
 పెద్దనిద్దుర - మరణము
 పెనిమిటి - భర్త
 పెనుచు - పెరుగజేయు

పెరిమ - ప్రేమ
 పెరిమె - పెద్దరికము
 పెరుగు - తెగు
 పెరుమాళ్లు - విష్ణువు
 పెఱు - అన్యము
 పెలుకుఱు - భయముచే నంగములు
 విలవిలపోవు
 పెలుచ - అధికము
 పెల్లు - అధికము

పే

పేడి - నవుంనకుడు
 పేయము - త్రాగఁబడినది
 పేర్కొను - చెప్పు
 పేలవము - పలుచని
 పేషణము - నూలుట

పై

పైదలి - ఆడుది
 పైనము - ప్రయాణము

పొ

పొంకము - పొందిక
 పొంచె - కొఱకు
 పొంతనము - గ్రహమైత్రి
 పొంతము - స్నేహము
 పొందుపడు - సరిపోవు

పొంపిరివోవు - అతిశయించు
 పొంపు - ఒప్పు
 పొకాలు - వెడలు
 పొక్కిలి - బొడ్డు
 పొగడిత - స్తుతి
 పొచ్చెము - న్యూనత
 పొటకరించు - అతిశయించు
 పొట్టియ - తేలు
 పొడకట్టు - కనఁబడు
 పొడగాంచు - చూచు
 పొడతెంచు - ఉదయించు
 పొడము - పుట్టు
 పొడవు - రూపు
 పొడువు - ఉన్నతి
 పొత్తము - పుత్తకము
 పొత్తు - స్నేహము
 పొనరారు - ఒప్పు
 పొనుఁగుపడు - నశించు
 పొన్నారి - మనోజ్ఞము
 పొరయు - కలుగు
 పొరిగొను - చంపు
 పొఱుడు - గూను
 పొఱయు - పొందు
 పొలఁతి - ప్రి
 పొలకువ - జాడ
 పొలయలుక - ప్రణయకొసము

పొలయు - వ్యాపించు
 పొలసు - (పొల) మాంసము
 పొలికలను - యుద్ధభూమి
 పొలుపారు - ఒప్పారు
 పొలుపు - ఒప్పు
 పొల్ల - వ్యర్థము
 పొనఁగు - అనుకూలించు

ప్రో

ప్రోకముడి - ప్రిలు మొలను కట్టుకొను
 కోకముడి
 ప్రోడి - ఒప్పు
 ప్రోడిమి - చక్కఁదనము
 ప్రోకార్చు - ప్రోగొట్టు
 ప్రోగండుడు - అంగవికలుఁడు
 ప్రోటరి - శూరుఁడు
 ప్రోతరము - క్రొవ్వు
 ప్రోత్రి - పంది
 ప్రోరాట - యుద్ధము
 ప్రోరామి - సంకటము
 ప్రోరితము - యుద్ధము
 ప్రోరు - యుద్ధము
 ప్రోవుదెంచు - పోవు
 ప్రోహణించు - కూర్చు

ప్రో

ప్రోగండుడు - బాలుఁడు
 ప్రోసఃపున్యము - మరల మరల అడుగుట

ప్ర

ప్రకంపనము - బోరుగాలి
 ప్రకరము - సమూహము
 ప్రకర్షము - అతిశయము
 ప్రకామము - ఇష్టమువచ్చినట్లు
 ప్రక్రాంతము - అరంభింపఁబడినది
 ప్రక్షిప్తము - చేర్చఁబడినది
 ప్రగల్భుఁడు - ప్రతిభగలవాఁడు
 ప్రగాఢము - అధికము
 ప్రపంచము - వాఁడిమిగల
 ప్రచయము - గుంపు
 ప్రచ్ఛన్నము - చక్కఁగాఁ గప్పఁబడినది
 ప్రణాపతి - బ్రహ్మ
 ప్రజ్ఞ - బుద్ధి
 ప్రజ్ఞఁడు - పండితుఁడు
 ప్రణతి - నమస్కారము
 ప్రణమిల్లు - నమస్కారము చేయు
 ప్రణయకోపము - కారణములేకయే
 నాయికా నాయకులకు ప్రేమవలన
 కలుగు కోపము
 ప్రణయిని - ప్రియురాలు
 ప్రణవము - ఓంకారము
 ప్రణామము - నమస్కారము
 ప్రణాళి - నీరుపోవు దారి
 ప్రతనము - పురాతనము
 ప్రతారణము - మోసపుచ్చుట

ప్రతికారము - బదులుచేత
 ప్రతిగృహీత - దానముపుచ్చుకొన్నవాడు
 ప్రతిఘటించు - ఎదిరించు
 ప్రతిజ్ఞానము - అంగీకారము
 ప్రతినిధి - మాటు
 ప్రతిఫలించు - మాటురూపము తోచు
 ప్రతిబంధము - అడ్డగించు
 ప్రతిబింబించు - ప్రతి ఫలించు
 ప్రతిభ - అప్పటికప్పుడు వికసించుబుద్ధి
 ప్రతిభటుడు - విరోధి
 ప్రతిఘట - పూటకాపు
 ప్రతియోగి - విరోధి
 ప్రతిరోధము - ఎదిరించుట
 ప్రతిశ్రవము - అంగీకారము
 ప్రతిషేధము - నిషేధము
 ప్రతిష్ఠించు - శాశ్వతముగా నిలుపు
 ప్రతిహారి - ద్వారపాలకుడు
 ప్రతీక్షించు - ఎదురుచూచు
 ప్రతీచి - పడమర
 ప్రతీతి - ప్రసీద్ధి
 ప్రతిపుడు - పగవాడు
 ప్రతిహారము - ద్వారము
 ప్రక్షాదము - కొరడా
 ప్రతోళి - పెద్దవీధి
 ప్రత్నము - ప్రాచీనము
 ప్రకర్షణి - విరోధి

ప్రత్యవసానము - భోజనము
 ప్రత్యవాయము - పాషణము
 ప్రత్యాఖ్యాతము - నిరాకరింపబడినది
 ప్రత్యాలీడము - విలుకాడు ఎడమకాలు
 ముందుకు కుడికాలు వెనుకకు చాచి
 నిలుచుట
 ప్రత్యుత్థానము - గౌరవార్థము ఎదురుగా
 బోపుట
 ప్రత్యూషము - ఉదయకాలము
 ప్రత్యూహము - విఘ్నము
 ప్రథ - ప్రఖ్యాతి
 ప్రధితుడు - కీర్తిశాలి
 ప్రదోషము - సాయంకాలము
 ప్రదేశిని - చూపుడువ్రేలు
 ప్రద్యుమ్నుడు - మన్మథుడు
 ప్రద్యోతనుడు - సూర్యుడు
 ప్రధనము - యుద్ధము
 ప్రన్నన - ఇంపు
 ప్రస - చలివందిలి
 ప్రపంచించు - వివరించు
 ప్రపత్తి - భక్తులుచేయు శరణాగతి
 ప్రపితామహుడు - ముత్తత
 ప్రపౌత్రుడు - మునిమనుమడు
 ప్రబుద్ధము - విచిన్సది
 ప్రభవించు - పుట్టు
 ప్రభాతము - ఉదయకాలము

ప్రభృతి - మొదలు
 ప్రమధుఁడు - శివభటుఁడు
 ప్రమద - ఆఁడుది
 ప్రమదావనము - అంతఃపుర స్త్రీలు విహరించు ఉద్యాన వనము
 ప్రమాదము - ఏమఱుపాటు
 ప్రముఖము - ముఖ్యము
 ప్రమోదము - సంతసము
 ప్రమ్ము - ఆవరించు
 ప్రయాసము - శ్రమ
 ప్రరోహము - మొలక
 ప్రలాపము - అర్థములేని మాట
 ప్రవణుఁడు - నేర్పరి
 ప్రవరుఁడు - శ్రేష్ఠుఁడు
 ప్రవాసము - పరదేశవాసము
 ప్రవిదారణము - యుద్ధము
 ప్రవీణుఁడు - నేర్పరి
 ప్రవృత్తి - నడక
 ప్రవేకము - ముఖ్యము
 ప్రవ్రజితుఁడు - సన్న్యాసి
 ప్రశంస - స్తుతి
 ప్రశస్తి - ప్రసిద్ధి
 ప్రసభము - బలాత్కారము
 ప్రసరించు - వ్యాపించు
 ప్రసాధని - దువ్వెన
 ప్రసితుఁడు - తత్పరుఁడు

ప్రస్థానము - ప్రయాణము
 ప్రహరణము - ఆయుధము
 ప్రహరి - ప్రాకారము
 ప్రహరించు - కొట్టు
 ప్రహరము - దెబ్బ
 ప్రహ్లాదము - సంతోషము

ప్రా

ప్రాంగణము - ముంగిలి
 ప్రాంతము - సమీపము
 ప్రాంతువు - పొడుగై నది
 ప్రాజదువులు - వేదము
 ప్రాకటము - ప్రసిద్ధమైనది
 ప్రాకారము - చుట్టుగోడ
 ప్రాకృతుఁడు - పామరుఁడు
 ప్రాక్తనము - పురాతనము
 ప్రాచి - తూర్పు
 ప్రాచీనము - పూర్వకాలమందుఁగలిగినది
 ప్రాచీతరుఁడు - వాల్మీకి
 ప్రాజ్ఞుఁడు - పండితుఁడు
 ప్రాజ్యము - అధికము
 ప్రాడ్వివాకుఁడు - తగవరి
 ప్రాణగొడ్డము - ప్రాణమును హింసించునది
 ప్రాణనాథుఁడు - భర్త
 ప్రాధమికుఁడు - మొదటివాఁడు

ప్రాదుర్భవించు - జవించు

ప్రాపు - ఆశ్రయము

ప్రాప్తి - లాభము

ప్రాప్తించు - లభించు

ప్రామినుకులు - వేదములు

ప్రాయము - వయస్సు

ప్రాయశ్చిత్తము - పాప పరిహారార్థము

చేసెడు కర్మము

ప్రాయికము - సామాన్యము

ప్రాలంబము - బంగారు హారము

ప్రాలుమాలు - సోమరియగు

ప్రాలేయము - మంచు

ప్రావీణ్యము - నేర్పు

ప్రావృట్టు - వర్షర్తువు

ప్రావృతము - కప్పకొనబడినది

ప్రావేలుపు - రాక్షసుడు

ప్రాశనము - భోజనము

ప్రాసము - రుచి

(ప్రి

ప్రియ - ఇష్టురాలు

ప్రియుడు - ప్రాణనాయకుడు

(ప్రీ

ప్రీతుడు - సంతోషించినవాడు

ప్రీనము - తృప్తినొందించుట

(పు

పుష్టము - కాల్పబడినది

(పె

పెగ్గడ - మంత్రి

(పే

పేంకణము - మోరటిచెట్టు

పేంఖితము - కదలింపబడినది

పేక్షణీయము - చూడదగినది

పేముడి - స్నేహము

పేయి - ప్రియురాలు

పేయసుడు - ప్రియుడు

పేలిరి - వదరుఁడోతు

పేషణము - పంపుట

(ప్రో

ప్రోక్షణము - నీళ్లుచిలుకరించుట

ప్రోతము - కుట్టబడినది

ప్రోదీసేయు - పోషించు

ప్రోపు - పోషణము

ప్రోయాలు - ఇల్లాలు

ప్రోలు - పట్టణము

ప్రోషితుడు - పరదేశముపోయినవాడు

ప్ర

ప్రౌఢ - పదునెనిమిదేండ్లుదాటిన యువతి

ప్రౌఢిమ - నేర్పు

ప్రీ

ప్రీహము - గుండె ఎడమవైపుననుండు
మాంసపుగోళము

ప్రౌ

ప్రౌఢము - కాల్పుట

ప్ర

ప్రక్తి - ప్రకారము

ప్రణీ - పాము

ప్రణీతము - చెప్పబడినది

ప్రణీతి - మాట

ప్రల్లనుడు - అర్జునుడు

ప్రల్లవు - విస్ఫారమైనది

ప్ర

ప్రాలనేత్రుడు - శంకరుడు

ప్ర

ప్రల్లము - వికసించినది

ప్ర

ప్రేనము - నురుగు

ప్రేరవము - నక్క

ప్రేరువు - నక్క

బి

బిండారము - బొక్కనము

బింధుజీవకము - మంత్రెనచెట్టు

బింధురము - ఒప్పిదము

బింభరము - తుమ్మెద

బికదారి - ఒకజాతి పావురము

బికోటము - కొంగ

బిగ్గి - బూడిద

బిచ్చు - కోమటి

బిటువుగైదువు - చక్రాయుధము

బిట్టు - స్తోత్రపాఠకుడు

బిడియ - దుడ్డుగట్ట

బిడిశము - గాలము

బిత్తి - భక్తి

బిదనిక - చెట్టుమీద మొలమ నొక

యోషధి

బిదరి - రేగుచెట్టు

బిధిరుడు - చెవిటివాడు

బిద్ధము - కట్టబడినది

బిన్నము - అవమానము

బిమ్మ - బ్రహ్మ

బిమ్మెర - భ్రమము

బిరవనము - దైర్యము

బరాబరి - హేచ్చరిక
 బరికాడు - మావటీడు
 బరువడి - మరల
 బర్హి - నెమలి
 బర్హిర్ముఖుడు - దేవత
 బఱు - గోకు
 బఱ్ఱ - గేదె
 బలగము - పరిజనము
 బలకరము [బళకరము] - కావలి
 బలభద్రుడు - బలరాముడు
 బలసూదనుడు - ఇంద్రుడు
 బలరాతి - ఇంద్రుడు
 బలావాకము - మేఘము
 బలియుడు - బలశాలి
 బలీవర్ధము - ఎద్దు
 బలె - వలె
 బల్లిదము - బలముగలది
 బల్లెము - ఈచె
 బవంతము - కపటము
 బవరము - యుద్ధము
 బసవడు - ఎద్దు
 బస్తము - మేకపోతు
 బహిష్కారము - వెలివేయుట
 బహుకృతి - గౌరవము
 బళి - మెప్పును దెలుపునది

బా

బాఁపడు - బ్రాహ్మణుడు
 బాఁపత - బ్రాహ్మణ ప్రి

బాడబుడు - బ్రాహ్మణుడు
 బాడిగె - అద్దె
 బాజాసనము - విల్లు
 బానసము - వంట ఇల్లు
 బానసీడు - వంటవాడు
 బాపురే - బళి
 బారినమరు - హింసించు
 బాలికము - తలగడ
 బాలేయము - గాడిద
 బానట - సహాయము
 బాసికము - వివాహకాలమందు వధూవరు
 లకు నొనటగలైడు మౌక్తికాది హారము
 బాహుజుడు - క్షత్రియుడు
 బాహ్యము - వెలుపలిది

బి

బిందువు - నీటిబొట్టు
 బికిరము - ఛిక్షము
 బిజుగు - బొంకు
 బిట్టు - శీఘ్రము
 బిదారు - వర్తిక సమూహము
 బిదాలము - పిల్లి
 బిదౌజుడు - ఇంద్రుడు
 బిడ్డకుట్టు - ప్రసవవేదన
 బిత్తరి - అడుది
 బితాన - త్వరగా
 బిసము - తామర తూడు
 బీటలు వాలు - బద్దలగు

బీ

బీగము - తాళము
బీతు - భీతి
బీరము - పరాక్రమము
బీటు - వ్యర్థము

బు

బుగ్గి - బూడిద
బుడుక - స్నానము
బుడుత - బాలుడు
బుడుగు - పొట్టి
బుత్తి - భుక్తి
బుద్బుదము - నీటి బుడగ
బుభుక్ష - ఆకలి
బువ్వము - పెండ్లిండ్ల యందు ప్రి
పురుషులు వేడుకగా భుజించుట

బూ

బూది - విభూతి
బూమెకాడు - మాయలమారి

బృ

బృందము - గుంపు
బృందారకుడు - దేవత
బృందావనము - తులసీవనము
బృంహితము - ఏనుగు అఱపు
బృహత్తు - గొప్పది

BO 17/6

బృహద్బాసువు - అగ్ని
బృహస్పరీచము - మిరపకాయ

బె

బెండువడు - బలహీనత నొందు
బెగ్గడిల్లు - భయపడు
బెగ్గలికము - భయము
బెట్టిదము - భయంకరము
బెడంగు - అందము
బెడిదము - భయంకరము
బెస్త - జాలరి
బెళుకు - తళతళ మెరయు

బే

బేడిన - ఒకవిధమగు చేప
బేల - మూఁడు
బేలు - మోసము
బేహారము - వర్తక వ్యాపారము

బై

బైజ - అజ్ఞానము
బైడాలము - కోపము
బైసుక - ప్రతిజ్ఞ

బొ

బొంకు - అనత్యము
బొంత - గంత

బొంది - శరీరము

బొక్కణము - బూదినంచి

బొద్దీక - బరిణెపురుగు

బొప్పడు - మూఢుడు

బొబ్బమైకము - సింహము

బొమిడికము - కిరీటము

బొమ్మడు - బ్రాహ్మణుడు

బొరియ - రంధ్రము

బో

బోటి - వంటి

బోటి - అడుది

బోద - పక్షిపిల్ల

బోధము - తెలివి

బోయ - కిరాతుడు

బోరన - పేగముగా

బోరుకాడు - స్నానముచేయు

బ్ర

బ్రదిమి - జీవనము

బ్రద్దుడు - సూర్యుడు

బ్రమయు - ప్రమించు

బ్రహ్మణ్యము - బ్రాహ్మణహితము

బ్రహ్మబంధువు - దూషింపదగిన వాడు

బ్రహ్మయజ్ఞము - వేదపారాయణము

బ్రహ్మసూత్రము - జన్నిదము

బ్రా

బ్రాహ్మణబ్రువుడు - జాతిమాత్రమున

బ్రాహ్మణుడు

బ్రాహ్మణము - బ్రాహ్మణులనముదాయము

బ్రు

బ్రుయ్య - నశించు

బ్రుసి - దర్బాననము

భ

భంజకము - విఘ్నచునది

భందారము - బొక్కనము

భక్తి - పూజ్యులయెడ ప్రేమ

భక్ష్యము - తినదగినది

భగవతి - పూజ్యురాలు

భగిని - తోడబుట్టినది

భణించు - సేవించు

భద్రాపనము - సింహాసనము

భరణము - భరించుట

భర్గుడు - శివుడు

భల్లాతక్తి - జీడిచెట్టు

భల్లుకము - ఎలుగుబంటి

భవదీయము - నీది

భవాదృశుడు - నీవంటివాడు

భవాని - పార్వతి

భవికము - శుభము
 భవిష్యత్తు - జరుగఁబోవునది
 భవుఁడు - శివుఁడు
 భవ్రీ - కొలిమిత్తి

భా

భాండాగారము - ధనాగారము
 భాగినేయుఁడు - మేనల్లుఁడు
 భాగీరథి - గంగ
 భానుఁడు - సూర్యుఁడు
 భామ - స్త్రీ
 భామిని - ఆఁడుది
 భావజుఁడు - మన్మథుఁడు
 భావి - కాఁగలది
 భావుకము - శుభము
 భావుకుఁడు - తోడఁ బుట్టినదానిమగఁడు
 భావ్యము - అవశ్యము కాఁదగినది
 భాషణము - మాల్లాడుట
 భాసమానము - ప్రకాశించునది
 భాసిల్లు - ప్రకాశించు
 భాసురము - ప్రకాశము

భి

భిక్షువు - సన్యాసి
 భిత్తము - తునుక
 భిదురము - వజ్రాయుధము
 భిల్లుఁడు - బోయ

భిషక్కు - వైద్యుఁడు
 భిన్న - భోజనము

భీ

భీకరము - భయంకరము
 భీతము - భయమొందినది
 భీమము - భయంకరమైనది
 భీరువు - భయస్థురాని
 భీష్మము - భయంకరము

భు

భుక్తి - భోజనము
 భుజంగము - సర్పము
 భుజంగుఁడు - విబుఁడు
 భుజగము - సర్పము
 భువి - భూమి

భూ

భూజము - చెట్టు
 భూతేశుఁడు - శంకరుఁడు
 భూదారము - పంది
 భూదేవుఁడు - విశ్వుఁడు
 భూధరము - పర్వతము
 భూపుఁడు - రాజు
 భూభుజుఁడు - రాజు
 భూమిక - వేషము
 భూయస్సు - ఎక్కువ

భూయిష్ఠము - అధికము
 భూరిమాయము - నక్క-
 భూరుహము - చెట్టు
 భూవరుడు - రాజు
 భూషించు - స్తుతించు
 భూసురుడు - బ్రాహ్మణుడు

భృ

భృంగము - తుమ్మెద

భే

భేకము - కప్ప

భేషజము - మందు

భో

భోక్త - భుజించువాడు

భోక్తవ్యము - భుజింపదగినది

భోజ్యము - తినదగినది

భ్ర

భ్రంశము - జారుట

భ్రమరము - తుమ్మెద

భ్రష్టుడు - వెలిపేయబడ్డవాడు

భ్రా

భ్రాంతము - భ్రాంతి నొందినది

భ్రాతృవ్యుడు - తోడబుట్టినవానికొడుకు

భ్రాజితము - ప్రకాశమునొందినది

భ్రాజిష్టువు - ప్రకాశించువాడు

భ్రాత - తోడబుట్టినవాడు

భ్రాష్టము - వేయించుకొను మంగలము

భ్రు

భ్రుకుటి - బొమముడి

భ్రూ

భ్రూవు - కనుబొమ

మ

మంగలము - వేపుడుచట్టి

మంగళము - శుభము

మంగళదేవత - లక్ష్మి

మంజరి - పూగుత్తి

మంజీరము - కాలియందె

మంజులము మనోజ్ఞమైనది

మంజువు - మనోజ్ఞము

మంజూష - పెద్దె

మండనము - భూషణము

మండలాగ్రము - కరవాలము

మండలి - సముదాయము

మండితుడు - అలంకరింపబడినవాడు

మందూకము - కప్ప

మంతనము - ఆలోచన

మంతవ్యుఁడు - ఆలోచింపఁదగినవాఁడు
 మంధదండము - కవ్వము
 మంధము - కవ్వము
 మంథానము - కవ్వము
 మందలింపు - మోచ్చరించుట
 మందస - పెట్టె
 మందహాసము - చిఱునవ్వు
 మందాకిని - గంగానది
 మందాక్షము - సిగ్గు
 మందిరము - ఇల్లు
 మందుర - గుఱ్ఱపుసాల
 మకరందము - పూఁదేనె
 మకరతోరణము - మొసలిరూపమైన
 తోరణము.
 మకరధ్వజుఁడు - మన్మథుఁడు
 మకరాంకుఁడు - మన్మథుఁడు
 మకరాలయము - సముద్రము
 మకుటము - కిరీటము
 మక్కువ - ప్రేమ
 మక్షిక - ఈగ
 మఖము - యాగము
 మగపాడి - శౌర్యము
 మగతాయి - మాణిక్యము
 మగుడు - మరలు
 మగువ - స్త్రీ
 మగ్నము - మునిగినది

మఘవంతుఁడు - ఇంద్రుఁడు
 మచ్చమాయు - నశించు
 మచ్చము - గుఱుతు
 మచ్చము - చేఁప
 మజ్జనము - స్నానము
 మట్టగించు - తగ్గించు
 మట్టుపెట్టు - చంపు
 మడఁతి - ఆఁడుది
 మడియఁడు - మూఁడుఁడు
 మణిబంధము - చేతిమణికట్టు
 మతంగజము - ఏనుగు
 మతకము - మాయ
 మతకరి - మాయావి
 మత్కుణము - నల్లి
 మత్తకాళిని - ఆఁడుది
 మత్తుఁడు - మదించినవాఁడు
 మత్స్యధాని - చేపలబుట్ట
 మత్స్యము - చేప
 మధనము - త్రచ్చుట
 మదకలము - మదపుపేనుగు
 మదనుఁడు - మన్మథుఁడు
 మదమడఁచు - చంపు
 మదావళము - ఏనుగు
 మదిరాక్షి - ఆఁడుది
 మధుద్రుమము - ఇప్పచెట్టు
 మధువ్రతము - తేఱి

మధుసూదనుఁడు - విష్ణువు
 మననము - చింతన
 మనవి - విన్నపము
 మనసిఁజుఁడు - మన్మథుఁడు
 మనికితము - దుఃఖము
 మనీష - బుద్ధి
 మనీషి - విద్వాంసుఁడు
 మనుగడ - జీవనము
 మనుచు - మనఁజేయు
 మనువు - రక్షణము
 మనుష్యధర్ముఁడు - కుజేరుఁడు
 మనోజ్ఞము - సుందరము
 మనోభవుఁడు - మన్మథుఁడు
 మనోరథము - కోరిక
 మన్నీఁడు - ప్రభువు
 మన్నెకాడు - రాజు
 మరందము - పూఁదేనె
 —
 మరణము - చావు
 మరాళము - హంస
 మరీచి - కిరణము
 మరీచిక - ఎండమావులు
 మరుఁడు - మన్మథుఁడు
 మరుతేజి - చిలుక
 మరుత్వంతుఁడు - ఇంద్రుఁడు
 మరులు - మోహము
 మర్త్యుఁడు - మనుష్యుఁడు
 మర్దలము - మద్దెల

మఱుకువ - అజ్ఞానము
 మఱుకువ - సంతాపము
 మఱునంజ - సాయంసంధ్య
 మలయజము - చందనము
 మలికితము - సందేహము
 మల్లడిగొను - పెనఁగొను
 మల్లిక - మల్లతీగ
 మల్లుఁడు - జెట్టి
 మళకము - దోమ
 మన - విలాసము
 మననము - శ్మశానము
 మన్మరి - సన్నాహిని
 మస్తకము - తల
 మస్తరించు - లోఁబఱచు
 మహతి - నారదుని వీణ
 మహానీయుఁడు - గొప్పవాఁడు
 మహాంగము - ఒంటె
 మహానటుఁడు - శంకరుఁడు
 మహానసము - వంటయిల్లు
 మహాశయఁడు - గొప్ప యభిప్రాయము
 గలవాఁడు
 మహితము - గొప్పది
 మహిషము - దున్న
 మహిళ - స్త్రీ
 మహీధ్రము - పర్వతము
 మహీరుహము - చెట్టు
 మహోత్సలము - వడ్డము

మా

మాంగల్యము - తాళిబొట్టు
 మాంత్రికుడు - మంత్రగాడు
 మాంసలుడు - బలిసినవాడు
 మాటుమణిగు - నిశ్శబ్దముగానగు
 మాకందము - మామిడిచెట్టు
 మాక్షికము - తేనె
 మాగధుడు - వంశ వీర్యాదులఁ బొగడి
 జీవించువాడు
 మాడ - అరవరా
 మాడ్కి - విధము
 మాణవకుడు - పిల్లవాడు
 మాత - తల్లి
 మాతంగము - ఏనుగు
 మాతులాని - మేనమామ భార్య
 మాతులుంగము - మాదీఫలపుచెట్టు
 మాతులుడు - మేనమామ
 మాత్సర్యము - మచ్చరము
 మాదృశుడు - నావంటివాడు
 మాధవుడు - విష్ణువు
 మాధుకరము - బిచ్చమెత్తుట
 మానసౌకము - హంస
 మానికము - మాణిక్యము
 మానిని - స్త్రీ
 మానిసి - మనుష్యుడు
 మామకీనము - నాది

మారకుడు - చంపువాడు
 మారణము - చంపుట
 మారుడు - మన్మథుడు
 మార్కొను - ఎదిరించు
 మార్జనము - తుడుపు
 మార్జాలము (మార్జారము) - పిల్లి
 మార్తాండుడు - సూర్యుడు
 మార్దవము - మెత్తన
 మాఱుతుడు - శత్రువు
 మాలిక - మాల
 మాలూరము - బిల్వము
 మాలెత - చండాల స్త్రీ
 మాల్యము - పుష్పమాలిక
 మావి - మామిడి చెట్టు
 మాహాత్మ్యము - గొప్పతనము

మి

మిండత - జారిణి
 మిక్కుటము - అధికము
 మిట్టిపడు - ఎగిరిపడు
 మిడిమేలము - మిడిసిపాటు
 మిత్తి - మృత్యువు
 మిత్తిగొంగ - శంకరుడు
 మిధము - పరస్పరము
 మిధ్య - అసత్యము
 మినుచూలు - వాయువు

మినుసిగవేల్పు - శంకరుడు
 మిన్న - మణి
 మిన్నక - ఊరిక
 మిన్ను - ఆకాశము
 మిన్నువాక - ఆకాశగంగ
 మిర - మేర
 మిఱ్ఱు - ఉన్నతభూమి
 మిశ్రము - కలిసినది
 మిశ్రితము - కలిసినది
 మిష - నెపము
 మిసిమింతుడు - అలసినవాడు
 మిసుకు - కదలు
 మిహి - శ్రేష్ఠము
 మిహిక - మంచు
 మిహిరుడు - సూర్యుడు
 మిళిందము - తుష్టద

మీ

మీగండ్ల మెకము - శరభము
 మీనకేతనుడు - మన్మథుడు
 మీనము - చేప
 మీఱు - అతిశయించు
 మీలనము - కనుమూయుట
 మీసరము - శ్రేష్ఠము

ము

ముంగమురము - ముంజేతికంకణము
 ముంగాలు - పాదాగ్రము

ముంగేలు - ముంజేయి
 ముంగోలు - మొదటిది
 ముంజికాడు - బ్రహ్మచారి
 ముండమోపి - విధవ
 ముందల - శిరోగ్రభాగము
 ముకుందుడు - విష్ణువు
 ముకుళించు - మొగ్గయగు
 ముక్కుంటి - శివుడు
 ముక్కిండి - ముక్కుపోయినవాడు
 ముఖకాల - తలవాకిటి చావడి
 ముచ్చిచ్చు - త్రేతాగ్ని
 ముచ్చిరు - దుఃఖించు
 ముచ్చిలింబు - దొంగిలింబు
 ముచ్చెవాడు - మాదిగవాడు
 ముద్దె - పందిముక్కు
 ముడిగిబ్బ - ఆబోతు
 ముత్తెము - మౌక్తికము
 ముత్తో - ముత్తయిదువ
 ముదము - సంతోషము
 ముదల - ఆజ్ఞ
 ముదిత - ఆడుది
 ముదిమి - మునలితనము
 ముద్గము - పెనలు
 ముద్ది - ఆపద
 ముద్దియ - ఆడుది
 ముద్రిక - ముద్దుటుంగరము

మున్నీరు - సముద్రము
 ముప్పటిలు - చల్లారు
 ముప్పిడి - బాతు
 ముముక్షువు - ముక్తిపై నిచ్చగలవాడు
 ముమూర్షువు - చావ నిచ్చగలవాడు
 ముమ్మనవాలు - త్రిశూలము
 ముయ్యేడు - ఇటువదొకటి
 ముయ్యేలు - గంగ
 మురజము - మృదంగము
 మురళి - పిల్లనగ్రోవి
 మురుగు - ముంజేతి కంకణము
 ముఱియు - గర్వించు
 ములుసూపు - ఎక్కువగు
 మువ్వన్నెమెకము - పెద్దపులి
 ముష్కము - నృషణము
 ముష్కరుడు - మూర్ఖుడు
 ముష్టింపచుడు - దరిద్రుడు
 ముసరు - క్రమ్ము
 ముసలము - రోకలి

మూ

మూపు - భుజము పైభాగము
 మూకుడు - మూగ
 మూచూచు - వాసనచూచు
 మూదలించు - నిరూపించు
 మూరిణోవు - అతిశయించు
 మూరు - ఎక్కువగు

మూరుతము - మహారత్తము
 మూర్ధము - తల
 మూర్ధాభిషిక్తుడు - రాజు
 మూలతాయి - వజ్రము
 మూలతేడు - నైర్మతి
 మూలిక - ఓషధి
 మూషితము - దొంగిలించబడినది

మృ

మృగతృష్ణ - ఎందమావులు
 మృగధూర్తము - నక్క
 మృగనాభి - కస్తూరి
 మృగమదము - కస్తూరి
 మృగవ్యము - వేట
 మృగాంకుడు - చంద్రుడు
 మృగితము - వెదుకబడినది
 మృడాని - పాఠశాల
 మృడుడు - శంకరుడు
 మృతి - చావు
 మృత్తు - మన్ను
 మృధము - యుద్ధము
 మృదులము - మెత్తనిది
 మృద్వీక - ద్రాక్షతీగ
 మృష - అబద్ధము

మె

మెకము - మృగము
 మెకమెకపడు - ఉద్ధతినించు

మెక్కు - తిను
 మెచ్చులచెట్టు - కల్పవృక్షము
 మెట్టినిల్లు - అత్తిల్లు
 మెదువు - మృదువు
 మెయి - శరీరము
 మెయికొను - సమ్మతించు
 మెఱ మెచ్చు - మిక్కిలి మెచ్చు
 మెఱుము - పొడుచు
 మెలత - ఆడుది
 మెలవు - జాగరూకత
 మెలిగొను - పెనఁగొను
 మెలును - మెలిక
 మెనఁగు - తిను

మే

మేఁకతిండి - తోఁడేలు
 మేతాడు - మేతమేయు
 మేఘద్వారము - ఆకాశము
 మేదకుఁడు - కపటము లేనివాఁడు
 మేదస్సు - మెదడు
 మేదిని - భూమి
 మేదించు - మర్దించు
 మేదురము - దట్టమైనది
 మేధావి - ధారణాశక్తిగల బుద్ధిమంతుఁడు
 మేధ్యము - పవిత్రమైనది
 మేపరి - తినువాఁడు

మేమఱువు - కవచము
 మేలము - పరిహాసము
 మేషము - పొట్టేలు
 మేషి - గొట్టె
 మేళనము - కూడిక

మై

మైకము - మత్తు
 మైత్రావరుణి - అగస్త్యుఁడు
 మైత్రి - చెలిమి
 మైధునము - అలుమగల కూడిక
 మైనికుఁడు - జాలరి
 మైమఱువు - కవచము

మొ

మొగడ - మొగ్గ
 మొగలివాకిలి - తలవాకిలి
 మొగులు - మేఘము
 మొదవు - అవు
 మొనరు - ఒప్పు
 మొరపము - మ్రోత
 మొఱు - ఆర్తధ్వని
 మొఱుకు - మూర్ఖుఁడు
 మొఱుకుఁడు - మూర్ఖుఁడు
 మొలనూలు - కటిసూత్రము
 మొహదా - అడ్డకత్తి

మొహరీ - ముప్పది చిన్నముల తూకము
గల బంగారు నాణెము

మో

మోఘము - వ్యర్థము
మోచనము - ముక్తి
మోదకము - ముద్దకుడుము
మోదము - సంతోషము
మోదు - దెబ్బ
మోము - మొగము
మోఱకము - మూర్ఖత్వము
మోషకుడు - దొంగ
మోసల - మొగసాల
మోహరము - వ్యూహము

మౌ

మౌక్తికము - ముత్యము
మౌఢ్యము - మూఢత్వము
మౌని - ముని
మౌర్వి - వింటినారి
మౌహూర్తికుడు - జ్యోతిష్కుడు

మ్ర

మ్రాకు - చెట్టు
మ్రాగన్ను - సొలినకన్ను
మ్రాసుపడు - నిశ్చేష్టుడగు

మ్రు

మ్రుక్కడి - నీచము
మ్రుచ్చిలించు - దొంగిలించు
మ్రుచ్చు - దొంగ

మ్రో

మ్రోత - ధ్వని
మ్రోల - ఎదుర
మ్రోయు - ధ్వనించు

మ్లా

మ్లానము - వాడినది

మ్లే

మ్లేచ్ఛముఖము - రాగి
మేచ్చుడు - తురక

య

యంత - సారథి
యత్నము - క్షయవ్యాధి
యజనము - యాగము

యజ్ఞోపవీతము - జన్నిదము
యతనము - యత్నము
యదేచ్ఛము - ఇచ్చవచ్చినట్లు
యదృచ్ఛ - స్వేచ్ఛ

యమకీటము - కుమ్మరపురుగు
 యమము - జంట
 యమి - ముని
 యమించు - అజగ్రు
 యవలు - ఒకరకమైన ధాన్యము
 యవనము - గడ్డి
 యవనిక - తెర
 యవాగువు - గంజి
 యవీయసి - చెల్లెలు
 యశస్వి - కీర్తిశాలి
 యశస్సు - కీర్తి

యా

యాచన - అడుగుట
 యాజకుడు - యజ్ఞముచేయించువాడు
 యాత - తోడికోడలు
 యాతము - పోయినది
 యాతన - బాధ
 యాతుధానుడు - రాక్షసుడు
 యాదస్సు - జలజంతువు
 యాద్యచ్ఛికము - తన ఇష్టము చొప్పున
 కలిగినది.
 యానపాత్రము - ఓడ
 యామము - జాము
 యాయావరము - ఇంటింటికీ దిరుగుచు
 బిచ్చమెత్తుట

యాయి - పోవువాడు
 యావనాళము - జొన్న

యి

యియక్షువు - యజ్ఞముచేయుతలంపు
 కలవాడు

యు

యుగళము - జత
 యుగ్మము - జంట
 యుతము - కూడినది
 యువతి - ఆడుది

యూ

యూకము - పేను
 యూధము - సజాతిజంతువుల గుంపు
 యూషము - యజ్ఞవశువుభేదనకు పాతిన
 స్తంభము.
 యూషము - పప్పుకట్టు

యో

యోక్త - కూర్చునతడు
 యోజనము - ఆమడ
 యోధ - యోధుడు
 యోష - త్రీ
 యోషిత - ఆడుది

యో

యోతకము - అరణము

యోవతము - యువకులనమూహము

ర

రంగవల్లి - మ్రుగ్గు

రంతు - క్రీడ

రంహస్సు - పడి

రక్కసుడు - రాక్షసుడు

రక్తసంధ్యకము - చెంగలువ

రక్తి - అనురాగము

రక్తిమ - ఎఱుపు

రక్తోత్పలము - ఎఱ్ఱదామర

రచన - నిర్మాణము

రచించు - వ్రాయు

రచ్చగొను - గుంపుగొను

రజకుడు - చాకలివాడు

రజతము - వెండి

రటనము - మ్రోత

రట్టడి - నింద్యము

రణము - యుద్ధము

రతనము - రత్నము

రతిపతి - మన్మథుడు

రత్నగర్భ - భూమి

రత్నసానువు - మేరుపర్వతము

రత్నాకరము - సముద్రము

రథకారుడు - వడ్రంగి

రథాంగము - చక్రవాకము

రదనచ్చదము - పెదవి

రదనము - పల్లు

రమ - లక్ష్మి

రమణి - స్త్రీ

రమ్యము - అందమయినది

రయము - వేగము

రవణము - సౌమ్ము

రవము - ధ్వని

రవళి - సద్దు

రశన - పదియాఱుపేటలుగల స్త్రీయొక్క-

మొలనూలు

రసజ్ఞ - నాలుక

రసజ్ఞుడు - రసీకుడు

రసన - నాలుక

రసవాదము - పాదరసమువలన బంగారు

చేయువిద్య

రసాతలము - పాతాళలోకము

రహితము - విడువబడినది

రా

రాగిల్లు - రంజిల్లు

రాజకము - రాజులసముదాయము

రాజన్యుడు - రాజశ్రేష్ఠుడు

రాజన్యంతము - మంచిరాజుగలదేశము

రాజయత్నము - క్షయవ్యాధి
 రాజసూయము - రాజులను జయించి
 చేయుయజ్ఞము
 రాజి - వరుస
 రాజితము - ప్రకాశితము
 రాణ - అందము
 రాణించు - ఒప్పు
 రాత్రింపరుడు - రాక్షసుడు
 రావులుగు - పక్షి విశేషము
 రామరము - ఇంగువ
 రామబాణము - తాటియాకు గ్రంథముల
 కొట్టు పురుగు
 రాయంప - రాజహంస
 రాయడు - రాజు
 రాయబారము - దౌత్యము
 రాలుపడు - కంపించు
 రావము - ధ్వని
 రాసభము - గాడిద
 రాసము - ఒక క్రీడ
 రాహుతు - (రాహుత్తుడు) గుఱ్ఱపు
 రౌతు

రి

రింఖ - గుఱ్ఱపు డెక్క-
 రింఖణము - జారుట
 రింఛోళి - గుంపు

రిక్క - నక్షత్రము
 రిక్తము - ధనము
 రిత్త - ఊరక
 రిత్తవోవు - వ్యర్థమగు
 రిపువు - విరోధి
 రిరంస - రమింపఁగోరిక
 రిరక్షువు - రక్షింపఁ గోరికగలవాడు

రీ

రీఠ - అవమానము

రు

రుండము - తెగినతల
 రుంద్రము - విరివియైనది
 రుక్మము - బంగారు
 రుగ్మత - రోగము
 రుచించు - ఇష్టమగు
 రుచిరము - ఒప్పిదమైనది
 రుచ్యము - మనోహరమైనది
 రుతము - ధ్వని
 రుదితము - రోదనము
 రుద్రభూమి - శ్రుతానము
 రుద్రాణి - పార్వతి
 రుధిరము - నెత్తురు
 రుద్ధము - అడ్డగింపఁబడినది
 రురువు - నల్ల చాఱుల దుప్పి
 రువాణము - కాంతి

రువ్వము - ఆవృత్తి
రుష - కోపము

రూ

రూఢి - ప్రసిద్ధి
రూపగు - వర్ధిల్లు
రూపించు - నిరూపించు

రె

రెమ్మ - చిన్నకొమ్మ

రే

రేకెత్తు - వర్ధిల్లు
రేణువు - దుమ్ము
రేను - రేగుచెట్టు
రేపాడి - ఉదయము
రేపడి - బంకమన్ను
రేపుబోయ - పడవనడుపువాడు
రేవెలుగు - చంద్రుడు

రొ

రొంపి - బురద
రొద - ధ్వని
రొదాళము - ధ్వని

రో

రోజు - నిట్టూర్పు
రోజు - దినము

రోత - ఏవగింపు
రోకు - వికాసము
రోచిష్టువు - ప్రకాశించువాడు
రోధస్సు - తీరము
రోపము - బాణము
రోమంధము - నెమరు
రోమము - వెండ్రుక
రోమాంచము - గగుర్పాటు
రోలంబము - తుమ్మెద
రోవెలది - వారశ్ర్త

రా

రాతు - గుట్టము నెక్కువాడు

అ

అంకెత - జారిణి
అంతు - కలకల ధ్వని
అట్టు - నింద
అప్పు - చిన్నతాయి
అవ్వ - నింద

త్రా

త్రాగ - జారిణి
త్రాతివాలు - వజ్రాయుధము
త్రావు - రాయిడి

టీ

టీచ్చ - నిశ్చేష్టత
టీమ్ము - చిమ్ము

త్రె

తెక్క - పక్షము

తెప్ప - కనుతెప్ప

తెల్లచూలి - కుమారస్వామి

త్రే

త్రేచు - కునక విశేషము

త్రేయు - అతిశయించు

త్రొ

త్రొచ్చు - బురద

ల

లంఘనము - దాటుట

లంఘించు - దాటు

లంజిత - వేశ్య

లంద - పెద్దపొట్టగలవాడు

లంపటుడు - మిగుల ఆసక్తిగలవాడు

లంపతా - దానీవుతుడు

లంపు - దొంగమేత

లంబితము - వ్రేలుడు

లంబోదరుడు - విఘ్నేశ్వరుడు

లకుదము - (లికుదము) గజనిమ్మ

లక్ష్మిమి - లక్ష్మి

లక్ష్మము - గుఱుతు

లఘిమ - చురుకైన

లచ్చి - లక్ష్మి

లజ్జ - సిగ్గు

లతాంతము - పూవు

లత్తుక - లాక్షరసము

లపనము - ముఖము

లప్ప - రాశి

లబ్ధివర్ణుడు - పండితుడు

లబ్ధి - లాభము

లలన - ఆడుది

లలాటము - నౌసలు

లలామము - శ్రేష్ఠము

లవణ - బిగువు

లవలి - ఒకతీగె

లవించు - కోయు

లవిత్రము - కొడవలి

లకునము - వెల్లుల్లి

లస్తకము - ధనుర్మధ్యము

లహరి - పెద్ద ఆల

లా

లాంగూలము - తోడక

లాంఛనము - గుఱుతు

లాంగ - బిలము

లాతి - ఇతరము

లాక్ష - లక్క

లాక్షణికుడు - లక్షణము తెలిసినవాడు

లాదము - గుఱుపుడెక్కలకు కొట్టెడి

ఇనుపబిళ్ల

లాయము - గుఱ్ఱపుసాల
 లాలనము - బుజ్జగము
 లావణ్యము - ముఖకాంతి
 లాసిక - ఆటకత్తె
 లాస్యము - నృత్యము

లి

లిఖించు - వ్రాయు
 లిపి - వ్రాత
 లిప్స - కోరిక
 లిబ్ధిపడతి - లక్ష్మి

లీ

లీడము - తినఁబడినది
 లీనము - అయిచినది

లు

లుంటాకుఁడు - దొంగ
 లుంగనము - పొర్లిక
 లుబ్ధకుఁడు - బోయ
 లులాయము - దున్నపోతు
 లులి - తక్కువ
 లులితము - చలించినది

లూ

లూత - సారెపురుగు
 లూనము - కోయఁబడినది
 లూలామాలము - మోసము

B O.17/7

లే

లేంక - సేవకుఁడు

లే

లేఖ - జాబు
 లేఖకుఁడు - వ్రాయువాఁడు
 లేఖిని - వ్రాసెడు కలము
 లేఖ్యము - వ్రాత
 లేపనము - పూత
 లేబరము - శూన్యము
 లేమ - స్త్రీ
 లేమిడి - బీదతనము
 లేలిహానము - పాము
 లేవడి - పేదరికము
 లేశము - కొంచెము
 లేహనము - నాకుట

లొ

లొటారము - రంధ్రము
 లొట్టియ - ఒంటె
 లొత్త - గుంట

లో

లోకువ - తక్కువ
 లోకబాంధవుఁడు - సూర్యుఁడు
 లోకమాత - లక్ష్మి
 లోకేశుఁడు - బ్రహ్మ

లోచనము - కన్ను
 లోభము - పిసినిగొట్టుతనము
 లోభి - పిసినారి
 లోయ - కొండలనందు
 లోలితము - ఊచఁబడినది
 లోలి - పంటకుండ
 లోష్టము - మంటిగడ్డ

లౌ

లౌకికము - లోకవ్యవహారసిద్ధము
 లౌల్యము - లోలత్వము

వ

వంగనము - వంశము
 వంచన - మోసము
 వంటు - ఆనుకూలత
 వందనము - నమస్కరించుట
 వందఱు - ఖండము
 వందారువు - మ్రొక్కు - స్వభావము
 కలవాడు
 వండించు - నుత్యించు
 వందు - శోకించు
 వందురు - దుఃఖించు
 వంధ్య - గొడ్డాలు
 వకుళము - పొగడచెట్టు
 వక్కాణము - సమాచారము
 వక్కాణించు - వ్యాఖ్యానించు

వక్షము - తొమ్ము
 వగవు - దుఃఖము
 వగలాడి - ఒయ్యారి
 వగ్రహము - కఱవు
 వచస్సు - మాట
 వజీరుడు - కూరుడు
 వజ్జ - ఉపాయము
 వజ్రకీటము - సాలగ్రామములను తొలి
 చెడి పురుగు
 వజ్రవల్లి - నల్లేరు
 వజ్ర - ఇంద్రుడు
 వటకము - వడియము
 వటారము - నగరము
 వటారి - సమర్థము
 వట్టు - ఇంకు
 వట్రన - గుండ్రము
 వడగల్లు - వాన కురియునపుడు వడు
 రాయి
 వణిక్కు (వణిజుడు) - వర్తకుడు
 వతంసము - శిరోభూషణము
 వత్త - వరుగు
 వత్సము - దూడ
 వత్సలుడు - దయగలవాడు
 వదనము - ముఖము
 వదాన్యుడు - దాత
 వదావదుడు - వక్త
 వధము - చంపుట

వధూటి - శ్రీ
 వధ్యుడు - చంపదగినవాడు
 వనచరము - కోఠి
 వనజము - తామర
 వనట - శోకము
 వనధి - సముద్రము
 వనప్రియము - కోయిల
 వనమాలి - విష్ణుమూర్తి
 వనాటము - వనములోదిరుగునది
 వనిత - శ్రీ
 వసీపకుడు - యాచకుడు
 వనోకనము - కోఠి
 వన్యము - అడవియందుఁబుట్టినది
 వపువు - దేహము
 వమనము - వాంతి
 వమ్ము - వ్యర్థము
 వయనము - నేయుట
 వయస్య - చెలికత్తె
 వయస్యుడు - చెలికాడు
 వయాళి - విహారము
 వరవ - నీరుదెచ్చుట కేర్పడినకాలువ
 వరపుడము - సేవ
 వరారోహ - ఉత్తమ శ్రీ
 వరివన్య - సేవ
 వరుడు - భర్త
 వరూధిని - సేన
 వరేణ్యుడు - శ్రేష్ఠుడు

వర్జనీయము - విడువఁదగినది
 వర్జించు - విడుచు
 వర్జ్యము - విడువఁదగిన చెడ్డకాలము,
 వర్ణి - బ్రహ్మచారి
 వర్తమానము - వృత్తాంతము
 వర్తులము - గుండ్రమైనది
 వర్తము - మార్గము
 వర్ధకి - వడ్రంగి
 వర్మము - కవచము
 వఱి - మేర
 వఱుడు - నక్క
 వఱువు - వానలేకపోవుట
 వఱువాత - ప్రొద్దున
 వఱు - ప్రవాహము
 వలను - దిక్కు
 వలగొను - ప్రదక్షిణించు
 వలగ్నము - నడుము
 వలపల - కుడివ్రక్క
 వలరాజు - కాముడు
 వలవంత - మనోవ్యధ
 వలన - దేశమును విడిచి ఇతరదేశము
 నకుఁ బోవుట
 వలివము - సన్నని తెల్లవస్త్రము
 వలీకము - ఇంటిచూరు
 వలీముఖము - కోఠి
 వలుద - లావు
 వల్గలము - చెట్టుపై బెరడు

వల్మీకము - పుట్ట
 వల్లకి - వీణ
 వశవర్తి - విధేయుడు
 వశ్యము - లోకువైనది
 వసివాళ్లు - ఎక్కువగా వాడుట
 వసుంధర - భూమి
 వసుధ - భూమి
 వస్త్రము - ఇల్లు
 వహించు - మోయు
 వహీశనము - తిరస్కృతి
 వశక్షము - తెలుపు

వా

వాంఛ - కోరిక
 వాడిమగడు - శూరుడు
 వాక్రుచ్చు - చెప్పు
 వాగుర - ఉచ్చు
 వాగ్మి - యుక్తియుక్తముగా మాటలాడు
 వాడు
 వాచయముడు - మౌని
 వాచస్పతి - బృహస్పతి
 వాచాలుడు - వక్త
 వాణి - గుఱ్ఱము
 వాతము - గాలి
 వాతాయనము - కిటికీ
 వాతెఱ - పెదవి
 వాత్య - సుడిగాలి

వాత్సల్యము - బిడ్డలపై ప్రేమ
 వానరము - కోతి
 వాసీరము - ప్రబుచ్చెట్టు
 వాపి - దిగుడుబావి
 వామలూరువు - పుట్ట
 వాయదము - వాద్యము
 వాయుసఖుడు - అగ్ని
 వారకము - నివారించునది
 వారణము - ఏనుగు
 వారస్త్రీ - వేశ్య
 వారాన్నిధి - సముద్రము
 వారాళి - సముద్రము
 వారి - జలము
 వారివాహము - మబ్బు
 వారువము - గుఱ్ఱము
 వార్తాకము - వంగచెట్టు
 వాలధి - తోక
 వాలారు - వాడియైనది
 వాలుక - ఇసుక
 వాలుగడుపు - బొజ్జ
 వాలుమగడు - శూరుడు
 వాలుమెకము - అడవిపంది
 వావి - చుట్టటికము
 వాసవుడు - ఇంద్రుడు
 వాసుకి - నర్పరాజు
 వాస్తవ్యము - నివసించడగినది

వాస్తవ్యుడు - గృహస్థుడు
వాహ్యశి - స్వారి

వి

వింగడించు - విభజించు
వంతవాడు - అన్యుడు
వింశతి - ఇరువది
వికత్తనము - స్తుతి
వికర్తనుడు - సూర్యుడు
వికలము - విచ్ఛేదము
వికాసము - తెలివి
వికీర్ణము - చెదరినది
విక్రయము - అమ్మకము
విక్రియ - వికారము
విక్రీడితము - మిగుల ఆడబడినది
విక్రేత - విక్రయించువాడు
విఖ్యాతి - మిగుల ప్రసిద్ధి
విగతము - బొత్తిగాఁ బోయినది
విగతము - మిక్కిలి జాణినది
విగాహము - మునుగుట
విగ్రహించు - కలహించు
విఘ్నము - అడ్డంకి
విచక్షణుడు - విద్వాంసుడు
విచికిత్స - సందేహము
విజనము - జనులులేనిది
విజిగీష - మిగుల జయింప నిచ్చ
విజ్ఞుడు - నేర్పరి

విటపి - చెట్టు
విట్టు - మలము
విడిముడి - డబ్బు
విడియము - తాంబూలము
విడ్డూరము - మూర్ఖము
వితండము - స్వపక్షపాతమైన వాదము
వితథము - అబద్ధమైన మాట
వితము - మాదిరి
వితరణము - ఈవి
వితర్ది - ఆరుగు
విశాకు - విశేష్టత
వితీర్ణి - ఈవి
విదరము - చీల్చుట
విదారించు - చీల్చు
విదులు - రాలు
విదుషి - విద్వాంసురాలు
విద్యమానము - ఉన్నట్టిది
విద్రుతము - కరగబడినది
విద్వేషము - విరోధము
విధాత - బ్రహ్మ
విధాయి - విధించువాడు
విధుంతుడు - రాహువు
విధూననము - చలించుట
విధేయుడు - వినయముగలవాడు
వినమితము - మిగుల వంగినది
వినికి - వినుట
వినిర్గతము - బయలుపెడలినది

విపీతుఁడు - వినయము గలవాఁడు
 వినుకలి - వినికి
 వినుచూలి - వాయువు
 విన్న - వివర్ణమైనది
 విన్నపము - విజ్ఞాపనము
 విన్నాణము - నేర్పు
 విన్ను - ఆకాశము
 విన్యాసము - ఉంచుట
 విపణము - అమ్మకము
 విపణి - అంగడిపిడి
 వివధము - చెడుత్రోవ
 వివరయము - వ్యత్యాసము
 వివర్యాసము - వ్యత్యాసము
 విపశ్చితుఁడు - పండితుఁడు
 విపినము - అడవి
 విప్రకృష్టము - దూరము
 విప్రయోగము - వియోగము
 విప్రుఁడు - బ్రాహ్మణుఁడు
 విప్రుషము - నీటిబొట్టు
 విప్లవము - దేశోపద్రవము
 విభాకరుఁడు - సూర్యుఁడు
 విభాతము - వేకువ
 విభావసుఁడు - సూర్యుఁడు
 విభీషణము - మిక్కిలి భయంకరమైనది
 విమలము - నిర్మలము
 విముక్తము - విడువఁబడినది
 విమోచము - మిక్కిలి విడుపు

వియచ్చరుఁడు - భేదరుఁడు
 వియత్తు - ఆకాశము
 వియోగము - ఎడఁబాటు
 విరక్తి - విరాగము
 విరతి - విశ్రాంతి
 విరహము - ఎడఁబాటు
 విరసము - రసములేనిది
 విరావము - ధ్వని
 విరించి - బ్రహ్మ
 విరివాయు - చీలు
 విరూపాక్షుఁడు - శివుఁడు
 విఠీవి - విస్తారము
 విలయము - నాశము
 విలాతి - దేశము
 విలాపము - దుఃఖముతోఁగూడినమాట
 వివక్ష - చెప్పుటకునిచ్చ
 వివ్వచ్చుఁడు - అర్జునుఁడు
 విశాఖుఁడు - కుమారస్వామి
 విశృంఖలము - అడ్డులేనిది
 విశ్రుతి - ప్రసిద్ధి
 విశ్లేషము - ఎడఁబాటు
 విశ్వంభర - భూమి
 విశ్వంభరుఁడు - విష్ణువు
 విశ్వజనీనము - సర్వజనులకు హితమైనది
 విశ్వస్త - విధవ
 విషాదము - శోకము
 విషాచి - కలరా వ్యాధి

విష్ణురము - అననము
 విష్ణురశ్రవుడు - విష్ణువు
 విష్ణు - మలము
 విష్ణుపదము - ఆకాశము
 విసరము - సమూహము
 విసర్పణము - ప్రసరణము
 విసారము - చేప
 విసుమానము - ఆశ్చర్యము
 విస్ఫుష్టము - విడువబడినది
 విస్తరిల్లు - విరివియగు
 విస్మరణము - మఱపు
 విస్మితుడు - ఆశ్చర్యమొందినవాడు
 విస్మృతి - మఱపు
 విస్రము - పచ్చివాసన గలది
 విహంగము } - పక్షి
 విహగము }
 విహితము - విధింపబడినది
 వీక్షించు - చూచు
 వీటిఁబోవు - వ్యర్థమగు
 వీడియము - తాంబూలము
 వీటిఁడి - అవివేకి

వృ

వృకము - తోఁడేలు
 వృకొదరుడు - భీముడు

వృధ - వ్యర్థము
 వృశ్చికము - తేలు
 వృద్ధశ్రవుడు - ఇంద్రుడు
 వృషభము - ఎద్దు
 వృష్టి - వర్షము

వె

వెంగలి - మూఁడు
 వెంబరచిత్తు - దుష్టాగ్రేసరుడు
 వెగ్గలము - అధికము
 వెజ్జా - వైద్యుడు
 వెడద - విశాలము
 వెడవింటి - మన్మథుడు
 వెత - దుఃఖము
 వెనకయ్య - వినాయకుడు
 వెన్నడి - వెంబడి
 వెన్నుడు - విష్ణుడు
 వెన్నెలవులుగు - చకోరము
 వెరవు - శిష్యాము
 వెరపి - లెక్కమొత్తము
 వెఱచు - భయపడు
 వెఱ్ఱిపీళ్లు - మద్యము
 వెలఁదుక - శ్రీ
 వెలయాలు - వేళ్ళ
 వెలరు - తెల్లన
 వెలిగిడి - కామధేనువు
 వెలిగుల్లు - శంఖము

వెలివాడ - చండాలవాటిక

వెల్లఁకి - గడ్డ

వెల్లివాడు - ప్రవహించు

వెన - వేగము

వెనల - వంటకుండ

వే

వేకి - జ్వరము

వేపి - కుక్క

వేడము - మండలాగ్రము

వేతనము - ప్రబుచ్చెట్టు

వేదండము - ఏనుగు

వేత్త - తెలిసినవాడు

వేత్తము - బెత్తము

వేదండము - ఏనుగు

వేదిక - తిన్నె

వేద్యము - తెలియదగినది

వేపధువు - కంపము

వేపనము - వణకుట

వేరము - పగ

వేఱడి - తెలివితేనివాడు

వేఱువిత్తు - నాశనముచేయునది

వేలిమి - హోమము

వేలుపుసాని - సోదెదెప్పునది

వేల్లితము - కదలింపఁబడినది

వేశంతము - నీళ్లుగల చిన్నవల్లము

వేశ్మము - ఇల్లు

వేసట - అలసట

వేసడము - కంచరగాడిద

వేసరి - బాధించువాడు

వై

వైకృతము - వికృతియైనది

వైజయంతి - విష్ణుమూలిక

వైతరణి - నరకలోకమందలి నది

వైదగ్యము - వేర్పు

వైదికుడు - వేదము తెలిపిన బ్రాహ్మణుడు

వైధేయుడు - మూర్ఖుడు

వైనిము - విధము

వైభవము - విభవము

వైయాత్యము - దిట్టతనము

వైరము - విరోధము

వైరాగి - బైరాగి

వైవనము - కీడు

వైశ్యుడు - కోమటి

వైశ్రవణుడు - కుబేరుడు

వైశ్వానరుడు - అగ్ని

వైశము - శీఘ్రము

వ్య

వ్యంసకుడు - మోసగాడు
 వ్యక్తి - జాతిలో ప్రత్యేకమైన ఆకారము
 వ్యజనము - విననకట్ట
 వ్యత్యయము - వ్యత్యాసము
 వ్యధ - బాధ
 వ్యపదేశము - మిక్కిలి కపటము
 వ్యపేతము - మిగుల తొలగినది
 వ్యవధి - మేర
 వ్యష్టి - ఒంటరితనము
 వ్యభీకము - అప్రియము

వ్యా

వ్యాకీర్ణము - చెదరినది
 వ్యాకులము - కలతనొందినది
 వ్యాకోచము - వికసించినది
 వ్యాఘ్రము - పులి
 వ్యాఘ్రాటము - గుడ్ల గూబ
 వ్యాపకుడు - వ్యాపించువాడు
 వ్యాప్యము - వ్యాపింపఁదగినది
 వ్యాలోలము - మిగుల చలించునది
 వ్యాహతము - పలుకఁబడినది
 వ్యాహారము - మాట
 వ్యాళగ్రాహి - పాములవాడు

వృ

వృత్పత్తి - శబ్దము పుట్టిన పద్ధతి
 వృషితము - చచ్చి

వ్యో

వ్యోమకేశుడు - శంకరుడు
 వ్యోమయానము - విమానము

వ్ర

వ్రక్క - తునుక
 వ్రచ్చు - చీల్చు
 వ్రణము - పుండు
 వ్రయ్య - తునుక

వ్రా

వ్రాతము - సముదాయము
 వ్రాయనకాడు - లేఖకుడు
 వ్రాయి - అక్షరము

వ్రీ

వ్రీడ - సిగ్గు
 వ్రీలు - పగులు

వ్రే

వ్రేకము - భారము
 వ్రేకటి - గర్భము
 వ్రేడు - గొల్లవాడు
 వ్రేత - గొల్లది
 వ్రేవల్లె - గొల్లపల్లె
 వ్రేలుమిడి - చిటిక

శంకరుడు - శివుడు
 శంకుల - ఉలి
 శంఖనఖము - నత్త
 శంబము - వజ్రాయుధము
 శంబరారి మన్మధుడు
 శకటము - బండి
 శకలము - ఖండము
 శకుంతము - పక్షి
 శకుంతి - పక్షి
 శకులి - చేప
 శక్రత్తు - పురీషము
 శక్తిధరుడు - కుమారస్వామి
 శక్యము - సాధ్యము
 శక్రధనువు - ఇంద్రాయుధము
 శక్రుడు - ఇంద్రుడు
 శతకోటి - వజ్రాయుధము
 శతపత్రము - తామరపూవు
 శతమన్యువు - ఇంద్రుడు
 శతమానము - నూటికొలది
 శతము - వంద
 శతాంగము - రథము
 శతానందము - విష్ణురథము
 శతారము - వజ్రాయుధము
 శనైశ్చరుడు - శని
 శపథము - ఒట్టు

శఫరి - చేప
 శబరి - బోయెత
 శబరుడు - బోయవాడు
 శబ్దము - ధ్వని
 శబ్దశాస్త్రము - వ్యాకరణము
 శమంతకము - ఒక మణి
 శమనస్వన - యమునానది
 శమనుడు - యముడు
 శయనించు - పరుండు
 శయితుడు - నిద్రపోతు
 శయ్య - పడుక
 శరజన్ముడు - కుమారస్వామి
 శరణుడు - వాయువు
 శరనిధి - సముద్రము
 శరావము - మూకుడు
 శరాసనము - విల్లు
 శర్మము - సంతోషము
 శర్వాణి - పార్వతి
 శర్వుడు - శంకరుడు
 శలకము - సాలెపురుగు
 శలభము - మిడుత
 శలము - ఏడుపంది
 శలాటువు - పచ్చికాయ
 శశధరుడు - చంద్రుడు
 శశము - కుండేలు
 శశాంకుడు - చంద్రుడు

శశాదనము - డేగ

శశి - చందమామ

శా

శాంభవి-పార్వతి

శాక్యముని - బుద్ధుడు

శాఖానగరము - పేట

శాఖామృగము - కోతి

శాణము - సానరాయి

శాత్రవుడు - విరోధి

శాద్వలము - లేబచ్చిక

శాబకము - బిడ్డ

శారిక - గోరువంక

శార్కరము - పాలనురుగు

శార్ఙ్గి - విష్ణువు

శార్దూలము - పులి

శార్వరి - రాత్రి

శాలి - పరి

శాలికుడు - సాలెవాడు

శాలూరము - కప్ప

శాస్త్రీ - శిక్ష

శాస్త్రము - శాసించుగ్రంథము

శిఖావళము - నెమిలి

శిఖివాహనుడు - కుమారస్వామి

శితికంరుడు - శివుడు

శిబిక - పల్లకి

శిబిరము - పల్లకిదిగినచోట

శిరస్త్రాణము - కిరీటము

శిరీషము - దిరిసెనపు చెట్టు

శిరోజము - తలవెండ్రుక

శిరోరుహము - తలవెండ్రుక

శిలోచ్ఛయము - పర్వతము

శిల్పి - నగిషీపనివాడు

శివుడు - శంకరుడు

శిశువు - బిడ్డ

శ్రీ

శ్రీరము - తల

శ్రీరకము - కిరీటము

శ్రీలము - మంచినడత

శు

శుంఠి - సొంటి

శుంఠుడు - మూర్ఖుడు

శుండాలము - ఏనుగు

శుకవాహనుడు - మరుడు

శుక్లము - తెల్లనిది

శుద్ధాంతము - అంతఃపురము

శునకము - కుక్క

శుభంయువు - శుభముతో కూడుకొనిన

వాడు.

శూన్యము - సున్న

శూర్పము - చేట

శూలి - శంకరుడు

శృ

శృంఖల - సంకెల

శృంగబేరము - అల్లము

శృంగాటకము - నాలుగు త్రోవలు

కలియుదోటు

శృంగారయోని - మన్మథుడు

శ్ర

శ్రేముషి - బుద్ధి

శ్రేవధి - విధి

శ్రేఘడు - వేయిపడగలుగల నర్పము

శ్రై

శ్రైనేయుడు - సాత్యకి

శ్రైలూఘుడు - నలుడు

శ్రైవలిని - వది

శ్రైవాలము - నాచు

శ్లో

శ్లోచనము - దుఃఖము

శ్లోచనీయము - శ్లోకింపదగినది

శ్లోచిష్కేతుడు - అగ్ని

శ్లోణితము - నెత్తురు

శ్లోణిమ - ఎఱుపు

శ్లోధని - చీపురుకట్ట

శ్లోభ - కాంతి

శ్లోభనము - సుందరము

శ్లోభితము - ప్రకాశమొందినది

శ్లోండికుడు - కల్లు అమ్మువాడు

శ్లోక్తికేయము - ముత్యము

శ్లోచము - శుచిత్వము

శ్మశానము - శవముల నశింపజేయు చోటు

శ్మశ్రువు - గడ్డము

శ్రద్ధాశువు - వేచివుగల ఆడుది

శ్రయణము - ఆశ్రయించుట

శ్రవము - చెవి

శ్రవ్యము - వినదగినది

శ్రా

శ్రాంతి - విశ్రాంతి

శ్రావ్యము - తప్పక వినదగినది

శ్రీ

శ్రీకందుడు - శంకరుడు

శ్రీఖండము - చందనము

శ్రీచూర్ణము - తిరుచూర్ణము

శ్రీదుడు - శుభేరుడు

శ్రీఫలము - మారేడు

శ్రీముఖము - సుతగురువు వ్రాసిపంపెడు

పత్రిక

శ్రీసంజ్ఞము - అవంగము

శ్రో

శ్రోణీఫలకము - మొల

శ్రోత - వినువాఁడు

శ్రోతవ్యము - వినిదగినది

శ్రోత్రము - చెవి

శ్రోత్రియము - కొద్దిగా పన్ను కట్టి
యిచ్చుబొలము.

శ్రోత్రియఁడు - వేదము చదివిన బ్రా
హ్మణుఁడు

శ్లాఘనీయము - పొగడదగినది

శ్లేష్మము - కలసినది

శ్లేధము - శిధిలమైనది

శ్లేష - కూడిక

శ్లేష్మము - కఫము

శ్వ

శ్వపఁచుడు - చండాలుఁడు

శ్వభ్రము - రంధ్రము

శ్వయధువు - వాపు

శ్వకురుఁడు - మామ

శ్వక్రువు - అత్త

శ్వశ్రేయసము - శుభము

శ్వసితము - శ్వాసము

శ్వాసము - కుక్క

శ్వావిధము - ఏదుపంది

శ్విత్రము - తెల్ల కుప్పము

శ్వే

శ్వేతము - తెలుపు

శ్వేతగరుత్తు - హంస

శ్వేతపత్రము - హంస

ష

షండుఁడు - నవ్వునకుఁడు

షట్కము - ఆఱు

షట్కర్ముఁడు - విప్రుఁడు

షట్పదము - తుమ్మెద

షడాననుఁడు - కుమారస్వామి

షడ్ధకుఁడు - తోడల్లుఁడు

షష్ఠి - ఆఱవది

షష్ఠము - ఆఱవది

షష్ఠి - ఆఱవది

షా

షాన్మాతురుఁడు - కుమారస్వామి

షో

షోడశము - పదియాఱు

స

సంకటము - ఇటుకు
 సంకర్షణుడు - బలరాముడు
 సంకలనము - అంకెలకూడిక
 సంకలితము - కూర్చుచేయబడినది
 సంకుచితము - సంకోచము
 సంకుమదము - జవ్వాజీ
 సంకువు - జవ్వాజీపిల్లి
 సంక్రందనుడు - ఇంద్రుడు
 సంక్రమించు - ప్రవేశించు
 సంక్షేపము - సంగ్రహము
 సంఖ్యాతము - లెక్కపెట్టబడినది
 సంఖ్యవంతుడు - విద్వాంసుడు
 సంఖ్యేయము - లెక్కపెట్టదగినది
 సంగడీడు - స్నేహితుడు
 సంగమము - కూడిక
 సంగము - చేరిక
 సంగాతము - స్నేహము
 సంగ్రామము - యుద్ధము
 సంఘము - సమూహము
 సంఘాతము - సముదాయము
 సంజ - సంద్య
 సంతతము - ఎల్లప్పుడు
 సంతప్తము - శాపమునొందినది
 సంతమనము - దట్టమైన పీకటి
 సంతరించు - రచించు

సంతసము - సంతోషము
 సందరము, సంద్రము - సముద్రము
 సందిగ్ధము - సందేహము
 సందిలి - దండచేయి
 సందె - సంద్య
 సందేశము - సమాచారము
 సందోహము - సముదాయము
 సందాత - సందాయకుడు
 సందానకరణీ - ఓషధివిశేషము
 సందానము - కూర్చుట
 సందాయకుడు - సందానముచేయు
 నతడు
 సందిల్లు - కూడు
 సంవగె - చంపకము
 సంవర్కము - కలయిక
 సంపాతము - చక్కగా పడుట
 సంపృక్తము - సంయుక్తము
 సంప్రతిండు - లెక్కమొదలయిన వానివి
 సరిచూచు
 సంప్రహారము - యుద్ధము
 సంప్రేషణము - అనతి
 సంప్రదాయము - గురుపారంపర్యము
 సంపుల్లము - వికసించినది
 సంబి - తొలగెను
 సంభావనీయము - సంభావించదగినది
 సంభావించు - సమ్మానించు
 సంభూతము - పుట్టినది

సంభోగము - మంచి సుఖము
 సంభ్రమించు - తొందరపడు
 సంయమము - హింసాదులవలన విర
 మించుట
 సంయుక్తము - కూడుకొన్నది
 సంయుగము - యుద్ధము
 సంయోగము - చేరిక
 సంరంభించు - తొందరపడు
 సంరావము - శబ్దము
 సంరూఢము - పెరిగినది
 సంలాపము - అన్యోన్యసంభాషణము
 సంవసధము - గ్రామము
 సంవాహకుడు - శరీరము పిసుకువాడు
 సంవృతము - చుట్టుకొనబడినది
 సంశక్తికుడు - తిరుగనని శవధముచేసి
 యుద్ధము చేయువాడు
 సంశయిత - సందేహించువాడు
 సంశ్రయము - ఆశ్రయము
 సంశ్రవము - అంగీకారము
 సంశ్రుతము - అంగీకరింపబడినది
 సంశ్లిష్టము - కౌగిలింపబడినది
 సంశ్లేషము - కౌగిలింత
 సంసక్తము - చేరినది
 సంసత్తు - సఖ
 సంస్కృతి - సంసారము
 సంహతి - సముదాయము
 సంహననము - శరీరము

సంహరించు - చంపు
 సంహర్త - చంపువాడు
 సంహృతి - పెక్కుమందిచేరి పిలుచుట
 సక్తము - ఒకదానియందు తగిలినది
 సక్తువు - పేరిపిండి
 సక్తి - తొడ
 సఖ్యము - స్నేహము
 సగుటు - సరాసరి
 సగ్ధి - బంతికుడువు
 సజ్జితము - కవచము తొడిగినది
 సడి - నింద
 సతతము - ఎల్లప్పుడు
 సతము - శాశ్వతము
 సత్కృతి - సత్కారము
 సత్తి - శక్తి
 సత్కాన్యతము - వర్తకము
 సదమదము - నలగినది
 సదస్సు - సఖ
 సదా - ఎల్లప్పుడు
 సదావృత్తి - దైరాగులకిచ్చు భోజన
 సామగ్రి
 సదృశము - సమానము
 సదేశము - సమీపము
 సద్యము - అప్పుడు
 సనాథము - కూడినది
 సన్ననన - సులభము

సన్నికర్షము - దాపు
 సన్నిభము - సమానము
 సన్నిహితము - సమీపించినది
 సన్నుతి - స్తోత్రము
 సన్మానము - గౌరవము
 సవత్సి - సవతి
 సవర్య - పూజ
 సపిండుడు - ఏడుతరములలోని జ్ఞాతి
 సప్తకము - ఏడు
 సప్తతంత్రువు - యజ్ఞము
 సప్తతి - డెబ్బది
 సప్తమము - ఏడవది
 సప్తార్చి - అగ్ని
 సప్తాశ్వుడు - సూర్యుడు
 సప్తి - గుఱ్ఱము
 సప్సము - పాము
 సభాము - స్వభావము
 సభానదుడు - సభయందుండు
 ధర్మజ్ఞుడు
 సమ - సంవత్సరము
 సమంజసము - న్యాయముతోగూడినది
 సమక్షము - ఎదుటిది
 సమగ్రము - సమస్తము
 సమజ్ఞ - కీర్తి
 సమధిగమము - చక్కగా చదువుట
 సమన్వితము - కూడినది

సమరధుడు - ఒక్క-విలుకానితో సరిగా
 నిల్చిపోరు యోధుడు
 సమరము - యుద్ధము
 సమయము - సగించు
 సమవర్తి - యముడు
 సమవేతము - కూడిన సంబంధము
 నొందినది
 సమష్టి - మొత్తము
 సమసనము - సంక్షేపము
 సమన్య - పద్యముయొక్క అంశము
 సమాఘాతము - యుద్ధము
 సమాజము - సమూహము
 సమాప్తము - ముగించునది
 సమాపనము - ముగించుట
 సమాహృతము - సంగ్రహింపబడినది
 సమాహృతి - సంగ్రహము
 సమిత్తు - యుద్ధము
 సమీకరణము - యుద్ధము
 సమీకరణము - ఒకటిగాజేయుట
 సమీక్ష్యకారి - చక్కగా నాలోచించి చేయు
 వాడు
 సమీచీనము - సత్యము
 సమీరణము - వాయువు
 సమీరుడు - వాయువు
 సమీహితము - కోరబడినది
 సముఖము - ఎదురు

సముజ్జీతము - విడువబడినది
 సముద్ధతుఁడు - అడఁకువ లేనివాఁడు
 సమేతము - కూడినది
 సమ్మదము - సంతోషము
 సమ్మానము - గౌరవము, గౌరవించుట
 సమ్మార్జని - చీపురు
 సమ్ముదము - సంతోషము
 సరకట్టు - వీణెమెట్టు
 సరగ - శీఘ్రము
 సరగు - వేగము
 సరఘ - తేనెటీగ
 సరటము - తొండ
 సరదు - సమభాగముగా పంచు
 సరవి - క్రమము
 సరసర - తొందర
 సరసి - సరస్సు
 సరసిజము - పద్మము
 సరిచేయు - చంపు
 సరిత్తు - నది
 సరిహద్దు - పొలిచేర
 సరీస్పృహము - పాము
 సరోజము - పద్మము
 సరోరుహము - తామరపూవు
 సర్జము - మద్దిచెట్టు
 సర్పము - పాము
 సర్వంసహ - భూమి

సర్వజనీనము - సమస్త జనులకు
 హితమైనది
 సర్వత్ర - ఎల్లెడ
 సర్వదా - ఎల్లప్పుడు
 సర్వభక్షకుఁడు - అగ్ని
 సర్వమంగళ - పార్యతి
 సర్వపము - ఆవాహ
 సలిలము - నీరు
 సరుగు - ఏరుపంది
 సల్లాపము - వరస్పర సంభాషణము
 సప్తజ్ఞు - ఒప్పు
 సవిత - సూర్యుఁడు
 సవిధము - దాపు
 సవ్యేష్టుఁడు - సారథి
 సవ్యడి - జాడ
 సహకారము - తియ్యమామిడిచెట్టు
 సహకారి - సహాయముచేయువాఁడు
 సహచరము - కూడఁదిరుగునది
 సహచరుఁడు - మిత్రుఁడు
 సహధర్మిణీ - అగ్నిసాక్షిగాఁ బెండ్లాడినది
 సహనము - ఓర్పు
 సహదంష్ట్రము - వేయికొఱలుగల చేప
 సహస్రపత్రము - పద్మము
 సహస్రము - వేయి
 సహస్రవేధి - ఇంగువ
 సహస్రాక్షుఁడు - ఇంద్రుఁడు

సహాధ్యాయుఁడు - సహపాఠి

సహించు - ఓర్పు

సహితము - కూడుకొన్నది

సహిష్ణువు - ఓర్పువాఁడు

సశువు - భారమైనది

సా

సాంకవము - జవాది

సాంఖ్యము - యోగవిశేషము

సాంగత్యము - కూడిక

సాంత్యనము - ఓదార్పుట

సాంయోత్రికుఁడు - ఒడనడపువాఁడు

సాంవత్సరుఁడు - జ్యోన్మ్యుఁడు

సాకతము - అనుగ్రహము

సాకిరి - సాక్షి

సాజము - సహజము

సాదము - అన్నము

సాదృశ్యము - పోలిక

సాధనీయము - సాధింపదగినది

సాధిష్టము - మిగులమంచిది

సాధ్యుఁడు - ఒకదేవత

సాధ్వసము - భయము

సాధ్వీ - పతివ్రత

సానుమంతము - పర్వతము

సాపడు - ఛజించు

సాపాలు - భోజనము

సాప్తపదీనము - స్నేహము

సామజము - వీనుఁగు

సామాజికుఁడు - సభయందుండువాఁడు

సామిధేని - సమిధ

సామ్యము - పోలిక

సామ్రాజ్యము - మండలాధిపత్యము

సాయంతనము - సాయంకాలము

సాయుజ్యము - సహయోగము

సారణము - దేగ

సారమేయము - కుక్క

సారసము - తామర

సారస్వము - సరసత్వము

సారూప్యము - సమాన రూపము కలుగుట

సారెకు - మాటిమాటికి

సార్థము - తడిసినది

సార్థకము - సఫలము

సార్థవాహుఁడు - వర్తకుఁడు

సార్వభౌముఁడు - చక్రవర్తి

సాసువులు - అవాలు

సాహాకుఁడు - సాహసము కలవాఁడు

సాహిజము - గుఱ్ఱపుశాల

సాహితీ - గుఱ్ఱపువాఁడు

సాశువము - ఒకజాతి దేగ

సి

సింగారము - శృంగారము

సింగి - ఎఱుకుది

సిందువారము - వాఎలిచెట్టు

సింధురము - ఏనుగు
 సింహానంహననుడు - సర్వాంగ
 సుందరుడు
 సికతిలము - ఇసుకనేల
 సక్తము - తడిసినది
 సిగరము - శిఖరము
 సితాభము - కర్పూరము
 సిద్ధార్థము - తెల్లవాలు
 సిద్ధార్థుడు - బుద్ధుడు
 సిద్ధితి - సిగ్గు
 సిలుగు - ఉపద్రవము
 సివము - దేవతావేశము
 సిస్తు - చక్కఁదనము

స్

సేతువు - చలి
 సేత్వము - ఒకసారి దున్నిన నేల
 సేమంతము - పాపట
 సేమంతిని - ఆడుది
 సీరపాణి - బలరాముడు
 సీరము - నాఁగలి

సు

సుంత - కొంచెము
 సుకరము - సులభము
 సుకుమారము - కోమలము
 సుగతుడు - బుద్ధదేవుడు

సుగుడి - సరసుడు
 సుడిగట్టు - చక్రవాళ పర్వతము
 సుడిగొట్టు - గాలి
 సుడివాలు - చక్రాయుధము
 సుత్రాముడు - ఇంద్రుడు
 సుధర్మ - దేవసభ
 సుధాంశువు - చంద్రుడు
 సుధి - పండితుడు
 సునాసీరుడు - ఇంద్రుడు
 సుపర్వుడు - దేవత
 సుప్తాడు - నిద్రించినవాడు
 సుప్రలాపము - మంచిమాట
 సుమంగలి - ముత్తైదువ
 సుమము - పువ్వు
 సుమేరువు - మేరుపర్వతము
 సురంగము - కన్నము
 సురటి - వంకర విననకట్ట
 సురగవి - కామధేనువు
 సురతము - సంభోగము
 సురదీర్ఘిక - ఆకాశగంగ
 సురభిళము - మంచివాసనగలది
 సురవర్తము - ఆకాశము
 సురాలయము - మేరుపర్వతము
 సురిగ - ఉపశాఖ
 సురియ - చురకత్తి
 సువారము - పంట

సువాసిని - ముత్తైదువ
 సుషమ - మిక్కిలిశోభ
 సుషి - బెజ్జము
 సుషుప్తి - ఒడలెఱుగని నిద్ర
 సుహృదుడు - మిత్రుడు
 సూకరము - పంది
 సూచకుడు - కొండెము చెప్పవాడు
 సూచి - సూది
 సూటిపడు - సరిపడు
 సూడిద - కానుక
 సూతిక - బాలెంతరాచు
 సూత్రపడు - జతపడు
 సూదనము - చంపుట
 సూరుడు - వంటవాడు
 సూపకారుడు - వంటవాడు
 సూరెలు - పార్శ్వము
 సూర్యకాంతము - సూర్యరశ్మితగులగనే
 మండెడు తాయి
 సూర్యతనయ - యమునానది

స్వ

స్వగాలము - నక్క
 స్వజన - స్వప్తి
 స్వణి - అంకుశము

సె

సెజ్జ - పాన్పు
 సెబ్బర - చెడుగు

సెరగు - ఆపద
 సెలగ - ఉపశాఖ
 సెలగత్తి - కల్లగీయువాని కత్తి
 సెలగు - ఖండించు
 సెలగొమ్మ - ఉపశాఖ
 సెలగోల - గొల్ల వాడు పసుల మేపుకోల
 సెలపండి - ముండ్ల పంది
 సెలయేఱు - కొండకాల్వ
 సెలవి - పెదవిమూల
 సెల్లా - అంచులు కమ్ములులేని సైకండువా

సే

సేకరించు - తెప్పిరిల్లు
 సేతువు - నీటికట్ట
 సేద - బడలిక
 సేమంతిక - చేమంతిచెట్టు
 సేవితుడు - సేవింపబడినవాడు

సై

సైంధవము - గుఱ్ఱము
 సైంధు - ఓర్పు
 సైంగ - సంజ్ఞ
 సైంతము - కూడ
 సైందోడు - తోడఱుట్టువు
 సైరణ - సహనము

సౌ

సౌంతము - స్వంతము
 సౌగియు - ఇంపగు

సోత్తు - సొమ్ము
 సొన్నారి - అగసాలెవాడు
 సొబగు - చక్కఁదనము
 సొమ్మ - మూర్చ
 సొమ్మర్పిల్లు - మూర్పిల్లు
 సొఱ - అనుగుచెట్టు

సో

సోకుదయ్యము - వాయువు
 సోగ - పొడవు
 సోడు - బ్రహ్మరంధ్రము
 సోఢము - ఓర్వఁబడినది
 సోణము - ముక్కుమొదలు
 సోదస్యఁడు - తోఁడబుట్టినవాఁడు
 సోదైము - అశ్చర్యము
 సోన - చిన్నవాన
 సోమాసి - సోమయాజి
 సోమించు - సరిపోలు
 సోమిదమ్మ - సోమయాజిభార్య

సో

సోచికుఁడు - కుట్రపువాఁడు
 సోత్రాత్రము - మంచి సోదరులుగా
 నుండుట
 సోరభేయము - ఎద్దు

సోరభేయ - అవు
 సోరి - శని
 సోరు - అందము
 సోవిదల్లుఁడు - కంచుకి
 సోవిదుఁడు - ..
 సోహార్దము - స్నేహము

స్క

స్కందుఁడు - కుమారస్వామి
 స్కన్నము - జాతినది

స్థ

స్థలనము - జారుట

స్థ

స్థంబేరము - ఏనుగు
 స్థనంధయుఁడు - పాలుద్రాగెడు బిడ్డ
 స్థనము - చన్ను
 స్థనకము - ఉలుము
 స్థనము - చనుఁబాలు
 స్థనకము - పూలగుత్తి
 స్థేయము - దొంగతనము
 స్థేయి - దొంగ

స్థా

స్థాత - ఉండువాఁడు
 స్థానీయము - పట్టణము

స్థాయి - ఉండునది

స్థాలి - వంటకుండ

స్థావరము - కదలక యుండునది

సావిరము - ముసలితనము

స్థే

స్థేమము - శరీరబలము

స్థు

స్థుపనము - స్నానము

స్థున - సన్నని నరము

స్థ్ని

స్థ్నిగుడు - స్నేహితుడు

స్థ్ను

స్థ్నుష - కోడలు

స్థ్వు

స్థ్వుందము - కొంచెము కదిలునది

స్థ్వుర్యనము - తాకుట

స్థ్వుర్యవేది - పరుసవేది

స్థ్వుల

స్థ్వులించు - తాకు

స్థ్వుల్యము - తాకదగినది

స్థ్వుహ - కోరిక

స్ఫ

స్ఫట - పాముపడగ

స్ఫా

స్ఫాతి - అభివృద్ధి

స్ఫారము - కదలిక

స్ఫీ

స్ఫీతము - ఎక్కువైనది

స్ఫు

స్ఫుటనము - భేదించు

స్ఫులింగము - అగ్నికణము

స్ఫే

స్ఫేష్టము - మిగుల ఎక్కువైనది

స్ఫో

స్ఫోటకము - బొబ్బలుపొక్కు రోగము

స్మ

స్మరహరుడు - శంకరుడు

స్మరుడు - మన్మధుడు

స్మర్త - స్మరించువాడు

స్మి

స్మితము - చిఱునవ్వు

స్మృ

స్మృతము - తలంపఁబడినది

స్వ

స్వందనము - రథము

స్వందము - కాఱుట

స్వంది - కాఱినది

స్వా

స్వాతిక - బార్య తోఁబుట్టువు

స్ర

స్రంసనము - జాఱిపడుట

స్రగ్వీ - పూలదండ గలవాఁడు

స్రజము - పూలదండ

స్రవంతి - నది

స్రవణము - కాఱుట

స్రష్ట - బ్రహ్మ

స్రస్తము - జాఱినది

స్సా

స్సావకము - కాఱునది

స్సావణము - అగసాలెవాని పనిముట్టు

స్రు

స్రుక్కఁబడు - దుఃఖించు

స్రుతము - కాఱినది

స్రో

స్రోతస్వినీ - నది

స్వ

స్వకము - స్వకీయము

స్వకీయము - తనది

స్వచ్ఛందము - తనది

స్వనము - మ్రోత

స్వర్ణది - ఆకాశగంగ

స్వర్ణము - బంగారు

స్వర్ణానువు - రాహువు

స్వస - తోడఁబుట్టినది

స్వస్తి - శుభము

స్వస్థము - నెమ్మది

స్వా

స్వాదనము - పానము

స్వాద్వీ - ద్రాక్షచెట్టు

స్వానము - శబ్దము

స్వాపతేయము - డబ్బు

స్వామ్యము - సొంతము

స్వారాజ్యము - స్వర్గలోకపు దొరతనము
 స్వారి - విహారము
 స్వాస్థ్యము - నెమ్మది
 స్వాహా - అగ్నిభార్య

స్వి

స్విన్నము - చెమటతోఁ గూడినది

స్వి

స్వికారము - అంగీకారము
 స్వికృతము - పైకొనఁబడినది

స్వే

స్వేదము - చెమట
 స్వేదని - పెనము

స్వై

స్వైరి - స్వతంత్రుఁడు
 స్వైరిణి - జారిణి

హ

హంకారము - అహంకారము
 హంత - హింసించువాఁడు
 హంపీరుఁడు - క్షత్రియుఁడు
 హంసకము - కాలియందె
 హజారము - ఆస్థానము

హట్టము - బజారు వీధి
 హతి - దెబ్బ
 హత్తి - ఏనుఁగు
 హత్తు - కలుగు
 హత్య - చంపుట
 హననము - చంపుట
 హనుమఁడు - హనుమంతుఁడు
 హనువు - చెక్కిలిమీది భాగము
 హయము - గుఱ్ఱము
 హరిణము - జింక
 హరిదశ్వుఁడు - సూర్యుఁడు
 హరిద్ర - పసుపు
 హరిన్మణి - మరకతము
 హరివాసరము - ఏకాదశి
 హరిహయుఁడు - ఇంద్రుఁడు
 హరుఁడు - శంకరుఁడు
 హరునము - హర్షము
 హర్త - హరించువాఁడు
 హర్మ్యము - మిదైటిల్లు
 హర్యక్షము - సింహము
 హర్షము - సంతోషము
 హలము - నాగలి
 హలాహలము - విషము
 హలికుఁడు - రైతు
 హలిప్రియ - కల్లు
 హల్లకము - చెంగలువ

హవణిక - అలంకారము

హవణు - ఒప్పదము

హవనము - హోమము

హవ్యము - దేవతలకీయదగిన అన్నము

హవ్యవాహనుడు - అగ్నిహోత్రుడు

హసని - కుంపటి

హస్తి - ఏనుగు

హస్తిపకుడు - మావటివాడు

హ

హాటకము - బంగారు

హార్యము - హరింపదగినది

హాలికుడు - సేద్యవాడు

హావడి - ఉపద్రవము

హాళి - ఆనక్తి

హి

హింగుళము - ఇంగిలీకము

హిక్కు - ఎక్కిలి

హితవు - ఇతవు

హిమకరుడు - చంద్రుడు

హిమవాలుక - కర్పూరము

హిమాంబువు - పన్నీరు

హిమాంశువు - చంద్రుడు

హిరణ్యగర్భుడు - బ్రహ్మదేవుడు

హీ

హీనము - తక్కువైనది

హ

హటాహటి - వేగముగలది

హడుక్కము - ఉడుక

హతస్కు - అగ్ని

హతవహుడు - అగ్ని

హమాయి - గుట్టము

హసారు - జాగ్రత్త

హళక్కి - అభావము

హూ

హూణులు - హూణదేశస్థులు

హూతము - పిలువదగినది

హృ

హృతి - హరణము

హృదయంగమము - మనోహరమైనది

హృషీకము - ఇంద్రియము

హృషీకేశుడు - విష్ణువు

హృష్టి - సంతోషము

హృష్టుడు - సంతోషించినవాడు

హై

హైగ్గడి - అంతఃపురపు కావలివాడు

హైచ్చరించు - ఎచ్చరించు

హైచ్చిల్లు - వర్షిల్లు

హా

హేమంతము - మంచుకాలము
 హేమాహేమీలు - అధికులు
 హేయము - విడువదగినది
 హేరామి - హింసపెట్టుట
 హేరాళము - అధికము
 హేల - తిరస్కారము
 హేష - సకిలింత
 హేషితము - గుఱ్ఱము సకిలింత
 హేశనము - తిరస్కరించుట

హౌ

హౌంత - పరిశ్రమము
 హౌన్ను - బింగారము
 హౌయలు - విలాసము
 హౌరంగు - విలాసము

హో

హోధము - ఓడ

హోత - ఋగ్వేదము తెలిసిన ఋత్విజుఁడు
 హోత్ర - హోత
 హోరాట - ఆబోపము
 హోరాహోరి - అవిరామము
 హోళిపండుగ - కాముని పండుగ

హ్ర

హ్రదము - పల్లము
 హ్రసిష్ఠము - అన్నిటిలో పొట్టిదైనది
 హ్రస్వము - పొట్టిది

హ్రీ

హ్రీ - సిగ్గు
 హ్రీణము - సిగ్గునొందినది

హ్రే

హ్రేష - గుఱ్ఱము సకిలింత
 హ్రేదనము - సంతోషము

వ్యుత్పత్తి ర్థ పరిచ్ఛేదము

— ౦ —

అంగదము - అంగమును గాపాడునది -
బాహుపురి

అంజనము - కాటుక రంగు కలది - అష్ట
దిగ్గజములలో నొక్కటి

అంజలి - భక్తిని వ్యక్తపఱచునది - దోసిలి

అండజము - గ్రుడ్డువలనఁ బుట్టినది -
పాము, చేప, పక్షి

అంతఃపురము - లోపలి గృహము - రాజ
కాంతలందు గృహము

అంతకుఁడు - అంతము కలిగించువాఁడు -
యముఁడు

అంతము - జీవితమును ముగించునది -
చావు

అంతరిక్షము - తనలోపల నక్షత్రములు
గలది - ఆకాశము

అంధకరిపువు - అంధకుఁడను రాక్షసునకు
విరోధి - శివుఁడు

అంధకారము - గ్రుడ్డితనము కలిగించునది -
చీకటి

అంధుఁడు - చెడిన కనుచూపుగలవాఁడు -
గుడ్డివాఁడు

అంబిక - ప్రపంచమునకు మాత - పార్వతి
అంబుధి - జలమును ధరించునది - సము
ద్రము

అంబుభృత్తు - జలమును భరించునది -
మేఘము

అంభోరుహము - నీటివలనఁ బుట్టినది -
పద్మము

అంబుకము - తంతువులచేఁ గట్టఁబడినది -
కోక

అంశుమాలి - కిరణములగుంపు గలవాఁడు -
సూర్యుఁడు

అగస్త్యుఁడు - కొండను ఆడఁచినవాఁడు -
ఒక ముని

అగ్ని - ఊర్ధ్వముగను వక్రముగను
జ్వలించువాఁడు - అగ్నిదేవుఁడు

అగ్నిభువు - అగ్నివలనఁ బుట్టినవాఁడు -
కుమారస్వామి

అమమర్షణము - సకల పాపములఁబోఁగొ
ట్టునది - ఒక మంత్రము

అచలము - చలనము నొందనిది - రవ్వ
తము

అమృతుడు - తనచోటినుండి జారని
వాడు - విషువు
అజగరము - మేకను మ్రింగునది - కొండ
చిలువ
అజాగస్తనము - మేక మెడక్రింద
నుండు స్తనములు - ఉపయోగము
లేనిది
అజాత శత్రువు - శత్రువులు లేనివాడు -
ధర్మరాజు
అజా యుద్ధము - మేకల యుద్ధము -
ఆరంభ శూరత్వము
అతిథి - కాల నిర్ణయములేక ఇంటికి భోజ
నమునకు వచ్చువాడు
అతిరహుడు - పెక్కు విలుకాండ్రతో
యుద్ధముచేయువాడు - ఒక వీరుడు
అద్రి - ఫలమూలముల ద్వారమున నరు
లచే భక్షింపబడునది - కొండ
అద్వైతము - ఆత్మ, పరమాత్మల కభేద
మును జెప్పునది - ఒక మతము
అధమర్తుడు - నీచమగు అప్పు పుచ్చు
కొన్నవాడు - అప్పుకలవాడు
అధరము - ముఖము క్రింది భాగమున
నుండునది - క్రింది పెదవి
అధోక్షజుడు - ఇంద్రియములను అధః
కరించి జనించినవాడు - విష్ణువు
అధ్యాపకుడు - వేదమును జదివించు
వాడు - ఉపాధ్యాయుడు

అధ్వరము - వైదిక మార్గము కలిగించు
నది - యజ్ఞము
అధ్వర్యుడు - యజ్ఞమును అనుభవించు
వాడు
అనంగుడు - శరీరము లేనివాడు -
మన్మథుడు
అనన్యజుడు - మనస్సుగాక వేఱు స్థల
మందు బుట్టనివాడు - మన్మథుడు
అనలుడు - లోకములు జీవింపజేయు
వాడు - అగ్నిదేవుడు
అనామిక - ప్రసిద్ధమైన పేరులేనిది - దర్ప
ప్రేలు
అనిరుద్ధుడు - ఇతరులచే నడ్డిగింపబడని
వాడు - ఉపయోక్త-భర్త
అనిలుడు - జీవముల బ్రతికించువాడు -
వాయుదేవుడు
అనీకిని - 2187 రథములు, 2187 గజ
ములు, 6561 గుఱ్ఱములు, 10935
పదాతి సైన్యము - సేనా సమూహము
అనుపానము - మందుతో గలియునది -
త్రాగు పదార్థము
అశృతము - ఋతము కానిది - అసత్యము
అనేకపము - తొండము తోను, నోటి
తోను నీరు త్రాగునది - ఏనుగు
అన్వయము - సంబంధింపబడునది -
కులము

అన్యవాయము - పూర్వా పర్వముల నన్య
 యింపఁబడునది - వంశము
 అపన్థ - మార్గము కానిది - దుర్మార్గము
 అపర్ణ - ఆకులనై నతిని తపము చేసినది -
 పార్వతి
 అపవర్గము - దుఃఖాదులను విడుచుట -
 మోక్షము
 అపశబ్దము - దుష్టమైన శబ్దము - చెడ్డ
 మాట
 అపాంపతి - నీటికి అధిపతి - సముద్రము
 అపానము - విఘ్నాత్రాదులు అధో
 ముఖములై జీవుల బ్రతికించునది -
 శరీరములో నొక వాయువు
 అప్పతి - నీటికి అధిపతి - వరుణుఁడు
 అప్పరసలు - నీటియందు బుట్టినవారు -
 రంభ మొదలైనవారు
 అపాంక్తేయుఁడు - పరుసలో ముండఁ
 దగనివాఁడు - నీచుఁడు
 అబల - అల్ప బలము కలది - స్త్రీ
 అబ్జము - నీటియందు బుట్టినది - తామర,
 శంఖము
 అబ్జుఁడు - నీటియందు బుట్టినవాఁడు -
 చంద్రుఁడు
 అభిజ్ఞుఁడు - వస్తుతత్వము నెఱింగిన
 వాఁడు - నేర్పరి
 అభిచారము - ఇతరులచేఁ దిరస్కరించు
 కొఱకు ఆచరింపఁబడునది - ఒక కర్మ

అబ్ధి - నీటిని ధరించునది - సముద్రము
 అభినయము - దీనిచే భావము అభిముఖ
 ముగా నూచింపఁబడును - హస్త విన్యా
 సాదికము
 అభిసారిక - ప్రియుని గూర్చి సంకేత
 స్థలమునకుఁ బోవునది - స్త్రీ
 అభీప్సితము - పొందుటకు నిశ్చయింపఁ
 బడినది, ఇంపైనది
 అమరావతి - దేవతల నివాసస్థానము -
 ఇంద్రుని ముఖ్య పట్టణము
 అమరులు - చావులేనివారు - దేవతలు
 అమర్త్యులు - మర్త్యులు కానివారు -
 (మరణము లేనివారు) దేవతలు
 అమాత్యుఁడు - మంత్రాధీశనాఁగ గూడి
 యుండువాఁడు - మంత్రి
 అమావాస్య - దీయందు సూర్య చంద్రులు
 చేరియుండురు - మిగుల ఏకటిగల
 రాత్రి
 అమృతము - చావును గలిగింపనిది -
 పానీయము (మోక్షము)
 అమృతాంధము - అమృతము అన్నముగాఁ
 గలవారు - దేవతలు
 అయోధ్య - యోధులకేని జయింప
 రానిది - దశధుని పట్టణము
 అరణి - వీనిని మఱించి అగ్ని పుట్టింపఁ
 బడును - అగ్నిని బుట్టించు దారువు
 అరవిందము - కేసరములు కలది - తామర
 పువ్వు

అరాతి - చంపువాడు - శత్రువు
 అరిష్టము - మంత్రాదులచే రక్షింపబడి.
 పిశాచాదులఁ జొరనివ్వని పిల్లలుకల
 చోటు - పురిట్లు
 అర్ఘ్యము - పూజకుఁ దగినది - నీరు మొద
 కైనది
 అరునుడు - జయశాలి - ధర్మరాజు తమ్ముడు
 అలంకరింపు - అలంకరించునొను స్వహ
 వము కలవాడు - వ్యక్తి
 అలంకారము - అందము కలిగించునది -
 సౌమ్ము
 అలకి - స్వస్థానము నలంకరించునది -
 కుబేరని పట్టణము
 అలంకారము - పూవును వింటియందుఁ
 బాణముగాఁ గలవాడు - మన్మథుడు
 అవభృతము - ప్రత వీక్షను నిర్వహింపఁ
 బడినది - ఒక విధమైన స్నానము
 అనరోధము - ఇంచు రాజశ్రీలు నివోదిం
 పబడుచురు - అంతఃపురము
 అవాచి - మన్యాహ్న కాలమున సూర్యుడు
 దీని ననుసరించును - పడమర.
 అశని - ముగ్ధకమును దీనిచే భుజింపఁ
 బడును - వజ్రాయుధము
 అశ్లీలము - ఒప్పదముకాని మాట -
 పామరుల మాట
 అశ్వము - గమనముచే వ్యాపించునది -
 గుఱ్ఱము.

అశ్వమేధము - గుఱ్ఱమును బలిగాజేయు
 యజ్ఞము - ఒక యజ్ఞము
 అషడక్షణము - అటు కన్నులులేనిది - ఇరు
 వురికంటె ఇతరు లెఱుంగనిది -
 మంత్రము
 అష్టమూర్తి - పంచభూతములు, సూర్య
 చంద్రులు, పుష్యుడు తనయందు
 మూర్తిభంగించిన వాడు - శివుడు
 అష్టాపదము - ఎనిమిది లోహములందు
 ఉనికి గలది - బంగారము
 అసురులు - సురలు కానివారు - రాక్షసులు
 అస్త్రము - మంత్రముచేఁ బ్రయోగింపఁ
 బడునది - ఆయుధము
 అపిధుక్కు - పాములను తినువాడు -
 గరుత్మాంతుడు
 అశి - పూవుల నలంకరించునది - తుమ్మెద

అ

అంగిరసుడు - అంగిరసుని కొడుకు -
 బృహస్పతి
 అంబనేయుడు - అంజనాదేవి కుమారుడు -
 మారుతి
 అకాంక్ష - అన్వయముకొఱకు గ్రియాపద
 సహాయమున జేయబడునది - ఒక
 ప్రశ్నము
 అకాశము - దీనియందంతటను సూర్య
 చంద్రాదులు ప్రకాశింతురు - ఆకాశము

అఖండలుడు - కొండల తెక్కల ఖండిం
 చినవాడు - ఇంద్రుడు
 అఖభుక్కు - ఎలుకలను దినునది - పిల్లి
 అఖ్యాముకుడు - విషయమును వివర
 ముగా జెప్పవాడు
 అత్మజుడు - తనవలన జనించిన వాడు -
 కొమారుడు
 అత్మభువు - మనస్సునఁ బుట్టినవాడు -
 బ్రహ్మ
 అదర్శము - నీడను ప్రతిఫలించజేయునది
 అద్దము
 అదితేయులు - అదితి కుమారులు - దేవతలు
 అదిత్యుడు - అదితి కుమారుడు -
 సూర్యుడు
 అదిత్యులు - అదితి కుమారులు - దేవతలు
 అచమనము - నీరు
 అజ్ఞము - అన్నాదులయం దుపయోగింపఁ
 బడునది - నేయి
 అపగ - నీటిచేఁ బాటునది - నది
 అభరణము - శోభకై భరింపఁబడునది -
 సొమ్ము
 ఆమోదము - విశేషముగా ఆమోదింపఁబడి
 నది - సంతోషము
 ఆయుధము - యుద్ధమున కుపయోగింపఁ
 బడునది - ఖడ్గాదులు
 ఆయుష్మంతుడు - ఎక్కువ ఆయువు కల
 వాడు - దీర్ఘాయుష్మంతుడు

అరఘట్టము - బావి నీరు పైకిఁ దెప్పించు
 సాధనము - ఒక యంత్రము
 ఆర్తవము - ముతువునందు జనించునది -
 రజోబిందువు
 ఆర్య - శ్రేష్ఠురాలు, పూజ్యురాలు - పార్వతి
 ఆర్జము - ధర్మార్థముగా వరుని వలన
 గోపిభునము తీసికొని కన్యను ఇచ్చి
 పెండ్లిచేయుట - ఒక విధమైన వివా
 హము
 ఆశ్రయాశుడు - తన ఆశ్రయమునే
 కృపించువాడు - అగ్నిదేవుడు
 ఆస్థినేయులు - అశ్వరూపధారిణి సంజ్ఞా
 దేవీకిని, సూర్యునకును గలిగివారు -
 సుందరులైన దేవలోక వైద్యులు
 ఆసారము - అంతటఁబడునది - జడివాన
 ఆస్తికుడు - దేవుడున్నాడని నమ్ము
 వాడు - ఒక మతస్థుడు
 ఆపితాగ్ని - అగ్ని సుంచుకొనువాడు -
 సోమయాజి

ఇ

ఇందిరిరము - పద్మ సంపదతోఁ గూడి
 నది - తుమ్మెద
 ఇందిర - పుష్కలశ్యము గలది - లక్ష్మీ
 దేవి
 ఇందీవరము - ఐశ్వర్యవృత్తి లక్ష్మీదేవిచే
 పరింపఁబడినది - నల్లగలువ

ఇందువు - కిరణములతో మంచు గురియు
 వాడు - చంద్రుడు
 ఇంద్రాణి - ఇంద్రుని భార్య - శవీదేవి
 ఇంద్రాయుధము - అనేక రంగులు గలిగి
 ధనురాకారము కలిగిన మేఘపంక్తి -
 ఇంద్ర ధనుస్సు
 ఇంద్రావరణాడు - ఇంద్రుని తమ్ముడు -
 విష్ణువు
 ఇంద్రుడు - మిగుల ఐశ్వర్యము కల
 వాడు - దేవతల రాజు
 ఇక్షుసాయకుడు - చెఱకుపింటివాడు -
 మన్మథుడు
 ఇభము - మదమును బొందునది - ఏనుగు
 ఇతిహాసము - పూర్వరాజుల చరిత్ర -
 భారతము

ఈ

ఈశానుడు - ఐశ్వర్యము కలవాడు -
 శివుడు
 ఈశ్వరుడు - ఐశ్వర్యము కలవాడు -
 శివుడు
 ఈశ్వరి-ఈశ్వరుని భార్య-పార్వతి

ఉ

క్తి - పలుకబడునది - వాక్కు-
 ఉచ్చైశ్రవము - ఉన్నతములైన చెవులు
 కలది - ఇంద్రుని గుఱ్ఱము

ఉచ్చిష్టుడు - భోజనము చేసిన తరువాత
 ముఖము మొదలైనవి కడుగుకొనని
 వాడు - అనాచారి
 ఉంఘవృత్తి - తోళ్ల దగ్గల పడినగింజలను
 ఏలుకొని జీవించుట - బీదతనము
 ఉదంతము - నిశ్చయమైనది-వృత్తాంతము
 ఉదకము - ద్రవమైనది - నీరు
 ఉదధి - ఉదకమును ధరించునది - నము
 ద్రము
 ఉదానము - కంఠమందుండి, మాట్లాడుటను
 గలిగించు వాయువు - ఒక వాయువు
 ఉపధానము - దీనిమీద తల ఉంచబడును-
 దిండు
 ఉపరసము - మందులోఁ జేర్చి త్రాగబడు
 నది - అనుపానరసము
 ఉపవీతము - ఎడమ భుజము దీనిచేఁ గప్పఁ
 బడును - జందెము
 ఉపాఘాయుడు - వేదమును జదివించు
 వాడు - గురువు
 ఉపేంద్రుడు - ఇంద్రుని తమ్ముడు -
 విష్ణువు
 ఉపోద్ఘాతము - మిగుల సమీపమునందు
 తెలియఁజేయబడునది - పీరిక
 ఉమా - ఓ బిడ్డా! వద్దని తల్లిచేఁ దపము
 నుండి నిషేధింపఁబడినది - పార్వతి
 ఉమాపతి - పార్వతికి భర్త - ఈశ్వరుడు
 ఉరగము - ఉరముచే పోవునది - పాము

ఉర్వి - పర్వతములచేఁ గప్పఁబడినది -

భూమి

ఉలాకము - నయనకాంతిచే కాకులను

దహించునది - గుడ్ల గూబ

ఉల్క - మంటలేని నిప్పు - నిప్పుకణము

ఊ

ఊధన్యము - పొదుగునందుఁ బుట్టినది -

పాలు

ఊర్వశి - మిగుల ప్రకాశించునది

ఋ

ఋతుమతి - ఋతువును అనుసరించునది -

బహిష్టు అయిన స్త్రీ

ఋషభము - ఋషభమువంటి స్వరమును

పలుకునది - స్వర విశేషము

ఏ

ఏకదంతుఁడు - ఒక దంతముకలవాఁడు -

వినాయకుఁడు

ఐ

ఐంద్రజాలికుఁడు - ఇంద్రజాల విద్యనేర్చిన

వాఁడు - మాంత్రికుఁడు

ఐరావతము - సముద్రమునఁ బుట్టినది -

ఏనుగు

శ్వర్యము - శుశ్వరుని భావము - సంపద

B.O 17/9

ఓ

ఓషధీకుఁడు - ఓషధులకురాజు - చంద్రుఁడు

ఔ

ఔరసుఁడు - తనకు ధర్మవత్త్వియందుఁ

బుట్టినవాఁడు - కుమారుఁడు

ఔర్వము - ఉర్వుఁడనుమౌనికఁ బుట్టినది -

బడబాగ్ని

ఔషధము - ఓషధులచే తయారుచేయఁ

బడునది - మందు

క

కంకణము - మ్రోఁగునది - కడియము

కంచకము - శరీరమును గవ్వనది - కుబ్జ

నము, రవికె

కంఠము - పలుకునది - గొంతు

కంఠేకాఱుఁడు - కంఠమందు నలుపు గల

వాఁడు - ఈశ్వరుఁడు

కందర్పుఁడు - కుత్సితమైన దర్పము గల

వాఁడు - మన్మథుఁడు

కందుకము - పీడింపఁబడినది - బంతి

కంబళము - చలిగలిగిన వారిచేఁ గోరఁ

బడునది - కంబళి

కంసారాతి - కంసునకు విరోధి - కృష్ణుఁడు

కక్షము - చెమటచేఁ బీడింపఁబడునది -

చంక

కచ్చనము - తోకచే త్రాగునది - తాబేలు
 కటకము - పర్వతము చుట్టు నావరించి
 యుండునది - కొండనెత్తము
 కటము - వస్త్రాదులచే గప్పబడునది -
 మొల
 కటాక్షము - కన్నుల చివల భాగమందు
 వ్యాపించునది - కడగంటిమాపు
 కడలివెన్న - సముద్రమందు బుట్టినది -
 చంద్రుడు
 కదంబము - కుత్సితముగా మ్రోగునది -
 గుంపు
 కనకము - ప్రకాశించునది - బంగారు
 కనీయుడు - కొద్ది వయస్సు గలవాడు -
 తమ్ముడు
 కన్య - కోరబడునది - పెండ్లి కాని బాలిక
 కన్దము - సుఖముచే నిండించునది - శివుని
 జడల గుంపు
 కవర్ది - జడల గుంపు గలవాడు - శివుడు
 కపాలభృత్తు - పుట్టెను చేతిలో ధరించిన
 వాడు - శివుడు
 కపాలమోక్షము - సన్న్యాసులు మరణించు
 నపుడు వారి శిరస్సు పగులును - చావు
 భేదము
 కపాలి - పుట్టెను భిక్ష పాత్రముగా గల
 వాడు - శివుడు
 కపోలము - నమలు నపుడు కదలునది -
 చెక్కిలి

కమండలువు - నీటిని గ్రహించునది -
 సన్న్యాసుల పాత్ర
 కమరము - నీటియందు వసించునది -
 తాబేలు
 కమల - కమలమును హస్తమందు గలది -
 లక్ష్మి
 కమలము - జలమును అలంకరించునది -
 పద్మము
 కమలము - దప్పిగొన్నవారిచే గోరబడు
 నది - నీరు
 కమలకరము - పద్మములకు ఉనికికొలను
 కమలాననుడు - కమలమందు ఆసనము
 గలవాడు - బ్రహ్మ
 కమ్యవియకాడు - ఇంపైన నిల్లు కలవాడు -
 మన్మధుడు
 కరతలామలకము - అరచేతియందలి ఉసి
 రికవంటిది - విశదము
 కరచహము - చేతియందు బుట్టునది -
 గోరు
 కరి - తొండము గలది - ఏనుగు
 కర్ణిక - చెవుల సొమ్ము - పోగు
 కర్పూరము - సుఖమును గలిగించునది -
 రసవస్తువు
 కర్షకుడు - దున్నువాడు - రైతు
 కఠివేల్పు - నల్లని దేవుడు - విష్ణువు
 కఠినెచ్చెలి - అర్జునకు స్నేహితుడు -
 కృష్ణుడు

కలభము - నీటిని గోరునది - ఏనుగు
గున్న
కలశము - నీటిని గ్రహించునది - కడవ
కలహకారి - కలహము కంఠమునందు
కలది - పోట్లాడు స్వభావము కలది
కలహము - ఇందు వికలులైనవారు
హింసించఁ బడుదురు - జగదము
కలువతోడు - కలువలకు రాజుచంద్రుడు
కలుషము - మనస్సును బీడించునది -
పాపము
కల్పము - లోకనాశనము గలిగించునది -
ప్రళయము
కల్పవృక్షము - కోరినకోరికల నిచ్చుచెట్టు -
దేవవృక్షములలో నొకటి
కల్లరీడు - అబద్ధము లాడువాడు - చెడ్డ
వాడు
కవి - చాతుర్యముగా వర్ణించువాడు -
శుక్రాచార్యుడు, పండితుడు
కవ్యము - పితృదేవతల కీయఁదగినది -
అన్నము
కళ - చంద్రుని కళ వ భాగము - కాంతి
చిహ్నము
కళానిధి - కాంతులకు స్థావరమైన వాడు -
చంద్రుడు

కా

కాంత - కోరఁబడునది - శ్రీ
కాంతారము - నివ్వరిచేతను తరింప
శక్యము కానిది - అడవి

కాంతి - కోరఁబడునది - కళ
కాందిశీకుడు - భయముచే దిక్కులు డెలి
యక పరుగెత్తినవాడు - భయశాలి
కాకోదరము - కాకి పొట్టవంటి పొట్టగలది -
పాము
కాకోలము - కాకులలో స్థూలమైనది -
మాలకాకి
కాత్యాయని - మోక్షమునకై కత్యాయనుని
గోత్రమునఁ బుట్టినది - పార్వతి
కాదంబరి - గోమంత పర్వతమందు గడప
చెట్టు తొట్టలోఁ బుట్టినది - కల్లు
కాదంబిని - కదలికచే కడవ చెట్లను
పుష్పింపఁజేయునది - మేఘపంక్తి
కామపాబుడు - భక్తుల కోరికలను దీర్చు
వాడు - బలరాముడు
కామిని - మిగుల కామము కలది - శ్రీ
కాముకుడు - కామించు స్వభావము కల
వాడు - వ్యసనపరుడు
కాముడు - శ్రీ పురుషులకు కోరిక గలి
గించువాడు - మన్మథుడు
కాయము - అవయవములచేఁ గూర్పఁబడి
నది - శరీరము
కార్తికేయుడు - షట్కృత్తికల కుమారుడు - కుమారస్వామి
కార్ముకము - యుద్ధకర్మకు తగినది - విల్లు
కాలకంఠుడు - నల్లని కంఠము కలవాడు -
శివుడు

కాలకేయులు - కలకయందు మారీచునకుఁ

గలిగిన సంతానము - రాక్షసులు

కాలుఁడు - ధర్మాధర్మములను ఆయువును

లెక్కపెట్టువాఁడు - యముఁడు

కావ్యము - కవియొక్క కర్మ - గ్రంథము

కావ్యుఁడు - కవియను యుషి కుమారుఁడు -

కుక్రుడు

కాశ్యపుఁడు - కశ్యపబ్రహ్మ పుత్రుఁడు -

కణ్వమహాఋషి

కాశ్యపి - యాగదక్షిణగా కశ్యపునకుఁ

ఋరకురామునిచే నివ్వఁబడినది - భూమి

కాసారము - జలమును బ్రవేశింపఁ జేసి

కొనునది - కొలను

కాశి - నీలవర్ణము కలది - పార్వతి

కాశిండి - కశింద పర్వతమునఁ బుట్టినది -

యమునానది

క్రి

కింకిణీ - కొద్దిగా పలుకునది - చిలుగంట

కింపురుపుఁడు - కొంచెము పురుషాకృతి

గలవాఁడు - దేవతలలో నొకజాతి

(కిన్నరుఁడు)

కింపదంతి - సత్యాసత్య నిరూపణకై న

వాదము - పుకారు

కిటి - ఇష్టముకొలది సంపరించునది -

పంది

కిన్నరులు - గుఱ్ఱపు ముఖము కలవారు -

దేవతలలో నొకజాతివారు

కిన్నరేశుఁడు - కిన్నరులకు రాజు - కుబే

రుఁడు

కిరాతుఁడు - నెమిలి పింఛము చాల్చు

మైచ్చుఁడు - అడవి జాతివాఁడు

క్రీ

కీరము - కీయను ధ్వనిని గలిగించునది -

చిలుక

కు

కుండకీటుఁడు - చెడిన బ్రాహ్మణ శ్రీ

కుమారుఁడు - సంకరుఁడు

కుండలము - కుండవలె గుండ్రముగా

నుండునది - చెవి సొమ్ము

కుంభసంభవుఁడు - కడవలోఁ బుట్టినవాఁడు -

అగస్త్యుఁడు, ద్రోణుఁడు

కుంభీనసము - విషజ్వాలలు క్రక్కు

పాము - విషసర్పము

కుడ్యము - పడునప్పుడు మ్రోగునది -

గోడ

కుతపము - భూమిని తపింపఁజేయునది -

దినముయొక్క పగటిలో 15 భాగములలో

8వ భాగము - 2 గడియల కాలము

కుధరము - భూమిని ధరించునది - కొండ

కుబేరుడు - కుత్సితమైన శరీరము కల

వాడు - యక్షుల రాజు

కుమారుడు - కుత్సితులను సంహరించు

వాడు - కుమారస్వామి

కుముదబాంధవుడు - కలువలకు చుట్టమైన

వాడు - చంద్రుడు

కుముదము - భూమిని సంతోషింపజేయు

నది - తెల్ల కలువ

కుముద్వతి - కలువలు కలది - కొలను

కులపాలిక - కులమును గాపాడునది - పతి

ప్రత

కులము - బంధువర్గమును సమకూర్చునది -

వంశము

కులాయము - పక్షులు సాయంకాలము

చేరు ప్రదేశము - గూడు

కులిశము - కొండ తెక్కిలను ఖండించి

స్వల్పముగాఁ జేసినది - చక్రా

యుధము

కుశలము - సజ్జనులందు కూడియుండునది -

శుభము

కుశేశయము - నీటియం దుండునది -

తామరపూవు

కుసుమేషుడు - పూవులను బాణములుగాఁ

గలవాడు - మన్మథుడు

కుహూవు - చంద్రుని కళ కనబడనిది -

అమావాస్య

కృ

కృతఘ్నుడు - చేసినమేలు మఱచిన

వాడు - దుర్మార్గుడు

కృతజ్ఞుడు - చేసినమేలు మఱువనివాడు -

సజ్జనుడు

కృతాంతుడు - నాశనము చేయువాడు

యముడు

కృతి - మంచిపని చేయువాడు - నేర్పరి

కృపణుడు - ఒకనికిఁ బెట్టక తాను దినక

ధనము గూర్చువాడు - లోభి

కృపీటయోని - నీటియందు స్థానము గల

వాడు - అగ్ని

కృశానుడు - తన్ను తాకిన వానిని నాశ

నము చేయువాడు - అగ్ని

కృషీనలుడు - ఛూమినిదున్ని బ్రతుకు

వాడు - రైతు

కృష్ణవర్తు - నల్లనిజాడ కలవాడు -

అగ్ని

కృష్ణుడు - నల్లనిచాయ గలవాడు - విష్ణువు

కే

కేకి - కేకారము గలది - నెమలి

కేయూరము - ఛజాగ్రమందుండునది -

బాహుపురి

కేశవుడు - మంచి వెండ్రుకలు కలవాడు
(లేక) కేశియను రాక్షసుని జంపిన
వాడు - విష్ణువు
కేశరి - జూలుకలది - సింహము

క్రై

క్రైటభజిత్తు - క్రైటభుడను రాక్షసుని
జయించినవాడు - విష్ణువు
క్రైరవము - హంసకుఁ బ్రియమైనది - తెల్ల
కలువ
క్రైలాసము - సృటికములతోఁ గూడు
కొన్నది - కుబేరుని దేశము
క్రైవర్తుడు - చేపలు మొదలగువానిని
హింపించువాడు - జాలరి
క్రైవల్యము - ఆత్మ శరీరేంద్రియముల
విడిచి అపవర్గమును పొందుట -
మోక్షము

క్రొ

క్రొక్కురౌతు - మూషక వాహనము నెక్కు
వాడు - వినాయకుడు

క్రో

క్రోకిలము - ఆకర్షణీయమైన పలుకు కలది -
క్రోయిల
క్రోదండము - వేటాడ సమర్థమైనది - విల్లు

కోవిదుడు - ఇది యదియని కాక సమస్తము
నెఱింగిన వాడు - విద్వాంసుడు
కోశకారుడు - నిఘంటువులను
వ్రాయువాడు - మహాపండితుడు

కౌ

కౌణవుడు - సీమంగును భక్షించు
వాడు - నిర్పతి
కౌమారము - బాల్యమునకు తరు
వాతిమెట్టు - వయోవస్థా విశేషము
కౌముది - కలువలు విచ్చుటకుఁ గార
జమైనది - వెన్నెల
కౌమోదకి - భూమిని సంతోషింపఁ
జేయునది - విష్ణుమూర్తి గద
కౌశికుడు - కుశికముని కుమారుడు -
విశ్వామిత్రుడు
కౌస్తుభము - సముద్రమందు జనించి
నది - విష్ణు వక్షస్థలమందలి ఒక
మణి

క్ర

క్రతుభుక్కులు - యజ్ఞభాగమును
భుజించువారు - దేవతలు
క్రతువు - బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ,
వైశ్యులచేఁ జేయఁబడునది -
యాగము

క్రవ్యాదుఁడు-నెత్తురు త్రాగువాఁడు-
రాక్షసుఁడు

క్మారుఁడు-ఇతరుల బాధించువాఁడు-

క్రౌర్యము కలవాఁడు

క్రౌంచదారణుఁడు - క్రౌంచ పర్వ
తమును పగులగొట్టినవాఁడు- కుమార
స్వామి

క్ర

క్షపాకరుఁడు - రాత్రిని గలిగించు

వాఁడు - చంద్రుఁడు

క్షత్రియుఁడు-క్షతమునుండి కాపాడు

వాఁడు - రాజు

క్ష

క్షీతి - దీనియందు ఎల్లరు వసించురు -
భూమి

క్ష

క్షమము - అశుభమును బోగొట్టు

నది - శుభము

క్ష

క్షోణి - ధ్వని కలిగించునది - భూమి

క్ష్మా

క్షౌభృత్తు-భూమిని భరించువాఁడు-

రాజు (భరించునది) కొండ

ఖ

ఖండపరశువు - ఖండించు గండ్ర

గొడ్డలి కలవాఁడు - శివుఁడు

ఖంజనము - ఖాద్రపదము మొదలు

అఱు నెలలవఱకు కనబడకుండు

నది - కాటుక పిట్ట

ఖగేశ్వరుఁడు - పక్షిలకు రాజు -

గరుత్మాంతుఁడు

ఖద్యోతము - ఆకాశమందు వెలుగు

నది - మిణుగురు పురుగు

ఖర్వుఁడు - వికలాంగులలో శ్రేష్ఠుఁడు-

గుజ్జారి (పొట్టి)

ఖలుఁడు-ధర్మమువలన కడలువాఁడు-

నీచుఁడు.

గ

గంగ-హరిస్సు వలనభూమినిబొందినది-

గంగానది

గంగాధరుఁడు - గంగను ధరించిన

వాఁడు - శంకరుఁడు.

గండము - కూడుకొని యున్నది -

చెక్కిలి

గంధమూషి - వాసనగల చిన్న ఎలుక.

చంచు

గంధర్వులు - గానము ధర్మముగఁ గల

వారు - దేవతలలో నొక జాతి

గంధవహుడు - గంధమును వహించువాడు - వాయువు

గంధసారము - గంధముచే శ్రేష్ఠమైనది - చందనము

గజాననుడు - ఏనుగు మొగము కలవాడు - ఎనాయకుడు

గట్టువీర్తుడు - మేఘ పర్వతము

విల్లుగఁ గలవాడు - శివుడు

గణాధిపుడు - ప్రమథ గణమునకు నాయకుడు - విఘ్నేశ్వరుడు

గణిక - ధనవంతుల గణించునది.

వేశ్య

గరళకంఠుడు - విషము కంఠమందుఁ గలవాడు - శివుడు

గరళము - ప్రాణమును హరించునది - విషము

గరుడధ్వజుడు - గరుత్మాంతుని ధ్వజముగఁ గలవాడు - విష్ణువు

గరుడుడు - తెక్కలచే గాలిలో నెగురువాడు - గరుత్మాంతుడు

గరుత్మాంతుడు - ప్రళయమున తెక్కలు కలవాడు - గరుడుడు

గవాక్షము - కిరణముల వ్యాపింపఁ జేయునది - కిటికీ

గళము - మ్రింగుటకు సాధనమైనది - గొంతు

గర్భశత్రువు - పైకి శత్రువుగఁ గనఁబడనివాడు - ఎరోధి

గాంగేయుడు - గంగ కొడుకు - భీష్ముడు

గాందర్వము - గందర్వుల విద్య - సంగీతము

గాంధారము - గాంధార దేశస్థులచేఁ బాడఁబడునది - రాగము (సంగీతము)

గాత్రము - నశించునది - శరీరము

గాములతేడు - గ్రహ రాజు - సూర్యుడు

గిరి - కాలముచేఁ జెరుపఁబడినది - కొండ

గి

గిరిజ - (హిమవంతుడను) పర్వతరాజు

నకుఁ బుట్టినది - పార్వతి

గిరికుడు - కైలాసముందు శయనించువాడు - శివుడు

గిరికుడు - కైలాసమునకు అధిపతి - శివుడు

గి

గీర్వాణులు - పేదవాక్కును జెప్పు
వారు - దేవతలు
గీష్పతి-వాక్కులకు అధిపతి-బృహస్పతి

గు

గుదెతాల్పు-గదను ధరించువాడు-
యముడు
గురువు - అశ్లానాంధకారమును చొలఁ
గించువాడు - ఉపాధ్యాయుడు
గుహుడు - తన సేనను గాపాడు
వాడు - కుమారస్వామి
గుహ్యకులు - నిధులను గాపాడు
వారు - దేవతలలో నొకతాతి
గుహ్యకేశ్వరుడు - గుహ్యకులకు
రాజు - కుబేరుడు

గృ

గృహము-పురుషునిచే సంపాదించబడి
ధనదులను గ్రహించునది - ఇల్లు

గో

గోత్రభిత్తు - పర్వతములను భేదించు
వాడు - ఇంద్రుడు
గోత్రము - గార్గ్య, వసిష్ఠ, కాశ్యప
అని పలుకబడునది - వంశము

గోత్రము - భూమిని గాపాడునది-
పర్వతము

గోపాలుడు - గోవులను గాపాడు
వాడు - గొల్లవాడు
గోరోజనము - ఆవుల ఉదరమునుండి
గ్రహింపబడునది - ఔషధవస్తువు
గోవిందుడు - గోవులు మున్నగు
వానికి సంతోషముగలిగించువాడు-
విష్ణువు

గౌ

గౌరి - గౌరవృత్తుగలది - పార్వతి

గ్ర

గ్రాహము - ప్రాణులను గ్రహించు
నది - మొసలి

ఘ

ఘటము - నీరు గ్రహింపబడగినది-కుండ
ఘనము - తాపమును బోగొట్టునది-మబ్బు
ఘనసారము - మేఘముగలె చల్లనై
నది - కర్పూరము

ఘా

ఘాతుకుడు - చంపు స్వభావము కల
వాడు - దుర్మార్గుడు

ఘృ

ఘృతము - కరగఁగునది - నెయ్యి

ఘో

ఘోటకము - భూమిమీదఁ బొర్లాడు

నది - గుఱ్ఱము

ఘోణి - పెద్ద మోరకలది - పంది

ఘోషము - గోవులచే మోపింపఁ

బడునది - గొల్ల పల్లె

ఘ్రాణము - వాసన గ్రహించునది - ముక్తు

చ

చంచరీకము - పూవులలో చరించు

నది - తుమ్మెద

చండశాసనుఁడు - తీవ్రమైన ఆజ్ఞ

కలవాఁడు - రాజు

చండాంశువు - తీవ్రమైన కిరణములు

కలవాఁడు - సూర్యుఁడు

చండాలుఁడు - కోపగించుకొను స్వభా

వము కలవాఁడు - మాలవాఁడు

చండిక - చండాసురుని ఖండించినది -

పార్వతి

చంద్రముఁడు - శీతలత్వాదిగుణములచే

కర్పూరముతో సమానుఁడు - చంద్రుఁడు

చంద్రశేఖరుఁడు - చంద్రుని శిరస్సు

నందు గలవాఁడు - శివుఁడు

చంద్రుఁడు - సంతోషింపఁ జేయు

వాఁడు - చందమామ

చకోరకము - వెన్నెలను త్రాగి సం

తోషపడునది - వెన్నెలపులుగు

చక్కెరవింటివాఁడు - చెఱకును

విల్లుగాఁ గలవాఁడు - మన్మథుఁడు

చక్రపాణి - సుదర్శన చక్రమును చేతి

యందుఁ గలవాఁడు - విష్ణువు

చక్రవర్తి - భూచక్రమును పాలించు

వాఁడు - రాజు

చక్రి - సుదర్శన చక్రమును ఆయుధ

ముగాఁ గలవాఁడు - విష్ణువు

చక్షుశ్శృవము - కన్నులే చెవులుగాఁ గలది -

పాము

చతురాననుఁడు - నాలుగు మొగములు

కలవాఁడు - బ్రహ్మ

చతురుఁడు - ప్రయోజనమును గోరు

వాఁడు - నేర్పరి

చతుర్భుజుఁడు - నాలుగు భుజములు

కలవాఁడు - విష్ణువు

చమువు - శత్రువులను నాశనము

చేయునది - సేన

చలివెలుగు - చల్లని ప్రకాశముగల

వాఁడు - చంద్రుఁడు

చలువలతోడు - చల్లదనమునకు
రాజు - చంద్రుడు

చా

చాంద్రాయణము - చంద్రుని కళల
యొక్క వృద్ధి క్షయములనుబట్టి
అన్న కబళములను భుజించు ఒక
వ్రతము

చాతుర్మాస్యము - ఆషాఢ శుద్ధము మొదలు
కార్తీక శుద్ధమువఱకు నాలుగు నెలలు
యతు లాచరించు వ్రతము - వ్రత
విశేషము

చామీకరము - చమీకరము అను గనియో,
బుట్టినది - బంగారు
చాయ మగడు - చాయాదేవి భర్త -
సూర్యుడు

చి

చింతామణి - కోరిన కోర్కెలు ఇచ్చునది -
దేవలోకపు ఒక మణి

చిత్తజుడు - చిత్తమందుఁ బుట్టువాడు -
మన్మథుడు

చిత్రభానుడు - చిత్రకాంతుల కిరణములు
కలవాడు - సూర్యుడు

చిరంజీవి - చాలకాలము బ్రదుకునది - కాకి

చీ

చీకటిగొంగ - చీకటికి శత్రువు -

సూర్యుడు, చంద్రుడు

చీకటివేరుపిత్తు - చీకటిని బోగొట్టు
వాడు - చంద్రుడు

చు

చుక్కలదొర - చుక్కలరాజు - చంద్రుడు

చూ

చూడామణి - తలపై నుండు ఆభరణము -
శిరోభూషణము

చె

చెఱకువిల్కాడు - చెఱకు గడను విల్లుగాఁ
గలవాడు - మన్మథుడు

చై

చైత్రరథము - చిత్రరథుడు అనుగంధ
ర్వునిచే నిర్మింపఁబడినది - కుబేరుని
ఉద్ధానవనము

చౌ

చౌదంతి - నాలుగు దంతముల కలది -
ఏనుగు

చు

చువి - చీకటిని బోగొట్టునది - కాంతి

ఛా

ఛాందసుడు - ఛందోరూపమగు వేదమును
జదివినవాడు - విప్రుడు

జ

జంటమోములసామి (వేల్పు) - రెండు
మోములుగల దేవుడు - అగ్ని
జంభభేది - జంభాసురుని సంహరించిన
వాడు - ఇంద్రుడు
జంభారి - జంభాసురునకు విరోధి -
ఇంద్రుడు
జక్కవలతోడు - చక్రవాకముల రాజు -
సూర్యుడు
జగత్ప్రాణుడు - జగత్తునకు ప్రాణము
వంటినాడు - వాయుదేవుడు
జడుడు - ఇష్టాన్విష్ట సుఖముల నెఱుంగని
వాడు - స్తబ్ధుడు
జనకుడు - పుట్టుటకు గారణమైనవాడు -
తండ్రి
జనయిత్రి-బిడ్డలను గనునది - తల్లి
జనార్దనుడు - ప్రళయ కాలమందు జనుల
బాధించువాడు - విష్ణువు
జయంతుడు - సౌందర్యముచే నితరుల
జయించువాడు - ఇంద్రుని కుమారుడు
జరద్ధవము - ముసలితనము నొందినది -
ముసలి యెద్దు

జలదము - నీటిని ఇచ్చునది - మేఘము
జలధరము - నీటిని ధరించునది - మేఘము
జలనిధి - నీటికి నిధియైనది - సముద్రము
జలాశయము - నీటికి ఉనికివట్టు అయినది -
కొలను

జా

జాంబూనదము - మేరువు దాపున నేరేడు
వండ్ల రసముతోఁ బ్రవహించిన నదిలోఁ
బుట్టినది - బంగారము
జాతవేదుడు - ఇతనివలననే వేదములు
పుట్టినవి - అగ్ని
జానకి - జనకుని పుత్రిక-సీత
జాబాలుడు - మేకలను గాచువాడు-గొల్ల
వాడు
జామాత - భార్యను వివాహార్థము గౌర
వించువాడు-అల్లుడు
జాయ - ఈమెయందు ధర్త పుత్రరూప
మున జనించును-భార్య
జారుడు - పర స్త్రీల యౌవనమును
హరించువాడు-విటుడు
జాలము - కిటివీలె నుండునది-వల
జాహ్నువి - జహ్నుమహాముని చెవినుండి
పుట్టినది - గంగ
జి
జిఘాంసువు - చంప నిచ్చగించువాడు-
ఘాతుకుడు

జిజ్ఞాసువు - తెలియనిచ్చగించు వాడు -

జ్ఞాని

జిష్టుడు - జయింప నిష్టముగలవాడు -

ఇంద్రుడు

జిహ్యుగము - వంకరగాఁబోవునది - పాము

జీ

జీమూతము - నీటిచే బంధింపఁబడునది -

మేఘము

జీవదుఁడు - జీవము నిచ్చువాడు - వైద్యుఁడు

జీవన్ముతుఁడు - జీవించియు జచ్చిన

వానితో సమానుఁడు - నిరుపయోగుఁడు

జీవుఁడు - దేవతలను బ్రదికించువాడు -

బృహస్పతి

జై

జై వాత్సకుఁడు - పైరులను బ్రదికించు

వాడు - చంద్రుఁడు

జ్యో

జ్యోతిష్కుఁడు - నక్షత్రములను గ్రహము

లనుదెలుపు శాస్త్రమును దెలిసినవాడు -

జ్యోతిష్కుడు

జ్య

జ్యులనుఁడు - కాల్పు స్వభావము కలవాడు -

అగ్ని

జ్వా

జ్వాలాజిహ్వఁడు - మంటలు అను నాలు

కలు గలవాడు - అగ్ని

క

కుషకేతుఁడు - చేప ద్వజముగాఁగల వాడు -

మన్మథుఁడు

క

తంతువాయము - నాభియందలి నూలుచే

గూడు నేయునది - సాలెపురుగు

తటాకము - గట్టు వంకరగా గలది - చెఱువు

తటిత్వంతము - మెఱుపులు కలది - మేఘము

తటిత్తు - కాంతులఁ గన్నులను

మూయించునది - మెఱుపు

తత్సమము - సంస్కృతప్రాకృతములతో

సమానమై తెనుఁగు విభక్తి

ప్రత్యయములతోఁగూడిన పదము -

భాషాభేదము

తద్యము - ఆ పద్ధతిగా మంచిది - నిజము

తద్భవము - సంస్కృత ప్రాకృతముల

నుండి పుట్టినది - వికృతి

తనయుఁడు - కులమును సంతోషింపఁ

జేయువాడు - కొడుకు

తనువు - అన్నాదులచే విస్తారము చేయఁ

బడినది - శరీరము

తనూజుడు - శరీరమునుండి పుట్టువాడు -
కుమారుడు

తనూరుహము - శరీరమునుండి పుట్టినది-
పెండ్రుక-లేక అక్క

తపనీయము - కాచుటకు తగినది - బంగ
రము

తపస్విని - ఏకటి కలది - రాత్రి

తమ్మికంటి - వద్యములవంటి కన్నులు
కలవాడు - విష్ణువు

తమ్మిచూలి-తామరయందుఁ బుట్టినవాడు-
బ్రహ్మ

తరంగిణి - అలలు కలది - నది

తరక్షువు - పైకిమికి చంపునది - సివంగి

తరణి - అంధకారమునుండి తరింపజేయు
వాడు - సూర్యుడు

తరణి - దాటచేయునది - ఓడ

తరుణి - ముప్పది యేండ్లకు లోఁబడిన
వయస్సు కలది - యౌవనవతి

తర్జుణము - పితృ దేవతలను తృప్తి
పఱచునది - ఉపకదానము

తలఁబ్రాలు - పెండ్లివేళ్ల వధూవరు లొం
డొరులు ప్రితో తలలపైఁ బోసికొను
ధాన్యము - బియ్యము

తలమానికము - అందముగా కిరస్సుపై
ధరించెడు రత్నము - జడబిళ్ల

తా

తాండవము - తండువు అను ఋషిచే
బోధింపఁబడినది - నాట్యము

తాత్త్వికుడు - మతభర్తము విస్తరింప
నెఱింగినవాడు - తెలిసినవాడు

తాటదమ్మడు-బ్రతుకు దెలుపున కైసన్యాసి
వేషము వేసినవాడు - బైరాగి

తాత - కులమును విస్తరింపఁ జేయు
వాడు - తండ్రి, తండ్రి తండ్రి

తామరసము - నీటియందుండునది - తామర
పువ్వు

తార-నావికులఁ దరింపఁ జేయునది-చక్క-
తారకము - చీకటినుండి తరింపఁ జేయు

నది - కంటి నల్ల గ్రుడ్డు

తారకము - సంసారబంధమునుండితరింపఁ
జేయు మంత్రము - రామ నామము

తారకజిత్తు - తారకుఁడను రాక్షసుని
జయించినవాడు - కుమారస్వామి

తారకేశ్వరుడు - నక్షత్రములకు రాజు-
చంద్రుడు

తారుణ్యము - నడిమి వయస్సు - ప్రాయము
తారేయుడు - తారయొక్క కుమారుడు-

బుధుడు లేక అంగడుడు

తార్కికుడు తర్క శాస్త్రమును దెలిసిన
వాడు - విద్వాంసుడు

తాద్యుడు - తృప్తీడను ముని కుమా
రుడు - గరుత్మంతుడు
తాలుపు - తినిన వస్తు భాగమును తన
యందు నిలుపుకొనునది - దొడ
తాళవృంతకము - తాటి తొడిమవంటి
తొడిమకలది - విననకట్ట

త్రి

తితిళిపు - సహజముగా ఓర్పుకొనువాడు -
ఓర్పుకాలి
తిమింగిలము - తిమి అను చేపను మ్రింగు
పెద్ద చేప - మత్స్యవిశేషము
తిలకము - మెఱుంగుగా నుండునది -
బొట్టు

త్వ

తుంటినిలుకాడు - చెఱకు గడను విల్లుగా
గలవాడు - మన్మథుడు
తురంగము - వేగముగాఁ బోవునది -
గుఱ్ఱము
తురంగవదనుడు - గుఱ్ఱపు యుద్ధము
వంటి ముఖము కలవాడు - కిన్నరుడు
తుషారము - తాపము నొందినవారిని
సంతోషపెట్టునది - మంచు
తుహినము - పద్మమును పీడించునది -
మంచు

త్స

తూణము - (తూణీరము) బాణములచే
నింపఁబడునది - అమ్మలపొది
తూలము - తూపఁబడునది - దూది
తోయజము - నీటియందుఁ బుట్టినది -
తామర

త్తో

తోయజాక్షి - కమలములవంటి కన్నులు
కల స్త్రీ - సౌందర్యవతి
తోయము - రక్షించునది - నీరు
తోయరుహము - నీటియందుఁ బుట్టినది -
కమలము, కలువ
తోయము - మంగళ కార్యములకు
దీనికై త్వరితపడిదురు - పశ్రమాలిక
తోయదాలుపు - చిట్టమును ధరించువాడు -
పురుడు

త్యా

త్యాగము - ఇచ్చుట - దానము
త్యాజ్యము - విడువఁదగినది - దోషయుక్త
మైన కాలము

త్రి

త్రయ - ఋగ్యజుస్సామములను మూఁటి
సమూహము గలది - వేదము

౩

త్రిదశాలయము - దేవతలకు నివాస
స్థానము - స్వర్గము
త్రిదశులు - ఎప్పటికిని ముప్పు దేండ్లవయ
స్సుగలవారు - దేవతలు
త్రిదివము - బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరుల
క్రీడాస్థానము - స్వర్గము
త్రిదివేశుడు - స్వర్గమునకు రాజు -
ఇంద్రుడు
త్రినయనుడు - మూడు కన్నులు కల
వాడు - ఈశ్వరుడు
త్రిసధగ - స్వర్గమున పాతాళ లోకము
లందుఁ బ్రవహించునది - గంగానది
త్రిపురాంతకుడు - మూడు పురములు
నాశనము చేసినవాడు - శివుడు
త్రియామ - మూడు జాములు కలది -
రాత్రి
త్రిలింగము - శ్రీకైల, ద్రాక్షిరామ, కాశీ
శ్వరములను త్రిలింగ క్షేత్రముల
మధ్యదేశము - ఆంధ్రదేశము
త్రిలోచనుడు - మూడు కన్నులు కల
వాడు - శివుడు
త్రివిక్రముడు - మూడు లోకములు
నాక్రమించినవాడు - విష్ణువు
త్రివిష్టవము - మూడవలోకము - స్వర్గము

త ౧

త్యంబికనఖుడు - శివుని స్నేహితుడు -
కువేరుడు
త్యంబికుడు - మూడు కన్నులు కల
వాడు - శివుడు

ద

దండధరుడు - కాలదండమును ధరించిన
వాడు - యముడు
దండపాణి - కాలదండమును ధరించిన
వాడు - యముడు
దండప్రణామము - దండమువలె చక్రగా
భూమిపై వ్రాలి నమస్కరించుట -
నమస్కారము
దండపాశుడు - చోర భయమునుండి
పట్టణమును గాపాడువాడు - అధికారి
దంతము - భక్ష్యములు దీనిచే భక్షింపఁ
బడును - పల్లు
దంతి - దంతములు కలది - ఏనుగు
దంష్ట్ర - వాడి దంతములు కలది - అడవి
పంది
దక్కినంపుసామి - దక్షిణ దిశ కధిపతి -
యముడు
దనుజులు - కళ్యపునకు దనువను భార్య
యందుఁ బుట్టినవారు - రాక్షసులు

దమము - బ్రహ్మచర్యాది క్లేశముల
 నోర్చుట - సుగుణములలో నొకటి
 దమయంతి తన-చక్క-దనముచే నితరుల
 (దమించు) నణచునది - నలునిపాఠ్య
 దరిద్రుడు - దుర్గతిని బొందువాడు - పేద
 దర్పకుడు - గర్వింపఁజేయువాడు -
 మన్మథుడు
 దర్పణము - దీనిచే వేషాభిమానము కలిగి
 గర్వపడుదురు - అద్దము
 దర్శము - అమావాస్యనాడు చేయఁబడు
 నది - పితృకార్యము
 దశకంఠుడు - పదికంఠములు కలవాడు -
 రావణుడు
 దశనము - కొఱుకుటకు నుపయోగపడు
 నది - పల్లు
 దశరథుడు - పది రథములు కలవాడు -
 అయోధ్య రాజు
 దశాహము - చనిపోయినవారికి పదియవ
 రోజు చేయు కర్మ - పితృకర్మ
 దహనుడు - అన్నిటిని గాల్చువాడు -
 అగ్ని

దా

దాక్షయణి - దక్షుని కొమార్తె - (శివుని
 భార్య) - పార్వతి
 దాంతి-బ్రహ్మచర్యాది క్లేశముల నోర్చుట-
 సుగుణములలో నొకటి

దామోదరుడు - తులసి మాలికను ఉదర
 ముపైఁ గలవాడు - విష్ణువు
 దాహంతికము - దృష్టాంతముతోఁగూడినది.
 ఉదాహరణము

ది

దిగంబరుడు - దినమొలవాడు - శివుడు
 దినకరుడు - దినమును గలిగించువాడు -
 సూర్యుడు
 దివము - ఇందు దేవతలు క్రీడింతురు -
 స్వర్గము
 దివస్పతి - స్వర్గమునకు రాజు - ఇంద్రుడు
 దివాంధము - వగలు కన్నులు కనఁబడ
 నది - గుడ్లగూబ
 దివాకరుడు - దినమును గలుగఁజేయు
 వాడు - సూర్యుడు
 దివాభీతి - కారణములేకయే భయపడు
 వాడు - భయశాలి
 దివిషదులు - స్వర్గమందుండువారు - దేవ
 తలు
 దివోకిసులు-స్వర్గమందు నివసించువారు -
 దేవతలు
 దిశ - తూర్పు, దక్షిణము మున్నగుభేదము
 లచే గుర్తింపఁబడునది-దిక్కు-

దీ

దీక్షితుడు - యజ్ఞమందు దీక్షగలవాడు -
 ఆచారవంతుడు

దీర్ఘదర్శి - దూరమైన చూపు గలవాఁడు -
విద్వాంసుఁడు, గ్రంథ,
దీర్ఘాయువు - చాలకాలము బ్రతుకువాఁడు -
మార్కండేయుఁడు, (కాకి, బూరుగు
చెట్టు)
దీపావళి - దీపముల సమూహము-హిందు
పుల పండుగ

దు

దుకూలము - కట్టకొనుటకును మీఁదవేసి
కొనుటకును రెండు విధములుగాఁ
ఉపయోగింపఁబడునది-విలువఁగల వస్తు
వస్తువు
దుఃఖము - ఇంద్రియములచెడ్డవిగాఁ జేయు
నది - శోకము (శరీరపీడ)
దురాచారుఁడు - చెడ్డచర్రన గలవాఁడు -
దుర్మార్గుఁడు
దురాత్ముఁడు - చెడ్డ ఆత్మకలవాఁడు -
దుర్మార్గుఁడు
దుర్గ - ఎనిమిదిస్థితి పాపము గలది-
పార్వతి
దుర్గము - సంచూరింపఁబడి యోడగినది -
కోట
దుర్దినము - మేఘ మావరించి, సూర్య
బింబము గనుపింపరానిది- చెడదినము

దూ

దూతి-విటీవిటకుల కన్యోన్య విషయములఁ
దెలుపునది - తార్కుక తై

దూత్యము - దూత స్వభావము - దూత
ధర్మము
దూరదర్శి - దూరముగా (అలోచించు)
చూచువాఁడు - విద్వాంసుఁడు, గ్రంథ

దృ

దృగాయుధుఁడు - చూపు ఆయుధముగా
గలవాఁడు - శివుఁడు

దే

దేవలుఁడు - దేవతలను బూజించువాఁడు -
అర్చకుఁడు
దేవి - క్రిడించునది - పార్వతి
దేవులు - ఎల్లప్పుడు క్రిడించువారు -
దేవతలు

దై

దైతేయులు - కశ్యపునకు దితియందుఁ
గలిగిన సమాసులు - రాక్షసులు
దైత్యులు - కశ్యపునకు దితియందుఁ
బుట్టినవారు - రాక్షసులు
దైవజ్ఞుఁడు - కలుగఁబోవు కుభాకుభముల
నెఱిగినవాఁడు - జోష్యుఁడు

దో

దోషజ్ఞుఁడు - దోషము నెఱిగినవాఁడు -
పండితుఁడు

దోహదము - అకాలమందు పుష్పాదులు
జనింపఁ జేయుటకు స్త్రీలుచేయు పాద
తాడనాదికము - అలంకార క్రియ

ద్యు

ద్యుమణి - ఆకాశమందలిమణి - సూర్యుడు

ద్వి

ద్విజరాజు - బ్రాహ్మణులకు రాజు -
చంద్రుడు

ద్విజము - గర్భమునుండి గ్రుడ్డునుండి
పుట్టినవి - పక్షి, పాము, కప్ప, బల్లి
మొదలైనవి

ద్విజుడు - జననము ఉపనయనము అను
రెండు పుట్టుకలు కలవాడు - బ్రాహ్మ
ణుడు, క్షత్రియుడు, వైశ్యుడు

ద్వివము - తొండము, నోరు - ఈ
రెంటిచేత త్రాగునది - ఏనుగు

ద్విరదము - రెండు దంతములు కలది -
ఏనుగు

ద్విరేఫము - భ్రమరము - ఈ పదమందు
రెండు రేఫములు కలది - తుమ్మెద

ద్వీ

ద్వీపము - ఇరుప్రక్కల జలము ప్రవహిం
చుట కలది - దీవి

ద్వై

ద్వైతము - జీవాత్మపరమాత్మలకు భేదము
కల్పించునది - ఒక మతము

ద్వైపాయనుడు - ద్వీపము నివాసముగాఁ
గలవాడు - వ్యాసుడు

ద్ర

ద్రవిణము - వ్యయమగునది - ధనము

ద్రస్యము - పొందఁబడునది - ధనము

ద్రా

ద్రావకము - యంత్ర రహితమునఁ రస
గంభీరముల ద్రవముగాఁ జేయుట - రస
విశేషము

ధ

ధనంజయుడు - ధనమును జయించిన

వాడు - ఆశ్వునుడు - అగ్ని

ధనదుడు - ధనము నిచ్చువాడు - కుబే
రుడు

ధనము - సంతోషము గలిగించునది -
పితృము

ధనాధిపుడు - ధనమునకు అధికారి -
కుబేరుడు

ధనుష్మంతుడు - ధనువు కలవాడు -
విలుకాడు

ధమనుడు - కొలిమి తిత్తుల నూడు
 వాడు - కమ్మరి
 ధరణీ ధరము - భూమిని ధరించునది -
 పర్యతము
 ధరణి - శైలకాననాదులఁ దాల్చినది -
 భూమి
 ధరిత్రి - అంతయు ధరించినది - భూమి
 ధర్మకర్త - దేవాలయ, సత్రములందు
 ధర్మ కార్యములు చేయించువాడు -
 ధర్మ కార్యాధికారి
 ధర్మపత్ని - అగ్నిపాక్షిగాఁ బెండ్లాడినది -
 భార్య
 ధర్మరాజు - ధర్మముల ననుసరించువాడు -
 బుద్ధుడు, పాండురాజు కుమారుడు
 ధర్మరాజు - అవరాధులను న్యాయముగా
 శిక్షించువాడు - యముడు
 ధర్మపైతృసంకుడు - దాతననిపించుకొను
 టకు, అన్యాయైతిత ధనము దానమిచ్చు
 వాడు - మెఱమెచ్చుల దాత
 ధర్మాసనము - న్యాయాధికారి కూర్చుండు
 చోటు - అధ్యక్ష పీఠము
 ధవుడు - స్త్రీని గదల్చువాడు - భర్త

ధా

ధాత - సర్వమును ధరించినవాడు - బ్రహ్మ
 ధానుష్కుడు - విల్లును దాల్చిన వాడు -
 విలుకాడు

ధారాదత్తము - మంత్ర || పూర్వక, స్వజల
 ధారతో నిచ్చునది - దానము
 ధారాధరము - నీటిధారను ధరించునది
 మేఘము

ధి

ధిషణుడు - బుద్ధిశాలి - బృహస్పతి

ధీ

ధీమంతుడు - బుద్ధిమంతుడు - పండి
 తుడు
 ధీర - వ్యంగ్యముగాఁ గోపమును బ్రకా
 శింపఁ జేయునది - నాయక
 ధీరాధీర - వ్యంగ్య వ్యంగముగాఁ గోప
 మును బ్రకటించునది - నాయక
 ధీవరుడు - చేపలను బట్టెవాడు - జాలరి

ధూ

ధూమయోని - పొగను కారణముగాఁ గల
 వాడు - అగ్ని
 ధూర్జటి - బిరువైన జడలు కలవాడు -
 శివుడు

ధే

ధేనువు - దూడకు పాలు కుడుపునది - ఆవు

ధై

ధైవతము - బుద్ధిమంతులచేఁ బాడఁబడు
 నది - ఒక స్వరము

న

నందకము - దేవతలను సంతోషపఱచు
 నది - విష్ణుని ఖడ్గము
 నందనము - సంతోషము కలిగించునది -
 ఇంద్రుని ఉద్యానవనము
 నందనుడు - తలిదండ్రులను సంతోషము
 గలిగించువాడు - కుమారుడు
 నక్తంచరుడు - రాత్రి పరించువాడు -
 రాక్షసుడు
 నక్రము - భూమిమీదఁ బాదము పెట్టనిది -
 మొసలి
 నక్షత్రము - నాశము పొందనిది - చుక్క-
 నఖము - స్వర్ణాక్షానము లేని ఇంద్రియము -
 గోరు
 నగము - గమనములేనిది - పర్వతము
 నటి - నాట్యముచేయు స్త్రీ - నాట్యకిత్తై
 ననఁబోడి - తీగవంటి శరీరముకలది - స్త్రీ
 నముచిసూదనుడు - నముచి అను రాక్ష-
 సుని చంపినవాడు - ఇంద్రుడు
 నరకము - నరులను మొఱపెట్టించునది -
 ఒక లోకము
 నరవాహనుడు - మనుష్యుడు వాహన-
 ముగాఁగలవాడు - కుబేరుడు
 నరుడు - అన్నిటిని దన వశము గావించు
 కొనువాడు - మనుష్యుడు
 నర్తకి - నాట్యముచేయునది - నటనకత్తై

నర్మద - క్షీడను ఇచ్చునది - ఒక నది
 నలకూబరుడు - కమలముచేఁ గీర్తింపఁ-
 బడువాడు - కుబేరుని పుత్రుడు
 నలువ - నాలుగు నోళ్లగలవాడు - బ్రహ్మ

నా

నాకము - దుఃఖములేని లోకము - స్వర్గము
 నాగము - పర్వతమందుఁబుట్టినది - ఏనుగు,
 సీనము
 నాగరుడు - నగరమందు కాపురముండు
 వాడు - నగరవాసి
 నాగాంతకుడు - పాములను జంపువాడు -
 గరుత్మాంతుడు
 నాట్యము - నటని కర్మ - ఆట
 నాభిఁస్ముడు - బొడ్డునందుఁబుట్టినవాడు -
 బ్రహ్మ
 నామధేయము - దీనిచేఁ బఠాకఁబడినది -
 పేప
 నారిదుడు - కలహముచేఁ జనుల భేదించు
 వాడు - దేవర్షి
 నారాయణుడు - నీటియందు స్థానముగాఁ-
 గలవాడు విష్ణువు
 నారి - నగుని తన వశముచేసికొనునది - స్త్రీ
 నాశము - నశించుట - చావు
 నాస - ధ్వనిచేయునది - ముక్కు
 నాస్తికుడు - ఈ లోకమే కాని పరలోకము
 లేదనువాడు - దేవుడు లేడని
 వాదించువాడు

ని

నికేతనము - దీనియందు నివసించురు -

ఇల్లు

నిఘంటువు - పదముల అర్థమును దెలి

యజేయు గ్రంథము - ప్రమాణ

గ్రంథము

నితంబము - సురత ఘట్టనచే కష్టపడునది -

పిఱుదు

నితంబిని - గొప్ప పిఱుదులు కలది - త్రీ

నిధనము - ధన సంబంధము దీనియందు

పోవును - చావు

నిధికుడు - నవనిధులకు అధికారి - కుబే

రుడు

నిపానము - పశువులు నీరు త్రాగుటకై

నిర్ణీతమగునది - నీటి తొట్టి

నిమ్మగ - పల్లమును గూర్చి పోవునది -

నది

నిరాకారుడు - ఆకారము లేనివాడు -

దేవుడు

నిర్ఘృణుడు - దయలేనివాడు - నిర్దియుడు

నిర్జరులు - ముసలితనము లేనివారు -

దేవతలు

నిర్భాగ్యుడు - భాగ్యము లేనివాడు -

అదృష్టహీనుడు

నిర్వచనము - అర్థమును వివరించిచెప్పట -

వివరము

నిర్వాణము - దుఃఖాది క్లేశములు లేనిది -

మోక్షము

నివాసము - పితృదేవతలకై చేయునది -

జలాది దానము

నిశ - వ్యాపారములు దీనియందు మంద

ముగా నగును - రాత్రి

నిశాచుడు - రాత్రివేళ చరించువాడు -

రాక్షసుడు

నిశాపతి - రాత్రికి అధిపతి - చంద్రుడు

నిశీధిని - నడిరేయి కలది - రాత్రి

నిషాదుడు - పాపము కలవాడు - మాల

వాడు

నిస్సంగుడు - కుటుంబ సంబంధము లేని

వాడు - ఋషి

నీచుడు - తక్కువను బొందువాడు -

నీచుడు

నీడము - గడ్డి పోచలు మున్నగునవి దీని

యందుంచబడును - గూడు

నీరజపవుడు - కమలమందుఁ బుట్టిన

వాడు - బ్రహ్మ

నీరజము - నీటియందుఁ బుట్టినది - కమ

లము

నీరదము - నీటిని ఇచ్చునది - మేఘము

నీరాటము - నీటియందు సంచరించునది

మొసలి, తిమింగలము

నీలకంఠము - నల్లని మెడకలది - నెమ

నీలకంఠుడు - నల్లని కంఠము కలవాడు -
శివుడు

నీలలోహితుడు - కంఠము నలుపుగను,
వెండ్లుకలు ఎఱుపుగను గలవాడు -
ఈశ్వరుడు

నీలాంబరుడు - నల్లనివస్త్రము కలవాడు -
బలరాముడు

నీళ్లరాయడు - నీటికి అధిపతి - వరు
ణుడు

నీహారము - నిప్పుచే హరింపబడునది -
మంచు

న్య

న్యత్రము - అంగ విక్షేపముచేయుట - ఆట

న్యత్యము - నర్తించుట - ఆట

న్యపుడు - నరులను పాలించువాడు - రాజు

న్యశంసుడు - నరులను బాధించువాడు -
దుర్మార్గుడు

న్య

నేపథ్యము - నాట్య రంగమందలి శోభ
దేశము - నాట్య రంగస్థల భాగము

నై

నైచికి - రూపము చక్కగానుండి, పాలు
ఎక్కువగానిచ్చు ఆవు - ధేనువు

నైవేద్యము - భగవంతునకు నివేదించఁ
దగినవి - అహార ఫలాదులు

ప

పంకజము - బురదలోఁ బుట్టినది - పద్మము

పంక్తి కంఠుడు - వరుసగా కంఠములు
కలవాడు లేక పది కంఠములు కల
వాడు - రావణుడు

పంక్తి కంఠుడు - వరుసగా కంఠములు
కలవాడు, లేక పది కంఠములు కల
వాడు - రావణుడు

పంచజనుడు - పంచ ఘాతములవలనఁ
బుట్టినవాడు - మనుష్యుడు

పంచమము - నాభి, ఉరము, హృదయము,
కంఠము, శిరము - అను ఐదు సానము

లందుఁ బుట్టినది - ఒక స్వగము

పంచలక్షణము - ఐదు లక్షణములు గల
గ్రంథము - పురాణము

పంచశరుడు - ఉన్మాదన, తాపన, శోషణ
స్తంభన, సమ్మోహనములను ఐదు
బాణములు కలవాడు - మన్మథుడు

పంచాంగము - తిది, వార, నక్షత్ర, యోగ,
కరణములను అయిదంగములఁ జూపు

గ్రంథము - సాంవత్సరిక గ్రంథము
పంచాంగము - ఐదు అంగములు కలది -
తాబేలు

పంచామృతము - పాలు, పెరుగు, వెన్న,
తేనె, నీరు - వీని మిశ్రమము - పవిత్ర
తీర్థము

పంచాస్యము - వెడల్పుయిన ముఖము
 కలది - సింహము
 పంచాయ్యుడు - ఈశానము, తత్పురుణము,
 వామదేవము, నద్యోజాతము, అఘో
 రము అను ఐదు ముఖములు కల
 వాడు - శివుడు
 పండితమన్యుడు - పండితుడ నని అను
 కొనువాడు - పామరుడు
 పండితప్రతుడు - పండితుని కుమారుడు -
 శుంఠ
 పండితుడు - బుద్ధివాలి - విద్వాంసుడు
 పచ్చవిత్తుడు - పచ్చని విత్తు కలవాడు -
 మన్మథుడు
 పడమటి దొర - పశ్చిమ దిక్కునకు అధి
 పతి - వరుణుడు
 పణము - వ్యవహరింపఁబడునది - జూదము
 పతగము - ఎగురుచుఁబోవునది - పక్షి
 పతత్రము - త్రిండఁ బడనిక కాపాడునది -
 టెక్క
 పతత్ర - టెక్కలు కలది - పక్షి
 పతి - కాపాడువాడు - భర్త
 పతివ్రత - పతినేవయే వ్రతముగాఁ గలది -
 సాధ్వీ
 పత్ని - పతితో యోగము కలది - భార్య
 పదచ్చేదము - పదములను విభజించుట -
 పదవిభాగము

పద్మ - తామరను చేతయందుఁ గలది -
 లక్ష్మి
 పద్మరాగము - తామర యొక్క ఎఱుపు
 వంటి ఎఱుపు కలది - కెంపు
 పద్మాలయ - తామరను గృహముగాఁగలది -
 లక్ష్మి
 పద్మి - శరీరమందు చుక్కలు గలది -
 ఏనుగు
 పద్మిని - తామరను గలది - తామర తీగ,
 లక్ష్మి, తటాకము
 పద్మినీవల్లభుడు - పద్మములకు భర్త -
 సూర్యుడు
 పన్నగము - పాదములు లేకయే పోవు
 నది - పాము
 పన్నగాశనుడు - పాములను ఆహారము
 గాఁగలవాడు - గరుత్మాంతుడు
 పయోజము - నీటియందుఁ బుట్టినది -
 తామర
 పయోదము - నీటిని ఇచ్చునది - మేఘము
 పరంతపుడు - పైరులను తపింపఁజేయు
 వాడు - వీరుడు
 పరభృతము - పరులచే (కాకులచే) బెంపఁ
 బడునది - కోకిల
 పరమహంస - ఉత్తమస్థితిని బొందిన
 సన్యాసి
 పరమాన్నము - పాలు, బెల్లము - (పంచ

దార)తో పండిత అన్నము - పాయ
సము
పరమేష్ఠి - ఉత్కృష్టమైన పదవియం
దుండువాడు - బ్రహ్మ
పరశురాముడు - గండ్రగొడ్డలిని ఆయుధ
ముగాఁ గల రాముడు - రేణుకా జమ
దగ్గుల కుమారుడు
పరాధీనుడు - ఇతరుల పశమైనవాడు -
పరతంత్రుడు
పరిపంగి - బంధించువాడు - విరోధి
పరిధానము - ధరించబడినది - వస్త్రము
పరిమళము - సుగంధ మిశ్రితము - గంధ
విశేషము
పరిష్కంగము - శరీరమంతట గలిగినది -
కౌగిలి
పరేతరాట్ట - చనిపోయిన వారికి రాజు -
యముడు
పర్యంకము - దీనిపై మనుష్యుడు భోగ
మందును - శయ్య
పర్వతము - అనేక సంధులు కలది -
కొండ
పలుకువెలది మగఁడు - సరస్వతికి భర్త -
బ్రహ్మ
పవనము - పరిశుభ్రము చేయునది - గాలి
పవనాశనము - గాలి ఆహారముగాఁ గలది -
పాము

పవనుడు - ఎల్లప్పుడు సంచరించువాడు -
వాయుదేవుడు
పవమానుడు - పావనము చేయువాడు -
వాయుదేవుడు
పశపతి - ప్రమథ గణమునకు, జంతువు
లకు భర్త - శివుడు

పా

పాంచజన్యము - సముద్రమందు తిమిరూప
ముననున్న పంచజనుడను రాక్షసుని
ఎముకవలనఁ బుట్టినది - విష్ణుమూర్తి
శంఖము
పాండవులు - పాండురాజు కుమారులు -
ధర్మరాజు మొదలైనవారు
పాంసుల - దుష్టవర్తన గలది - అంకు
లాడి
పాకశాసనుడు - పాకుడు అను రాక్ష
సుని జంపినవాడు - ఇంద్రుడు
పాకశాసని - పాకశాసనుని (ఇంద్రుని)
కుమారుడు - జయంతుడు
పాణిగృహీత - వివాహము కాక ముందు
ఉంచుకొనఁబడినది - ఉంపుడుగత్తె
పాణిగృహీతి - అగ్నిసాక్షిగాఁ బెండ్లియా
దిన స్త్రీ - భార్య
పాతాళము - పాపులు చెందులోకము -
అధోలోకము

పాదపము - ప్రేక్షతో నీరు త్రాగునది -
చెటు

పాద్యము - కాళ్లు గడుగుకొనుట కగు
నీరు - నీరు

పానీయము - త్రాగదగినది - మంచినీరు
పాపజందెముల మేటి - పాములను జన్మి
దములుగాఁ గలవాఁడు - వినాయకుఁడు
పామరుఁడు - పాపము గలవాఁడు -
నీరుఁడు

పారణ - ఉపవాస ముండి మఱునాఁడు
ఘజించుట - భోజనము

పారదము - రోగమును అంతము చేయు
నది - పాదరసము

పారావారము - అంతులేని తీరముగలది -
సముద్రము

పారిజాతము - సముద్ర మధనమునఁ బుట్టి
నది - దేవవృక్షములలో నొకటి

పార్థివుఁడు - పృథివికి ప్రభువు - రాజు
పార్థుఁడు - పృథ (కుంతి) కుమారుఁడు -

అస్థునఁడు

పార్వతి - హిమవంతుఁడను, పర్వతునకు
కొమార్తె - శివుని భార్య

పాలకడలల్లుఁడు - పాల సముద్రమునకు
అల్లుడు - విష్ణువు

పాపకుఁడు - పాపనము చేయువాఁడు -
అగ్ని

పాశి - పాశము ఆయుధముగాఁగలవాఁడు -
వరుణుఁడు

పి

పికము - చాటున నుండి కూయునది -
కోకిల

పిత - కాపాడువాఁడు - తండ్రి
పితామహుఁడు - తండ్రులను బుట్టింపు

వాఁడు - బ్రహ్మ, తాత

పితృపతి - పితృ దేవతలకు రాజు -
యముఁడు

పినాకము - త్రిపురములను దహించు
నప్పుడు బాణ జ్వాలలు స్వర్గమును

గప్పినది - శివుని ఎల్లు

పినాకి - పినాక మను విల్లు కలవాఁడు -
శివుఁడు

పిశునుఁడు - అబద్ధమే అవయవముగాఁగల
వాఁడు - కొండెములు చెప్పవాఁడు

పీ

పీతాంబరుఁడు - పచ్చని వస్త్రము కల
వాఁడు - విష్ణువు

పీయూషము - పానముచేయ శ్రేష్ఠమైనది -
అమృతము

పు

పుంజుదాలుపు - కోడిపుంజును ధ్వజముగా
ధరించినవాఁడు - కుమారస్వామి

పుండరీకము - ప్రకాశించునది, మంగళకర
మైనది, శుభము కలుగఁ జేయునది -
అష్టదిగ్గజములలో నొకటి, తెల్లదామఱు,
తెల్లని గొడుగు

పుండరీకాక్షుఁడు - తెల్ల దామరల వంటి
కన్నులు కలవాఁడు - విష్ణువు
పుంశ్చలి - తనభర్తను వీడునది. అంకు
లాడి

పుంశ్చలీయుఁడు - పుంశ్చలి కుమారుఁడు
పుంసవనము - గర్భవతికిఁ బుత్రోదయము
కాలెనని చేయు కార్యము - శుభకర్మ
విశేషము

పుక్కిటి పురాణము - పనికిరాని పూర్వపు
కథ - నిరుపయోగమైనది

పుట్టమాలు - పుట్టయందుఁ బుట్టినవాఁడు -
వాల్మీకి

పుడమి తాలుపు - భూమిని ధరించిన
వాఁడు - రాజు, అదిశేషుఁడు, పర్వ
తము

పుణ్య భూమి - వింధ్య హిమాలయముల
మధ్య దేశము - పవిత్ర ప్రదేశము

పుత్రకామేష్టి - పుత్రుల కొఱకుఁ జేయు
యజ్ఞము - ఒక యాగము

పుత్రుఁడు - పున్నామ నరకము నుండి
తల్లిదండ్రులను రక్షించువాఁడు - కుమారుఁడు

పునుకదాల్పు - బ్రహ్మ కపాలమును
దాల్చినవాఁడు - శివుఁడు

పురంధరుఁడు - శత్రువులను భేదిం
చినవాఁడు - ఇంద్రుఁడు

పురంధ్ర - గృహమును ధరించునది -
ఇల్లాలు

పురాకృతము - పూర్వ జన్మమునఁ జేయఁ
బడినది - కర్మము

పురాణము - సర్గము, ప్రతి సర్గము,
వంశము, మన్వంతరుము, వంశాను
చరితము - అను ఐదు లక్షణములు
కలది - పురాతన చరిత్ర

పురుషుఁడు - ప్రాణులలో శ్రేష్ఠుఁడు
మనుష్యుఁడు

పురుషోత్తముఁడు - పురములలో శ్రేష్ఠుఁడు,
విష్ణువు

పురుహూతుఁడు - యజ్ఞములందు ప్రకట
మైన పిలుపు గలవాఁడు - ఇంద్రుఁడు

పురోభాగి - దోషములు స్వభావముగా
గ్రహించువాఁడు - దోషములను వెదకు
వాఁడు

పురోహితుఁడు - శాంతిక పౌష్టికాది కర్మల
యందు ముందుగా నుండువాఁడు, లేక
పురముయొక్క క్షేమాభివృద్ధిని గోరు
వాడు - శుభ శుభములు చేయించు
విప్రుఁడు

పులోమజ - పులోమునకుఁ బుట్టినది -
శబీదేవి

పులోమజిత్తు - పులోముని జయించిన
వాడు - ఇంద్రుడు

పుష్కరము - పోషించునది - నీరు

పుష్పకము - పుష్పాకారముగా నుండు
విమానము - కుబేరుని విమానము

పుష్పదంతము - పుష్పాకారముగా నుండు
దంతములు కలది - అష్టదిగ్గజములలో
నొకటి

పుష్పవంతులు - పుష్పమువలె కాంతిగల
వారు - సూర్య చంద్రులు

పుష్పవతి - ఋతుమతి-విహస్పయైనది

పుశిందుడు-తన భాషకంటె నితర భాష
నెఱుంగనివాడు - చందాలులలో నొక
జాతివాడు

పూబోడి - పూవువలె మృదువైన శరీ
రము కలది-స్త్రీ

పూలముడుపు - గర్భిణీకి జేయించు నొక
శుభకార్యము-పుష్పధారణము

పూర్వదేవులు-పూర్వమందు దేవదత్తవియం
దున్నవారు - రక్కసులు

పు

పృథివి - పృథు చక్రవర్తిచే జక్క-గాఁ
జేయఁబడినది - భూమి

పుష్పదక్షుడు - జల భిందువులను వాహన
ముగా గలవాడు - వాయుదేవుడు

పే

పేశలుడు - అన్నిటియందు సమర్థుడైన
వాడు - నేర్పరి

పా

పానర్పవుడు - మాటుమనువుదాని కుమూ
రుడు - పుత్రభేదము

పాలస్త్యుడు-పులస్త్యుని వంశమందు జనిం
చినవాడు-కుబేరుడు, రావణుడు

పాలోములు - మారీచునకు పులోమకు
జనించినవారు - రాక్షసులు

ప్ర

ప్రపంపనుడు - మిగుల కదలించువాడు-
వాయుదేవుడు

ప్రవేతనుడు - మంచి మనస్సు కలవాడు-
పరుణుడు

ప్రజాపతి - ప్రజలకు రాజు - బ్రహ్మ

ప్రతీచి - సూర్యుడు అస్తమించు
దిక్కు - పడమర

ప్రత్యర్థి - ప్రతికూలము చేయువాడు-
శత్రువు

ప్రత్యూషము - రాత్రిని బోదోలునది-
ఉదయము

ప్రద్యుమ్నుడు - ఎక్కువ బలశాలి -
 మన్మథుడు
 ప్రద్యోతనుడు - మిగుల ప్రకాశించు
 వాడు-సూర్యుడు
 ప్రసోత్రుడు - మనుమని కుమారుడు-
 ముని మనుమడు
 ప్రవీణుడు - అన్నిటిని దెలిసినవాడు-
 నేర్పరి
 ప్రళయము - జగము దీనియందు అంత
 మొందును - యుగనంది
 ప్రాకృతుడు - పుట్టినప్పటి యట్ల నుండు
 వాడు - అల్పుడు
 ప్రాచి - సూర్యుడు దుదయించు దిక్కు-
 తూర్పు
 ప్రాజ్ఞుడు - మిగుల ప్రజ్ఞ కలవాడు-
 బుద్ధిశాలి
 ప్రాణము-జీవింపజేయునది- దేహమందలి
 ఒక వాయువు
 ప్రాయశ్చిత్తము - పాపము పోవుటకు
 చేయు నొక కర్మము - శిక్షభేదము
 ప్రాలేయము - శరత్కాలాంత మందు
 వచ్చునది - మంచు

పి

ప్రియుడు - ప్రేమించువాడు - భర్త
 (మగడు)

ఫ

ఫణి - పడగ గలది - పాము

ఫా

ఫాలనేత్రుడు - చొసట గన్ను గల
 వాడు - శివుడు

బి

బంభరము - “భం” అను ధ్వని
 భరించునది - తుమ్మెద

బకవ్యాసము - కొంగ కొలని యొడ్డున
 మత్స్యాదులు పట్టుకొనుటకై చేయు
 జపము - దొంగ జపము, కపటము

బర్హిర్మాఖలు - అగ్నియే ముఖముగా-
 గలవారు - దేవతలు

బర్హిశ్శుష్మ - దర్పబలముగా గలవాడు -
 అగ్నిదేవుడు

బలభద్రుడు - బలముచే శ్రేష్ఠమైనవాడు-
 బలరాముడు

బలసాదనుడు - బలాడను రాక్షసునకు
 విరోధి - ఇంద్రుడు

బలాహకము-బలము వీడునది, మబ్బు

బలిధ్వంసి - బలిచక్రవర్తిని ధ్వంసము
 చేసినవాడు - విష్ణువు

బలుడు - బలశాలి - బలరాముడు

బా

బాదబము - ఆడుగుట్టము ముఖమం
 దుండునది - బడబాగ్ని
 బాదరాయణుడు - రేగు వనమునం
 దుండువాడు - వ్యానుడు
 బాధ - దీనిచే గలత పెట్టఁజేయుదురు -
 శరీరబాధ
 బాలతంత్రము - స్త్రీ గర్భ విషయమగు
 నది - ఒక శాస్త్రము
 బాలికుడు - తన గౌరవమును బోగొట్టు
 కొనువాడు - బుద్ధిహీనుడు
 బాహుజుడు - బ్రహ్మ యజ్ఞములందుఁ
 బుట్టినవాడు - క్షత్రియుడు
 బాహులేయుడు - ఆర్గురు తల్లుల కుమా
 రుడు - కుమారస్వామి

బి

బిదాలము - హూపికములను బేదించునది -
 సిల్లి
 బిత్తిరిజింక తాంపు - అందమగు జింకను
 దాల్చినవాడు - చంద్రుడు

బు

బుధుడు - అన్నిటిని దెలిసినవాడు -
 పండితుడు
 బుద్ధి - దీనిచే మంచి నెడ్డలు తెలియ
 నగును - తెలివి

బృ

బృందము - కూర్చబడినది - గుంపు
 బృందారకులు - మంచి నముదాయము
 కలవారు - దేవతలు
 బృహద్బానుడు - గొప్పకిరణములు కల
 వాడు - సూర్యుడు
 బృహస్పతి - దేవతలకు మంత్రములకు
 ప్రభువు - గురువు

బ్ర

బ్రహ్మ - ప్రజలను బుట్టించువాడు -
 సృష్టికర్త

బ్రా

బ్రాహ్మ - బ్రహ్మ ఛార్య - సరస్వతి

భ

భగిని - పెండ్లికాలమందు శ్రేయస్సు
 కలది - తోడబుట్టిన స్త్రీ
 భద్రాశనము - మణులు, రత్నములు
 తాపిన రాజాసనము - సింహాసనము
 భరద్వాజము - భరద్వాజమర్షిచే సృజింపఁ
 బడినది - పక్షి
 భర్గుడు - మన్మథుని జయించినవాడు -
 శివుడు
 భర్త - భరించువాడు - మగడు

భల్లూకము - పురుగులను జంపునది -
 ఎలుగుగొడ్డు
 భవనము - బిడ్డలు దీనియందు జనిం
 తురు - గృహము
 భవాని - ఈశ్వరుని భార్య - పార్వతి
 భాగినీయుడు - తోఁబుట్టువు కొడుకు -
 మేనల్లుడు

భా

భాగీరథి - భగీరథునిచే భూమికిఁ గొని
 రాఁబడినది - గంగానది
 భానుఁడు - ప్రకాశించువాడు - సూర్యుడు
 భానుమంతుడు - కిరణములు కలవాడు -
 సూర్యుడు
 భారతి - భూమికి భరతమునిచేఁ దేఁబడి
 నది - సరస్వతి
 భార్గవుడు - భృగు సంతతియందుఁ బుట్టిన
 వాడు - శుక్రుడు
 భార్య - భరింపఁబడునది - ఆలు
 భావుకుడు - తోడబుట్టువు మగఁడు - బావ
 మఱిది
 భాస్కరుడు - కాంతి గలిగించువాడు -
 సూర్యుడు

భీ

భీత్తి - భేదింపఁబడునది - గోడ

భీ

భీముడు - భయము గలిగించువాడు -
 ధర్మరాజుయొక్క తమ్ముడు
 భీముడు - లోకములకు భీతి గలిగించు
 వాడు - శివుడు
 భీష్మసువు - భీష్మునిగన్న తల్లి - గంగానది

భు

భుజంగపుక్కు - పాములను భుజించునది -
 నెమలి
 భుజగము - వంకరగాఁ బోవునది - పాము
 భువనము - అన్నిటిని గలిగించునది -
 నీరు

భూ

భూజము - భూమియందుఁ బుట్టినది -
 వృక్షము
 భూజాని - భూమిని భార్యగాఁ గలవాడు -
 రాజా
 భూతి - విస్తారముగాఁ గలిగించునది -
 ఐశ్వర్యము
 భూతేశుడు - ప్రమథ గణమునకు అధి
 పతి - శివుడు
 భూదేవుడు - బ్రహ్మ వర్చసముచేఁ
 బ్రకాశించుచు భూమికి దేవతవలె
 నుండువాడు - బ్రాహ్మణుడు

భూధరము - భూమిని ధరించునది - పర్వ
తము

భూమి - నీటివలన జనించినది - ధరణి

భే

భేకము - పామువలన భయము నొందు
నది - కప్ప

భై

భైషజ్యము - దీనిచేత చికిత్సఁ జేయు
దురు - మందు

భో

భోగి - పడగ గలది - పాము

భౌ

భౌముడు - భూమియందుఁ బుట్టినవాడు -
నరకాసురుడు - అంగారకుడు

భ్ర

భ్రమరము - ఎల్ల పుడు తిరుగుచుండునది -
తుమ్మెద

భ్రా

భ్రాతృవ్యుడు - తోడఁబుట్టినవాని కుమా
రుడు - కుమారుడు

భ్రు

భ్రుకుంకుడు - స్త్రీ పాత్రనుదాల్చి ఆడెడు
వాడు - నటకుడు

మ

మండనము - దీనిచే నలంకరింపఁబడును -

సౌమ్మ

మండుకము - చెఱుపులందు శోభిల్లునది -

కప్ప

మండోదరి - పలుచని పొట్టకలది - రావ

ణుని భార్య

మంత్రి - రహస్యముగా నాలోచనముఁ

జెప్పువాడు - రాజతంత్రజ్ఞుడు

మందాకిని - మందముగా, వంకరగాఁ బ్రవ

హించునది - గంగానది

మందారము - స్తుతింపఁబడునది - దేవలో

కప్ప చెట్టు

మందిరము - సంతోషమును, నిద్రాది

సౌఖ్యమును గలిగించునది - గృహము

మంద్రము - మెల్లగాఁ బలుకఁ బడునది -

ఒక స్వరము

మకరధ్వజుడు - మొసలి ధ్వజముగాఁ గల

వాడు - మన్మథుడు

మఘవుడు - యజ్ఞములందు పూజింపఁ

బడువాడు - ఇంద్రుడు

మతంగజము - మతంగుడను ఋషివలన
 జనించినది - ఏనుగు
 మత్తకాళి - మదము లేకయే మదము
 స్పృష్టు ప్రకాశించినది - శ్రీ
 మదనుడు - మదము గలిగించువాడు -
 మన్మథుడు
 మదిర - మదము కలిగించునది - కల్లు
 మద్యము - మత్తు (మదము) గలిగించు
 నది - కల్లు
 మధుకరము - పూదేనెను గలిగించునది -
 తుమ్మెద
 మధువు - తీపికలది - తేనె
 మధువము - తేనెను త్రాగునది - తుమ్మెద
 మధురిపువు - మధువు అను రాక్షసునకు
 విరోధి - విష్ణువు
 మధు వ్రతము - పూదేనెను మాత్రము
 త్రాగుటయే వ్రతముగాగలది - తుమ్మెద
 మధుసూదనుడు - మధువును రాక్షసుని
 జంపినవాడు - విష్ణువు
 మధ్యమ - నడి వయస్సు గలది - యౌవన
 వతి
 మధ్యమము - ఏడు స్వరములకు మధ్య
 నుండునది - ఒక స్వరము
 మనసిజుడు - మనస్సునందు ఉదయించు
 వాడు - మన్మథుడు
 మనీష - అన్నిటిని తెలిసికొను బుద్ధి - తెలివి
 మనీషి - మనీష (బుద్ధి) గలవాడు - వండి
 తుడు

మనుజులు - మనువువలన - బుట్టినవారు
 మనుష్యులు
 మనుష్యధర్మము - మనుష్యాచారములు కల
 వాడు - కుబేరుడు
 మనోరమము - మనస్సునకు ఇష్టమగునది -
 ఇష్ట వస్తువు
 మనోహరము - మనస్సును హరించునది -
 మనస్సునకు ఇష్టమైనది
 మన్మథుడు - మనస్సును గలచువాడు -
 మన్మథుడు
 మయువు - కామరూపము గలవాడు -
 కిన్నరుడు
 మయూఖము - ఏకటిని బోగొట్టునది -
 కిరణము
 మయూరము - పాములను హింసించునది -
 నెమలి
 మరుతేజ - మన్మథుని వాహనము - చిలుక
 మరుత్తు - ఇతనిచే లోకము మృతిపొందును
 వాయుదేవుడు
 మరుత్తస్త్వరుడు - దేవతలు కలవాడు -
 ఇంద్రుడు
 మరుత్సఖుడు - వాయుదేవుని స్నేహితుడు -
 అగ్నిదేవుడు
 మర్త్యులు - మృతిని బొందువారు - నరులు
 మహానసము - ఎక్కువ ఉపకరణములు
 కలది - వంటయిల్లు

మహాశయుఁడు - గొప్ప మనస్సు కలవాఁడు -

ఉదారుఁడు

మహాసేనుఁడు - గొప్ప సేనగలవాఁడు -

కుమారస్వామి

మహిష వాహనుఁడు - దున్నపోతు వాహ

నముగా గలవాఁడు - యముడు

మహిషి - పూజార్హురాలు - పల్లవుదేవి

మహిళ - ఆదరింపఁబడునది - స్త్రీ.

మహీశ్రము - ఘోషిని ధరించునది - పర్వ

తము

మా

మాగధుఁడు - వంశ వీర్యాదులు పొగడి

జీవించువాఁడు - సేవకుఁడు

మాతంగము - మతంగ ఋషివలనఁ బుట్టి

నది - ఏనుగు

మాతంగుఁడు - మతంగ సంతతిలోని

వాఁడు - మాలవాఁడు

మాత - గర్భము ఈమె యందుండును -

తల్లి.

మాతలి - సారధ్యముల నెఱింగినవాఁడు -

ఇంద్రుని సారథి

మాతామహుఁడు - తల్లి తండ్రులు - తాత

మాతులని - మేనమామ భార్య - అత్త

మాతులుడు - తల్లితోఁబుట్టినవాఁడు -

మేనమామ

మాతులేయుఁడు - మేనమామకు కుమా

రుఁడు - బావమరది

మాతృష్వసేయుఁడు - తల్లితోఁబుట్టు కుమా

రుఁడు

మాధవుఁడు - లక్ష్మీదేవిభర్త - విష్ణు

మూర్తి

మాధుకరము - పూవులందలి తేనెను

తుమ్మెదలు గ్రహించునట్లు గృహస్థు

లిండ్లలో వటువులు భిక్షమెత్తుట -

భిక్షము

మానవుఁడు - మనువు సంతతివాఁడు -

నరుఁడు

మానిని - ప్రణయ కోపముకలది - స్త్రీ

మానుషుఁడు - మనువు సంతతివాఁడు -

నరుఁడు

మామమామ - మామయగు సముద్రునకు

మామ - విష్ణువు

మారుఁడు - విరహాల బాధించువాఁడు -

మన్మధుఁడు

మారుతము - జగతిని మృతి బొందించు

వాఁడు - వాయుదేవుఁడు

మారుతి - వాయుదేవుని కుమారుఁడు -

భీముఁడు - హనుమంతుఁడు

మార్జాలము - ఎలుకలఁబట్టుదు, నిల్లు పరి

శుభ్రముచేయునది - సిల్లి

మి

మింటిచూలి - ఆకాశమున బుట్టినవాడు -
 వాయుదేవుడు
 మిత్రుడు - సర్వ ప్రాణులయెడ స్నేహ
 స్వభావుడు - స్నేహితుడు, సూర్యుడు
 మిథునము - కూడియుండుట - శ్రీ పురు
 షుల జంబ
 'మీనకేతనుడు - చేప తెక్కి - ము కలవాడు -
 మన్మథుడు

ము

ముక్కంటి - మూడు కన్నులు కలవాడు -
 శివుడు
 ముకురము - అలంకరించుకొనుటకు దగి
 నది - అద్దము
 ముక్తి - ఆత్మను శరీరేంద్రియములనుండి
 విడిపించునది - మోక్షము
 ముగ్ధ - యౌవనము కలది - 16 ఏండ్లకు
 మించని శ్రీ
 ముదిరము - దీనివలన రైతులు పైరు
 పెట్టి సంతోషింతురు - మేఘము
 ముముక్షువు - ముక్తినింద ఇచ్చ గల
 వాడు (ముక్తుడు)
 ముమూర్షువు - మరణింప నిచ్చగలవాడు

మూరారి - మురుడను రాక్షసునికి విరోధి -
 విష్ణువు
 ముసలి - రోకలిని ఆయుధముగా గల
 వాడు - బలరాముడు

మూ

మూకుడు - వాగ్వాప్యపారము వీనిచే బద్ధమై
 యుండునది - మూగవాడు
 మూర్ఖము - శరీరావయవములలో ఎత్తై
 నది - తల
 మూలతోడు - కోణమందుండెడు రాజు -
 నిర్భతి
 మూషికము - అన్నాదులను దొంగిలించు
 నది - ఎలుక

మృ

మృగయ - మృగములను వెదకుట -
 వేట
 మృగాంకుడు - లేడిని గుర్తుగా గల
 వాడు - చంద్రుడు
 మృగేంద్రము - మృగములలో శ్రేష్ఠ
 మైనది - సింహము
 మృడాని - మృదునిభార్య - పార్వతి
 మృదుడు - భక్తులను సంతోషపెట్టు
 వాడు - శంకరుడు

మృతాశము - భక్తింపఁ బడునది - తామర
తూడు

మృత్యుంజయుఁడు - యముని జయించిన
వాఁడు - శివుఁడు
మృదంగము - చుట్టి అంగముగా గలది
మద్దెల

మే

మేఖల - మొలయందుంచఁబడునది -
మొలనూలు

మేఘము - తడుపునది - పబ్బు
మేఘవాహనుఁడు - మేఘములు వాహన
ములుగాఁ గలవాఁడు - ఇంద్రుఁడు
మేదిని - మఘకైటభుల మేదస్సుచేఁ దడు
వఁబడినది - ఘామి

మేధ - అనుభవంపఁదగినది, సంగతము
లగునది - దారణాశక్తిగలబుద్ధి

మేధస్సు - మెఱుంగై యుండునది -
మెదడు

మేనకాత్మజ - మేనకయొక్క కొమార్తె -
పార్వతి, శకుంతల

మేషము - ఎదుటి పొట్టెలుతో పోల్చాడు
నది - గొట్టె

మై

మైధునము - ఆలుమగల కూడిక - రతి

మో

మోక్షము - జీవుని శరీరాంగములు విడిచి
పెట్టుట - ముక్తి

య

యక్షరాట్టు - యక్షులకు రాజు. కుబేరుఁడు
యజ్ఞము - దేవతల పూజించుట - యాగము
యక్షుఁడు - పూజనీయుఁడు - కుబేరుఁడు
యమున - యమునితోఁబుట్టవు - ఒక
నది. [సూర్యుని పుత్రిక]
యశస్సు - దిక్కులకు వ్యాపించునది - కీర్తి

యా

యాగము - దేవతలఁబూజించుట - యజ్ఞము
యాచకుఁడు - అడిగికొనువాఁడు - అర్థి
యామిని - జాములు కలది - రాత్రి

యో

యొగళము - ఒకటితో నొకటి చేరియుం
డుట - జంబ

యొద్దము - యోధులచేఁబోరఁ బడునది
పోరు

యొవతి - ముప్పదేండ్లకు లోబడినది
యొవనవతి

యూ

యూషము - యాగపశువును జెక్కుటకు
నాటినకొయ్య - కొఱత కొయ్య

యో

యోష - పురుషునితోఁ గలియునది - శ్రీ

ర

రంభోరు - అరటి తూండ్ల వంటి తొడలు

కఱది - సొందర్యవతియగు శ్రీ

రజకుఁడు - వస్త్రములకు వన్నెగలిగించు
వాఁడు - చాఁకలి

రజస్వల - రజస్సుకలది - బహిష్కయైనది

రజతము - రాగిని రంజింపజేయునది -
వెండి

రత్నిస్కరుఁడు - శ్రీలను రహస్యముగాఁ
జెఱచువాఁడు - జారుఁడు

రత్నగర్భుఁడు - రత్నములు గర్భమందుఁ
గలవాఁడు - సముద్రుఁడు, కుబేరుఁడు

రత్నాకిరము - రత్నములకు ఉనికి వట్టు -
సముద్రము

రదనము - దీనిచే భక్త్యములు నమలఁ
బడును - దంతము

రమ - రమింపజేయునది - లక్ష్మి

రమణి - నాధుని రమింపజేయునది - శ్రీ

రవి - సుతింపబడువాఁడు - సూర్యుఁడు

రసన - దీనిచే రుచి చూడబడును -
నాలుక

రసవాదము - పాదరసమును గట్టి బంగారు
చేయు విద్య - రససిద్ధి

రసాతలము - అదోలోకము - పాతాళము

రక్షస్సులు - జంతువులను రక్షించువారు -
విభీషణులు

రా

రాఘవుఁడు - రఘువంశీయుఁడు - శ్రీరా
ముఁడు

రాఘికనెక్కు - రాయరౌతు - చిలుక వాహ
నముగాగల రాజు - మన్మథుఁడు

రాజరాజు - యక్షులకు రాజు - కుబేరుఁడు

రాజరాజు - రాజులకు రాజు - దుర్యోధ
నుఁడు

రాజన్యుఁడు - రాజుయొక్క - సంతతిలోని
వాఁడు - క్షత్రియుఁడు

రాజన్వర్తరము - మంచి రాజుగల దేశము

రాజనము - రజోగుణమువలనఁ గలిగినది -
అహంకారము

రాజహంస - ఎఱ్ఱని ముక్కు, కాళ్లకలిగి,
తెల్లగానుండునది - హంసలలో శ్రేష్ఠ

మైనది

రాజీవము - రాజును(చంద్రుని) అనుసరించి

జీవించునది - తామర

రాజ్యము - పరిపాలనకు లోబడినది -

రాష్ట్రము

రాట్ట - ప్రకాశించువాడు - భూమిని పరిపాలించువాడు - రాజు

రాత్రి - చంద్రుడు - రాత్రులందు సంచరించువాడు - రాక్షసుడు

రాత్రి - సౌఖ్యము గూర్చునది - రేయి

రామ - గీతాలయందు నేర్చుగలదై

రమించునది - స్త్రీ

రామాయణము - శ్రీరామునివర్ణిత దేలుపు

నది - పవిత్ర గ్రంథము

రావణుడు - ప్రజలను మొఱబెట్టించు

వాడు - లంకకు రాజు

రాష్ట్రీయుడు - రాజాభ్యంతోబుట్టువు -

రాజు బావమఱది

రి

రిపుడు - సేనలనుగూర్చుకొని దండెత్తు

వాడు - విరోధి

ర్ష

రుద్రాణి - రుద్రుని భార్య - పార్వతి

రుద్రుడు - విరోధుల దుఃఖపెట్టువాడు -

ఈశ్వరుడు

రూ

రూపాజీవ - రూపముతో జీవనముగడుపు

కొనునది - వేశ్య

రే

రేఖేడు - రాత్రికి అధిపతి - చంద్రుడు

రేవ - గంతులతోఁ బ్రవహించునది -

నర్మదా నది

రో

రోమంధము - గొడ్ల చర్మితచరణము -

నెమరువేయుట

రోమకుడు - దేహముపై నిడుపైన

వెండ్రుకలు కలవాడు - ఒకముని

రోలంబము - పూవులదాపున మ్రోతపెట్ట

నది - తుమ్మెద

రా

రాహిణీయుడు - రాహిణీదేవి కుమారుడు - బలరాముడు

తై

తైల్లమాలు - తైలనందు జనించినవాడు -

కుమారస్వామి

ల

లంబోదరుడు - వ్రేలాడు పొట్టగలవాడు -
 వినాయకుడు
 లక్ష్మి - సర్వము జూచునది - విష్ణుని భార్య
 లయ - నృత్యగీతాదులు కలది - తాళము
 లలాటము - దీనిపై ముంగురులు వ్రేలాడు
 చుండును - నొసలు
 లవణాకరము - ఉప్పునకు ఉనికిపట్టు -
 సముద్రము

లా

లాస్యము - క్రీడించునది - ఆట

లి

లిపికారుడు - వ్రాతనుజేయువాడు - లేఖ
 కుడు

లీ

లీలామనుష్యుడు - మనుష్యాకారముతో -
 గనబడువాడు - దేవుడు

లో

లోకబాంధవుడు - ప్రపంచమునకు
 బంధువు - సూర్యుడు

లోకమాత - లోకములకన్నిటికి తల్లి -

లక్ష్మి

లోకేశుడు - పదునాల్గు లోకములకు అధి
 పతి - బ్రహ్మ
 లోహితాశ్వడు - ఎఱ్ఱని గుఱ్ఱములు గల
 వాడు - అగ్నిదేవుడు

వ

వంద్యుడు - నమస్కారము జేయదగిన
 వాడు - పూజ్యుడు

వంశము - అందఱిచే ప్రశ్నింపబడునది -
 కులము

వంశము - అందఱిచే నాశ్రయింపబడునది -
 వెదురు

వచనము - పలుకబడినది - పదములు -
 పలుకు

వజ్ర - వజ్రాయుధము కలవాడు -
 ఇంద్రుడు

వత్సలుడు - ప్రేమకలవాడు - దయాశాలి
 వధువు - పురుషునిచే వహింపబడునది - స్త్రీ

వనజము - నీటిలోబుట్టినది - తామర

వననిధి - నీటికి ఉనికిపట్టు - సముద్రము

వనమాలి - పుష్పమాలికగలవాడు -
 విష్ణువు

చనరుహము - నీటియందుబుట్టినది -

తామర

వనిత - పురుషునిబొందునది - స్త్రీ

వనివకుడు - యాచించువాడు - యాచకుడు

వప్రక్రీడ - వీనుగలు భూమిని దంతము

లతో గోరాడెడి ఆట - క్రీడావిశేషము

వరవర్ణిని - శ్రేష్ఠమైన చూపకలది -

ఉత్తమ స్త్రీ

వరాహము - శ్రేష్ఠమైన పైరును జెఱచునది - అడవిపంది

వరుణుడు - ఒనులచే వరములుకోరఁబడువాడు - పడమటిదొర

వర్ణము - విడువదగినది - దోషమగు కాలము

వర్షాశువు - వర్షాకాలమందుఁ బుట్టునది - కప్ప

వర్షాశనము - ప్రభువులు కవులకు పండితులకు సంవత్సరమునకొకసారి ఇచ్చు

ధనము - బహుమతిద్రవ్యము

వలరాజు - వలపులకు రాజు - మన్మథుడు

వలిమొలక - గాలికొడుకు - ఆంజనేయుడు

వల్లవుడు - ధైర్యమును వదలినవాడు - గొల్లవాడు

వల్లెత్రాడుదాల్చు - పాశమును ధరించినవాడు - పరుణుడు

వశీకరణము - మందుమాకులచే నితరుల

స్వాధీనముచేసికొనుట - తంత్రము

వషట్కృతము - అగ్నియందు వేల్వఁబడినది - హవిస్సు

వసుంధర - ద్రవ్యమును ధరించినది - ధరణి

వసుదేవుడు - ధనముచేఁ బ్రకాశించువాడు - కృష్ణుని తండ్రి

వసుధ - ద్రవ్యాదులను ధరించునది - భూమి

వసుమతి - ధనము దీనియందుఁగలదు - భూమి

వసువు - ప్రభులిండ్లయందుండునది - ధనము

వసువులు - ఎల్లప్పుడు కూడుకొనియుండు గణదేవతలు - అష్టవసువులు

వస్త్రయోనులు - వస్త్రము ఉత్పత్తికి గారణములు - నార, కాయ, పురుగు,

వెండ్రుకలు (ఉన్ని) మున్నగునవి

ఁపి - దేవతలకు హవ్యమునుబొందించువాడు - అగ్నిదేవుడు

వా

వాఁకతాలుపు - గంగను ధరించినవాడు - శివుడు

వాక్యము - పలుకుటకుఁ దగినది - పదముల
సముదాయము

వాగీశుఁడు - వాక్కులకు ప్రభువు - బృహ
స్పతి

వాగ్మి - వాతూర్యముగా మాట్లాడువాఁడు -
వక్త

వాఙ్మూలము - వాక్కు ద్వారా సాక్షులు
చెప్పినది - సాక్ష్యము

వాచంయముఁడు - వాక్కు నియముగాఁ
బలుకువాఁడు - ముని

వాచస్పతి - వాక్కులకు పతి - బృహస్పతి

వాచాఘోషుఁడు (వాచాఘోషుఁడు) - నిరుపయోగ
ముగా మాట్లాడువాఁడు - వదరుబోతు

వాజపేయము - సురత్రాగఁబడు యజ్ఞము -
యోగ విశేషము

వాజి - వేగముకలది - గుఱ్ఱము

వాణి - చక్కగాఁబలుకునది - సరస్వతి

వాతాయనము - గాలిపచ్చటకు మార్గము -
కిటికి

వాతిబియ్యము - పీనుగు నోటిలో వేయు
బియ్యము - దహనసంస్కారవిశేషము

వాతుఁడు - ఎల్లపుడు వీచువాఁడు - వాయు
దేవుఁడు

వాత్సల్యము - పుత్రాదులయెడ దయ -
వత్సలత

వానరము - నరుని ఆకృతిగా నుండునది -
కోతి

వామ - రమ్యమైనది - కాంత

వామదేవుఁడు - వామభాగమందు భార్యను
గలవాఁడు - శివుఁడు

వామనము - అందముగా పొట్టిగా నుండు
నది - దిగ్గజములలో నొకటి

వామనుఁడు - పొట్టివాఁడు - గుఱ్ఱారి

వామలోచన - అందమగు కిన్నులుకలది -
స్త్రీ

వాయుసారాతి - కాకికి విరోధి - గుడ్లగూబ

వాయువు - ఎల్లపుడు వీచునది - వాయు
దేవుఁడు

వాయుఁఖుఁడు - గాలికి స్నేహితుఁడు -
అగ్నిదేవుఁడు

వారణము - ఇతర బలమును వారించునది -
వీనుఁగు

వార స్త్రీ - ఎల్లరకు స్వాధీనురాలై యుండు
నది - వేశ్య

వారిజము - నీటియందుఁ బుట్టినది -
పద్మము

వారిదము - నీటిని ఇచ్చునది - మేఘము

వార్తావహుఁడు - వృత్తాంతమును దీసి
కొని పోవువాఁడు - సందేశహరుఁడు

వార్ధకము - వృద్ధభావము - ముసలి తనము

వార్ధి - నీటికి స్థానము - సముద్రము
 వాలుగంటి - పొడవైన కన్నులు కలది -
 త్రీ
 వల్లభ్యము - భర్తయెడఁ జూపునది - భావ
 విశేషము
 వానవుడు - రత్నములు కలవాడు -
 ఇంద్రుడు
 వాసకనజ్జక - అలంకరించుకొని, పడక
 టింటి దగ్గఱ భర్తకై వేచియుండు
 నది - నాయకాభేదము
 వాసుకి - రత్నములనుపైఁ గలవాడు -
 సర్పరాజు
 వాసుదేవుడు - పసుదేవుని కుమారుడు -
 విష్ణువు
 వాహిని - వాహములు [గుడ్డుములు] కలది -
 పైన్యము
 వాహిని - ప్రవహించునది - నది

వి

వికస్వరము - వికసించు స్వభావము
 కలది - వికాసము
 విక్లబుడు - భయముచే కాళ్లు నేతులు వణ
 కించువాడు - పిటికిపంద
 విగ్రహము - విశేషముగా నాత్మచే
 గ్రహింపఁబడునది - శరీరము

విఘ్నరాజు - విఘ్నములకు రాజు - వినా
 యకుడు
 విఘ్నేశ్వరుడు - విఘ్నములకు అధిపతి -
 వినాయకుడు
 విచక్షణుడు - విశేషముగా బరిశీలించు
 వాడు - విద్వాంసుడు
 విజిగీషుడు - జయింప విచ్ఛగలవాడు -
 జయేచ్ఛగలవాడు
 వితరణము - దీనివలన నరకమును దరిం
 తురు - దానము
 విత్తము - పొందఁబడునది - ధనము
 విదూషకుడు - ఇతరులను విశేషముగా
 దూషించువాడు - శృంగార నాయక
 మిత్రులలో నొకడు
 విద్యాధరులు - అంజనాది విద్యలు నేర్పిన
 వారు - దేవతా భేదము
 విద్వాంసుడు - అన్నియు నెఱింగినవాడు -
 పండితుడు
 విధాత - సర్వము గలిగించువాడు -
 బ్రహ్మ
 విధి - అన్నిటిని విధించు వాడు - బ్రహ్మ
 విధువు - విరోధులను బాధించువాడు -
 విష్ణువు
 విధువు - చీకటిని బోగొట్టువాడు -
 చంద్రుడు

వినాయకుడు - తనకు నిరత ప్రభువులేని
 వాడు - విఘ్నేశ్వరుడు
 వినాయకుడు - పక్షిలకు నాయకుడు -
 గరుత్మంతుడు
 విపణి - వస్తువుల విక్రయ స్థలము -
 అంగడి
 విప్రలబ్ధి - సంకేత స్థలమున నాయకుని
 గానకపోయి చింతించిన నాయక -
 నాయకాభేదము
 విప్రుడు - తన్ను ఇతరుని విశేషముగాఁ
 బాపమునుండి రక్షించువాడు - బ్రాహ్మ
 ణుడు
 విబుధులు - చాల నెఱింగినవారు - దేవతలు
 విభావరి - సూర్యకాంతిని గెప్పునది -
 రాత్రి
 విభావనుడు - ప్రకాశము ధనముగా గల
 వాడు - అగ్నిదేవుడు
 విభూతి - విస్తారముగాఁ గలిగించునది -
 ఐశ్వర్యము
 విభూషణము - అలంకరింపఁబడునది -
 ఆభరణము
 విభ్రమము - శ్రీల వచన భూషణ వివర్యా
 సరూపమైనది - శృంగార చేష్టావిశే
 షము
 విమానము - ఆకాశమున టోవునది, గమన

మందు పక్షి ననుసరించునది - దేవతా
 రధము
 వియత్తు - ఎడతెగనిది - అకాశము
 విరించి - భూతముల సృజించువాడు -
 బ్రహ్మ
 విరూపాక్షకుడు - సూర్యులంద్రాగ్నులను
 విరూప సేత్రములు కలవాడు - శివుడు
 విలాసము - శ్రీ ప్రియుని జూచి నప్పుడు
 చేయునది - శృంగార చేష్టావిశేషము
 విశల్యకరణి - విఠిగిన ఎముకలను అతి
 కించునది - ఓషధి విశేషము
 విశాఖుడు - విశాఖా నక్షత్రమందుఁ
 బుట్టినవాడు - కుమారస్వామి
 విశ్వంభర - సమస్తమును భరించునది -
 భూమి
 విశ్వంభరుడు - సమస్తమును భరించు
 వాడు - దేవుడు
 విశ్వకేతుడు - అంతట వ్యాపించు ప్రకా
 శముగల టెక్కము కలవాడు -
 మన్మథుడు
 విశ్వామిత్రుడు - ప్రపంచమునకు
 మిత్రుడు - ఒక రాజర్షి
 విషధరము - విషమును ధరించినది -
 పాము
 విషధరము - నీటిని ధరించినది - మేఘము

ఉష్ణరక్తవుడు - దర్శముడివంటి చెవులు
 కలవాడు - విష్ణువు
 విష్ణుపదము - విష్ణునకు స్థానము -
 ఆకాశము
 విష్ణునది - విష్ణుపాదముఁబుట్టినది - గంగా
 నది
 విష్ణువు - విష్ణుమనందంతటను వ్యాపించు
 వాడు - విష్ణుమూర్తి
 విష్ణుకేసుడు - అంతటను వ్యాపించిన
 నేనగలవాడు - విష్ణువు
 విహంగము [విహంగము] ఆకాశమునఁ
 బోవునది - పక్షి
 విహంగము - దీనియందు విశేషముగా
 నన్నియు సంచరించును - ఆకాశము
 విహ్వలుడు - భయ భోకాదులచే తన
 యవయవములవలనకుంచువాడు - పిఠికి

వీ

వీణ - దీనియందు స్వరము పుట్టును -
 వాద్యవిశేషము
 వీతిహోత్రుడు - హవిస్సు అన్నముగా
 గలవాడు - అగ్నిదేవుడు
 వీరభద్ర వక్త్రము - మిగుల విశాలమైనది -
 మిక్కిలి పెద్ద వక్త్రము
 వీరముష్టి - వైశ్యుల యాచించుచు జీవించు
 నొక తెగవాడు - భిక్షకుడు

వీరమాత - వీరునిగన్నది - వీరవనిత

వృ

వృకోదరుడు - తోడేలు వంటి పొట్ట
 కలవాడు - భీముడు
 వృత్తాంతము - అనువర్తించుచు వచ్చు
 వృత్తాంతము కలది - విషయము
 వృద్ధశ్రవుడు - వృద్ధులగు బృహస్పతి
 మున్నగు వారివలన వినువాడు -
 ఇంద్రుడు
 వృద్ధ్యాజీవుడు - వడ్డివలన జీవించువాడు -
 వ్యాపారి
 వృషధ్వజుడు - ఎద్దు ధ్వజము కలవాడు -
 శివుడు
 వృత్రహారుడు - వృత్రాసురుని సంహ
 రించినవాడు - ఇంద్రుడు
 వృష్టి - తడుపునది - వాన
 వృషభవాహనుడు - ఎద్దు వాహనముగా
 గలవాడు - శివుడు

వె

వెడలివ్తుడు - తేలిక విల్లుకలవాడు -
 మన్మథుడు

వెన్నుడు - అంతట వ్యాపించినవాడు -
విష్ణుడు

వెన్నునివలకన్ను - విష్ణునియొక్క దక్షిణ
నేత్రము - సూర్యుడు

వే

వేత్రధరుడు - బెత్తమును ధరించిన
వాడు - భుజుడు

వేడి వెలుగు - వెచ్చని కాంతిగల
వాడు - సూర్యుడు

వేగరి - సమాచారము దెలుపువాడు -
వేగులవాడు

వేదండము - వేదమువలనఁ బుట్టినది -
ఎనుగు

వేదము - ధర్మాధర్మములను విశదపఱచు
నది - ఆగమము

వేధ - జీవులను పుట్టించువాడు - బ్రహ్మ

వేయి చేతులయెక్కిమీడు - వేయి చేతులు
గల రాజు - కార్తవీర్యార్జునుడు

వేల్పుపెద్ద - దేవతలలోఁబెద్ద - బ్రహ్మ

వేశ్మ - దీనియందుఁ బ్రవేశింతురు -
గృహము

వేశ్య - భూషణములచేఁ బ్రకాశించునది -
వెలయాలు

వై

వైకుంఠుడు - వికుంఠయను తల్లి యం
దవతరించినవాడు - చిత్తవు

వైడూర్యము - విడూర దేశమందుఁ
బుట్టినది - రత్నవిశేషము

వైతరణి - గోదారదులచే దాటఁబడునది -
నరకమందలి నిష్పలయేఱు

వైతాళికుడు - వేకువను రాజులను మేలు
కొల్పువాడు - ప్రబోధకుడు

వైదికుడు - వేదము తెలిసినవాడు -
బ్రాహ్మణుడు

వైచాత్రుడు - విచారకుమారుడు - నన
త్కుమారుడు

వైవత్తేయుడు - వినతయొక్క కుమారుడు -
గజత్తంకుడు

వైన్యుడు - వేనుడను రాజపుత్రుడు -
వృద్ధువక్రవర్తి

వైయాకరణుడు - వ్యాకరణ శాస్త్రము
దెలిసినవాడు - పండితుడు

వైరి - వైరము కలవాడు - విరోధి

వైవస్వతుడు - సూర్యునకు సంజ్ఞా దేవి
వలన కలిగిన పుత్రుడు - యముడు

వైవస్వతుడు - సూర్యునకు చాయాదేవి
వలన గలిగిన కుమారుడు - శని

వైశ్వానరుడు - విశ్వానరుడను ముని
కుమారుడు - అగ్ని

వైష్ణవుడు - విష్ణువునందు మాత్రమే
భక్తిగలవాడు - విష్ణుభక్తుడు

వ్య

వ్యధ - ఇది జనుల భయపెట్టును -
దుఃఖము

వ్యా

వ్యాధుడు - జంతువులను జంపువాడు -
బోయవాడు

వ్యాసము - శరీరము నందంతటనుండునది -
ఒక దాయువు

వ్యాసపుట్టము - వ్యాస రచితమగు భారత
భాగమునందు కష్టమయిన భాగము

వ్యాళము - కలువ నుద్యమించునది -
సర్పము

వ్య

వ్యక్తుత్తి - శబ్ద సంభవ వద్దతి - పుట్టుక

వ్యో

వ్యోమకేశుడు - ఆకాశమున నిండియున్న
వెండ్రుకలుకలవాడు - శివుడు

వ్యోమయానము - ఆకాశ గమనమునకు
అధారమైనది - విమానము

శ్

శంకరుడు - సుఖమును గలిగించువాడు -
శివుడు

శంబరారి - శంబరుడను రాక్షసునకు
విరోధి - మన్మథుడు

శంభువు - సౌఖ్యమునకుఁ గారణమైన
వాడు - శివుడు

శకుంతల - పక్షిలచేఁ బోషింపఁబడినది -
దుష్కంతుని భార్య

శక్తిధరుడు - శక్తి అను ఆయుధమును
ధరించినవాడు - కుమారస్వామి

శక్రుడు - జయమున శక్తిగలవాడు -
ఇంద్రుడు

శచి - హంస గమనమువంటి నడకగలది -
ఇంద్రుని భార్య

శచీపతి - శచియొక్క భర్త - ఇంద్రుడు

శరుడు - కపటముగలవాడు - చతుర్విధ
శృంగారనాయకులలో నొకడు

శతకము - నూరు పద్యములుగలది - ఒక
గ్రంథము

శతకోటి - నూలు అంచులకలది - వజ్రా
యుధము

శతఘ్ని - నూర్గురను జంపునది - షరంగి

శతపత్రము - నూలు రేకులకలది - తామర
పువ్వు

శతమన్యుడు - నూలుయజ్ఞములు చేసిన
వాడు - ఇంద్రుడు

శబరుడు - ఆకులు కట్టుకొనువాడు -
బోయ

శమనుడు - ప్రాణులను శమింపజేయు
వాడు - యముడు

శరజన్ముడు - తెల్లనందు జన్మించిన
వాడు - కుమారస్వామి

శరభము - సింహమును సైతము జంపు
నది - మృగవిశేషము

శరాసనము - బాణములను జిమ్మునది -
విల్లు

శరీరము - నశించునది - దేహము

శర్వరి - దినమునుజెఱచునది - రాత్రి

శర్వాణి - ఈశ్వరుని భార్య - పార్వతి

శర్వుడు - ప్రళయకాలమున నమస్త
ఘాతములకు జోభ గలిగించువాడు -
ఐవుడు

శశధరుడు - కుందేటిని ధరించినవాడు -
చంద్రుడు

శశము - దాటుచు బోవునది - కుందేలు

శశవిషాజప్రాయము - కుందేటి కొమ్ము
పై లోకమున లభింపనిది - దుర్లభ
మైనది

శస్త్రము - దీనిచేత హింసించురు - ఆయు
ధము

శస్త్రాజీవుడు - ఆయుధములచే జీవించు
వాడు - వీరుడు

శా

శాంబరీ - శంబరుడను రాక్షసునకు సంబం
ధించినది - ఇంద్రజాలవిద్య

శాఖి - కొమ్ములుకలది - చెట్టు

శాతోదరి - కృశించిన కడుపుగలది - భాగ్య
పతి [త్రీ]

శాత్రవుఁడు - కృశింపజేయువాఁడు -
 విరోధి
 శాద్వికుఁడు - శబ్దశాస్త్రమును జదివిన
 వాఁడు - పండితుఁడు
 శార్జము - శృంగమునకు సంబంధించినది -
 విష్ణువు ధనుస్సు
 శార్క్ - శార్జమును ధనుస్సుగలవాఁడు -
 విష్ణువు
 శార్దూలము - హింసించునది - పెద్దపులి

శ్రి

శావరఁజుఁడు - జ్వాలాకలవాఁడు - ఆగ్ని
 దేవుఁడు
 శిఖి - సిగకలది - నెమిలి
 శిఖివాహనుఁడు - నెమిలివాహనుఁడు -
 కుమారస్వామి
 శితికంఠుఁడు - నల్లని కంఠముగలవాఁడు -
 పిచ్చుడు
 శితిక - సుఖకరమైనది - పల్లకి
 శిలాక్షరము - తాతిపైఁజెక్కినది - శాశ్వత
 మైనది
 శీలముఖము - ములికి చివరఁగలది -
 బాణము

శివ - శుభమునిచ్చునది - పార్వతి
 శివుఁడు - మంగళము గలిగించువాఁడు -
 శివుఁడు

శ్రీ

శీతరము - శీతమునుగలిగించునది

శృ

శుకము - చరించునది - చిలుక
 శుక్రుఁడు - తెల్లనివన్నెకలవాఁడు - శుక్రా
 చార్యుఁడు
 శుచి - శుద్ధిగలవాఁడు - అగ్నిదేవుఁడు
 శుద్ధాంతము - పరిశుద్ధవై భవములు దాపున
 గలది - రాజప్రీతుండు గృహము
 శుభ్రాంశువు - తెల్లని కిరణములు కల
 వాఁడు - చంద్రుఁడు
 శుష్క - నీటిని ఇంకింప జేయువాఁడు -
 అగ్ని

శూ

శూరుఁడు - శౌర్యముకలవాఁడు - వీరుఁడు

శూర్పణఖ - చేబలవంటి గోభుకలది -
 రావణుని చెల్లెలు
 శూలపాణి - శూలమును చేతియందుఁ గల
 వాఁడు - శివుఁడు
 శూలి - శూలము గలవాఁడు - శివుఁడు
 శేముషి - మోహమును నశింపఁజేయునది -
 బుద్ధి
 శేషశయనుఁడు - ఆదిశేషుని శయనముగాఁ
 గలవాఁడు - విష్ణువు

శ్రై

శ్రైలధన్యుఁడు - పర్వతమును విజ్ఞానగాఁ
 గలవాఁడు - శివుఁడు
 శ్రైలము - శిలలనుగలది - పర్వతము
 శ్రైవము - శివుఁడే దేవుఁడనునది - ఒక
 మతము
 శ్రైశవము - శిశువుయొక్క భావము -
 పసితనము

శో

శోణితము - ఎఱుని రంగుగలది - రక్తము

శౌ

శౌరి - శూరుఁడనువాని వంశమునఁ బుట్టిన
 వాఁడు - కృష్ణుఁడు

శ్చ

శ్చకానము - శవములయొక్క శయనము -
 పల్లకాఁడు
 శ్చక్రువు - ముఖమును ఆశ్రయించినది -
 ఘోరములు, గడ్డము

శ్రా

శ్రాద్ధదేవుఁడు - పితృకర్మమునకుదేవుఁడు -
 యముఁడు
 శ్రాద్ధము - శ్రద్ధగాఁ బితృదేవతలకుఁజేయు
 కర్మము - తద్దినము

శ్రీ

శ్రీ - విష్ణువు నాశ్రయించునది - లక్ష్మీ
 శ్రీకంఠుఁడు - విషమును కంఠమందు గల
 వాఁడు - శివుఁడు
 శ్రీపతి - లక్ష్మీదేవిభర్త - విష్ణువు
 శ్రీమంతుఁడు - సంపదగలవాఁడు - ధని
 కుఁడు
 శ్రీముఖము - శ్రీకారమును ముఖమందుఁ
 గలది - పెద్దలచేఁ బంపబడు పత్రిక
 శ్రీవత్సలాంధముఁడు - శ్రీవత్సమనుగుఱుతు
 వక్షమునందుఁ గలవాఁడు - విష్ణువు

శ్రో

శ్రోత్రియుడు - పేదమును జదివిన బ్రాహ్మ
ణుడు - విప్రుడు

శ్వ

శ్వపచుడు - కుక్కచూంపమును దిను
వాడు - మాలవాడు

శ్వసనుడు - శ్వాసచే స్రావలు జీవిం
తురు - వాయుదేవుడు

శ్వకురుడు - భార్యయొక్కగాని, భర్త
యొక్కగాని తండ్రి - మాచు

శ్వే

శ్వేతవాహనుడు - తెల్లని గుఱ్ఱములు కల
వాడు - అర్జునుడు

ష

షట్కర్మ్యుడు - యజన, యాజన, అధ్యయ
నాభ్యాసన దాన, వ్రతిగ్రహము లను
షట్కర్మల కలవాడు - సద్బ్రాహ్మ
ణుడు

షట్పదము - అఱుపాదములు కలది -
తుమ్మెద

షడాననుడు - అఱుముఖములు కలవాడు -
కుమారస్వామి

షడ్జము - ముక్కు, గొంతు, వక్షము,
తాలువు, నాలుక, దంతము - అను
అఱు స్థానములనుండి వచ్చునది -
ఒకస్వరము

షడ్జాణుడు - అఱుముఖములు కలవాడు -
కుమారస్వామి

షా

షాన్మాతురుడు - అర్గురు తల్లులు కల
వాడు - కుమారస్వామి

స

సంకర్షణుడు - శత్రువుల నేడ్పించువాడు
బిలరాముడు

సంక్రందనుడు - శత్రువులను మొఱ
పెట్టించువాడు - ఇంద్రుడు

సంక్రమణము - సూర్యుడు ఒక రాశి
నుండి మఱొక రాశికి బ్రవేశించుట -
రాశి ప్రవేశము

సంగ్రహము - దీనిచే నర్థము క్లప్తముగా
తెలియఁబడును - సారాంశ గ్రంథము

సంఘాతము - ఎక్కువగా గలిగినది -
గుంపు

సంచయనము - శవ దహనమైన మఱు
నాడు శ్మశానమందు ఎఱుములు ఏఱు
వని - ప్రేత కర్మము

సంజీవకరణి - మరల జీంవివః జేయునది -
 ఓషధి విశేషము
 సంతాపము - ఎక్కువగాఁ గోరునది -
 దేవ వృక్షములలో నొక్కటి
 సందుదోషము - నెలల సంధులలో పసి
 బిడ్డలకు గలుగు బాలగ్రహ దోషములు -
 ఒక పిదమైన జన్మి
 సందోహము - విశేషముగా గలిగినది -
 గుంపు
 సంధ్య - సూర్యోదయమునకు ముందు
 5 గడియల కాలము, సూర్యాస్తమ
 యమునకు 3 గడియలు వెనుకకాలము -
 సంజ
 సంయమము - హింసాదులను విరమిం
 చుట
 సంతాపము - ప్రీతితోగూడిన భాషణము -
 ప్రియ సంభాషణము
 సంధ్యావందనము - ప్రాతస్సాయంసంధ్య
 లయందుఁ జేయఁదగినది - భగవత్పూర్
 ధనము
 సంవర్తము - దీనియందు జగము నాశన
 మగును - ప్రళయము
 సంస్కృతము - వ్యాకరణాది శాస్త్రము
 లచేఁ జక్కఁగా సంస్కరింపఁబడినది -
 దేవభాష
 సంశక్తము - తిరుగనని యొట్టుపెట్టు

కొని యుద్ధముచేయువాఁడు - యుద్ధ
 పీరుడు
 సంహతి - చక్కఁగా పొందఁబడినది -
 గుంపు
 సతి - దర్శనమాత్రముననే సర్వపాపములు
 నాశనముజేయునది - పతివ్రత
 సత్యము - సత్పురుషులయందుఁబుట్టునది -
 నిజము
 సదనము - దీనియందుండుదురు -
 గృహము
 సదాగతి - ఎల్లప్పుడు సంచరించువాఁడు -
 వాయుదేవుఁడు
 సన్న్యాసము - కామ్యకర్మములు విడు
 చుట - ఒక ఆశ్రమము
 సవత్సుడు - సమాన పతివ్రతము కల
 వాఁడు - విరోధి
 సపిండికరణము - మరణించిన పండ్రిం
 డనదినమందుఁ గావించునది - పితృకర్మ
 సప్తజిహ్వాఁడు - ఏడువిధములైన అగ్ని
 జ్వాలలుకలవాఁడు - అగ్నిదేవుఁడు
 సప్తార్చి - ఏడు జ్వాలలు కలవాఁడు -
 అగ్నిహోత్రుఁడు
 సప్తతంతువు - ఏడు ఛందస్సులచే
 వ్యాపింపఁబడునది - యజ్ఞము
 సప్తాశ్వుడు - ఏడు గుఱ్ఱములు కల
 వాఁడు - సూర్యుఁడు

సభాసదులు - సభయందు ధర్మము తెలిసిన
 వారు - సభ్యులు
 సభాస్థారులు - సభయందుండువారు -
 సభ్యులు
 సభికులు - జూదమాడువారు - జూద
 గాంధ్రు
 సభ్యులు - సభాస్థారులు
 సమరము - మరణముతోఁగూడినది -
 యుద్ధము
 సమవర్తి - వక్షపాతములేక వర్తించు
 వాడు - యమధర్మరాజు
 సమానము - శరీరమందు నెత్తును గలి
 గించునది - ఒకవాయువు
 సమానము - సమర్థములగు పదముల
 పౌండిక-ఏకీభాసము
 సమీరుడు - విశేషముగా సంబరించు
 వాడు - వాయుదేవుడు
 సమ్రాట్టు - రాజసూయము చేసినవాడు -
 దేవమునవులలో బ్రకాశించువాడు
 సముదాయము - విశేషముగా గలిగినది -
 గుంపు
 సముద్రము - చంద్రోదయమువలన వృద్ధి
 పొందునది - సాగరము
 సమూహము - ఎక్కువగా నున్నది -
 గుంపు
 సరసిరుహము - సరస్సునందుఁ బుట్టి
 నది - తామర

సరస్వతి - అంతటను వ్యాపించునది
 వాణి
 సరిత్తు - పాటునది - నది
 సరిత్పతి - నదులకు రాజు - సముద్రుడ
 సరీస్వవము - నదివలె వంకరగాఁ బోష
 చున్నది - పాము
 సరోరుహము - సరస్సులోఁబుట్టినది
 తామర
 సరోజము - సరస్సునందుఁ బుట్టినది
 తామరపువ్వు
 సర్వసహ - సర్వమును సహించునది
 భూమి
 సర్వజ్ఞుడు - సమస్తము దెలిసినవాడు
 శివుడు - బుద్ధుడు, పండితుడు
 సర్వతోముఖము - ప్రవహించునపుడ
 అంతటను ముఖముగలది - నీరు
 సర్వభక్షకుడు - సర్వము భక్షించు
 వాడు - అగ్నిదేవుడు
 సర్వమంగళ - సర్వవిధములైన శుభముల
 కలది - పార్వతి
 సవిత - నిద్రించువారిని జేరేపించువాడు -
 సూర్యుడు
 సహగమనము - భర్తమరణంపగాఁ భార్య
 గూడ చితిలోఁజొచ్చి కాలిపోవుట -
 సతీధర్మము
 సహధర్మచారిణి - భర్తతో దాన యజ్ఞాఁ
 ధర్మములు చేయగలుగునది - శీలవతి

సహస్రసాదుఁడు - వేయికిరణములు కల
 వాఁడు - సూర్యుఁడు
 సహస్రపత్రము - వేయిపత్రములుకలది -
 తామర
 సహస్రబాహువు - వేయి బాహువులు కల
 వాఁడు - కార్తవీర్యార్జునుఁడు
 సహస్రాంకుఁడు - వేయి కిరణములు కల
 వాఁడు - సూర్యుఁడు
 సహస్రాక్షుఁడు - వేయి కన్నులు కల
 వాఁడు - ఇంద్రుఁడు
 సహృదయుఁడు - మంచి మనస్సు గల
 వాఁడు - స్నేహితుఁడు
 సహోధుఁడు - చొర్యవస్తువులతోఁ బట్టు
 బడినవాఁడు - దొంగ
 సహోదరుఁడు - తోడఁబుట్టినవాఁడు -
 అన్న లేక తమ్ముఁడు

సా

సాంబ్రాణి - సంబరేను చెట్టువలన కలిగి
 నది - ధూపద్రవ్యము
 సాగరము - సగరపుత్రులచేఁ ద్రవ్వబడి
 నది - సముద్రము
 సాత్యవతేయుఁడు - పరాశరునకు సత్యవతి
 యందు బుట్టినవాఁడు - వ్యాసుఁడు
 సాధ్యులు - ధర్మనిభార్య సాధ్యకు జన్మిం
 చినవారు - దేవయోనిసంభూతులు

సాధ్వి - సాధుస్వభావముకలది - పతివ్రత
 సాప్తపదీనము - ఒకనితోడ ఏడడుగులు
 నడచుటచేగాని ఏడు మాటలచేతగాని
 యేర్పడునది - స్నేహము
 సామాజికులు - సమూహముగా నుండు
 వారు - సభ్యులు
 సాముద్రికము - దేహ లక్షణములవలన
 భాగ్యమును సూచించునది - ఒక
 శాస్త్రము
 సారధి - రథమునడుపువాఁడు - చోదకుఁడు
 సారసము - నరస్సులోబుట్టినది - తామర
 పువ్వు
 సార్థవాహులు - జంతువులమున్నగువాటిని
 గొనిపోవువారు - వర్తకులు
 సార్వభౌమము - సర్వదేశమందు నెఱుంగ
 బడినది - ఉత్తరదిక్కున నుండు
 ఏనుఁగు
 సార్వభౌముఁడు - సర్వభూమండలము
 బాలించువాఁడు - చక్రవర్తి
 సాలగ్రామము - విష్ణువిష్ణుముకలది -
 శిలావిశేషము
 సాలభంజిక - వస్త్రము, దంతము కొయ్య,
 మున్నగువానిచే తయారుచేయఁబడి
 నది - బొమ్మ
 సాలెపురుగు - నాథియందలి నూలుతో
 గూడునల్లనది - కీటకవిశేషము

సాష్టాంగము - 2 చేతులు, 2 పాదములు,
2 భుజాగ్రములు, 1 తొమ్ము,
1 నొసలు అను 8 అంగములు
భూమికి తగులనట్లు చేయు నమస్కారము - నమస్కారవిశేషము

సి

సింగినాదము - దుప్పి కొమ్ముతో చేయ
బడిన వాద్యము - సుషిరవాద్య విశే
షము [నిరుపయోగపు చూట కి పద
ముపయోగపడును]

సింహనాదము - ఏనుగుల భయపడుటకై
వీరులు చేయుధ్వని - ధ్వనివిశేషము

సింహము - ఏనుగుల మున్నగు జంతు
వుల హింసించునది - మృగరాజు

సింహాసనము - సింహాకృతిగా జేయబడిన
ఉన్నత పీఠము - రాజాయొక్క ఆస
నము

సిద్ధులు - అతేమ, మొదలైన అష్టసిద్ధులు
కలవారు - విశ్వాసపూవు మున్నగువారు
సివీవాలి - చంద్రకళ కనబడు అమా
వాస్య - తిదివిశేషము

స్త్రీ

సీత - నాగేటిచాలునందు బుట్టినది - జానకి
సీత్యారము - చలివలన గలుగు ధ్వని-ధ్వని
విశేషము

సీమంతిని - పాపటగలది - స్త్రీ

సీరధ్వజుడు - నాగలి గుఱుతుగా గల
వాడు - జనకరాజు

సీరపాణి - నాగలిని చేతయిందుగలవాడు -
బలరాముడు

సు

సుందరి - రూపలావణ్యములు కలది -
అందకత్తె

సుగ్రీవుడు - మంచికంఠము కలవాడు -
వానరరాజు

సుతుడు - తల్లి వీనిని కనినది - కుమ
రుడు

సుత్రాముడు - చక్కగా రక్షించువాడు -
ఇంద్రుడు

సుదతి - చక్కని పలువరుసగలది - స్త్రీ
సుదర్శనము - మంచిదర్శనముకలది - విష్ణు
చక్రము

సుధ - సుఖముగా జానజేయఁదగినది -
అమృతము

సుధర్మ - మంచి ధర్మముకలది - దేవసభ
సుధాంకువు - అమృత కిరణములు కల
వాడు - చంద్రుడు

సుధీ - మంచి బుద్ధి గలవాడు - విద్వాం
సుడు

సువర్ణుడు - మంచితెక్కలు కలవాడు -
గరుత్మంతుడు

సువర్వాణులు - శుభకరములైన ఉత్సవ
 ముంకలవారు - దేవతలు
 సుప్రతీకము - మంచి అవయవములు
 సుమనస్సులు - చక్కగా నెఱిగినవారు -
 దేవతలు
 సుమేరువు - ఉన్నత భిరములు కలది -
 మేఘపర్వతము
 సురజ్యేష్ఠుడు - దేవతలలో బెద్దవాడు -
 బ్రహ్మదేవుడు
 సురదీర్ఘిక - దేవతల నడబావి - ఆకాశ
 గంగ
 సురద్విషుడు - దేవతలను ద్వేషించు
 వాడు - రాక్షసుడు
 సురనిమ్నగ - దేవతలనది - గంగానది
 సురపతి - దేవతలరాజు - ఇంద్రుడు
 సురలు - అమృతముగలవారు, మిక్కిలి
 ప్రకాశించువారు - దేవతలు
 సురాచార్యుడు - దేవతలగురువు - బృహ
 స్పతి
 సువర్ణము - మంచి వన్నెకలది - బంగ
 రము
 సువాసిని - చక్కగా నివసించునది -
 ముత్తైదువ

సూ

సూకరము - చాలపిల్లల సీనునది - పంది

సూచీముఖము - సూదిమొన ఆకారము
 కలది - అధినయహస్త విశేషము
 సూతుడు - బ్రాహ్మణ స్త్రీకి రాజువలన
 బుట్టినవాడు - రథదోదకుడు
 సూదుడు - బియ్యమును పక్వముచేయు
 వాడు - వంటవాడు
 సూపకారుడు - పష్పమున్నగునవి పండు
 వాడు - వంటవాడు
 సూనుడు - తల్లి పీచిని ప్రసవించును -
 పుత్రుడు
 సూరసూతుడు - సూర్యుని సారధి -
 అనూరుడు
 సూరుడు - సంపరించు వాడు - సూర్యుడు
 సూర్యుడు - వ్యాపారమందు బ్రేరేపించు
 వాడు - ఛానుడు

సై

సైన - రాజుతోగూడినది - సైన్యము
 సేనాని - దండును నడిపించువాడు - దళ
 వాయి, సైన్యాధిపతి

సై

సైంధవము - సింధు దేశమందుబుట్టినది -
 గుట్టము
 సైంధవము - సముద్రమువలన బుట్టి
 నది - ఉప్పు

సై కతము - ఇసుక కలిగినది - ఇసుక
తిన్నె

సైన్యము - రాజుతోఁ జేరియుండునది -
సేన

సైరంధ్రి - పరగృహమునందు గంధ
లేపనాది కార్యములుచేసి జీవించునది -
స్వతంత్రురాలు [రాజగృహదాసి]

సో

సోపానము - ఎక్కువపుడు, దిగునపుడు
కొంచెము వంగునది - మెట్టు

సోపన్లుపుడు - రాహువుచే గ్రహింపబడిన
వాడు - చంద్రుడు, సూర్యుడు

సోమపీఠి - యాగమునందు సోమరసము
పానము చేసినవాడు - సోమయాజి

సోమయాజి - యాగముచేసి, సోమరసము
పానము చేసినవాడు - సోమ పీఠి

సోముడు - ప్రతిపక్షమున మిట్టువాడు
చంద్రుడు

సౌ

సౌగంధికుడు - సుగంధ ద్రవ్యవాపారము
చేయువాడు - వర్తకుడు

సౌవామి - దండవలె దీప్తాకారము కలది -
మెలుపు

సౌధము - సున్నముతో నిర్మింపబడినది -
మేడ

సౌనికుడు - మృగపక్ష్యదులను జంపి విక్ర
యించువాడు - కటికవాడు

సౌప్తికము - విద్రించునపుడు విరోధుల
జంపుట - హననోపాయము

సౌమనస్యము - సుమనోభావము - సుజ
నత్వము

సౌరసేయులు - కశ్యపునకు సురసయందు
జనించినవారు - సహస్ర సంఖ్య

సౌర్యములు - సౌర్యపునకు సురసయందు
జనించినవారు - సహస్ర సంఖ్య

సౌవర్ణకరణి - క్రొత్తపన్నె గలిగించునది -
ఓషధి విశేషము

స్క

స్కందుడు - శత్రువులను శోషింపజేయు
వాడు - కుమారస్వామి

స్త

స్తనము - దీనికై బిడ్డ మొఱపెట్టును -
కుబము

స్తనితము - మ్రోయునది - గర్జన, ఉలుము

స్థా

స్థాణువు - ప్రళయ కాలమునందుండు
వాడు - శివుడు

స్థావరము - స్వభావముగా గదలకుండు
నది - కొండ, చెట్టు మున్నగునవి

స్నా

స్నాతకము - పెండ్లికి ముందు బ్రహ్మ
చారి చేసికొనునది - వ్రతవిశేషము

స్ప

స్పర్శనుడు - స్పృశించువాడు - వాయు
దేవుడు

స్మ

స్మరహరుడు - మన్మడుని సంహరించిన
వాడు - శివుడు

స్మరుడు - కాముకులను తొందర పెట్టు
వాడు. - మన్మథుడు

స్ర

స్రష్ట - జీవులను సృజించువాడు - బ్రహ్మ

స్రో

స్రోతస్విని - తనంతట బ్రవహించునది -
నది

స్వ

స్వభువు - తనంతట తానే పుట్టినవాడు -
బ్రహ్మ, విష్ణు, శివుడు

స్వయంభువు - తనంతట తానే పుట్టిన
వాడు - బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వ
రుడు

స్వర్గము - సౌఖ్యము లెప్పుగా గూర్చునది-
దేవలోకము

స్వయంవరము - కన్నె వరుని తాను
స్వయముగా గోరుకొనుట - అష్టవిధ
వివాహములలో నొకటి

స్వర్ణది - దేవలోకపు నది - ఆకాశ గంగ

స్వర్ణము - చక్కగా బ్రకాశించునది -
బంగారము

స్వా

స్వాదీనపతిక - భర్తను స్వాదీనపతియ
కొన్న త్రి - నాయకా భేదము

స్వారాట్ట - స్వర్గమందు ప్రకాశించువాడు -
ఇంద్రుడు

స్వై

స్వై రిణి - ఇచ్చవచ్చినట్లు సంబరించు
నది - అంకులాడి

హ

హంసవాహనుడు - హంసను వాహనముగా గలవాడు - బ్రహ్మ
హనుమంతుడు - చెక్కిళ్లు పొడవుగాగలవాడు - ఆంజనేయుడు
హనువు - భక్త్యమును సమచింతి - పైబాడ
హరి - పితృనిఁ బోగొట్టువాడు - సూర్యుడు
హరి - భక్తులను తనపంకకు నాకర్షించువాడు - విష్ణువు
హరి - ఏమిఁ గుఱి మున్నగువానిని హరించునది - సింహము
హరిచందనము - ఇంద్రుని సంతోషపెట్టునది - దైవవృక్షములలో నొకటి
హరిచందనము - పసుపువ న్నెఁగలగంధము - శ్రీగంధము
హరిప్రియ - విష్ణువునకు ప్రీయురాలు - లక్ష్మీదేవి
హరిహారుడు - పచ్చని గుఱ్ఱములు కలవాడు - ఇంద్రుడు
హరుడు - భక్తుల బాధలను హరించువాడు - శివుడు

హర్యము - మనస్సునకు సంతోషకరమైనది - ధనికుని గృహము
హర్యక్షము - కపిలరంగు కన్నులుకలది - సింహము
హలాయుధుడు - నాగలి ఆయుధముగాగలవాడు - బిలరాముడు
హలి - నాగలి ఆయుధముగాగలవాడు - బిలరాముడు
హవిస్సు - అగ్నిలో వేల్పుబిడునవి - అన్నము, నెయ్యి
హద్యము - దేవతల కీయఁదగినది - అన్నాదులు
హవ్యవాహనుడు - హవిస్సునుమోయువాడు - అగ్నిదేవుడు
హస్తీ - తొండముకలది - ఏనుఁగు

హ

హాటకగర్భుడు - బంగారు గర్భమున కలవాడు - బ్రహ్మ
హాటకము - ప్రకాశించునది - బంగారము
హాలికుడు - నాగలిచే దున్నువాడు - రైతు
హాసము - భూనేత్రాదివికారములచేనించుక తెలియఁదగినది - మనోవికారము

హిమము - తావమును బోగొట్టినది -
మంచు

హిమవంతము - మంచు కలిది - పర్వత
రాజము

హిమకరుడు - చల్లని కిరణములు కలి
వాడు - చంద్రుడు

హిమవాలుక - మంచువరె చల్లగనుండి
ఇసుకవంటి ఆకారముకలిది - కర్పూ
రము

హిమధామిడు - చల్లని కాంతిగలవాడు -
చంద్రుడు

హిరణ్యకశ్యపుడు - బంగారువికారమైన
అన్నవస్త్రములుకలవాడు - ఒక రాక్ష
సుడు

హిరణ్యగర్భుడు - గర్భమున బంగారు
కలవాడు - బ్రహ్మ

హిరణ్యము - పోవునది - ధనము

2. నా నార్థ పరిచ్చేదము

అ

అంకము - నాటకములో నొక భాగము,

తొడ

అంకిలి - ఆవరణ, ఊపము

అంకాపొంకములు - కోపము, విరోధము

అంకణము - నలుచదురవుచోటు, లోఁగిలి

అంకురము - మొలక, వెండ్రుక, నీరు,

రక్తము

అంగజ - కూతురు, రక్తము, వెండ్రుక,

మన్మథుడు, కుమారుడు

అంగద - ఆకలి, ఆవరణ

అంగారకము - నిప్పు, గుంటగలగర

మొక్క

అంగారము - నిప్పు, బొగ్గు

అంగారికి - వెలుగుగడ, మోదుగు మొలక

అంగిక - చొక్కాయ, అవికె

అంగుళము - అణు యవల ప్రమాణము,

బొటనవ్రేలు

అంగుళి - వ్రేలు, తొండములచివలు

అంగుళిత్రము - అత్తైము, హస్తకవచము

అంగుష్ఠము - బొటనవ్రేలు, అంగుళము

అంఘ్రి - కాలు, వేరు

అండజము - పాము, చేప, పక్షి, తొండ,

కస్తూరి

అండము - ముష్కము, గ్రుడ్డు

అంతము - నాశము, చివలు, నిశ్చయము,

తుద, స్వరూపము, మధ్యము

అంతరము - మేర, తెలిపి, నడిమిచోటు,

మఱుగు, భేదము, పరమాత్మ, కట్టు

వస్త్రము, రంధ్రము

అంతరించు - వెడిపోవు, చచ్చు

అంతర్యామి - పరమాత్మ, జీవాత్మ

అంతావసాయి - మాలి, మంగలి

అంతిమము - తుది, సమీపించినది

అంతేవాసి - విష్ణుడు, మాలవాడు

అందుకము - ఏనుగు సంతెల, అందె

అందువు - ఏనుగుకాలిగొలుసు, బారి

అంధిక - చీకటి, జూదము

అంబి - అమ్మ, కాళిరాజు కూతురు

అంబికము - బాణము, కన్ను

అంబరము - ఆకాశము, వస్త్రము

అంబరీషము - యుద్ధము, వేపుడు మంగ

లము, ఒక చెట్టు

అంబిక - పారవ్వితి, తల్లి, మేనత్త, దృత
రాష్ట్రాని తల్లి

అంబుజము - వానకోయిల, కమలము,
ఎఱ్ఱ గన్నేరు
అంకుమంతుడు - సూర్యుడు, సూర్య
వంశపు రాజు, ధనశాలి

అంకువు - కిరణము, కాంతి

అంసము - మూపు, అంశము

అంపాతి - తెలుగు, వితరణము, విడుపు

అకము - పాపము, దుఃఖము

అక్తము - పోయినది, చేరినది, విశద
మైనది

అక్షమాల - రుద్రాక్ష జపమాల, అరుంధతి

అక్షము - బండికన్ను, ఇంద్రియము
పాచిక, వ్యవహారము, బండి, జూదము
ఎనుబది గురివెంద గింజుల ఎత్తు,
తాండ చెట్టు

అక్షరము - అకారాది వర్ణములతో నొకటి,
ప్రణవము, ధర్మము, తపస్సు, ముక్తి,
ప్రకృతి, యజ్ఞము, పరబ్రహ్మము,
[డు] బ్రహ్మ, విష్ణువు, మహేశ్వరుడు

అక్షరవణుడు - లిపికాడు, వ్రాయనకాడు

అక్షవతి - కైతవము, జూదము

అక్షంతి - ఓర్వలేని తనము, ఈరసము

అక్షీబము - సముద్రపు టుప్పు, మునగ
చెట్టు

అక్షీబము - కలకలేమి, ఏనుగును కటు
కంబము

అఖండము - సమస్తము, ఖండముకానిది

అగడుపడు - తొట్టుపడు, దూఱుపడు

అగమము - కొండ, చెట్టు

అగము - పర్వతము, చెట్టు, పాము, నాభి

అగలు - భేదిల్లు, అగరువు

అగస్తి - అగస్త్యుడు, అగిసె చెట్టు

అగాడీ - ముందు, గుఱ్ఱము ముందు కాళ్ళకు

గట్టుత్రాడు

అగాధము - అసాధ్యము, లోతు

అగురువు - ఇరుగుడి చెట్టు, అగలు, చిన్నది

అగోకసము - పక్షి, సింహము, శరభము

అగ్గము - అధీనము, కనబడినది

అగ్నికణము - విప్పుక, మిడుగురు

అగ్నిజ్వాల - ఆరెచెట్టు, మంట

అగ్నిముఖుడు - బ్రాహ్మణుడు, వేలుపు

అగ్నిపిఠ - మంట, కుంకుమపువ్వు, వెన్న
వెదురుకూర

అగ్నిహోత్రము - అగ్ని, అహితాగ్నులు,
హవిస్సు

అగ్రజన్ముడు - అన్న, బ్రాహ్మణుడు,
బ్రహ్మ

అగ్రము - చివరి, ఎదురుదాపు, ముఖ్యము

అఘము - పాపము, దుఃఖము, వ్యసనము

అచల - కొండ, భూమి, మేకు

అచ్చము - పటికప్పుతాయి, ఎలుగుగొడు

అజ - ప్రకృతి, ఆదుమేక
 అజిరము - శరీరము, ముంగిలి
 అజుడు - బ్రహ్మ, విష్ణువు, వైకుంఠ
 మన్మథుడు, సూర్యవంశపురాజు
 అట్టము - అన్నము, ప్రవాహము
 అట్టాలకము - నగరు, కోటలురుజు
 అణిమ - అనుత్వము, ఐశ్వర్యములలో
 నొకటి
 అణుకుడు - నీచుడు, స్పృహ
 అణువు - విజృంభణ, లేశము
 అత్యయము - చావు, సోకము, దోషము
 అత్కాపితము - ధయము గలిగించునది,
 బ్రతుకుగోరవి పని
 అద్రి - పర్వతము, పృథ్వీ, సూర్యుడు
 అద్వైతము - అభేదము, జీవమునకు
 పరమాత్మకు ఐక్యము చెప్పనీయము
 అధరము - క్రింది పెదవి, తక్కువైనది
 అర్జునుడు - నైహృణుడు, పురోహి
 తుడు
 అధికరించు - అధికారము కలిగించు చదువు
 అధికేయము - చెదరించుట, నింపించుట
 అధిగతము - పొందబడినది, చదువబడి
 నది
 అధిగమము - చక్కగా జరుపుట, పొందుట
 అధివిన్న - మొదటి పెండ్లాము, సవతి
 తనముచేత దుఃఖించునది

అధిష్ఠానము - ఒకపట్టణము, ప్రభావము,
 ఆక్రమించుట
 అధీతి - అధ్యయనము, అధ్యయనము
 చేసినవాడు
 అవటు - గర్వము, పొగరు
 అధ్యవసాయము - ఆరోపణము, ఉత్సా
 హము
 అధ్యాత్మము - జ్ఞానము, ఆత్మయందలిది
 అధ్వగ - ఆకాశగంగ, బాటసారి,
 సూర్యుడు
 అనందము [దు] - హృదయము, మన్మ
 థుడు, ఆకాశము
 అనంత - పార్వతి, భూమి, గణిక, తిప్ప
 తీరగ, పార్థమి
 అనలము - నిప్పు, జ్వాలరాగ్ని
 అనిలుడు - గాలి, ఒక వస్తువు
 అనీకము - యుద్ధము, సేన
 అనీకస్థము - గుఱుతు, వీరమర్దకము
 అనుగతము - పొందబడినది, వెంబడింపఁ
 బడినది
 అనుత్సరము - కోరిక, కల్లుత్రాగెడు గిన్నె
 అనుతాపము - తగవు, పశ్చాత్తాపము
 అనుపానము - మందుతో చేర్చుచు వస్తువు,
 భోజనముతో చేర్చుకూర, పప్పు మొద
 లైనవి
 అనుబంధము - కట్టు, తప్పలు బయలు
 పఱచు.

అనుబోధము - అత్తరు, ప్రబోధము
 అనుభావము - నిశ్చయము, ప్రభావము
 అనుమతి - ఇష్టము, ఒక కళ తక్కువ
 యైన చంద్రునికల పౌర్ణమి
 అనుమానము - ఊహించుట, సందేహము.
 అనుమోదము - సమ్మతి, సంతోషము
 అనుయోగము - ప్రశ్న, అడుగుట
 అనువిధము - సంబంధించినది, కూడినది
 అనువు - ఉపాయము, విధము, అవకాశము
 అనుశయము - అనుబంధము, పశ్చాత్తాపము
 అనుషంగము - కలయిక, తగులు
 అనుష్టప్ప - ఒక చంధప్ప, సరస్వతి
 అనుష్టాడు - వేడిమి లేనివాడు. సోమరి
 అనూకము - కులము, శీలము
 అనూపము - ఎనుబోతు, జవుకు గల నేల
 అన్నెము - అన్యాయము, ఇతరము
 అన్నెము - వెల్లెనది, సరికేనది
 అన్వయము - కులము, పొందిక
 అపఘనము - అవయవము, శరీరము
 అపచయము - పూజ, తగ్గిపోయినది
 అపదేశము - కపటము, ప్రసీద్ధి, విమిత్రము

అపనయము - తొలగించుట, కీడు
 అపభ్రంశము - అపభ్రష్టము, ఏడ్చుట
 అప - చూచి, వెనుకటిది, మీది
 అపరాజిత - పార్వతి, విషణ్ణకౌంతము
 అపలాపము - మయిగు, మాట ప్రేమము
 అపవర్గము - మోక్షము, ఈ, ఈడేరుట
 అపవర్జనము - ఈ, మోక్షము
 అపవాదము - అపనింద, నమ్మకము
 అపవృత్తము - దక్షిణము, ప్రతికూలము
 అపహారము - తగ్గదల, విహరించుట
 అపహ్నాడు - ప్నేహాడు, మయిగుమాట, ఒక అలంకారము
 అపాంగము - చడకన్ను, తిలకము
 అపొంగడుడు - తిరువు, పటలకలవాడు
 అప్ప - తల్లి, తండ్రి, అక్క
 అప్పన - అనుమతి, ఇష్ట
 అన్నళము - అన్నదము, బాలక్రీడ
 అప్పళించు - గ్రహించు, యత్నించు, ఆక్రమించు
 అప్పు - యుదాను, నీరు
 అబ్బము - తామర, ఉప్పు, శంఖము, ఎట్టగన్నేరు
 అబ్బాడు - చంద్రుడు, ధన్వంతరి
 అబ్బము - సంవత్సరము, మేఘము
 అద్దము
 అబ్బి - సరస్సు, సముద్రము

అభయ - ఛయములేనిది, వట్టిపేరు
 అభారము - లేమి, చావు
 అభిఖ్య - కాంతి, కీర్తి, పేరు
 అభిగ్రహము - పగకు ఎదిరించుట.
 గౌరవము
 అభిజనము - ప్రసాది, కులము, జన్మభూమి
 అభిజాతుడు - సత్కులుండు పండితుడు.
 బ్రాహ్మణుడు
 అభిదేయము - పేరు, అర్థము
 అభినివేశము - పట్టుదల, మోహన
 అభిరూపుడు - విజ్ఞాని, ఛాపతి
 అభిషంగము - తిట్టు, కావము, అవ
 మానము
 అభ్యంతరము - నడిమిచోటు, అన్ని
 దిక్కుల మధ్య చోటు
 అభ్రమ - స్వర్గము, మేఘము, బింగారము,
 ఆకాశము
 అమృతము - నీరు సాలు, నెయ్యి,
 అన్నము, సుధ, ఆకాశము, చుచి
 కలది, నాశనముచేసిది
 అయనము - సూర్యుని దక్షిణోత్తర
 దిక్కుల సంచారము, మార్గము
 అయము - మేలు, మేలుచేయు దేవుడు
 ఆయోధనము - వధము, యుద్ధము
 అరి - శత్రువు, చక్రము

ఆరిష్టము - అశుభము, మరణవిహ్వము
 కాకి, పురుటిల్లు, రాగి, వెల్లుల్లి,
 కుంకుడు చెట్టు, పేవచెట్టు
 అమీక - చింత, పులుసు, శ్రేపు
 అయోగము - ఎడబాటు, మానని
 యత్నము
 ఆరతి - విరామము, మన్మథావస్థ
 అరుణ - తెల్ల తెగడ, అతివస, కపిల
 వర్ణము, కుష్మభేదము, సంఖ్యరాగము,
 కొలది ఎరుపు
 ఆరుణుడు - సూర్యుడు, అనూరుడు
 అర్కము - జిల్లేడు, పటికము, రాగి
 అర్కుడు - సూర్యుడు, ఇంద్రుడు
 అన్న
 అర్ఘ్యము - వెల, పూజించుట
 అర్జునము - బింగారు, కనపు, నేత్ర
 రోగము, నెమిలి, తెలుపు, మద్ది
 చెట్టు
 అర్జుని - ఆవు, బాణాసురుని కూతురు
 ఆర్తి - దుఃఖము, వింటికొపు
 అర్ధము - శబ్దార్థము, ధనము, వస్తువు,
 కారణము, ప్రయోజనము, సగము,
 న్యాయము
 అర్ధ్యము - నిలాజిత్తు, తెలివికలది
 అర్ధి - యావకుడు, ధనశాలి
 అర్బుదము - నేత్రరోగము, దశకోటి

అర్చకుడు - బాలుడు, మూర్ఖుడు
 అర్చుడు - కోమటి, ప్రభువు
 అర్చము - గుఱ్ఱము, అధమము
 అఱ - గది, సగము, కొఱత, భేదము
 వంచన, కీడు
 అఱు - నశించు, అఱ్ఱు, దావు
 అలంకారము - సొమ్ము, ఉపసూద్య
 లంకారము
 అలగు - వెనుదీయు, సందేహించు
 అలఱి - తేలిక, సూక్ష్మము
 అలమకొను - కవియు, పైకొను,
 వ్యాపించు
 అలరు - వికసించు, పూవు, సంతోషించు
 అలఱగు - చెఱువునీరు పోవుట కేప్పటిను
 దారి, ఖడ్గము, బాణపు ములికి
 అవంతి - ఒక పల్లెదము, అక్క-
 అవకాశము - తెఱపి, ఎడము
 అవగతము - తెలియఁబడినది పొందఁ
 బడినది
 అవగాహము - ఆకళింత, మునక
 అవగీతము - దూఱు, చెప్పబడినది
 అవగ్రహణము - అనాదరణ, అడ్డుబాట
 అవగ్రహము - అనావృష్టి, అడ్డుపాటు,
 ఏనుగునొసలు
 అవటము - రంధ్రము, నూయి, గొయ్యి

అవదాతము - తెల్ల నిది, పచ్చనిది, శ్రేష్ఠ
 మైనది
 అవధి - మేర, బలము, వేళ, ఎడము
 అవరోధము - అంతఃపురము, మఱుగు
 అవలేపము - పూత, గర్వము, అభ
 రణము
 అవశ్యాయము - గర్వము, మంచు
 అవసాయము - శేషము, నిశ్చయము
 అశని - పిడుగు, వజ్రాయుధము, మెరుపు
 అవి - బహిష్టుత్రీ, ఎరుక, కంబళి, కొండ,
 గొట్టె, సూర్యుడు, అది - బ. వ.
 అశ్వంతము - చావు, ప్రొయ్యి, కీడు
 అశ్వంతరము - కంవర గాడిదె, సర్ప
 విశేషము
 అష్టావదము - శరభము, బంగారు, సాలె
 పురుగు, వెండికొండ, జూదమాడెడు
 వలక
 అసలు - బుఱద, మూలధనము
 అసము - కీర్తి, దర్శము
 అసితుడు - శనిగ్రహము, నల్ల నివాడు
 అసిపత్రము - కత్తి ఒఱవెఱుగు, నరక
 విశేషము
 అసుర - రాత్రి, వేళ్య, (పుం) రాక్ష
 సుడు
 అస్రప - జలగ, పిశాచి

అనము — నెత్తురు, కన్నీరు, వెండ్రుక,

శోకము

అవ్రము — విల్లు, కత్తి, బాణము

అహి — పాడు, పృతాసురుడు

అహిఘక్తు — నెమిలి, గరుత్మంతుడు

అహిద్విషుడు — ఇంద్రుడు, గరుత్మంతుడు

అహిఘేనము — అఘ్ని, విషము

అః — తుష్టేద, తేలు, సారాయము

అశీకము — అకత్యము, అప్రియము, నొసలు

అ

అంగీకరణ — ఒక సంవత్సరము, (డు)

బృహస్పతి

అఖువు — పందికొక్కు, ఎలుక

అగము — పాపము, తప్పిదము

అచితము — కప్పబడినది, గ్రహింపబడినది

అగ్రహము — కోపము, అసక్తి

అద్వాదనము — కప్పబడి, వస్త్రము

అజి — యుద్ధము, క్షణకాలము

అతంకము — ఆరాటము, వెలుపు, రోగము,

మృదంగనాదము

అత్మ — జీవుడు, బ్రహ్మము, బుద్ధి,

మనస్సు, శరీరము, స్వభావము,

ధీరత్వము, ప్రయత్నము

అత్మభువు — మారుడు, బ్రహ్మ

అదర్శము — టీక, అద్దము, ప్రతియైనపుస్తకము

అదాయము — రాబడిధనము, లాభము

అపిత్వ్యుడు — మేలుపు, సూర్యుడు

అధానము — కప్పబడి, ఉంచబడి, భరించబడి

అననము — నోరు, ముఖము

అభాసము — కొంత, ప్రతిఫలించబడి

అభోగము — వైశాల్యము, యత్నము

అమంత్రణము — పిలుపు, శ్రార్థములకు

దాయాదుల నాహ్వానించబడి

అమిషము — మాంసము, లంచము,

లాభము

అమ్నాయము — వేదము, ఉపదేశము,

సంప్రదాయము

అయతనము — గృహము, దేవాలయము

ఆర్తి — శోకము, వింటికొప్ప

అలి — వరుస, చెలికత్తె

అలేఖ్యము — వ్రాత, చిత్తరువు

అలోకము — ఎండ, చూపు

అవర్తము — నీటియందలి సుడి, గుఱ్ఱపు సుడి

అవాపము — అవము, విత్తనములు

నాటుబడి, పాడు

అశయము — మనస్సు, ఆధారము, అభి

ప్రాయము

అశరుడు - రాక్షసుడు, నిష్ప - [అగ్ని]

అశ్వ - ముఖము, నోరు, ఉండుతావు

అట - నింద, క్రీడ

అటవెలది - నాట్యకత్తె, పద్యభేదము

అవి - మందము, అల్పము

అయస్తము - వాడియైనది, కొట్టబడినది

అయోగము - తెలివి, వ్యాపారము

అయోధనము - యుద్ధము, చంపుట

అరంభము - వధ, త్వర, గర్వము,

ప్రయత్నము

అరభటి - కార్యవృత్తి, మోత

అశీసు - ఆశీర్వాదము, పాముకోర

అకువు - వేగము, వడ్లు

అశ్రయము - ఇల్లు, అండ, ఆధారము

అశ్లేషము - అలింగనము, ఒక నక్షత్రము

అశ్వానము - ఊరట, పరిచ్ఛేదము

అసారము - మిత్రబలము, జడివాన

అస్తరణము - వఅవు, [చాప మొదలైన]

అననము

అస్థానము - రాజు కొలువు, యత్నము

అరు - కలుగు, నిండు

అరుడు - శని, అంగారకుడు

అరోహణము - ఎక్కుట, మొలక

అర్చు - కూయు, అడించు

అర్తవము - ప్రీటుతువు, పుష్పము

అర్యుడు - మంచివాడు, పూజ్యుడు,

పెనిమిటి

అఱు - ఎండు, నశించు, ఐదు ఒకటి

అశ - దిక్కు, కోరిక

అపగము - బాణము, గాలి

అషాఢము - ఒకనెల, మలయపర్వతము

అసవము - కల్లుతేలి, తేనె

అస్కందనము - యుద్ధము, ఇంకుట

అస్ఫోటనము - దీలిక, పోటు

అస్రము - అశ్రువులు, రక్తము, వెండ్రుక

అహారము - భోజనము, అపహరించుట

అహ్వ - పేరు, పిలుపు

అళి - పంక్తి, తేలు, చెలికత్తె

ఇ

ఇంగము - అశ్చర్యము, అభిప్రాయము

ఇచ్చ - చిత్తము, అభీష్టము

ఇజ్య - పూజ, ఈవి, యాగము, కూడిక

ఇడ - ఒక నాడి, అవు, మాట, బుధ

గ్రహము, భార్య

ఇడము - అపద, క్లేశము

ఇత్వరుడు - బీద, క్రూరుడు, బాటసారి

ఇద్దము - ప్రకాశము, పరిశుద్ధము

ఇనుడు - రాజు, సూర్యుడు, భర్త

ఇమ్ము - స్థానము, సుఖము, అను

కూలము; ఇంపు.

ఇర - నీరు, కల్లు, మాట, నేల.
 ఇల - నేల, ఆవు, మాట.
 ఇషిక - కుంచె, ముండ్లదుబ్బు
 ఇష్టము - కోరఁబడినది, ప్రియమైనది,
 యజ్ఞకర్తము.
 ఇష్టి - కోరిక, యజ్ఞము, కత్తి.
 ఇంద్రాణి - ఇంద్రుని భార్య, వావిలి,
 ఇంద్రుడు - అంతరాత్మ, వేల్పు
 ఊడు.

ఇక్కువ - ఉనికి, జాడ,
 ఇక్షుగంధ - గొలిమిడి, పల్లెరు
 ఇందనము - వంటచెఱుకు, చిదుగు
 ఇంపు - ఇష్టము, అనందము.
 ఇందె - చీలిక, ఎముకకీలు.
 ఇరువుట్టవు - పక్షి, బ్రాహ్మణుడు
 ఇశ - ఆవు, మాట, బుధుని భార్య

ఈ

ఈత - ఈడుట, ఈనుట
 ఈక్షణము - చూపు, కన్ను.
 ఈతి - ఉపద్రవము, ఊరువిడిచి
 పోవుట
 ఈరస - కోపము, ఈర్ష్య
 ఈల - చిమ్మటకూత, సిగ్గు.
 ఈట - వ్యర్థము, శూన్యము.
 ఈతువు - ఆకర్షము, విలంబనము

ఈవల - ఇటుపిమ్మట, ఈ ప్రక్క.
 ఈస - కోపము, ఈర్ష్య
 ఈశుడు - రాజు, శివుడు, ధనశాలి,
 మన్మథుడు
 ఈడేరు - వర్షిల్లు, సిద్ధించు
 ఈహామృగము - నాటకవిశేషము,
 తోడేలు.
 ఈశిక - కత్తి పీట, చురకత్తి

ఉ

ఉండు - వసించు, వర్తించు, మిగులు
 ఉందురము - ఎలుక, వర్తించు,
 మిగులు
 ఉందురము - ఎలుక, పందికొక్కు
 ఉక్తి - సరస్వతి, మాట
 ఉగ్గు - పిల్లలకుపోయు కారము,
 ముడుత.
 ఉగ్రుడు - శివుడు, భయంకరుడు
 ఉచితము - తగినది, ఎరుగబడినది,
 ఉచ్చయము - పోకముడి, గుంపు,
 ఉచ్చాటనము - ఒకవిధ్య, వ్రేళ్ళతో
 బెఱుకుట
 ఉచ్చాసము - ఉపరివెలికిపుచ్చుట, కలుఁజు,
 ఊరట, పరిచ్ఛేదము
 ఉజ్జ్వలము - ప్రకాశము, వెలుగునది

ఉద్ధ - నాలుగు, రాశి
ఉడుపుష్పము - తామర, అశోకము.
ఉత్క-టము - అవంగపు పట్ట, అధిక
మైనది
ఉత్కలిక - ఉత్క-ంర, పెద్దఅల
ఉత్కా-తము - గజక్రీడ పెల్లి
గింపఁబడినది
ఉత్త-స్తము - కదలిచినది, కావఁ బడినది.
ఉత్తర - ఒకనక్షత్రము, విరాటుని
కూతురు, ఒక అలంకారము, వెలది,
ఉత్తలపడు - త్వరపడు, కలఁతపడు
ఉత్తంసము - చెవిప్రోగు, జడబిల్లి
ఉత్తాలము - పొడవైనది, మేలైనది
ఉత్థము - పుట్టినది, నిలిచినది.
ఉత్థానము - కూర్చుండి లేచుట,
ప్రయత్నము, ముంగిలి, సైన్యము,
సంతోషము.
ఉత్పలము - కలువ, చెంగల్వకోష్ఠ
ఉత్పల్లము - విచ్చినది, బలిసినది.
ఉత్సంగము - ఒడి, తొడ.
ఉత్సర్గము - త్యాగము, న్యాయము,
విడుపు
ఉత్సవము - పండగ, కోరిక,
గర్వము, కోపము.
ఉత్సాహము - యత్నము, సంతో
షము.

ఉత్సేకము - గర్వము, అతిశయము,
పొంగు.
ఉదగ్రము - పొడవైనది, భయంకర
మైనది
ఉదయము - పుట్టుక, ఉన్నది,
పొడవు, తూర్పుకొండ.
ఉదరము - పొట్ట, యుద్ధము.
ఉదాసము - పాము, బొడ్డు, ఒక
వాయువు
ఉదాత్తుఁడు - గొప్పవాడు, ఇచ్చు
వాడు
ఉదారుఁడు - ఇచ్చువాడు, గొప్ప
వాడు.
ఉదితము - చెప్పబడినది, పుట్టినది,
ఉదుంబరము - రాగి, మేడి, గడప
ఉదూఖలము - తోట, గుగ్గిలపు
చెట్టు.
ఉద్ధాతము - ఇనుపగద, దెబ్బ
ఉద్భృతి - గర్వము, పైకెత్తుట.
ఉద్బోధము - తలఁపు, వికాసము,
మేలుకొల్పు
ఉద్యానము - పూదోట, ప్రయోజనము.
ఉద్యావనము - తొలగించుట
వధించుట
ఉన్మంధనము - చంపుట, కదిలించుట

ఉన్మాదము — బోను, వధము
 ఉపక్రమము - ప్రారంభించుట, విక్రమము,
 చికిత్స
 ఉపగమము - అంగీకారము, సమాపించుట
 ఉపగూహనము - కౌగిలించుట, దాచుట
 ఉపచయము - పొడవు, వృద్ధి
 ఉపచారము - సమూహము, సేవ, లంచము
 ఉపతాపము - సంతాపము, రోగము, త్వర
 ఉపదంశము - ఊహించుట, కొలుకు
 జాడ్యము
 ఉపధానము - దిండు, విషము, మైత్రి
 ఉపధి - కవచము, బండికల్లు
 ఉపదానము - అరణ్యము, కానుక
 ఉపనిషత్తు - వేదోక్తము, ధర్మము,
 ఏకాంతము
 ఉపవత్తి - కలిమి, అంతము, అర్హత,
 కారణము, పుట్టుక, దృష్టాంతము
 ఉపస్థానము - ఉపద్రవము, ఉత్పాతము
 ఉపరాగము - అన్యాయము, వ్యసనము
 ఉపల - తాయి, రత్నము
 ఉపసర్గము - ప్రాచీ, ఒక రోగము,
 ఉత్పాతము
 ఉపాంతము - మూల, దాపు
 ఉపాధానము - ఉంచుట, ధరించుట
 ఉపాయము - వెరవు, పొందు
 ఉపాసన - శరణార్థము, పీఠ

ఉప్పరము - ఆకాశము, మీదు
 ఉబ్బకము - అధికవ్యయము, ఉత్సాహము
 ఉబ్బు - పొంగు, లేచు, సంతోషము
 ఉచు - పార్వతి, కాంతి, పనువు
 ఉరవు - ఔత్సవ్యము, అధికము, ఉచితము
 ఉరలు - కాలు, దొర్లు, వీడు
 ఉఱుకు - దాని, దుముకు
 ఉలియు - చలించు, మ్రోయు
 ఉల్బణము - పొంగు, అతిశయము, స్పష్ట
 మైనది
 ఉల్లసిల్లు - ప్రకాశించు, సంతోషించు,
 వికసించు
 ఉషణ - మిరియము, సొంటి
 ఉష్ణవము - తలపాగ, కిరీటము
 ఉస్ర - ఎద్దు, ఆవు, కిరణము
 ఉల్పము - పిండము, మావి

ఉం

ఉంబ - అరటిబోదె, ముండ్లదబ్బు
 ఉంద - వాపు, ఈర్ష్య
 ఉందు - వాచు, వట్టు, ఉంచు
 ఉండు - రాలు, వదలు, జాటు, పాటు
 ఉంతి - కుట్టు, రక్షణము
 ఉంరు - గ్రామము, సాను, నీరువచ్చు,
 పుట్టు

ఊర్జము - పూనిక, కార్తికమాసము,
బలము

ఊర్జ - ఉన్ని, నూలు
ఊర్జాయువు - పొట్టేలు, సాలెపుగు
ఊర్జ్వరేతస్కుడు - యుషి, శివుడు
ఊర్మి - అల, ఉమ్మి, నొప్పి, ప్రకాశము,
వంకర, తహతహ

ఊర్మిక - అల, ఉంగరము
ఊషము - చవుడులేకున
ఊష్మము - ఉమ్మ, తేనంగి
ఊరట - ఆశ్వాసము, సహాయము
ఊసరము - కృశించినది, చవుటిది

బుచ్చి

బుక్షము - నక్షత్రము, ఎలుగుబంటి
బుత్తము - సత్యమైనది, పూజింపబడినది,
నీరు, లోకోంఘృత్తి
బుత్తి - త్రోవ, పోటీ, రోత, శుభము
బుత్తువు - వసంతము, లోతైనది, కాంతి,
ఆర్తనము
బుద్ధము - పెరిగినది, నూర్చినది
బుషభము - ఎద్దు, ఓషధి, చెవిరంధ్రము,
ఒకధ్వని
బుషభి - దూలగొండి, విధవరాలు, మాచ
కమ్మ
బుషి - ముని, వేదము, కాంతి

ఎ

ఎంచు - లెక్కించు, తలచు, ప్రశంసించు
ఎకనక్కెము - అవచూనము, వంచన,
వికటము
ఎక్కము - గనిమ, కొద్ది వంతెన, గుణ
కము, చిన్నగట్టు
ఎక్కు - ఆతిశయించు, పెంటినారి, సిద్ధించు
ఎగచు - ఎగయజేయు, తఱచు
ఎగపివడు - మండిపడు, గర్విండు
ఎగుదరు - పై భాగము, వృద్ధి
ఎగున - మీస, అధిక్యము
ఎగ్గు - కీడు, అపరాధము, దోషము
ఎడ - స్థానము, అవకాశము, దూరము
భేదము, సంధి, చిహ్నము
ఎడము - చోటు, స్థానము
ఎడరు - అవడ, భంగము, ఎడారి
ఎత్తికొను - యత్నించు, ఉద్ధరించు
ఎత్తికోలు - ప్రయత్నము, సంకల్పము
ఎత్తు - కలుగు, గ్రహించు, తీయు,
ఉన్నతి, తూనిక, ప్రస్తావనచేయు,
[దండెత్తు, నోరెత్తు] మొదలగునవి
ఎత్తడి - దరిద్రము, ఏమిలేనిది
ఎర - ఆహారము, బలి, వ్యసనము
ఎరగు - దిగు, నమస్కరించు
ఎరవు - ఉచితము, భేదము

ఎఱక - జెక్క, ఘజము

ఎఱక - తెలివి, పరిచయము, సోదె

ఎఱ్ఱ - వానపాము, ఎఱ్ఱరంగు

ఎలయు - చేరు, కలుగు, పొందు

ఎల్ల - గొడుగు, రేవు

ఎనకము - అతిశయము, విధము, విజృంభణము

ఏ

ఏకకుండలుడు - బలరాముడు, కుబేరుడు

ఏకము - అన్యము, ముఖ్యము, ఒక్కటి
ఏకావళి - ఒంటిపేట హారము, ఒక అలంకారము

ఏచు - అతిశయించు, పెరుగు

ఏతెంచు - వచ్చు, పోవు

ఏదు - ముండ్ల వంది, నశించు

ఏధ - చిదుగు, వంటచెరకు

ఏనాళ్లు - బియ్యంకులు వంపునను సారె, బదుదినములు

ఏరాళము - అధికము, అసంఖ్యము

ఏరు - ఎద్దులుకట్టినకాడి, తలనొప్పి

ఏరువడు - తేటవడు, సిద్ధపడు

ఏనస్సు - పావము, అపరాధము

ఏమరుపాటు - అకస్మాత్తు, మోసము

ఐ

ఐంద్రము - మా ల కా కి, ఒక గ్రహయోగము

ఐపోవు - వెచ్చమైతీలు, ముగియు

ఐరావతము - ఇంద్రుని ఏనుగు, ఒక పాము, నిమ్మ

ఐదుపదిచేయు - నమస్కరించుట, ఓడిపోవుట

ఓ

ఓంటికాడు - ఏకాకి, వంది

ఓండు - అన్యము, ఏకము

ఓగు - మొనయు, పరచు, ఒడ్డు

ఓచ్చెము - కొఱత, అవమానము

ఓజ్జ - ఉపాధ్యాయుడు, పురోహితుడు

ఓట్టు - కలుగు, ఉంచు, రగుల్చు

ఓడి - ఉత్సంగము, వకుయోని

ఓడికము - ఉపాయము, ఇంపు, యుక్తము

ఓడ్డగిల్లు - అడగు, ఒలుగు, చిప్పిల్లు

ఓడ్డనము - పందెము, కేడము, వ్యూహము

ఓడ్డు - తరము, పందెమిడు, నిశాలము, చాచు

ఓత్తు - అదుము, పిసుగు, నొక్కు, తర్చు

ఓనరు - కలుగు, బల్చు

ఓప్పు - ఒప్పదమగు, తగు, అందము

ఒం - గవు నెన, ఖడ్గాదికోశము, అనా
దరము

ఒడయడు - రాజు, భర్త

ఒఱయు - వెదకు, పరీక్షించు, విచారించు

ఒఱపు - సౌందర్యము, ఉపాయము,

ప్రతాపము

ఒఱలు - తోలు, విలపించు

ఒఱవ - వక్రము, వికృతము

ఒలయు - వ్యాపించు, కలుగు, ప్రవేశించు,

చుట్టుకొను

ఒలుకు - చిందు, కాలు, పోయు, చల్లు

ఒలుచు - తోలుతీయు, అవహరించు

ఒల్లఁబోవు - మూర్ఖిల్లు, వాడిపోవు

ఒనఁగు - ఈవి, త్యాగము, బహుమానము

ఒశవు - మర్మము, వీణాదండము

ఓ

ఓకరింత - రోత, ఓకరించుట

ఓకస్సు - ఇల్లు, చోటు

ఓఘము - గుంపు, ప్రవాహము, ఉపదేశము

ఓజస్సు - తేజము, బలము, వెలుఁగు, ఎండ

ఓజ - క్రమము, అజ్ఞాన్యభావము, భయము

ఓటమి - ఛయము, ఛంగము

ఓడగిల్లు - పరుగెత్తు, కారు

ఓడు - అపజయపడు, పాటు, సంకోచించు

ఓపిక - శక్తి, క్షమ

ఓర - అంచు, ఒటిగినది

ఓరుపు - క్షమ, జయము

ఓల్లము - అల్లము, కంద

ఔ

ఔగాములు - మంచినెద్దులు, కలిమిలేములు,

మేలుకీళ్లు

ఔచితి - ఉచితత్వము, సత్యము

ఔజు - కాలువ, పనివాడు

ఔదార్యము - ఉదారత్వము ఒక శబ్దగుణము

ఔశీరము - శయనము, ఆసనము, చామరదండము

క

కంకణము - కడియము, నీటిబొట్టు

కంచుకము - అవిక, కవచము

కంటకము - ముల్లు, రోమాంచము

కంబువు - నత్తగుల్ల, శంఖము

కజ్జలము - చీకటి, కాటుక

కటకము - కడియము, ఒకపట్టణము

కటము - చాచ, మొల, ఏనుగు చెక్కిలి.

కరము - చెయ్యి, కిరణము, తొండము

కప్పము

కర్కశము - దయలేని, కఠినము

కర్ణము - చెవి, చుక్కను

కర్పూరము - నీరు, బంగారు, చిత్ర

వర్ణము

కలకంఠము - కోకిలము, హంస,

పావురము

కలఘోతము - బంగారు, వెండి

కర్కము - కవచము, పాపము

కల్కము - శాస్త్రము, ప్రళయము, బ్రహ్మ

దినము

కల్లోలము - పెద్ద అల, సంతోషము

కసిపువు - వస్త్రము, అహారము

కళత్రము - భార్య, పిడుగు

కర్కటము - అందము, ఎండి, అద్దము,

తెల్లనిది

కర్కటకము - ఒకానొక పాము,

మారేడు

కర్ణిక - చెవికమ్మ, తామరదుద్దు, బాణ

విశేషము

కర్పరము - తలపుట్టె, శస్త్రభేదము

కర్పూరము - నీరు, బంగారు, పాపము

కర్మణ్య - కూలి, జీతము

కట - నలుపు, ముతక

కట - అభ్యసించు, కాటువేయు

కట్ట - కొయ్య, నలుపు

కందు - శిశువు, తపించుట

కడ - దూరము, దిక్కు, అంతరము

కనలు - జ్వలించుట, కోపగించుట

కన్ను - రథచక్రము, నేత్రము

కలకు - కళ్లము, చోటు, యుద్ధము

కలమము - వ్రాయుకలము, వరిపైరు,

లత్తుక

కలము - ఓడ, 12 తూములు, లేఖిని

కలాదుడు - చంద్రుడు, అగసాలెవాడు

కలాపము - నెమలిపురి, అమ్ములపొడి

గుంపు, సొమ్ము

కలి - పులికుగతి, జగడము

కలుగు - అగు, ఉండు, కూడు, బొరియ

కల్య - మవ్యము, వేకువ, నేర్పుకలది

శుభమైనది

కల్లు - రాయి, మధ్య (బండి) కన్ను

కవి - కల్లము, కవిత్యము చెప్పువాడు

శుక్రుడు, వాల్మీకి, పండితుడు

కషాయము - ఎఱ్ఱనిది, ఒగరు, వాసన

గలది

కసి - కోపము, దురద

కసుగు - నలమ, పులుము, బాధించు

కళ - చంద్రునిలో 18 వ భాగము,

మూర్ఖ, రెమ్మ, శిల్పము

కళావతి - నేర్పురాలగు స్త్రీ, తుంబురుని
వీణ

కళుకు - కాంతి, పొడి

కా

కాంచనము - బంగారు, ఉమ్మెత, పొన్న

కాంచు - చూచు, బిడ్డనుకను, పొందు

కాండము - కావ్యపరిచ్ఛేదము, సమూ

హము, గుంపు, నీరు, చెట్టుబోదె

గుఱ్ఱము - సమయము

కాంత - స్త్రీ, అనుము,

కాంతి - జిగి, కోరిక

కాంభోజము - ఒక దేశము, పొన్న

కాంస్యము - కంచు, లోహపాత్ర

కాఠ - వేడి, జ్వరము, తాపము, కోపము

కాఠ - రైతు, గృహస్థుడు, శూద్రుడు

కాక - ఆశీరాద్యర్థక ప్రత్యయము, కాకి,

కాకిదొండ

కాకు - గాసి, వ్యర్థము, శూన్యము

కాచము - గాజు, నేత్రరోగము, ధనము

కాడు - శ్మశానము, అడవి

కాదంబరి - ఒక కావ్యము, మద్యము

ఆడుకొయిల, సరస్వతి

కానీసుడు - వ్యాసుడు, కర్ణుడు

కాపు - ఫలించుట, రక్షించుట

కామల - మరుభూమి, వసంతముతువు

కార - చెఱసాల, యత్నము, నధము,

దుఃఖి

కారణ - కొఱముట్టు, వధము, హేతువు

కారు - అడవి, కాఠము, నలుపు

కారువు - విశ్వకర్మ, ప్రి

కాఱు - స్రవించు, రాలు, కట్టు

కాల - నీలి నలుపు, సమయము, మండిడి

కాలకంఠము - కాయకపిత్తి, నెమిలి, ఊర

బిచ్చుక

కాలకంఠుడు - పుండ్రు, యముడు

కాలంజము - కోడి, కోయిల

కాలపుష్పము - పిష్టసిద్ధి, రావులుగువడి

కాలిక - పార్శ్వతి, ద్రావడి, నలుపు, పీకటి,

బొగ్గు ఆడుకాకి, పొద్దు, మద్యము

కాలుడు - యముడు, శనైశ్చరుడు

శివుడు

కావేరి - ఒకనది, పసుపు, వెలయాలు

కాశ్మీరము - ఒకదేశము, కుంకుమపువ్వు

కాశ్యపి - భూమి, అనూరుడు

కాష్ఠ - దిక్కు, పేర, ఆతిథ్యము

కాహళి - యౌవనస్త్రీ, వాద్యవిశేషము

కాహళ - వాద్య విశేషము, కోడి, ఎండి

నది, నద్దు

కాళి - పార్శ్వతి, బొగ్గు

కాళింగము - ఏనుగు, నేలగుమ్మడి

కింక - కోవము, పశువులచోగము

కింకరాతము - కోయిల, చిలుక

కింకారువు - బాణము, వరిముల్లు, రావు
ఋగు

కిటుకు - మర్మము, కపటము

కింకిణీ - గడ్డె, చిలుగంట

కిరాతి - పార్వతి, గంగ, కిరాతస్త్రీ

కిల్బిషము - పాపము, తప్పు, చోగము

కిష్కువు - జేన, ముంజేయి

క్రీ

క్రీకటము - ఒకదేశము, గుఱ్ఱము

క్రీడు - ఆశుభము, దోషము, పాపము,
అపకారము

క్రీనాకుడు - యముడు, రాక్షసుడు, పేద
వాడు

క్రీర్తి - యశము, విరివి, నేల, అడుగు

క్రీలము - మేకు, చిల్లకోల, మోచేయి,
లేశము

క్రీలాలము - రక్తము, నీరు

కు

కుంచె - కుచ్చు, బామరము

కుంజము - ఏనుగు దంతము, పొదరిల్లు

కుంట - కొలను, పల్లము, చెఱువు

కుండలి - పాము, నెమిలి, ఉప్పి

కుండలము - పోగులు, త్రాడు, గుండ్రన

కుంతలము - వెండ్రుక, నాగలి

కుంభసంభవుడు - ద్రోణుడు, అగ
స్త్వరుడు

కుంభము - ఏనుగు కుంభస్థలము, ఒక
రాశి, కుండ

కుక్కుటము - కోడి, కుక్క, కపటము

కుణపము - పీనుగు, దుర్గంధము

కుదిరిక - నెమ్మది, అమరిక

కుదురు - అనుకూలపడు, నెమ్మదిపడు,
పాదు

కుమారి - కూతురు, పార్వతి, ఒకనది,
చేమంతి, కలబంద

కుముద - గుమ్ముడు, ఎఱ్ఱతామర, ఒక
పాము

కులము - వంశము, తెగ, శరీరము,
ఇల్లు, గుంపు, చేదుపొట్ల

కులాయము - చోటు, పక్షిగూడు

కుల్య - కాలువ, మాంసము, ఎముక,
తిప్పతీగ

కువలయము - భూవలయము, కలువ

కుశ - దర్భ, నీరు, ఒక ద్వీపము

కుసుంభము - బంగారు, కుసుమపువ్వు

కు సుమము - పువ్వు, ఒక రోగము,
పండు

కుహనము - ఎలుక, పాము

కుహరము - గుహ, రంధ్రము

కుప్పనము - కంచుకము, కవచము

కూ

కూటము - సభ, చావడి, అమ్మ, ఇల్లు,
దుఃఖము

కూపము - చెలమ, నుయ్యి, ఓడకంబిము

కూలము - గుంట, వరిదిబ్బ

కూళుడు - కుత్తితుడు, మూఢుడు

క్య

క్యకవాకువు - కోడి, నెమిలి

క్యచ్రము - పాపము, బాధ

క్యతి - చేయుట, కావ్యము, నేర్పరి,
నొప్పించుట

క్యపీటము - నీరు, కడుపు

క్యష్ట - ద్రావది, నది, ద్రాక్ష, నీలి, కాకి,
నలుపు, నల్లనిది, కోకిలము

క్యష్టుడు - విష్టువు, అర్జునుడు,
వ్యాసుడు

క్యత్తి - చర్మము, ఒక దేవత, చెట్టు
బెరడు

క్యవణుడు - నీచుడు, లోభి

కె

కెంపు - పద్మరాగపు మణి, ఎఱ్ఱనిది

కెడయిక - పడుట, చావు

కెలకు - కలపెట్టు, దిక్కు

కే

కేకరము - కడకన్ను; పల్లకన్ను

కేదారము - నారుమడి, పాడు

కేతనము - తెక్కెము, గుఱుతు, ఇల్లు

కేరడము - ఉపేక్ష, తిరస్కారము;

వంకరమాట

కేలు - చేయి, తొండము

కేసరి - సింహము, గుఱ్ఱము

కేసరము - ఇంగువ, జూలు, నాగకే-
రము

కై

కైకోలు - అంగీకారము; గ్రహణము

కైపు - లాహిరి, అందము; విధము

కైరవుడు - జూదరి, పగవాడు

కైతవము - జూదము; కపటము

కైవారము - చుట్టుకొలత, పొగడ్త

కొ

కొంకు - భయపడు, సంకోచించు

కొనియాడు - కా పా డు, ఆ ద రిం చు
నుతించు

కొమ్మ - కాఖ; అడుది

కొమ్ము - చిమ్మరగ్రోవి; తీ:కొనుము;

శిఖరము, పంచినోర, పశువులకొమ్ము

కొమ్ముకాడు - వ రా హ ము, అగ సాలె
వాడు

కొప్పరము - అంసము; కిఖరము

కొగ్గ - విజృంభించు; కోరిక. సంకో
చము

కో

కోకము - జక్కువ; తోడేలు, బిల్లి, కప్ప

కోణము - మూల, దుద్దువోల, వాద్య
విశేషము

కోటి - చివర అంచు, గుంపు

కోదండము - విల్లు, కనుబొమ

కోయిల - గుడి, కోకిల

కోల - దండము, బాణము

కోలము - పంది, తెప్ప; బడి, కౌగిలి

కోలపాటు - పోగొట్టుకొను, చేటు

కోశము - కత్తియొలు, గ్రుడ్డు, పుస్త
కము, బొక్కనము, ముష్కము.

మొగ్గ

కోశాతకి - ఉత్తరేను, పొట్ల

కోన - అడవి, మూల, ఒకదేశభేదము

కోపు - సమయము, వింటిచివర, విధము;
నిమిత్తము, సుందరము

కౌ

కౌతుకము - కోరిక, సంతోషము,
పండుగ

కౌలీనము - గొప్పకులమునందు బుట్టుట,
గుహ్యము, జగడము

కౌలకము - గుడ్లగూబ, ముంగిస, గుగ్గి
లపుచెట్టు

కౌకుడు - విశ్వామిత్రుడు, ఇంద్రుడు;
పాములవాడు

కౌసేద్యము - ఆలస్యము, కునికిపాటు

క్ర

క్రందనము - ఏడ్పు, పిలుపు

క్రందు - మ్రోత, సందడి

క్రమము - సొరిది, బలిమి, వడకు

క్రముకము - పోక, ప్రత్తిచెట్టు

క్రా

క్రాంత - అల్లలాడు, సంచరించు, వర్తిల్లు

క్రి

క్రిమి - పురుగు, లక్క
క్రియ - చేయుట; చేష్ట, పని, ఆరంభము,
పూజ; ఉపాయము, శిక్ష, విధము

క్రీ

క్రీడ - ఆట, పరిహాసము, దూకు

క్రూ

క్రూరము - భయంకరమైనట్టిది, గట్టిది

క్రే

క్రేణి - ఉన్నతపదము పరిహాసము
క్రేపు - దూడ, శిఖరము

క్రౌ

క్రౌన్విదము - పరువము, దుష్కార్యము

క్రో

క్రోడము - తొమ్ము; ఒడి; పంది
క్రోలు - అనుభవించు; త్రాగు, గ్రహించు

క్రోచి - గొట్టము, తుపాకి, మూస
క్రోష్టి - ఆడునక్క, లాంగలి

క్రౌ

క్రౌంచము - ఒకానొక కొండ; ఒకానొక
దీప్వము, ఒకానొక వక్షి

క్ల

క్లేశము - దుఃఖము, కొవము

క్ష

క్షణము - ఘటికయందు అలవభాగము;
తిరుణాళ్ల, పండుగ, సమయము

క్షతి - గాయము, నాశము

క్షమ - ఓర్పు, నేల

క్షవధువు - తుమ్ము, దగ్గు

క్షౌ

క్షైరము - ఉప్పు, కారము, బూడిద

క్షృ

క్షీతి - నేల, ఉనికి, నాశము

క్షీ

క్షీరము - పాలు, నీరు

క్షు

క్షుద్ర - ఈగ; తేనెటీగ, వేశ్య, వాకుడు

క్షుద్రుడు - లోభి, అధముడు, హింసకుడు

క్షురము - మంగలికత్తి, వల్లేరు

క్షేత్రము - పరిమిది, పెండ్లాము, శరీరము, గణితశాస్త్రవిశేషము

క్షేపము - చిమ్ముట, త్రుళ్లు, పూత, దూలు

క్షోభము - కలత, దోపుడు

క్షౌద్రము - తేనె, నీరు

క్షౌ - నేల, నిద్ర, స్థానము

క్షౌభృత్తు - రాజు, చర్యతము

క్ష్యేద - సింహాసాదము, వెదురు, చెవుడు, మోత, విషము

ఖ

ఖండపరశువు - శివుడు, పరశురాముడు, రాహువు

ఖంబు - ఆకాశము, స్వర్గము, ఇంద్రియము; తెలివి, పట్టణము, పరిమిది, సుఖము, సున్న

ఖగము - బాణము, పక్షి; గ్రహము

ఖవరము - గాలి, మేఘము, పక్షి

ఖడ్గము - కత్తి, ఖడ్గమృగము

ఖరువు - గర్వము, గుఱ్ఱము

ఖలము - చోటు, నేల, పాపము;

క్రూరము

భౌ

భాదనము - తినుట, పల్లు

భాదకుడు - అప్పుతీరి తిరెడువాడు; తినువాడు

భి

భిలము - దున్నినది, చెడినది

భే

భేటము - కాపువల్లె, డాలువాలు, కఫము

గ

గంగ - ఒకనది, పూజ్యము, పెద్ద

గంట - వాద్యవిశేషము, గడ్డిదుబ్బు, కాలవిశేషము

గంటి - గాయము, దుఃఖము

గంటు - గనుపు; ముడి

గంటు - గరిటె; పజ్జ
 గండకము - ఖడ్గమృగము, జోన్యము,
 భేదము, విఘ్నము
 గండము - చెక్కిలి, ఖడ్గమృగము,
 గుండ్రాయి, గుఱుతు, వుండు
 గండి - బిలము, సందు
 గంధమాదనము - మగతుమ్మెద, ఒకకొండ,
 మదపుచేనుగ
 గంధము - వాసన, గర్వము, సంబంధము
 గంధవతి - కల్లు, వ్యాసునితల్లి, నేల,
 ఒక నగరము
 గండ్మాషము - పుక్కిలింత, పుడిపిలి
 గరువము - గర్వము, గౌరవము
 గరువు - శర్కరిలము, గండభాగము
 గడుసు - కారీన్యము, ధైర్యము, అసా
 ధ్యము
 గణము - సమూహము; ప్రమదులగుంపు
 గణిక - వేశ్య, ఆడ ఏనుగు
 గతము - పోయినది, తెలియబడినది
 గతి - పోక, త్రోవ, ఉపాయము, విధము
 గనయము - వింటికొప్పు, పోకముడి
 గబ్బు - దుర్గంధము; గర్వము, మదము
 గభస్తి - సూర్యకిరణము, అగ్నిభార్య;
 సూర్యుడు
 గమనము - ప్రయాణము, తలచు
 గర్దభము - తెల్లగులువ, గాడిద

గర్భము - కడుపు, కడుపులోని పిండము;
 నాటక సంది
 గవి - గుహ; పల్లము; అవు
 గవ్య - ఆవులమంద, అత్తైత్రాడు, అవు;
 పాలు నొసగునది
 గహనము - అడవి, దుఃఖము చొట
 రానిది, గుహ
 గర్జ - మేఘధ్వని; సింహనాదము
 గసిక - బాణము, శలాక
 గహ్వరము - అడవి; గుహ; పొదరిలు

గా

గాంగేయుడు - భీష్ముడు, కుమారస్వామి
 గాత్రము - స్థూలము, శరీరము, అవయవము
 గాధ - చరిత్రము పద్యము, పాట
 గాధము - మిట్ట; కోరిక
 గాడుపుచూలి - ఛీముడు, హనుమంతుడు
 గారుడము - గరుడపచ్చ, విషమంత్రము
 గాసిల్లు - శ్రమపడు, కోపపడు
 గాయకము - గూఢము, మర్మము

గి

గిట్టు - అనుకూలించు, చచ్చు, నశించు
 గిడంగి - సరకులమ్ము ఇల్లు, చెఱసాల
 గిరిక - చిట్టెలాక; జలగ, పసురాజు
 పెండ్లాము, పార్వతి, బొంగరము;
 విధవ

గిరిజ - పార్వతి, అభ్రకము; లోహము;
 పిలాజిత్తు
 గిరీశుడు - శివుడు, హిమవంతుడు,
 బృహస్పతి
 గిలకొట్టు - కలఁచు, కుదిలించు

గీ

గీటు - కొలుకు, (కన్ను) గిటుపు, చిమ్ము
 గీటు - గోకు; భేదించు

గు

గుంజ - ఉప్పకము, తప్పెట
 గుంజా - ఈడ్చు, ఉతుకు
 గుండకము - దుమ్ము, నూనె పాత్రము
 గుచ్చము (గుచ్చకము) - పూగుత్తి, నెమిలి
 పురి, పొద, మణిహారము
 గుజ్జా - ద్రవపదార్థము, పొట్టి
 గుట్ట - కొండ; రాశి
 గుడ - గుళిక, బెల్లము, జెముడు, గోలి
 గుడాకేశుడు - శివుడు, అర్జునుడు
 గుణము - జ్ఞానము మొదలైన గుణము;
 త్రాడు, వింటినారి, స్వభావము
 గుప్తి - కాపాడుట, చెఱపాల, పాతఱ
 గుప్పు - చల్లు, ఉంచు, వినరివైచు

గురువు - ఉపాధ్యాయుడు; తండ్రి, కులము
 పెద్ద, తాత, అన్న; రాజు, బృహస్పతి;
 శ్రేష్ఠము, లఘువు కానిది
 గుఱి - లక్ష్యము, దృష్టాంతము, మితి
 గుఱుతు - మేర, చిహ్నము
 గులి - గోలి, తీఁటగుల్ల
 గుల్మము - ఒకవ్యాధి, బోదెలేనిచెట్టు
 గుల్ల - బొబ్బ, బోలు, (నత్తగుల్ల) గవ్వ
 గుహ్యము - ఏకాంతము, తాఁబేలు, నెసము

గూ

గూడు - పక్షిగూడు, వంజరము
 గూఁబము - గుంజ, మేకు

గృ

గృహపతి - మంత్రి, గృహస్థు
 గృహము - ఇల్లు, పెండ్లాము
 గృహిణి - ఇల్లాల, ఎఱ్ఱ తమ్మెద,
 కణుఁదురీగ
 గృంజనము - వెల్లుల్లి, విషము తిన్న
 పశుమాంసము

గే

గేయము - పాట, పాడఁదగినద

గై

గై రికము - ధాతువులలో నొకటి, బింగారు

గొ

గొంతు - కంఠము, కంఠధ్వని
 గొట్టు - దుష్టము, కఠినము
 గొడవ - అపద; తప్పు, కలత
 గొడ్డు - పశువు, గొర్రాలు
 గొబ్బిళ్లు - బాలక్రీడా విశేషము, నమస్కృతి

గో

గోటు - ఒయ్యారము; రేఖ, అంచున
 కుట్టు గుడ్డ
 గోకర్ణము - కణితి మృగము, పాము,
 కంచరగాడిద
 గోగ్రంధి - పసులకొట్టము, బెండ
 గోణి - ఎద్దు, గోతము
 గోతుంబ - పుచ్చ, బుడమ
 గోత్ర - ఆలమంద, భూమి
 గోత్రము - వంశము, పేరు, గొడుగు,
 అడవి, కొండ
 గోపతి - ఆటోతు, రాజు, ఇంద్రుడు,
 శివుడు, సూర్యుడు
 గోవుడు - రాజు, గొల్లవాడు
 గోపురము - గవనము, వాకిలి
 గోముఖము - అలుకుట, వాద్యవిశేషము,
 మొసలి
 గోరము - అపద, రోత
 గోల - ముగ్ధ, కారు, మణిసిల

గోలాంగూలము - కోతి; కొండముచ్చు
 గోవు - ఆవు, కన్ను, బాణము; దిక్కు;
 భూమి ఎద్దు; కిరణము; [పుం]
 స్వర్గము, చంద్రుడు
 గోసు - అపదూఱు; దోషము

గౌ

గౌరము - ఎఱ్ఱనిది, తెల్లనిది, పసుపు
 పచ్చనిది

గ్ర

గ్రంధి - కంఠి, గనువు, ముడి
 గ్రంధము - కావ్యము, ధనము
 గ్రహము - గ్రహించుట, ఆదరించుట;
 చేయి, బుద్ధి
 గ్రహము - అను గ్రహము, చెఱు;
 రాహువు
 గ్రామణి - ముఖ్యుడు, గ్రామాధిపతి
 గ్రాహము - గ్రహించుట; చెఱు; వీటి
 పాము
 గ్రుడ్డుకానుపు - బిల్లి, చేప, పక్షి, పాము
 గుంపు
 ఘటము - కుండ; శిఖరము, పాడునుయ్యి;
 గుంపు
 ఘటిక - గడెప్రమాను; బలవము
 ఘనము - గొప్ప; విరివి; మబ్బు

ఘ

ఘనరసము - వీరు; కర్పూరము, చెట్టు
 బంక; మణిగ
 ఘర్మము - ఎండ, చెమట, వేసగి

ఘా

ఘాతము - దెబ్బ, బాణము

ఘృ

ఘృణీ - కిరణము, వెలుగు
 ఘృతము - నెయ్యి, నీరు
 ఘృష్టి - కిరణము; పంది, రాయిడి,
 ఖోటి పాచి, తీగ

ఘో

ఘోషము - గొల్లవల్లె, ఆలమంద, కంచు

చ

చంకరము - చెట్టు, తేరు
 చంపల - మెలుపు, లక్ష్మి, గాలి
 చండి - పార్వతి, కోవముగల ఆడుది
 చండిలుడు - మంగలి, శివుడు
 చంద్రకి - నెమిలి, కవుణ
 చంద్రము - కర్పూరము, నీరు, బంగారు
 చంద్రశాల - పైమేడ, వెన్నెల
 చంద్రిక - వెన్నెల, కుసుమపువ్వు
 చక్రము - ఆయుధ విశేషము, గుంపు,
 బండికల్లు; రాష్ట్రము, కుమ్మరిసారె

చక్రి - విష్ణువు, పాము, రాజాజు
 చతుష్కము - చవిక, నాలుగు
 చతుష్కి - దోమతెర, పెద్ద కోనేరు
 చవల - మెలుపు, లక్ష్మి, అంకుటాలు;
 కోతి, చేప, పాదరసము
 చ మ ర ము - వింజామరము, సవరపు
 మెకము
 చయము - సమూహము, సంగ్రహము
 చరణము - తినుట, తిరుగుట, పాదము;
 వేరు, కులము

చా

చాండాలిక - మాలికి కిన్నెర
 చాంపేయము - బంగారు, నాగకేసరము
 చామరము - చెఱ, నడ

చి

చింత - చింతచెట్టు, తలఁపు, వగవు
 చిందఱ - తూటు ఖండము
 చిందు - రాలు, చెదరు
 చికురము - వెండ్రుక, కొండ, వక్షి;
 పాము, ముంగిర
 చిక్కు - కృశించు, తక్కు, దొరకు;
 మిగులు
 చిచ్చు - అగ్ని, తాపము
 చిత - సొద, ప్రోగు

చిత్ర - ఒకనక్షత్రము, మాయ, గుమ్మడి;

నానావర్ణము, బొట్టు

చిత్రకము - చిలుకపులి, చిత్రమూలము;

గుమ్మడి

చిత్రభానువు - సూర్యుడు. అగ్ని

చిదుము - గిల్లు, త్రుంచు

చిన్ని - చిన్న, ఇంపు

చిమ్ము - మీటు, వైచు, ఊడ్చు

చిరంజీవి - కాకి, విష్ణువు

చిట్ట - కోపము, చింపిణి

చిలుకు - చిందు, మచించు; చల్లు

చిహ్నము - గుఱుతు పెక్కిము

చీ

చీకాకు - చివికిన ఆకు, శ్రమము

చీనము - బంగారు, నూలు

చీరు - చీలుచు, పిలుచు

చీరము - గోచి; నారచీర; రేఖ

చు

చుంబకము - త్రాసుముల్లు, సూదంటు
రాయి

చుక్రము - చింతపండు, పులుసు

చులుకము - చేర, పుడిపిలి, ముంత

చూ

చూడ - నెమలిజుట్టు, చూరు, జుట్టు

చూర్ణము - గంధద్రవ్యముల పొడి;

సున్నము, దుమ్ము

చె

చెంగనాలు - గంతులు, నమస్కృతి

చెంగు - తొలగెగు, చెఱుగు

చెండు - ఖండించు, బంతి

చెట్టు - వృక్షము, గుల్మము

చెన్ను - అందము, విధము

చెలగెగు - ఉత్సహించు; సంతోషించు;

ఒప్పు

చెల్లు - అయిపోవు, చడ్చు, చేరు; తగు

చెవి - కర్ణము, తాళపు చెవి

చేపట్టు - అవలంబించు, పెండ్లాడు

చేరు - పొందు, సరము

చేన - సారము, ధైర్యము

చేయి - హస్తము, కిరణము; పట్టు

చై

చైతన్యము - ప్రాణము, తెలివి

చైత్యము - గుడి, కట్టడము; యజ్ఞశాల

చైత్రము - ఒకనెల; గుడి; గోరి

చో

చోక్షము - తీష్ణము, పరిశుద్ధము; ఇంపు

చోచము - పెంకాయ, అవంగపు పట్ట

చోద్యము - ఆశ్చర్యము, ప్రశ్నము

చ్యు

చ్యుతి - జారుపు, నిడుపు

చ

చందు - చంద్రుడు, అందము, యోగ్యమైనది

చక్కటి - కార్యము, దిక్కు, స్థానము, న్యాయము

చక్కాడు - చంపు, ఖండించు

చక్కు - ఆఱు, ఖండము

చట్ట - చిన్నగోతము, కవచము, చొక్కాయ

చట్టము - న్యాయశాస్త్రము, కొయ్యల బిగింపు

చదరము - నాలుగువైపుల సమానము, కొఱతలేనిది

చనపు - అధికారము; కోరిక, చెల్లుబాడి

చను - పోవు, చెల్లు, తగు, కడచు

చా

చాదు - జాదు; నల్లనిబొట్టుకు తగినవస్తువు

చాగు - పోవు, ప్రవర్తిల్లు

చామ - నలుపు, యౌవనముగల స్త్రీ

చాలు - చాలినంతది, ఓపు, వరుస

చు

చుక్క - నక్షత్రము, నీరుమొదలైన వాని బొట్టు

చుటుకు - వాడి, వేగము

చూ

చూలు - గర్భము, బిడ్డ

చొ

చొక్కు - పరవశమగు, మోహము, మూర్ఛ

చొరవ - ప్రవేశము; బుద్ధికుశలత

చో

చోపు - కలఁచు, తోలు, తఱుము

చ

చందము - అభిప్రాయము, సశము

చందస్సు - పద్యలక్షణము దెలుపుశాస్త్రము; వేదము, ఇచ్చ

ఛట - గుంపు; వరుస
 ఛత్రభంగము - రాజ్య నాశనము; ముండ
 మోపితనము
 ఛదనము - ఆకు; ఈక, తెక్క
 ఛద్యము - నెసము; మోసము
 ఛవి - కాంతి, కిరణము

ఛా

ఛాయ - కాంతి, నీడ; శోభ, వర్ణము,
 ప్రతిబింబము; సూర్యుని భార్య,
 లంచము; వరుస

ఛి

ఛిద్రము - రంధ్రము, తప్పు
 ఛిన్న - భేదించబడినది, తిప్పతీగ

ఛే

ఛేదము - నలుకుడు, తునుక

జం

జంబాలము - పాచి; బురద
 జంబీరము - నిమ్మచెట్టు, మరువము మొలక
 జంబుకుడు - నీచుడు, వరుణుడు
 జంభము - నిమ్మ, పల్లు, తిండి
 జగతి - లోకము; జనము, భూమి
 జఘన్యము - వెనుకటిది, తోక
 జట - జడ, ఊడ

జరరము - కడుపు, కరినమైనది
 జడ - దురదగొండి; చల్లనిది, మూగది
 జతుక - చివుకపిట్ట, లక్క; ఇంగువ
 జనకుడు - తండ్రి, ఒకరాజు
 జనక - తల్లి, దయ
 జని - ఆడుది, పెండ్లాము, కోడలు
 జన్మపు - అగ్ని, జంతువు
 జయ - పార్వతి, ఒక సంవత్సరము;
 గెలుపు, నెల్లి, (ఉసిరిక)
 జయంతి - ఇంద్రునికూతురు, పార్వతి;
 చెక్కెము
 జయంతుడు - ఇంద్రుని కొడుకు; శివుడు
 భీముడు
 జరాయువు - మావి, జటాయువు
 జలజము - తామర కలువ శంఖము
 జలధి - సముద్రము, నక్క
 జలజము - నీరు, కురువేరు
 జహ్న్నపు - విష్ణువు, ఒక రాజర్షి

జ్ఞా

జాంగలికుడు - విషవైద్యుడు, గార
 డీడు
 జాంబూనదము - బంగారు, ఉమ్మెత్త
 జాతము - సమూహము, వుట్టుక, సామా
 న్యము
 జాతరూపము - బంగారము, ఉమ్మెత్త

జాతి - కులము; పద్యభేదము; ప్రాయ్య, జీర్ణము - అణిగినది, చినిగినది, ప్రాతది:
 జాజికాయ; ఉసిరిక
 జానపదము - గ్రామము దేశము
 జామాత - అల్లుడు పెనిమిటి
 జాలకము - మొగ్గ: కనుగాయ, వల పక్షి
 గూడు
 జాలపాదము - బాతు, హంస
 జాలము - కిటికీ: వల, నముదాయము.
 కపటము; మాయ
 జాలిక - వలవంటి వస్త్రము సాలెపురుగు.
 విధవ

బి

బింకతాలవరి - చంద్రుడు, శివుడు
 బిగిష - గెలుచుకొరిక; ప్రయత్నము
 బితపడు - స్థిరపడు; వాడుకపడు
 బిసుడు - జయశీలుడు; ముసలివాడు
 బుద్ధుడు, విష్ణువు
 బియ్య - దేవుడు, రాజు
 బిటగు - అల్పము, మందము,
 సూక్ష్మము
 బిష్ణువు - జయేచ్ఛగలవాడు; ఇంద్రుడు,
 అర్జునుడు

బి

బీమాతము - ముఖ్య: కొండ
 రువాలు - జరుగు, తొలగు వ్యాపించు

జిలకట్ట

జీవ - పాలకూర, వింటినారి, వస,
 భూమి, ప్రాణము, తత్వము, వర
 మాత్య
 జీవంతి - జమ్మి, పాలకూర, తిప్పతీగ
 జీవదుడు - వైద్యుడు, శత్రువు
 జీవాతువు - బ్రతుకు, వంటకము
 జీవితేకుడు - యముడు, భర్త
 జీవుడు - ప్రాణి, బృహస్పతి
 జాగుప్ప - రోత, దూలు, దయ

బ్రి

బ్రిటము - శివుని జడల నమూనాము, జడ
 ముడి

బ్రి

బ్రింథ - ఆవులింత, వికాసము
 బ్రింథితము - ఆవులింత; పెరిగినది, విక
 సించినది

బై

బైట్టి - మల్లుడు, శూరుడు

బ్రి

బ్రిజే - నమస్కారము, దేవుడు

బ్ర

బ్రైవాతృకుడు - చంద్రుడు, వైద్యుడు,
కాపు

బ్ర

బ్రహ్మ - తెలివి, తలపు

బ్రా

బ్రాతి - తండ్రి, దామారుడు
బ్రాని - జోస్యుడు, కోడి

బ్రా

బ్రా - వింటినారి, నేల, తల్లి
బ్రాని - ముదిమి చెడుపు, నది

బ్రే

బ్రేష్ - ఒక నక్షత్రము, ప్రేమింపబడిన
నాయిక, పెద్దమ్మ, బల్లి, [ము]
ఒకనెల, హంస

బ్రో

బ్రోతి - వెలుగు, నక్షత్రము, కన్ను
[పుం] అగ్ని, సూర్యుడు

బ్ర

బ్రంకు - భయపడు, సంకోచపడు,
భయము

బ్రంపు - ఆలస్యము; నిడువైనది

బ్రడియు - ధయనడు, తొలగు

బ్రగముత్సరి; లక్ష్మి, పార్వతి

బ్రగగు - జాబు, పోవు; నడచు; కడచు

బ్రలకము - ఉదకము, స్నానము

బ్రల్లి - సవరము, జాలరు, అసత్యము

బ్రా

బ్రాడ - కాళ్లగులుతు, త్రోవ, పోబడి

బ్రాల - కిటికీ, చేపలుపటు వల

బ్రూ

బ్రూజము - జూదము, మోసము

బ్రో

బ్రోక - సామ్యము, విధము

బ్రోతి - దీపము, కాంతి

ఝ

ఝరి - సెలయేఱు; తేళ్ల పుట్ట

ఝష - చేప, మొసలి, అడవి

ఞ

ఞానము - సమూహము, కాటడవి,

చీపురుకట్ట

ట

టంకము - వెలిగారము, కత్తి, గడ్డపాట,

కోపము, పదియాడుబ్బుల బంగారు

నాబెము

టంకారము - వింటినారిధ్వని, ఆశ్చర్యము,

ప్రసిద్ధి

ఠ

ఠెంకి - స్థానము, దబ్బనమువంటి సాధనము

ఠ

ఠవణిల్లు - ప్రవర్తిల్లు; ఒప్పు

ఠా

ఠాకురు - జేవత; అధిపతి, తండ్రి, గురువు

ఠే

ఠేవ - ఒప్పదము, విధము

డ

డంబు - కపటము, కాంతి, అధికము

డబ్బు - బొంకు, నాలుగుదమ్మి డీలు; ధనము

డౌ

డౌక - విజృంభణ, శౌర్యము

డాలు - కాంతి, తెక్కిము

డి

డింగరీడు - భక్తుడు, నేవకుడు

డిందు - ఇంకు, అడగు

డింబము - భయము, పక్షిగ్రుడ్డు

డింభము - పిల్ల, గ్రుడ్డు

డీ

డీకొను - కవియు, పురికొను

డు

డుండుకము - దుండిగము, అబ్బుడు,

క్రూరుడు

డుల్లు - పడు, ఊడు

డొ

డొంక - కాలిబాట, పొద, కోన

డొంగరు - అపరాధము, నింద

డొల్లు - పొద్దు, పడు

దో

దోల - దోలి, తొట్ల, నీలిచెట్టు

తంట - కలహము, చాడి, శ్రమము, అప్పు, మోసము

తండురీణము - కడుగునీరు, పురుగు

తంత్రము - ఉపాయము, వ్యాకరణ శాస్త్రము, సిద్ధాంతము, హేతువు, పరివారము

తంపి - దాలిగుంట, కలహము

తక్షకుడు - సర్పరాజు, వడ్లవాడు

తగరము - లోహవిశేషము, పొట్టెలు

తగవు - తగుట, అరణము, న్యాయము, జగడము

తగులు - చిక్కు, తాకు, పొసఁగు, ఆసక్తి వెంటవచ్చుట

తగ్గు - తక్కువ అగు, వెనుదీయు, తెగి పడు

తచ్చన - కపటము, పరిహాసము

తటము - ఏటిదరి, కొండచరియ, ప్రదేశము, పరిమిది

తటి - ఏటిదరి, ప్రదేశము

తడ - అడ్డి, కడ

తడవు - వెడకు, నెమకు, విచారించు

తడి - తేమ, నీరు

తడుపు - గోచి, చిన్నగుడ్డ, తడిసినది

తనరు - అతిశయించు, ఒప్పు

తనుకు - దుఃఖించుట, పొందుట, ప్రకాశించుట

తనువు - తనివి, కైత్యము, తడి

తనువు - దేహము, తోలు, చిన్న

తనూరుహము - వెండ్రుక, తెక్క

తపము - తపస్సు, శిరముకువు

తమము - చీకటి, శోకము

తమాలము - కత్తి, బొట్టి, ఉలిమిరి

తమి - త్వర, ఉపేక్ష, కుతూహలము

తరండము - ఓడ, పుట్టి

తరణి - ఓడ, దాటుట, సూర్యుడు, సముద్రము

తరము - పురుషాంతరము, మానము, సామ్యము, వరుస

తరవాయి - సమయము, తడవ

తలరు - సంభ్రమించుట, చింతించుట

తరస్సు - బలిమి, వడి

తరుణము - యౌవనము, క్రొత్తది, ఆముదపునెట్టు

తర్కము - ఊహ, అధ్యాహారము, కారణము, కోరిక, శాస్త్రము

తర్షము - దప్పి, ఇచ్చ

తఱలు - చలించు, సంభ్రమించు

తఱి - సమయము, సమీపము

తల - శిరస్సు, వివర, ఎడ, మొత్తము
సమయము, ముందు భాగము

తలకు - చలనము; భయము

తలపు - హృదయము; జ్ఞప్తి, కోరిక,
చింత

తలకొను - కలుగు; యత్నించు, తాల్చు

తలము - ఏతము, ఆడచి కారణము,
స్వరూపము

తలరు - చలించు; కలుగు, ఒప్పు, చింతించు

తలవంపు - తలవంచుట, అవమానము

తలిమము - దూదివలపు, మేలుకట్టు, కత్తి

తల్పము - దూదివలపు, అట్టడి

తల్లితల్లి - తల్లియొక్క తల్లి-లక్ష్మి

తల్లి - మాత, ముఖ్యము; మొదటిది

తనుకు - ప్రేమ - టక్కు

తళిగ - భోజన పాత్ర, దైవ నివేదనమైన
అన్నము

త్రా

తాండవము - నృత్యము, తృణవిశేషము

తాంత్రికుడు - సిద్ధాంతము నెఱింగినవాడు,
విషవైద్యుడు

తాకు - మార్కను, అంటుకొను

తాట - చెట్టుబెరడు, మోసము

తాచు - చెక్కు, తొలుచు; అవలంబించు

తాటివడగవాడు - బలరాముడు,
భీష్ముడు

తానము - స్నానము, స్తానము

తాప - నిచ్చెన, మెట్టు

తాపము - బాధ, సంతాపము

తాపి - మర్మము, జాడ, బేలుదారి,
పనిముట్టు

తామరతంపర - తామరల గుంపు, అభి

వృద్ధి

తామరసము - తామర, బంగారు, రాగి

తామసి - వీరకటి, పార్వతి

తామ్రచూడము - కోడిపుంజు, అభినయ
భేదము

తామ్రము - రాగి, ఎఱునిది

తార - బృహస్పతి భార్య; వాలి భార్య;
కనుగుడ్డు, నక్షత్రము

తారక - కంటి నల్లగుడ్డు, నక్షత్రము

తారకుడు - మాలిమికాడు, ఒక రాక్ష
సుడు, దాటించువాడు

తారసము - సమీపము, తలపాటు

తారసిల్లు - వ్యాపించు, సమీపించు

తారాడు - తిరుగులాడు, జీరాడు

తారేయుడు - అంగదుడు, బుధుడు

తారు - సంచరించు, పోవు, పారు;
కదియు

తాలధ్వజుడు - బలరాముడు, భీష్ముడు

తాలిమి - క్షమ, దైర్యము

తాలుచు - ధరించు; తిరికలుచేయు

తావలము - స్థానము, ఆధారము

తాళకము - హరిదళము, చిన్నబీగము
 తాళము - బీగము, తాటిచెట్టు, వాద్యవిశేషము

త్రి

తికమక - కలత, తొట్రుపాటు
 తిక్తకాకము - ఉలిమిరి, చంద్ర
 తిత్తి - కొలిమితిత్తులు సంఘి
 తిథి - పాడ్యమి లోనగునది, శ్రాద్ధదినము
 తిన్న - చునోజ్జము, యుక్తము, ఋజువు
 తిమిరము - పీకటి, నేత్రరోగము
 తిమరు - త్వరపడు, తిమ్మిరి, గర్వపడు
 తిరి - జట, నుడి
 తిలుగుడు - తిరుగుట, మాటుపాటు
 తిలకము - బొట్టు, పుష్పమచ్చ, పొట్టి
 తివురు - కోరు, త్వరపడు, యత్నించు
 తిష్యము - పుష్యమాసము, కలియుగము

త్రి

తీంద్ర - ప్రకాశము తేజము
 తీగ - లత, మొలనూలు, తంతి
 తీష్ణగంధ - ఓమము, మునగ, పెద్దతుమ్మి
 తీష్ణము - వేడిమి, విషము, పోరు, ఇనుము
 తీవు - మాధుర్యము, బాధ
 తీయు - తొలగి, తగ్గు, ఈడ్చు
 తీరము - దరి, తగరము

తీర్పు - తీర్పు చేయు, చక్కఁ బఱచు
 నాశనముచేయు

తీర్థము - పుణ్యనది, రేవు, పుణ్యక్షేత్రము
 ఉపాయము, శాస్త్రము, యజ్ఞము
 తీవ్రము - కారముకలది, అధికము

తు

తుంగము - కొండ, పొడవైనది
 తుంట - తునుక, చెఱుకు
 తుండము - ఖండము, ముఖము, నోరు
 పక్షిముక్కు
 తుచ్ఛము - దుఃఖము, కూన్యము
 తుడుచు - సరిపోవనొత్తు, ఊడ్చు
 తుత్త - నీలివెట్టు, అగ్ని
 తుద - చివఱ, అగ్రము, కడ
 తురగము - గుఱ్ఱము, హృదయము
 తుల - త్రాసు, దూలము, ఒకరాళి, సమానము, పోలిక

తుషము - ఉముక, తాండ్ర
 తుషారము - మంచు, చల్ల నది

తూ

తూగు - ఊగు, చలించు, తూనిక, పడు
 తూము - బండి, నడిమి రంద్రము, నీటి
 గండి, నాలుగుకుంచములకొలత
 తూర - వానబొట్టు, మత్స్యవిశేషము

తూలము - ఆకాశము, గంగరావి, దూది
తూలిక - చిన్న ఈశ, కుంచె

త్వ

తృణరాజము - తాటిచెట్టు, పెంకాయచెట్టు
తృష్ణ - దప్పి, ఇచ్చ

త్రి

తెక్కలి - దొంగతనము, వంచన, ప్రమాదము

తెగ - జాతి, సమూహము, విధము, నిడుపు

తెగుదల - అంతము, క్షయము

తెగుబడి - తెగుట, దుక్కి, అమ్మకము

తెర - మఱుగువీర, అల

తెరల - బయలుదేలు, కలగు, తొలగు

తెఱగు - విధము, క్రమము, సంధి

తెఱకువ - వివేకము, ఉపాయము

తెఱవ - తెఱచుట, మఱుగులేనిది, ఉపశమనము

తెలి - తెల్లనిది, నిర్మలమైనది

తెలియు - గ్రహించు, ఎఱుగు, విశదపడు, మేలుకొను

తెలివి - వివేకము, కాంతి, తేఱుట

తెలుపు - తెల్లదనము, ఎఱిగించు, మేలుకొలుపు

తెల్ల - తెల్లనైనది, విశదము

త్వే

తేకువ - భయము, దైర్యము

తేజస్సు - ప్రకాశము, ప్రభావము

తేట - విశదము, మలినములేనిది

తేరు - రధము, బండి, కలుగు

తేలు - కొండిపురుగు, నీటిపై ఉండు, స్నానముచేయు

త్రో

త్రొంగలించు - అతిశయించు, వర్ధిల్లు, ప్రసించు

త్రొంగు - నాలు, శయనించు

త్రొందర - సంప్రమము, బాధ

త్రొగ - కలువ, సమూహము

త్రొట్టు - వ్యాపించు, ప్రసించు, నాటు, జరుగు

త్రొడరు - కలుగు, యత్నించు, ఎదిరించు

త్రొడుకు - పట్టు, గ్రహించు, దొంగమేత

త్రొడుగు - ధరించు, సంధించు, ముండ్లకంప

త్రొలకు - చలించు, అతిశయించు, ప్రకాశించు

త్రొల్లి - ముందు, బిలము

త్రో

త్రోక్తము - గులిమి, పచ్చన

త్రోపు - పెంపుడుచేయు, ఎఱుపు

223

తోయదము - నెయ్యి, మబ్బు, తుంగ

తోయము - నీరు, విభము, తెగ, సమ
యముతోరము - వ్రతసూత్రము, స్థూలము. అధి
కము

త్ర

త్రప - సిగ్గు, అంకుటాలు

త్రయి - మూడు వేదములు, ఏనుగు కాలి
సంకెల, ఒక విద్యత్రవ్య - గుంటచేయు, పూర్వపుసంగతులు
పైకితెచ్చు

త్రాడు - దారము, కిరణము

త్రికము - మూటి సమూహము, సొంటి,
పిప్పిలి, మిరియాల, మూడుదారులు
కలియుచోటుత్రిధాముడు - అగ్ని, విష్ణువు, విష్ణుడు,
యముడు

త్రిమృత - త్రిప్పట, ఆపద

త్రియామ - రాత్రి, పసుపు

త్రిరాత్ర - బహిష్ఠమైనది, యాగవిశేషము

త్రివర్గము - ధర్మార్థకామములు, త్రియస్థాన
వృద్ధులు

త్రిశంకువు - ఒకరాజు, పిల్లి, మిడుత

త్రు

త్రుంగుడు - నాశనము, ప్రళయము

త్రుటి - ఇంచుక, సంశయము

త్రుళ్లు - ఎగిరిపడు, గర్విండు

త్రుప్పు - ఇనుముపై ముటికి, అరుచి

త్రే

త్రేక్కొను - చెలచు, కలచు, త్రాగు

త్రో

త్రొక్కుడు - త్రొక్కుట, ఆపద

త్రో

త్రోచు - పూను, వడిగాను, త్రోయుట,
మీటు, చంపు

త్రోటి - చేపముక్కు, వక్షిముక్కు

త్రోపు - త్రోయుట, నిషేధము, నిరాకర
ణము

త్వ

త్వక్కు - చెట్టు బెరడు, తోలు నార

త్వష్ట - విశ్వకర్మ, వడ్లవాడు

త్వి

త్విట్టు - జిగి, వెలుగు, మంట

ద

దంట - జంట, నేర్పరి

దండ - సమీపము, ప్రాపు, హారము

దండకము - వృత్తవిశేషము, ఒక అర
ణ్యము

దండధరుడు - రాజు, యముడు

దండము - దుడ్డుకత్తి, నమస్కారము,
చతురుపాయములలో నొకటి, చెట్టు
బోదె, రాజశిక్ష, కవ్వము, గర్వము,
కప్పము, బార, జత, సమూహము,
దండు

దండి - ప్రతాపము, శౌర్యము, గొప్ప,
ఒక సంస్కృతకవి పేరు

దండిక - కన్నెర, హారమనందలి ఒక
పేట

దండు - సేన, సమూహము

దంతము - పొదరిల్లు, పల్లు

దంతశర - పులివీంత, నిమ్మ, వెలిగ

దంభము - కపటము, తప్పు

దంశనము - పల్లు, కవచము

దంశము - కాటు, అడవి యీగ

దక్షిణ - ఋత్విజులకు ఇచ్చు ధనము,
ఒక దిక్కు

దక్షిణుడు - పెక్కు నాయకలందు సమ
ముగా బ్రవర్తించువాడు, నేర్పరి

దట్టము - తఱచు, విరళము

దడ - వణకు, క్రొయ్యత్రాసు

దడము - దట్టము, సేన, సమూహము

దత్తుడు - ఒక రాజు, దత్తాత్రేయుడు,
ఒకజాతి పురుషుడు

దనుకు - తాళు, పొందు

దప్పి - నీరుపట్టు, శ్రమము

దబ్బి - నిమ్మజాతి, బద్ద

దబ్బిట - బొంకు, మోసము, తప్పు

దమనుడు - ఒకముని, అణచువాడు

దమము - దుఃఖము నోర్చుట, అణచుట

దయిత - శ్రీ, ప్రియురాలు

దయ్యము - దేవుడు, వేలుపు, పికాచము

దరము - శంఖము, భయము

దరి - మేర, సమీపము, గట్టు

దర్దర - మబ్బు, కప్ప

దర్పము - కస్తూరి, గర్వము

దర్వి - గరిటె, పామువడగ

దర్శకుడు - చూపెడువాడు, నేర్పరి

దర్శనము - కన్ను, చూపు, అద్దము, బుద్ధి,

కాత్తము, ధర్మము

దశ - అవధి, స్థితి, వత్తి

దశనము - పల్లు, శిఖరము

దశమార్పడు - వీర్యము లేని వాడు,

ముసలివాడు

దస్యుడు - శత్రువు, చోరుడు

దహనము - కాల్చు, చిత్రమూలము, జీడి

దశము - ఎక్కువ, మందము, పూవుతేకు,

దండు, హరిదశము, మూడాకుల

గుత్తి, భాగము

దశవరి - ధాన్యవిశేషము, సేనాధిపతి

దశితము - ఖండింపఁబడినది, వికసించినది

నా

దాగురించు - దాచు, వంచిండు
 దాటు - లంఘించు, తరించు
 దాక్షిణ్యణి - సాక్షి, భూమి, ఒక
 నక్షత్రము
 దాడి - దండెత్తుట, గడ్డము
 దాఢ - కోఞ్జల్లు, సమూహము
 దానము - ఈవి, దీనుగల చెక్కిళ్ల మదము,
 పాలనము, కుద్ది, చతురుపాయము
 లలో నొంటి
 దాపు - దగ్గఱ, భయము
 దామము - తలుగు, హారము
 దాయ - జ్ఞాతి, విరోధి
 దాయము - గవ్వలాటలో పందెము, విపత్తు,
 ఈవి, అరణ్యము
 దార - నీటిచాచు, ఈవి, భార్య
 దారకుడు - శ్రీకృష్ణుని సారథి, బాలుడు
 దారదము - విషభేదము, పాదరసము,
 ఇంగువ
 దారువు - కొయ్య, ఇత్తడి
 దార్వి - ప్రూనిపంపు, వెండ
 దావము - అడవి, కారుచిచ్చు
 దాసి - పనికత్తె, కాదొండ
 దాసుడు - పనికాడు, జాలరి, జ్ఞాని,
 కూద్రుడు
 దాహము - కాలుట, దప్పి

ది

దిక్కు - దిశ, శరణము
 దిగంబరుడు - పిల్లడు, దినమొలవాడు
 దిద్దు - శిక్షించు, సవరించు
 దినుసు - ప్రకారము, వస్తువు
 దిమ్మ - దిబ్బ, భ్రమము
 దిమ్మె - తామరపూవులోని దుద్దు, కొయ్య
 బిరడ
 దివము - ఆకాశము, పగలు, స్వర్గము
 దివాకేర్తి - మంగలవాడు, మాలవాడు
 దివి - ఆకాశము, స్వర్గము
 దివ్యవక్షువు - జ్ఞానవృద్ధికలవాడు, గ్రుడ్డి
 వాడు
 దివ్యము - అవంగము, ఒప్పునది
 దివమొలవేల్పు - కాలవైరవుడు, శివుడు

దీ

దీటుకొను - విందుకొను, సవరించు
 దీనుడు - దరిద్రుడు, భయపడినవాడు
 దీపము - దీపిక, తీగ
 దీప్తము - వెలిగినది, మండినది
 దీప్యకము - ఓమము, నెమిలిజాట్టు
 దీర్ఘదర్శి - విద్వాంసుడు, గ్రద్ద

దీర్ఘాయువు - కాకి, మార్క - ందేయుడు,
బూరుగు

దీర్ఘము - చీల్చబడినది, భయపడినది

దు

దుండగము - దౌష్ట్యము, కీడు

దుందుభి - భేరి, వరుణుడు, ఒక సంవత్స

రము, రాక్షసుడు

దుకూలము - తెల్లని వస్త్రము, సన్నని
వస్త్రము

దుగ్ధము - పాలు, పిడుకబడినది

దుడుకు - దౌష్ట్యము, ఉద్ధతి

దుడ్డు - లావుకట్టు, డబ్బు

దుడ్డె - బాలకుడు, ధూర్తురాలు

దురద - కనరు, జిల

దురపిల్ల - శోకించు, తపించు

దురము - యుద్ధము, వేగము

దుర్గ - పార్వతి, నల్లపిచ్చుక, నీలిచెట్టు

దుర్గతి - నరకము, దారిద్ర్యము

దుర్వర్ణము - వెండి, నూగుదోస

దుర్విధుడు - దుర్జనుడు, దరిద్రుడు

దుష్కలువ - దుష్పటము, కట్టుకోక

దుస్తు - వస్త్రము, అందము

దూ

దూయ - పాలు, తీయ

దూరదర్శి - విద్వాంసుడు, గ్రద్ద
దూషిక - కంటిపుసి, సాలెపురుగు

దృ

దృక్కు - కన్ను, చూపు, బుద్ధి

దృఢము - దిఘవుగలది, ఆత్మంతము

దృష్ట - సన్నెకల్లు, తాయి

దృష్టాంతము - ఉదాహరణము, ఒక ఆలం

కారము, శాస్త్రము, చావు

దృష్టి - చూపు, కన్ను, బుద్ధి

దె

దెప్పరము - ఆపద, అశక్యము

దే

దేవదత్తము - ఒక ఉపనామము, అర్జునుని
శంఖము

దేవనము - క్రీడ, జూదము, వ్యవహారము,
పాచిక

దొ

దొర - రాజు, సేనానాయకుడు, గొప్ప
వాడు

దొరయ - అంటు, కలుగు, జరుగు

దొరలు - దొడ్లు, పడు, అనుభవించు
 దొరువు - నడబావి, కొలను
 దొనఁగు - ఆపద, విఘ్నము

దో

దోపరి - దొంగ, కొల్లకాఁడు
 దోగ్గ - గొల్లవాఁడు, దూడ
 దోని - దొన, అరిణ
 దోనె - చిన్న యోడ, జలగడుగువాని
 సాధనము

దోరు - చచ్చు, వ్రాలు
 దోష - భుజము, రాత్రితప్పు, పాపము
 దోషజ్ఞుఁడు - విద్వాంసుఁడు, వైద్యుఁడు
 దోషాచరుఁడు - చంద్రుడు, రాక్షసుఁడు
 దోషము - పాపము, తప్పు

దోహదము - ఇచ్చు, వేచిట్లు, ఆకాలమున
 తరు లతాడులు పుష్పించుటకు, పలించు
 టకు, శ్రీల పాదతాడనాది క్రియలు,
 (అశోకమునకు కాలితన్ను, పొగడకు
 ఉమ్మి, గోరంటునకు ఆలింగనము,
 బొట్టునకు వీక్షణము, మామిడికి కర
 స్పర్శనము, సంపెగకు ముఖరాగము,
 కొండ గోగునకు సల్లాపము, వావిలికి
 ఊర్పు మోరటికి పాట, సురపొన్నకు
 నవ్వు)

దౌ

దౌడు - బోడన, దండయాత్ర, పరుగు

ద్యు

ద్యుమ్నము - ధనము, బలము

ద్ర

ద్రవము - తడి, పరిహాసము, పరుగు
 ద్రవిణము - ధనము, బంగారు, బలము.
 ద్రవ్యము - ధనము, ఇత్తడి, పూత,
 మందు, లక్క

ద్రు

ద్రుణము - కత్తి, విల్లు, తేలు
 ద్రుతము - త్వరితము, వడిగలది, వీలినది

ద్రో

ద్రోణము - ఒకానొకకొండ, తూము,
 తేలు, మాలకాకి

ద్రోణి - చిన్న యోడ, కొండవల్లము,
 దొన్నె

ద్వ

ద్వంద్వము - స్త్రీ పురుషుల జంట, రహస్యము, శీతోష్ణము

ద్వా

ద్వావరము - ఒకయుగము, సందేశము

ద్వి

ద్విజ - పక్షి, పుష్ప, పాము

ద్విజన్ముడు - బ్రాహ్మణుడు, క్షత్రియుడు, వైశ్యుడు

ద్విజరాజు - చింద్రుడు, గరుత్మంతుడు, శేషుడు

ద్విజుడు - బ్రాహ్మణుడు, వైశ్యుడు, క్షత్రియుడు

ద్వీ

ద్వీప - పులి, సముద్రము

ద్వై

ద్వైమాతురుడు - వినాయకుడు, జరాసంధుడు

ధ

ధటి - ధట్టి, గోచి

ధనంజయుడు - అర్జునుడు, అగ్ని

ధనికుడు - ధనముకలవాడు, యోగ్యుడు

ధనువు - విల్లు, ఒకరా?

ధన్వంతరి - దేవవైద్యుడు, సూర్యుడు, మహేశ్వరుడు

ధన్వి - అర్జునుడు, విలుకాడు, నేర్పరి

ధమని - నరము, మెడ

ధర - నేల, వెల, మావి, మెదడు, కొండ

ధరణీధరుడు - విష్ణువు, శేషుడు, రాజు

ధరాధరము - కొండ, తాబేలు

ధర్మము - పుణ్యము, న్యాయము, సామ్యము, స్వభావము, ఆచారము, అహింస, యజ్ఞము

ధర్మరాజు - యుధిష్ఠిరుడు, యముడు, బుద్ధదేవుడు

ధర్ముడు - యముడు, సోమయాజి, ఒక వసువు

ధర్షణము - తిరస్కరించుట, ధర్షించుట

ధవళ - ఆవు, తెలుపు, ఆబోతు, చక్కనిది.

ధవుడు - పెనిమిటి, రాజు, మనుష్యుడు

ధా

ధాత - బ్రహ్మ, ఒక సంవత్సరము,
ధరించువాడు

ధాత్రి - నేల, దాది, తల్లి, ఉపరిక

ధాన - దనియాలు, మొగ్గ

ధామము - ఇల్లు, చోటు, వెలుగు, కాంతి,
ప్రభావము, మేను, పుట్టువు

ధార - నీటిచాలు, కుండ లోనగువాని
చిల్లి, అశ్వగతి, ప్రవాహము, ఒకా
నొక పట్టణము

ధారాబిము - గుఱ్ఱము, వానకోయిల

ధారాధరము - మేఘము, ఖడ్గము

ధార్మికుడు - విప్లవకలవాడు, పుత్రా
త్ముడు

ధావనము - పరుగు, కుద్ది

ధి

ధిష్ణ్యము - గృహము, స్థానము, బలము,
నక్షత్రము

ధీ

ధీమంతుడు - విద్వాంసుడు, బృహస్పతి

ధీరుడు - ధైర్యముకలవాడు, స్వాతంత్ర్యముకలవాడు

ధు

ధుంఘమారము - కలహము, పట్టు
పురుగు

ధుతము - కదంపరిచినది, విడువ
బడినది

ధూ

ధూమకేతువు - ఉత్పాతము, అగ్ని

ధూసరము - గాడిద, బూడిదవర్ణము

ధృ

ధృతరాష్ట్రుడు - దుర్యోధనుని తండ్రి,

సర్వవిశేషము, రాజు

ధృతి - ధరించుట, ధైర్యము, సౌఖ్యము,
ఒక ఛందస్సు

ధే

ధేనుక - లేగటి యావు, ఆడేనుగు,
చిన్నకత్తి, పార్వతి

ధో

ధోరణి - పద్ధతి, పంక్తి

ధ్యా

ధ్యామము - కామంచిగడ్డి, దవనము

ధ్రు

ధ్రువ - గీతివిశేషము, గుఱ్ఱపుసుడి, కాళ
విశేషము, నిశ్చయము, కదలనిది

ధ్రువుడు - నక్షత్రవిశేషము, ఒక వసువు,
శివుడు, విష్ణువు

ధ్వజము - తెక్కెము, తెక్కెపుకంబము,
గుఱుతు, గర్వము

ధ్వ

ధ్వస్తము - జారినది, నశించినది

న

నంద - తిథివిశేషము, ముంత, కలిమి

నందన - కూతురు, ఒక సంవత్సరము,
ఇంద్రుని ఉద్యానవనము

నంది - శివునివాహనము, కలజావ్వి

నక్క - ఒడుగు, ప్రానియతుకు, నాగటి
కఱ్ఱ

నక్తకము - చినిగిన వస్త్రము, మాసిన
వస్త్రము, నల్లగూబ

నక్రము - మొసలి, అడ్డకమ్మి

నగ - సొమ్ము, బండి చాపు

నగము - కొండ, చెట్టు

నగరు - రాజగృహము, దేవగృహము

నగౌతనము - పక్షి, సింహము, శరభము

నచ్చు - నమ్ము, ఇష్టపడు, ఆలస్యము,
బాధ

నచ్చుకాడు - అలనుడు, బాధకుడు

నటనము - నాట్యము, ప్రవర్తనము

నటించు - నాట్యముచేయు, కపటముగా

ప్రవర్తించు

నట్టు - స్థానము, ఆలస్యము, ఆటంకము

నట్టువ - ఆట, నర్తనము

నడవ - ముంగిలి, మార్గము, సేతువు

నడుమంతరము - కొను, మధ్యకాలము

నతము - వంగినది, లోతై నది

నదము - పశ్చిమముగా బ్రవహించెడు

ఏఱు, సీటిమడుగు, నముద్రము

ననుచు - పూచు, చిగిరించు, మొగ్గయెత్తు,

ఇంపగు

ననువు - అనురాగము, అతిశయము,

ఇంపు

నస్త - మనుమరాలు, [డు] మనుమడు

నభము - ఆకాశము, శ్రావణ మాసము,

మేఘము, వర్షకాలము, ముక్కు

నయము - లాభము, నునువు, ఆందము,

చౌక, నీతి

నరుడు - మనుష్యుడు, అర్జునుడు,

ఒకఋషి

నరేంద్రుడు - రాజు, పాములవాడు

నలకువ - వ్యాధి, బాధ, శ్రమము

నలదము - పట్టివేరు, పూదేనె

నలి - రోగము, పొడి

నలినము - తామర, నీరు

నలిని - తామర, తామరకొలను, మిన్నేలు

నలుగు - నలిగి పోవు, స్నానమప్పుడు

తనువునకు రాచుకొను పిండి

నలుపు - ఒప్పిదము, సామర్థ్యము

నల్ల - రక్తము, నలుపు, బొగ్గు

నవత - దుఃఖము, నవయుట

నవ్వు - వికసించు, హసించు

నస - దురద, ఉపద్రవము, గోజు

నా

నాకము - స్వర్గము, ఆకాశము

నాకువు - కొండ, పుట్టి, ముని

నాగము - తగరము, ఏనుగు, పాము,

పొన్న, కొండ, గ్రహము, రథబంధ

విశేషము

నాగవాసము - ఇనుపగొండ్లము, వేశ్యా

సమూహము

నాడి - నరము, గడియకాలము, ఈనె,

కాడ

నాణెము - వెండి, రాగి లోనగువాని బిళ్ల,

యోగ్యత, నాగరికత

నాథుడు - భర్త, రాజు, ఇంద్రుడు

నాభి - కస్తూరి, బొడ్డు, తిలకము

నారంగము - నారింజ, అమడబిడ్డ

నారము - నరుల సమూహము, నీరు

నారాయణి - లక్ష్మి, పార్వతి, పిల్లిపీఠర

నారాయణుడు - విష్ణువు, సూర్యుడు,

చంద్రుడు, బ్రహ్మ, శివుడు, అగ్ని

నారి - నరము, స్త్రీ

నాలి - కుత్తికపుసని, మోసము, మందము

నాసీరము - సేనాముఖము, దర్పము

నాళము - తామరతూడు, క్రోవి

నాళికము - తామర, బాణము

ని

నికరము - మిగిలినది, సమూహము, నిధి

నికష - రాక్షసుల తల్లి, [ము] సాన

నికాయము - ఇల్లు, సమూహము,

లక్ష్మము, ప్రోగు

నికృతి - బెదరుమాట, మోసము

విక్కు - ఉన్నతమగు, గర్విండు
 నిగమము - వేదము, మార్గము, పట్టణము
 నిగుడు - విక్కు, చాగు, పఱుగు
 నిగ్రహము - త్రోపాట, చెఱ, మేర
 నిష్పలము - నిశ్చయము, నిశ్చలము,

నిరంతరము

నిజము - స్వభావము, తనది, స్థిరమైనది
 నిట్ట - ప్రవాహము, స్థానము, నిక్కు,
 స్తంభము
 నిట్టు - ఉపవాసము, కఱుపు
 నితంబము - పిఱుగుడు, మొల, కొండ,
 నడుము, దరి

నిదాళుము - వేరగి, చెమట
 నిదేశము - పనుపు, చెప్పట
 నిధనము - కులము, చావు, చేటు
 నిష్పచ్చరము - దాద్ర్యము, శూన్యము
 నిబంధనము - ఏర్పాటు, బంధము, కార
 ణము
 నిమిత్తము - కారణము, శకునము,
 గుఱుతు

నియతి - నియమము, [భాగ్యము]
 నియమము - ఏర్పాటు, కట్టు, పనుపు,
 ప్రతిజ్ఞ
 నిరంజనము - పున్నమ, కాటుకలేనిది,
 కల్మషములేనిది

నిరంతరము - దట్టము, ఎడతెగనిది
 నిరసనము - తిరస్కారము, అక్షేపము,
 పదము
 నిరాకారుడు - విష్ణువు, శివుడు, పరమాత్మ
 నిరాశంకము - భయములేనిది, రోగము
 లేనిది

నిరూపణము - చూపు, తార్కాణము
 నిరోధము - అడ్డు, చేటు
 నిర్భాతము - పిడుగు, వజ్రము
 నిర్దేశము - అజ్ఞ, చెప్పట, సమీపము
 నిర్ణీద్రము - జాగరూకతకలది, నిద్రలేనిది
 నిర్మలము - మలినములేనిది, అభ్రకము
 నిర్మాణము - నిర్మితి, యోగ్యత, సారము
 నిర్మోకము - కుబుసము, విడుపు, ఆకా
 శము

నిర్వాణము - ఏనుగు, కడకన్ను, చావు
 ముక్తి, వెడలఁబాటు

నిర్వాతనము - పగతీర్చుట, చంపుట, ఈవి
 నిర్వాహము - సిగబంతి, ప్రాని బంక,
 వాకిలి

నిర్వాణము - ముక్తి, నాశము, సుఖము,
 చల్లారినిది

నిర్వాహము - శక్తి, జరుగుబాటు

నిర్వాపణము - కొల, ఈవి

నిర్వృతి - సుఖము, నాశము, ఊటట

నిర్వేశము - కూలి, జీతము, భోగము

233

నిలింపుడు - బోయ, వేలుపు
 నిలుకడ - ఉనికి, స్తైర్యము
 నిలుచు - నిలబడు, ఉండు, శేషించు
 నిలుపు - నిలువఁబెట్టు, స్థిరపఱచు
 నివేదనము - ఎఱుక, సమర్పణము
 నివేశము - ఇల్లు, చొరవ, పెండ్లి,
 ఇల్లడ
 నివ్వట్టి - నెఱవేఱు, కలుఁగు, వ్యాపించు
 నివ్వెఱ - మిగుల భయము, పారవశ్యము,
 భ్రాంతి
 నిశ - రాత్రి, వసుపు
 నిశాంతము - ఇల్లు, వేకువ
 నిశాచరి - రాక్షసి, అంకుటాలు
 నిశ్చేయనము - ముక్తి, మేలు
 నిష్ఠ - ఉనికి, చేటు, తుది, వేడికోలు
 నిష్ఠురము - కఠినము, సదుష్టమైనది
 నిష్పావము - అనుములు, చేటగాలి,
 పొల్లు
 నిసర్గము - స్వభావము, ఈవి
 నిస్తరణము - దాసుట, వెడలఁబాటు
 నిస్తరణము - చావు, ముక్తి, వెడలఁబాటు
 నిహ్నావము - కపటము, అపనమ్మిక
 తిరస్కారము

న్

నీకాశము - ప్రకాశము, సమూహము,
 నిశ్చయము

నీడ - చాయ, ఎండలేము
 నీతము - నియమము, ధనము, ఛాన్యము,
 తేఱడినది
 నీతి - న్యాయము, హిందీపఱచుట
 నీరంధ్రము - కళకము, చండులేనిది
 నీరజము - తామర, ముత్యము
 నీరదము - తుంగ, మట్టు
 నీరుపావ - అగ్ని, సీచిమనుష్యుడు
 నీరుపుట్టువ - లామర, శంఖము, కొస్తు
 భము
 నీలంగుపు - ఈరగ, నక్క, పురుగు
 నీలకంఠము - ముల్లంగి, నెమిలి, ఊరఁ
 బిచ్చక, పాము
 నీలము - నల్లరాయి, నీలివెట్టు, నలుపు,
 కొండ, ఒకవిధి
 నీలాంబరము - బలరాముడు, నైర్మతి
 శని

నీవి - సంఘి మొదలు, పోకముడి, చెఱసాల
 నీవృత్తులు - గ్రామము, దేశము
 నీవ్రము - చూరు, అడవి

నః

నుగ్గు - చూర్ణము, ఖండము, పిడక
 నులి - చిక్క, అల్పము

నూ

నూకు - త్రోచు, త్రోలు

న

నృపతి - రాజు, కుబేరుడు

నె

నెట్టుకొను - పూనుకొను, నెలకొను, ఆతిథ్యించు

నెత్తము - పాచికలాట, పందెము, కొండ మీది విశాలప్రదేశము

నెనరు - కృతజ్ఞత, ప్రేమము

నెపము - వ్యాజ్యము, కారణము, తప్పు

నెప్పు - స్థానము, సైర్యము, ఉపాయము

నెమ్మి - నెమిలి, క్షేమము, ప్రేమము, నెమ్మది, సంతోషము

నెయ్యము - స్నేహము, ఇంపు

నెరవు - పూర్తి, వ్యాపనము, మార్గము, యుక్తము, విశాలము

నెరసు - తప్పు, నలుసు, దోషము

నెటి - అందము, ఆచారము, క్రమము, న్యాయము, పరాక్రమము, విధము, తెక్క, ప్రజ్ఞ

నెల - మాసము, చంద్రుడు, పున్నమ, కర్పూరము

నెలకూన - బాలచంద్రుడు, నఖక్షతము

నెలవు - వాసస్థానము, స్థానము, పరిచయము

నెవ్వ - దారిద్ర్యము, ఆపద, వఱపు

నే

నేత్రము - కన్ను, తరిత్రాడు, ఏఱు, వలివము, తేరు

నేలతాలుపు - వర్షతము, రాజు

నేలపట్టి - అంగారకుడు, నరకాసురుడు, సీత, భౌముడు

నై

నైగముడు - నాగరుడు, వణిజుడు

నైజము - తనది, స్వాభావికము

నైవధ్యము - వస్త్రాద్యలంకారము, నాట్యస్థానము

నొ

నొక్కు - అదుము, ముడుత

నొప్పి - బాధ, ఒప్పుమి, ఆపద

న్య

న్యంకువు - ముని, ఇట్టి

న్యక్షము - అధమము, సమస్తము

న్యగ్రోధము - మట్టి, జమ్మి

న్య

న్యాసము - ఉంచుట, వాడిక

న్యూ

న్యూనము - తక్కువై నది, నిందింపఁ దగినది

ప

పంకము - బురద, పాపము

పంచత్వము - పంచభావము, చావు

పంచదశి - అమావాస్య, పున్నమ

పంచమి - ఐదవతిథి, ద్రౌపది

పంచాంగము - తిథి వార నక్షత్ర యోగ కరణములు తెలుపు గ్రంథము, తాజేలు

పంజరము - పంజరము, శరీరము

పండు - ఫలించు, ఫలము

పంతము - పోటీ, విధము, పౌరుషము

పంపు - ఆజ్ఞాపించు, వరిమళ్లవరుస, పంపించు, మారణకర్మ తంత్రము

పక్షము - పదియైదు దినములు, తెక్క, ప్రక్క, పగ, బలము, చెలికాడు, సహాయుడు

పచ్చి - తడిగలది, ఉడుకనిది

పటము - వస్త్రము, చిత్తరువు

పటలము - నేత్రరోగము, ఇంటి కప్పు, పరివారము, సమూహము

పటువు - చొరవరాడు, నేర్పరి

పట్టము - బిరుదు, రాజ్యము

పట్టు - చెల్లు, ఇంచు, గ్రహించు, మూర్ఖును, గ్రహణము, పూత, స్థానము, వెడలుపు, కారణము, ఘట్టము

పట్టె - పలక, కుంచె

పడు - పతనమగు, చచ్చు, పొందు, అనుభవించు, అస్తమించు

పణము - పందెము, వెల, కూలి, ధనము, జూదము, వ్యవహారము, కొనుట

పతంగము - పక్షి, మిడుత, బాణము పిల్లి

పత్రము - ఆకు, తెక్క, వాహనము, బాణము

పత్రి - డేగ, పక్షి, బాణము, కొండ, మ్రాను

పదను - సమయము, పరిపాకము

పదము - పాదము, శబ్దము, వాక్యము,
 పద్యపాదము, ప్రయత్నము,
 చిహ్నము, కపటము, వస్తువు
 పద్ధ - అంతెల మొత్తము, ప్రతిజ్ఞ
 పద్మ - లక్ష్మి, తామర, ఒకనిధి
 పద్మిని - తామర తీగ, లక్ష్మి, ఆడ
 ఏనుగు, తామరకొలను
 పని - వ్యాపారము, నియోగము, కర్మము,
 శిల్పము
 పన్ను - సిద్ధపడు, దంతము, కలుగు,
 చేయు, ఏర్పడను
 పయస్విని - ఆవు, ఏలు
 పయస్సు - పాలు, నీరు
 పయోధరము - పాలిండ్లు, మబ్బు,
 పెంకాయ
 పరంజము - గానుగ, నురుగు
 పరంపర - వరుస, హింస, సంతానము
 పరగు - ప్రయత్నము, వర్తిల్లు, ప్రవ
 హించు, విహరించు
 పరమము - సరమాత్మ, ఆద్యము, ప్రధా
 నము
 పరము - కేవలము, మోక్షము, అన్యము,
 దూరము, శ్రేష్ఠము
 పరమేశ్వరుడు - శివుడు, విష్ణువు
 పరాక్రమము - వీర్యము, శౌర్యము, సామ
 ర్థ్యము

పరాగము - పుష్పిడి, దుమ్ము, నలుగు
 పిండి, చందనము, విఖ్యాతి
 పరాభవ - ఒక సంవత్సరము - [ము] అవ
 మానము, నాశము
 పరాస్తము - అపజయమొందినది, నిరాక
 రింపబడినది
 పరి - సేన, సమూహము, పంక్తి, అవృత్తి
 పరికరము - ఒక అర్ధాలంకారము, ఉపకర.
 జము, సమూహము, మంచము,
 నడికట్టు
 పరిక్షేపము - చుట్టుకొనియుండుట, విత్తుట,
 పరిగతము - చుట్టబడినది, తెలియబడినది,
 పొందబడినది
 పరిగ్రహము - ప్రియముతో పుచ్చుకొనుట,
 భార్య, శాపము, పరివారము
 పరిఘము - బాణము, కోట గవను, గడియ
 మ్రాను, కుండ, దెబ్బ
 పరిచ్ఛేదము - గ్రంథభాగము, మేర
 పరిణామము - ఒక అలంకారము, క్షేమము,
 మారు రూపు
 పరితాపము - సంతాపము, నరకవిశేషము
 పరిధి - కైవారము, సూర్యాదిపరివేషము
 పరిపంధి - విరోధి, తెలుపబడుదొంగ
 పరిభాషణము - ఆలాపము, నియమము
 పరియు - తప్పు, చెడు
 పరివాపము - కొలది, పాదు, తనివి

పరివారము - పరిజనము, సేన
 పరివేషము - గాలిగుడి, పరివేషనము
 పరిశ్రమము - ఆలవాటు, మిక్కిలి అలపు
 పరిష్కారము - చక్కఁబెట్టుట, తొడవు
 పరిసరము - చావు, సమీపము
 పరిస్థితింబు - చీల్చు, ప్రకాశింపఁజేయు
 పరిహారము - విడుపు, చేయి
 పరుఁడు - విరోధి, పరమాత్ముఁడు,
 ఇతరుడు
 పరువడి - పర్యాయము, క్రమము
 పరువు - ధావనము, కొడుదూరము
 పరుషము - నిష్ఠురము, చిత్రవర్ణము
 పర్యస్తము - పడినది, కొట్టఁబడినది
 పర్యాప్తము - యదేష్టము, తృప్తి, శక్తి,
 నివారణము
 పర్యాయము - ఒక అలంకారము, అవ
 సరము, క్రమము, ప్రకారము
 పర్వము - గనుపు, పండుగ, సమూహము,
 ప్రస్తావము
 పర్వరీణము - ఆకుల ఈనె, గనుపు
 పఱ - బయలు, ఇతరము, సమూహము,
 మిక్కిలి, గొప్ప
 పఱగడ - ఇతరస్థలము, పార్శ్వము
 పఱు - పడఁజేయు, పాటుపడు
 పఱపు - పడక, వేగము, విరివి

పలక - వ్రాయు సాధనము, బల్ల, జూడ
 మాడు బల్ల
 పలవలన - వైరకళ్యము, కార్యము
 పలము - మాంసము, బురద, నూవుపిండి
 పలా - చెట్లు, కోరింప [రాక్షసుఁడు]
 పలుకు - మాటాడు, విందించు, విద్య,
 ఖండము, మాట
 పలుచన - సన్నదనము, వెలికనము
 పల్యంకము - మంచము, మంచె
 పల్లవము - చిగురు, కొమ్మ, కోకచెఱుగు
 పల్లి - పల్లె, గుడిసె, బల్లి
 పవనతనయుఁడు - పవనఁడు, హనుమం
 తుఁడు, అగ్ని
 పవిత్రము - జంఁదెను, పరిశుద్ధము, జలము,
 గోమయము

పకుపు - నాలుగువైపులకును, గొట్టె
 పక - సారము, సుస్పష్టి
 పసిడి - బంగారు, భజనము

పా

పాంచాలి - ద్రావది, బొమ్మ
 పాండువు - ఒకరోగము, పేరీదు, తెలుపు,
 తెల్లనిది
 పాంకువు - దుమ్ము, ఎరువు
 పాంసుల - భూమి, అంకుటాలు

పాపమేపరి - గరుత్మంతుడు, నెమిలి
 పాకము - పరిపాకము, పంట, పిల్ల
 పాచకుడు - వంటవాడు, అగ్ని
 పాట - సంగీతము, విధము
 పాటకము - వాద్యము, పాడగము, సేనా
 నివేశము
 పాటవము - అరోగ్యము, సై పుణ్యము,
 శక్తత
 పాటి - సమము, కొలది, న్యాయము
 పాటించు - అదరించు, విచారించు,
 ధరించు
 పాటిరము - చందనము, వెదురుచేన,
 జల్లెడ, వరిమడి, మబ్బు
 పాటు - పడుట, శ్రమము, ఆపద
 పాడి - ధర్మము, వ్యవహారము,
 న్యాయము, స్వభావము
 పాడు - పాటినేల, పల్లె
 పాణింధము - కొలిమితిత్తి, చీకటి
 పాతము - పతనము, పాటు, రాహువు
 పాత్రము - మంత్రము, యోగ్యము, త్రిభా
 జనము
 పాదము - జలము, అన్నము
 పాదస్ను - అడుగు, కిరణము, పేరు,
 పాతిక, పద్మమందలి ఒకగీటు
 పాదుకొను - నెలకొను, నిలచు
 పానము - త్రాగుడు, త్రాగుడుగిన్నె

పాప - శిశువు, కంటిపాప
 పాపుడు - అధముడు, హింసకుడు
 పాయ - చీలిక, ఖండము
 పాయవడు - చీలు, తొలగెను, వెలివడు
 పారాయణము - పారమును పొందుట,
 అంతయు జదువుట
 పారి - తడవ, మన్ను, గిండి, ఈడు,
 ముంత
 పారిభద్రము - దేవదారువు, వేము
 పార్థుడు - అర్జునుడు, రాజు
 పార్వతి - గౌరి, ద్రౌపది
 పాలివాడు - జ్ఞాతి, పాలేరువాడు
 పాలు - భాగము, వంతు, వశము, సమీ
 పము, క్షీరము
 పావకము - చిత్రమూలము, నెల్లి
 పావకుడు - అగ్ని, సూర్యుడు, మంచి
 ప్రవర్తన గలవాడు
 పావనము - గోమయము, రుద్రాక్షము,
 జలము
 పావని - ఆవు, గంగ, తులసి, భీముడు,
 హనుమంతుడు
 పాళి - వరుణుడు, యముడు, వ్యాధుడు
 పాళము - విధము, సమయము, కొలది
 పాళి - అంచు, గుఱుతు, చోటు, వరుస,
 కొండనెత్తము

వి

పింగ - గోరోజనము, పార్వతి, ఇంగువ
 పింగళ - ఒక సంవత్సరము, ఒక నాడి,
 వేళ్ళ, కోతి, ముంగిస, ఒకపాము
 పింగళుడు - అగ్ని, శివుడు
 పింజరము - బంగారు, హరిదళము,
 తామ్రము
 పిండము - బ్రతుకు తెలుపు, ఇమము,
 గర్భము, శరీరము, బెండు, బలము,
 సమూహము, దట్టము
 పిండితము - దట్టము, ఎంచబడినది,
 చేర్చబడినది
 పిండు - పాలుపితుకు, గుంపు
 పిక్కటిల్లు - అతిశయించు, విండు,
 పిడులు
 పిక్కు - వంచించు, మర్మము, వంచన
 పిచండము - కడుపు, పలుపు
 పిచులము - నీరుకాకి, గన్నేరు
 పిచుపు - దూది, కుప్పభేదము, మాడ
 పిచ్చటము - తగరము, సత్తు
 పిచ్చ - అరటి, ఒలు, పోక, సమూహము,
 వరుస, బూరుగుబంక, తోక
 పిడి - పిడికిలి, ఆడు మృగము
 పిఠ్యాకము - తెలికపిండి, ఇంగువ,
 కుంకుమపువ్వు

పితామహుడు - తాత, తండ్రి, బ్రహ్మ
 పినద్దము - కట్టబడినది, తొడుగబడినది
 పినాకము - నివుని బిల్లు, త్రికూలము
 పినాకిని - నదీవిశేషము, పీఠావిశేషము
 పిరి - మెలి, వెంటి
 పిలుకుమారుచచ్చు, నాళమొందు
 పిళునుడు - కొండెకాడు, దుష్టుడు
 పిష్టకము - పిండివంట, నేత్రరోగము
 పిసాళి - ప్రకాశముకలది, వ్యాసనము
 కలది
 పిసాళించు - ప్రకాశించు, పరిమళించు,
 వ్యాపించు

ప్రీ

పీడ - బాధ, కరుణ, సిగదండ
 పీత - ఎండ్రకాయ, పసుపురంగు, త్రాగఁ
 బడినది
 పీతనము - చుంకుమ పువ్వు, హరిదళము,
 దేవదారువు
 పీలుపు - గొలుగుచెట్టు, ఏనుగు, పరమా
 ణువు, పుష్పము - బాణము
 పీవరము - బలిసినది, క్రొవ్వినది

పు

పుంగవము - ఎడ్డు, ఓషధీవిశేషము
 పుండరీకము - తెల్లదామర, తెల్లగొడుగు

పుణ్యతీర్థము, అగ్నేయదిక్కునందలి
 ఏనుగు, పెద్దపులి, కప్ప [డు], ఒక
 నిఘంటుక ర్త, ఒక ముని
 పుండ్రము - నల్లని గణపుగల చెఱకు,
 తెల్లదామర, పురుగు, వంగదేశము,
 (డు) ఒకానొక రాక్షసుడు
 పుష్పము - తోక, వెనుకప్రక్క-
 పుట్ట - వర్షికము, చిన్న పొద, జన
 సానము

పుడమితాళపు - రాజు, శేషుడు, వర్వతము
 పుడమిపట్టి - సీత, నరకాసురుడు, అంగా
 రకుడు

పుడమిపుట్టు - సీత, చెట్టు
 పుణ్యజనుడు - యక్షుడు, రాక్షసుడు,
 నైర్మతి, పుణ్యాత్ముడు
 పుణ్యము - ధర్మము, సుకృతము, పవి
 త్రము, మనోజ్ఞము

పునర్భవ - గోడు, సంసారము
 పున్నాగము - సురపొన్న, ఇంద్రుని
 ఏనుగు, పురుష శ్రేష్ఠుడు, తెల్ల
 కలావ, జాజికాయ

పురము - పట్టణము, శరీరము, ఇల్లు, మేడ
 పురస్కారము - ముందిడుట, పూజనము,
 సన్మానము, తడుపుట, పరిగ్రహించుట
 పురి - మెలి, పట్టణము, నెమిలి పించము,
 ధాన్యముపోసిన కూటు

పురుడు - జాతాశౌచము, సమానము
 పురుషుడు - మనుష్యుడు, సాంఖ్య
 జీవుడు, పరమాత్మ
 పులకము - పులగము, పురుగు, మజిదా
 విశేషము, హరిదళము
 పులకము - పొల్ల, మెతుకు, సంక్షేపము
 పులుము - రుద్దు, కొట్టు, నలుపు, ఉనుము
 పుల్కనుడు - బోయరాడు, అధముడు,
 మాలనాడు

పుల్ల - పుడక, పుల్లనిది
 పుష్కర - మెట్టతామర, ఆకాశము, ఉద
 కము, బాణము, తొండము, చివట,

ఒక దీవి, ఒక తీర్థము, (డు) ఒక రాజు
 పుష్కరిణి - కోనేటి, అడ ఏనుగు
 పుష్పకము - కుబేరుని విమానము, రత్న
 కంకణము, కుంపటి, కృష్ణుని గుఱ్ఱము
 లలో నొకటి

పుష్కము - పుష్కమాసము, పుష్కరాగము,
 కలియుగము, ఒక నక్షత్రము

పూ

పూగము - పోక, సమూహము
 పూయము - జూదము, చీము, పీనుగు
 పూర్ణము - నిండినది, శక్తి కలది, సమ
 స్తము

241

పూర్వపక్షము - చాదము, శుక్లపక్షము

పూస - మణి, గాజు, పూస, వెన్నుకీలు

పృ

పృథివీపతి - రాజు, యముడు

పృథుకము - పిల్లి, అడుకులు

పృథువు - అగ్ని, ఒక రాజు, గొప్ప, పిరి
వియైనది

పృథాకువు - పాము, తేలు, పులి

పృషతము - చుప్పి, నీటి బొట్టు

పె

పెట్టు - ఇచ్చు, కలుగు, ధరించు, మోపు,

నాటు, కొట్టు, దెచ్చి, పర్యాయము

పెత్తనము - అధికారము, ముసలితనము

పెద్ద - వృద్ధు, గొప్ప, జ్యేష్ఠుడు

పెనవు - కలవు, వివాదము, భేదము

పే

పేటిక - సమూహము, పెట్టె

పేద - పిటికి, దరిద్రుడు, అశక్తుడు

పేయము - నీరు, పాలు

పేరిమి - గౌరవము, అతిశయము

పేరు - నామము, కీర్తి, ఘనీభవించు,

దండ, పెద్ద, అధికము

పేశలము - చక్కనిది, నేర్పుకలది, కోయిల,

రోకలి

పేశి - గ్రుడ్డు, మాంసపుముద్ద

పై

పైడి - ధనము, బంగారు

పైకము - ధనము, రెండు కానుల

నాచెము, పికముల సమూహము

పైకొను - కవయు, మీఱు, యత్నించు,

కలుగు

పొ

పొంగారు - ఉబుకు, సంకోషించు, అతి
శయించు, నిక్కు

పొంగు - సంతోషము, గర్వము

పొంత - చావు, తీరము

పొందు - స్నేహము, అనుకూల్యము

పొక్కి - గుఱుతు, ఉపాయము

పొక్కు - దుఃఖము, బొబ్బ

పొచ్చెము - కపటము, న్యూనము

పొరలు - పొద్దు, ప్రవర్తిల్లు

పొలయిక - నాశము, మరణము

ప్రా

ప్రాకడ - గమనము, నాశము

ప్రాతము - పిల్ల, ఇంటి స్థలము, మను
ష్యులు ఎక్కిప్రాపు పడవ

ప్రాహణ - కూర్పు, నేర్పు

ప్రా

ప్రాజా - వరుస, దండు

ప్రారుషము - పురుష ప్రయత్నము, పురుష
భావము

ప్రొస్తుయడు - కుబేరుడు, రావణుడు

ప్ర

ప్రకరణము - గ్రంథభాగము, నాటకభేదము

ప్రకీర్ణము - వింజామరము, విరివి

ప్రక్రియ - అధికారము, ప్రకరణము

ప్రతి - మాటు, సమానము

ప్రతికృతి - మాటు, రూపు, ప్రతిమ

ప్రతిక్రియ - ఔషధము, ప్రతీకారము

ప్రతిగ్రహము - దానముతీసికొనుట, గ్రహ
భేదము

ప్రతిఘము - కోపము, మూర్ఛ

ప్రతినిధి - మాటు, ప్రతిమ

ప్రతిపక్షుడు - విరోధి, ప్రతివాది

ప్రతిపత్తి - గౌరవము, నేర్పు, తెలివి

ప్రతిపాదనము - ఇచ్చట, కలిగించుట,
తెలుపుట

ప్రతిబింబము - ప్రతిమ, ప్రతిఫలము

ప్రతియత్నము - ఇచ్చ, ప్రతికారము

ప్రతిరోధము - ఎదిరించుట, దొంగతనము

ప్రతిశ్రయము - ఇల్లు, ప్రాపు, సభ

ప్రతిష్ఠ - గౌరవము, నేల, చోటు

ప్రతిసరము - కడియము, పూదండ, భూష
ణము

ప్రతీకారము - మాటుసేత, ఔషధము

ప్రతీతి - ప్రసిద్ధి, సంతోషము

ప్రత్యవాయము - సాపము, దురదృష్టము

ప్రత్యర్థి - విరోధి, ప్రతివాది

ప్రథమము - మొదటిది, ముఖ్యము

ప్రథరము - బాణము, చీల్చుట

ప్రధానము - పరమాత్మ, బుద్ధి, ప్రకృతి

ప్రపంచము - భూలోకము, సంసారము,

విరివి, రచన, మోసపుచ్చుట

ప్రపాతము - కొండచఱియ, కునికిపాటు

ప్రపితామహుడు - ముత్తాత, బ్రహ్మ

ప్రబోధము - మిక్కిలి తెలివి, మేలుకోలు

ప్రబ్బు - వ్యాపించు, విందించు

ప్రభ - వెలుగు, సూర్యుని భార్య, దుర్గ

ప్రభవ - సంవత్సరము, పుట్టుక, పరా

క్రమము

ప్రభువు - అధిపుడు, సమర్థుడు
 ప్రభూతము - అధికము, ఉన్నతము
 ప్రమాణము - అంగుళిమానము, మేర,
 సత్యము, శాస్త్రము
 ప్రయాగము - తీర్థవిశేషము, యాగము,
 గుట్టము
 ప్రయోగము - నడపుట, మంత్ర తంత్రా
 దులు, ప్రయత్నము
 ప్రయోజనము - కార్యము, హేతువు
 ప్రలంబము - హారవిశేషము, స్తనము,
 గిలుకతాడు, కొమ్మ
 ప్రల్లదము - పారుష్యము, దుష్ప్రకృత్యము
 ప్రవణుడు - ఆసక్తుడు, నమ్రుడు
 ప్రవరము - పేరు, కులము
 ప్రసహము - బహిర్గమనము, వాయువు
 ప్రవాహము - వెల్లువ, పరంపర
 ప్రవాళము - పగడము, చిగురు, పీతా
 దండము
 ప్రవృత్తి - నడక, ప్రవేశము, బ్రతుకు
 తెలుపు, వృత్తాంతము
 ప్రసంగము - విషయ విస్తరము, ప్రస్తా
 వము
 ప్రసన్న - నిర్మలము, సంతృప్తము
 ప్రసరము - వ్యాపము, వినయము, వేగము
 ప్రసవము - కానుపు, పువ్వు, పండు,
 పుట్టుక

ప్రసవ్యము - కుడి, ఎడమ, అనుకూలము
 ప్రసాదనము - అన్నము, బహుమతి
 ప్రసాదము - దైవ భుక్తి సరిశిష్టమైన
 అన్నము, కావ్యగణములలో నొకటి,
 స్వాస్థ్యము

ప్రసారము - తిరుగుట, చాచుట
 ప్రసిద్ధి - అలంకారము, విఖ్యాతి
 ప్రసువు - తర్చి, అడుగుబుట్టు, అరటి
 ప్రసూతి - కానుపు, పుట్టుక, బిడ్డ
 ప్రసూనము - ఫలము
 ప్రస్తరము - తాయి, రత్నము
 ప్రస్తావము - అవసరము, చెప్పట
 ప్రస్తము - నాలుగు మునికల కొలది,
 కొండనెత్తము
 ప్రస్థానము - వేట, ప్రకాశనము, దెబ్బ
 ప్రసవణము - సెరియూట, చెమట
 ప్రహరము - జాము, దెబ్బ
 ప్రహసనము - నాటకభేదము, పెద్ద నవ్వు,
 పరిహాసము
 ప్రళయము - కల్పాంతము, అపాయము,
 మృత్యువు, మూర్ఛ

ప్రా

ప్రాంగణము - ముంగిలి, ప్రణవవాద్యము
 ప్రాంతము - తీరము, సమీపము

ప్రాంతరము - అడవి, తొట్ట, పొలిమేర
ప్రాగ్రహరము - ముంగు నడచునది,

మొదటిది

ప్రాచి - తూర్పుదిశ, పచ్చాకు చెట్టు
ప్రాచీనబిర్హి - ఒక రాజు, ఇంద్రుడు
ప్రాజ్ఞుడు - విద్వాంసుడు, సమర్థుడు
ప్రాజ్ఞాభుడు - ప్రియుడు, యమధర్మ
రాజు

ప్రాప్తరూపుడు - చక్కనివాడు, జ్ఞాని
ప్రామాణికుడు - నిజము తప్పనివాడు,
కాత్తమెరింగినవాడు

ప్రాము - తామ, పులుము
ప్రాసాదము - దేవాలయము, నగరు

ప్రి

ప్రిదులు - తొలగెను, ఊడు
ప్రియంగువు - కొట్టలు, నల్లవాలు
ప్రియము - కుంకుమము, ప్రేంకణము
స్నేహము, సంతోషము

ప్రి

ప్రితి - సంతోషము, స్నేహము

ప్రే

ప్రేంఖ - దోల, నృత్యము, అశ్వగతి
ప్రేక్ష - బుద్ధి, ఈ క్షణము
ప్రేమ - హృదయము, స్నేహము

ప్రై

ప్రైషము - ప్రేషణము, క్షేళము, ఉన్మాదము

ప్రౌ

ప్రౌఢగౌడుగు - యముడు, శని, కర్ణుడు

ప్రో

ప్రోక్షితము - చిలుకరింపబడినది, వధింపబడినది

ప్రోధము - గర్భ పిండము, పిలుడు, జీర్ణ
వస్త్రము

ప్రోహము - ఏనుగుకాలు, కూర్పు, నేర్పు
రితనము

ప్రౌ

ప్రౌఢుడు - ప్రగల్భుడు, నిపుణుడు

ప్ర

ప్రక్షము - జ్యోతి, రావి, ఒక దీవి
ప్రజ - నీరుకాకి, కోతి, కప్ప, గొట్టె
ప్రవంగము - కోతి, కప్ప

ప

పలము - పండు, పంట, లాభము, జాతి
కాయ, బాహము, ములికి, ప్రత్తికాయ
పంపిం - పండు, నెఱపేరు

పా

పాంగనము - ఒకమానము, ఏఱుమద్ది,
(డు) అర్జునుడు

బి

బింక - జిగురు, వ్యాధివిశేషము
బింటు - సేవకుడు
బిందె - పగులు చెఱ, నిర్బంధము
బింధకము - చెఱ, మాటువు
బింధనము - కట్టు, కుదువ, కొల, చెఱ,
తొడిమ
బింధకి - జారిణి, ఆటకత్తె

బింధము - కట్టు; కుదువ, కొల, చెఱ;
బింధువు - పక్షి, కలహంస; ఆడగుఱి;

మంతన

బింధువు - చుట్టము, జ్ఞాతి, మిత్రుడు
బిచ్చెర - పూత, చుట్టము
బిచ్చికాడు - చిరుక, గోరువంక
బిడబి - ఆడుగుట్టము, బ్రాహ్మణ స్త్రీ
బిడవా - తార్పుకత్తె, తార్పుకాడు
బిడి - పొరకాల, వెంబడి
బిడుగు - కృశము, ఆశక్తుడు
బిదర - పగులు, ప్రత్తివెట్టు, రేగుపండు
బిఘువు - కపిలగోవు, విష్ణువు, శివుడు;

అగ్ని

బియలు - బిహి:ప్రదేశము, ఆకాశము
బిర్కరము - ప్రాయపు పగులు, మేక;
పరిహారము

బిర్లపుష్పము - గండివనము, పచ్చాకు;

మాచిపత్రి

బిర్లము - నెమలిపురి, అకు, మాచిపత్రి
బిర్లి - నెమలి, దర్ప
బిలము - అధికిము, గంధము, రసము;
నత్తువ, బిలుపు, సైన్యము
బిలాహకము - మేఘము, చర్మవిశేషము
బిలి - కప్పము, కానుక, చామర దండము

బలిభుక్కు - కాకి, ఊరబిచ్చక
 బలుపు - వుష్టి, బలము
 బవిసి - భాగ్యము; గౌరవము
 బహులోపము - ఊసరవెల్లి, [డు]శివుడు,
 మన్మథుడు
 బహుళ - ఆపు, పెద్దయేలకి, నీలిచెట్టు

బౌ

బాగు - అందము, క్షేమము, మాదిరి
 బాసనము - వంటసాల, వంట
 బాము - జన్మము; దుఃఖము
 బారి - ఏనుగు కాలుగట్టెడు గొలుసు,
 హింస, నిర్బంధము
 బాలిక - కన్యక, పీకె, కర్ణభూషణము
 బాలికుడు - మూర్ఖుడు; బాలుడు
 బాష్పము - కన్నీరు, ఆగిరి
 బాస - సంస్కృతాదిభాష, ప్రమాణము,
 వ్రతము, సంకేతము
 బాసవాలు - దేవత, ఋషి
 బాష్టకము - ఇంగువ, కుంకుమ పువ్వు,
 ఒకానొక దేశము

బి

బిందువు - నీటిబొట్టు, చుక్క, సున్న.
 శుక్రము

బింబము - ప్రతిబింబము, ప్రతిమ, సమా
 నము, దొండపండు
 బికారి - నిరుపయోగుడు, భిక్షగాడు
 బిడారము - వాసస్థానము, విడిది
 బిత్తరము - శృంగారచేష్ట, చంచలము;
 నరకము
 బిత్తరించు - సరసమాడు, చలించు,
 ఊగిడు
 బిమ్మిటి - వివశత, సంకోచము, వివశము
 బిరుదు - శౌర్యచిహ్నము, ప్రతిజ్ఞ, సామ
 ర్థ్యచిహ్నము
 బిల్ల - గుండ్రపు తలగడ, ఖండము

బ్రీ

బ్రీజము - విత్తనము, ముష్కరము;
 రేతస్సు, హేతువు, బలము

బు

బుక్కాము - పుప్పొడి, బుక్క
 బుగ్గ - చెక్కిలి, నీటిబుగ్గ
 బుడుత - పొట్టి; బాలుడు
 బుడ్డ - నీటిబుగ్గ, అండవృద్ధి
 బుద్ధుడు - విద్వాంసుడు, బుద్ధదేవుడు
 బుద్ధుము - వేరు, ఊడ, [డు] శంకరుడు
 బుట్ట - ఎండిన కాయ, పాములవాని నాగ
 స్వరము, తల పుట్టె

బుసము - పొల్లు, పిడక

బూ

బూతి - తిండి, విభూతి

బూరటిల్లు - నిండు, ఉబ్బు

బృ

బృందారకుడు - వేల్పు, మనోజ్ఞుడు.

శ్రేష్ఠుడు

బృహతి - వాఁకుడు, ములక, ఒక

చందస్సు, గొప్పది, విశ్వావసుని పీఠ

బై

బెగ్గిల్లు - భయపడు, చలించు

బెట్టు - గౌరవము, ఉద్దతి, అత్యంతము

బెడగు - అందము, ఇంపు, మనోజ్ఞము,

అధికము, భయంకరము కరినము

బెరయు - వ్యాపించు, కలుగు, పొందు

బెరుకు - భేదము, ప్రయోజనము

బ్రే

బ్రేడ - రూపాయలో ఎనిమిదవవంతు.

కాయధాన్యముల పప్పు

బేరజము - కుత్సికపు నడక, వరుష వచ
నము

బై

బైసి - భాగ్యము, గౌరవము

బొ

బొగడ - బుడగ, చూచుకము, మంచపు

గోడు, రిఖరము

బొట్టు - తిలకము, అనుస్వారము,

బిందువు, తాలిరోగ్రుచ్చు ఒక సౌమ్ము

బొట్టె - కూతురు, కొడుకు

బొడ్డు - నాభి, బావిచుట్టు గోడ

బొబ్బ - పొక్కు, సింహనాదము, పెద్ద

ధ్వని

బొమ్మ - కనుబొమ, భూవు, ప్రతిమ

బొటియ - బిలము, గొయ్యి

బో

బోడ - సన్యాసి, మోడు

బోడిక - సేవకుడు, బాలకుడు

బోనము - భోజనము, అన్నము

బ్ర

బ్రధుల్లుడు - శంకరుడు, సూర్యుడు

బ్రహ్మ - సృష్టికర్త, విష్ణువు, బ్రాహ్మణుడు,
పరమాత్మ

బ్రా

బ్రాతి - అధికము, దుర్లభము, ప్రియము
బ్రాహ్మణము - వేదభాగము; బ్రాహ్మణ సము
దాయము

బ్రాహ్మణి - విష్ణుని భార్య, నలకండ్లపాము
బ్రాహ్మి - మాతృక, పొన్నగంటికూర,
సరస్వతి, జాపన దీవు,

భ

భంగము - అల, చేటు, చెఱువు, రోగము,
అవమానము

భంగురము - నశించునది, వంకరైనది

భండనము - యుద్ధము, కవచము

భంబు - నక్షత్రము, ఆకాశము, కిరణము

భక్తి - భయముతోగూడిన స్నేహము
లేక ప్రేమ, సేవ, భాగము

భగము - శ్రీ, వీర్యము, కోరిక, జ్ఞానము,

ఐశ్వర్యము, వైరాగ్యము, కీర్తి,

ధర్మము, మోక్షము, యోని, ప్రయ

త్నము

భగవంతుడు - విష్ణువు, శివుడు, బుద్ధ

దేవుడు

భజరము - సేవించుట, భాగించుట

భట్టారకుడు - రాజు, ముని, సూర్యుడు

భద్ర - తిధి విశేషము, కృష్ణుని భార్యలలో
నొక్కతె, గంగానది, బంగారు,

శుభము, నాగముపై

భరతుడు - కూలివాడు, కుమ్మరవాడు

భరణము - భరించుట, కూలి, జీతము,

ఇరువదితూముల కొలత

భరణ్యము - కూలి జీతము

భరద్వాజము - ఎట్రీంత, ఒకముని,

ద్రోణుడు

భరము - బరువు, బారువ, అధికము

భర్త - పెనిమిటి, ప్రోచువాడు

భల్లకము - ఎలుగుబంటి, కోతి

భవము - వుట్టుక, సంసారము, ప్రాప్తి,

శుభము, సత్త

భవితవ్యము - భాగ్యము, శుభము

భవిష్యము - కాలగది, భాగ్యము, శుభము

భవ్య-పార్వతి, [ము] శుభము, ఎముక,

యోగ్యమైనది

భా

భాండము - మట్టిపాత్ర, తొడవు, వస్తువు,

మొదలి సొమ్ము

భాగదేయము - భాగ్యము, కప్పము

భాగము - పాలు, భాగము

భాగ్యము - అదృష్టము సుకృతము,
భాగింపదగిరది

భాజనము - యోగ్యము, పాత్రము

భాతి - కాంతి, విజయము

భారతి - సరస్వతి, వాక్కు, ఒక కావ్య
వృత్తి

భార్గవి-లక్ష్మి, పార్వతి, గణిక

భార్గవుడు-పరశురాముడు, కుక్రుడు

భావ - ఒక సంవత్సరము, [ము] మనో
వికారము; అభిప్రాయము, ఆత్మ,
పుట్టుక, విహతి, స్వభావము

భాష - సంస్కృతాదిభాష, ప్రతిష్ఠ, ప్రమా
ణము

భాస్కరుడు - అగ్ని, సూర్యుడు

భి

భిక్ష - బిచ్చము, కడికొలది అన్నము,
కూలి; సేవ

భిత్తి - భేదనము; గోడ

భిన్నము - అర్థ దోషములతో నొకటి,
పగిలినది, చీలినది, వేరుపడినది, కూడి
నది

భీ

భీముడు - ఒకరాజు, శంకరుడు, ధర్మ

రాజు తమ్ముడు

భీష్ముడు - శాంతసమైక్య, శంకరుడు

భు

భుక్తి - ఆనుభవము, భోజనము

భుగ్గుము - పంగినది, పంకరై నది

భువనము - ఆకాశము, నీరు, జగత్తు

భూ

భూకము - బొక్కి, కాలము

భూజాని - రాజు, పురుషుడు

భూతము - పిచావాడి ప్రాణి, పొందబడి
నది, వెలసినది

భూతి - ఐశ్వర్యము, సంపద, భస్మము,
సత్త, పుట్టక

భూతికము - ఓమము, కర్పూరము,
కామంచి కసవు, వీపురు కసవు

భూమిస్పృశుడు - కోమటి, మానవుడు

భృ

భృగువు - కొండచిఱియ, ఒకముని,
కుక్రుడు, శివుడు

భృతి - మోయుట, కూలి, వెల

భే

భేకము - మబ్బు, కప్ప

భేదిల్లు - జేఱగు, చీలు

భేలుడు - మూర్ఖుడు, పిఱికి, కదలువాడు

భై

భైరవి - పార్వతి, ఒకరాగము

భో

భోగము - భోజనము, సుఖము, పాము
పడగ, డబ్బు, పరిపాలన, వెలయాండ్ర
కిచ్చు ధనము

భోగి - పాము, రాజు, మంగలి, సౌఖ్య
మనుభవించు వాడు

భోగిని - ఆడుబాము, బోగముప్రీ

భౌ

భౌముడు - అంగారకుడు, నరకాసురుడు

భ

భంశము - చలించుట, జారుట

భ్రమము - తిరుగుడు, భ్రాంతి, బండికంటి
తిరుగుడు

భ్రమరకము - తుమ్మెద, బొంగరము,
ముంగురులు

భ్ర

భ్రాంతి - మిథ్యామతి, తిరుగుడు, ఒక
అలంకారము

భ్రాతృవ్యుడు - తోడఁబుట్టినవాని, కుమా
రుడు, నిరోధి

భూ

భూః - బిడ్డ, గర్భము

మ

మంగళ - పార్వతి, [ము] శుభము, క్షేమము

మంగళ్య - గోరోజనము, జమ్మి, తెల్లవన

మంచము - మంచె, మంచము

మంజులము - పొదరిల్లు, పాచి

మంట - కోపము, జ్వాల

మంటమారీ - అగ్ని, కోపశీలుడు

మండ - శాఖ, చీలమండ

మండము - మీగడ, అముదపుచెట్టు, సొమ్ము

మండలము - దేశము, కుష్మము, పరివేషము,
సముదాయము, కుక్క

మండలి - పాము, మండలేశ్వరుడు,
సూర్యుడు, పిల్లి, శునకము

మండు - జ్వలిండు, చుఱుకుమని నొచ్చు

మండుకపర్ణి - బెండ, పొన్నగంటి,
మంజిష

మంతనము - ఆలోచన, ఏకాంతము, రహ
స్యము

మంతువు - తెలివి, అవరాధము, మాన
వుడు, రాజు

మంత్రము - జాలవిద్య, గాయత్రి రోనగు
నది, రహస్యము, అధర్వవేదము

మంత్రి - బుద్ధి సహాయుడు, సహాయుడు

మంధము - కవ్వము, కంటినొప్పి, గంజి,
చంపుట

మంధరము - కవ్వము, చొరవలేవిది,
మెల్లి గాఁబోవునది, వంకరై నది

మందము - దట్టము, స్థూలము, మెల్లనిది,
చొరవలేనిది

మందరము - కవ్వపు గొండ, మందారము
(కల్పవృక్షము), అలసనము

మందల - మేర; మనుదల, సమీపము

మందలించు - మనవిచేయు, చెప్ప, తలచు,
హెచ్చరించు

మందాకిని - గంగ; ఆకాశగంగ; ఒకా
నొక వృత్తము

మంది - జనుల గుంపు, పరిజనము, కౌలు
బలము

మందిరము - ఇల్లు, పట్టణము, సముద్రము

మందుడు - శని, చొరవలేనివాడు;
అల్పాడు

మందుర - పడక, లాయము

మందెమేలము - ఉపేక్ష, వసర, స్నేహము
మకరము - కుజేద్రుని నిఘలలో నొకటి;

పెద్దచేప, ఒక రాశి, మొనలి

వః

ముకురము - అడ్డము, పొగడ, మల్లె
పువ్వులు

ముక్కళిండు - తిరుగుకొను, సరిపోలు
సరిపోల్చు

మక్కు - చచ్చు, నవయు, గీలు

మగటిమి - మగతనము, పొరుషము,
శౌర్యము

మగడు - కూరుడు, భర్త, రాజు, పురుషుడు

మగపాడి - కూరత్వము, ఉపరతి

మగవాడు - కూరుడు, పురుషుడు.

మఘ - ఒకనక్షత్రము, మొక్కజొన్నలు

మచ్చిక - మోహము, ఆనక్తి.
 మచ్చరికము - ద్వేషము, చలనము
 మట్టము - కొలది, తక్కువ, సమము
 మట్టు - త్రొక్కుడు, మితి, కుదురు
 మడగు - వంగు, మరలు [మగు
 మడవు - విముఖుడు, నిరుపయోగ
 నుడి - మడుగు పత్రము, పరిపాలము,
 పరికుభ్రము
 మడుపు - మడత, అకు చుట్టలు, మడి
 పత్రము
 మణి - తాయి, ముత్యములొనగునది,
 మణికట్టు, శ్రేష్ఠవాచకము, గొట్టెమెడ
 పిఠల [వాడు
 మతంగుడు - ఒక యిసి, మాదిగ
 మతము - సమ్మతి, శాస్త్రము, అభి
 ప్రాయము, పూజింపబడినది
 మతి - జ్ఞానము, ఇచ్ఛ, తలంపు
 మత్తవారణము - మసింపిన ఏనుగు,
 ఒలుగు దిండు
 మత్సరము - ఈర్ష్య, క్రోధము
 మత్స్యాక్షి - స్త్రీ, పొన్నగంటికూర -
 సోమిది కూర
 మఘితము - నీళ్లు కలియని మజ్జిగ
 ఒరయఁ బడినది
 మదనము - ఆమని, మంగ, మైనము
 మదము - క్రొవ్వు, ఏనుగు క్రొవ్వు,

రేతస్సు, గర్వము, కస్తూరి, ముదము
 మదోత్కంఠము - మదపుచేనుగు, కపో
 తము [నీలిచెట్టు
 మధుక - తిప్పతీగ, అతిమమరము,
 మధుకరము - ఖిజిన్నము, తుమ్మెద,
 జీవకము [నెమిలి
 మధుపర్తి - గుమ్మడు, తిప్ప తీగ,
 మధుర - ఒక నగరము, తియ్యన, ఇంపై
 నది
 మధురర - చాగ, ద్రాక్ష
 మధువు - పాలకూర, నీరు, పాలు, కల్లు
 లేన, చెత్రమాసము, వసంతఋతువు
 మహా - కల్లు, పూదేనె
 మధ్యమ - దుద్దు, వాగ్బేదము, నడిమి
 ప్రేమ, ఒక స్వరము
 మనికి - జీవనము, నివాసస్థానము
 మను - బ్రతుకు, నేల, మట్టి
 మనువు - జీవనము, మగడు, వైవస్వ
 తాది మనువు
 మనోహరము - ఇంపై నది, బంగారము
 మన్ను - నేల, మట్టి, ఋష్యమృగము
 మన్యువు - క్రోధము, శోకము, దైన్యము
 మబ్బు - చీకటి, మేఘము, అజ్ఞానము
 మయము - ఒంటె, కంచరగాడిద
 మయూఖము - కిరణము, కాంతి, జ్వాల
 ముయూరము - నెమిలి, ఓమము, ఉత్త
 రేణు

మరుత్తు - వాయువు, వేలుపు
 మర్కటము - కోతి, సాలెపురుగు
 మర్దనము - పిలుకుట, నూలుట, సం
 వాహనము
 మర్యాద - తీరము, పొలిచేర, కట్టుబాటు,
 సమ్యానము
 మఱది - చెల్లెలి మగడు, మేనిమామ
 కొడుకు, మగది తమ్ముడు
 మఱక - కఱ, మేకపద్ద
 మఱపు - అజ్ఞానము, విస్మృతి, ప్రమాదము
 మఱుగు - చాటగు, సంతాపించు, చాటు
 మలక - చిక్కు, చుట్టు, మెలిక
 మలగు - తిరుగు, మరలు, సంకరగు
 మలయము - ఒకకొండ, ఆరామము, ఒక
 దేశము
 మలయు - తిరుగు, పెనగు, తప్పించు,
 ఉద్రేకించు
 మలినము - మానినది, నల్లనిది, దూషిత
 మైనది
 మలిష్టుచము - దోమ, మలమానము
 మలుగు - అలు, సరించు
 మల్లడి - పెనుకవ, పరిశాపము
 మళకము - దోమ, చర్మరోగవిశేషము
 మనలు - తడయు, విహరించు, వెనుకకు
 తిరుగు
 మసి - నలుపు, బొగ్గు, మైల

మహాస్సు - తేజము, ఉత్సవము
 మహాధనము - బంగారు, బిడ్డమచ్చి, కృషి
 మహాపథము - ప్రాణాంతము, రాజ
 మార్గము
 మహామాత్రుడు - కార్యసహాయుడు,
 మావటీడు, సంపన్నుడు,
 మహారజనము - కుసుమపువ్వు, బంగారము
 [నొసలు
 మహాశంఖము - సంఖ్యావిశేషము,
 మహి - భూమి, ఆవు
 మహిమ - గొప్పతనము, ఐశ్వర్యము
 మహిషి - పట్టపుదేవి, ఎనుము, ఒకా
 నొక చెట్టు
 మహీసుత - సీత, (డు) సరకాసురుడు,
 అంగారకుడు
 మహేశ్వరుడు - శంకరుడు, గొప్పరాజు
 మహోదయము - ఆధిపత్యము, అభివృద్ధి,
 మోక్షము
 మహాషధము - సొంటి, అతివస, వెల్లుల్లి

మా

మాట - పదము, వచనము, నింద,
 వృత్తాంతము
 మాటు - మఱుగు, తడవ,
 మాత - తల్లి, లక్ష్మి, పార్వతి, నేల,
 ఆవు

మాతంగి - పాఠ్యశి, వశిష్టని భార్య
 మాతుల - మేనమామ భార్య, (ము)
 ఉమ్మైత్ర
 మాతృకి - తల్లి, దాది, పాఠ్యశి, పర
 మాల
 మాత్ర - చిన్న మందుంట, వృత్తాంతము,
 కొంచెము, కొలది, పరివారము,
 ధనము
 మాధవము - వైశాఖమాసము, పరంత
 ఋతువు
 మాధవి - పువ్వుల గురివెండ, కల్లు, తేనె,
 చక్కెర, లక్ష్మి, కుంచెనకత్తె
 మాధురి - కల్లు, తీపి
 మాధ్వి - మధ్యము, మకిరందము
 మానము - త్రాసు, కొలది, మానికి
 మానసము - మనస్సు, ఒక సరస్సు
 మాను - విడుదల, మన్వీత
 మాపు - మాయజేయు, సాయంకాలము,
 మైల
 మాయ - అపద్య, ఒక పట్టణము, బుద్ధి,
 అసురుడు
 మారణము - చంపుట, ఒక విద్య
 మారి - మారణము, వర్షము, మసూరికా
 జాడ్యము, పాఠ్యశి, జనక్షయము

మారుతి - స్వాతీనక్షత్రము, హనుమం
 తుడు, భీముడు
 మార్గము - త్రోవ, మార్గశీర్ష మాసము,
 అన్వేషణము, కస్తూరి
 మాఱు - నశించు, ఎదురు, తడవ ప్రతి,
 అన్యము
 మాలకిము - దిబ్బి, వేము
 మాలకరి - వనపాలకుడు, దండలుకట్టు
 వాడు
 మార్యము - పుష్పమాలిక, పుష్పము
 మాషము - మినుములు, ఐదు గురిగింజల
 ఎత్తు, మూఢత్వము
 మాసము - నెల, రెండున్నర చిన్నము
 తూనిక

మి

మించు - అతిశయించు, మెరిపు
 మిటారము - నిక్కు, అతిశయము
 మిడుకు - బ్రతుకు, కదలు, ఎండు, సంవ
 రించు
 మిత్రుడు - స్నేహితుడు, సూర్యుడు
 మిథునము - ఆలు మగలు, ఒకరాశి
 మినుకు - వేదము, బంగారు చిన్న
 నాణెము, మినుకు మినుక్కుమను,
 వాక్కు

మీ

మీరు - పరము, ఉపరిభాగము, జరుగఁ
బోవు కాలము
మీటు - ఎగఁజిమ్ము, పొడుచు, కుట్టు,
పెంపు
మీనము - ఒకరాశి, చేప
మీలనము - కనుమూయుట, ఒక అలం
కారము

ము

ముండ - విధవ, వేశ్య
ముండనము - క్షౌరము, రక్షణము
ముండమోయు - వైధవ్యము నొందు,
నిరుపయోగమగు
ముండి - మంగలవాఁడు, బోధతరము,
ముండుఁడు
ముందు - ఎదురు, పూర్వకాలము
ముకుందము - ఎఱు తామర, ఒక విధి,
పాదరసము, మణివిశేషము
ముకురము-అద్దము, పొగడ, మల్లెపూవు
ముక్త - ముత్తెము, వ్యభిచారిణి, ముక్తి
నొందినది, విడువఁబడినది
ముక్తి - విడుపు, మోక్షము
ముఖము - మొగము, మాట, నోరు,

నాటకసంధి, ఉపాయము, స్రయ
త్వము

ముగ్ధ - చక్కనిది, తెలివిలేనిది, క్రొత్తది
ముడ్చిరు - గోకించు, దుఃఖించు
ముచ్చట - సల్లాపము, వృత్తాంతము,
కొరిక, ప్రేమము
ముట్టించు - తాకించు, రగుల్చు
ముట్టు - వాఁడు, ముట్టడించు, వెఱగు
మాపు, కొఱముట్టు
ముడి - గ్రంథి, పెండ్లుకల ముడి, కల
హము, సంధి, వికసింపనిది, రాపిడి
నొందనిది

ముడియ - మూట, పందెము, పెనఁగొను,
కలుగు

ముత్తైపుఁజిప్ప - శుక్తి, భక్త్యవిశేషము
ముదల - ఆజ్ఞ, లక్ష్యము
ముదురు - వర్ణిల్లు, పరిణమించు, వృద్ధము
ముద్ద - కబలము, పిండము
ముద్దు - ముద్ర, చుంబనము, ఆదరము,
మనోజ్ఞత
మునీంద్రుఁడు - బుద్ధదేవుఁడు, ఋషి
శ్రేష్ఠుఁడు
మునుఁగు - మునుకవేయు, అడఁగు,
నశించు, మఱుగుపడు
మునుము - పరున, ఎదురు, సేనాముఖము,
తలచుఁదనము

ముప్పు - వార్ధకము, ఏపత్తు
మురారి - శ్రీ కృష్ణుడు, ఒకానొక
సంస్కృతకవి
మురియు - గర్విండు, తిరుగు, ఓలుగు,
తెగు
మరువు - సౌందర్యము, గర్వము
ముర్మూరము - కుమ్మ, సూర్యుని గుట్టము
ముష్కము - పృష్ణము, మొత్తము
మునలి - పృథ్వి, ఉహము, బిల్లి, బిల
రాముడు

మూ

మూక - సేన, సమూహము
మూగ - మూగవాడు, దోమ
మూడు - కలుగు, రెండునొకటి, ముగియు
మూడుడు - తెలివితేనివాడు, బాలుడు
మూరిఁజొవు - అతిశయించు, వర్ధిల్లు,
నలించు, సఫలమగు
మూర్తి - శరీరము, కరినత్వము, ప్రతిమ
మూర్ధాభిషిక్తుడు - రాజు మంత్రి
మూల - ఒక నక్షత్రము, గొంది, కోణము,
కొప్పు
మూలము - వేరు, ఊడ, మొదలు, దాపు
మూల్యము - వెల, జీతము
మూషికము - ఎలుక, పందికొక్కు

మృ

మృగదంశకము - కుక్క, ఎలుగుబంటు
మృగము - పశువు, జింక
మృగయుడు - బోయ, బ్రహ్మ
మృణాళము - పట్టివేరు, తామరతూడు
మృదంగము - మద్దెల, సద్దు, వెదురు
మృదువు - మెత్తనిది. మందము

మె

మెండు - ఆధిక్యము, అతిశయము
మెతుక - మెత్తనిది, మందము
మెత్త - గుఱ్ఱపు వల్లము, పఱపు
మెత్తఁబాలు - మృదుత్వము, అలస్యము
మెదలు - సంపదించు, కదలు
మెరిమెర - మనోవ్యధ, సంశయము,
భేదము
మెఱయు - ప్రకాశించు, బియలుపడు
మెఱవడి - ఉద్రేకము, ఆధిక్యము, నేర్పు,
దైర్యము, గౌరవము
మెఱుగురిక్క - పగడము, కాంతిగల
నక్షత్రము
మెలకువ - మేలుకొను, వర్తనము, జీవ
నము, సంచారము
మెలగు - వర్తించు, జరుగు

మెలపు - జాగరూకత, భ్రమణము

మెల్లన - తిన్నన, అల్లన

మే

మే - శరీరము, మాదిరి, పార్శ్వము

మేకొను - సమ్మతించు, పూను, పొందు

మేఖల - కొండనడుము, మొలనూలు

మేఘపుష్పము - నీరు, శ్రీకృష్ణుని గుఱ్ఱములలో నొకటి

మేఘము - మబ్బు, ఏనుగు పాదమందలి మదము, తుంగముపై

మేఘకము - పీఠకటి, నెమిలిపురి కన్ను, నల్లనిది

మేఘము - యుద్ధము, కూడిక

మేను - శరీరము, జన్మము, పార్శ్వము

మేర - ఎల్ల, మర్యాద, క్రమము, ఏర్పాటు

మేలిమి - గౌరవము, ఆధిక్యము

మేలు - శుభము, ఉపకారము, పుణ్యము, విశేషము, మదము, ప్రశంసనార్థకము

మేలుబంతి - ఒరవడి వ్రాయుటకు పై అక్షరముల పంక్తి, శ్రేష్ఠము

మేవడి - నవ్రత, ఉపాయము

మేషము - పొట్టేలు, ఒకరాశి

మేహనము - మేధ్రము, మూత్రము

మేళము - వాద్యముల జత, కూడిక, వేశ్యల సమూహము

మై

మై - శరీరము, విధము, తదవ, పార్శ్వము

మైదు - మాయ, మత్తు, మైకము

మైవడి - అంగీకారము, ఆనుకూల్యము, విధము

మె

మొండి - చేతులు కాస్త లేని వాడు, మూఢుడు, పనునులేని, వట్టిది

మొక్కపోవు - మొనపోయినదగు, భంగపడు

మొక్కలము - మూర్ఖత్వము, శౌర్యము, దైర్యము, ఉర్వాహము

మొక్కు - దండముపెట్టి, ముడుగు

మొగదల - ఎమన, ముందటి భాగము

మొగి - పూనిక, మొత్తము, విధము

మొగియు - పూను, కవియు

మొటిక - మొలక, తునుక

మొత్తము - సమూహము, తఱచు, అంతకము

మొదలు - పూర్వము, మూలము, ప్రభృతి

మొన - అగ్రము, వ్యూహము, నైస్యము, ముందు

మొనకాడు - శూరుడు, ముఖ్యుడు

మొనయు - కలుగు, పూను

మొప్పె - కఱకు, మూర్ఘుడు
 మొఱకు - పరుషము, మూర్ఘము
 మొల - చీల, కటిప్రదేశము
 మొలకట్టు - కట్టుకోక, మొలనూలు

మో

మోక్షము - విడుపు, కైవల్యము
 మోడు - మొక్క, స్థాణువు
 మోపు - గడ్డిలోనగువానికట్ట, అరోపించు,
 భారము, వింటినారి
 మోయిను - రీతి, బత్తెము
 మోరట - చాఱ, చెఱకువేలు, మజ్జిగ
 మోసము - దొంగతనము, ప్రమాదము
 మోహన - ఒక రాగము, మూర్ఛ, ఆఱు
 విద్యలలో నొకటి

మూ

మూర్తి - అలైత్రాడు, వన
 మూఱి - నేల, సిగ, కొప్పు, కిరీటము

మ్ర

మ్రందు - చనిపోవు, చదియు, నొచ్చు.
 మ్రోలు

ము

ముచ్చు - అరటిపువ్వులోనుండు వస్తువు;
 దొంగ

మే

మేగు - పూయు, ఆవరించు

మి

మిష్టము - వాడినది, అస్పష్టమైనది

య

యంత్రణము - బంధనము, రక్షణము
 యక్షిణి - మంత్రవిద్య. యక్షిణి భార్య.
 కుబేరుని భార్య
 యజమానుడు - యజ్ఞకర్త, గేస్తు
 యతి - పద్య విరామస్థానము, నియమము.
 సన్న్యాసి
 యమి - ముని, హంస
 యముడు - కాలుడు, శని
 యమున - ఒకనది, పార్వతి
 యష్టి - హారముపేట; అతిమధురము;
 చేతికట్టు

య

యాతువు - రాక్షసుడు, యముడు,
వాయువు
యాదాపతి - సముద్రుడు, వరుణుడు
యాదోనాథుడు - సముద్రుడు, వరుణుడు
యాపనము - కాలక్షేపము, వర్తనము
యామము - నియమము, సంయమము
యామిని - రాత్రి, పసుపు
యామ్య - దక్షిణ దిక్కు, రాత్రి

యు

యుక్తము - కూడుకొన్నది, తగినది
యుగము - కృతాయుగము, రెండు, బార
యుత్తకము - అరణ్యము, జత, సంశయము
యువరాజు - చిన్నరాజు, కర్ణుడు

యో

యోగము - ధన్యము, ఉపాయము, కూడిక,
ప్రయత్నము, ద్రవ్యము, ఔషధము
యోగ్యము - తగినది, నేర్పుగలది, శక్తి
గలది
యోని - ఆడుగుటి, కారణము, గని

ర

రంగము - యుద్ధభూమి; నాట్యస్థానము;
రంగు
రంగాజీవుడు - నటకుడు, చిత్రలేఖకుడు
రంజనము - ఇంగిలీకము, ఎఱ్ఱగంధము;
రంజించునది
రంభ - అప్పరస్త్రి, అరటిచెట్టు
రకము - శ్రేష్ఠము, సుందరము
రక్కోను - వర్ణిల్లు, తేలుకొను
రక్తము - నెత్తురు, కుంకుమ, రాగి, అను
రాగము కిలది, ఎఱ్ఱనిది
రక్తాంగము - పగడము, కుంకుమము
రచ్చ - రాజమార్గము, మండపము, గోష్ఠి;
సభ
రజతము - వెండి, హారము
రజని - రాత్రి, పసుపు, నీలిచెట్టు
రజస్సు - ఒకగుణము, దుమ్ము, ముట్టు
నెత్తురు, పుప్పొడి
రతము - సురతము, ఆడుగుటి, ఆసక్తము
రతి - సురతము, మన్మథుని భార్య, ఆడు
గుటి; ప్రేమ, రత్నముల తూనిక
యందొక ఎత్తు
రత్నగర్భుడు - కుబేరుడు, సముద్రుడు
రథాంగము - రథ చక్రము, చక్రవాకము
రభసము - వేగము; సంతోషము

రమణుడు - భర్త; మన్మథుడు, చునో

జ్ఞుడు

రవ - వజ్రము, అణువు, ఖండము

రశ్మి - వెలుగు, వగ్గము, తెప్ప

రస - నాలుక, భూమి, రసాతలము, చిలు

బొద్ది

రసము - శృంగారాసరము పాదరసము,

అనురాగము, వీర్యము, ద్రవము,

విషము

రసాల - మామిడి, చక్కెర, నాలుక, చెఱకు

రసిక - చెఱకుపాలు, రసికురాలు

రహి - ఆనందము, ఆసక్తి, విధము,

తెలివి, రక్తి

రహించు - ఒప్పు, వర్ధిల్లు

రా

రాక - ఆగమనము, పున్నమ, తీర, ఒక
యేలు

రాగము - అనురాగము, మాత్సర్యము,
రంగు

రాగి - తమిదపైరు, తామ్రము, అను
రాగము

రాచ - ఒరసికొను, ఒరయు; చెఱచు

రాజరాజ - చక్రవర్తి, కుబేరుడు, దుర్యోధనుడు, చంద్రుడు

రాజిక - నల్లవాలు, వరిమడి, పంక్తి

రాజ్ఞి - రాజభార్య, సూర్యనిభార్య

రాజు - తేడు, పుడమితేడు; యక్షుడు;
చంద్రుడు, ఇంద్రుడు

రాణి - రాజు భార్య, భార్య

రాధ - గోపిక, కర్ణుని పెంపుడు తల్లి;
విశాఖానక్షత్రము; మెఱపు, (ము)
వైశాఖమాసము

రావడు - స్తంభించు, దృఢపడు

రావ - శ్రీ, ఒప్పిదమైనది

రాముడు - వరకు రాముడు, రఘు
రాముడు, బలరాముడు

రాయిడి - రాసిడి, ఉపద్రవము

రాయు - ఒరయు, కలహించు

రారాజు - చక్రవర్తి, కుబేరుడు; దుర్యోధనుడు

రాసము - గోపకుల క్రిడావిశేషము, రసము;
వరిహాసము, నల్లరసము, ధ్వని

రి

రింఖ - ఆశ్చర్యభరము; నృత్యము; దురద
గొండి

రిష్టము - క్షేమము, అశుభము; అభావము

రీ

రీతి - తెఱగు, మేర, ఇత్తడి; వైదర్యాది

రు

రుక్కు - సూర్యకిరణము, కాంతి, కోరిక
 రుక్మము - బంగారు, లోహము
 రువకము - సౌవర్చలవణము; ఆత్వాభరణ
 వి శేషము, మా అభ్యము, మంగళ
 ద్రవ్యము; దంతము, అవంగవట్ట,
 ఆముదపుఁజెట్టు
 రుచి - కాంతి, చవి, కోరిక, సూర్యకిరణము
 రుటము - రూఢము, దృఢము
 రుమ - ఉప్పశము, సుగ్రీవుని భార్య

రూ

రూక్షము - కఱకై నది, ప్రేమలేనిది
 రూపకము - ఒక అలంకారము, నాటకము,
 ఆకారము, తాళభేదము
 రూపము - ఆకారము, చక్కదనము,
 అగ్నిగుణము, నాటకము, స్వభావము

రె

రెక్కొను - వర్ధిల్లు, తేలుకొను
 రెట్ట - పక్షిమలము, భుజము

రే

రేగు - ఎగయు, విజృంభించు

రేక - గీర, జాబు; పంక్తి

రేణుక - గంధద్రవ్యవిశేషము; జమదగ్ని
 పెండ్లాము

రేతస్సు - ఇంద్రియము, పాదరసము

రేవతి - ఒక నక్షత్రము; బలరామునిభార్య

రో

రోప్పు - కూయు, కోపించు, తఱుము

రో

రోకము - ఓడ, బెజ్జము

రోదసి - మన్ను, మిన్ను

రోపము - బాణము, రోపణము

రోమశము - గొఱ్ఱ, పంది

రోహము - ఎక్కుట, మొలక

రోహిణి - ఒక నక్షత్రము అంగిటిముల్లు,

ఆవు, బలరాముని తల్లి

రోహితము - కొరడు, కుంకుమ పువ్వు;

నెత్తురు

రౌ

రౌద్రము - తొమ్మిది రసములలో నొకటి;
 ఎండ భయంకరము

రౌ

అంతె - వృషధ్వని, కేక

అంపిల్లు - వ్యాపించు, వర్ధిల్లు, అతిశయించు

తే

తేడు - రాజు; మగడు

తేకు - పుష్పదళము, తగడు, ఈత, అంచులేని వస్త్రము

తొ

తొచ్చు - సందడి, తిరస్కారము, దురద, అపవాదము

ల

లంక - దీవి, రావణుని పట్టణము, జారిజీ, ఒకానొక రాక్షసి

లంఘనము - దాటు, దూకుడు, లంకణము

లక్కనము - వ్యాకరణాది శాస్త్రము, గుఱుతు

లక్షణము - గుఱుతు, అడబెగ్గురు, వ్యాకరణాది శాస్త్రము, పేరు

లక్ష్మి - రమాదేవి, సంపద, బుద్ధియనువాసనద్రవ్యము, ప్రేంకణము

లత - తీగ, పూల గురివెంద, ముత్యాల హారపు పేట, పిక్క, చీమ, సాలె పురుగు, కస్తూరి

లవణము - ముఖము, నోరు; మాట

లలి - క్రమము, వికాసము, ప్రేమ, సంతోషము

లవము - లేశము, చేటు

లా

లాగు - దాటు, చల్లడము

లాగు - విధము, సమ్మతి

లాభము - క్రయ విక్రయముల వచ్చిన ధనము, ప్రాప్తి, వడ్డీ

లాలన - అధికేచ్ఛ, యాచన

లావు - బలము, అతిశయము, అశక్యము, అధిక్యము

లి

లింగము - పానపట్టముమీది శివుడు, గుఱుతు, అనుమానము

లిబ్ధి - ధనము, రాశి, నిధి

లీ

లీల - క్రీడ, శృంగారచేష్ట; మాదిరి, క్రియ

లు

లుబ్ధుడు - లోభి, బోయ

లూ

లూత - సాలీడు, వీను, ఒకరోగము

లే

లేత - తరుణము; సుకుమారము

లేక - జాబు, సమూహము

లేఖనము - వ్రాత, వాంతి

లేపనము - పూత, అలుకుట, లేచుట

లో

లోగు - అడగు; చొచ్చు

లోకమాత - గంగ, లక్ష్మి

లోకము - జగము, జనులు

లోను - లోపల, మొదలు

లోల - నాలుక, లక్ష్మి, కదలునది, మిగుల
కోరికగలది

లోహితము - రక్తచందనము, పరిమళ
చందనము; చెందిరము, నెత్తురు

వ

వంక - దిక్కు, పక్షిము, వంపు, వాగు

వంగము - తగరము, నత్తు; నూలివీర,
ఒక దేశము

వంచకము - నక్క; ఊరముంగిన

వంట - పాకము, ఏరుడు పిడక

వంత - సంతాపము; బాధ, ఏడు

వంతు - భాగము, వరుస, సామ్యము, పోటి

వంశము - ఒక పురాణ లక్షణము; కులము;

వెదురు, పిల్లంగ్రోవి, వెన్నెముక;

వెన్నుగాడి, సమూహము.

వత్తము - నోరు, ముఖము

వక్రండు - అంగారకుడు, శని

వగ - దుఃఖము, అలోచన, గతి, విలాసము

వజ్రము - రవ, కులిశము

వజ్ర - ఇంద్రుడు, జిగుడు

వటము - లాడు, దండ; మట్టి, గవ్వ

వట్టు - ఇంకు, కృపించు

వడ - గారె, తాపము, శ్రమము

వడి - వేగము, శౌర్యము, కాలము

వడుపు - విధము, బ్రహ్మచారి, ఉపనయ
నము

వధువు - ప్రి, పెండ్లాము, కోడలు

వనము - అడవి, నీరు, సెలయూట; ఇల్లు;
గుంపు

వననము - గొలుగుట విత్తుట

వప్రము - కోట, పరిమడి, తీరము, కొండ
నెత్తము

వరము - దేవతాదులవలన పొందుకోరిక;
కుంకుమపూవు, విధి

వరవర్ణిని - ఉత్తమ కాంత, పసుపు, గోరో
వనము; లక్క

వరాహము - గవ్వ, తామరపూస, మోకు
వరాహము - పంది, వరహా, కొండ
వరుడు - పెండ్లి కుమారుడు, శ్రేష్ఠుడు,
తేడు

వరుధము - కవచము, ఇల్లు
వరుస - క్రమము, వంతు, వంక్రి, బంధుత్వ
క్రమము

వర్జనము - విడుపు, ఈవి, వధము, హింస
వర్జము - అక్షరము, రంగు, బంగారు,
బ్రాహ్మణాది వర్ణము, స్తుతి
వర్తని - త్రోవ, కదురుబిల్ల
వర్తి - దీపపువ్వు: దీపము, వరుస, కంటి
కాటుక

వర్షము - వాన, సంవత్సరము, దేశము
వర్షాభిషేకము - ఆడు కప్ప, ఎఱ్ఱ, పట్టుపురుగు
వఱలు - ప్రకాశించు, వ్యాపించు, వర్తిల్లు
వలతి - నేర్పరి, అధీనము, అనుకూలము
వలస - దిక్కు, నేర్పు, శకునము,
యుక్తము, అనుకూల్యము, శుచిత్వము
వలపు - కోరిక, కామము
వలయు - ఇష్టమగు, విహితమగు, అవశ్య
కమగు

వల్లభుడు - అధికారి, ప్రియుడు
వల్లవుడు - గొల్లవాడు, భీముడు

వళ - ఆడయేనుగు, గొడ్డుటావు, కూతురు,
పెండ్లము

వసతి - ఇల్లు, ఉనికి, రాత్రి
వసంతము - వసంత ఋతువు, ఒకరాగము
వసనము - ఉనికి, వస్త్రము
వస్నము - ధనము, వస్త్రము, వెల, కూలి

వా

వాగు - పదరు, ఏఱు
వాడి - పదను; కూరము
వాక్పతి - బ్రహ్మ, బృహస్పతి, కపింద్రుడు
వాగీశుడు - బ్రహ్మ, బృహస్పతి, కపి
ద్రుడు

వాజము - నెయ్యి, నీరు, హవిస్సు
వాటము - అనుకూలమైనది, సక్తమైనది,
త్రోవ, వెలుగు, ఇండ్ల వరుస, భాగము

వాడ - తావి, వీధి, ఇండ్ల వరుస
వాడుక - ఉపయోగము, అభ్యాసము,
వ్యవహారము

వానకోయిల - సర్పవిశేషము, చాతక పక్షి
వామి - బ్రోగు, ఆడుగుఱ్ఱము, ఆడు
గాడిద

వాయి - నోరు, ముఖము
వారము - పర్యాయము, సముదాయము,
ఆదిత్యాదివారము, క్షణము

వారిజము - తామర, ఉప్పు, శంఖము
 వారుణీ - పడమటి దిక్కు, సారాయము
 వాలకము - మోసము, వేషము, ఉంగరము
 వాలు - అతిశయించు, వంగు, క్రూరము,
 దీర్ఘము, కత్తి, క్రిందికి దిగు
 వావిరి - క్రమము, అనుగతి, అధికము
 వాసంతము - ఒంటె, కోయిల, తెమ్మెర
 వాసి - తారతమ్యము, అధిక్యము, లాభము,
 ప్రసిద్ధి, పరిమితి, బాగు
 వాహము - గుఱ్ఱము, ఎద్దు, ఘజము,
 వాయువు, ఇరుర
 వాహిని - నది, సేన
 వాహినీసతి - సేనానాయకుడు, సము
 ద్రుడు

వి

వింగడము - విస్తీర్ణము, సుందరము,
 విపరీతము
 విందు - చుట్టము, అతిధ్యము
 వికల్పము - భ్రాంతి, మాఱుదల, ఒక
 అలంకారము
 విక్రమము - అధిక బలము, అక్రమణము,
 శౌర్యము, చరణము
 విక్రముడు - విక్రమార్కరాజు, విష్ణువు
 విజృంభము - తుమ్ము, దగ్గు

విగ్రహము - శరీరము; విభాగము;
 యుద్ధము
 విఘాతము - చెఱువు, అడ్డంకి, పెద్ద దెబ్బ
 విచిత్రము - ఆశ్చర్యము, చిత్రవర్ణము
 విచేయము - వచ్చు; పోవు
 విచిన్నము - ఎడఁబడినది, పూయఁబడి
 నది, నటకఁబడినది; వంకరైనది
 విజయ - జయతిఁ, ఒక సంవత్సరము;
 పార్వతి
 విజృంభితము - చికఁపించినది, ఆవులిం
 చినది
 విజ్ఞానము - శాస్త్రాదులందు జ్ఞానము,
 విశేషజ్ఞానము, కార్యము
 విటపము - కొమ్మ; చెట్టు, దిగురు
 విడి - అరుణకాంతి, క్రోధము, పరాక్ర
 మము, ప్రత్యేకమైనది
 విడుపు - దానము, పరిత్యాగము
 వితర్కము - ఊహ, సంశయము
 వితాకు - విశ్లేష్టత, పరాకు
 వితానము - మేలు, కట్టు, యుద్ధము
 శూన్యము
 విత్తము - డబ్బు, తెలియఁబడినది
 విదారణము - చంపుట, చీల్చుట; యుద్ధము
 విదురుడు - ధృతరాష్ట్రుని తమ్ముడు,
 తెలిసినవాడు
 విద్య - చదువు, జ్ఞానము

విద్రవము - బుద్ధి, నింద, కాటుట
 విద్రుమము - పగడము, చిగురు
 విధానము - చేయుట, ఆజ్ఞ, పూజ,
 ధనము, ఉపాయము
 విధి - బ్రహ్మ, కాలము, భాగ్యము,
 వీర్యాట
 విధువు - చంద్రుడు, విష్ణువు, కర్పూరము
 వినత - సమస్కృతి, అడకువ
 వినాయకుడు - విఘ్నేశ్వరుడు,
 బుద్ధుడు, గరుత్మంతుడు, గురువు
 విన్నన - విస్తృత, న్యూనత
 విన్నాణము - నేర్పు, మల్లబంధము,
 ఒప్పిదము
 విపత్తి - ఆపద, బాధ
 విపాకము - దుష్పాకము, పరిణామము
 విప్రతీసారము - పశ్చాత్తాపము,
 కోపము
 విప్రలాపము - అపార్థమైన మాట, విరుద్ధ
 వచనము
 విబుధుడు - పండితుడు చంద్రుడు,
 వేల్పు
 విభాకరుడు - సూర్యుడు, అగ్ని
 విభావరి - రాత్రి, పసుపు
 విభుడు - ప్రభువు, శంకరుడు, బ్రహ్మ,
 విభూతి - ఐశ్వర్యము, బూడిద
 విరసము - రసములేనిది, విఢూరము

విరి - వికసించినది తొలగినది
 విరించి - బ్రహ్మ, విష్ణువు, మహేశ్వరుడు
 విరాట్టు - ఆదిదేవుడు, గరుత్మంతుడు,
 క్షత్రియుడు
 విరియు - వికసించు, వీడు, చెదరు,
 తొలగు, ఉప్పొంగు
 విరోచనుడు - చంద్రుడు, సూర్యుడు,
 అగ్ని
 విరోధము - పగ, మాటు, అడ్డంకి, ఎడ
 బాటు
 విలాసి - మన్మథుడు, చంద్రుడు, విష్ణువు,
 శివుడు, అగ్ని, అందగాడు
 విలాసిని - అందగత్తె, వేశ్య
 విలోమము - కుక్క; పాము
 వివర్తము - తిరిగివచ్చుట, గుంపు,
 నృత్యము
 వివిక్తము - ఏకాంతము, పశిత్రము
 విశదము - పవిత్రమైనది, స్పష్టమైనది
 వికుడు - వైకుంఠుడు, మనుష్యుడు
 విశేషము - అతిశయము, అవయవము,
 నాసటిబొట్టు
 విశ్రుతి - ప్రసిద్ధి, ప్రవాహము
 విశ్వంధరుడు - విష్ణువు, చంద్రుడు
 విశ్వకర్మ - దేవశిల్పి, సూర్యుడు
 విషదరము - సర్పము, మేఘము

విషయము - లౌకికార్థము, ఇంద్రియార్థము, గోచరము, దేశము

విష్ణుపదము - ఆ కాళము, ఆలమంద, క్షీరాంబుధి

విష్ణుపది - గంగానది, ద్వారక, రవి సంక్రమణవిశేషము

వినము - విషము, జలము

వినరు - బయలుపడెను, ఆడించు, వీచు, వేయు

విసర్గము - త్యాగము, విసర్జనము, దక్షిణాయనము

విస్తరము - విరివి, స్నేహము, పీరము

విస్తారము - విరివి, బోడెలేని వెట్టు

విస్మయము - ఆశ్చర్యము గర్వము

విస్రంభము - నమ్మకము, చంపుట, మైత్రి, మిథ్యాకలహము

విహంగము - పక్షి, బాణము

వి

వీర - ఉత్సాహము, పరాక్రమము,

దైన్యము; సామ్యము, పథము

వీరగు - ఉత్సాహించు; నిక్కు; కదలు

వీరకాము - ప్రకాశము; ఏకాంతస్థలము

వీచి - అల, అవకాశము, కొంచెము, సుఖము

వీరు - వదలు; పట్టుము; కట్టుము; దండు; శిబిరము

వీడుకోలు - పోవ ననుష్ఠ, విడుపు; చాపు

వీడువడు - కడఁబడు, మాటువడు

వీతి - చూలువడుట, జిగ్గి, తిండి, పరుగు

వీతిహోత్రుడు - అగ్ని, సూర్యుడు

వీధి - ఇండ్ల వరుస, నాటక విశేషము

వీను - చెవి, న్రస్యి

వీర్యము - పరాక్రమము, రేతస్సు, ప్రభావము

వృ

వృంతము - తొడిమ, చూచుకము

వృత్తము - పద్యభేదము, జీవనము, నడత, తాజేలు, చచ్చినది, వట్టువయైనది

వృత్తాంతము - నడవడిక, సమాచారము, అంతయు, ఏకాంతము, ప్రక్రియ

వృత్తి - నడత, జీవనోపాయము, విమర్శ గ్రంథము

వృత్తము - చీకటి, కొండ

వృత్తుడు - విరోధి, వృత్తుడను రాక్షసుడు

వృద్ధి - అభివృద్ధి వడ్డి

వృశ్చికము - తేలు, ఒకరాశి

వృషము - ఎద్దు, ఎలుక, ధర్మము, (వృష భము)

వృషలి - గొర్రెలు, కన్నె, శూద్రస్త్రీ

వృషబుడు - శూద్రుడు, పాపాత్ముడు

వృషాకపాయి - లక్ష్మి, పార్వతి, శచి, స్వాహా

వృష్టి - పొట్టెలు, ఒక యాదవుడు; కృష్ణుడు

వె

వెంట - కార్మము, విషయము, విధము, మార్గము

వెండి - రజతము, మణి, తరువాత

వెంపర - పీడనము, హింస

వెక్కనము - దుర్లభము, అధికము

వెద - విత్తుట, పశుముతువు

వెనుక - ముందు, పడమర, పిమ్మట.

వెంటిడి

వెన్ను - వీపు, ఇంటి నడికొప్పు

వెరవు - ఉపాయము, విధము, యుక్తము, అధీనము

వెఱ - ఆశ్చర్యము, భయము

వెలి - బయలు, బహిష్కారము

వెలుగు - ప్రకాశము, కిరణము

వే

వేడి - వేడిమి, తేజము

వేగము - త్వర, ప్రవాహము, మల మూత్రాది ప్రవృత్తి

వేడబము - మాయ, వేషము, వంచన

వేణి - జడ, కాలువ

వేధ - బ్రహ్మ, విష్ణువు, విద్వాంసుడు

వై

వైదేహుడు - వర్తకుడు, బట్టువాడు

వైదేహి - సీత, వర్తకురాలు

వైనతేయుడు - గరుత్మాంతుడు, అనూరుడు

వైపు - తట్టు, ప్రక్క, ఒడుపు

వైశాఖము - ఒకనెల, కవ్వము

వ్య

వ్యంజనము - కూర, గుఱుతు, హల్లు; మీసము

వ్యతిరేకము - వేఱు; అర్థాలంకారము

వ్యవచ్చేదము - భాగహారము, తారతమ్యము

వ్యసనము - ఆపద, ఆనక్తి, పాపము,

వ్యా

వ్యాఘాతము - విఘ్నము, దెబ్బ

వ్యాళము - పాము; పులి

వ్యూ

వ్యూహము - ఆలోచన, మొగ్గరము, సమూహము, రచన

వ్యో

వ్యోమము - ఆకాశము, జలము

వ్ర

వ్రజము - వసులమండ, సమదాయము, మార్గము

వ్రా

వ్రాలు - పక్షి క్రిందికి దిగు; ఒలుగు, అతి శయించు, తగ్గు, సంతకము

వ్రే

వ్రేలు - వ్రేలాడు; మునుగు; అంగుళి

శ

శంఖము - సంకుప్త, నిధివిశేషము; సర్ప విశేషము

శంభువు - శంకరుడు ఓహ్వా: విష్ణువు బుద్ధుడు

శకుని - పక్షి, దుర్యోధనుని మేనమామ

శక్తి - బింబి, పార్శ్వతి, చిల్లికోల

శతదృతి - బ్రహ్మ, ఇంద్రుడు

శతపది - కట్ట జెట్ట, రోతిటిబింద

శబరుడు - దోయ, శంకరుడు

శయనము - పాస్చి, నిద్ర, సురతము

శయాశువు - కుక్క, నక్క, నిద్రపోతు

శరణము - రక్షణము, ఇల్లు

శరధి - సాగరము, అమ్మలబొది

శరము - బాణము, తెల్ల, నీగు, శరదృశువు

శర్కర - చక్కెర, మొరపనేల

శర్వరి - రాత్రి, పసుపు, త్రీ

శలాక - బాణము, ఇనుపకమ్మి, ఎముక, ఏడువంది

శల్యము - ఎముక, బాణము, సలాక, విషము, మేకు

శస్త్రము - శుభము, శ్రేష్ఠమైనది

శత్రుము - ఆయుధము, ఇనుము

శత్రు - చురకత్తి, మాదిగకత్తి

శా

శాంబరి - మాయ, రతీదేవి
 శాకిని - తోటకూర, పిఠాచి
 శాఖ - చెట్టుకొమ్మ, చేయి, వేదభాగము
 శాతకుంభము - బంగారము, ఉమ్మెత్త
 శారద - సరస్వతి, పార్వతి, సంవత్సరము,

క్రాత్తది

శాల్మలి - బూరుగు, ఒక ద్వీపము
 శాసనము - ఆజ్ఞ, శాస్త్రము

శ్రి

శింజీని - వింటినారి, కాలి అందె
 శిఖ - సిగ, కొన, కొమ్మ, ఊడ
 శిఖండి - ధృష్టద్యుమ్నుని అన్న, నెమిలి,
 కోడి, బాణము

శిఖరి - కొండ, చెట్టు
 శిఖి - నెమిలి, అగ్ని, కోడి, చెట్టు, బాణము
 శిపివిష్టుడు - శంకరుడు, విష్ణువు, బిట్ట
 తలవాడు

శిరము - తల, శిరము, ప్రధానము
 శిలీముఖము - బాణము, తుమ్మెద
 శివ - పార్వతి, నక్క-ముఖ శుభము, నీరు,
 సుఖము

శుకము - శిశువు, మొసలి

శు

శుక్తి - ముత్తైపుచిప్ప, శంఖము, నేత్ర
 రోగము

శుచి - అగ్ని, శుభ్రము, శృంగారరసము,
 జ్యేష్ఠమాసము, తెలుపు

శుష్కము - ఎండినది, వంటచెఱకు

శూ

శూకము - తేలుకొండి, వరిముల్లు, దయ,
 శూలము - ఇనుప సలాక, రోగవిశేషము,
 గ్రహయోగము

శృ

శృంఖల - మొల నూలు, ఏనుగు కాలి
 సంతెల

శృంగము - కొమ్ము, గుఱుతు, దొర
 తనము, ప్రాధాన్యము

శృంగారము - గంధవాడి, సిందూరము,
 అలంకారము, సురతము

శృంగి - అతివస, మత్స్యవిశేషము
 కొండ, మ్రాను

శ్రీ

శ్రీఘడు - సర్పరాజు, బలరాముడు

శ్రై

శ్రైలము - కొండ, తాపువ్వు

శ్లో

శ్లోణము - ఎఱుపు, నదవిశేషము, నిప్పు
శ్లోభ - కాంతి, కోరిక

శ్యా

శ్యామ - యౌవనవతి, యమున, నీలి,
రాత్రి, కోయిల, మబ్బు, బొద్దికూర

శ్యే

శ్యేనము - డేగ, తెలుపు

శ్ర

శ్రవణము - చెవి, వినికిడి, ఒక నక్షత్రము

శ్రీ

శ్రీ - లక్ష్మి, భాగ్యము, త్రివర్గము, వృద్ధి,
అలంకారము, కీర్తి, బుద్ధి, సరస్వతి,
విషము, ఒక రాగము

శ్రీధరుడు - బుద్ధుడు - విష్ణువు

శ్రీమంతుడు - విష్ణువు, ఇంద్రుడు,
కుబేరుడు, భాగ్యశాలి

శ్రు

శ్రుతి - వేదము, చెవి, వినికిడి, సుతి,
నుద్ది

శ్రే

శ్రేయము - శుభము, ధర్మము

శ్లో

శ్లోకము - వెండి, తెలుపు, ఒకద్వీపము,
శ్రేణు, సర్వతము, సీసము, శంఖము

శ్వే

శ్వేతవాహనుడు - చంద్రుడు, అర్జునుడు

సం

సంకాశము - దాపైనది, సమానమైనది

సంకోచము - కుంకుమపువ్వు, ముకిశీ,
భావము, సంక్షేపము

సంఖ్య - లెక్క, విచారణ
 సంగదము - చేరిక, మైత్రి, దాపు, జత,
 సేన
 సంగతము - స్నేహము, చేరిక
 సంగరము - యుద్ధము, ప్రతిజ్ఞ, ఆపద,
 విషము
 సంఘాతము - గుంపు, గట్టిదెబ్బ
 సంఘము - పోగు, కూడ, బెట్టుట
 సంజ్ఞ - సైగ, పేరు, తెలివి, గాయత్రి
 సూర్యుని భార్య, పరిభాష
 సంతతి - కులము, సంతానము, వరుస,
 విరివి [వృక్షము
 సంతానము - బిడ్డ, కులము, చల్పవృక్షము
 సందేహము - సంశయము, ఒక అలం
 కారము
 సంద - ప్రతిజ్ఞ, మేర
 సంది - కూడిక, పగవనితో పొందు, ఒక
 రోగము, సందు
 సంద్య - ఉదయమునకు అస్తమయము
 నకుముందు మూడుగడియల కాలము,
 సంది, మేర, ప్రతిజ్ఞ, చింత, పుష్ప
 విశేషము
 సంపుటము - బరణి, ముకుళనము
 సంబరము - తొందర, సంతోషము
 పండుగ

సంభారము - చక్కగా భరించుట, సము
 దాయము, పదార్థసమూహము
 సంభ్రమము - వేగిరిపాటు, భయము,
 ఆదరణ
 సంవిత్తు - జ్ఞానము, గుర్తు, ప్రతిజ్ఞ,
 అంగీకారము, ఆచారము, యుద్ధము,
 నామధేయము, సంతోషపెట్టుట
 సంసరణము - సంసారము, బాట, పట్టణము
 సుండి వెడలుట, యుద్ధప్రారంభము
 సంస్థ - ఉనికి, మేర, నాశము, సామ్యము
 సచివుడు - మంత్రి, సహాయుడు
 సజ - బుట్ట, గంతు, సూతికాగృహము
 సడలు - ఊడు, జొలు, వదలు
 సడుగులు - వంకరమాటలు, కటిప్రదేశము
 నందరి కీళ్లు
 సతి - పార్వతి, పతివ్రత
 సత్తి - శక్తి, పార్వతి, ఆయుధవిశేషము
 సత్తు - ఉన్నది, చదువరి, పూజ్యము,
 శ్రేష్ఠము, సత్యము, సాధువు
 సత్యము - నిజము, ఒట్టు, ఒకలోకము
 సత్యవతి - వ్యాసునితల్లి, నారదుని భార్య
 సత్యము - సత్య, దేహబలము, ఒక
 గుణము, స్వభావము, మనస్సు,
 ప్రాణము, జంతువు

సదనము - ఇల్లు, జలము
 సదాగతి - వాయువు, మోక్షము, సూర్యుడు
 సద్భక్త్యము - సమానము, తగినది
 సనాతనుడు - బ్రహ్మ, విష్ణువు, శంకరుడు
 సభికుడు - సభ్యుడు, న్యాయవాది, జూదరి
 సభ - కొలువు కూటము, గృహము, జూదము, సముదాయము
 సమయము - శవధము, ఆచారము, కాలము, బుద్ధి, అజ్ఞ, సంకేతము
 సమాగమము - చక్కని రాక, పొందిక
 సమితి - సమూహము, యుద్ధము
 సమీచీనము - సత్యము, తగినది, పరిశుభ్రమైనది
 సమీరుడు - వాయువు, బాటసారి
 సముదయము - గుంపు, యుద్ధము
 సముదాయము - గుంపు, రణము
 సయ్యాట - సహక్రీడ, ప్రీతి పురుషుల పరిహాసము
 సరకు - అమ్మువస్తువు, లక్ష్యము
 సరస్వంతుడు - కుబేరుడు, రసజ్ఞుడు
 సరస్వతి - వాణి, మాట, నది, అవు, శ్రీలలోక్రేపరాలు
 సర్గము - సృష్టి, స్వభావము, అధ్యాయము, విశ్చయము, ఉత్సాహము, మోహము

సర్పి - జలము, నేయి
 సర్వజ్ఞుడు - బుద్ధుడు, శంకరుడు
 సర్వతోభద్రము - నాగువైపుల వాకిండ్లు
 గల రాజనగరు, బేషచెట్టు
 సర్వతోముఖము - ఆకాశము, నీరు
 సర్వేశ్వరుడు - ఈశ్వరుడు, సార్వభౌముడు

సవనము - యాగము, స్నానము
 సవరణ - పరికరణము, సేవ, సౌమ్యము
 సవ్యము - ఎడమ, కుడి, ప్రతికూలము
 ససి - బాగు, ఆరోగ్యము, నిగ్గుకలది
 సహస్రసాధుడు - విష్ణువు, సూర్యుడు
 సహ్యము - ఆరోగ్యము, సౌఖ్యము

సా

సాంపరాయము - అనద, యుద్ధము
 సాగు - యత్నించు, బోవు, జరుగు, స్వప్న సాయము
 సాతి - అవసానము, దానము, దుకూలము
 సాదము - అన్నము, విషాదము, నైర్మల్యము
 సాది - గుఱుపురౌతు, సారథి
 సాధనము - ఉపకరణము, ఉపాయము, ధనము, గమనము, ముణదానము, నైవ్యము

సాధువు - బుద్ధుడు, మునీశ్వరుడు
 సానువు - కొండనెత్తము, సుడిగాలి, కొన,
 అడవి, క్రోవ
 సామము - ఒక పేదము, మంచిపూట
 సామర్థ్యము - నేర్పు, యోగ్యత
 సామీరి - భీముడు, హనుమంతుడు
 సాయము - సహాయము, సాయంకాలము,
 బాణము
 సారంగము - ఇట్టి, ఏనుగు, తుమ్మెద,
 వానకోయిల
 సారము - నీరు, ధనము, బలిమి, చేప
 సార్థము - జంతుసముదాయము, వర్తక
 జనసమూహము
 సాలము - మద్దిచెట్టు, ప్రాకారము
 సాలావృకము - కుక్క, తోడేలు, కోతి,
 నక్క
 సావిత్రి - సరస్వతి, పార్వతి, సత్యవం
 తుని భార్య

సి

సింగడు - నృసింహుడు, ఎఱుకలవాడు,
 కోపిష్టి
 సింధువు - నముద్రము, నది, ఏనుగు
 సికత - ఇసుక నేల, మొరప నేల, ఒక
 రోగము, ఇసుక

సితము - తెలుపు, కట్టబడినది, ముగిసినది
 సీర - నాడి, ఈసె
 సిరి - లక్ష్మి, సంపద, శోభ

స్

సీత - శ్రీరాముని భార్య, నాగటిచాల్.
 గంగ
 సీమ - దేశము, రాజ్యము, ప్రదేశము,
 ఎల్లి

సు

సుకృతము - పుణ్యము, శుభము, చక్కగా
 జేయబడినది
 సుజనుడు - ఇంద్రుని సారథి, సజ్జనుడు
 సుడి - రోమావర్తము, జలావర్తము
 సుదర్శనము - అమరావతీ పట్టణము, విష్ణు
 చక్రము
 సుధ - అమృతము, పాలు, సున్నము
 సున్న - లేనిది, అనుస్వారము
 సుపర్ణ - గరుత్మంతుడు, తామరతీగ
 సుమనస్సు - పువ్వు [డు] పండితుడు,
 వేల్పు,
 సుర - గాలి, మద్యము

సుముఖుఁడు - గరుత్మంతుని కొడుకు,

వినాయకుడు, విద్వాంసుఁడు

సురభి - కామధేనువు, ఆవు, బంగారు,

వసంతముతువు, చైత్రమాసము,

సువాసనకలది, జాజికాయ

సురూపుఁడు - అందగాఁడు, విద్వాంసుఁడు

సువర్ణము - బంగారు, మాడ, ధనము, ఒక

పువ్వు

సూ

సూచకము - సూది, నక్క, కుక్క, కాకి,

పిల్లి, సూచించుట

సూచీముఖము - బొణము, ఒకపక్షి

సూత్రము - నూలుపోగు, సూచన గ్రంథము,

యజ్ఞోపవీతము, ఏర్పాటు

సూనుఁడు - కొడుకు, తమ్ముఁడు,

సూర్యుఁడు

స్వ

స్వతి - త్రోవ, పోక

సె

సెల - సెలయేలు, బొణము, ములికి,

పుండు, ముల్లు

సే

సేకము - చల్లట, తడుపుట

సేనాని - సేనానాయకుఁడు, కుమారస్వామి

స్వై

స్వైరిభము - స్వర్ణము, కారెనుపోతు

స్థా

స్థాన్నము - బంగారు, మాడ

స్థామ్ము - ధనము, అధీనపస్తవు ఆభరణము

స్థోకు - తగులు, రాక్షసుఁడు

స్థా

స్థోముఁడు - చంద్రుఁడు, శంకరుఁడు,

కుబేరుఁడు, వాయువు, ఒకవానరుఁడు

స్థా

స్థామ్ముఁడు - బుధగ్రహము, తిన్నవి

వాడు

స్థారభము - పరిమళము, కుంకుమము,

బోళము

పౌరి - శని, యముడు

పౌరు - అందము, విధము

స్క

స్కంధము - మూపు, యుద్ధము, సమూ

హము, శరీరము, చెట్టిబోదె

స్కంలనము - జారుట, తొట్రుపాటు

స్ట్రో

స్ట్రోమము - స్తుతి, సమూహము, యాగము

స్థా

స్థాణువు - శంకరుడు, మోడు

స్థానము - చోటు, ఉనికి, పోలిక

స్థి

స్థితి - ఉనికి, విలుకడ, మేర

స్థిర - నేల, (ము)కొండ, వృక్షము, ముక్తి

స్థై

స్థేయుడు - పురోహితుడు, తీర్పరి

స్ప

స్పర్ధ - పోటీ, పోలిక

స్ప

స్పర్శము - తాకుడు, ఈవి, వ్యాధి

స్మృ

స్మృతి - తలంపు ధర్మశాస్త్రము, బుద్ధి

స్య

స్యందనము - కాలుట, రథము

స్రు

స్రుక్కు - భీతిల్లు, వెనుదీయు, తగ్గు, విచారించు, సంకోచించు

స్రో

స్రోతస్సు - ప్రవాహము, ఏలు, ఇంద్రియము, తొండము, చివట

స్వ

స్వభువు - శంకరుడు, విష్ణువు
 స్వము - ధనము, తనది
 స్వయంభువు - బ్రహ్మ, విష్ణువు, శంకరుడు, మన్మథుడు
 స్వరువు - వక్త్రాయధము, బాణము, యాగము
 స్వప్తిముఖుడు - విప్రుడు, బట్టువాడు

స్వా

స్వాంతము - గుహ, మనస్సు
 స్వాపము - నిద్ర, శయనము, అజ్ఞానము

హం

హంస - అంబ, యోగి, పరమాత్మ, శరీర
 వాయువిశేషము
 హంసుడు - జీవుడు, సూర్యుడు, శంకరుడు, విష్ణువు
 హరము - వట్టదల, చిలత్కారము, యోగ
 విశేషము
 హనువు - ఆయుధము, మరణము, వ్యాధి, చెక్కిలిపైభాగము

హరి - విష్ణువు, ఇంద్రుడు, సూర్యుడు
 వంద్రుడు, యముడు, సింహము, గుఱ్ఱము, కోతి, కప్ప, కిరణము, పాము, గాలి, చిరుక
 హరివందనము - చెందిరము, కల్ప
 వృక్షము, వెన్నెల

హరిణము - జింక, తెలుపు
 హరిణి - ఆడుజింక, అవ్వరత్నీ, బంగారు
 వ్రతిమ, వృత్తవిశేషము
 హరిదము - ఆకుపచ్చ, పచ్చపిట్ట, సింహము [గణిక

హరిత్తు - ఆకుపచ్చవర్ణము, సింహము, హరిప్రియ - లక్ష్మీ, ఛామి, తులసి
 హరువు - మనోజ్ఞము, నాచెమైనది
 హ్వాణము - సంతోషము, ఒక గ్రహము, నేత్రరోగవిశేషము

హలాయుధుడు - బలరాముడు, కాపు
 హవము - ఆజ్ఞ, పిలుపు, యజ్ఞము
 హాతము - వికసించినది, నవ్వినది
 హస్తము - చేయి, తొండము, మూర, హస్తిని - ఆడు ఏనుగు, త్రిజాతి
 విశేషము

హాహాళి - త్వర, కలకము, శౌర్యము

హ

హాటకము - బంగారము, ఉమ్మెత్త
 హాయనము - కిరణము, సంవత్సరము
 హారకుడు - దొంగ, జూదరి
 హారీతము - కపటము, పచ్చపిట్ట
 హాలాహలము - బిల్లి, నలికండ్ల పాము,
 విషము

హి

హింగునిర్యాసము - ఇంగువరసము,
 వేపచెట్టు
 హిండనము - వ్యాప్తి, భ్రమణము, సుర
 తము
 హింస - చంపుట, దొంగతనము, బాధించుట
 హితము - వెనుకటికి మేలు చేయునది,
 పోయినది, ధరింపబడినది
 హిమము - మంచు, చందనము
 హిరణ్యము - బంగారము, మాడ, ధనము,
 గవ్వ, వీర్యము
 హిరణ్యరేతసుడు - అగ్ని, సూర్యుడు

హీ

హీనము - తక్కువైనది, విడువబడినది
 హీర - చీమ, లక్ష్మి, (ము) వజ్రమణి

హృ

హృదయము - మనస్సు, గుండెకాయ,
 తొమ్ము
 హృది - మనస్సు, గుండె, తొమ్ము
 హృద్యము - వశీకరణ మంత్రము, మన
 సునకు హితమైనది

హే

హేతి - అగ్ని, శిఖ, మంట, సూర్యకిర
 ణము, ఆయుధము
 హేమము - బంగారు, ఉమ్మెత్త
 హేరంబుడు - వి నాయకుడు, శౌర్య
 గర్వితుడు
 హేల - మనోవికారము, నదీవిశేషము,
 తిరస్కృతి
 హేవాకము - ప్రాణిమ, తెలివి
 హేళి - సూర్యుడు, అలింగనము

హై

హైమము - మంచువలన కలిగినది, బంగారు
 వలన కలిగినది
 హైమవతి - పార్వతి, ఆకాశగంగ

299

హా

హామము - వైశ్యదేవము, దేవయజ్ఞము
 హార - అహారాత్రము, రాశ్యర్థము,
 లగ్నభేదము, శాస్త్రవిశేషము, రేఖా
 భేదము

హా

హాసు - సౌగంధ్యము, ఓయ్యారము

హా

హాస్యము - పొట్టి, కుటుచ

హా

హాదీని - వజ్రాయుధము, ఏలు, మెరుపు

హా

హాణీయ - పిగ్గు, రోత

హా

హాదము - సంతోషము, సంతోషపడుట

4. పర్యాయ పద పరిచ్ఛేదము

అ

అగ్ని - వైశ్వానరుడు, వహ్ని, నీతి
హోత్రుడు, ధనంజయుడు, కృపీట
యోని, జ్వలనుడు, జాతవేసుడు,
తనూనపాత్తు, కృష్ణవర్తా, శోచిష్కే-
కుడు, ఉషర్భుధుడు, ఆశ్రయా
కుడు, బృహద్భానుడు, కృశానుడు,
పావకుడు, అనలుడు, రోహితా
శ్వుడు, రోహితాశ్వుడు, వాయు
సఖుడు, శిఖావంతుడు, ఆకుకుక్షణి,
హిరణ్యరేతుడు, హుతభుక్కు,
దహనుడు, హవ్యవాహనుడు,
సప్తార్చి, శుక్రుడు, చిత్రభానుడు,
విభావనువు, కుచి, అపిత్తముడు,
కరాఠీ, చౌగంటి, కరువలివిందు,
జంటిమోములసామి, తగరురొత్తు,
వేడివేల్పు, నీటికానువు, గాడ్పు
నెచ్చెలి, నెగఱేడు, కప్పుతెలువరి,
గాలిమిత్త, ఎఱ్ఱనివేల్పు, అగ్ని, నీరు

పాప, అంటరాని వేలుపు, జతనాలు
కల జేజే, అన్నింటి తిండికాడు
అంగడి - వివణి, పణ్యవీధి, ఆపణము,
నిషద్యము, అంగడి, దుకాణము,
పసార్లు, పచారము, పసారము
అంతఃపురము - శుద్ధాంతము, అవరో
ధము, అవరోధనము, అంతిపురి,
అంతిపురము, రాణివాసము
అడవి - అటవి, అరణ్యము, వివినము,
గహనము, కారుకోన, అడవి, కాన,
పొలము, దొంక
అడవి దున్న - మహిషము, బులాయము,
వాహద్విషము, కాసరము, సైరిభము,
దున్న, కారుపోతు, కారెనుపోతు,
ఎనుఁబోతు, పోతు, దున్న పోతు,
దుంత
అడవిపంది - వరాహము, సూకరము,
కూకరము, ఘృష్టి, గృష్టి, కొలము,
పోత్రీ, కిరి, కిటి, దంష్ట్రీ, ఘోణి,

స్తబ్ధిరోమా. క్రోడము, చూడారము,
వాలమెకము, ఏకపీడు, వంది, కొమ్ము
కాడు, మల్లరము, ఒంటరికాడు, ఒంటి
కాడు, ముప్పై మెకము

అంకుశము - తోత్రము, వైణుకము,
వేణుకము, అంకుశము, సృజీ, అంకు,
సము

అందలము - శివిక, యావ్యయోనము,
అందలము, వల్లకి

అమ్ములపొది - తూణము, ఉపాసంగము,
తూణీరము, నిషంగము, ఇషుధి,
తూణీ, తూడా, శరధి, శరవిధి,
బత్తళిక, తరసకము ఒత్తడిక దొన,
పొది, పాణివడము, తరకసము

అత్తిచెట్టు - ఉనుంబరము, జుంతుఫలము,
యజ్ఞాంగము, హేమ, దుగ్ధకము

అరటిచెట్టు - కదళీ, కదలీ, వారుణుసా,
రంభా, మోవా, అంకుమత్పలా,
కాష్ఠీలా, అరటి, అనంటి, అంటి

అధికము - ప్రభూతము, ప్రమరము,
ప్రాజ్యము, అదబ్రము, బహులము,
బహు, పురు, పురుహూ, పరు,
భూయిష్ఠము, స్థిరము, స్థూరము,
భూయము, భూరి, మిమ్ముటము, మిక్కు-
టము, ఎక్కువ, నిట్టలము, మెండు,
కడిది, మిక్కిలి, లాతు

అన్నము - భిస్సా, భక్తిము అంధము
అన్నము, ప్రసాదము, సాదము,
ఓనుటి, బువ్వ, ఓయిరము, బోనము,
ఓరెము, వంటకము, దోమటి, కూడు,
ఓగిరము, ఓదరము

అనత్యము - అనత్యము, అన్యతము, విత-
ధము, వేదబంతి, రవణి, బురుడా
ముస్తి, కాణు, కల్ల, తవళి, హాళిక్కి-
బిజుగు, దబ్బి, సున్న, బొట్ల, జల్లి
రవడి, అద్దము, హాళిక్కి

అల - భంగము, తరంగము, తరంగము,
ఊర్మి, పీచీ, కరడు, అల, తెర,
కరడము, కెరటము, అక్కిలి, కడలు
తొలకు, తరగము

అరుగు - వితర్ది, వేడిక, తిన్నె, జగ్గిలె,
అరుగు, తిన్నియ జగ, జవెలె, జగిలె,
తీనియ, తీనె

అస్తగిరి - అస్తగిరి, చరమాద్రి, పడ-
మటికొండ, కుంకుడు గటు

అశోకముచెట్టు - పంజులము, అశోకము,
కెంగేలి, అశోకము

అ

ఆకాశము - అభ్రము వోమము, పుష్క-
రము, అంబరము, నభము,

రిక్షము, గగనము, అనంతము, సుర
వర్తము, ఖమ్, వియత్తు, విష్ణు
పదము, ఆకాశము, విహాయము,
బయలు, చదలు, ఆకనము, నింగి,
దైలు, విన్ను, పిను, మొగులుదారి,
ఉప్పరవీధి, వేల్పుదెరువు, మిను,
మిన్ను, చుక్కల తెరువు, మబ్బుదారి,
ఉప్పరము

ఆకు - పత్రము, పలాశము, ఛదనము
దలము, పర్ణము, ఛదము, ఆకు, కివట
ఆదిశేషుడు - శేషుడు, అనంతుడు,
సర్పరాజు, పుడమితాలుపు, నాగడు,
తవులనిడువడు, చిలువరాయుడు,
పాపతేడు, చిలువతేడు

ఆవు - మాహేయీ, సౌరభేయీ, గౌ,
గోవు, ఉస్రామాతా, శృంగిణీ, అర్జునీ
అఘ్నాస్య, రోహిణీ, సురభి, నత్తి,
మొదవు, ఆవు, తొట్టు, గిడ్డి గిడిపి,
తొడుకు, కుట్టెయ, అబి

ఆవుదూడ - తర్జకము, గోవత్సము, శక్కు
తృగి, దూడ చూట, క్రేపు, వేగ

ఆబోతు - పండము, గోపతి, ఇట్ట
రము, నత్తి, గడిబోతు, ముడిగిబ్బ,
ఆబోతు, ఆలబోతు

ఆరామము - గృహారామము, నిఘటము,

ఉపవనము, తోట, ఎలతోట, ఆరెము
తోపు

ఇ

ఇంద్రుడు - ఇంద్రుడు, మహత్వానుడు,
మఘవుడు, బిడౌజుడు, పాకశా
నుడు, వృద్ధశ్రవుడు, కునాసీరుడు,
పురుహూతుడు, పురందరుడు,
జిష్ణుడు, లేఖర్షుడు, శక్కుడు, శత
మన్యుడు, దివస్పతి, సుత్రాముడు,
గోత్రధిరుడు, వజ్ర, వాసవుడు,
వృత్రహ, వాస్తోష్పతి, సురపతి, బలా
రాతి, శరీపతి, జంభభేది, హరిహ
యుడు, స్వారాట్టు, నముచిసూద
నుడు, సంక్రందనుడు, దుశ్శ్య
వనుడు, మేఘవాహనుడు, ఆఖండ
లుడు, సహస్రాక్షుడు, ఋభుక్షుడు,
ప్రాచినబర్హి, పులోమజిత్తు, మలన
గతుడు, వేగంటి, మబ్బురౌతు, ఒడలి
చూపొడయడు, వేల్పుబొడయడు,
సురతాణ, తూర్పు తేడు

ఇంద్రధనుస్సు - ఇంద్రాయుధము, శక్ర,
ధనువు, రతనపు విల్లు, సింగిణీ,
మువ్వన్నె విల్లు

ఇల్లు - గృహము, గేహము, ఉదవసితము

వేశ్యము, నద్యము, వికేతనము, విశాం,
తము, నదనము, భవనము, ఆగారము,
మందిరము, నిలయము, ఆలయము,
వాసము శాల, ఇల్లు, గీము, సాల,
ఇక్క, అండ

ఇసుక - సైకతము, సి క తా మ య ము
ఇసుక, కలుకుదమ్ము ఇసుము

ఋ

ఋణము - ఋణము, పర్యదంచనము,
ఉద్ధారము, అప్పుదల, రసడి
ఋషి - రిషి, సత్యవదా, ఋషి, రుషి,
జానవాది, నిరావాది, జోగి, తపసి,
జడదారి

ఈ

ఈగ - వర్షణా, మక్షికా ఈవ ఈగ
ఈలపురుగు - భృంగారి, వీరుకా, ఘ్రికా,
వీరికా, వీరి, ర్మిల్లికా

ఉ

ఉంగరము - అంగుళీయకము, ఉంకికా,
ఉంగరము, ఉంగ్రము, పికా

ఉదయాద్రి - ఉదయగిరి, పూర్వ పర్వ
తము, పుట్టుగట్టు, పొడుపుమల, మును
మల, తొలిమల

ఉద్యానవనము - ఆక్రీడము, ఉద్యానము,
ప్రమాదావనము, సింగారపు తోట,
ఆటతోట

ఉయ్యాల - దోలా, ప్రేక్షా, ఊయెల,
ఊయేల, ఉయ్యల, లాలి, ఊయేల,
ఉయాల

ఎ

ఎండ - ప్రభా, రుచి, భా, హు, ద్యుతి,
దీప్తి, రోచి, రోచి, ప్రకాశము,
ద్యోతము, ఆతపము వెలుగు, ఎండ
వెలుతురు, వెల్తురు, వెల్లు

ఎండ్రీ - కర్కటము, కర్కటకము, కుళీ
రము, ఎండ్రీ, పీత, ఎండ్రకాయ,
ఏండ్రీ

ఎద్దు - ఉక్షా, భద్రము, బిచ్చము, ఋష
భము, వృషభము, అనధ్యాహము,
సౌరభేయము, గోద, ఎద్దు, గిబ్బు,
గోటి, గిత్త, కోడె

ఎఱుపు - రోహితము, రోహితము,
రక్తము, నెత్తురువారు, జాజు, జిగురు,
జేగురు, విడి, కావి, లాలు, తోపు,
కెంపు, గవరన, తొవరు

ఎఱ్ఱతామర - రక్తనరోరుహము, రక్త

తృలము, కోకనదము, చేదమ్మి,
చెందమ్మి, ఎఱదమ్మి, తెందమ్మి
ఎలుగుగొడ్డు - భల్లకము, భల్లకము,
ఋక్షము, అన్నభల్లము, అన్నము,
భల్లము, భాయకము, ఎలుగు, ఎలుగు
బంటి, ఎల్లు, ఎలుగొడ్డు, పుట్టకూడు
తిండి, బొల్లిబోర మెకము, వెనుక
చూపుమెకము, ఏదడి, పుట్టకాపు.

ఏ

ఏదువంది - శ్వాసెత్తు, శల్యము, ములు
వంది, ఎదువంది, సలుగు, ఆకుగ,
ఏదు

ఎనుగు - దంతి, దంతావళము, హస్తీ,
ద్విరదము, అనేకవము, ద్విపము,
మతంగజము, గజము, నాగము, కుంజ
రము, వారణము, కరి, ఇభము,
స్తంభేరము, పద్మి, కుంభి, ఎక్కుడు,
మెకము, ఏనిక, ఏనుగు, బలుహజ్జ
మెకము, గొరు, హత్తి, గవురు,
చేగల మెకము, గచ్చుచెంప మెకము,
రెంట్రాగుడు

ఓ

ఓంటె - ఉష్ణము, క్రమేలకము,

మయము, మహంగము, లొట్టియ,
ఓంటియ, లొట్టేనుగు, లొట్టిపిట్ట,
లొటిపిట్ట, ఎడారి యోడ.

ఓ

ఓడ - నౌక, నావ, తరణి, తరి, తరి,
యానపాత్రము, పోత, కలము,
జోగు, ఓడ, తెప్ప, కప్పలి

క

కంచము - కంసము, పానభాజనము,

తళిగ, కంచము, తట్ట, తలియ,
తెలియ, తలె, అరివాణము, పల్లెము,
తళియ, పల్లెరము, పళ్ళము

కవ్వము - మంధము, వైశాఖము, మన్ద
నము, మంధా, మంధాన దండము,
కవ్వము, తరిగోల

కవచము - తనుత్రము, తనుత్రాణము,
వర్మము, దంశనము, దంసము, ఉర
చ్చదము, కంకటము, జాగరము,
కవచము, జిరా, జోడు, కత్తళము,
చట్ట, జీరా, బొందళము, మేమబువు,
బొందడము

కల్లెము - కవికా, ఖలీనము, ఖలీవనము,

కల్లెయము

కప్పము - భాగదేయము, కరము, బలి,

అప్పనము, కప్పము, పంజి, పలచము,

అరి, పగిది, పన్ను, కానుక

కస్తూరి - మృగ సాఖి, మృగ మదము,

కస్తూరి, పునుగు, ఇట్టిగొరజము, మెక

పుటాము, కస్తూరి. జింకపొక్కిలి

కర్పూరము - కర్పూరము, పునసారము,

చంద్రసంజ్ఞ, సితాభ్రము, సితాభము,

హిమవాలుకా, కప్పరము, నెలవత్తి

కన్ను - లోచనము, నయనము, నేత్రము

ఈక్షణము, చక్షువు, దృష్టి, చూడికి,

చూడ్కి, కను, కన్ను, కన్

కడుపు - పిచండము, పిచిండము, కుక్షి,

జరరము, ఉదరము, తండము,

పొట్ట, బొట్ట, కడుపు, దొక్క, బొజ్జ,

కడ్పు

కన్నె - కన్యా, కన్యకా, కుమారి, కన్నియ,

పడుచు, కన్నె, చిటుకు, గోల

కర్ణిక - బీజకోశము, వరాటకము, కర్ణికా,

దిమ్మ, దుద్దు

కలువ - ఉత్పలము, కువలయము, కలువ,

తొగ, తొన, కల్వ, ఆన

కప్ప - బేకము, మండూకము, వర్షాభూ,

శాలూరము, సాలూరము, ప్లవము,

దద్దురము, కప్ప, గోమరు

కపటము - వ్యాజము, కపటము, దంభము,

ఉపధి, వధ్యము, తైతవము, కున్పతి,

నికృతి, శార్యము, కప్పడు, కువ్వా

డము, వెడ్డు, కాడు, కిటుకు,

పొచ్చెము, కువాళము, నట, తచ్చన,

ఉరవము, కువాడము, చిట్టకము,

వైసికము, బవంతము

కళంకిము - కళంకిము, అంకము, లాంఛ

నము, విహ్నిము, లక్ష్మము, లక్షణము,

చిన్నె, ఆడియాలము, అనాలు,

చిన్నియ, గుటి, కతము, పులుగు,

అనవాలు, లక్ష్మనము, గుజుతు,

లచ్చనము, దాగు, మచ్చ

కా

కాంతి - శోభ, కాంతి, ద్యుతి, చంద్రి

కళకు, మిన, పోసనము; దాలు,

గచ్చు, నిగ్గు, రంగు, జిగి, ధంబు,

మిసిమి, మెఱుగు, దొరు, బాజు,

దవురు, రువాణము, తేజా

కాలము - కాలము, దిష్టము, అనేహ,

సమయము, ప్రొద్దు, కారు, పూట,

ప్రొద్దు

కాకి - కాకము, కరటము, అరిష్టము, బలి

పుష్టము, అత్మఘోషము, పరభృతు,
బలిమక్కు, వాయసము, చిరంజీవి,
ఏకదృష్టి, మౌకలి, పికవర్ధనము, కాకి,
కాకము, గుమికాడు

కాలిబంటు పదాతి, పత్తికుడు, పదగుడు,
పాదాతికుడు, పదాజికుడు, పద్గకుడు,
పదికుడు, కాలిబంటు, కాల్యానిసి,
కాల్పలము, కాల్వారు, నడజోడు,
కాలరి

కానుక ఉపాయనము, ఉపగ్రహ్యము,
ఉపహారము, ఉపదా, పట్నము, కాన్క,
కానుక, పొరచి, కట్టనము, పావడము,
సూడిద, ఉటపా, ఉటప, దరిసెనము,
ఉడుగర, దరెనము, కానిక

కాముకుడు కమితా, అనుకుడు, కప్ర
ముడు, కామయితా, అభికుడు,
కమకుడు, మాటపంగ, మత్తికాడు

క్రి

కిరణము కిరణము, ఉద్రము, మయూ
ఖము, అంకు, గభస్తి, ఘృణీ, ఘృష్టి,
ఖాన్, కరము, మరిచి, దీధితి, వెలుగు,
మినుకు

కింజల్కము కింజల్కలము, కేసరము,
అకరుపువ్వు, అకరువు, అకరు

కిటికి వాతాయనము, గవాక్షము, సోర
ణము, కిటికి, సోర గండ్లు సోరణ
గండ్లు

కిరీటము శీర్షకము, శీర్షణ్యము, శిర
త్రము, బొమిడికము, బొమ్మిడికము,
బొమిడికము, బొమ్మిడికము

క్రి

క్రిరి, యశము. క్రిరి, సమజ్ఞము,
సమాఖ్య, అసము, పొగడిత, పొగడ్త,
కీరితి

కు

కుమారస్వామి కార్తికేయుడు, మహా
సేనుడు, శరజన్ముడు, షడా
ననుడు, పార్వతీనందనుడు,
స్కంధుడు, సేనాని, అగ్నిభూ,
గుహాడు, బాహులేయుడు, తారక
జిత్తు, విశాఖుడు, శిఖివాహనుడు,
పాణ్యాతురుడు, శక్తిధరుడు, కుమా
రుడు, క్రొంచదారణుడు, కందుడు,
వేదిపుకలుకాడు, పుంజుదాల్పరి,
సామి అమ్మికపట్టి, అగ్గిహాలి,
ముద్దయ, తెల్లుమాలి, కొమరసామి,
క్రొంచగుబ్బలి వ్రక్కలించు మేటి,
నెయ్యారొత్తు, అద్దరినెలతల బిడ్డడు.

నెమ్మతాల్పరి, నెమ్మితేడు, తిగజంట
దేవర

కుబేరుడు : కు బే రు డు, త్ర్యంబక
సఖుడు, యక్షరాజు, గుహ్యకేశ్య
రుడు, మనుష్యధర్ముడు, ధనమడు
రాజరాజు, ధనాధిపుడు, కిన్నరేశ్య
రుడు, వైశ్రవణుడు, పౌలస్త్యుడు,
నరవాహనుడు, యక్షుడు, ఏక
వింగుడు, బలవితుడు, శ్రీదుడు,
పుణ్యజనేశ్వరుడు

కుబుసము కందుకము, వి ర్మో క ము,
కుబుసము, కూనము, కుప్పసము, సీద
రము, సీద్రము, కుపసము

కుక్కు - కొలేయకము, సారమేయము,
కుక్కురము, మృగదంశకము, కున
కము, భాషకము, శ్వాసము

కుఱుచ - వామనము, న్యక్కు, సీచము,
ఖర్వము, హ్రస్వము, కుఱుచ, పొట్టి
సన్న, గుఱు, గున్న

కూ

కూతురు .. అత్మజా, తనయా, సూను,
సుతా, పుత్రీ, పుత్రికా, కూతురు,
కొమార్త, కొమరిత, కూన, కూతు,
పట్టి, మేపుట్టువు, కొమారి, బొట్టె,
అడుబిడ్డ, కన్నె, కొమరిత, బిడ్డ.

కె

కెంపు - శోణరత్నము, లోహితము,
పద్మరాగము, కెంపు, మానికము,
తమ్మికెంపు

కొ

కొడుకు - ఆత్మజుడు, తనయుడు,
సూనుడు, సుతుడు, పుత్రుడు,
పట్టి, కొమారుడు, కొమరుడు,
బొట్టె, కొడుకు, కుఱు, కూన, బొట్టి
యడు, మైపుట్టువు, బిడ్డడు, కుఱుడు,
బొట్టయ, బిడ్డ

కొంగ - కృచ్చు, క్రౌంచము, బకము,
కొంచ, కొక్కరాయి, క్రోంచ, వక్కు
పులుగు, కొంగ, కొక్కెర

కొడవలి .. దాత్రము, లలిత్రము, కొడవలి,
కొడేలి, లిక్కి

కొమ్మ .. శాఖ, లతా, కవచ, కొమ్మ,
మండ, లేట, కొమ

కొండ - మహేంద్రము, శిఖరీ, జ్యేష్ఠత్తు,
అహార్యము, భూధరము, పర్వతము,
అద్రి, గోత్రా, గిరి, గ్రావము, అవ
లము, కై లము, శిలోచ్చయము

కొబ్బెరచెట్టు - నారికేళము, నారికేడము,
నారికేరము, నారికేలము, లాంగలి,
చెంకాయ, కొబ్బెర, తేజెట్టు

క్రొ

క్రొత్త - అభినవము, ప్రత్యగము,
నవ్యము, నవీనము, నూతనము,
నడము, నూత్నము, క్రొత్త, క్రొత్త

క్రో

క్రోరిక - దోహదము, ఇచ్చు, కాంక్ష,
స్పృహ, ఈహ, తృప్తి, వంఛ,
లిప్పా, మనోరథము, కామము, అభి
లాషము, తర్షము

క్రోపము - క్రోపము, క్రోదము, ఆమర్షము,
రోషము, ప్రతిఘ, క్రుద్ధ, అవ్వలము,
అంగద, అక్కసు, కినుక, ఈసు,
కాక, కినుపు, కనరు, కలువ, ఈన
రము, కాతాళము, కిన్నె, పెలుదన,
ఈరన, చిట్ట, చిరాకు, రోసము, కసి,
చలము, బైడాలము, అంకాపొంక
ములు

క్రోకిల - వనప్రియము, పరభృతము, క్రోకి
లము, పికము, తలిరుతిండి, క్రోయిల,

కెంపుకంటి, కోగెల, పరితము, కోవెల,
వనమేపరి

కోడి - కుక్కుటము, కృకవాకము, తామ్ర
చూడము, చరణాయుధము, అజ్జనాలు,
కోడి, మెట్టనాలు పిట్ట

ఖి

ఖడ్గము - ఖడ్గము, నిశ్రింశము, చంద్ర
హాసము, అపి, రిష్టము, కొజ్జీయము
మండలాగ్రము, కరవాళము, కర
పాలమి, కృపాణము, అడిదము,
జంజాడి, జముదాడి, జంజళి, తరవరి,
కగ్గుము, వేలము, కరవాలు, కిరుసు,
ముహదా, పట్టియ, కత్తి, కరాచురి,
వాలు, కరాచూరి, తేగా, నరాజీ,
నారాజీ, పట్టా, పట్టెము, పటా

ఖడ్గమృగము - గండకము, ఖడ్గము,
ఖడ్గి, కటికమెకము, అడిదపు మెకము

గ

గంగానది - గంగా, విష్ణువదీ, జహ్నూ
తనయా, సురవిమ్నగా, భాగీరథి, త్రిప
ధగా, త్రిశ్రోతా, భీష్మసూ, మిన్నువాక,
మిన్నేలు, మిన్నుకొలకు, తెలివెరంత,
ముత్తోవద్రిమ్మరి, చదలేలు, పొడుగు
మడుపు, ముయ్యేరు, వేల్పు, చేరు,
మిన్వాక

గరుత్మంతుడు - గరుడుడు, గరుత్మా
నుడు, తార్మ్యుడు, వై నతేయుడు, ఖగే
శ్వరుడు, నాగాంతకుడు, విష్ణురథము,
సువర్ణుడు, పన్నగాళనుడు, పాపమే
పరి, గరుడి, పక్కితేడు, బొల్లిగడ్డ,
చిలువతిండి, బొల్లిడు, గరుటాలమం
తుడు, గరుటామంతుడు, వెన్నుని
దాలు, పులుగుమన్నియడు, పులుగు
బొల్లిడు

గన్నేరుచెట్టు - నిబులము, అంబుజము,
ఇజ్జలము, హిజ్జలము కరపీరము,
గన్నేరు, గన్నేరు

గడ్డి - తృణము, అర్జునము కవను, కనవు,
గాదము, గవతము, పూరి, పుల్ల, గడ్డి,
గరిటె - దర్వి, కంబి, ఖజాకా, చట్టవము,
గరిటె

గాడిద - చక్రవాను, బాలేయము, రాస
భము, గార్దభము, ఖరము

గుట్టపుసాల - రాజకాలా, మందురా,
లాయము, మందడి, సాహిజము

గుట్టము - ఘోటకము, ఘోటము, పీతి,
తురంగము, అశ్వము, తురంగముము
వాజీ, వాహము, అర్వా, అర్వను,
గంధర్వము, హయము, సైంధవము,
సప్తి, అజానేయము, తట్టువ, తత్తడి,
గుణము బాబా, తురికి, జక్కివారువము,

గోదా, హమావు, గుట్టము, నడగడు,
తేజీ, కిలాతము, తేజీకుదిర, వార్వము.

హమాయి వారము

గుట్టపురౌతు - అశ్వానోహుడు, సాదీ,
రౌతు, రావుతు, సరదారు రవుతు,
రాహుతు, రాహుత్తు

గుడ్లగూని - ఉలూకము, వాయసారాత్తి,
పేవకము, దివాంధము, కోశము,
ఘూకము, దివాభీతము, నిశాటనము

గుడ్డు - పేజీ, కోశము, అండము, గ్రుడ్డు,
కోవము

గుడ్డివాడు - అంధుడు, అద్రుక్కు, చీకు,
కన్నవిటి, గుడ్డి

గురువు - ఉపాధ్యాయుడు, ఆచార్యుడు,
గురుడు, అధ్యాపకుడు, దేశికుడు,

ఓజ్జ, ఓజ్జబంతి, ఓజ్జబంతి, చదువు
లయ్య, ఓజ్జ

గుంపు - సమూహము, నివహము, వ్యూ
హము, సంధోహము, విసరము,
వ్రజము, స్తోమము, ఓఘము, నికరము,
వ్రాతము, వారము, సంఘాతము,
సంచయము, సముదాయము, సము
దయము, సమవాయము, నికురుం
బము, కదంబము, అట్టియ, గుమి
గమి, అంటు, దాటు, కూటు,
కూటువ, గుబురు, తుటుము, తుట్టియ

తొగ, త్రుటియ, తెగ, తెవ, దండు, రోలా,
పరి, దడము, తుడుము, కడుపు, చేరువ,
తుట్టె, గడ, పొడి, బిందెము,
మూక, సంగడి, పిండు, ముంకు,
తెరవిక, దిమ్ము

గొ

గొల్లవల్లె - ఘోషము - ఆభీరవల్లె - ప్రే
పల్లె - గొల్లవల్లె
గొడ్రాలు - అశిషి - శిశువాని - ఎంధ్య - వంజ
క - తె - గొంజుక - తె - గొడుక - తె
గొల్లవాడు - గోపకుడు - గోపాబుడు -
గోసంఖ్యుడు - గోధుక్కు - ఆభి
కుడు - వల్లపుడు - గొల్ల - కీలారి -
కిలారి - ప్రేడు - గొల్లవాడు - గొల్లడు
గొట్టె - ఉరభ్రము - ఉరిజము - ఊర్ణా
యువు - మేషము - వృష్టి - ఏడకము -
గొట్టె - గొట్టియ - గొట్టియ -

గో

గోడిగ - వామి - ఆశ్వా - బడబా - అత్తడి -
గోడిగ - బడబ

చ

చంద్రుడు - చంద్రముడు, హిమాంకుడు,

చంద్రుడు, ఇందుడు, కుముదబాంధ
వుడు, విబుధుడు, సుధాంకుడు,
శుభ్రాంకుడు, ఓషధీకుడు, నిశాపతి,
అబ్బుడు, జై వాత్సకుడు, సోముడు,
మృగాంకుడు, కలానిధి, ద్విజరాజు,
శశిధరుడు, నక్షత్రేకుడు, క్షపాక
రుడు, కలువలవిందు, చుక్కలతేడు,
తేడు, చందు, చందురుమామ, చంద
మామ, నెల, చందురుడు, వెన్నెల
గుత్తి, చలువల తేడు, పైరులనికి
మీడు, జింకతాల్పరి, జాబిల్లి, తప్తివగ
తుడు, జాబిలి, జక్కవగొంగ, చలి
వెలుంగు, వెన్నునిడాకన్ను, వేల్పుల
బువ్వ, నెన్నెలతేడు, చలువ జోతి,
కడలివెన్ను, జక్కవలగొంగ, తపసి
కన్నావ

చంద్రరేఖ - చిత్తము - శ క ల ము -
బండము - నెలవంక - నెలకూన -
పాలు - తునుక - రేక

చవుటినేల - ఊషవాన్ - ఊషర - చాటి
నేల - ఊసర - కారునేల - యెద్దడినేల
చక్రవాకము - కోకము - చక్రము - చక్ర
వాకము - రథాంగము - జక్కవ, గడుసు
పులుగు - జక్కువ

చందనము - గంధసారము - మలయ

జము- భద్రశ్రీ- చందనము- గంధము-
మలాక- వేద

చక్రవర్తి - చక్రవర్తి- సార్వభౌముడు-
రాజా- రాజేంద్ర

చంపుట - ప్రమాపణము- నిబర్హణము-
నికారణము- నికారణము- వికార
ణము- ప్రవాసనము- పరాసనము-
నిషాదనము- నిహింసనము- నిర్వా
పణము- అపాసనము- నిస్తర్హణము-
విహాసనము- క్షణననము- పరివర్ణ
నము- నిర్వాసనము- విశననము-
మారణము- ప్రతిఘాతము- ఉద్వాస
నము- క్రధనము- ఉజ్జాసనము- ఆలం
భము- పింజ్జము- విశరము- ఘాతము-
ఉన్మాధము- ఉన్మంధము- పథము-
కడపు- పులుమాడు- కెడపు- చట్టలు
చీరు- నదుపు- చీమరు- కూల్పు-
తునుము- తెగజూచు- త్రుంచు-
తెగటార్చు- తెక్కించు- మట్టుపెట్టు-
కపిమనగు- తున్ను- బలివారు- సరి
గొను- బలిపెట్టు- పొలిపెట్టు- పొలి
గొను- రూపుమాపు- వంతుబాపు-
చంపుట- దొరుచు- పొరిమార్చు-
తునుమాడు- పరిమార్చు- నులుపు-
పొలిపుచ్చు- తెగటార్చు- పొరిపుచ్చు-
పిల్కూ-మార్చు

వాతకము - సారంగము- శారంగము-
స్తోకకము- వాతకము- వానకోయిల-
వాన నెచ్చెలి

వాకలి - నిర్దేజకుడు- రజకుడు- రేవడు-
జావడి- మెడవాల- మడివేలు- చాకి-
చాకలి

చింతచెట్టు - తింతిటి- చించా- ఆమ్లికా-
చింత

చిగురు - పల్లవము- కిసలయము- ఇవురు-
చిగురు- చిదుము- చివురు- నన-
తలిరు- ఇగురు

చిట్టెలుక - గిరికా- బొలమూషికా- ఎలుక-
ఎలిక

చిలుక - కీరము- శుకము- పులుకాసి
పులుగు- చదువులపులుగు- చిల్క-
రామతమ్మ- పూవిల్దొరకత్తళము-
చక్కెరతిండి- పలుకుడత్తడి

చీ

చీకటి - అంధకారము- ధ్వంతము- తమి
సము- తిమిరము- తమము- మబ్బు-
కప్పు- ఇరులు- మైల- చీకువాల-
చీకటి

చె

చెంగలువ - హల్ల కము. ర క్తసస్థకము.

ఎఱుకలువ. చెందోవ. చేగలువ

చెమట - ఘర్మము. నిదాఘము. స్వేదము.

చెమట. చెమ్మట. చెమరు

చెట్టు - వృక్షము. మహీరుహము. శాఖి.

విటపి. పాదపము. తరువు. అనోక

హము. కుటము. కుజము. సాలము.

పలాశి. ద్రు. ద్రుమము. అగమము.

మ్రాను. పుడమిపుట్టువు. మాఁకు

చెట్టుతొట్ట - విష్కుహము. కోటరము.

తొట్ట. తొటట. తొట. దొంగు.

తొంట

చెలికత్తె - అరీ. సఖీ. వయస్య. చెలికత్తె.

జాఁటకత్తియ. చెలి. సకియ. బొటె

కత్తె. చెల్మివెలది. చెలిమరి. గమి

కత్తియ. సకి

చెల్లెలు. భగినీ. స్వసా. చెల్లియలు.

తోఁబుట్టువు. చెల్లెలు. ఆడుతోడు.

చెల్లె. చెల్లి. సైదోడు

చెవి - కర్ణము. శబ్దగ్రహము. శ్రోత్రము.

శృతి. శ్రవణము. శ్రవము. వీను.

జానుగు. చెవి. లాఁగరి

చెఱసాల - కారాగారము. బంధనాల

యము. చెఱసాల. గిడ్డంగి. చెఱ

బందిగము. గంఢారు

చే

చేప - వృధురోమ. రుషము. మత్స్యము.

మీనము. వై సాఽణము. అండజము.

విసారము. శకులీ. కొఱ. కొట్ట.

చొఱ. చొఱ చేప. వాఱగమీను.

బేడిర. వాఱన. తెరగంటి. తూల.

మచ్చెము. గండ

జు

జంట - మిథునము, ద్వంద్వము, యుగ్మ

ము, యుగము, యుగళము, దంట,

సంగడి, జమిలి, జంట, కవ, ఉద్ది,

నెట్టె, జత, గెడ, పొంట, సంగతము

జగము - జగతి, లోకము, విష్వవము,

భువనము, జగత్తు, జగము

జొ

జాలరి - నాగరికుడు, జారికుడు, కైవర

కుడు, జోయా, జోయ, జాలరి,

బెస్త, బెస్తవాడు

జ్ఞో

జ్యోతిష్కుఁడు - సాంవత్సరుఁడు,
జ్యోతిషకుఁడు, దైవజ్ఞుఁడు, గణ
కుఁడు, మౌహూర్తికుఁడు, మౌహూ
ర్తుఁడు, జ్ఞాని, కార్తాంతికుఁడు, జ్యోసి,
జ్యోస్యుఁడు

ఝం

ఝంఝూమారుతము - మహావాతము,
ప్రకంపనము, ఝంఝూవాతము, సప్త
ష్టికము, కసరు, ఓరుగాలి, తుపాను

డే

డేగ - శశాదనము, పత్రి, శేషము, జావ
డము, జాయ, జాలె, సాగువము,
లగడు, సారణము, చెంచడము, బైరి,
వైల, గిడ్డి, పేడము, గిడ్డు

త

తల్లి - జనయిత్రీ, జననీ, ప్రసూ, మాతా,
అంబా, అమ్మ, అమ, అవ్వ, అవ,
అప్ప, తల్లి, తాయి, తలి
తండ్రి - తాత, జనకుఁడు, పితా, తండ్రి,

అయ్య, అప్ప, అయ, తండీరి, అప్ప.

అబ్బి

తల - బిరము, ఉత్తమాంగము, శీర్షము,
మూర్ధా, మస్తకము, మస్తము, శిరము,
బాదల, తల

తమలపాకు - తాంబూలవల్లి, తాంబూలీ,
నాగవల్లి, తమ్ములపుటాకు, తెలనాకు,
తములపాకు, కమ్మెరా, తెల్లనాకు

త్వరితము - రరిహము, తరము, రయము,
స్వదము, జవము, శీఘ్రము, త్వరి
తము, సత్వరము, చపలము,
తూర్ణము, ఆవిలంబితము, ఆకువు,
అత్తరము, వడి, తురితము, దురము,
విర, బోరన, వెస, తుఱుకు, తుటాలున,
తుఱున, నెప్పరము, తురీన,
వేగిరము, వైశము, విరాన, సరగున,
క్రచ్చర, గొబ్బిన, క్రన్నన, వేగ,
గ్రక్కున, దబ్బున, తటాలున, చివ్వన,
చయ్యన, చట్టన, తెప్పన, దిగ్గన

తాబేలు - కూర్మము, కమరము, కచ్చ
పము, మొగపిటికి, దాసరయ్య, తా,
బేలు, దాసరీడు

తామరపువ్వు - పద్మము, నలినము, అర
విందము, మహోత్పలము, సహస్ర
పత్రము, కమలము, శతపత్రము, కుశే
శయము, పంకేరుహము, తామరసము,

సరసీరుహము, బిసప్రసూనము, రాజీ
వము, పుష్కరము, అంభోరుహము,
కుమ్మి, నీటిపుట్టువు, తామర, అసలు
పుట్టువు
తాటిచెట్టు - త మ రా జ ము, తాలము,
తాడు, తాడు

త్రై

తిరస్కారము - అనాదరిము పరిభవము,
పరీభాషము, తిరస్క్రియ, రీడా, అవ
మానము, అవజ్ఞ, అవహేళనము,
వహేళనము, అనూర్జణము, అనుర
జము, అనుక్షణము, అనూక్షణము,
ఓటుసేయు, ఓటమిసేయు, తలవంపు,
కేరడము, తాకు, తొచ్చు
తిలకవృక్షము - తిలకము, ఊరకము,
శ్రీమాను, బొట్టుగు, బొట్టువు, బొట్టుగు
తిండిపోతు - భక్షకుడు, మనస్కరుడు,
అద్యురుడు, తిండిపోతు, అబూతి
కాడు

త్రి

తీష్ణము - తిగ్మము, తీష్ణము, ఖరము, వే
డిమి, తీంద్రము, వెచ్చన, వాడి,

ఒకెలు, వెచ్చ, తీంద్ర, వడ, ఒక్కెలు
వేడి, వెక్క, వెట్ట, మిడి
తీరము - కూలము, రోధము, తీరము,
ప్రతీరము, తటము, దిమ్మ, కర,
ఒడ్డు, దరి, ఎడ, గడ్డ
తీగె - వల్లి, తల్లి, లతా, ప్రకతి, వల్లరి,
తీగ, తీవె, తీవియ, తీవ

తై

తెలుపు - శుక్లము, శుభ్రము, శుచి,
శ్వేతము, విశదము, శ్వేతము, పాండు
రము, అవదాత, సితము, గౌరము
వలక్షము, అవలక్షము, ధవళము, అర్జు
నము, తెల, తెల్ల, తెలు, తెలి, వెలి,
వెలరు, వెలుక, వెల్లి, బొల్లి, వెల్ల
తెల్లదామర - పుండరీకము, సితాంభోజము,
వెలిదామర, తెల్లదామర, వెల్లతామర,
వెల్లనీటిపుట్టువు

త్రై

తేటి - మధుకరము, మధు ప్రతము,
మధువిట్టు, మధుపము, అలీ, ద్వీరే
పము, పుష్పలిట్టు, భృంగము, షట్ప
దము, భ్రమరము, అలి, ఇందింది

ఁము, చంచరీకము, రోలంబము,
బంభరము, తేటి, మొగరంబము,
తేనెతిండి, జంబముక్కాళితమైద

తౌ

తౌడ - సక్తి, ఊరువు, అంకము, తౌడ,
కురువు, ఒడి

ద

దట్టము - ఘనము, నిరంతరము, సాం
ద్రము, గడితము, దప్పము, దళసరి,
చిక్కన, విరివి, దందడి, తఱచు
దళము, దట్టము

ధ

ధనుస్సు - ధనువు, ధనుస్సు, ధనూ,
చాపము, శరాసనము, కోదండము,
కార్ముకము, ఇష్వాసము, సింగాణీ,
సింగిణీ, విలు, సింగిణీ

ధనము - ద్రవ్యము, విత్తము, ద్రవిణము,
స్వాపతేయము, రిక్తిము, ఋక్తిము,
ధనము, వసు, హిరణ్యము,
ద్యుమ్నము, అర్ధము, రా, విభవము,
పైకము, ఆస్తి, బండారము, బండ

రము, బండారము, బండవలము,
వసిడి, లిబ్బి, బండరువు, కాసు, విడి
ముడి, సొమ్ము, చొక్కము, నెలగ,
మొల్లము, లవక, ముడుపు

దా

దావానలము - దాపము, దపము, పనహ
తాళనము, ఎరగలి, కారగ్గి, ఎరవలి

దానిమ్మచెట్టు - కరకము, దానిమ్మ, దానిమ,
దాడిమము, దాళిమ్మ, దాడినిమ్మ, దాడిమ్మ,

దానము - త్యాగము, విహాపితము,
విహాయితము, దానము, ఉత్సర్జనము,
విసర్జనము, విశ్రాణనము, వితరణము,
స్పర్శనము, ప్రతిపాదనము, ప్రాదేశ
నము, నిర్వపనము, అపవర్జనము,
అపసర్జనము, అంహతి, చాగము,
తేగము, ఈగి, పుడుకు, ఈవి, ఒనగు,
ఒసపు, తెగువ, తెంపు

ద్వా

ద్వారము - ద్వా, ద్వారము, ప్రతీహారము,
గుంబము, సరిబడి, వాకిలి, గుప్తము,
దోరము, దువారము

ద్రా

ద్రాక్ష - మృద్వీకా, గోస్తపీ, ద్రాక్షి,
స్వాద్వీ, మధురసా, అంగూరు, కిసు
మీసు, దాక

ది

దిక్కు - దిశ, కకుభము, కాష్ఠా, ఆశ,
హరిత్, దిక్కు, కెలకు, చక్కట,
కడ, దెన, కెలను, చెలగు, వలస,
వలకు, వలంకువు

దినము - ఘనము, దినము, అహస్సు,

దినము, వాసరము, ప్రొద్దు, పూట

దిండు - ఉపదానము, ఉపబిర్హము, తల
యంపి, జీనపటము, తలాడ, బిల్లి,
దిండు, తల్లడ, బటువుబిల్లి

దీ

దీపము - దీపము, ప్రదీపము, దివియ,

దివ్వె, దీవియ, దిబ్బెము, దివె, దివ్య,

జోతి, తిల్లిక

దు

దుఃఖము - పీడ, బాధ, వ్యధా, దుఃఖము,
అమనస్యము, అమానస్యము, ప్రసూ

తిజము, కష్టము, కృచ్ఛ్రము, ఆఖీ
లము, అటచు, అంజడి, అంగడ,
అడలు, గోడు, కిస్తి, అవజడి, నగ,
వెత, కన్నిట, గొడవ, వెతారము,
ఉమ్మలిక, బాము, అంగలార్చు, కుందు,
పొక్కు

దుష్టుడు - దుష్ట నుడు, దుష్టుడు,
ఖలుడు, నృశంసుడు, ఘాతకుడు,
క్రూరుడు, పాపుడు, పాలసుడు,
అకతాయ, బిగాది, అవదగాకి, గరాసు,
తూడరి, తుంటరి, దుండగీడు, తూట,
దుడుకడు, తులువ, పలువ, తాగ,
పలుగాకి, పొడువడు, ప్రల్లదీడు,
పొలువ, వెంబరవిత్తు, చెరికి, దోసి,
పల్లాకి, నరకుడు, స్రల్లదుండు, అట
మటీడు, చెనటి, అరవ, వెంబర,
తిప్పకాయ

దూ

దూరము - దూరము, విప్రకృష్టము, కడ,
దవ్వు, దౌవు

దూతిక - దూతీ, సంచారికా, ఎడకత్తె,
జూజి

దే

దేవతలు - అమరులు, నిర్జరులు, దేవులు,
 త్రిదళులు, విబుధులు, సురలు, సుప
 ర్వాణులు, సుమనసులు, త్రిదివేసులు,
 దివోకసులు, ఆదితేయులు, దివిషదులు,
 లేఖులు, ఆదితినందనులు, ఆదిత్యులు,
 ఋభవులు, అన్వపులు, అమర్తులు,
 అమృతాంధసులు, బిహ్వర్ముఖులు,
 క్రతు భుక్తులు, గీర్వాణులు, దాన
 వారయులు, బృందారకులు, తెలుగంట్లు,
 జేజేలు, దేవుళ్లు, చదలుకాపులు, బాస
 వాళ్లు, వేల్పులు, మింటి తెలుపళ్లు,
 జన్నపుదిండ్లు, వినుతెలువరులు, గంగి
 దిండ్లు, వినుద్రిమ్మరులు, వేలుపులు

దే

దేవదారువు - శక్రపాదపము, పారిభద్రము,
 భద్రదారువు, ద్రుకివిమము, పీతదా
 రువు, పూతిదారువు, దారు, పూతి,
 కాష్ఠము, జేవదారి, దేవదారువు
 దేహము - కలేబరము, గాత్రము, సంహ
 నము, శరీరము, వర్మము, విగ్ర
 హము, కాయము, దేహము, మూర్తి,
 తనువు, తనూ

దొ

దొంగ - చోరుడు, చౌరకుడు, ఐకా
 గారికుడు, స్త్రేనుడు, దస్యుడు,
 తస్కరుడు, మోషకుడు, ప్రతిరోధి,
 పరాస్కంధి, పాటచ్చరుడు, మల్లి
 ముచుడు, దొంగ, తెక్కలికాడు
 దొంగ, ఎల్లాపి, దొరకోలున్నాసి
 దోపికాడు, బందికాడు, ముచ్చు,
 బరికాడు, దోపరి, దొరకు, దోపు
 పచ్చెకాడు, ముచ్చు, బరి, తెప్పటిడు,
 దాపరి, మునుముచ్చు, దోపరిడు,
 చేవాడికాడు, ముచ్చిలికాడు, గోర

దొంగతనము - చౌరికా, స్త్రేన్యము
 చౌర్యము, స్త్రేయము, దాపరము,
 దొంగరికము, దోపిడి, మోఠ, తెర
 వాటు, తెక్కలి, ముచ్చిలి, ముచ్చిమి,
 పిసాళము, దోపుడు, పచ్చెము, దోగురు

దో

దోస - ఉర్వారువు, కర్కటీ, దోస

న

నక్షత్రము - నక్షత్రము, ఋక్షము, భం,
 తారక, ఉడు, తార, చుక్క, రిక్క

నలుపురంగు - కృష్ణ, నీల, అశిత,
శ్యామము, కాల, శ్యామలము, మేఘ
కము, కఱ్ఱ, నల, కందు, చామనము,
కావిరి, నల్లన, చామ, నీలి, కఱ,
కనీనము, కసుగందు, కట్ట, కఱియ,
కప్పకారు

నవ్వు - హాసితము, హాసము, ప్రహాస
తము, విహాసితము, మందస్మితము,
స్మితము, మందహాసము, నగవు,
నవ్వు, చిర్నగవు, ముపిముసినగవు

నరకము - నారకము, నరకము, నిర
యము, దుర్గతి, బిద్దె బిస్త

నది - నది, సరిత్తు, తరంగిణి, శైవలిని,
తటిని, హాదినీ, ధునీ, ప్రోతస్వినీ,
ద్వీపవతీ, స్రవంతీ, నిమ్నగా, ఆపగా,
కూలంకషము, నిర్దురిణి, రోధో
ఎక్రము, సరస్వతీ, వాక, జాలు,
వ్రంత, జిక్కర, ఏలు, జాల్వా,
వరత, వంత, వ్రంత

నక్క - శివా, భూరివాయువు, గోమా
యువు, మృగదూర్తకము, సృగాలము,
శృగాలకము, వంచకము, క్రోష్టువు,
పేరువు, పేరవము, జంబుకము,
నక్క, నగ్గరి, వఱుడు, సరియడు

నడుమ - మధ్యము, అవలగ్నము, మధ్య

మము, మొల, నడుము, కవును,
కౌను, నడ్డు

నాట్యము - తాండవము, నటనము
నాట్యము, లాస్యము, నృత్యము,
నృత్తము, నర్తనము, గొండ్లి, ఆట,
గొండిలి, నట్టువ, పడరణ, బిందు,
మలిపుగొను, కేళిక

నాలుక - రసజ్ఞా, రసనా, జిహ్వ, నాలిక,
నాల్క, నాలుక

నాగ - లాంగలము, హాలము, హాలము,
గోదారణము, సీరము, నాగెలు, కొండ్ర
త్తైదువు, దుక్కినాలు, నాగలి, నా
గే

ని

నిరంతరము - సతతము, అనారతము,
అశ్రాంతము సంతతము, అనిరతము,
అనిశము, నిత్యము, అనవరతము,
అజస్రము, ఎడతెగనిది, సతము, ఎల్ల
ప్పుడు, జొంపము, నిచ్చి, వాలెము,
ఎప్పుడు, ఇడి, వాలాయము

నిండ - అనిర్లము, అతీషము, నిర్వా
దము, పరివాదము, అపవాదము, ఆప
క్రోశము, జిగుస్సా, కుత్సా, నింద,
గర్హణము, అగడు, సడి, అడికోలు,
దిసంతు, నెగ్గము, అట్టు, అరడి,

తెగడు, ఆట, ఆడిక, అవ్వ, పల్కు,
తిట్టువాటు, ఈసడము, ప్రబ్బు,
కొడిమె

నిమ్మచెట్టు - జంబీర, దంతశరము, జం
భము, జంబీరము, జంభలము, కమ్మ
రేగు

నీ

నీరు - ఆహా, వారి, నలలము, జలము,
కమలము, పయస్సు, కీలాలము, జీ
నము, అమృతము, భువనము, ఉద
కము, వనము, కబంధము, పుష్క
రము, సర్వతోముఖము, అంభస్సు,
ఆర్జము, తోయము, పానీయము,
నీరము, క్షీరము, అంబువు, శంఖ
రము, సంపరము, మేఘపుష్కము,
ఘనరసము, కృపీఘము, కొండము,
విషము, నీరు, నీళ్లు, జలకము,
విసము

నె

నెమిలి - మయూరము, బర్హిజము, బర్హీ
నీలకంఠము, భుజంగభుక్కు, శిఖా
వలము, శిఖి, కేకి, మేఘనాదా, లులాసీ,
నట్టువువక్కి, నమిలి, నమ్మి, గవ్వు
గొంతుమేల్పిట్ట, నెమ్మి, నెమలి, పురి
పుల్లు, నట్టపులుంగు, నెమ్మిలి, పిట్ట,
పించెపుకుంచె పిట్ట, జుట్టుపులుగు

నెమిలిపురి - శిఖం డము, పింఛము,
బర్హము, పించియము, పురి, పించెము

నే

నేర్పరి - ప్రవీణుడు, నిపుణుడు, అభి
జ్ఞుడు, విజ్ఞుడు, విష్ణాతుడు, శిక్షి
తుడు, వైజ్ఞానికుడు, విజ్ఞానికుడు,
కృతముఖుడు, కృత్తి, కుశలాడు,
అనుచరి, ఉపచరి, ఒడికము నెప్పరి,
నేరుపరి, నేర్పరి

నో

నోరు - వక్త్రము, ఆగ్రము, వదనము
తుండము, ఆననము, లపనము
ముఖము, వాయి, నోరు, వా

వ

వచ్చలు - గారుత్మము, మరకతము, ఆశ్మ
గర్భము, హరిస్మణి, గరుడవచ్చ,
పులుగుతాయి, పేర్జము

వక్షి - ఖగము, విహగము, విహంగము,
విహాయనము, వక్షి, శకుంతి, శకుని,
శకుంతము, శకునము ద్విజము, పతత్రీ
పతగము, పత్రీ, పత్రరథము, అండ
జము, నగోకనము, వాజి, లికిరము విష్కీ
రము, నీడోద్భవము, గరుత్మాను

వజ్జలగతి - ప్రదీనము, ఉద్దీనము, పద్మ
వము, ఎగురు, ఎవయు, ఉంకు

ఒడియు, ఎగవు, దూటుకొను, వల్ల
టీల్ గొను, మిట్ట, మిడియు
పక్షిపిల్ల - పోతము, పాకము, అర్భకము
డింభకము, పృథుకము, శాబకము,
శిశువు

పతివ్రత - సువర్తితా, సాద్యి, సతీ, పతి
వ్రతా, యేలరి, గరిత, క్రొత్తడి

పడక - శయ్య, శయనము, శయనీయము
అపర, కంకటి కంగడి, పరియం
కము, పానుపు, మెత్త, సెజ్జ, తలి
పము, పక్క, పడక

పడగ - స్పృటము, ఫణము, పడగ,
పటము

పట్టణము - పూ, పురీ, నగరీ, పత్తనము,
పుటచేదనము, పట్టణము, స్థానీయము,
పుట, పట్నము, వీడు, ప్రోలు

పర్ణశాల - పర్ణశాల, ఉటజము, కుటీ
రము, ఆకుజవిక - రుసిసాల

పల్లె - సంపదము, గ్రామము, పల్లె.
పల్లియ, పొలము, పాశెము, పాళి
యము

పనుపురంగు - పీతము, గౌరము, హరి
ద్రాభము, పచ్చ, పచ్చన, మదుపు,
పసిమి, హళది, కవిల, అళది, పస్సు
పార్వతి - ఉమా, కాత్యాయని, గౌరి, కాళి,
హైమవతి, ఈశ్వరి, శివా, భవాని,
రుద్రాణి, శర్వాణి, సర్వమంగళా,

అపర్ణా, పార్వతి, దుర్గా, మృడాని,
చండికా, అంబికా, దాక్షయణి, ఆర్యా,
గిరిజా, మేనకాత్మజా, దుగ్గి, మల
యమ్మ, అమ్మిక, దుగ్గ, చండి, సత్తి,
కఱకంరు నిల్లాలు, సామితల్లి, గట్టు
చూలి, గట్టామాలి, గట్ల తేనిపట్టి, జంత,
పింగ యెక్కుడు

పాపము - పంకము, పాపా పాపము,
కిల్పిషము, కల్మషము, కలుషము,
వృజినము, ఏన, అఘము, అంహ,
దురితము, దుష్కృతము, కొల,
గౌరము, కొలుని, కొడిమె, కనటు,
కావలము

పాతాళము - అధోభువనము, పాతాళము,
బిరిసద్ధము, రసాతలము, నాగలో
కము, పాపజగము, పాపనెలపు,
పాముల ఇరవు

పాము - సర్పము, వృదాకు, అహి, భుజ
గము, భుజంగము, భుజంగమము,
ఆశీవిషము, విషధరము, వ్యాళము,
చక్రి, సరీసృపము, కుండలి, గూఢ
పాత్తు, చక్షుశ్రవము, కాకోదరము,
ఫణి, దర్శికరము, దీర్ఘవృష్ట, బిలే
శయము, దందశూకము, ఉరగము,
పన్నగము, భోగి, జిహ్వగము, పవ
నాశనము, రేలిహాసము, వ్యాళము,
ద్విరసనము, కుంభీననము, హరి,

గాలిమేపరి, త్రాచు, కనువిన్ని, పువ
దారి, పడగదారి బోరప్రాకు, పాము,
నిడుపడు, లాంగడాగుడు, సీదరము,
వెలుచ సీద్రము, వెల్పు, చిలువ, విన
కలికంటి, కనువినికి, నాగుజాము,
సప్పుము, పడగతాల్పు, కానరానడు
గులకాడు, నిడుదవెన్ను, నాగువు
పాములవాడు - వ్యాలగ్రాహి, వ్యాళ
గ్రాహ, అపీతుండికుడు, గారడీడు,
బరిజోగి కుడిమివాడు, గారడి
పాలు - దుగ్ధము, క్షీరము, పయస్సు,
పాలు, పంకము, పాడి
పాదరక్షలు - పాదుకా, ఉపానత్తు,
పాదూ, మలకడము, చెప్ప, సంబవు,
అగవాళ్లు, ఓరచ్చులు, ఉద్దాలు, మలక
డాలు

ప్ర

ప్రతీహారి - ప్రతీహారుడు, ప్రతిహా
రుడు, ద్వారపాలకుడు, ద్వాప్తి
తుడు, దర్శకుడు, గొల్ల, వడహారి,
పణిహారి

ప్రా

ప్రాణములు - అసువులు, జీవములు,
ప్రాణములు, ఉసురు, మన్నిమిడుకు

ప్రాతఃకాలము - ప్రత్యూషము, అహ్
ర్ముఖము, కల్యము, ఉషస్సు, ప్రత్యు
షము, ప్రభాతము, వేకువ, వేగు,
వేజోక, వేపు ప్రొద్దు, వేగుబోక,
వేగుజాము

పావురము - పారావతము, కలరవము,
కబోతము, పావురము, కూకీ, పారు
వము, పల్లటీ, కూకీ, నేలపల్లటీ,
పావురాయి, లకోరి, పార్వము, బక
దారి

ప్రాత - పురాణము, ప్రతనము, ప్రత్నము,
పురాతనము, చిరంతనము, ప్రాత,
తుకాటము

పి

పిల్లి - ఓతువు, బిడాలము, మార్జాలము,
మార్జారము, వృషదంశకము, ఆఖా
భుక్కు, చీలి, నాసి, పిల్లి, కొరడా,
మొండి, ముండా

ప్రి

ప్రియాళము - రాజాదనము, ప్రియాలము,
సియాలము, సన్నకద్రువు, ధనుః
పటము, ధనుపటము, మోరటు,
మోరటి

పు

పుణ్ణె - కరోట, కరాట, కపాలము,
 పుణ్ణె, పుణ్ణెయ, పునుక, పుణ్ణెయ
 పుణ్ణము - ధర్మము, పుణ్ణము, శ్రేయము,
 సుకృతము, వృషము, పున్నెము,
 మేలు, పున్నెము, పున్నియము
 పుప్పొడి - పరాగము, పుష్పరజము,
 సుమనోరజము, పుప్పొడి, బుక్కాము

పూ

పూదెనె - మకరందము, పూదేనె,
 పుష్పరసము, పూదేనియ, నననీరు,
 కమ్మనీరు
 పూజ్యుడు - పూజ్యుడు, పెద్ద, బాబు,
 ప్రతిష్ఠ్యుడు
 పూవు - పుష్పము, సుమనసము, ప్రహ
 నము, కుసుమము, సుమము, లతాం
 తము, పూ, పూవు, పువు, అలరు,
 పుష్పము, విరి, నన
 పూవుతేకు - సంవర్తికా, నవదళము,
 తేకు, కచ్చు, రేకు

పె

పెదవి - ఓష్ఠము, అధరము, రదనచ్చ

దము - దళనవాసము - వయికప్పు -
 పెదవి - పలుతెర - మోవి - వాతెలు -
 పల్వలువ
 పెండ్లి - వివాహము - ఉపయమము - పరి
 జయము - ఉద్యాహము - ఉపయా
 మము - పాణిపీఠనము - పాణిగ్రహ
 ణము - కల్యాణము - పెండిలి - పెండ్లి -
 చెట్టపట్టు

పొ

పొడవు - దీర్ఘము - ఆయతము - నిడివి -
 వాలిక - నిడుపు - నిడుద - సోగ - వాలు
 పొట్టివాడు - ఖర్వుడు - ప్రాస్వము -
 చామనుడు - మాణవకుడు - పొట్టి -
 రింగణా - బుడుత - గిటక - పొదరు -
 పొట్టి - గుజ్జ - గిడ్డ - బుడుగు
 పొదరిల్లు - నికుంజము - కుంజము -
 ఈరము - పొదరుటిల్లు - పొదరిల్లు -
 తీగెయిల్లు
 పొన్నచెట్టు - పున్నాగము - పురుషము -
 తుంగము - కేసరము - దేవవల్లభము -
 పొన్న - సురపొన్న

పొ

పొగ - కుండలము - కర్ణవేష్టనము -
 కమ్మ - జంపు - లోలకు - పొగ

పోత - పూగము - ఘోషా - క్రముకము -
గువాకము - ఖపురము - వక్త్ర - పోత -
వాసారము

బు

బంగరము - స్వర్ణము - సువర్ణము - కన
కము - హిరణ్యము - హేమము - హాట
కము - తపనీయము - శాతకుంభము -
గాంగేయము - భస్మము - కర్పూరము -
చామీకరము - జాతరూపము - మహా
రజతము - కాంచనము - రుక్మము -
కార్తస్వరము, జాంబూనదము, అష్టా
పదము, ఉదిరి, చిన్నిదము, హొంబైడి,
సంచము, బంగారు, బంగరు, బంగ
రము, జాళువా, పుత్తడి జాలువా,
పుత్తడి, బంగారము, అపరజి, బంగ
రువు, పొన్ను, కడాని, సొన్నము,
పసిండి, పయిడి, కుందనము, పసిడి,
హొన్ను

బంటు - భృత్యుడు, దాసేరుడు, దాసే
యకుడు, దాసుడు, గోవ్యకుడు,
చేటకుడు, కింకరుడు, ప్రేమ్యుడు,
ప్రేమ్యుడు, భుజమ్యుడు, పరిచార
కుడు, కామాటి, ఊడిగీడు, పారి
కాపు, పనివాడు, పారివాడు

బిండి - శకటము, యానము, బిండి
గాడి, తేరు, కంచరము, కచ్చడము
బడబానలము - బౌర్వము, బాడబము,
బడబానలము, బాడబాగ్ని, బడబాగ్ని,
వారువపుటగ్ని, కారుచిచ్చు

బదనిక - వంద, వృక్షదని, వృక్షరుహ,
జీవంతికా, బదనిక

బు

బ్రహ్మచారి - వర్గీ, బ్రహ్మచారి, వడుగు,
వడుపు, తడుపుదాల్పు, మెజకరి,
బొమ్మచారి, ముంజీడు, వడుగడు
గోచిబాపడు

బ్రహ్మదేవుడు - బ్రహ్మ, ఆత్మభూ, సుర
జ్యేష్ఠుడు, పరమేష్ఠి, పితామహుడు,
హిరణ్యగర్భుడు, లోకేశుడు,
స్వయంభువు, చతురాననుడు, ధాత,
అబ్జయోని, ద్రుహిణుడు, విరించి
కమలాననుడు, శ్రష్ట, ప్రజాపతి,
వేద, విధాత, విశ్వసృష్టి, విధి, శతా
నందుడు, శతధృతి, అజుడు, కమ,
లోద్భవుడు, హంసనాహనుడు,
బమ్మ, బొమ్మ, అంచరెతు, ఉడుపు
మోముల వేలుపు, తాత, తొలువేలుపు.

దుగినుడు, నలువ, చదువుల ముడు, కడు, చదువులవేల్పు, పెద్దవేల్పు, వేలుపుఁబెల్లి, మొదటివేల్పు, పొక్కిలి చూలి, తమ్మిచూలి, ముక్కతబిసితండ్రి, విక్కపు జగమేలు నేర్పరి

బ్రా

బ్రాహ్మణుడు - ద్విజాతి, అగ్రజన్ముడు, భూదేవుడు, బాడబుడు, విప్రుడు, బ్రాహ్మణుడు; బావవివాడు, ఇరువుట్టువు, బావనుడు, నేలవేల్పు; పాణుడు; బావనయ్య, పాణువాడు, బాపడు, బొమ్మడు

బ్రా

బ్రాలెంతరాలు - బ్రాతాపత్య, ప్రజాతా, ప్రసూతా, ప్రసూతికా, ప్రసూతకా, బ్రాలెంత, బ్రాలెంతరాలు, పురుటాలు, చూలాలు

బ్రాణము - వృషత్కము, బ్రాణము, విశిఖము, అజిహ్వాగము; ఖగము, ఆకుగము, కలంబము, మార్గణము, శరము, సరము, ప్రతీ, రోపము, ఇసుపు; శిలీముఖము, నారాపము

బావి - అంధువు, ప్రహీ, కూపము, ఉదపానము, నుయ్యి, బావి, నూయి, నుయ్యి, వాపి
బాటసారి - అధ్వనీనుడు, అధ్వగుడు, అధ్వన్యుడు; పాంధుడు, పధికుడు; బాటసారి, తెలువ, తెర్వరి

బి

బిలము - గుహ, గహ్వరము, దేవఖాతము, దరీ, కందరము, కలుగు, గవి, బారియ, గొబ, బెలము, సారంగము, వడకు

బు

బుద్ధి - బుద్ధి మనీషా, ధిషణా, ధీ, ప్రజ్ఞ, శేముపీ, మతి, ప్రేక్ష, ఉపలబ్ధి, చిత్; సంవిత్తు, ప్రతిపత్తు, జ్ఞప్తి, చేతన; మది, నెడి, కఱద, వగ్గె, నెఱ

బూ

బూరుగుచెట్టు - పిచ్చా, శాల్మలీ, పిచ్చిలా; పూరణీ, మోబా, విరాయు, శల్మలీ, అయిటి, బూరుగు

బృ

బృహస్పతి - బృహస్పతి, సురాచా
ర్యుడు, గీష్పతి, ధిషణుడు, గురువు,
జీవుడు, ఆంగీరసుడు, వాచస్పతి,
చిత్రుడు, శిఖండిజుడు, వేత్పాబొజ్జ,
నుడుగు తేడు

బై

బైబ్బలి - శార్దూలము, ద్వీపి, వ్యాఘ్రము,
పులి, మువ్వనై మెకము, బైబ్బలి,
వసీతిండి, కోలుపులి, వాలము, చాఱల
మెకము, వేగి, దువ్వి

బెగ్గురువక్షి - పుష్కరాహ్వము, సార
సము, పెగ్గురు, బెగ్గురు, వలికి, వాన
కోయిల

బో

బోయ - వ్యాధుడు, మృగవధాజీవుడు,
లుబ్ధుడు, కిరాతుడు; శబరుడు,
పుళిందుడు; బోయ, చెంచు

భ

భర్త - భవుడు, ప్రియుడు, పతి, భర్త.

మగడు, పెనిమిటి, సామి, పెన్నిటి.
తేడు, ఒడయడు, ఒడయుడు

భన్మము - భూతి, భసితము, భన్మము,
జైరము, రజై

భౌ

భారద్వాజము - వ్యాఘ్రాటము; భరద్వా
జము, ఏటి రింత, ఏట్రీంత, మంగల
పిట్ట; నల్ల చ్చిగాడు

భార్య - పతిపత్నీ, సభర్తృకా, పాణి
గృహీతి, ద్వివీర్యా, భార్య, దారా,
ఆలు, పెండ్లాము, పెండ్లము, రాణి,
ఇల్లాలు, ప్రోయాలు

భూ

భూమి - భూ, భూమి; అచల; అనంతము;

రసా, విశ్వంభరా, ధరా, ధరిత్రి;
ధరణి, జోణి, కాశ్యపి, క్షత్రి; సర్వం
సహా, వసుమతీ; వసుధా; ఉర్వి;
వసుంధరా, పృథివి; జ్ఞే, అవని;
మేదిని, మహి, విపుల, గహ్వరి;
ధాత్రీ, ఇల, కుంభిని, క్షమా; జగత్తి;
రత్నగర్భ, అబ్ధి, మేఘలా, పంట
వలతి, నేల, పైడిచూలాలు, పుడమి;
మన్ను, మను

భో

భోజనము - జగ్గి, భోజనము, జేమనము,
వేపము, లేహము, ఆహారము, నిఘ
ననము; నిఘానము, న్యాదము, తిండి;
ఎర, సాపాటు, బోనము, బూతి,
ఆరోగిణము

మ

మంగలి - తురీ, ముందీ, దివాకీర్తి, నాపి
తుడు, అంతావసాయి, అంబిష్టుడు,
క్షౌరకుడు, మంగలి, మంగలవాడు

మనోహరము - సుందరము, రుచిరము,
చారు, సుషమము, సాధువు, శోభ
నము, కాంతము, మనోహరము,
మనోరమము, రుచ్యము, మనోజ్ఞము,
మంజు, మంజులము, హారి, ఆరజము,
కొమరు, ఒడికము, ఇంపు, ఇమ్ము;
ఇంచు, అనుగు, కలికి, అనువు,
చిన్నారిపొన్నారి, పొన్నరి, చిన్ని,
మాను, చిన్నారి, పొన్నారి, తిన్న,
సజ్జగము, సౌరు, ఇంబు, నెయ్యము,
గొనబు, హరవు, గోవ, ప్రన్నన
చిన్నరి, పొన్నరి, చిని, ఒప్పదము,
తీపు, బెడగు

మనుష్యుడు - మనుష్యుడు, మాను
పుడు, మర్త్యుడు, మనుజుడు, మా
నవుడు, నరుడు, పుమాను, పంచ
జనుడు, పురుషుడు, పూరుషుడు,
మగడు, మొగ, మగవాడు, మానిసి,
మాని, మొగపుట్టువు, మనిసి

మజ్జిగ - దండాహతము, కాలశేయము,
అరిష్టము, గోరసము, తక్రము,
మజ్జిగ, చల్ల

మంత్రి - సచివుడు, అమాత్యుడు,
సేగడ, మంతిరి, ప్రెగడ, హేజీబు,
ప్రెగడ, మంతు, ప్రెనడ

మన్మథుడు - మదనుడు, మన్మథుడు,
మారుడు, ప్రద్యుమ్నుడు, మీనకే
తుడు, కందర్పుడు, దర్పకుడు,
అనంగుడు, కాముడు, పంచ
శరుడు, స్మరుడు, శంఖరారి, మన
సిజుడు, కుసుమేషుడు, అనన్య
జుడు, పుష్పధన్యుడు, రతిపతి, మక
రధ్వజుడు, అత్మభూ, ఇక్షుచాపుడు,
పుష్పబాణుడు, కంతుడు, కాయ
జుడు, అలరువిల్లుడు, కమ్మవిలు
కాడు, చక్కెరవిలుకాడు, మరుడు,
పూచింటిజోడు, వలదొర, పిరిమాలి,
వారుగడాలు, ఇంచు విలుతుడు, వలపు

వేటకాడు, తుంటవిట్టాడు, వెడవింటి
నెయ్యపురేడు, తామర తూపరి, తలఁ
పుచూలి, వలపు రాయడు, తావి
విల్కాడు, బేసికైదుపుజోడు, నన
విలుతుడు, తీగెవిలుతుడు, ఇగురుల
విల్కాడు, చిలుకరొతు, పచ్చవార్వపు
జోడు, లచ్చికొడుకు, పచ్చశిల్పాలపు,
మొసలి పడగదారి

మన్ను - మృత్తు, మృత్తికా, మన్ను,
మను, మిత్తి

మల్లె - తృణశూల్యము, తృణశూన్యము,
మల్లికా, ఘానదీ, శీతభీరువు, మల్లె,
మల్లియ

మంచు - అవశ్యాయము, నీహారము;
తుషారము, తుహినము, హిమము,
ప్రాళేయము, మిహికా, ఇగము,
ఇవము, మంచు, మనుచు, ఈము

మా

మామిడిచెట్టు - ఆమ్రము, చూతము, రసా
లము, మావి, మామిడి, మావిడి

మారేడుచెట్టు - బిల్వము; శాండిల్యము;
శైలూరము, మాలూరము, శ్రీఫలము,
మారెడు, మారేడు

మాయ - మాయా; శాంబరీ, బూటకము;
టక్కు, బూక, బూమియ, బూమె;
బేడిజము, బేలు, వేడబము, మైదు
మురకము

మాలికుడు - మాలాకారుడు; మాలి
కుడు, మాకరి, మాలకరి

మాపటివాడు - ఆదోరణుడు, హస్తప
కుడు; మాపటిడు, మాపతు, మాపటి
వాడు, బరికాడు, మాపంతు, మాపటి

మి

మిణుగురు పురుగు - ఖద్వోతము; జ్యోతి
సింగణము, మిడుగురు, మిణుగుర
బురువు, మిణుగురు

ము

ముత్యము - మౌక్తికము, ముక్తా, ఆణి
పూస, ముత్తెము, సుప్పాణి, ముత్తి
యము, చినుకుబూస, ముత్యము;
సుప్పాణి

ముత్తైదువ - చిరంటి, సువాసిని, అయిదు
వరాలు, ఐదువ, ముత్తైదువ, ముత్తో

ముసలితనము - స్థావిరము, వృద్ధత్వము;
వార్ధకము, వార్ధక్యము, ముదిమి; కారు;

308

ముదుసలి, ముసలి; ముదుక, ముడి
ముక్కు - ప్రూణము, గంధవహః,
ఘోణా, నాసా, నస్యా, నాసిక

మూ

మూఝుడు - అజ్ఞాడు, మూఝుడు, యథా
జాతుడు, మూఝుడు, వైధేయుడు.
బాలిగుడు, వెంగలి, కూశుడు.
వెల్తులి, మడియడు, ముయచ, ముల్చి.
వెంగళి, వెకలి, కేదురు, అబ్బికాడు,
వెంగలివిత్తు, బొప్పడు, బేల, ఉక్కిడు
కాడు

మూషికము - ఉండురువు, మూషికము
అఖువు, అధోగస్త్రా, ఖనకము, వృకము,
పుంధ్వజము, ఉందురము, కొక్కు.
గరిమిడి కొక్కు, పందికొక్కు

మె

మెఱుము - శంపా, శతప్రదా, హ్రదిసీ,
ఐరావతి, క్షణప్రభా, తటిత్తు, సౌదా
మిసీ, విద్యుత్తు; చంపలా, చపలా;
మించు, మెఱువు, మించుమించు,
మెఱుము, తళుక్కు

మెట్టు - ఆరోహణము, సోపానము,
మెట్టు, మేటిక, పావంచము, మేట
కట్టు, మెట్టిక, సోపనము

మే

మేక - అజా, ఛాగీ, మేక, వేట,
చింబు

మేకబోతు - తుభము, ఛాగము, బస్తము,
ఫలగ, అజము; వేట, చింబోతు,
వేటబోతు

మేఘము - అభ్రము, మేఘము, వారివా
హము, స్తనయిత్తు, బలాహకము,
ధారాధరము, జలధరము, తటిత్వాస్త,
వారిదము, అంబుభృత్తు, ఘనము,
జీమాతము, ముదిరము, జలముక్
ధూమయోని, నీరుమోపరి, మబ్బు,
నీరురాల్పరి, వ్రబ్బు, మొగులు, వీటి
చాగి.

మొ

మొలనూలు - మేఖలా, కాంచీ, కాంచి,
సప్తకీ, రశనా, రసనా, సారసము,
ఒడ్డాణము, కమరు, ఒడిదారము, తీగ

మొలనూలు, కమ్మరు, మొలకట్టు,
ఒడికట్టు

మొరపనేల - శర్కరా, శర్కరిల,
శార్కరము, శర్కరదవా, గరుము,
గరుపనేల, గరుసు, గులకరాతినేల,
గరువు, మొరపనేల

మొల్ల - మాగధి, గణికా, యూధికా,
అంబిష్టా, కుందము, మొల్ల

మొగ్గ - ఔరకము, జాలకము, కలికా,
గోరకము, మొగ, నన, అరవిరి,
మొగడు, మొగ్గ

మో

మోడు - స్థాణువు, ప్రవము, శంబువు,
మోటు, మోడు, మ్రోడు

మోకాలు - జాను, జానువు, ఊరు
పర్వము, అష్టివత్, ముడుము,
మోకాలు

య

యముడు - ధర్మరాజు, పితృపతి, సమ
వర్తి, పరేతరాట్టు, కృతాంతుడు,
యమునాభ్రాత, శమనుడు, యమ

రాట్టు, యముడు, కాలుడు, దండ
ధరుడు, శ్రాద్ధదేవుడు, వైవస్వ
తుడు, అంతకుడు, జమునసైదోడు,
పితరులసామి, గుడియతాల్పరి
జముడు, ప్రొద్దుచూలి, దక్షనంపు
జేడు, దుంతరౌతు

యమునానది, - కాళింది, సూర్యతనయ,
యమున, శమనస్వసా, జమున
సైదోడు

యజ్ఞము - యజ్ఞము, సవనము, అధ్వ
రము, యాగము, సప్తతంతువు,
మఘము, మఖము, క్రతువు, జిన్నము,
గంగి

యద్ధము - యద్ధము, ఆయోధనము,
జన్నమ, ప్రదనము, ప్రవిదారణము,
మృధము, అస్కందనము, సజ్జ్యము,
సమీకము, సాంపరాయికము, సంప
రాయికము, సమరము, అనీకము,
రణము, కలహము, విగ్రహము,
సంప్రహారము, అభినంపాతము, కలి,
సంస్కృతము, సంయుగము, అభ్యా
మర్దము, సమాఘాతము, సంగ్రామము,
అభ్యాగమము, అహవము, సముదా
యము, సంయుత్, సమితి, ఆజ్ఞి,
యుత్, పోరాటము, తురము, కలకు,

పోట్లాట, అన్ని, పోరాట, పెనంతున
పోటు, ఆలము, కంగారు, కలను
కయ్యము, అవి, పోరు, కంగిన, జగ
డము, చివ్వ

యౌ

యౌవనము, - తారుణ్యము, కొమరుఁ
దనము, కొమరు, తఱపి, పాయము,
నీరుపాయము, జవ్వనము, సరిపా
యము, గోవ

ర

రంధ్రము - కుహరము, సుషిరము, వివ
రము, బిలము, చిద్రము, నిర్వ్యధ
నము, రోకము, రంధ్రము, శ్వభ్రము,
వపాసుషి, తొలి, దొండి, క్రంత,
దుంకము, తొలిత, ఒడిసి, గొయ్యి,
బొక్క, తూటు, బొరియ, బిలము,
లాగ, బొట్టె

రజస్వల - రజస్వలా, శ్రీధర్మిణీ, అవి,
ఆత్రేయా, మలిసీ, పుష్పవతీ, ఋతు
మతీ, ఉదక్యా, తలగు, ముట్టు,
చెఱగుమాయ

రవికె - చోలము, కూర్పానకము, కంచు
కము, కుప్పనము, చన్నుగట్టు, కువ
నము, చనుగప్పు, చన్మఱుపు, శ్మైక
రవిక

రథము - శతాంగము, స్వందనము,
అరదము, తేరు

రా

రాజు - రాజా, రాట్టు, పార్థివుడు,
జ్యేష్ఠత్, నృపుడు, భూపుడు,
మహీపతి, క్షత్రియుడు, బాహుజుడు,
అరుసు, దేవర, ఒడయడు, సామి,
ఏలిక, జియ్య, జేడు, రాయడు,
ఎకిమీడు, పాదుసా, ఏలినవాడు,
మన్నియడు, రావు, మన్నీడు,
మన్నెడు, మన్నెకాడు, దొర, నేల
తాల్పు, దణి, నేలతేడు

రావిచెట్టు - అశ్వత్థము, వైజవము,
స్లాక్ష్యము, వైయగ్రోధము, ఐంగు
దము, బార్హతము, రావి, రాగి

రాత్రి - శర్వరీ, నిశా, నిశీధిసీ, రాత్రి,
త్రియామా, క్షణా, క్షపా, విభావరీ,
తమస్విసీ, రజనీ, యామిసీ, తమీ,
రేయి, రెయి, రే, రాత్రి, నిసి, మాపు,
రేతిరి

రాహువు - తమము, రాహువు, స్వస్థైం
హికేయుడు, విధాంతుడు, చీకటి
గాము, తలగాము, నెలతిండి,
మొందెవుగాము

రాక్షసులు - అనుసులు, దైత్యులు, దైతే
యులు, దనుజులు, ఇంద్రారులు, దాన
వులు, శుక్రశిష్యులు, దితిసుతులు,
పూర్వదేవులు, సురద్విషులు, రాక్ష
సులు, క్రవ్యాదులు, అస్రవులు, ఆశా
రులు, అసురులు, రాత్రించరులు,
కర్బురులు, నికషాత్మజులు, యాతు
దానులు, పుణ్యజనులు, నైరృతులు,
రక్కసులు, రాకాసులు, రక్కసిండులు,
రక్కసిండు, రేద్రిమ్మరులు, సోకులు,
నల్లద్రావుడులు, వేలుపుదాయలు,
తొలువేలుపులు, ప్రావేల్పులు, పొలసు
దిండ్లు, రేద్రిమ్మరులు, మానిసిదిండ్లు,
ఎఱిచిమేపరులు, పొలమేపరులు

రే

రేగుచెట్టు - కర్కంధువు, బదరీ, కోలీ,
ఘోజ్జా, రేగు, రేను, రేవు

అ

అంకులాడి - పుంశ్చరీ, ధర్షణీ, చర్షణీ;
బతకీ, అనతీ, కులటా ఇత్వరీ;
స్వైరిణీ, పాంసులా, జారిణీ; చెడివ
దిచ్చరి, నరగూటె, చెడుగు; బసివి;
అంకులాడి, అంకెత, తాగ, ననువు
కత్తె, వియకులాడి, విటకత్తె, రంకు
టాలు, మిండక

అ

అయి - పాషాణము, ప్రస్తరము, గ్రా
వము, ఉపలము, అశ్మా, శిల; దృషత్;
కలు, చలువ; రాయి, తాయి, తా;
కల్లు, చట్టు

అ

అక్క - గరుత్, పక్షము, భదము;
పత్రము, పత్రము, తనూరుహము,
అక్క, చెట్టుప, రెక్క-చెట్టుప, రేకు;
గఱి, నెఱి, ఎరక

ల

లక్ష్మీదేవి - లక్ష్మీ, పద్మాలయ, పద్మా,
కమలా, శ్రీ, హరిప్రియా, ఇందిర,
లోకమాత, మా, రమా, మంగళ
దేవతా, భాగవతీ, లోకజననీ, క్షీర
సాగర కన్యకా, కలిమినెలంత, లచ్చి
చెలి, కల్పాలపొత్తుక, తమ్మియింటి
సైదలి, సిరి, తల్లితల్లి, తామరనట్టువ,
సైడిచాన; లిబ్బిపడఁతి, పూచిల్తుని
తల్లి, లచ్చి, కరివేల్పుటాలు, జగము
తల్లి, తమ్ములకైచాన, కడలపుట్టువు,
లక్ష్మిమి

లా

లావు - పీనము, పీవము, పీవరము, స్థూ
లము, వలద, తోరము, లావు, బలి
తము, వల్ల, దొడ్డు, బింబి, వలము,
బూర

లే

లేడి - మృగము, కురంగము, వాతా
యువు, హరిణము, అజినయోని,

సారంగము; కృష్ణ, సారము, ఏణి
న్యంకువు; లేడి, లేటి, ఇట్టి; జింక.
మెకము

లేఖకుడు - లిపికారుడు, లిపింకరుడు,
అక్షరదాసుడు, అక్షరచంచుండు.
లేఖకుడు వ్రాతసాకిరి, వ్రాతకాడు;
వ్రాయసకాడు

లో

లోహకారకుడు - వ్యోకారుడు, లోహ
కారకుడు, కమ్మరీడు, కమ్మరి, కమర
వాడు

మ

వజ్రాయుధము - హ్రాదినీ, వజ్రము, కు
లిశము, భిదురము, పవి, శతకోటిన్వ
రు, శంబము, దంభోళి, అశని, నూ
అంచులవాలు, జాతివాలు, మగజాతి
వాలు

వరుణుడు - ప్రచేతసుడు; వరుణుడు.
పాశీ, యాదసాంపతి, అప్పతి, కడలి
తోడు, వల్లెతాల్పరి, నీటితోడు, తాడు
తాల్ప

వర్షము - వృష్టి, వరము, వాన; జడి,
సోన, చినుకులు, తువర

వరుస - వీధి, పచ్చి, ఆలి, ఆవలి, శ్రేణి;
దొంతి, పరి, అంచె; చాలు, బంతి,
వరుస, ఓలి, బారు, పొజు

వంశము - సంకతి, గోత్రము, జననము,
కులము, అభిజనము, అన్వయము, సం
తానము, వంగడము, కాలము, వంగ
నము, సంత

వస్త్రము - వస్త్రము, ఆ చ్చాదనము
వాసము, చేలము, పరిధానము, వసనము
అంశకము, పావడ, బట్ట, కప్పడము,
వల్గము, పుట్టము, దుస్తు, పాత,
హోవాళి, ప్రాప, వీణాము, కోక,
వల్గి, సేలా, పలువము, కవళము,
సుగ్గాడితము

వడ్డి - అర్ధప్రయోగము, వృద్ధి జీవికా,
వృద్ధి, కుసీదము, వడ్డి, తమానము,

వర్తకము - వాణిజ్యము, వాణిజ్యా,
బేరము, బేహారము, బేహారము
వర్తకము

వద్రంగి - తఱి, వర్ధకినుడు, త్వష్టా, రధ
కారుడు, వడ్డోజు; వడ్డంగి, వడి
వాడు, వద్రంగి

వంటవాడు - సూపకారకుడు, పల్ల
వుడు, ఆరావికుడు, ఆనస్థికుడు
సూదనుడు, బొదవికుడు, పాచన

కుడు, అడబాల, బోనకాడు;
వంటిది, వంటవాడు, కుండగోకరి

వాయువు - శ్వసనుడు, స్పర్శనుడు
వాయువు, మాతరిశ్వుడు, సదాగతి
వృషదశ్వుడు, గర్భవహుడు, అవి
లుడు, ఆపగము, సమీరుడు,
మారుతుడు, మరుత్తు, జగత్పాణుడు,
సమీరణుడు, సభస్వాను, వాతము,
పవనుడు, పరమానుడు, ప్రభంజ
నుడు, ఈదర, తెమ్మెర, ఈద;
కవ్వలి, గారి; కరువలి, పమ్మెర;
గాడ్పు, పైర, వలపుమోవరి, సుర;
చలినట్టు, సుడిగొట్టు, సునుమాలి, చలి
యిక్క, వీవలి, తావిమోవరి; సోకు
దయ్యము, మబ్బుమోవరి, జింకరొతు;
పయర, నీటితాత

వి

విష్ణువు - విష్ణుడు, నారాయణుడు -
కృష్ణుడు - వైకుంఠుడు - విష్ణురశ్మ
వుడు - దామోదరుడు - హృషీ
కేకుడు - కేశవుడు - మాధవుడు -
దైత్యారి - పుండరీకాక్షుడు - గోవిం
దుడు - గరుడధ్వజుడు - పీతాంబ
ుడు - అమృతుడు - శార్దూ - విష్ణు
కేనుడు - జనార్దనుడు - ఉపేం

ద్రుదు- ఇంద్రావరజాదు- చక్రపాణి-
 చతుర్భుజాదు- పద్మనాభుడు- మధు
 రిపుడు- వా సు తే వుఁ డు- త్రివిక్ర
 ముడు- దేవకీనందనుడు- శౌరి-
 పురుషోత్తముడు- వనమాలి- బలి
 ధ్వంసి- కంసారాతి- అధోక్షజాదు-
 విశ్వంభరుడు- విధు-విశ్వరూపుడు-
 ముకుందుడు- హ రి- వెన్నుడు-
 నల్ల మే ని దొ ర- పచ్చవలువదాల్ప-
 గట్టుతాళపు- కటివేల్పు- తమ్మి కంటి-
 గరుడిరౌతు- ఆ ల కా ప రి- వలమురి
 తాళపు- పక్కి-దాలు వేలుపు- పసిడి
 వల్వదారి- ర క్క- సి గొం గ- తమ్మి
 పొక్కిలి- లచ్చిమగఁడు- మామమామ-
 చుట్టువాలజోడు- ఉడ్డనకేల్వేల్పు-
 ముజ్జగంబుల బొజ్జ దే వ ర- నలువ
 తండ్రి- మ రు వి గ న్న య్య- వెన్న
 దొంగ- కన్నయ్య

నాయకుడు- వి నా య కుఁ డు- విఘ్న
 రాజు- ద్వైమాతురుడు- గజాధి
 పుడు- ఏకదంతుడు- హేరంబుడు-
 లంబోదరుడు- గజాననుడు- చెఱుపు
 తోడు- గుజువేల్పు- పిల్లారి- కొక్కు-
 రౌతు- బొజ్జదేవర- ఏనుగు మోము
 వేల్పు- ఒంటికొమ్మయ్య- వెనకయ్య-
 జంబతల్లుల బిడఁడు- కుడుములతిండి

విషము- క్షేషము- గరళము- విషము-
 నంజు- వినము- చిలుము

వికసింబట - ప్రపుల్లము- ఉత్పుల్లము-
 సంపుల్లము- వ్యాకోచము- వ్యాకో
 షము- వికచము-స్ఫుటము- భుల్లము-
 వికసితము- అలరు- ఎలర్చు- మొగ
 విచ్చు- ఎలరుచు- విచ్చు- తొంగ
 లించు- న వ్వు- వి ప్పు- వి రి యు-
 వి రి యఁ బా రు- విడంగును- విక్క-
 విరియు- చెలఁగు

విరజాజి - సు మ నా- మాలతీ- జాతి-
 సప్తలా- నవమాలిక- విరజాజి- జాజి
 జాది- విరజాజి- విరవాది

విటుడు - విటుడు- జారుడు- ఉపపతి-
 కోడెకాఁడు - బోజుఁడు- కోడె-
 జుమ్మడు- నుబ్బికాడు- జుమ్మకాడు-
 చెలువుడు- మిండడు - వెచ్చకాడు-
 విటకాడు

వింజామరము - చామరము- ప్రకర్ణకము-
 వింజామర

విరివి - విశంకటము- పృథు - బృహత్-
 విశాలము- పృ థు ల ము - మహత్-
 రుంద్రము- వద్రము- ఉరు- విపులము
 నెరవు- పఱపు- విరళి- వెడల్పు-

విరివి. వలము. వెణుడ. గరువము.
వెడడ. ఇమ్ము. వింగడము

వీ

వీధి. అయనము. వర్తము. మార్గము.
పన్థా. పదవీ. సరణి. పద్యా. వర్తిసి.
ఏకపదీ. వీధి. క్రంత. సందు. సంది.
గొంది

వృ

వృక్షమాలము. మాలము. బద్నము.
బ్రద్నము. అష్టినామకము. వేరు.
మొదలు

వె

వెన్నెల. చంద్రిక. కౌముది. జ్యోత్స్న.
నెలవెలుగు. వెల్లనెల. రేయెండ.
వెన్నెల. చంద్రిక
వెదురు. వంశము. త్వక్సారము.
కర్మారము. త్వచిసారము. తృణ
ధ్వజము. శతపర్వము. యవఫలము.
వేణువు. మస్కరము. తేజనము.
వెదురు
వెన్న. నవనీతము. నవోద్ధృతము.
వెన్న. మిసిమి

వెండి. దుర్వర్ణము. రజతము. రూప్యము.
ఖర్జూరము. ఖర్జురము. శ్వేతము.
వెండి. మడికాసు

వే

వేదము. శ్రుతి. వేదము. ఆహ్వానము.
నిగమము. శ్రయీ ధర్మము. తొలి
చదువు. ప్రామి న్కులు. తొలు
బిల్కులు. ప్రాణిదువులు. తొల్చి
దువులు. ప్రాణిబిల్కులు. పెనుమి
న్కులు. మినుకులు. పాగబ్బము.
తొలుమిన్కులు

వేదన. కారణము. యాతనము. వేద
నము. అలత. త్రిక్కు. కుతిల.
బెడడ. త్రిమృత. నొవ్వు. నెగులు.
వంత. గొడ్డగము. ఏపు

వేశ్య. వారశ్రీ. గణికా. వేశ్య.
రూపాజీవా. తొత్తు. వెలయాల.
వేడుకకత్తె. లంజె. ఆటవెలది.
అటకత్తె. గడనకత్తె. గణకత్తె.
పడుపుగత్తె, పడుపుగొమ్మ. వేల్పు
బానిస. లంజెత

వేపచెట్టె. అరిష్టము. సర్వతోభద్రము.
హింగుర్యాసము. మాలకము. పిచు
మందము. పిచుమర్దిము. నింబము.
వేప. వేము

వై

వైశ్యుడు - ఊరవ్యుడు - ఊరుజుడు -
ఆర్యుడు - వైశ్యుడు - భూమిస్యక్,
బేరి-తొడపుట్టు - బేహారి - బేహారి -
కోమటి-బిమ్మ - సంపాసారి - పెట్టి

శ

శచీదేవి - పులోమజా - శచీ - సచి-
ఇంద్రాణి - మలవగురునిరాణి - సుర
తాణి
శని - సౌరి - శనై శచ్యుడు - శని-
మండుడు - పంగుడు - కాలిడు -
చాయాపుత్రుడు - అసితుడు - అర్క-
జుడు - నని - కుప్ప మేనిగాము -
కుంటిగాము - చాయపట్టి

శంఖము :- శంఖము - కంబువు - చుట్టు
గుల్ల - బిందము - నీటిపుట్టువు - వెలి
గుల్ల - సంకు - కూతకైదువు

శ్రి

శివుడు - శంభుడు - ఈశుడు - ఈశ్వ
రుడు - పశుపతి - శివుడు - శూలి -

మహేశ్వరుడు - శర్వుడు - ఈశో
నుడు - శంకరుడు - చంద్రేశ్వరుడు -
భూతేశ్వరుడు - ఖండవరకువు - గిరీశుడు -
గిరిశుడు - మృదుడు - మృత్యుం
జయుడు - కృత్తివాసుడు - వినాకి
ప్రమదాధిపతి - ఉగ్రుడు - కవర్ది - శ్రీకం
రుడు - శ్రీకంరుడు - వామదేవుడు -
మహాదేవుడు - విరూపాక్షుడు -
త్రిలోచనుడు - కృతానుడు - సర్వ
జ్ఞుడు - ధూర్జటి - నీలలోహితుడు -
హరుడు - సృరహరుడు - భర్గుడు
త్ర్యంబకుడు - త్రిపురాంతకుడు - గంగా
ధరుడు - క్రతుర్ధ్వంసి - వ్యోమ
కేశుడు - భవుడు - చీముడు -
స్థాణుడు - రుద్రుడు - ఉమాపతి - మహా
నటుడు - మహాకాలుడు - కాల
కాలుడు - మేరుధన్వుడు - వృషభ
వాహనుడు - ఐదుమొములవేల్పు -
ఆబోతురౌతు - అంగమొలవేల్పు - నెల
తాల్పు - చిలువతాల్పు - తిగకంటి -
ముక్కుంటి - దినమొలవేల్పు - మిను
సిగదేవర - మిత్తిగొంగ - కాక్రేడు -
మిక్కిలికంటి - దేవర - అగ్గికంటి -
పునుకతాల్పు - కాటితేడు - గట్టుని
ల్లుడు - వేడికంటి - తెల్లని సామి -
వినపుమేతరి - మిత్తివేటకాడు - జింక

తాల్పరి - నింగిసిగ - క అకండుడు -
 కొండయల్లుడు - వెం డి కొండవిడిది -
 మిన్వాకతాలుపు - వలదొరసూడు - జన్నపు
 దొంగ - కోడెరొతు - జడముడి జంగము -
 కుడుములతిండిదేవరతండ్రి - మున్నెన
 వాలుదారి - తోలుదాల్పరి - వాడబ్బు -
 బిచ్చదకంటి - దేవర - బేసికంటిసామి -
 పలిమలల్లుడు - గంగిక్తెయలుగు
 వాడు - బూచులయెకిమీడు

శిఖరము - కూటము - శిఖరము - శృం
 గము - కొప్పరము - క్రేపు - కొప్రము -
 కొమ్ము - సిగరము - కొపురము - పేటు -
 మోరు

శిశువు - శిశువు - డింభకా - ఉత్తానశయా -
 స్తనపా - బాల - పాప - బుడుత - బిడ్డ -
 పట్టి - బురుక - కందు - కుట్టుకున్న -
 సిసువు - కూన - నిసువు - నిసుగు

శిష్యుడు - శిష్యుడు - అంతేవాసి -
 చాత్రుడు - చట్టు

శ్ర

శత్రువు - రిపు - వైరి - సపత్నుడు - అరి -
 ద్విషత్ - ద్వేషణుడు - దుహృదము -
 విపకుడు - అహితుడు - అమిత్రుడు -
 దన్యుడు - శాత్రువుడు - శత్రువు -

అభిమాతి - అరాతీ - ప్రత్యర్థి - పరివ -
 పగవాడు - గొట్టమార్డుడు - పగతు -
 పవతు - దాయ - దొంగ - ఒరుడు -
 మారుతుడు - పగదారి - సూడు - వెట్టుము -
 పగతుడు

శిల్పి - కారుడు - శిల్పి - పంచాణము
 వాడు - కుంచెవాడు - అంచుల
 వాడు

శ్రీ

శీతము - సుషిమము - సుషితము - శిరము -
 జడము - తుషారము - శీతలము -
 శీతము - హిమము - చలిమిరి - సీతువు -
 ఈరము - వలి - చల్మిరి - సీతు - సిరము -
 ఇగము - చలువడి - చల్వడి - చలువ -
 చల్లన - చల్వ - ఇవము - వలిపిరి -
 ఇవక - చలి

శ్రౌ

శుక్రుడు - శుక్రుడు - దైత్యగురువు -
 కావ్యుడు - ఉశన - భాగ్యుడు - కవి -
 చుక్క - తెలిగము - వేగురుచుక్క -
 సోకుటొజ్జ, సుకురుడు - వాలు
 జుక్క - ఒంటికంటి - వేగుజుక్క

శుభము - స్వ శ్రేయ సము - శివము -
 భద్రము - కల్యాణము - మంగళము -
 శుభము - భావుకము - భవ్యము -
 కుశలము - క్షేమము - శస్త్రము - పంతు -
 వావిరి - మేలు - సోబనము - అగ్గు -
 మంచి

శృ

శూరుడు - శూరుడు - వీరుడు - విక్రాం
 తుడు - ఉక్కుటీడు - బంటు -
 నెక్కుటీడు - బంకు - మాసలె -
 మాసలీడు - మగడు - పోట - పోటుమ
 గడు - దునేదారి - వాడిమగడు -
 మొక్కులి - గండడు - మొనగాడు -
 నెలసరి - శజ్జీడు - సరదారు -
 ప్రాయకాడు - వజ్జీరుడు - జోదు -
 ప్రాయాడు - వజ్జీరు

శూద్రుడు - శూద్రుడు - అవరపండు -
 వృషుడు - జపన్యాయుడు - కాలి
 వృష్టు - బలిజె - కాలపు - కలవ
 తాయి - నాలవవాడు

స

సరస్వతి - బ్రాహ్మి - భారతీ - భాషా -

వాక్పతీ - వాణీ - మంజువాణీ - పల్కు -
 పల్కుచెలియ - పొత్తువు - చదువుల
 చేడియ - పలుకువెలిది - మినుకుగు
 బృత - చదువులమిన్న - అన్ను - నలువ
 పడితి - నలువరాణి - తలవాకిలి
 మెలగెడి పొలతుక

సత్యము - సత్యము - తద్యము - నృత్యము -
 సమ్యక్కు - నిక్కువము - నికము -
 నిజము - నిక్కుము - సత్తు - నిబద్ధి
 నిబద్ధి

సంతోషము - ప్రీతి - ప్రమదము -
 హర్షము - ప్రమోదము - ఆమోదము
 సమ్మదము - ఆనందము - శర్మము -
 శాతము - సుఖము - సంతసము -
 అరుసము - రహి - సంబరము - సంబ్రము
 అలరు - ఎలర్పు - ఎలరుపు - సంతో
 సము - వెంటము - ఎలమి - వేడుక,
 అరుసము, కొండాటము, హరుసము,
 సొంపు, నెమ్మి

సముద్రము - సముద్రము, అబ్ధి,
 కూపారము, పారావారము, సరస్వతి,
 ఉదన్మాకా, ఉదధి, సింధు, సరస్వాన్,
 సాగరము, అర్జవము, రత్నాకరము,
 జలనిధి, యాదవతి - అపాంపతి

సరస్సు - పద్మాకరము, తటాకము, సరోవరము, సరసి, సరస్సు, జలకరము, కాసారము, కేశకుళి, కేశాకూలి, కొలకువ, కేశకుళి, కొలకు, దొరవి, దొరువు, కొల్లు, కొలను, మడుగు, చెలువు.

సభ - సమజ్యా, పరిషత్తు, గోష్ఠి, సభా, సమితి, సంసత్, ఆస్థానీ, ఆస్థానము, సదము, కొలువు, కూటాము, అజారము, కూటము, ఓలగము, హజారము, అంగడి, క్రంత, రచ్చ, దివాణము, హజారము, కొలువు కూటము

సన్న్యాసి - విక్షువు, పరివ్రాజకుడు, కర్మండి, పారాశరి, మస్కరి, కావితాల్ప, బోడ, సన్న్యాసి, విన్నాణి

సకిలింపు - హేషా, హేషా, కరాళించు, సకిలింపు,

సమానము - సమము, తుల్యము, సదృశము, సదృశము, నిభము, సంకాశము, నీకాశము, ప్రతీకాశము, ఉపమా, తరము, సవతు, సాటిక, ఎన, సరి, ఉద్ది, ఈడు, జోడు, సాటు, సాటి, దీటు, పురుడు, అనుగలము

సమీపము - సమీపము, నికటము, ఆసన్నము, సన్నికృష్టము, ససీనము,

సదేశము, అభ్యాసము, సవిధము, సమర్యాదము, సజేశము, ఉపకంఠము అంతకము, అభ్యర్థము, అభ్యగ్రము అధికము, అండ, అందిక, తెడ, అటుత, ఒలయు, చెంత, కడ, కుఱగలి, అటు, గరిడి, దండ, అందుబాటు, చేర్వ, అందుబడి, తటి, సంగడి, దగ్గఱ, సంగడము, జంట, చేయలఱి, సరస, వద్ద, మ్రొల, తామరసము, దరి, ముందట, పొరుగు, మందల, దాపు, చేరువ, పజ్జ, చెంగలి, చేరుగడ, ఒద్ద, చేరిక, పొంత, అరుత,

సంపద - సంపత్, సంపత్తి, శ్రీ, లక్ష్మి, కలిమి, పొమిడి, పిరి, కల్మి, లచ్చి.

స

సప్రసింహుట - శోచ్యతము, ప్రాఘాటము, ప్రావము, ఉట్టు, తొంగలించు, ఉరలు, తొరగు, గీలు, తొట్టు, చినుకు, దిగువారు, జల్లించు, కాటు, జొబ్బిలు, జొబ్బిలు.

స్వ

స్వర్గము - స్వః, స్వర్గము, నాకము, త్రిదివము, త్రివిష్టవము, వినుప్రోలు, జేజే

వట్టు, విన్వలను, జేజేయండ, విను
వీడు, మినువలను

సా

సాయంకాలము - దినంతము, సాయము,
అస్తమయము, సాయంతనము,
పూట, పుంట, సంజ, పురటనెత్తురు.
బొట్టు, క్రుంకు, క్రుంకుడు, నింగిపడు,

సి

సింహము - సింహము, మృగేంద్రము,
పంచాన్యము, హర్యక్షము, కేరరి,
హరి, కంఠీరవము, గజరిపువు, పింగ
దృష్టి, మృగాధిపము, తెఱవాము
మెకము, తెలిమెకము, సచ్చకన్నుల
సింగము, బొబ్బమెకము, వెడడమో
ముమెకము, మెకముల తేడు, ఏని
కలగొంగ, బకినోటిమెకము, బకినోటి,
రెంట్రాగుడుతిండి, జడలమెకము

సివంగి - తరత్తు, మృగాదనము, సివంగి,
మెకములతిండి, చివంగి, సివ్వంగి,
చివ్వంగి.

సింహాసనము - నృపాసనము, భద్రాసనము,
సింహాసనము, గద్దె, సింగపు పీట,
గద్దెయ.

స్త్రీ - స్త్రీ, యోషి; యోషితా, అబలా
యోషా, జోషా, నారీ, సీమంతినీ,
వధూ, ప్రతీపదర్శనీ, వామా, వనితా;
మహీశా, మహీశా, అంగనా, భామినీ,
ప్రమదా, కామినీ, లలనా, రమణీ;
రమా, అతివ, పౌలంతుక, ఆడది,
ఆటది, ఉగ్మలిక, అన్ను, ఇంతి,
ఉవిద, ఎలనాగ, పైదలి, కొమ్ము,
కొమిరె, ఎమ్మెలాడి; వెలియ, గుబ్బెత్త;
చెలి, చేడియ, వాన, కలికి, చామ,
చెలువ, తొయ్యలి, నెలతుక, తోయలి,
వడతుక, పౌలతుక, నెలత, పౌలతి,
మగువ, మెట్టుక, మెలంతుక, వలతి,
బిత్తరి, లేమ, వెలది, జోటి, ముదిక,
మడతుక, ముదియ, మడతి, వడతి,
నకియ, వెలదుక, జోటిక, నకి,
మడంతి.

సూ

సూర్యుడు - సూరడు, సూర్యుడు,
ఆర్యువాన్, ఆదిత్యుడు, ద్వాదశా
త్తుడు, దివాకరుడు, భాస్కరుడు;
అహస్కరుడు, బ్రధ్ను: ప్రభాకరుడు,
విభాకరుడు, భాస్వాన్, వివశ్వాన్;
సప్తాశ్వుడు, హరిదశ్వుడు; ఉష్ణరశ్మి .

వికర్తనుడు, అస్కుడు; మార్తాం
డుడు; మిహిరుడు, అరుణుడు.
ద్యుమణి, తరణి, మిత్రుడు; చిత్ర
భానుడు, విరోచనుడు, విభావనుడు;
గ్రహపతి, త్విషాంపతి, అహర్పతి;
భానుడు, హంస, సహస్రాంసుడు,
తపనుడు, రచిత, రవి, కర్మసాక్షి;
అంశుమాలి, ప్రద్యోతనుడు, ఖద్యోత
నుడు; దినమణి, లోకబాంధవుడు,
ఇనుడు, ధామనిధి, పద్మినీవల్లభుడు,
హరి; గాములజేడు, రేకంటు, కాక
వెలుగు, పచ్చవార్వపుజోడు, పగటి
వేల్పు, తామరచెలి, ప్రొద్దు; తమ్మి
విందు, ఇవములమేపరి, వినుకెంపు
మింటిదారి, ఓమునయ్య, చెయ్యల
సాకరి, మనుకులయిక్క, ఇరులగొంగ,
ఇగముసూడు, చాయమగడు, తమ్మి
సామి, జక్కవజేడు, కలువదాయ;
వేవెలుగు, వేడివేలుగు, మినుకుల
బరణి; వేడివేల్పు; సెగవెలుగు
వెలుగులజేడు, జగముకన్ను; చదలు
మానికము, ఎండసామి;

శూ

శూరుడు - శూరుడు; వీరుడు; విక్రాం
తుడు, ఉక్కడిడు; బంటు; నెక్క

టీడు, ఒంకుమానటి, మాసటిడు;
మగడు, పోడరి, పోటుమగడు, దునే
దారి; వాడిమగడు, మొక్కలి;
గండడు, మొనగాడు, నెలసరి,
వజ్జిడు; సరదారు, ప్రాయికాడు,
వజ్జిరుడు, జోడు; ప్రాయీడు;
వజ్జిరు

సూ

సూక్ష్మము - స్తోకము, అల్పము, క్షుల్లకము
సూక్ష్మము, శ్లష్టము, దళ్రము
కృశము, తను, మాత్రా; త్రుటి, నియ
తము, లవము, రేశము, కణము,
అణువు, నలికము, వడిమము, దలిమము;
వలిపెలు, రవ, జరిజు, వల్పు, నవల్పము,
జిలుగు, గిటగిటన, గిటగిటబ, జిల్లు;
అలది; ఇంచుక, కొంచెము; అనడు;
ఇసుమంత, చిలిపి, తోడెము

సె

సెలయేరు - వారిప్రవాహము, విర్హరము;
రురము, రురీ, సెల, మలకాలువ;
వారు, సెలజాలు, మలయేలు

సే

సేవకుడు - సేవకుడు, అర్థి, అనుజీవి
వేక, గుండుడు, బోడిక, వెంక,
బంటు: వరపుడు, డింగరీడు, బాని
సీడు, పడిగాపు

స్నేహము - సఖ్యము; సాప్తపదీనము,
సౌహార్దము, మైత్రి, సౌహృదము,
స్నేహము, కూర్మి, చెలిమి, నేయము,
అంటు: నేస్తము, చెల్మి,
చెలికారము, సంగతము, సంగడి,
అంటు, ప్రేముడి, నెయ్యము, సంగ
డము

స్నేహితుడు - మిత్రుడు, స్నేహితుడు,
స్నిగ్ధుడు, వయస్యుడు, చెమరి,
నెయ్యరి, నెయ్యుడు, చెలి, సకుండు,
అంటుకాడు, చెలిమీడు, ఉద్ధీడు,
ఉద్ధికాడు, మిత్ర, చెలికాడు, పొందు
కాడు

సేనాధిపతి - పరిదస్తుడు, పరివరుడు,
సేనాని, వాహినీపతి, సేనాధిపతి,
దణాపెద్ద, దళవాయి, దళసరి, గుమి
కాడు, దడవాయి, చెరువకాడు,
పడవాయి, మొనకాడు, దొర, పడబా,
దబవరి, దళాయడు

సేద్యగాడు - క్షేత్రజీవదుఁడు, కర్ష
కుడు, కార్షకుడు, కృషికుడు, కృషీ
వలుడు, హలికుడు, సైరికుడు,
కమ్మతీడు, అరకాడు, కమతకాడు,
కరసపీడు

సై

సైన్యము - బలము, సైన్యము, చక్రము,
అనీకము, వాహిని, పముజు, దడము,
రాణువ, పాళియము, చదలము,
దండు, బల్లము, పరి, ఎట్టపోగు,
బలగము, సంగకము, దణా, పటా
లము, దుముదారు, తొమ్ము, దళము,
వెల్లువ, మూక, వాగు, పాళెము,
మొన, పంజు, తత్త ఒడ

సౌ

సౌమ్ము - అలంకారము, ఆభరణము, పరి
ష్కారము, మండనము, తొడపు, నగ,
సౌమ్ము, తొడుపు, రవణము, తొడ్డు,
తొడ్గు, తొగుడు

సౌ

సౌధము - సౌధము, హర్మ్యము,
ప్రాసాదము, రాజసదనము, ఉప

కార్యము, మేవిల్లు, మేక, మాళిగ,
ఉప్పరిగ, మాడువ, మాలె, మాడుగు,
ఓవరి

హ

హంస - హంసము, శ్వేతగరుత్, చక్రాం
గము, మానసాకా, తూడుతిండి, తెలి
పిట్ట, తొలకరినూడు, తెలివెటిపులుగు,
వానజాలి పురుగు, అంచ

హి

హిమాలయము - హిమాచలము, హిమాద్రి,
హిమాలయము, అద్రిరాజు, మిహి
కాద్రి, చలికొండ, ఈముదరి, వలిమల,
తెలికొండ, గట్లతేడు

క్ష

క్షేత్రము - వప్రము, కేదారము, క్షేత్రము,
మడి, పొలము, మాగాణి

క్షౌ

క్షౌరము - క్షౌరము, భద్రాకరణము,
ముండనము, వపనము, కొలుగు,
చెఱుగు, కోగు

క్షు

క్షమ - క్షితి, క్షంతి, తాలిమి, సైరణ,
ఓర్పుట, ఓరిమి, తాళకొనుట

5. రూపాంతరపరిచ్ఛేదము.

అ

అలక, అలకము
అభిలాష, అభిలాషము
అక్షత, అక్షతము
అమృతవిష్ట, అమృతవిభుడు
అలది, హలది
అణిమ, అణిమము
అర్చి, అర్చిస్సు
అర్చి, అంగిరసుడు
అక్షజుడు, అక్కజము
అందలు, అందోలు
అవి. అవ్వి, ఆయవి, అయ్యవి
అతను, అతడు, అతడు
అనెను, అనియెను, అనె
అగును, అవును, ఔను
అంటివి, అనితివి
అగుము, అవుము, కమ్ము, ఔను
అగుడు, అవుడు, ఔడు, కండు

అనడు, నండు, నాడు
అనుదురు, అందురు, అండురు
అవుడు, అవ్వుడు, అవు
అగుట, కావుట
అగుడును, కావుడును
అసడుక, అనవుడుక, నావుడుక
అవుడు, ఔడు
అరుదెంచు, అరుగుదెంచు
అఱు, అఱు
అయ్య, అయ్యరె
అవ్వారి, అవారి
అక్కట, అకట, కటా, కట్టా, కట్ట,
కటకణ
అట్టిక, అట్టిక
అట్టు, అటుక
అట్టె, అటె, అటె
అయ్యో, అయ్యో
అట్టు, అటు
అమ్మ, అమ

అక్క, ఆక
 అయ్య, అయ
 అవ్వ, అవ
 అచ్చట, అవట
 అచ్చటు, అవటు
 అన్ని, అని
 అడగు, అణంగు
 అడుగు, అడ్డు
 అబ్బురము - అబ్రము
 అదురుచు, అద్రుచు
 అదె, అదే, అదుగో, అదిగో
 అడుగో, వాడుగో
 అల్ల, అల, ఆ
 అవల, అవ్వల, ఆవల, అవతల, ఆతల

అ

అవుడు, అవుజు
 ఆరాటము, ఆరటము
 ఆడేలు, ఆడెలు
 ఆయె, అయ్యె, ఆయెను
 అణుగురు, అగ్గురు, అణువురు, ఆర్వురు
 ఆమె, ఆపె, ఆవిడ, ఆబిడ
 ఆయువు, ఆయుస్సు
 ఆత్మ, ఆత్మము, ఆత్మడు
 ఆపత్తు, ఆపద

ఇ

ఇంద్రజి, ఇంద్రజిత్తు, ఇంద్రజిత్తుడు

ఇది, ఇద్ది, ఈయది, ఇయ్యది,
 ఇతడు, ఈతడు
 ఇద్దఱు, ఇరువురు, ఇర్వురు, ఇరుగురు,
 ఇర్గురు
 ఇగురు, ఇవురు
 ఇవము, ఇగము
 ఇదెను, ఇడియెను, ఇదె
 ఇడ్డ, ఇడివ
 ఇపుడు, ఇప్పుడు, ఇప్తు
 ఇల్లు, ఇలు
 ఇట్టిక, ఇటిక
 ఇట్టు, ఇటు
 ఇచ్చట, ఇవొటు, ఇవట, ఇచ్చోట, ఇచ్చట
 ఇన్ని, ఇని
 ఇదిగో, వీడుగో
 ఇదే, ఇదుగో, ఇదిగో

ఈ

ఈరు, ఈరలు, మీరలు, మీరు
 ఈతడు, ఇతడు
 ఈలుగు, నీలుగు
 ఈమె, ఈపె, ఈకె

ఉ

ఉల్కము, ఉల్క-
 ఉగ్రశ్రవుడు, ఉగ్రశ్రవసుడు

ఉరము, ఉరస్సు, ఉరసు
 ఉయ్యెల, ఉయ్యేల, ఉయ్యెల, ఉయ్యాల,
 ఉయ్యల, ఉయ్యేల, ఉయ్యాల
 ఉప్పవడము, ఉప్పడము
 ఉమ్మి, ఉమ్మి
 ఉందురు, ఉండుదుడు, ఉండురు

ఉః

ఉర్ధ్వరేతుడు, ఉర్ధ్వరేతసుడు

ఋ

ఋత్విజాడు, ఋత్విక్కు

ఎ

ఎది, ఏది, ఎద్ది, ఏయది, ఎయ్యది
 ఎవి, ఏవి, ఎవ్వి, ఏయవి, ఎయ్యవి
 ఎవ్వరిత, ఎవర్త, ఎవ్వత, ఎవరిత,
 ఎవత, ఎవ్వరితి, ఎవ్వర్తి, ఎవ్వత,
 ఎవర్తి, ఎవతి, ఎవ్వరితె, ఎవతె, ఎవ్వ
 ర్తుక, ఎవతుక, ఎవ్వతుక

ఎతడు, ఏతడు, ఏడు

ఎపుడు, ఎప్పుడు, ఎప్తు

ఎక్కనక్కయము, ఎకనక్కయము, ఎక
 నక్కెము

ఎక్కిరింత, ఎకిరింత

ఎడ్డ, ఎడ

ఎగురు, ఎవురు

ఎన్నిక, ఎనిక

ఎమ్ముక, ఎముక

ఎచ్చట, ఎవట, ఎచ్చొటు, ఏచ్చొటు,

ఎచ్చొటు

ఎగయు, నెగయు

ఎట్టు, ఎటు

ఎదురుచు, ఎద్రుచు

ఏ

ఏతెంచు, ఏగుదెంచు

ఏతము, ఏతాము

ఏడుగురు, ఏడ్గురు, ఏడ్వరు

ఏమె, ఏమె, ఏకె

ఏను, నేను

ఏము, మేము, నేము

ఏడు, ఏవాడు, ఎవాడు, ఎవడు, ఎవ్వడు,

ఏరు, ఏవారు, ఏవారలు, ఏవాండ్రు, ఎవ్వారు,

ఎవ్వారలు, ఎవ్వాండ్రు, ఎవ్వరు,

ఎవ్వండ్రు, ఎవరు, ఎవండ్రు

ఐ

ఐదుగురు, అయిదుగురు

ఒ

ఒకటి, ఒకొటి, ఒక్కటి, ఒక్కొటి,

ఎక్కటి, ఒకడు, ఒకండు, ఒక్కడు

ఒకొండు, ఒక్కొండు, ఒండు

ఒకడు, ఒక్కొరుడు, ఒక్కొరుడు, ఒక్కొ
రుడు, ఒకరువుడు, ఒడ్లు
ఒకతె, ఒకరిత, ఒకర్త, ఒకర్తు, ఒకర్తుక,
ఒకత, ఒకతుక, ఒకరిత, ఒక్కొర్త,
ఒక్కొర్తు, ఒక్కొత, ఒక్కొతుక, ఒక్కొ
రిత, ఒక్కొర్త, ఒక్కొర్తు, ఒక్కొర్తుక,
ఒక్కొత, ఒక్కొతుక, ఒక్కొరిత,
ఒక్కొర్త, ఒక్కొరు, ఒక్కొతుక,
ఒక్కొతి, ఒక్కొర్తి, ఒక్కొర్తై, ఓర్త,
ఓర్తి, ఓర్తు, ఓర్తుక

ఒనరు, పొనరు
ఒనరించెను, పొనరించెను
ఒదవు, పొదవు

ఓ

ఓయారము, ఒయారము

ఔ

ఔడు, అవుము

క

కంధరము, కంధర
కకుప్పు, కకుభము
క్రసిమ, క్రసిమము
కలను, కలఁగు
కన్నియ, కన్నె
కడెము, కడియము, కడ్యము

కనియెను, కనెను, కనె
కనుక, కన్గు
కంపిలు, కంపిల్లు
కనఁడు, కానడు, కనండు
కల్లు, కల
కజ్జాయము, కజాయము
కట్టిక, కటిక
కప్పురము, కపురము
కమ్మటము, కమటము
కమ్మతము, కమతము
కడంగు, కణంగు
కక్కురుతి, కక్కురుతి
కళ్లము, కల్లము
కడుపు, కడ్పు
కలికి, కల్కి
కప్పురము, కప్రము
కన్య, కన్యక
కారుకొనె, కార్కొనె
కద, కదా, కాద

కా

కాలువ, కాల్య
కానుక, కాన్గు
కానను, కావునను
కావుతను, కాతను, కాక
కాంచె, కాంచెను

328

కావలుఁడు, కావలము
కాళిమ, కాళిమము

క్రి

కినుక, కింక, కిన్క-

కు

కుందేలు, కుందెలు
కువ్వాడము, కువాడము

క్రూ

కూరుకు, కూర్కు-

క్రై

కెలమ, కెలఁకు

క్రే

కేశాకూళి, కేశకూళి, కేశాకుళి

క్రొ

కొంచెము, కొంచియము

కొండెము, కొండియము

కొలను, కొలఁకు

కొఱను, కొఱఁకు

కొనియెను, కొనెను

కొమ్ము, కొనుము, కొను, కొండు, కొనుఁడు

కొండ్రు, కొందురు, కొండ్రు, కొందురు

కొట్టిక, కొటిక

కొమ్మ, కొమ

కొయఁగూర, కొయుగూర

కొమారుఁడు, కొమరుఁడు

కొమారిత, కొమరిత

క్రో

కోవె, కొవె

క్రౌ

కౌఁజు, కంఞు

గ

గంబూరము, గంబురము,

గంబురా

గయ్యాళము, గళాయము

గవుసెన, గౌసెన

గవను, గవకు

గరిమ, గరిమము

గా

గాలము, గాలాము

గి

గిజిగాడు, గిజ్జిగాడు

గ్రీ

గ్రీవ, గ్రీవము

గు

గుడ్డము, గుడ్డాము
గురువు, గురుఁడు
గుడ్డి, గ్రుడ్డి
గుజ్జరాతి, గుజరాతి

గృ

గృహస్థ, గృహస్థుఁడు

గొ

గొతీయ, గొత్తె, గొతీయ

గో

గోణము, గోణాము
గోతము, గోతాము
గోరువంక, గొరువంక
గోసు, గోగు

చ

చరిత్ర, చరిత్రము, చరిత, చరితము
చనియెను, చనెను, చనె

చా

చాక, చావక
చార్వాకు, చార్వాకుఁడు

చి

చిట్టి, చిటి
చిన్ని, చిన
చిమ్మట, చిమట
చిలుక, చిల్క

చూ

చూడు, చూడుము

చె

చెప్పము, చెపుము
చెప్పడు, చెపుడు
చెప్పఁగఱ, చెప్పఁగఱ
చెమ్మట, చెమట
చెల్లియలు, చెలియలు
చెన్నటి, చెనటి
చెల్లాడము, చెల్లాణము

జ

జవాది, జవాజ
జన్నియ, జన్నె
జగము, జగత్తు
జలముక్కు, జలముజము

జొ

జొబిల్లి, జొబిలి
జొది, జొజి

౩౩౦

జాదు, జాబు

జాగ్రత, జాగ్రత్త

జు

జుంజము, జుంజుము

జ్ఞు

జూదము, జూజము

జ్ఞో

జోతము, జోతాము

జోహారు, జోహారు

ట

టక్కరి, డక్కరి

టక్కు, పక్కు

త

తగణము, తగణాము

తడగము, తగణము

తరంగము, తరగ

తటిత్తు, తటితము

తపము, తపస్సు, తపసు

తమము, తమస్సు, తమము

తగులు, తవులు

తంగెడు, తంగేడు

తమ్మటము, తమటము

తమ్మలము, తమలము

తల్లి, తలి

తమ్ము, తము

త్వ

త్వక్కు, త్వచము

త్రా

తాము, తారు, తమరు

తి

తినియెను, తినె, తినెను

తిగియు, తివియు

త్వి

త్విట్టు, త్విష

త్రి

తీగ, తీవ

తు

తుమ్మిరి, తుమిరి

తువ్వర, తువ్వ, తుప్పర

త్ప

త్పట్టు, త్పష

తె

తెగులు, తెవులు

తెల్ల, తెల

తొ

తొగ, తొవ

తొగరు, తొవరు

తో

తో, తోడేలు, తోడెలు

ద

దప్పి, డప్పి

దప్పు, దవు

దక్కు, డక్కు

దగ్గతి, డగ్గతి

దా

దాయు, డాయు

దాకలి, డాకలి

దాగు, డాగు

ది

దివియ, దివ్వియ

దిగు, డిగు

దిక్కు, దిశ

దూ

దూయు, డూయు

దృ

దృక్కు, దృశ

ద్ర

ద్రఢిమ, ద్రఢిమము

దె

దెందము, డెందము

దెప్ప, డెప్ప

దెప్పరము, డెప్పరము

దొ

దొప్ప, డొప్ప

ధ

ధవళిమ, ధవళిమము

న

నగియించు, నగించు

నలురు, నలుపురు, నల్వారు

నల్లేరు, నల్లెరు

నగు, నవ్వు, నవు

౪౪౨

నా

నాసిక, నాసికము
నాడు, అనఁడు, అనండు
నాగేలు, నాగెలు
నాడెము, నాడెము

ని

నిను, నిన్ను
నిలు, నిల్వ
నిలుపు, నిల్పు
నిక్కము, నిక్కవము
నిదుర, నిద్దుర
నివ్వరి, నివరి

నీ

నీచు, నీచుఁడు
నీలిమ, నీలిమము
నీవు, ఈవు
నీలుగు, నిలుగు, ఈలుగు

ను

నువ్వు, నువు

నె

నెఱులు, నెఱకు
నెట్టిక, నెట్టిక

నెమ్మలి, నెమలి, నెమిలి, నెమ్మి
నెగయు, ఎగయు

నే

నేర్పు, నేరుచు
నేరుపు, నేర్పు
నేను, ఏను
నేక, నేత్రుఁడు
నేరేడు, నేరెడు

నో

నోక, నోవక

ప

పటిమ, పటిమము
పలుగురు, పలుగుంఁడు
పదుగురు, పదురు, పదుగుంఁడు, పదుంఁడు.
పదువురు

పలుగురు, పలువురు
పడియెను, పడెను, పడె
పల్లు, పలు
పడ్డ, పడిన
పల్లెరు, పల్లెరు
పవ్వళించు, పవళించు
పదురుచు, ప్పదుచు

శిశి

పంపు, పనుపు, పన్ను, పనుచు, పంచు,
అంపు, అనుచు, అనుచు, అంచు
పగలు, పవలు

ప్ర

ప్రధిమ, ప్రధిమము
ప్రక్కన, ప్రక్క
ప్రచేతనుడు, ప్రచేతుడు

పా

పాత్రుడు, పాత్రము
పాదుక, పాదుకము
పాలిత కకుప్ప, పాలిత కకుభుడు
పాండిమ, పాండిమము
పాకెన్న, ప్రాకెన

పి

పిలడు, పిలవడు
పిలుము, పిలుపుము
పిల్లు, పిలు

పు

పుల్లియ, పులియ
పుష్పముక్కు, పుష్పముచుడు

పూ

పూవు, పువ్వు, పువు, పూ

పూను, ఊను

పె

పెండారము, పెండేరము, పెండెరము,
పెండరము

పెద, పెద్ద
పెన్నరు, పెన్నెరు
పెరుగు, పెర్గు
పెక్కండు, పెక్కరు

ప్రా

ప్రావృట్టు, ప్రావృషము

ప్రీ

ప్రీతిమ, ప్రీతిమము

ప్రె

ప్రెగ్గడ, ప్రెగడ

ప్రే

ప్రేమ, ప్రేమము

ప్రో

ప్రోగు, ప్రోపు

పా

పొంతి, పొత్తి
 పొదవు, ఒదవు
 పొనరు, ఒనరు
 పొందు, ఒందు
 పొదము, ఒదవు
 పొగరు, పొవరు
 పొగ, పొవ

పా

పోడిమి, పోణిమి
 పోడు, పోవడు
 పోదురు, పోవుదురు
 పోయెను, ఓయెను

బ

బల్లిదుడు, బల్లిదము
 బత్తిము, బత్తము, బత్తియము
 బంగారు, బంగరము

బా

బాహువు, బాహు

బు

బుడిసి, బుడ్డి

బృ

బృందిమ, బృందిమము

బె

బెగ్గుడు, బెగడు
 బెట్టిదము బెడిదము

బే

బేహారము, బేహరము, బెహారము

బొ

బొండ్లము, బొండ్లాము
 బొమ్మ, బొమ
 బొమ్మిడికము, బొమడికము
 బొమ్మిడికము, బొమిడికము

(బ

బ్రహ్మ, బ్రహ్మము

భ

భగవానుడు, భగవంతుడు

భా

భాజనము, భాజనుడు
 భాసిలు, భాసిల్లు

భి

భిక్ష, భిక్షము

భు

భుజియించు, భుజించు

భే

భేదిలు, భేదిల్లు

భ్ర

భ్రమము, భ్రమ

మ

మడుగు, మణుగు

మధువిట్టు, మధు విహాము

మనము, మనస్సు, మనసు

మనియెను, మనెను, మనె

మమ్ము, మము

మజ్జ, మజ

మత్తాబు, మతాబు

మల్లారము, మలారము

మండము, మండాము

మహిమ, మహిమము

మా

మానేరు, మానెరు

మారు, మరు

మారెడు, మారేడు

మ్ర

మ్రదిమ, మ్రదిమము

మ్రా

మ్రాన్పడె, మ్రానువడె

మ్రాను, మ్రాకు

మి

మిత్రుడు, మిత్రము, మిత్రమ్ము, మిత్రంబు

మిసిమింతము, మిసిమింతుడు

మిగులు, మివులు

మినువడె, మివ్వడె

మిడుగురు, మిణుంగురు

మిమ్ము, మిము

మీ

మీరు, మీరలు, ఈరు, ఈరలు

ము

ములికి, ముల్కి

ముందు, ముఖ, మునుపు, మున్ను
ముల్లు, ములు
ముగ్గురు, మూగురు, ముగురు, మూవురు,
మువ్వరు

ముద్దియ, ముదియ
ముత్త, ముదము
ముక్కు, ముకు

మూ

మూలుగు, మూల్గు, ములుగు
మూర్ఖుడు, మూర్ఖు

మె

మెట్టిక, మెట్టిక

మే

మేము, ఏము, నేము

మొ

మొక్కరము, మొకరము
మొగ్గరము, మొగరము
మొల్లము, మొలము
మొగము, మొకము
మొక్క, మొక, మొను
మొగిలు, మొయిలు

మో

మోటక, మోటక

య

యశము, యశస్సు

యో

యోధ, యోధుడు

ర

రక్తిమ, రక్తిమము
రచించు, రచించు
రగులు, రవులు
రంజిలు, రంజిల్లు
రడ్డి, రడి

రా

రాహువు, రాహు
రాములు, రాముల్
రాజిలు, రాజిల్లు

రు

రుట్టు, రుష

రే

రేను, రేగు

౪౪7

రో
రోక్కము, రోకము

రో
రోలంబి, రోలంబి
రోచి, రోచిన్సు

రో
రోతు, రవుతు

ల
లఘిమము, లఘిమ

లా
లాతము, లాతాము

లె
లెమ్ము, లెండు

లో
లోంగు, లోగు
లోట్టిపిట్ట, లోటిపిట్ట, లోటియ

వ
వసువు, వసుడు
వధము, వధ
వణిక్కు, వణిజు

వరిమ, వరిమము
వక్షము, వక్షస్సు

వఱను, వఱకు
వలను, వలకు
వన్నియ, వన్నె
వచియించు, వచించు

వర్ధిల్లు, వర్ధిలు
వట్టి, వటి
వడఁకు, వణఁకు
వనములు, వనముల్
వయ్యాళి, వయారి
వత్తురు, వచ్చెదరు

వా
వారు, వారలు, వాండ్లు

వి
విధము, వితము
విరవాది, విరజాజి
విల్లు, విలు
వినియెను, వినెను, వినె
విదెము, విడియము, విడ్యము, వీడియము
విలసిల్లు, విలసిలు
విశదిమ, విశదిమము

లిపి

విధాత, విధాత్మడు

విష్ణువు, విష్ణుడు

విభ్రమము, విభ్రమ

విజృంభణము, విజృంభణ

వి

వీటతాటము, వీటతటము, విటతటము

వీణము, వీణాము

వృ

వృక్షము, వృక్షకము

వృద్ధు - వృద్ధుడు

వే

వేగము, వేగ

వేగురు, వేవురు

వేగు, వేవు

వేదవిత్తు, వేదవిడుడు

శ

శరణుడు, శరణము

శంభువు, శంభుడు

శి

శిరము, శిరస్సు, శిరసు

శు

శుంక, శుంకుడు

శ్వే

శ్వేతిమ, శ్వేతిమము

శో

శోణిమ, శోణిమము

స

సవిత, సవితృడు

సంపత్తు, సంపద

సదసు, సదస్సు, సదము

సగము, సాము, సవము

సంధిలు, సంధిల్లు

సన్నియ, సనియ

సవ్వడి, సవడి

సంతోసము, సంతోసము, సంతసము

సి

సివ్వంగి, సివంగి

సు

సుమీ, సుమి, సుమ్మి, సుమ్మి

సువ్వె, సూవె, సూ

సురద్విట్టు, సురద్విష

339

అర్చ

స్థేమ, స్థేమము

స్ఫు

స్ఫురణము, స్ఫురణ

స్థే

స్థేమ, స్థేమము

హ

హలది, అలది

హడవము, అడవము

హరిదళము, అరిదళము

హంసము, హంస

హనుమంతుడు, హనుమానుడు

హనుమ

హే

హెచ్చు, ఎచ్చు

కు

క్షుత్తు, క్షుధ

6. ఆధ్మిక పరిచ్ఛేదము

అ

అగ్గలము, అగ్గలికము
అతిధి, అతిధ్యము
అగ్ని, అగ్నేయము
అనురుడు, అనురము

ఆ

ఆదిత్యుడు, అదితి
ఆర్షభము, ఋషభసముదాయము
ఆర్చిష్మంతుడు, అర్చిస్

ఈ

ఈశ్వరుడు, ఐశ్వర్యము

ఉ

ఉద్ధతి, ఔద్ధత్యము
ఉచితము, ఔచిత్యము
ఉదారత, ఔదార్యము

ఐ

ఐంద్రీ, ఇంద్రుడు

క

కరుణ, కారుణ్యము
కవి, కావ్యము

కు

కుతుకము, కౌతుకము

కౌ

కౌంతేయుడు, కుంతి
కౌసుమము, కుసుమము

క్రూ

క్రూరుడు, క్రౌర్యము

గ

గరుడ, గారుడము
గంధర్వుడు, గాంధర్వము
గరిమ, గురు
గంభీరము, గాంభీర్యము

గా

గార్హుడు, గర్గి

గాంగేయుడు, గంగ
గాంగము, గంగ

గి

గిరి, గైరిక

ఘౌ

ఘౌకము, ఘూకము

చ

చక్రము, చక్రి

చు

చుట్టము, చుట్టటికము

చె

చెలి, చెలిమి

జా

జానకి, జనకుడు

జ్వ

జ్వలనము, జ్వాల

త

తపస్సు, తాపనము, తాపసి, తపస్వి

తమస్సు, తామసము

ధ

ధనవంతుడు, ధని

ద

దనువు, దానవులు

దంతము, దంతి

ది

దివి, దివ్యము

దితి, దైత్యులు

దీ

దీనము, దైన్యము

దు

దుష్టము, దౌష్ట్యము

దుహిత, దౌహిత్రుడు

ద్వ

ద్వధము, ద్వర్ధము

దా

దాండము, దండ

దాశరథి, దశరథుడు

దై

దైత్యుడు, దితి

ద్రోహ, ద్రోహము
 ద్రోపది, ద్రుపద
 ద్రోణి, ద్రోణ
 ధరు
 ధురంధరుఁడు, ధౌరంధర్యము
 ధీ
 ధీరుఁడు, ధైర్యము
 ధూ
 ధూమ్యా, ధూమ
 న
 నడ్వంతము, నడ
 నగరము, నాగర, నాగరక
 నా
 నాతి, నాతుక
 ని
 నిజము, నైజము
 వ
 వటువు, పాటవము
 వరనము, పారము, పారకుఁడు

ప్ర
 ప్రణీతము, ప్రణేత
 ప్రకటము, ప్రాకటము
 ప్రవీణము, ప్రావీణ్యము
 పా
 పార్వతి, పర్వతము
 పాకకాసని, పాకకాసన
 పారాశరుఁడు, పరాశర
 పాత్రము, పత్ర
 పాశ్వా, పాశ
 ప్రౌ
 ప్రౌఢ, ప్రౌఢి, ప్రౌఢిమ
 పు
 పురము, పౌరులు
 పూ
 పూర్ణిమ, పౌర్ణిమ
 పై
 పైకము, పికము
 పౌ
 పౌస్తికము, పుస్తకము

పొష్పము, పుష్పము

పొలన్నము, పుంస్

భ

భవదీయము, భవత్

బ

బంధువు, బాంధవము

బలము, బలిమి

భృ

భృతి, భృత్యుడు. భర్త

భృగు, భార్గవుడు

భో

భోజనము, భోజ్యము, భోక్త

బ్ర

బ్రాహ్మణ్యము, బ్రాహ్మణ

భ్రామరము, భ్రమర

బా

బాణము, బాణ

బాకము, బకము

బాదరాయణి, బాదరాయణ

మ

మనుష్యత్వము, మనుష్య

మధురము, మధురిమ, మాధుర్యము

మనువు, మానవులు

మహిమ, మహత్తు

మహేశ్వరుడు, మాహేశ్వరము

మృ

మృత్యువు, మర్త్యుడు

మి

మిత్రుడు, మైత్రి

మిత్రము, మైత్రి

మూ

మూరుతి, మూరుత

మూడుకరము, మధుకరము

మాయూరము, మయూర

మూనోజ్ఞ, మనోజ్ఞ

ము

ముని, మౌనము

య

యశస్వి, యశస్సు

యో

యోగి, యోగము

ర

రమణీయకము, రమణీయ
రజతము, రాజితము
రధము, రధికుఁడు, రధ్యము, సారధి
రమణ, రమణుఁడు, రామణీయము

రా

రాఘవుఁడు, రఘువు
రావణి, రావణ

రు

రుద్రుఁడు, రౌద్రము

ల

లబ్ధిము, లబ్ధి
లఘువు, లాఘవము

వా

వాత్తము, వత్తము
వాసిష్ఠుఁడు, వసిష్ఠ
వార్ధము, వృక్ష
వావము, వన
వాత్యా, వాత

వి

విభుఁడు, వైభవము
విరళము, వైరళ్యము

విమానికము, వైమానికము
విద్యావంతుఁడు, విద్యా

వీ

వీరము, వైరము

వృ

వృత్తి, వార్తికము, వర్తనము
వృత్తము, వార్త

వ్హ

వేతస్వంతము, వేతసా

వై

వైనతేయుఁడు, వినత
వైణము, వీణ

శ

శత్రువు, శాత్రవము
శత్రువు, శాత్రవుఁడు
శరత్తు, శారదము
శంకరుఁడు, శాంకరము

శ్ర

శ్రవము, శ్రవ్యము, శ్రావ్యము

శ్చా

శార్కరము, శర్కర

శి

శిల, శేలము

స్థి

స్థిరము, స్థైర్యము

శూ

శూలి, శూలము

శృ

శృంగము, శౌరము

శౌ

శౌకము, శుకము

శౌనకుడు, శునక

స

సమము, సామ్యము

సమానము, సామ్యము, సామాన్యము

సన్నిధి, సాన్నిధ్యము

సదృశము, సాదృశ్యము

సంగతి, సాంగత్యము

సహాయము, సాహాయ్యము

సఖి, సభ్యము

సా

సారస్వతము, సరస్వతి

సారసము, సరస్

సు

సుహృత్తు, సౌహృదము

సుఖము, సౌఖ్యము

సుభగము, సౌభాగ్యము

సుందరము, సౌందర్యము

సౌ

సౌకుమార్యము, సుకుమారము

సై

సైకతము, పికతా

సైనికము, స్త్రీ

హా

హారము, హారి

హృ

హృదయము, హృద్యము

7. కృదంత పరిచ్ఛేదము.

అ

అడఁగు, అడంకువ
అలుగు - అలక
అమ్మ - అమ్మకము
అల్లు - అల్లుడు, అల్లకము

ఆ

ఆరు - ఆరుడు
ఆడు - ఆట
ఆవులిండు - ఆవులింత

ఇ

ఇగిలిండు - ఇగిలింత
ఇచ్చు - ఈవి, యిగి

ఉ

ఉబ్బు - ఉబ్బు
ఉత్సహించు - ఉత్సాహము
ఉద్యమించు - ఉద్యమము

ఊ

ఊదు, ఊద
ఊడు - ఊట

ఎ

ఎదురుకొను - ఎదురుకోలు
ఎండు - ఎండ
ఎక్కు - ఎక్కుడు
ఎఱుగు - ఎఱుక
ఎఱుఁగు - ఎఱుకువ

ఏ

ఏలు - ఏలుబడి

ఓ

ఓడు - ఓటమి
ఓర్పు - ఓపిక, ఓడ్డు

క

కడఁగు - కడక

కలఁగు - కలఁత, కలగుండు

కలఁగు - కలక

కలుగు - కలిమి

కను - కానుక

కను - కాన్పు, కానుపు

కఱచు - కాటు

కలియు - కలవము

కట్టు - కట్టుబడి

కా

కాలు - కాక

క్రి

కినుయు - కినుక

కు

కుళ్ళగించు - కుళ్ళగింత

క్రూ

కూయు - కూఁత

కూర్చు - కూర్మి

క్రూ

కొను - కొనుగోలు

క్రో

కోరు - కోరిక, కోర్కె

గి

గిట్టు - గిట్టుబడి

గి

గీలు - గీట

గీయు - గీత

గె

గెలుచు - గెలుపు

చ

చచ్చు - చావు

చూ

చూచు - చూపు

చె

చెడు - చేటు, చెట్ట

చే

చేయు - చేత

చేరు - చేరుగడ

చేరు - చేరిక

డ

డయ్యు - డప్పి

త

తలఁచు - తలఁపు

తగు - తగవు

తక్కు - తక్కువ

తలపోయు - తలపోఁత

తడుపు - తడి

తడయు - తడవు
తలచు - తలపు
తరలు - తరలిక

తిరియు - తిరిపెము

తీలు - తీలుబడి

తీయు - తీత

తీలు - తీరుగడ

తీరుచు - తీర్పు

తేలు - తేలిక

తేరు - తేగ

తునుగు - తునక

త్రిపు - త్రిపుటము

త్రోయు - త్రోపు

నమ్ము - నమ్మకము, నమ్మిక
నడచు - నడక

నటియించు - నటన, నాట్యము

నిలుచు - నిలుకడ

నేరుచు - నేరిమి

నొచ్చు - నొప్పి

పడు - పాటు

పన్ను - పన్నిక

పాడు - పాట

పాటు - పలుగు

పారు - పారుదల

పాటు - పాటుదల

ప్రాకు - ప్రాకుడు

పూను - పూనిక

పూచు - పూవు

పెంచు - పెంపకము

పెనగు - పెనకువ

పొందు - పొందిక

పొలయు - పొలపము

పో - పోబడి
 పోవు - పంపు
 పోయు - పోత
 బ్ర
 బ్రతుకు - బ్రదిమి
 మ
 మను - మనుగడ
 మను - మనికి, మన్ని
 మను - మనువు
 మఱచు - మఱపు
 మండు - మంట
 మా
 మాఱు - మాఱకము
 మాయ - మాపు
 ము
 మునుగు - మునక
 ముదియు - ముడుక
 మే
 మేయు - మేత
 మేయు - మేపు
 రా
 రా - రాబడి

రాచు } రాపిడి
 రాయు }

రోయు - రోత

వండు - వంట

వలచు - వలపు

వంగు - వంక

వచ్చు - వచ్చుబడి

వలియు - వలివము

వ్రయు - వ్రప్ప, వ్రక్క

వ్రాయు - వ్రాత

పీడు - పీడ్కోరి, పీడ్కోను

పేయు - పేటు

పైచు - పాటు

సైచు - సైరణ

హత్తు - హత్తుగడ

8. ప్రకృతి - వికృతి పరిచ్ఛేదము

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
అంకము	అంకె	అచ్చరస	అచ్చర
అంకుశము	అంకుసము	అష్టకము	అష్టము
అంగుష్ఠము	{ అంగుటము అంగుళము	అన్యాయము	అన్యైము
అంబుము	అంబు	అపూర్వము	అపూరసము
అంకము	అంకు	అంభకుడు	అబ్బ
అధ	అంత	అపూర్వము	{ అబ్బురము అబ్రము
అంతరము	అంతరువు	అంబి	అమ్మ
అంతఃపురము	అంతిపురము	అంబిక	అమ్మిక
అన్దము	అందము	అంబి	అవ్వ
అందుకము	అందము	అమావాస్య	{ అమవస అమాస
అటవి	అడవి	అభ్యాసము	అభ్యేసము
అధికము	అదనము	అర్ధము	అర
అధఃకరణము	అతికరించుట	అఖాతము	{ అగడిత అగడ్త
అక్షతలు	అక్షింతలు	అహ్వాడు	అరూహుడు
అగరు	అగలు	అలిసు	అలుచు
అగ్ని	అగ్ని		

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
అవన్యాయము	అవనాయము	ఆరాత్రికము	హారతి
అపారము	అవ్వారి, అవారి	ఆశ్చర్యము	అచ్చెరువు
అశ్రద్ధ	అనద్ధ	ఇత్తళము	ఇత్తడి, ఇత్తళి
అరుంధతి	ఆరంజోతి	ఇచ్చ	ఇచ్చ, ఇచ్చకము
అభ్రము	ఉప్పరము	ఇష్టిక	ఇటిక, ఇట్టిక
అసువులు	ఉసురులు	ఇక్షువు	ఇంచు
అనేకపము	ఏనుగు, ఏవిక	ఈర్ష్య	ఈరసము, ఎరుము
అహో	హో, ఓ	ఉత్తరము	ఉత్తరువు
అహంకారము	హంకారము	ఉపాయము	ఉపము
అహమహమిక	హామిక	ఉపవాసము	ఉపాసము
అందోళకము	అందలము	ఉపకారిక	ఉప్పరగ
ఆర్యుడు	అయ్య	ఉద్యోగము	ఉదియ, ఉద్దియ
ఆగ్రహము	ఆకరము	ఉదాటనము	ఉగడించు
ఆజ్ఞ	ఆన	ఉత్పత్తి	ఉప్పతిల్లు
ఆకాశము	ఆకసము	ఉల్బణము	ఉప్పన, ఉబ్బు
ఆజ్ఞ పి	ఆనతి	ఉష్ణము	ఒంటె
అపోశనము	అపోసనము	ఉచ్చాస్రము	ఉబ్బసము, ఉసివాసము
అమంత్రణము	అమతి	ఉర్మి	ఉమి, ఉమ్మి
అమందము	అముదము	ఉపాధ్యాయుడు	ఒజ్జ
ఆరామము	ఆరెము	ఉండము	గుట్ట
అహారము	{ ఆరోగిణము, ఓగిరము ఓయిరము, ఓరెము	ఉద్దాలము	గుద్దలి
అలస్యము	అలసము	ఉన్మాదము	ఉమ్మాదము, ఉమాదము
ఆశ	ఆస	ఉరము	రోమ్ము, తోమ్ము
ఆశక్తి	ఆసక్తి	ఉషరము	ఉషలము

౪౫౨

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
ముక్షము	రిక్క	కరకంరుడు	కఱకంరుడు
సకము	ఒక	కర్కరము	కఱకు
సకాకి	ఎక్కటి, ఒంటరి	కమలము	కలము
సకాంతము	ఏకతము	కల్మషము	కలుషము
ఒడ్డాణము	ఒడ్డాణము	కల్ప	కల్లు
కంసము	కంచము	కశ్యపము	కసుమాలము
కపింజలము	కౌజు, కముజు, కంజు	కస్తూరి	కస్తురి
కంబళము	కంబడి, కంబళి	కటము	కాడు
కక్షపాల	కకపాల, కక్కపాల	కచ్చ	కాసె
కర్కశము	కక్కనము	కల	గంబొయి
కర్పూరము	కచోరము	కర్పూరము	గంబురము
కచ్చ	కచ్చ		గంబూర
కచ్చట	కచ్చడము		గగంబూరము
కరారము	కటారి కటారు	కటువు	కాటు
కటాహము	కడవ	కచ్చము	చంక
కదంబము	కడిమి	కక్షము	చక్కిలి
కటకము	కడెము, కడియము	క్రవ్యాసి	గరాసు
కధ	కత	కావ్యము	కట్టియ
కర్తరి	కత్తెర	కావ్యము	కబ్బము
కన్యక	కన్యాయ, కన్నె	కార్యము	కర్జము
కర్పూరము	కపరము, కప్పరము	కాచము	గాజు
కర్పరము	కప్పెర	కాల	కరి
కవిత	కైత, కయిత	కాకము	కాకి
కరవాలము	కరవాల	కాననము	కాన

353

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
కాలము	కారు	కుటీరము	గుడిసె
కామలము	కామాల	కుంభకారుఁడు	కుమ్మరి
కావటి	కావిడి	కుంభము	గుబ్బ
కొర్పాటకుఁడు	కోమటి	కుశ్మాండము	గుమ్మడి
కాండము	గడ, కాడ	కుశ్మాండము	
కీలకము	కీలు	కుంతి	గొంతి
క్తిరి	క్తిరితి	కురారము	గొడ్డలి
కులి	కేలు	కుడ్డము	గోడ
కుంకుమము	కుంకము	కురంటకము	గోరంట
కుండము	కుండ	కుల్య	కాలువ
కుర్కూరము	కుక్క	కుటము	కుడిక
కుత్పితము	కిచ్చితము	కులము	కొలను
కురుళము	కురులు	కుటకము	కుంకటి
కుణక	కున	కృష్ణుఁడు	కన్నడు
కుటజము	కొడిసె	కృత్తిక	కార్తె
కునప్పము	కొనటి	క్రూరుఁడు	కూళ
కుమారస్వామి	కొమరసామి	కేలి	గేలి
కుమారి	కొమరిత	కేతకి	గేదగి
	కొమారి	కైవారము	తయివారము
	కొమరిత	కైరవము	కలువ
కుక్కుటము	కోడి	కోష్ఠము	కొట్టడి, కొట్టు
కుండణము	గుండము	కోమల	కోమలి
కుండలము	గుండ్రము	కోకిల	కోయిల
కుబ్బుఁడు	గుబ్బ, గుబ్బరి	కోకిలము	కోనెల

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
కౌపిణము	గోచి గోణము గోణము	గంధము గహనము	గందము గగనము
క్రాంతి	కారై	గరుత్మంతుడు	{ గరుటామంతుడు గరటాలమంతుడు
క్రోశము	క్రోసు	గంజము	గాదె
క్రౌంచ	కొంచ	గంధోళి	{ కణదురు కడుదురు
ఖండము	కండ	గర్భము	కడుపు
ఖడము	కగము	గదము	కతము
ఖండ శర్కర	ఖండచక్కెర	గారుడము	గరుడు
ఖచితము	కచ్చితము	గ్రహము	గాము
ఖడ్గమృగము	కటిక మెకిము	గ్రంధి	కంతి
ఖర్జూరము	కజరము, కజూరము	గ్రామణి	గామిడి
ఖర్పము	కప్పెఱు	గార్దభము	గాడిద
ఖరువు	కోఱ	గాయని	గానీ
ఖటిక	గద్దియ, గద్దె	గ్రాసము	గానము
ఖని	గని	గ్రావము	తాయి
ఖరళి	గరడీ	గాయనుడు	గాన
ఖరము	గుఱుము	గాయని	
అపూపము	అప్పము	గురువు	గురువ
ఖరము	గోరు	గుగ్గలము	గుగ్గిలము
ఖాదనము	కవణము	గుడాలయము	{ గుడారము గుడారు
ఖారము	కొణము	గుచ్చము	గుత్తి
ఖాదనము	ఖానము	గృహము	గీము
ఖాంతము	గాతము	గృహిణి	గృహిత

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
గృధ్రము	గద్ద	ఘాతము	గట్టు
గుణము	గొనము	ఘాసము	కసవు
గుళిక	గుళిగ	ఘూకము	గూబ
గుణము	గొనము	ఘీంకారము	గీక
గృహస్థుఁడు	గేస్తుఁడు	ఘురము	{ గొరిజ
గోష్ఠము	{ కొట్టము	ఘోటము	{ గొరిసె
	{ కొటాము		గోడా
గోరంతువు	గోరువంక	ఘోణి	గూటి
గోధుమము	గోధుమ	ఘోటిక	గోడిగ
గోపాలుఁడు	గొల్ల	చతుర	చతురు
గోలకము	{ గోలి	చతురము	చతురు
	{ గోలెము	చతురుఁడు	చదురుఁడు
గోరోజన	{ గోరోజనము	చమృకము	చన్ను
	{ గోరోజము	చమరము	సవరము
గోహింసకుఁడు	గోసంగి	చతుష్కము	చతుకము
గౌరవము	{ గౌరావము	చతురంగము	చదరంగము
	{ గౌరాము	చతురస్రము	చదరము
	{ గౌరాబము	చతుర్థి	చనితి
ఘట్టము	గట్టు	చంద్రముఁడు	చందమామ
ఘట్టన	గట్టన	చందస్సు	చందము
ఘటిక	గడియ	చంద్రిక	చంద్రిక
ఘటికారము	గడియారము	చణకము	సెనగ
ఘటన	గడన	చతుర్దంతము	చవుదంతి
ఘాటము	గాటము	చతుర్దము	చవుదరి
ఘారిక	గారె	చతుష్పత్తి	చవుషపి

358

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
వక్రవాకము	జక్కువ	తంత్రము	తంతు
చాయ	చాయ	తంద్ర	తందర
చాందసుఁడు	చాదస్తుఁడు	తర్కారి	తక్కెడ
చాత్రుఁడు	వట్టు	తమ్మటము	తప్పెట
చిరి	చిలుక	తవన్న	తవము
చిద్రము	చీదర	తవము	తబసు
చిద్రము	చిందఱ	తవసి	తబసి
చిత్ర	చిత్త	తరంగము	తరగ
చిత్రము	చిత్తరువు	తరవారి	{ తరవరి
చీరము	చీర	తరళము	{ తరవలి
ఛురిక	ఛురి, ఛురియ	తమతము	తల్లడము
ఛుచుందరి	ఛుచు	తస్కరుఁడు	తవరము
ఛూర్ణము	ఛున్ని, ఛున్నము	తామరసము	తెక్కలికాఁడు
చేలము	చేల	తామరసము	{ తమ్మి
చోక్షము	చొక్కాము	తాంబూలము	{ తామర
చోద్యము	సోదె, సోదెము	తాంబూలము	{ తమలము
జంగముఁడు	జంగము	త్యాగము	{ తమ్మలము
జట	జడ	త్యాగి	తేగము
జగత్తు	జగము	తాళము	తేగి
జలము	జలకము	త్వర	తాడు
జలూక	జలగ	త్వర	తొందర
ఝుకటము	జగడము	త్వక్కు	దురము
ఝోల	ఝోలి	తిలలు	తొక్కు
తంద్ర	తంతి, తంతె	తిత్తిరి	తెలికలు
			తీరువు

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
త్రికము	తివ	ద్వయ	దోయ
త్రిలింగము	తెనుగు	దాడిమము	{ దానిమ్మ
	తెనుంగు		{ దాళిమ్మ
	తెలుగు		{ దాడిమ్మ
	తెలుంగు		
తీవ్రము	తీవరము	దాయాదుఁడు	దాయ
తీరము	దరి	ద్వాదశి	దోదసి
తులుము	తురికి	ద్వారము	దువారము
తురుమ్మఁడు	తురక	ద్వారబంధము	దారబంధము
తురుంబము	తులుము	దిశ	దెస
తుండము	తౌండము	దీర్ఘ క	{ దిగ్గియ
తుములము	దొమ్మి	దీనిరము	{ దిగ్గియ
తృతీయ	తదియ		దీనారి
తేమము	తేగ	దీపయస్త్రి	{ దివటి
తొడనము	తుండము		{ దివృటి
దండక	దండ	దీపిక	{ దివ్వె, దివియ
దర్భ	దబ్బ		{ దివె, దివ్వియ
దండిక	దండ్రి	దీప్తి	{ దుప్పటి, దుపటి
	దండెము		{ దుప్పటము
	దండియ	దుండుకము	దుందగము
	దండియము	దుర్గ	దుగ్గ
దండము	దుడ్డు	దుశ్శాసనుఁడు	దుస్ససేనుఁడు
దక్షిణము	దక్కినము	దృఢము	దిఠము
దళవాహి	దళవాయి	దృష్టఁడు	దిష్టఁడు
ద్రవిణము	దబ్బ	దేవుఁడు	దేవర
ద్రవిణము	త్రాణ	దేవాలయము	దేవళము

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
దేవానము	దివాణము	న్యాయము	నాయము
దేవి	దేవేరి, దివేరి	నారాచము	} నారసము
దైవము	దయ్యము	నారచము	
దోషము	దోసము	నారికేళము	} నారికెడము
ద్రోపది	ద్రోవది	నారికెడము	
ధవళము	తెల్ల	నియమము	నేమము
ధర్ముఁడు	దమ్ముఁడు	నిశ్చయము	నిచ్చయము
ధర్మము	దమ్ముము	నిశ్చలము	నిశ్చలము
ధాటి	దాడి	నిత్యమల్లిక	నిత్యమల్లె
ధాత్రి	దాది, దాయ	నిద్ర	నిదుర, నిద్దుర
ధారి	దారి	నిభము	{ నెపము నెపము
ధాత	తాత		
ధూపము	దూపము	నిమేషము	} నిముసము
నరసింహఁడు	నరసింగఁడు	నిమిషము	
నాకబలి	{ నాగవల్లి నాగవలి నాగవల్లి	నిశీధము	నిసి
		నీమము	నేమము
		పంచసారము	పంచదార
నాగము	నాగు, నాగువు	పతాకము	పడగ
నాగస్వరము	నాగసరము	పణితము	పందెము
నాట్యము	నాటకము	పట్టణము	పట్టము
నాణకము	నాణెము	పరుషము	పలుచము
నాణ్యము	{ నాణెము నాడెము	పల్వంకర	పల్లకి
		పశువు	పసరము
నాదము	నాదు	పల్కంకిక	పాలకి
నాయకుఁడు	నాయకుఁడు	పలము	పొల

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
పరము	పెర, పెఱ	పాళకము	పాశికము
పటము	పుట్టము	పాయసము	పాసెము
పథికచారి	బాటసారి	ప్రాయము	పాయెము
పండుడు	పేడి	ప్రాయశ్చిత్తము	పాచితము
ప్రజ	పజ	ప్రాకారము	ప్రహరి
ప్రవాళము	వగడము	ప్రాణకట్టము	ప్రాణగొడ్డము
ప్రహారము	బవరము	పించము	{ పించియము పించెము
ప్రతిశ్ఛాయము	పడినెము	పిష్టము	పిండి
ప్రతిహారి	{ వణిహారి పడిహారి	పిత్తము	పిచ్చి
ప్రతిష్ఠ	పరువు	పిత	పితర, పితరుడు
ప్రసాదము	వసాదము	పితరులు	పితాళ్లు
ప్రధమ	పాఠ్యమి	పీరము	పీఠ
ప్రస్తరము	పొత్తము	పుటకము	పుట్ట
పాదము	పావు	పుత్తళి	పుత్తడి
పాటకము	పొగడము	పునర్వసు	పునాస
పాదుకలు	{ పావలు పావుకోళ్లు	పుణ్యము	{ పునెము, పున్నెము పున్నియము
పానీయము	పాణి	పులకము	పులకరము
పాదికము	పాతిక	పులకము	పులగము
పారదము	పాదరసము	పులము	పెల్లు
పారావము	పారువము	పుటోలి	పొట్ల
పారావతము	{ పావురము పావురాయి	పుస్తకము	పొత్తము
పాచనము	పాసనము	పురాతనము	పాత
		పులగు	పక్కు-

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
పుత్రుడు	{ బొట్టియ బొట్టెయడు	భాష	బాద
పుత్రుడు	బొట్టె, బొట్టెడు	భక్తి	బక్తి, బత్తి
పూగము	పోక, పోగ	భిన్నము	బిద్దము
వృద్ధి	పుడమి	భీతిదము	బెట్టిదము
పేటిక	పెట్టె	భీరుకుడు	పిఱికి
బహిరంగము	బాహిరము	భువి	బువి
బ్రహ్మరకము	{ బొంగరము బొమ్మరము	భుజము	బుజము
బ్రహ్మ	బొమ్మ	భుజంగు	బొజంగు
బ్రహ్మచారి	బొమ్మచారి	భుజగము	బుజగము
బ్రాహ్మణుడు	{ పాఱుడు బొమ్మడు, బాపడు	భూతి	{ బూడిద బూతి బూది
బిలము	బెలము	భూతము	బూచి
బిడాలము	పిల్లి	భూమి	బూమి
బీభత్సము	వివ్వచ్చము	భూతము	బొక్క
బుద్ధి	బుద్ధి	భోజనము	బోనము
బృందము	బిందము	మణి	మిన్న, మని
భల్లము	{ బిల్లెము బిల్లియము	మంత్రణము	మంతనము
భస్మము	భసునము	మరుకము	మెరక
భల్లుకము	మల్లు	మత్సరము	మచ్చరము
భావుకము	బాగు	మదహస్తి	మదహస్తి
భారము	బరవు	మర్దకము	మద్దెల
భాజనము	బాన	మల్లికి	మల్లె, మల్లియ
		మర్యాద	మరియాద

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
మానవము	మన్నన	మృత్యువు	మిత్తి
మాన్యము	మన్నెము	మృత్తు	మన్ను
మాతంగుఁడు	మాదిగ	మృత్తిక	మట్టి, మట్టియ
మాలిన్యము	మనక	మేదస్సు	మెదడు
మాణిక్యము	మానికము	మేఘము	మోడము, మబ్బు
మానుషుఁడు	మానిసి	మోష	మోస, మోసము
మాలాకారుఁడు	మాలకరి	మాంజి	ముంజ
మీనము	మీను	యశము	అసము
ముకుళము	{ మొగ, మొగ్గ మొగడ	యంత్రము	ఏతము, ఏతాము
ముదము	ముత్తా	యత్నము	జతనము, జతన
ముహూర్తము	మూరుతము	యంత్రము	జంత్రము
ముక్తిము	{ ముత్తెము ముత్తియము, ముత్తి	యజ్ఞము	జన్మము
ముఖము	మోము, మొగము	యముఁడు	జముడు
ముగ్ధ	ముగుద	యజ్ఞోపవీతము	{ జస్మీదము జందెము
ముద్ర	ముద్దర	యమున	జమున
ముక్తి	ముకితి, ముత్తి	యక్షులు	జక్కులు
మూలము	ముల్లె, మొల్లము	యాత్ర	జాతర
మూరుఁడు	{ మొఱకుఁడు మోఱకుఁడు	యాయవారము	{ ఆయవారము ఆయావరము
మూర్ఖము	మొరలు	యువతి	ఉచిద
మూకుఁడు	{ మూగ, ముంగ మూవ	యుక్తుఁడు	ఉకుతుఁడు
మృగము	మెకము, మెగము	యౌవనము	జవ్వనము
		రతము	రంత
		రత్నము	రతనము

382

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
రమణము	రవణము	లాంగలము	{ నాగలి నాగెలు నాగేలు
రమణము	రాణ	లేఖ	లేక
రక్తము	నెత్తురు	వక్రము	వంకర
రాజు	రాయడు	వంధ్య	వంజ
రామ	లేమ	వర్తులము	వట్టువ
రాహుత్తుడు	రవుతు, రౌతు, రావుతు	వటుకుడు	వటుగు, వడువు
రాజీవాసము	రాణివాసము	వర్తి	వత్తి
రాహుత్తుడు	రాహుతుడు	వధూని	వదినె
రాత్రి	{ రేయి, రేతిరి, రే రాతిరి	వత్సనాభము	వసనాభి
		వ్యసనము	వెసనము
	{ రక్కసి, రాకాసి రక్కెన	వ్యధ	వెత
రాక్షసుడు		వ్యవహారము	{ బేహారము బెహారము వేహారము
రుతము	రొద	వ్యయము	వెచ్చము
రుద్రాక్ష	రుదురక్క, రుదురాక	వాని	దొరువు
రూపకుడు	రూపసి	వాహ్యశి	వయాశి
లేఖ	లేక	వాటము	వాడ
రోషము	రోసము	వాదము	వాదు
లక్ష్మకము	లత్తుక	వాలము	వాలు
లజ్జనము	లచ్చనము	వ్యాళము	వాలము
లక్షణము	లక్కనము	వ్యాఖ్యానము	వక్కణ, వక్కణము
లక్ష్మి	లచ్చి	విఘటిక	విగడియ
లాక్ష	లక్క		

383

ప్రకృతి	వికృతి	ప్రకృతి	వికృతి
విద్య	విద్దె	వైరము	వేరము
విద్యారము	విద్వారము	వె శాఖము	{ వేసగి వేసము
విధము	వితము	శమి	జమ్మి
విజ్ఞాపనము	విన్నపము	శంఖువు	సంకు
విభూతి	విబూది	శని	సని
విరహము	విరాళము, పిరాళి	శబ్దము	సద్దు, సందడి
విషధారి	విసధారి	శకునము	సకినము
విషము	వినము	శక్తి	సత్తి, సకితి
విస్మయము	విసుమానము	శరధారి	సరదారు
విశ్వాసము	విశవాస	శలాక	సలాక
వికలుడు	వెంగలి, వెకలి	శయ్య	సెజ్జ
వికటువు	వెగటు	శమ్య	సెమ్మె
వికారి	వెక్కురు	శల్యము	సెలి
విసరనము	వెచ్చము	శ్యామ	చామ
విడంబరము	వేడబము	చర్కర	చక్కెర
వినాయకుడు	వెనకయ్య	శ్రద్ధ	
విష్టుడు	వెన్నుడు	శ్రమము	సౌమ్య, సోమ
వీటిక	విడియము వీడెము	శ్రవము	చెవి
వీణ	వీణ, వీణియ	శాణము	సాన
వీణనము	విననము	శాల	సాల
వృధ	విత	శార్దము	సింగాణి, సింగిణి
వృద్ధి	వడ్డి	శిఖ	సిక, సిగ
వేగము	వేగిరము	శివము	సిగము
వేణి	వేనలి	శిరము	సిరము
వేసరము	వేసము		

పకృతి	వికృతి	పకృతి	వికృతి
శరీషము	దిరిసెన	శృంఖల	సంకెల
శివ	సివము	శేష	షేన
శిశువు	సిసువు	శోకము	చూకురు
శిరోనామ	చిరునామ	శోభనము	షోభనము
శిలాజితు	సిలాజిత్తు	శ్రుతి	సుతి
శిల	సెల	శ్రేష్ఠి	సెట్టి
శిఖరము	చివర	షడ్వకుఁడు	సడ్వకుఁడు
శ్రీ	సిరి	సంగతము	సంగాతము
శ్రీగంధము	సిరిగందము	సంధ్య	సంజ
శ్రీరంగము	సిరంగము	సంతోషణము	సంతసము
శుల్కము	సిసువు	సంతతి	సంతు
శుక్రఁడు	సుక్కురుఁడు	సంతోషము	{ సంతోషము సంతసము
శుద్ధి	సుద్ధి	సముద్రము	సంద్రము
శుద్ధము	సుద్ధము		
శుంఠి	సౌంఠి	సంభ్రమము	{ సంభరము సంభ్రము
శుంఠ	తుంఠిరి		
శుష్కలి	చక్కిలము	సంభారము	{ సంచారము సంచారు
శృతి	సుద్ధి	సఖి	సకియ
శుభ్రము	సుభ్రురము	సఖుఁడు	సకుఁడు
శుచి	సుచి	సతతము	సతము
శృంగారము	సింగారము	సత్రము	సత్తరువు
శూల	సూల	సత్యము	సత్తు
శూర్పణఖ	చుప్పనాతి	సత్త్వము	సత్తువ
శూన్యము	సున్న	సన్న్యాసి	సన్నాసి

పక్వతి	విక్వతి	పక్వతి	విక్వతి
సర్పము	సప్పహు	సహవాసము	సావాసము
సంజ్ఞ	సయిగ	స్వామి	సామి
సహితము	సయితము	స్వామిని	సామి
సపత్ని	సపతి	స్థాలము	తలియ
సమత	సామెత	స్థానము	తానము
సదస్సు	చతురు	స్నానము	తానము
సహాయము	సాయము	సింహము	సింగము
స్వతంత్రము	సొంతము	స్థిరము	తిరము
స్వత్వము	సొత్తు	స్తన	చను
స్వర్ణము	సొన్నిము	సింధూరము	చెందిరము
స్వము	సొమ్ము	స్త్రీ	ఇంతి
స్వరము	సొరము	సుర	సారాయము
స్వభావము	సభావము	సుఖము	సుకము, సుగము
స్మరుడు	మరుడు	సుఖము	సోము
స్మశానము	మానసము	సురంగము	సొరంగము
స్ఫటికము	పటికము	సులభము	సులువు
సంధానము	జతను	సుబ్రహ్మణ్యుడు	సుబ్బుడు
స్తంభము	కంబము	సూచి	సూది
స్కందుడు	కందుడు	స్థాలము	తోరము
సాక్షి	సాకిరి	స్థాపము	తూపము
సార్థము	సాతు	స్పృక్వి	నెలివి
సావంజము	సాజము	స్మగలము	స్గలము
సాధువు	సాదు	స్వేదము	నేద
సాధనము	సాదన	సోపానము	సోపనము
		సోమయాజి	సోమాసి

కీలక

పకృతి	వికృతి	పకృతి	వికృతి
హస్తము	హత్తము	హీతము	{ ఇతము ఇతవు
హస్తి	హత్తి	హిమము	ఇగము
హరితాళము	హరిదళము	హింగు	ఇంగువ
హరిద్రి	హళది	హృది	ఎడ, ఎడద, ఎడ్డ
హర్షము	{ హర్షసము అర్షసము	హంకారము	హీకర
హంస	అంప	హకోర	ఓర
హరివాణము	అరివాణము	జైమము	కరువు
హరణము	అరణము	జైరము	కొరము

9. అ థ్థా ను స్వా ర ప రి చ్చే ద ము

అలఁతి	హిఁకు	కాఁడ
అఁట	ఏఁచు	కాఁడు
అడఁగు	ఏఁబది	కాఁపడము
అనఁటి	ఏఁడు	కాఁపు
అఱఁగు	ఏఁకారు	కాఁపుడు
అలఁత	ఏనుఁగు	కూఁత
అరఁటి	ఏఁకు	కూఁత
ఆఁదు	ఏఁదు	కొలఁకు
ఆఁదోఁక	ఒడఁబడు	కొలఁకులు
ఆఁటోఁతు	ఒడుఁగు	కొలఁది
ఆఁకలి	ఒసఁగు	కోఁచ
ఇఁక	ఓఁట	కోఁత
ఈఁక	కడఁగు	కోఁతి
ఈఁదర	ఁబఱఁగు	కొఁగిలి
ఈఁదు	కలఁగు	కొఁజు
ఈఁగ	కలఁక	క్రొఁతి
ఈఁగఁక	కలుఁగు	గరిఁపె
ఈఁత	కలఁత	గవఁకు
హిఁక	కణఁజము	గవఁకులు
హిఁత	కాఁక	గాఁడి
హిఁగు	కాఁకర	గీఁత
హిఁదు	కాఁగు	గూఁడు
హిఁట	కాఁచు	గేదఁగి

గోఁగు
 గోఁదురు
 గోఁగులు
 గోఁట
 గోరఁట
 గుండఁగి
 చేఁట
 చాఁడు
 చీఁదు
 చీఁదర
 చుఁడు
 చూఁడు
 చెలఁది
 చేఁత
 చెలఁగు
 చేఁదు
 జీఁదు
 జోఁగి
 జేఁకు
 జూసీఁగ
 తరఁగ
 తూఁగు
 తేఁకు
 తెలుఁగు
 తేఁటి
 తేఁటులు
 తీఁగ
 తొడఁగు
 తీఁట
 తోఁడు
 తరఁగ

తోఁపు
 తలఁగు
 దాఁగ
 దాఁక
 దాఁకలి
 తొలఁగు
 దాఁగు
 తోఁత
 దాఁగిలి
 తెనుఁగు
 దాఁటు
 దీఁటు
 తునుఁగు
 తాఁట
 దూఁట
 తొలఁగు
 దోఁటి
 దొఁడు
 తోఁడ
 నడుఁకు
 నవఁత
 నలఁదు
 నాఁగెలు
 నాఁగేలు
 నాఁడు
 నాఁచు
 నాఁడెము
 నీఁగు
 నీఁటు
 నూఁక
 నెఱఁకు

నేఁడు
 నేఁదర
 నేఁత
 పలుఁగు
 పనఁటి
 పయఁట
 పయ్యెఁట
 పరఁగు
 పరఁట
 పలుఁగు
 పసిఁడి
 పాఁచి
 ప్రాసఁగు
 పాఁత
 పాఁప
 పిఱుఁదు
 పీఁచము
 పాఁవర
 పీఁట
 పీనుఁగు
 పులుఁగు
 పూఁట
 పూఁడులు
 పూఁడు
 పూఁత
 పూఁపు
 పెనఁగు
 పూఁబోడి
 పెరుఁగు
 పెనఁగు
 పేఁట

పైఁట
 పైఁడి
 పేరిట
 పేఁడు
 పోఁత
 ప్రేప
 బాపి
 బాతు
 బాపఁడు
 బీట
 బొరలు
 బోటి
 బోవాఁడు
 మడఁగు
 మడత
 మడఁగు
 మణుగు
 మడుగు
 మాటు
 మాగు
 ప్రూగన్ను
 మీదు
 మీగడ
 ప్రూకు
 మునుగు
 మడత
 ముసిడి
 మూగ
 మునుగు
 మూడు
 మూపు

మెలగు
 మెసగు
 మేపు
 మేత
 మేత
 మొనగు
 మోకాలు
 మోచేయి
 మోత
 మెఱుగు
 మోదు
 ప్రూకు
 ప్రూకులు
 ప్రమోత
 మోచేయి
 రాత
 రాచు
 రేగు
 రేగులు
 రోతలి
 రోత
 లాగు
 లాత
 లేగంటి
 లేడు
 లేత
 లేగ
 లోగు
 లోతు
 వలకు
 వలతి

వలకు
 వాడు
 వాపు
 వీగు
 వీడు
 వీపు
 వెడఁగు
 వెలఁగ
 వేగు
 వేగాకర
 వెలుగు
 వెలది
 వేగి
 వేగు
 ప్రేగు
 వేడి
 వేడు
 వేప
 వేసగి
 వేదురు
 వ్రాత
 ప్రేత
 సంపగి
 సంపగె
 సంపెగ
 సివ్వగి
 సురటి
 సురుగు
 సూది
 సైచు

అర్థానుస్వారము అర్థభేదము

అట = అచ్చట

అఁట = ఆశ్చర్యార్థకము

అకరము = ఉనికిపట్టు

అఁకరము = ఆగ్రహము

ఈగు = ఇగు

ఈఁగు = చొప్పు

ఊత = పొట్టు

ఊఁత = ఊఁగుట

ఊడు = వెండ్రుకలు రాలిపోవు

ఊఁడు = ఊగించు

ఊతము = కట్టబడినది

ఊఁతము = పట్టు

ఊదర = ఒకవిధమైన గడ్డి

ఊఁదర = పొగ

కాచు = కాపాడు

కాఁచు = వేడిచేయు

కాడు = స్మశానము

కాఁడు = గ్రుచ్చుట

కాపు = పలించుట

కాఁపు = రైతు

గాడి = బండి

గాడి = గొడ్డుమేయ స్థలము

చాగుట = నడచుట

చాఁగుట = వృద్ధియగుట

చూడు = కనుము

చూఁడు = కాన్పు

చేత = తృతీయా విభక్తి ప్రత్యయము

చేఁత = చేయు ధాతువు యొక్క

కృదంతము

జిలుగు = చిక్కు

జిలుఁగు = మందము

డాగు = మచ్చ

డాఁగు = దాముకొను

తఱుగు = క్రుంచు

తఱుఁగు = తగ్గిపోవు

తాకు = తగులు

తాఁకు = మూర్కొను

తాచు = ఖచితముచేయు

తాఁచు = తన్ను

తీగ = చెఱువు ముందటి స్థలము

తీఁగ = లత

తొలకు = ఉపరంధ్రము

తొలఁకు = కదలు

తోడు = ఆన

తోఁడు = పైకెత్తు

దాక = కుండ

దాఁక = పఱుకు

దాపరించు = ప్రాప్తించు

దాపరించు = దొంగిలించు

దాపు = దగ్గర

దాపు = దామకొను
 నాడు = దేశము
 నాడు = దినము
 నూక = బియ్యము మున్నగువాని భాగము
 నూక = ఒక చెట్టు
 నూగు = నూపు చెట్టు
 నూగు = చిన్న ముండ్లు
 నేత = రాజు
 నేత = నేయు ధాతువుయొక్క

కృదంతము

పలుగు = చెడ్డవాడు
 పలుగు = తెల్లని తాయి
 పాడి = న్యాయము
 పాడి = పాలు (పశుసంబంధము)
 పాత = కాపాడువాడు
 పాత = చినిగినబట్ట
 పాటుడు = ప్రవాహము
 పాటుడు = బ్రాహ్మణుడు
 పూచు = పుష్పించు
 పూచు = పూను
 పూట = జామీను
 పూట = అర్థ దినము
 పూత = విచ్చు [పూయుట
 పూత = పూవు, గంధము మున్నగునవి
 పొలకు = ఒక పండు
 పొలకు = గడ్డివామి

పోక = నడక
 పోక = వక్క
 పోకు = నడక
 పోకు = మంచు బిందువుల గడ్డి
 పోగు = కుప్ప
 పోగు = దారము
 ప్రాచి = ఒక చెట్టు
 ప్రాచి = పాచి
 బాజు = వెలుతురు
 బాజు = ఒక రకపు కుక్క
 బెడద = తిసుబందారము
 బెడద = బాధ
 మాటు = దాపణికము
 మాటు = దిగులుకొను
 మలపు = త్రిప్ప
 మలపు = వర్తనము
 మాడు = వర్తించు
 మాడు = మాడిపోవు
 మిడుగు = గట్టి తాయి
 మిడుగు = మిణుగురు పురుగు
 మూక = మూగ
 మూక = గుంపు
 మూకుడు = ఒక రాక్షసుడు
 మూకుడు = మట్టి మూత
 మేడి = అత్తిచెట్టు
 మేడి = నాగటి వెనుక కొయ్య

372

మోద = తమలపాకుల మోపు

మోద = ఒక రకపు పుండు

రాజు = ప్రభువు

రాజు = విప్పంటుకొనుట

రేపు = ఉదయము

రేపు = రేచుట

లాగు = విధము

లాగు = తొడుగుకొను దుస్తు

లేక = గుంపు

లేక = భటుడు

లోడు = దిండు

లోడు = కోడు

వలతి = చోటు

వలతి = స్త్రీ

వాడు = ఉపయోగించు

వాడు = అతడు

వెలుగు = కంచె

వెలుగు = వెలుతురు

పాకు = మిష

పాకు = కాపాడు

సురటి = ఒక రాగము

సురటి = వినకట్ట

<http://sanskritcentral.com/>

ఎఱుకువ	ఒఱువు	కొఱు
ఎఱువు	ఒఱుపిడి	కొఱియ
ఎఱుగుట	ఒఱుగఁబడు	కొఱులు
ఎఱుగు	ఒఱుటు	కొఱడవి
ఎఱకలు	ఒఱపరి	కొఱుపోతులు
ఎఱుకత	ఒఱు	కిఱకిట
ఎఱుకు	కఱకందుడు	కిఱదు
ఎఱగె	కఱి	కిఱమిట్లు
ఎఱచి	కఱటి	కిఱపుట
ఎఱువు	కఱ	కుఱుకులు
ఎఱమంటలు	కఱవు	కుఱుకుఱు
ఏఱు	కఱకఱ	కుఱుమాపు
ఏఱుపుచ్చ	క్రచ్చఱ	కుఱనువ్వు
ఏఱువ	క్రమ్మఱ	కుఱఁగలి
ఏఱుజాజి	కఱమ	కుఱుమాడు
ఒఱువు	కఱకఱి	కుఱఁగట
ఒఱ	కఱడు	కుఱుమట్టము
ఒఱగె	కఱద	కుఱుచలు
ఒఱసె	కఱకు	కుఱు
ఒఱకటము	కఱటి	కుఱుపు
ఒఱగడ్డము	కఱువు	కుఱకుఱ
ఒఱవ	కఱుక్కు	కొఱు
ఒఱవె	కన్నుమొటిగె	కొఱకచ్చు
ఒఱలుట	కఱదు	కొఱలుట
ఒఱడు	కఱగ	కొఱపము
ఒఱగొడ్డము	కఱకఱి	కొఱకొఱ లాడుట
ఒఱవఁబడు	కఱకుట్లు	కొఱముట్లు
ఒఱుపీఱము	కఱవాడు	కొఱనంది
ఒఱకొటము	కఱుకోల	కొఱకుట
ఒఱకము	కన్నుకిటికె	

కొఱత	గిఱుక్కు	చఱచ
కొఱకు	గిఱేవలు	చఱి
కొఱ	గిఱికోనుట	చఱియు
కొఱడు	గిఱుట	చిఱు
కొఱగామి	గిఱ	చిఱుత
కొఱను	గిఱునామము	చిఱుకొట్టుట
కొఱుకుడు	గుఱి	చిఱుముట
కొఱలు	గుఱిచి	చీఱు
కొఱవ	గుఱగుఱ	చుఱుకు
కొఱికి	గుఱగుఱు	చుఱుపుచ్చుట
కొఱచి	గుఱికోండి	చూఱ
కొఱవె	గుఱువులు	చుఱచుఱ
కొఱ	గుఱించి	చెఱచె
కొఱడము	గుఱుతు	చెఱి
గఱుకు	గుఱుకోను	చెఱిమలు
గఱి	గుఱుములు	చెఱమ
గఱవ	గెఱ	చెఱువు
గఱగఱ	గెఱి	చెఱకడము
గఱగొఱ	గొఱగొఱ	చెఱపనచేట
గఱువు	గొఱియ	చెఱినగము
గఱిసె	గొఱుగుట	చెఱుకు
గఱుగు	గొఱు	చెఱలాడుట
గఱిచె	గొఱిగె	చెఱముట
గఱిక	గొఱ్ఱ	చెఱుచుట
గిఱ	గొఱజము	చెఱిక
గిఱగిఱ	చఱచఱ	చెఱ
గిఱులు	చఱచె	చేఱ
గిఱక	చఱువు	చేఱు
గిఱుకు	చాఱులు	
గిఱుపు	చాఱవప్పు	

376

చౌఱ
 జఱబి
 తఱచుట
 తఱలు
 తఱగుట
 తఱియుట
 తఱి
 తఱిగాను
 తఱిసి
 తఱపియావు
 తఱుముట
 తఱియఁబడు
 తఱిమెన
 తఱివడు
 తఱుఁగు
 తఱుసలి
 తఱటు
 తఱాటు
 తఱలు
 తప్పితె
 తఱచు
 తఱక
 తఱు
 తఱుట
 తఱుమాఱు
 తీఱిక
 తీఱువు
 తీఱు
 తుఱగలి

తుఱుసంటితనము
 తుఱుఁగలించుట
 తుఱుముట
 తుఱుము
 తూఱువు
 తూఱుట
 తెఱలు
 తెఱువ
 తెఱగువడు
 తెఱచు
 తెఱఁగు
 తెఱకువ
 తెఱపి
 తెఱవ
 తెఱగొల్పుట
 తెఱలుట
 తేఱి
 తేఱు
 తేఱుఁగడ
 తొఱ
 తొఱఁగు
 తొఱుద్రొక్కు
 తొఱడు
 తొఱము
 నఱుకువరువది
 నఱుకుట
 నఱుకుబియ్యము
 నఱుముచేయుట
 నఱు

నఱుక్కు
 నఱుము
 నఱుకులాడు
 నిఱుపేద
 నీఱుమఱిగ
 నివ్వెఱ
 నీఱు
 నీఱుపాఱుట
 నుఱుపుట
 నుఱుము
 నుఱిపె
 నుఱుచు
 నుఱువు
 నుఱుమడు
 నుఱుచియుండు
 నూఱుపిడి
 నెఱువు
 నెఱువేఱు
 నెఱులు
 నెఱుకులు
 నెఱుసరి
 నెఱువు
 నెఱి
 నెఱితనము
 నెఱుసరి
 నెఱు
 నెఱుకాడు
 నెఱుమ
 నెఱువు
 నెఱుయు

నెఱవాది
 నెఱిక
 నెఱియు
 నెఱిపడు
 పఱవు
 పఱియలు
 పఱిపె
 పఱతెంచుట
 పఱిక
 పఱివోవుట
 పఱతెంచె
 పఱిగొనుట
 పఱువు
 పఱపఱియలు
 పఱువులు
 పఱపఱ
 పఱి
 పఱుగు
 పఱకెలు
 పఱిగలు
 పఱతెంచు
 పఱటి
 పఱిగ
 పఱిగపిట్ట
 పఱివోవు
 పఱిగొను
 పఱిపఱి
 పఱగడ
 పఱత
 పఱపఱ

పాఱు
 పాఱాడు
 పాఱవేయు
 పాఱుటాకులు
 పాఱుడు
 పాఱువాడు
 పాఱుతెంచు
 పాఱ
 పాఱుత
 పాఱదోలు
 పాఱువేట
 పిఱుద
 పిఱికి
 పిఱుడు
 పిఱుతినియు
 పిఱుదుకొను
 పిఱుము
 పుఱియ
 పిఱుసన
 పెఱికలు
 పెఱుకుట
 పెఱుడు
 పెఱికాటము
 పెఱుకు
 పెఱుగు
 పెఱుగాలు
 పెఱుమగఁడు
 పె నాఱు
 పొఱుడు
 పొఱుయ

పొఱపొచ్చెము
 పొఱిపుచ్చు
 పొఱి
 పొఱుడు
 బఱటు
 బఱుకుట
 బఱిబఱి
 బిఱును
 బిఱిన
 బిఱినులు
 బిఱుపొవుట
 బిఱుబిఱు
 బిఱాన
 బిఱిలున
 బుఱుజులు
 బుఱుటకొమ్ము
 బెఱుడు
 మఱువు
 మఱిడి
 మఱకున
 మఱుచు
 మఱులు
 మఱి
 మఱిగ
 మఱుగు
 మఱవ
 మఱువ
 మఱుసంజ
 మఱది
 మఱునటి

మఱదలు
 మఱుఁగుట
 మఱువడుట
 మఱునాడు
 మాఱు
 మాఱుట
 మాఱకము
 మాఱుచుట
 మాఱుకొనుట
 మిఱు
 మిఱుముల్లు
 మిఱుచూపు
 మిఱు
 మీఱుట
 ముఱుగుడు
 ముఱికటము
 ముఱికము
 ముఱి
 ముఱికి
 ముఱు
 ముఱిముఱి
 ముఱియాడు
 మెఱువు
 మెఱుఁగు
 మెఱుము
 మెఱము
 మెఱమెచ్చు
 మెఱవడి
 మెఱికెలు
 మెఱియ

మెఱియడు
 మెఱుకు
 మొఱక
 మొఱవోవుట
 మొఱఁగుట
 మొఱుఁగుట
 మొఱమొఱ
 మొఱి
 మొఱుఁగు
 మొఱకు
 మొఱుగుడు
 మొఱవ
 మొఱనడము
 మొఱమొఱ
 మొఱికి
 మొఱకు
 మొఱకము
 మొఱి
 రూపఱు
 అంతు
 అంకు
 అంకె
 అంపము
 అంపిల్లుట
 అట్లు
 అచిక
 అవ
 అవఅవ
 అవ్వ
 అంపిల్లు

అంపె
 అక్కు
 అప్ప
 తాయి (లు)
 తాపు
 తాచు
 తాపువ్వ
 తాగతుంగ
 తాఁగ
 తివ్వన
 తింగున
 తిక్కలు
 తికము
 తిక్కించు
 తిచ్చ
 తిప్పు
 తిమ్ము
 అప్పు
 అవ్వ
 అూవు
 తెక్క
 తెప్ప
 తెల్లు
 తెమ్మ
 తేఁచు
 తేఁసుట
 తేఁచుట
 తేలచెట్టు
 తేఁడు
 తేఁకు

తేపు	తొమ్మ	వఱద
తేయ	తొల	వఱపు
తై క	తొయుట	వఱల
తొడ్	వఱ	వఱలు
తొడ్డు	వఱగొడ్డము	
తొమ్ము	వఱడు	

ద్విత్వ శకట రేఫములు.

వఱువట్టు	ద్విత్వ శకట రేఫములు	జఱు
వఱువాత	అఱు	బఱు
వఱుగు	ఇఱు	గొఱు
వెఱుత	కఱు	ఎఱు
వెఱుట	కొఱు	బుఱు
వాతెన	మిఱు	కిఱు
వాఱు	జుఱు	పఱు
వాతెన	బొఱు	చొఱు
వాతెను	బఱు	బఱు
విఱివోటు	గుఱుము	గొఱివోరు
విఱుగు	తొఱు	తుఱు
విఱుగాలి	తొఱు	ముఱు
విఱివి విఱిచికట్టు	కఱు	చుఱు
పిఱిడి	జెఱు	కుఱు
వెఱు	చుఱు	చిఱున
వెఱుగు	వెఱు	విఱునీలిగి
వెఱుచఱుచు	బిఱు	విఱునీగి
వెఱుపు	గుఱు	జఱునజారి
వెఱుపిడి	గొఱు	వఱునఁజారి
వెఱుగు	పుఱు	బుఱునఁజారి
వెఱువెఱుపాటు	మొఱు	తొఱు
వెఱుబొమ్మ	వఱు	ఉఱుటలు
వేఱు	పిఱు	బుఱు
వేఱుడము	చిఱు	వఱు
వేఱిమి		తఱు

11. దేశీయ పద పరిచ్ఛేదము

1. అంగరంగవైభవము - మిగుల వైభవము (రంగరంగ వైభవము)
2. అచ్చుబొడిచిన యాబోతు - ఇష్టమువచ్చినట్లు తిరుగువాడు.
3. అందెవేసినచేయి - మిక్కిలి నేర్పుకలవాడు
4. అసురుసురగుట - ఆయాసపడుట
5. అఱచేతిలో నిమ్మవండు - క్షేమముగా నుంచదగినవస్తువు
6. అడుగులకు మడుగులొత్తుట - మిగుల గౌరవించుట
7. అసిధారావ్రతము - వాడికత్తిపై నాలుకతోరాయుట
8. అరటిపండ్లాలిచి చేతికిచ్చుట - కడువిశదము చేయుట
9. అంకురార్పణము - ఆరంభము
10. అఱచేతికిఁ బండ్లువచ్చుట - మిగుల శౌర్యమువచ్చుట.
11. అటపట్టు - ఉనికి
12. ఆకుమఱంగుపిందె - చాలమృదువైనది.
13. ఆఱుమూడు - చెడిపోవు
14. ఆకాశపంచాంగము - ఆధారములేని మాటలు
15. ఇంద్రభోగము - మిగుల భోగము.
16. ఇసుకపాతర - హద్దులేనిది
17. ఈ చెవిగాడ్చు ఆ చెవింట్లోవుట - ఎక్కువగా వడగాలి వీచుట.
18. ఈదాడన్నఁగోదాడనుట - ఒకటియనిన మఱియొకటి చేయుట.
19. ఉట్టిపడుట - ప్రత్యక్షమగుట.
20. ఉప్పులేకముప్పందుము - డాబులుపలుకుట.
21. ఉవ్విళ్ళూరుట - సంతోషపడుట.

22. ఉట్టికట్టుకొని యూగులాడుట - చాలకాలము బ్రతికియుండుట
23. ఉక్కు-కున్నలు - చాలబలము కలవారు.
24. ఉప్పకుఁబప్పుకు జూచుట - మంచిచెడ్డలెంచుట.
25. ఉప్పతోఁదొమ్మిది - కావలసిన వన్నియు.
26. ఎండకన్ను పీడకన్ను - పెక్కుకష్టములు.
27. ఎదుటొమ్ము కుంపటి - కష్టముగలిగించునది.
28. ఎన్నిగుండెలు కలవు - చాలదైర్యము కలదనుట
29. ఎదురుచుక్క - విరోధము.
30. ఏండ్లును పూండ్లును - చాలసంవత్సరములు
31. ఏనుఁగుపాడి - ఎక్కువగా విచ్చుట.
32. ఐదు పదిచేయుట - నమస్కారముచేయుట.
33. ఒడలెల్లఁగన్నులు - ఎక్కువగా విమర్శించుట
34. ఒడికట్టుట - తయారుపడుట.
35. ఒజ్జల పుచ్చకాయ - చదివిన విద్యమఱచుట.
36. కనుఁగీటుట - పురికొల్పుట.
37. కన్నులకఱకు - చూచుటకు తగినది.
38. కరత లామలకము - చేతిలోని ఉపరికకాయ (సులభమైనపని).
39. కన్నుఁగానకుండుట - మదించియుండుట.
40. కన్నీరు మున్నీరు - పెద్ద పెట్టున నేడ్చుట.
41. కన్నుగుట్టుట - సహింపకపోవుట
42. కత్తినూరుట - యుద్ధమునకు తయారగుట.
43. కన్నెఱుంగుట - అభిప్రాయము తెలిసికొనుట.
44. కట్టకుడుపుట - అనుభవింపఁజేయుట.
45. కర్ణరసాయనము - చెవులకు ఇంపైనది.

46. కన్నుల పండువు - కన్నులకు ఇంపైనది.
 47. కనిగ్రుడ్డు, విని చెవుడు - తెలిసి తెలిసికొనకుండుట.
 48. కంపలబద్ధకాకి - చిక్కులలోబడినది.
 49. కంటపత్తిడుకొనుట - కంటితో శ్రద్ధగా చూచుట, చెప్పట.
 50. కంచంతకాపురము - విరివియైన కాపురము.
 51. కడగంటఁ జూచుట - దయతోఁ జూచుట.
 52. కత్తిమీఁదిసాములు - చాలకష్టమైన పనులు.
 53. కన్నుండఁగను పాఁపనుదీయుట - మోసముజేయుట.
 54. కకావికలగుట - చెల్లాచెదరగుట.
 55. కడుపు కక్కురుతి - తొందరపడుట.
 56. కాపులకెల్లను నోము పంట - రైతులకు మేలుకలుగుట.
 57. కాకదంతపరీక్ష - వ్యర్థముగా బరీక్షించుట,
 58. కాలినంతెల - అడ్డుతగులుట
 59. కారాకూరము - చెల్లాచెదరు
 60. కాయోపండో - అగుటో కాకపోవుటో.
 61. కాటికిఁ గాళ్లు జూచుకొనుట - చచ్చుటకు సిద్ధముగా నుండుట.
 62. కాళ్లుబట్టుకొనుట - ఎక్కువగా బ్రతిమాలుకొనుట.
 63. కాలుద్రవ్వట - జగడమునకు తయారగుట
 64. కాలు కదల్చుట - వెళ్లుట.
 65. కాలుత్రొక్కుకొనివచ్చుట - వెన్నాడుట.
 66. కార్యములు గట్టెక్కించుట - కార్యము నెఱవేర్చుట.
 67. కాసువీసము - మిగుల కొంచెము.
 68. కారాలు మిరియాలు నూరుట - చాల కోపగించుకొనుట.
 69. కుంభద్రోణము - కడవలతో గ్రుమ్మరించినట్లు.

70. కుడిచి కూర్చుండుట - తీరుబాటుగా నుండుట.
71. కూకటి వ్రేళ్లతో - మొదలంట.
72. కొట్టి కోలాహలముచేయుట - మిగుల గందరగోళము చేయుట.
73. కొట్టిన పిండి - తెలిసిన విషయము
74. కొండపిండి కొట్టుట - అసాధ్యమగు దానిని సాధించుట.
75. కొనలు సాగుట - అభివృద్ధి పొందుట
76. కుడిభుజమగుట - తోడుపడుట.
77. కోటికిఁ బడగెత్తుట - విశేషముగాఁ గలిగియుండుట.
78. కోటాన కోటులు - విశేషము.
79. కొండపిండి గొట్టుట - అసాధ్యమగు దానిని చేయుట.
80. గడ్డితినుట - లంచములు పట్టుట.
81. గడ్డికఱుడుట - కిష్టముల పాలగుట
82. గుండె చెదరుట - ధైర్యము తప్పుట.
83. గుండెరాయి అగుట - ధైర్యము తెచ్చుకొనుట
84. గుండెలో రాయిపడుట - దిగులు కలుగుట.
85. గుండె చెఱువగుట - భయము కలుగుట
86. గండకత్తెర - దాటరానిది.
87. గ్రుక్కిళ్లు మ్రింగుట - ఆశపొందుట.
88. గుంపులు చేయుట - అవిచ్ఛిన్నముగా జేయుట.
89. గొంతెమ కోర్కెలు - లభింపని కోర్కెలు
90. ఘోటక బ్రహ్మచర్యము - జరుగనిది.
91. చర్విత చర్వణము - చేసిన దానిని మఱలఁజేయుట.
92. చలి విడుచుట - భయము లేక సిగ్గువదలుట
93. చక్కెళ్లు దిద్దుట - తగవుఁ దీర్చుట.

94. చాలుమాల - సందర్భము.
95. చిగిరింత యైశ్వర్యము - వృద్ధిపొంది వెంటనే తగ్గునట్టి యైశ్వర్యము.
96. చిల్క చదువులు - పలికినదే పలుకుట.
97. చిచ్చులు పిడుగు - ఎక్కువగా జాధించునది.
98. చీటికి మాటికి - తలుచుగా.
99. చుట్టాల నురభి - చుట్టముల నాదరించునది.
100. చెవులు చిల్లులు పోవుట - సహింపరాని మాటలు వినుట.
101. చెట్లపాలు - చెదరిపోవుట.
102. చెవినివేయుట - తెలుపుట.
103. చెవికిచేదు - వినుట కింపుగానిది.
104. చెవిఁగొఱుకుట - దుర్బోధచేయుట.
105. చెవినిల్లుగట్టుకొనుట - ఎక్కువగా దెలుపుట.
106. చేదోడు వాదోడు - పనికి, మాటకు, సహాయపడుట,
107. చేయెత్తి చెప్పుట - గట్టిగా దెలుపుట.
108. చిఠెకలో - త్వరలో.
109. చెట్లగట్టుట - కష్టపెట్టుట
110. చెండు బెండాడుట - త్రుంచుట.
111. చెవినిఁబెట్టక - వినక.
112. చెట్టుకొకపిట్టయగుట - చెదరి పోవుట.
113. చెట్టుగొట్టిపై వేసికొనుట - వృధాగా బాధ తెచ్చుకొనుట.
114. చెక్కు చెమర్చుకుండుట - కసుగందకుండుట.
115. జాతరచేయుట - అల్లరిచేయుట.
116. దొక్కలో మెదలుట - భీతితో వర్తించుట.
117. తల్లియిల్లు - ఉనికిపట్టు.

118. తలపట్టులు పట్టుకొనుట - తగవులాడుటకు సిద్ధమగుట
119. శ్రవ్వి తలకెత్తుట - ఎక్కువగా నిచ్చుట.
120. తలమీదివారు - తనపై యధికారులు.
121. తలగిల్లి మొలవవేయుట - నాశనముచేయుట.
122. శ్రవ్వితలపోసికొనుట - గతించిన విషయముల జ్ఞప్తికిఁదెచ్చుకొనుట.
123. తలఁదన్నుట - అతిశయించుట.
124. తలఁబట్టుట - విశదముగా దెలిసికొనుట.
125. తలఁగొట్టుట - అవమాన పఱచుట.
126. తంగేటి జున్ను - అవలీలగా లభించునది.
127. తకపికలుచేయుట - ఎచ్చు తగ్గులుచేయుట.
128. తలప్రాణము తోకకువచ్చుట - ప్రాణాంతము కలుగుట.
129. తప్పిదారి - పొరఁబాటు.
130. తలలో నాలుక - సురక్షితము.
131. తలపుండ్లు గడుగుట - సంరక్షణఁజేయుట.
132. తలపెట్టి - తెలివి తక్కువ తనము
133. తలపూవాడక - విచారము లేకుండ.
134. తడిగుడ్డతో గొంతుగోయుట - బాధించి చంపుట.
135. తలపట్లు - జగదము.
136. తలక్రిందు - తారుమారు.
137. తామర తంపర - అభివృద్ధి.
138. త్రాడుబారుట - గట్టిపడుట.
139. తాఁబెట్టినదే భిక్ష - తనవలననే యారంభమగుట.
140. తికమకలు పెట్టుట - చిక్కులు పెట్టుట.
141. తీగలు పారుట - వృద్ధిపొందుట
142. తెల్లబారుట - దిగాలుపడుట.

143. తెప్పలు తేలుట - ఎక్కువగుట.
144. తేనెపూసినకత్తి - పైకిసాధువుగా గన్పించి, లోపలకూరముగానుండుట.
145. తేనెలుట్టినడుట - మధురములుగా నుండుట.
146. తియ్యనోరు - మంచిగా మాట్లాడుట.
147. తోడునీడ - సహాయము.
148. తోసిరాజు (త్రోసిరాజు) - నిర్లక్ష్యముచేయుట
149. తూరుపాఱబెటుట - చులకనచేయుట.
150. తోకతెంచుకొనిపోవుట - పాటిపోవుట.
151. నక్క వినయము - చెల్లి విడి.
152. నభకుసుమము - శూన్యమైనది.
153. నాతోడు - నాపై నొట్టు.
154. నలుగురి నోళ్లలోబెడుట - అపకీర్తి నొందుట.
155. నాలుక మిగులుట - విశేషముగా మాట్లాడుట
156. నాగవల్లి నిప్పురము - పసియైన తరువాత పోట్లాడుట.
157. నడుమంత్రపు సిరి - మధ్యలో వచ్చిన యైక్వర్వము.
158. నాలుగాకు లెక్కువ చదువుట - విశేషజ్ఞానము
159. నల్లేరుపై బండి - తేటకయైనది.
160. నక్కనడుము త్రొక్కుట - శుభశకునమగుట.
161. నాలుక తుది పలుకులు - ప్రధానము కాని వాక్యములు.
162. నక్కిళ్లుపడుట - మాట రాకుండుట.
163. నిర్భక్తల్యాణము, పచ లోరణము - ఎడతెగని శుభములు కలుగుట.
164. నిలువున సీరగుట - భీతి జెందుట
165. నూతార్లు - విశేషము
166. నుదుట ప్రొద్దు పొడుచుట - అంతయు నొకనికే తెలియుట.
167. నూరిపోయుట - చక్కగా బోధించుట.

168. నీళ్లనమలుట - మందమతి పొందుట.
169. నేలవిడిచిన సాము - ఆధారములేని విషయము.
170. నేలకుఁగోలకుఁ దెచ్చుట - ఎక్కువగా బాధించుట.
171. నోరోడక - మాట్లాడ వెనుదీయక.
172. నోటిలో నానుట - నిందింపఁబడుట.
173. నోరు మొదల్పుట - మాటలాడుట.
174. నోటికి తాళము వేయుట - మాటలాడకుండచేయుట
175. నేత్రపర్వము - కన్నుల కానందము
176. పట్టపగ్గములు లేవు - వశము కాకుండుట
177. పట్టినదెల్ల బంగారు - యత్నించినదెల్ల సఫలమగుట
178. పయిఁబూసికొనుట - కార్యభారము వహించుట
179. పట్టుకొమ్మలు - ఆధారములు
180. పలుకు బంగారము - అపరూపమైనది
181. పచ్చకప్పురమయ్యె - అపరూపమైనది
182. పయినింబిక్కనుపడుట - కలసిమెలసి యుండుట
183. ప్రాణము ప్రాణముగా - ఐక్యభావముతో
184. పయిచేయి - అధికము (అధికుఁడు)
185. పయికాపు - కాపాడుట
186. పడిగావులుండుట - కనిపెట్టుకొనియుండుట
187. పదివేలకు - శాశ్వతముగా
188. పయివేసికొనుట - భారము సహించుట
189. పట్టపల్లార్చుట - జగదమాడనుండుట
190. పాలనుముంచెదో నీటముంచెదో - మేలు చేయుదువో : కీడుచేయుదువో
191. పిలువని పేరంటము - తనకై తానువచ్చుట
192. పిల్లశీలము - చెడ్డస్వభావము

193. పీటపెట్టుట - స్థిరముగా నుండుట
194. పులుగడిగిన ముత్యము - మలినము లేనిది
195. పుల్ల విఱచుట - భయము పోగొట్టుట
196. పుల్లవిరుపుమాట - సంబంధములేని మాట
197. పుట్టిమునుగుట - నష్టముకలుగుట
198. పుంఖాను పుంఖము - ఒకదాని వెనుక మఱియొకటి
199. పిచ్చుకపై బ్రహ్మాస్త్రము - కొద్ది పనికి గొప్ప ప్రయత్నము చేయుట
200. పుక్కిటి పురాణము - అబద్ధపు పలుకు
201. పులి నోటికండ - తప్పక నాశనమగునది
202. పులి నాకి విడిచినవాడు - మరణము దప్పించుకొన్నవాడు
203. పింజపింజ గఱచుట - పరంపరగా బోవుట
204. పులియుచుండుట - సంతోషముతో ఉబ్బుచుండుట
205. పూసలలో దారము - కలసిమెలసి మనసులో కలిసిపోయినట్లు
206. పుణికి పుచ్చుకొనుట - సరిగా నుండుట
207. పూసగ్రుచ్చినట్లు - విశదముగా ఒకదాని వెంటకు మఱియొకటి వచ్చినట్లు
208. పెడచెవిని బెట్టుట - వినకుండుట
209. పేరు పెట్టుట - ప్రసిద్ధి గాంచుట
210. పెంపెసలారుట - వృద్ధియగుట
211. పేను గ్రుక్కినపాటు - కొద్ది కాలము
212. పైపెచ్చులు - ఎక్కువలు
213. పొగమారుట - చెడిపోవుట
214. పోచికోలు తిండ్లు - ఊరక ఉండి తినుట
215. బంగారుకుండ - అందమైనది
216. బంగారు కాళ్లయ్య - శుభమైన పాదములు కలవాడు

217. బక ధ్యానము - కొంగవలె దొంగజవము చేయుట
 218. జొగ్గుగఱచుట - తక్కువస్థితికి వచ్చుట
 219. మన్నుమిన్నుగానకుండుట - క్రిందుమీదు తెలియకుండుట
 220. బుద్ధిపెడతల బట్టుట - బుద్ధి చెడిపోవుట
 221. మక్కికి మక్కి - ఉన్నది ఉన్నరీతిగా
 222. మాట ఇచ్చుట - ఖరారుపడుట
 223. మాట పట్టింపు - తగవు, మాటసరి
 224. మీసాలపై తేనియలు - కొద్ది సుఖము
 225. మిన్నందుట - పొంగిపోవుట
 226. మనసు విఱుగుట - ఇష్టము తప్పిపోవుట
 227. మింటబుట్టిన దీపము - పేరుపొందినది
 228. మిన్నువిఱిగి మీదవడుట - గొప్ప ఆపద తటస్థించుట
 229. మింటికి మంటికి సూత్రము పన్నుట - అనుభవముగా నాలోచించుట
 230. మాటలు చెవినానుట - స్పష్టముగా తెలిసికొనుట
 231. ముళ్లమాటలు - చాడీలు
 232. ముద్దుగులుకుట - ఇంపుగానుండుట
 233. ముడివేయుట - తగువు గట్టిపఱచుట
 234. ముక్కు మొగము చూడక - మొగమోటమి పడక
 235. ముక్కు విఱిచుట - ఆక్షేపించుట
 236. ముందటికొళ్లకు బంధములువేయుట - అడ్డుపెట్టుట
 237. ముద్దులు మూటగట్టుట - అందముగానుండుట
 238. ముత్యమంతమాట - కొద్దిమాట
 239. ముంగొంగు బంగారము - తేలికగాపనియగుట
 240. ముల్లుసూపుట - పక్షపాతము జూపకుండుట
 241. ముక్కుకోతలు - ఎక్కువ చిక్కులుపెట్టుట

242. మూటగట్టుకొనుట - సంపాదించుట
 243. మూన్నాళ్ల పట్టపగలు - కొద్దికాలము
 244. మూపిన ముత్తెము - మిగులజాగ్రత్తగానుండుట
 245. మేకపోతు గాంభీర్యము - పెక్కిదైర్యము లోన అదైర్యము
 246. మేకవన్నెపులి - పైకిసాధువుగా గన్పించుట
 247. మేలుబంతి - శ్రేష్ఠమైనది
 248. రంగ రంగ వైభవములు - మిగులవైభవములు
 249. రాళ్లచేనికి గుంటకితోలుట - మిగులకష్టమైనపనిచేయుట
 250. రాలు గ్రుద్దుట - దృఢముగాచెప్పుట
 251. రేగులు తంగేళ్ల త్రొక్కుట - కడువేగముగా పోవుట
 252. రెక్కముక్కాడ నీయకుండుట - అవకాశము కలుగజేయకుండుట
 253. రామరాజ్యము - సౌఖ్యమైనరాజ్యము
 254. లట్టాభిటీయము - అనంబద్ధములైన వాక్యములు
 255. లంకించుకొనుట - దక్కించుకొనుట
 256. లేత సొరకాయలు నలుకుట - డాబులుచేయుట
 257. వాడివత్తలగుట - కృశించుట
 258. వంటిఇంటి కుందేలు - స్వాధీనముగానుండునది
 259. పీనులు చిల్లులుపోవుట - కఠినముగా నుండునది
 260. పీనులపండువు - వినుటకింపుగా నుండునది
 261. వెనుకముందర - మంచిచెడ్డలు
 262. ప్రేలుమడచుట - లెక్కించుట
 263. వెట్టిమొగము - తెలివితక్కువవాడు
 264. వెన్నుబామునకు కబురుపంపుట - దెబ్బలుకొట్టుట
 265. వెన్నుజూపుట - పాటిపోవుట
 266. వెన్నతోడ - బాల్యమునుండి

267. శశవిషాణము - కుండేటికొమ్ము (అనగా లేనిది)
268. శిలాక్షరము - శాశ్వతమైనది
269. సిగపట్టు - కొట్లాట
270. సిగపువ్వులు చుట్టుట - ఇష్టమువచ్చినట్లుండుట
271. సుగ్రీవాజ్ఞ - దృఢమైనమాట
272. సూచీముఖభేద్యము - దట్టముగా నుండుట
273. సౌమ్మసిల్లుట - మూర్ఛపోవుట
274 హృదయశల్యము - బాధించుట।
-

12. న్యాయపరిచ్ఛేదము

1. అంకుశన్యాయము - పెద్దయేనుఁగు చిన్నయంకుశమునకు లోబడినట్లు
2. అంకోలబీజన్యాయము - ఊడుగుగింజలురాలి, ఉలుము వినబడగనే మ్రాసు నంటుకొన్నట్లు
3. అండవిస్రంభన్యాయము - బృహత్తునునమ్మి యేటిలోదిగినట్లు
4. అంతర్దీపిన్యాయము - కుండలోని దీపములోపలనే ప్రకాశించునట్లు
5. అంధక దీపికాన్యాయము - గ్రుడ్డివానిచేతిలోని దీపమాతని కుపయోగించనట్లు
6. అంధకూపన్యాయము - గ్రుడ్డివారొకరివెనుక నొకరుపోవుచు నూతిలో బడినట్లు
7. అంధగజన్యాయము - గ్రుడ్డివారేనుఁగును తడిచిచూచి వివిధముగా దెలిపినట్లు
8. అంధగోక్షేత్రన్యాయము - గ్రుడ్డియెద్దుచేనిలోబడి మేసినట్లు
9. అంధగోలాంగూలన్యాయము - గ్రుడ్డివాఁడు ఆవుతోకబట్టుకొని పోయినట్లు
10. అంధదర్పణన్యాయము - గ్రుడ్డివానికి అద్దము చూపినట్లు
11. అంధదీపికాన్యాయము - గ్రుడ్డివాని చేతిలో దీపమున్నను ఉపయోగము లేనట్లు
12. అంధపంగున్యాయము - గ్రుడ్డివాని భుజములపై కుంటివాఁడెక్కి త్రోవ జూప విరువురు గమ్యస్థానము చేరినట్లు
13. అంధపరంపరన్యాయము - గ్రుడ్డివాఁడే పనిచేసిన తక్కిన గ్రుడ్డివారాపనినే చేసినట్లు

14. అంధాంజనన్యాయము - గ్రుడ్డివాని కంటికి కాటుక పెట్టినట్లు
15. అంధాంధన్యాయము - గ్రుడ్డివానికి గ్రుడ్డివాఁడుత్రోవజూపినట్లు
16. అంధాశ్వపాళిన్యాయము - గుఱ్ఱముగ్రుడ్డిదై నను గుగ్గిళ్లుతినుటలో లోపము లేనట్లు
17. అంధాక్షిమీలనన్యాయము - గ్రుడ్డికన్నుమూసినను, దెబ్బచినను ఒక్కటియే యన్నట్లు
18. అగ్నివప్రిన్యాయము - నిప్పునకు చెదలుపట్టినట్లు
19. అగ్నివహ్నిన్యాయము - అగ్నిని, అగ్నినంటుకొననట్లు
20. అచలచలన్యాయము - బండిలోఁబోవునపుడు బండికదలనట్లును, చెట్లు కదలునట్లు కన్పించుట
21. అజగరన్యాయము - కొండచిలువ నిద్రించునట్లుండి, జంతువుల మ్రింగు నట్లు
22. అజాగళ స్తనన్యాయము - మేక గొంతునకుండు స్తనములు ఉపయోగము లేనట్లు
23. అణుకులాచలన్యాయము - అణువునకు బర్హతమునకు చాలభేదమున్నట్లు
24. అతిపరిచయన్యాయము - ఎక్కువ పరిచయముచే నగౌరవము కలిగినట్లు
25. అవృచ్ఛోత్తరన్యాయము - ప్రశ్నింపకుండనే జవాబుచెప్పినట్లు
26. అప్రసక్తవిషేధన్యాయము - అప్రసక్తమగుదానిని విషేధించినట్లు
27. అభావ విరక్తి న్యాయము - దొఱకనప్పుడు ఊరకుండునట్లు
28. అత్రమయూరన్యాయము - మేఘమునుజూచి నెమలి సంతోషించునట్లు
29. అయస్కాంతసూచీన్యాయము - సూదంటురాయి సూదినిపట్టుకొనునట్లు
30. అరణ్యరుదితన్యాయము - అడవిలో నేడ్చుట విరుపయోగమగునట్లు
31. అర్థజరతీన్యాయము - వార్ధక్యము సగము, యౌవనము సగము శరీరము గల ప్రి యుండదన్నట్లు
32. అర్థత్యాగసుఖన్యాయము - ధనము వ్యయపరచిననే సుఖము గల దన్నట్లు

33. అలంకృతశీరచ్ఛేదన్యాయము - శరీర మలంకరించుకొని, తల బోగొట్టు
కొన్నట్లు
34. అలాతపిశాచన్యాయము - కొఱవిదయ్య మనుటయేగాని, చూచినవారుండ
రన్నటులు
35. అలాబూపాషాణన్యాయము - రాతిలో బుట్టినది దానివలెనే పెఱగునన్నట్లు
36. అవినాభావసంబంధన్యాయము - ఒకదానితో నొకటి సంబంధము కలిగి
యున్నట్లు
37. అవ్యాపారవ్యాపారన్యాయము - కూయుగాడిదె, మేయుగాడిదెను చెడఁ
గొట్టెనన్నట్లు
38. అశ్వత్థపత్రన్యాయము - రావియాకు, గాలియున్నను లేకున్నను గదలు
నన్నట్లు
39. అక్ష్యంధభేషన్యాయము - కంటిమందు బృహత్తునకు పూసినట్లు
40. ఆకాశభేదనన్యాయము - ఆకాశమును ప్రీలునట్లు చేయుట కేమిలేదన్నట్లు
41. ఆకాశముప్తిహాసనన్యాయము - ఆకాశమును పిడికిలితో గ్రుద్దరాదన్నట్లు
42. ఆదర్శన్యాయము - అద్దమువలె శుభ్రముగానున్నదన్నట్లు
43. ఆదర్శగజన్యాయము - పెద్దయేనుఁగు చిన్న అద్దములో గన్పించునన్నట్లు
44. ఆదర్శమలినన్యాయము - అద్దము మసిపట్టిన తేలికగా బోవునట్లు
45. అమ్రవనన్యాయము - పెక్కుచెట్లలో గొన్ని మామిడిచెట్లున్నదానిని
మామిడి తోటయన్నట్లు
46. ఉలాఖలమర్దలన్యాయము - తోలుబోయి మద్దెలతో మొఱబెట్టుకొన్నట్లు
47. ఉష్ణ్రకూలన్యాయము - తోకళ్లతో గ్రుమ్ముట
48. ఉషరబీజన్యాయము - చవిటినేలలో విత్తినట్లు
49. ఉషరక్షేత్రవృష్టిన్యాయము - చవిటినేలలో వర్షముకురిపినట్లు
50. కంబజభోజనన్యాయము - కంబజలో భోజనముచేయుచు, వెండ్రుకలేరినట్లు
51. కదంబముకుళన్యాయము - కడిమిపూవులొకదానిలో నొకటియుండునన్నట్లు
52. కరటదంతన్యాయము - కాకిపండ్లు పరీక్షింపయత్నింపనన్నట్లు

53. కరతలామలకన్యాయము - అఱచేతిలో నుసిరికాయ స్పష్టముగా నున్న
దన్నట్లు
54. కరదీపికాన్యాయము - చేతిదీపము తనకుపయోగింపదన్నట్లు
55. కరబదరన్యాయము - చేతిలోరేగుపండువలె తేలికగానున్నదన్నట్లు
56. కరభదోహదన్యాయము - ఆవుండఁగా గాడిదె పాలు పితికినట్లు
57. కరికపిత్తన్యాయము - ఏనుఁగు మ్రింగిన వెలగపండువలె బోలుగానున్న
దన్నట్లు
58. కర్కటిగర్భన్యాయము - ఎండ్రీయించినతోడనే చచ్చునన్నట్లు
59. కరిణీప్రసవన్యాయము - పందికి పదిల్లపిలు పుట్టుటకంటె, ఏనుఁగున
కొక్క పిల్ల పుట్టుట శ్రేయమన్నట్లు.
60. కాకపికన్యాయము - కాకి, కోకిలసరాగముగానున్నదన్నట్లు
61. కాకరుతభీరున్యాయము - కాకికూతకు జడిపి భర్తను గొగలించు కాంత
యొంటరిగానడవిని తిరిగినదన్నట్లు
62. కాకతాళీయన్యాయము - కాకి వ్రాలగనే తాటిపండురాలిపడెన్నట్లు
63. కాకాక్షిన్యాయము - కాకికి ఒకకన్నే తనఁబడునన్నట్లు
64. కాచకుంభ దీపన్యాయము - గాజుబుడ్డిలోని దీపము గాలికి నారిపోదన్నట్లు
65. కుంభదీపికాన్యాయము - కుండలోని దీపమందే ప్రకాశించునన్నట్లు
66. కులాలకీటన్యాయము - కుమ్మరిపురువు మంటిలోదిరిగినను మన్ను అంటు
కొనకున్నట్లు
67. కార్యార్థిన్యాయము - కార్యార్థిగర్వములేకుండనుండవలెనన్నట్లు
68. కుక్షిస్థపక్షికాన్యాయము - కడుపులో బడ్డ యీగ కక్కించదన్నట్లు
69. కూషకూర్మన్యాయము - బావిలోని తాబేలు బావియేసర్వమని యెంచు
నట్లు
70. కూషణనన న్యాయము - ఇండ్లుకాలునపుడు బావిత్రవ్వించునట్లు
71. కూర్మాంగన్యాయము - తాబేలు తనయంగములను లోనికి ముడుచు
కొన్నట్లు

72. కూపస్థమండూకన్యాయము - బావిలోని కప్ప బావి నే సర్వమునుకొనునట్లు
73. కూష్మాండస్థేయన్యాయము - గుమ్మడికాయ దొంగయనిన. ఎవరి భుజము వారు తడవుకొన్నట్లు
74. కృపజధనన్యాయము - లోభిధనము పరులపాలగునట్లు
75. కేతకీకుసుమన్యాయము - మొగలిపూవు పరిమళవంతమైనను ముండ్లచే నిండియుండునన్నట్లు
76. ఖండిత శాఖాన్యాయము - నాటికినకొమ్మ చిగిరించునట్లు
77. ఖరాశ్వన్యాయము - చూడఁగా గుఱుము గాడిదయైనదన్నట్లు
78. ఖర్వాపేక్షిత న్యాయము - గుఱ్ఱారి యందని పండున కపేక్షించినట్లు
79. గగనకుసుమన్యాయము - సర్వకూన్యమన్నట్లు
80. గతజలసేతుబంధన న్యాయము - నీరుపోయినతరువాత వంతెన కట్టి నట్లు
81. గుదోపలన్యాయము - బెల్లముగొట్టిన రాయివలె కదలకుండునట్లు
82. గృహదీపికాన్యాయము - ఇంటిదీపము ఇల్లంతయుఁ బ్రకాశించునట్లు
83. గృహమార్జాలన్యాయము - ఇంటనున్న పిల్లికి బైటనున్న నేనుంగునకున్న గౌరవములేనట్లు
84. గోహేహరన్యాయము - ఇంటడాబులుకొట్టువాఁడు బైటపనికిరాదన్నట్లు
85. గోముఖవ్యాఘ్రము - పైనసాధువు, లోపలదుర్మార్గముగానున్నట్లు
86. గోవత్సన్యాయము - ఆవునమ్మినప్పుడు, దూడను వెల లేకుండనిచ్చి వేయుదు రన్నట్లు
87. గోక్షీరన్యాయము - గేదెపాలలో గొంచెము ఆవుపాలుపోసి పావనమగు నన్నట్లు
88. ఘటీయంత్రన్యాయము - ఏతమువలె పనిముగియువఱకు వంగియుండు నన్నట్లు
89. ఘృతకోశాతకీన్యాయము - నేతివీరకాయ పేరేకాని నెయ్యిలేదన్నట్లు

90. చంద్రచకోరన్యాయము - చంద్రుని జూచి చకోరము సంతోషించినట్లు
91. చంద్రచంద్రికాన్యాయము - చంద్రుని పీడి వెన్నెల యుండనిమాదిరి
92. చక్షుశ్రవణన్యాయము - పామువలె కన్నులవలననే వినునట్లు
93. చర్విత చర్వణన్యాయము - నమలినది మఱల నమలునట్లు
94. చాలిసీ న్యాయము - జల్లెడలో జల్లించినవిధము
95. భురికాకూష్మాండన్యాయము - ఎంతగుమ్మడి కాయయైనను కత్తిపీటకు లోకువ అగునట్లు
96. జలతైలబిందున్యాయము - నీటిమీద నూనెబొట్టు వీరంతయు నావరించి నట్లు
97. జలాగ్ని న్యాయము - ఒకరికంటె ఒకరుతక్కువైన ఒకరినొకరు నాశ నము చేయునట్లు
98. జాలమత్స్యన్యాయము - వలలోనిచేఱ వెలినంతయు జూచుగావి రానే రనట్లు
99. తప్తతైలాంబున్యాయము - కాగిన నూనెపై నీటిబొట్టు పడిన భగ్గున మండు నటులు
100. తమోదీపన్యాయము - దీపమువలన చీకటిమాయమగునట్లు
101. తరంగన్యాయము - ఒకదానివెంట మఱొకటివచ్చునట్లు
102. తాళాధి రోహణన్యాయము - తాటిచెట్టు ఎక్కువానికెంతవఱకెక్కునట్లు చేయుదురనునట్లు
103. తిలతండులన్యాయము - నువ్వులు బియ్యముకలసి యుండినట్లు
104. తీరభిక్తన్యాయము-ఒడ్డునకొంగ జవముచేయుచు చేపనుబలునట్టులు
105. తీర్థకాకన్యాయము - కాకితీర్థస్నానముచేసినను తెలుపురానటులు
106. తులాదండన్యాయము - త్రాసుదండెము బరువువైపునకే మొగ్గునటులు
107. తృణజలూకన్యాయము - గడ్డిపై గొల్లభామపురుగు వెనుకకాళ్ళ నుండి ముందుకాళ్ళ నడచునటులు

108. తృణరజ్జున్యాయము - గడ్డిపోచలచే త్రాడుగాపేనునట్లు (ఐకమత్య మనుట)
109. తేజస్విమిరన్యాయము - వెలుగున్నచోట చీకటియుండదన్నట్లు
110. దండాభావన్యాయము - కట్టలేనివానిని కట్టె కఠించినదన్నట్లు
111. దర్శిపాకరసన్యాయము - గరిటె అన్నివంటలలో మెలగుచున్నను దానికి వాని రుచితెలియనట్లు
112. దారుపురుషన్యాయము - కలసమొద్దునుచూచి, పురుషునిగా భ్రాంతిపడు నట్లు
113. దివాచంద్రన్యాయము - పగటిచంద్రునివలె కాంతిహీనముగానున్నట్లు
114. దివాంధన్యాయము - అందఱకొప్పిదమగు పగలు గుడ్లగూబకు ఒప్పి దము కాదన్నట్లు
115. దూరగిరిన్యాయము - దూరపుకొండలు సునుపుగానున్నవన్నట్లు.
116. దేహశరీరన్యాయము - గడవమీది దీపము ఇల్లంతటికి గనబడునట్లు
117. నదీ సముద్రన్యాయము - నదులన్నియు సముద్రములో జేరునన్నట్లు
118. నారికేళతృణన్యాయము - పెంకాయచెట్టు ఎందుకెక్కితివన గడ్డికెక్కితి నన్నట్లు
119. నారికేళాబున్యాయము - పెంకాయలోనికి నీరు ఎవ్వరికి తెలియకుండ వచ్చినదన్నట్లు
120. నిర్వాపారాంబష్టన్యాయము - పనిలేని మంగలివాడు పిల్లితల గొతిగె నన్నట్లు
121. నీరనీరన్యాయము - నీరు నీటిలోగలిసినట్లున్నదనుట.
122. నౌకశిటన్యాయము - ఓడలు బండ్లు, బండ్లు ఓడలుగానగునన్నట్లు
123. పంకజైశనన్యాయము - అడుసుద్రొక్కి కాలుకడుగుకొనుటకంటె, దిగ కుండుట మేలన్నట్లు
124. పద్మిని పత్రిజలబిందున్యాయము - తామరాకుపై నీటిబొట్టు అంటకున్న ట్టుండుట

125. వయోముఖ విషకుంభన్యాయము - పైన పాలు లోన విషముగల కుండ
యున్నట్లు
126. పిష్టపేషణన్యాయము - పిసికినపిండినే మఱల పిసికినట్లు
127. పూర్ణఘటన్యాయము - నిండుకుండ తొజకదన్నట్లు
128. బధిరశంఖన్యాయము - చెవిటివాని చెవిలో శంఖము ఊదినట్లు
129. బధిరవీణాన్యాయము - చెవిటివానిలో వీణావినిపించినట్లు
130. బధిరజాపన్యాయము - చెవిటివానితో ఏకాంతమాడినట్లు
131. వీణాంకురన్యాయము - గింజలో మొలకయణగియున్నట్లు
132. భ్రమరీకీటన్యాయము - తుమ్మెద పురుగును దెచ్చి యంకారము సేయుచు
తుమ్మెదగా జేయునన్నట్లు
133. మండుక మక్షికాన్యాయము - పామునోటిలోని కప్ప ఈగను మ్రింగ
బోవుచున్నట్లునుట.
134. మణీసూత్రన్యాయము - పూసలలోని దారమట్లు వరుసగానున్నట్లు
135. మధుమక్షికాన్యాయము - ఈగలు కూర్చినతేనె మనుష్యులపాలై నట్లు
136. మధుమరీచకన్యాయము - ఎఱ్ఱారిలోని ఎండమావులు ఎంతదూరమున
కై నను నీటివలె కన్పించునట్లు
137. మర్కటకిశోరన్యాయము - కోతిపిల్ల తల్లి కడుపును కఱచుకొని వదల
కుండ ఉండునట్లు
138. మార్జాలకిశోరన్యాయము - పిల్లి తనపిల్లను కోరలు తగులకుండ కూసను
నోట ఇరికించుకొన్నట్లు
139. మార్జాల శీలన్యాయము - పిల్లిశీలమన్నట్లు
140. మూలక్రిమిన్యాయము - పేరులోబుట్టినపురుగు చెట్లును జెఱచునన్నట్లు
141. మేషయుద్ధన్యాయము - రెండుబొడ్డేశ్వ యుద్ధములో నక్కబడిచచ్చినట్లు
142. యవవరాహన్యాయము - అడవిపంది చేతిలోపైరుతిన ఊరబందిచెవులు
కోసినట్లు

143. యూపపశున్యాయము - యూప స్తంభమున గ్రుచ్చబడిన పశువునకు చావు
తప్పదన్నట్లు
144. లవణామలకీయన్యాయము - సముద్రపుటుప్పును అడవి యుసిరికయు
కలిసి రుచిగా నేర్పడినట్లు
145. లాంగూలతరణన్యాయము - కుక్కతోకపట్టి గోదావరి ఈదినట్లు
146. లోహఘటన్యాయము - ఇనుపకుండకు రాతి తెడ్డుగా నున్నదన్నట్లు
147. వంఢ్యపుత్రన్యాయము - గొడ్డురాలు బిడ్డను కన్నటు (శూన్యమన్నట్లు)
148. పటబీజన్యాయము - మట్టిచెట్టునకు విత్తనము చిన్నదైనను చెట్టు పెద్ద
దన్నట్లు
149. వనవంద్రికాన్యాయము - అడవినిగాచిన వెన్నెలవలెనున్నట్లు
150. వలీముఖనారీకన్యాయము - కోతి పెంకాయను పైనుండి పడ
ద్రోయునేగాని తినదన్నట్లు
151. విషవృక్షన్యాయము - చెడ్డచెట్టునైనను తాను చేతులార పెంచి నఱక
కూడదన్నట్లు
152. వృశ్చిక చోరన్యాయము - దొంగకు తేలుకుట్టినటులు
153. వృశ్చికవానరన్యాయము - కోతికి తేలుకుట్టగా ఉన్న చేష్టలకంటె
ఎక్కువైనటులు
154. వేశ్యాకాంతాన్యాయము - వెలయాలికి మగడు ఒక్కడని నిర్ధారణ
లేనటులు
155. వేశ్యాపుత్రజనకన్యాయము - వెలయాలి కొడుకునకు తండ్రి యెవ్వరని
నిర్ధారణ లేనటులు
156. వ్యాఘ్రాపవాసన్యాయము - పెద్దపులి ఉపవాసముండు నన్నటులు
157. శశవిషాణన్యాయము - కుందేటికి కొమ్ములు లేవన్నటులు
158. శాఖాచంద్రన్యాయము - ఆకసమందలి చంద్రుడు చెట్టుకొమ్ముకు దాపుగా
నున్నాడని చూపించుటన్నటులు

159. శ్వపుచ్చన్యాయము - కుక్కతోకను ఎంత పంకతీర్చినను సరిగానటులు
160. శ్వానకమరన్యాయము - నీటిలోనుండు మొసలి ఏనుగునైనను లాగ గలిగి బైట కుక్కకు లొంగిపోవునన్నటులు
161. సింహ ఘంటాన్యాయము - సింహము మెడలోని గంటను ఎవ్వరు విప్పలేనటులు
162. సింహావలోకనన్యాయము - సింహము మాదిరి కొంత దూరము పోయి వెనుకకు మరలిచనునటులు
163. స్థాలీపులాకన్యాయము - ఉడుకుచున్న మెతుకులలో నొక్కటి చూచి అన్నమంతయు నుడికినదని తెలుపునటులు
164. స్థూలారుంధతీన్యాయము - పెద్ద నక్షత్రములు జూపి దాని దాపుననున్న అరుంధతి నక్షత్రమును జూపునటులు
165. స్వడీపచుంబనన్యాయము - ఇంటి దీపమని ముద్దు పెట్టుకొన్న మూతి మీనములు కాలినటులు
166. హంస బక న్యాయము - కొంగలలోని హంస ఉండిన దానిపేరు పైకి రాకుండునటులు
167. హస్తపదన్యాయము - ఏనుగు అడుగులలో జంతువులన్నియు నణగి యున్నటులు
168. హస్తమళకన్యాయము - ఏనుగునకు దోమకునుగల తారతమ్యమన్నటులు
169. క్షీరనింబన్యాయము - వేమునకుపాలుబోసి పెంచినను చేదువిలుగనటులు
170. క్షీరసీరన్యాయము - నీరును పాలును కలిసియున్నట్లనుట

13. లోకోక్తి పరిచ్ఛేదము

— :: —

సంస్కృతము

1. అనిత్యాని శరీరాణి - దేహములు శాశ్వతములు కావు
2. అహింసాపరమోధర్మః - హింసచేయకుండుట పరమ ధర్మము
3. అత్యుచ్చయః పతనహేతుః - మిక్కిలి యెదుగుట పడుటకుఁ గారణము
4. అవశ్యమను భోక్తవ్యం కృతం కర్మకుభాకుభం - తాను జేసిన మంచి చెడ్డలు ముఖ్యముగా ననుభవింపఁ దగినవి
5. అధికస్య అధికం ఫలమ్ - గొప్పవానికి గొప్పఫలము కలుగును
6. అన్నస్యక్షదితం పాత్రమ్ - ఆకలిగొన్నవాడే అన్నముబెట్టుటకు తగినవాడు
7. అన్యష్టోపి కుభం బ్రూయాత్ - అడుగకపోయినను కుభమునే జెప్పవలెను
8. అర్థస్యపురుషోదాహః - పురుషుఁడు అర్థమునకు దాసుఁడు
9. అల్పవిద్యామహాగర్విః - కొద్ది విద్యావంతుఁడు గొప్పగర్వము కలవాడగును
10. అన్యదాచింతితం కార్యం దై వమన్యత్ర చింతయేత్
11. ఆలస్యాదమృతమ్ విషమ్ - ఆలస్యమువలన అమృతము విషప్రాయ మగును
12. ఆత్మవత్సర్వభూతాని - నమస్త ప్రాణులను తనవలె నెంచుకోవలెను
13. అన్నాను రూపాస్తనురూపబుద్ధియః - అన్నమునకు తగినటులుగా రూపము, శరీరము, బుద్ధియుండును
14. ఆడంబరాణి పూజ్యాని - ఆడంబరములు పూజింపఁబడుచున్నవి
15. కృషితో నా స్తిదుర్భిక్షమ్ - సేద్యమువలన కలుపు అంతమగును

16. గతమ్ నశోకామిక్పతంస్మరామి - జరిగినదానికై వగవరాదు ముందు దానికై ఆలోచింపవలెను
17. జాతన్యమరణమ్ ధృవమ్ - పుట్టినవారికి చావు తప్పదు
18. జీవన్ భద్రాణి వశ్యతి - జీవించినవాఁడు శుభములను జూచుచున్నాడు
19. జ్ఞానేన హీనః పశుభిన్నమానః - జ్ఞానములేనివాఁడు పశువుతో సమానుడు
20. దుర్బలస్య బలంరాజా - బలహీనులకు రాజు బలము
21. ధనమూల మిదంజగత్ - ప్రపంచమునకు ధనము మూలమైనది
22. నావిష్ణుః పృథీవీపతిః - రాజునకంటె ఇతర దేవుఁడు లేడు
23. నిర్దనస్యమృతాయవ - ధనము లేనివాఁడు చచ్చినవానితో సమానుఁడు
24. నీచాః కలహమిచ్ఛంతి సంధిమిచ్ఛంతి సాధవః - నీచుఁడు కలహమును గోరును, సాధువు సంధిని కోరును
25. పరోపకారార్థమిదంశరీరమ్ - ఈ శరీరము ఇతరుల కుపకారము చేయుట కొఱకే
26. ప్రమాదోధీమతామపి - బుద్ధిమంతునకై నను ప్రమాదములు కలుగును
27. పాపాయ పరపీడనమ్ - ఇతరుల బాధించుట పాపముకొఱకే
28. సృష్టతాడనాద్దంతభంగః - తుంటిపై గొట్టిననోటి పండ్లురాలినవి
29. మహాగణాః పలాయంతే మశకానాంతుకాకథా - గొప్ప ఏనుగులవంటివి పలుగెత్తిన దోమలసంగతియేమి?
30. యథారాజా తథాప్రజా - రాజెట్లుండునో ప్రజలట్లుందురు
31. యదృష్టమ్ తద్దృష్టమ్ - కనఁబడునది యేదికలదో అది నశించును
32. రాజ్యాంతే నరకంధ్రువమ్ - రాజ్యాంతమున నరకము కలుగుట నిజము
33. విద్యాన్ సర్వత్ర పూజ్యతే - విద్యావంతుఁడంతట బూజింపఁబడును
34. విద్యావిహీనః పశుభిన్నమానః - విద్యావిహీనుఁడు పశువుతో సమానుడు

35. వినాశకాలె వివరీతబుద్ధిః - చెడుకాలము దాపించిన చెడ్డతలంపులు
కలుగును
36. పృథ్వనారీ పత్తివ్రతా - పృథ్ధ స్త్రీ పత్తివ్రతయగును
37. శరీరమాద్యమ్ ఖలుధర్మసాధనమ్ - ధర్మములు సాధించుటలో మొదటిది
శరీరము
38. శుభస్యశీఘ్రం - శుభమునకు తొందఱపడవలెను.
39. సహసావితధీతనక్రియా - సాహసించి త్వరగా ఏవనియుఁ జేయరాదు
40. స్వాశ్రితావననమో నహీ ధర్మః-ఆశ్రితులరక్షించుటలో సమమగుధర్మము
లేదు
41. కింసత్యం భూతహితమ్ - ప్రాణులకు హితముచేయుబకంఁటే మేలులేదు
42. గర్వీయాంతి పరాభవమ్ - గర్వి అవమానమొందును
43. ఏకక్రియాద్వ్యర్థికరీ - ఒక ప్రయత్నమునకు రెండుకార్యములు సాధించుట
44. అతిసర్వత్రపరజ్ఞయేత్ - అతిని అన్నిటయందు వర్జింపవలెను
45. లోకోభిన్నరుచిః - లోకమునందొక్కని కొక్కదానిపై రుచి కలుగును
46. క్షీణే పుణ్యేమర్త్యలోకంగమిష్యతి-పుణ్యము క్షీణించిన వారు మర్త్య
లోకము జెందుదురు
47. నిరాశ్రయంశోభంతే కవితావనితాలతా - ఆశ్రయములేకపోయిన కవిత్వము,
స్త్రీ, తీగె-రాణింపపు
48. అభావో విరక్తి - లభించకపోవుటయే విరక్తి
49. జననీజన్మభూమిశ్చ స్వర్గాదపిగరీయసీ - జననియు, జన్మభూమియు స్వర్గ
మునకంటె మిగులగొప్పవి

(తెలుగు సామెతలు)

1. అంత్యనిష్ఠరముకంటె అదినిష్ఠరముమేలు
2. అందనిపూలుదేవునకర్పణ
3. అందనిమానిపండ్లకు అణుచాచినట్లు

4. అందరికి శకునముజెప్పే బల్లి కుడితిత్తోట్టిలోపడ్డట్లు
5. అందఱు అందలమెక్కితే మోసేవారెవరు
6. అందమునకు రెండు బొందలు ఆటకు రెండు తాళాలు
7. అగ్నిలో మిడుతపడినటులు
8. అగ్నికి వాయువు తోడన్నట్లు
9. అంధునకు అద్దము జూపినట్లు
10. అకటవికటపు రాజునకు అవివేక ప్రధాని
11. అక్క మనది ఐతే బావ మనవాడా
12. అడ్డక తైరలోనిపోక
13. అడవి కాచిన వెన్నెల
14. అడుగులోనే హంసపాదియా
15. అంబలిత్రాగేవానికి మీసాలు ఎగపట్టేవారు కొందరా
16. అడ్డగోడమీది పిల్లి
17. అగడ్తలో పడ్డ పిల్లికి అదేవైకుంఠము
18. అగ్గువ అయితే అంగడికివస్తుంది
19. అగ్నిహోత్రంలో ఆజ్యము పోసినట్లు
20. అచ్చివచ్చినభూమి అడిగెదేవాలు
21. అడుగనేరను, ఊడ్చిపెట్టమన్నట్లు
22. అడిగేవానికి చెప్పేవాడు లోకువ
23. అడవిసక్కలకు కొత్తాయి దురాయి
24. అడియాస పొడియాసదుః ఖానికికారణము
25. అడుసులోనాటినస్తంభము
26. అతిరహస్యము బట్టబయలు
27. అత్తపేరుపెట్టి కూతురుని కుంపట్లో వేసినట్లు
28. అత్తిపూచినట్లు

29. అత్తవారింట సుఖము మోచేతి దెబ్బవంటిది
30. అత్తయు ఒక యింటి కోడలే
31. అత్త వచ్చిన ఆరుమాసాలకు కోడలి కంట నీరువచ్చిందట
32. అత్తచేసిన పనులకు ఆరళ్లు లేవు
33. అత్తలేని కోడలు ఉత్తమరాలు, కోడలులేని అత్త గుణవంతురాలు
34. అదిగో అంటే ఆరునెలలు
35. అత్తివండు చీల్చితే అన్నీ పురుగులే
36. అత్తమంచివేము తీపిలేదు
37. అత్త కొట్టిన కుండ అడుగోటికుండ, కోడలు కొట్టిన కుండ కొత్తకుండ
38. అద్దముమీద పెసరగింజ పడ్డట్టు
39. అధమునకు ఆలొటకంటె బలవంతునకు బానిస అగుట మేలు
40. అన్నరసముకంటే ఆదరణరసము మేలు
41. అన్నచొరవేగాని అక్షరము చొరవలేదు
42. అధికాశ లోకదారిద్ర్యము
43. అనువుగానిచోట అధికుల మనరాదు
44. అద్దెకు వచ్చిన గుఱ్ఱాలు అగడ్తలు దాటుతవా
45. అన్నాలన్ని సున్నలు, అప్పాలన్ని కప్పలు
46. అన్నము పెట్టినవారిల్లు కన్నము పెట్టవచ్చునా!
47. అన్ని తెలిసినవాడు లేడు, ఏమి తెలియనివాడు లేడు
48. అప్పటి మాటలకు దుప్పటి యిచ్చినాను కలకాలము కప్పుకోనిచ్చినానా?
49. అప్పవంక బావచుట్టము, ఆళ్లవంక తిరుగలి చుట్టం
50. అప్పు ఆకటికి వచ్చునా?
51. అన్ని తెలిసినవాడు లేడు, ఏమి తెలియనివాడు లేడు
52. అంగట్లో అన్ని అల్లునినోట్లో శని
53. అప్పిచ్చినవాడు బాగుకోరు, తీసికొన్నవాడు చెడుగోరు

54. ఆప్పులేకపోతే ఉప్పుగంజి మేలు
55. ఆప్పులేని గంజి దొప్పడేబాలు
56. అబద్ధమాడినా గోడ పెట్టినట్లుండవలెను
57. అబద్ధాల పంచాంగమునకు అరవై గడియాల త్యాజ్యము
58. అబ్బిగాడు చస్తే ఆపంచ నాది
59. అబ్బితే సిగ అబ్బకపోతే కాళ్లు
60. అందితే జాట్లు అందకపోతే కాళ్లు
61. అబ్బరాన బిడ్డవుట్టెను, గడ్డపారతేరా చెవులుకుట్టదాము
62. అభ్యాసము కూసువిద్య
63. అమర్చినదాంట్లో అత్తగారు వ్రేలుపెట్టినట్లు
64. అమ్మ గృహప్రవేశము - అయ్య అగ్నిప్రవేశము
65. అమ్మ తాబెట్టదు, అడుక్కొనిననియ్యదు
66. అమ్మదగ్గఱ క్రింద బండుకొన్న ఒకటే అబ్బి దగ్గఱ నేల బండుకొన్న ఒకటే
67. అమ్మబోయిన అడవి, కొనబోయిన కొఱవి
68. అయ్యవారినిచేయబోయిన కోతియైనట్లు
69. అఱచేత వెన్నబెట్టుకొని నేతికేడ్చినట్లు
70. అఱచేకుక్క కఱవనేరదు
71. అయితే ఆదివారము కాకుంటే సోమవారము
72. అయ్యకు విద్యలేదు అమ్మకు గర్వములేదు
73. అవ్వనుబట్టుకొని వసంతాలాడినట్లు
74. అయ్య రాకుంటే అమావాస్య అట్లే ఉంటుందా
75. అరవై యేండ్లయిన తర్వాత అమ్మా అన్నాడట
76. అరవై యేండ్లయినవి చదువుకోకుంటే మొత్తుకొంటానా
77. అర్థములేనివాడు నిరర్థకుడు

78. అర్థములేని చదువు వ్యర్థము
79. అయ్యవారు అటకంత అయ్యవారి పెండ్లాము పుటికంత
80. అరచేతి రేగుపండుకు అర్థముకావలెనా?
81. అరనై యేండ్లయితే అరులుమరులు
82. అరటిపండు వలిచి చేతిలోబెట్టినట్లు
83. అలివికాని అలిగికట్టుకొని మురిగి చచ్చెరా ముండాకొడుకు
84. అల్పనకు ఐశ్వర్యమువస్తే అర్థరాత్రి
85. అల్లలలో మల్లు పెద్ద
86. అశుద్ధముమీద రాయిపేస్తే చిందిపడుతుంది
87. అవివేకముతో స్నేహముకన్నా వివేకితో విరోధము మేలు
88. అవ్వను బట్టుకొని వసంతాలాడినట్లు
89. అవ్వ వడికిన నూలు తాతమొలకు సరి
90. ఆకున అందదు పోకన పొందదు
91. ఆచారం ముందర అనాచారం వెనుక
92. ఆకలి రుచియెఱుగదు, నిద్ర సుఖమెఱుగదు, వలపు సిగ్గు ఎఱుగదు
93. ఆడదానిమాట నీళ్లమాట
94. ఆడదానిచేతి అర్థము, మొగవానిచేతి బిడ్డ బ్రతుకదు
95. ఆడపెత్తనము, తంబి? దొరతనము
96. ఆడబోయిన తీర్థము ఎదురైనట్లు
97. అడి తప్పరాదు, పలికి బొంకరాదు
98. అడేకాలూ పాడేనోరూ ఊరకుండదు
99. అడనేరక మద్దెలమీద బడ్డట్లు
100. అతురగానికి తెలివి మట్టము
101. ఆ తండ్రి కొడుకు కాదా
102. అదాయములేని శెట్టి వరదఁబోము

103. ఆ పప్పు ఈ నీళ్ళ ఉడుకదు
104. అమడలు దూరమైతే అంతఃకరణలు దూరమా?
105. అలూలేదూ చూలూలేదు కొడుకుపేరు సోమలింగము
106. ఆచారమునకు అంతములేదు అనాచారమునకు అదీలేదు
107. ఆశకు అంతములేదు నిద్రకు సుఖములేదు
108. ఆశ బొంధిస్తున్నది ఆవమానము బాధిస్తున్నది
109. ఆచార్యుని తలచి విప్పులో చెయిపెట్టితే కాలదా
110. అవతిన్న అమ్మకు ఏవపారివద
111. అవుల మళ్లించినవాడు అర్జునుడు
112. అహారమందు, వ్యవహారమందు సిగ్గుపడరాదు
113. అడి తప్పరాదు పలికి బొంకరాదు
114. ఇల్లు కట్టిచూడు పెండ్లి చేసిచూడు
115. ఇంటికి జ్యేష్ఠాదేవి పొరుగునకు లక్ష్మీదేవి
116. ఇంటి దీపమని ముద్దుపెట్టుకొంటే మూతి మీసాలు కాలినవట
117. ఇంటి దొంగను ఈశ్వరుడైన పట్టలేడు
118. ఇంట్లో ఈగపులి బైట పెద్దపులి
119. ఇంట గెలువనివాడు రచ్చ గెలుచునా
120. ఇంటిపేరు కస్తూరివారు ఇంట్లో గబ్బిలాల వాసన
121. ఇంటివారు పేలుచూపితే బైటివారు కాలుచూపుతారు
122. ఇంటిసొమ్ము ఇప్పపిండి పొరుగింటి సొమ్ము పొడిబెల్లము
123. ఇచ్చేవానికి పత్రము రద్దూ చచ్చేవానికి మందువద్దు
124. ఇచ్చినవాడు దాత, ఇవ్వనివాడు పాత
125. ఇంట్లో ఈగలమోత బైట సవారీలమోత
126. ఇనుము విటిగితే అతకవచ్చుగాని, మనసు విటిగితే అతకరాదు
127. ఇల్లాలు గ్రుడ్డిదైతే ఇంటికుండలచేటు

128. ఇమరముంటే ఇల్లు కొన్నట్టు
 129. ఇరుపోటీల ఇల్లుచెడు, వాతనొప్పుల ఒళ్లుచెడు
 130. ఇదుగో పులిఅంటే అదిగో తోక అన్నట్టు
 131. ఇస్తే చెడేదిలేదు చస్తే వచ్చేదిలేదు
 132. ఇస్తివాయనం, పుచ్చుకొంటివాయనం
 133. ఇల్లు మింగే అత్తగారికి యుగముమింగే కోడలు
 134. ఇల్లు ఇర్కటం ఆలు మర్కటం
 135. ఈచేతచేసి, ఆచేత అనుభవించినట్టు
 136. ఈతగింజ ఇచ్చి తాటిగింజ లాగేవాడు
 137. ఈతచెట్టుక్రింద పాలుత్రాగినా కల్లు అంటారు
 138. ఈ పిల్లి ఆ పాలు త్రాగునా!
 139. ఉంగరాలచేతితో మొట్టతే నొప్పి ఉండదు
 140. ఉండనిస్తే పండుతుంది, ఊడదీస్తే యెండుతుంది
 141. ఉట్టికి యెక్కలేనమ్మ స్వర్గాని కెల్లెక్కుతుంది
 142. ఉత్తచేతుల మూరవేసినట్టు
 143. ఉడుతకేలరా ఊళ్లో పెత్తనము
 144. ఉద్యోగము పురుషలక్షణము అదిపోతే అవలక్షణం
 145. ఉన్నమాట చెప్పిన ఉండూరు అచ్చిరారు
 146. ఉల్లిపాయంత బలిజ ఉంటే ఊరంత చెడుస్తాడు
 147. ఉయ్యాలలో బిడ్డను ఉంచి ఊరంతా పేదకినట్టు
 148. ఊపిరివట్టితే బొజ్జ నిండునా?
 149. ఊరు పొమ్మంటుంది కాదు రమ్మంటుంది
 150. ఉల్లిచేసిన మేలు తల్లి చేయదు
 151. ఉన్నవాడు ఊరికిపెద్ద చచ్చినవాడు కాటెకిపెద్ద
 152. ఉభయభ్రష్టుత్వము ఉప్పరసన్న్యాసము

153. ఊరంత ఒకదోవ ఉలిపికట్టె ఒకదోవ
 154. ఊరంతా వడ్లు ఎండబెట్టుకొంటే నక్కతోక ఎండ బెట్టుకొన్నదట
 155. ఊరుమీద ఊరువడినా, కరణముమీద కాస్తవడదు
 156. ఎంచబోతే మంచమంతా, కంతలు.
 157. ఎంతమంచి గొల్ల కయినా నిమ్మకాయంత వెట్టిపిండకపోదు
 158. ఎంతమంచిది పందియైనా అమేధ్యము తినకమానదు
 159. ఎక్కడ కట్టితేనేమి మనసుందలో ఈనితేసరి
 160. ఎగదీస్తే బ్రహ్మహత్య దిగదీస్తే గోహత్య
 161. ఎద్దు ఈనిందంటే, గాటకట్టెయ్యమన్నట్టు
 162. ఎద్దు ఎండకు దున్న నీడకు.
 163. ఎలుకమీది కోపానఇంటికి చిచ్చుపెట్టుకొన్నట్లు
 164. ఎతి అంటే ప్రతి.
 165. ఎక్కిరించబోయి వెల్లికిలబడ్డాడట.
 166. ఎక్కమంటే ఎద్దుకు కోపం, దిగమంటే కుంటివానికి కోపము
 167. ఎద్దువుండు కాకికి ముద్దా
 168. ఎలుకకు పిల్లి సాక్ష్యము
 169. ఎరువుల సొమ్ములు ఐరువులచేటు, తియ్యపెట్ట తీపులచేటు, అందులో
     ఒకటిపోతే అప్పులచేటు
 170. ఎవరి ప్రాణము వారికితీసి
 171. ఎఱునువేసి, చేపనుబట్టినట్టు
 172. ఎవరి నీళ్ళలో వారే మునుగవలెను
 173. ఎవరి వెట్టి వారికి ఆనందము
 174. ఏకాలు జారినా పిల్లి కేమోసము
 175. ఏబోవేసినా ఎంచివెయ్యవలెను
 176. ఏపాటుకప్పినా సాపాటుకప్పదు

177. ఏపుట్టలో ఏసామున్నదో తెలియదు
178. ఏగాలి కాచావ ఎత్తినట్లు.
179. ఏలేవాని ఎద్దుబోతే నేమి కాచేవాని కన్నుబోతేనేమి:
180. ఐతే అల్లిసాహెబ్, కాకుంటే కాపింసాహెబ్
181. ఒకయొరలో రెండుకత్తు లిముడవు
182. ఒక కన్నుకన్నుగాదు ఒక కొడుకు కొడుకుగాదు
183. ఒకనాడు ధారణ ఒకనాడు పారణ
184. ఒక్కొక్కరాయి తీస్తుంటే కొండైనా కరుగుతుంది
185. ఒకచేదెబ్బ రెండేముక్కలు.
186. ఓబీ ఓబీ నీవువడ్లుదంచు, నేను పక్కలు ఎగురువేస్తాను
187. ఓసవివాడు కోరనిదీ ఒంటనివాడు ఆడనిదిలేదు
188. ఔషధానకు అవపత్యానకు చెల్లు రోగముపై పెచ్చు
189. కంచుమ్రోగినట్లు కనకంబు మ్రోగునా
190. కండ్లుబోయిన తర్వాత సూర్యునకు నమస్కారములా
191. కడి, గండముగాచును
192. కడుపుతో ఉన్నమ్మ కనకమానునా, వండినమ్మతినక మానునా
193. కత్తిపోటుతప్పినా కలంబోటు తప్పదు
194. కథకు కాళ్ళులేవు ముంతకు చెవులులేవు
195. కన్నుబొయ్యేటంత కాటుకెందుకు
196. కన్ను ఎఱుగకున్నను, కడుపు ఎఱుగుతుంది
197. కమ్మర వీధీలో సూదులు అమ్మనట్లు
198. కడవంత గుమ్మడికాయ, కత్తిపీటకులోకువే
199. కడిఅంటే నోరుతెరిచి, కళ్లేమంటే నోరుమూయుట
200. కండ్లకు దూరమైతే చెవులకు దూరమా
201. కందకులేని దురదబచ్చలికెందుకు

202. కనిగుడ్డి వినిచెవుడు.
 203. కన్నతల్లికైనా కనుమరుగుండవత
 204. కలిగినవారికి అందఱు చుట్టములే
 205. కాకిపిల్ల కాకికి ముద్దు
 206. కాచిన చెట్టునకే రాళ్ళదెబ్బలు.
 207. కాలికివేస్తే మెడకు మెడకు వేస్తే కాలికి
 208. కాకిపుట్టి నలుపే. పెరిగి నలుపే
 209. కాకులనుకొట్టి గద్దలకు వేసినట్లు
 210. కారణములేక కార్యముపుట్టదు
 211. కాలముపోవును మాటనిలుచును
 212. కార్తముందు ఉఱిమినా కార్యముముందు పదరినా చెడుతుంది:
 213. కాలజారితే తీసికోవచ్చుగాని, నోరుజారితే తీసికోఁగూడదు
 214. కాలేకడుపునకు మండేగంజి
 215. కావడి ఎన్నివంకలు తిరిగినా ఇల్లుచేరితేసరి
 216. కాకిపోతే కట్టికుక్క గంగగోవగునా.
 217. కుండలో కూడు కదలకుండా, పిల్లలు మొద్దులాగుండా
 218. కుండల్లో గుఱ్ఱాలు తోలినటులు
 219. కుక్క కాటుకు చెప్పదెబ్బ
 220. కుక్కతోకపట్టుకొని గోదావరి ఈదవచ్చునా ?
 221. కుక్కనుగొట్ట బచ్చెన కోలకావలయనా
 222. కురూపి ఏమిచేస్తున్నాడంటే సురూపాలన్నీ లెక్కపడుతున్నాడు
 223. కుక్కనుముద్దు పెట్టుకొంటే మూతినాకినటులు
 224. కుంటికులాసం ఇంటికిమోసం
 225. కులమెఱిగిన చుట్టము, స్థలమెఱిగినవాసము
 226. కులహీనమైనవరహీనము కారాదు

227. కూచమ్మ కూడబెట్టితే మాచమ్మ మాయంజేసింది
 228. కూటికిపేదైతే కులానికి పేదకాదు
 229. కూలికివచ్చి పాలికి మ్హట్లాడినటులు
 230. కూసేగాడిదవచ్చి, మేసేగాడిదను చెడిపినటులు
 231. కూర్చుండి వడుకోవలె.
 232. కొండంత దూదికి కొండంత విప్పేల ?
 233. కొండతదేవునకు కొండంత పత్రియా.
 234. కొండనుశ్రవ్వి యెలుకను బట్టినటులు.
 235. కొండమింగేవానికి గోపురము అడ్డమా.
 236. కొడుగుబాగుండవలె కోడలు ముండమొయ్యవలె.
 237. కొత్తఅప్పుకు బోతే పాతఅప్పు బైటబడినటులు
 238. కొత్తరవంత పాతొకరోత
 239. కొన్నవాడే తిన్నవాడు
 240. కొత్తనీళ్ళకు చేపలు ఎదురెక్కినటులు
 241. కోడలు గృహప్రవేశము అత్తఅగ్నిప్రవేశము
 242. కోతికి కొబ్బరికాయ అచ్చినటులు
 243. కోసం. పాపకారణము
 244. కోలఆడితే, కోతి ఆడినటులు
 245. కోడలు నలుపైతే, కులమంతా నలుపు
 246. కోలలేనిపెట్టు, తాడులేనికట్టు
 247. గంగలో మునిగినా, కాకిహంస అవుతుందా
 248. గంతకు దగిన బొంత
 249. గతిలేనమ్ముకు గంజేపానకము
 250. గతులకుపోతే బతుకులుపోయినవి
 251. గరుడాయ లెస్సఅంటే శేషాయలెస్సఅన్నటులు

252. గాజాలభేరం భోజనావికిసరి
 253. గాడిదె పుండుకు బూడిదెమందు
 254. గుడ్డికన్ను మూసినా తెఱచినాః ఒకటియే
 255. గురువుమాట మీరరాదు, గడ్డపాఠ మ్రింగరాదు
 256. గుఱ్ఱముగ్రుడ్డిదై నా దాణాలో తక్కువుండదు
 257. గ్రుడ్డికన్నా మెల్లమేలు
 258. గ్రుడ్డివాడెఱుగునా? కుందనపువాయ
 259. గుమ్మడికాయ పోపుదారి గానక, ఆపగింజ పోపుదారి అద్దెపట్టిచూస్తాడు
 260. గుమ్మడి కాయలదొంగ అంటే తనగుజానుతాను తడుపుకొన్నటులు
 261. గురువునకుతగిన శిష్యుడు
 262. గుండ్రా దాచిన కూతురిపెండ్లి నిలుచునా?
 263. గ్రుడ్డియెద్దు చేనిలో బద్దటులు
 264. గ్రుడ్డివచ్చి పిల్లను ఎక్కిరించినటులు
 265. గురువిందగింజ తనక్రింది నలుపు ఎఱుగదు
 266. గొడ్డుపోతేమియెఱుగురా? బిడ్డలరుచి
 267. గొఱ్ఱకొవ్వితే గొల్ల వానికే లాభము
 268. గొడ్డాలికి ఏమి తెలుసురా బిడ్డనొప్పులు
 269. గొఱ్ఱనుతినేవాడు పోతే బిడ్డను తినేవాడువచ్చినటులు
 270. గోవులేని యూరగొడ్డు గేదే శ్రీమహాలక్ష్మీ
 271. గొఱుగఁగా మిగిలినదే జుట్టు
 272. గొఱ్ఱ యేడిస్తే తోడేలుకు విచారమా!
 273. గోచికిపెద్ద అంగవస్త్రమునకు జిన్న
 274. గోచిపాతరాయుడు దొంగలకు మిండడు
 275. గోరంతఉంటే కొండంత చేసినటులు
 276. గోరుచుట్టు పై రోకటిపోటులు అన్నట్లు

277. గోవులనుజంపి, చెప్పలను దానముచేసినటులు
 278. గోడనున్నము విడియముకు బనికిరాదు
 279. గొల్లవారింటె పెండ్లి తెల్లవారింది
 280. గొడ్డువాడు గొడ్డుకు ఏడిస్తే గొడారితోలుకు ఏడ్చాటడ
 281. చంద్రునిజూచి కుక్కలు మొఱిగినటులు
 282. చచ్చేవానికి మోకాలిలోతు
 283. చదువనేస్తే ఉన్నమతి పోయినట్టు
 284. చదివేవాడు తిన్నమ్మ మొగుడి ఆకలి యెఱుగదు
 285. చల్లకువచ్చి ముంతదాచినట్టు
 286. చిత్తము శివునిమీద భక్తిచెప్పలమీద
 287. చీకటి కొన్నాళ్ళు వెన్నెలకొన్నాళ్ళు
 288. చీపురు కట్టకు పట్టుకుచ్చు కట్టినటులు
 289. చూచినది పాడు కరచినది మామిడిపెంక
 290. చూస్తే నీది, చూడకుంటే నాది
 291. చావు తప్పి కన్ను లొట్టబోయినటులు
 292. చూడ చుంచెఱక గోడలుత్రవ్వ వందికొక్కు
 293. చెట్టు ముందా గింజ ముందా అన్నట్టు
 294. చెప్పేవానికి సిగ్గులేకపోతే వినేవాడికి వివేకములేదా
 295. చేపపిల్లకు ఈత నేర్పవలెనా:
 296. చేసిన పాపం చెవితేపోవును
 297. చేసేవి శివపూజలు దూరేవి దొమ్మరి గుడిసెలు
 298. జయముఉండే వఱకు భయము ఉండదు
 299. జిల్లేడుచెట్టున పారిజాతపు పుట్టునా:
 300. డబ్బుకువచ్చిన చెయ్యె వరహాకువస్తుంది

301. తంటాలమారి గుత్టానికి తాటివట్టే గొరవం
302. తగిలిన కాలికే తగులుతుంది
303. తడేగుడ్డతో గొంతు తెగగోస్తాన్నటులు
304. తనకంపు, తనకింపు, పరులకంపు తనకు ఓకళింపు
305. తనకాళ్ళకు బందాలుతానే తెచ్చుకొన్నటులు
306. తనకుమాలిన ధర్మము మొదలు చెడ్డబేరము
307. తప్పులేనివారు ధరణిలోలేరు
308. తప్పులెన్నువారు తమతప్పు లెఱుగరు
309. తలులుబోడులై న తలుపులు బోడులా
310. తల్లి ఐనా అడుగనిది పెట్టదు
311. తాఁజెడ్డకోతి వనమెల్లఁ జెఱచె
312. తాటాకు చప్పుళ్ళకు కుందేళ్లు బెదరునా
313. తావలచినది రంభ తామునిగినది గంగ
314. తిన్నయింట వాసాలు ఎన్నినటులు
315. తిమ్మని బ్రమ్మి, బ్రమ్మినితిమ్మి చేసినటులు
316. తిండికి తిమ్మరాజు, పనికి పాపరాజు
317. తీగకు కాయబరువా
318. తీఁటవట్టినవాఁడు గోకుకొంటాడు
319. తెలిసేవఱకు బ్రహ్మవిద్య, తెలిస్తే కూసువిద్య
320. తెల్లగానుంటెపాలు, నల్లగానుంటె సీళ్లు
321. తేలుకుపెత్తనమిస్తే తెల్లవార్లు అంటబొడిచినటులు
322. దయలేని అత్తకు దండము పెట్టినాతప్పే
323. దయలేనివారికి దేవుడేదిక్కు
324. దినదినగండం నూరేండ్లు ఆయుస్సు
325. దీపము ఉండఁగనే ఇల్లుచక్క పెట్టుకొనవలెను

326. దుష్టుని జూచి దూరంగా తొలగాలి
 327. దూరపుకొండలు నునుపు దగ్గఱకుపోతే రాళ్ళగుండ్లు
 328. దెబ్బకు దయ్యము పాటినటులు
 329. దేవుడు ఇచ్చునేగాని తినిపించునా!
 330. దేవుడు వరమిచ్చినా పూజారి వరమీయడు
 331. ధైర్యముచేసి రాజు, యోధనలేని మంత్రి
 332. దొంగ దొంగిను ఎఱుగు
 333. నవ్వు నాలుగందాల నష్టకారి
 334. నాలుకా, నాలుకా, పీపునకు దెబ్బలుతేకు
 335. నాచేతి మాత్ర వైకుంఠ యాత్ర
 336. నిండుకుండ తొణకదు
 337. నిజమాడితే విఘ్నారము
 338. నిజము నిలకడమీద తెలియును
 339. నిలకడలేనిమాట సిక్లమూట
 340. సిక్ల మూటకట్టినటులు
 341. నోరుకలిగితే బ్రతుకుతాడు
 342. పండుజారి పాలలో బద్దట్టు
 343. పండికియేలరా పన్నీరు గిండి
 344. పంచాంగములుపోతే నక్షత్రాలు పోవునా?
 345. పగటిమాటలు పనికిచేటు, రాత్రిమాటలు నిద్రకు చేటు
 346. పడుచుల కాపరం చీతుకులమంట
 347. పనిలేని మంగలి పిల్లితల గొరిగినాడట
 348. పప్పులేని పెండ్లి, ఉప్పులేని కూర
 349. పాడిందే పాడరా! పాపిపండ్ల దాసరి

350. పాములలో మెలగవచ్చు కాని స్వాములలో మెలగరాదు
 351. పాలుపోసిపెంచివా పాము కరవకమానదు
 352. పాము కాళ్లు పామునకే ఎఱుక
 353. పిచ్చకమీద బ్రహ్మాస్త్రమాః
 354. పిట్ట కొంచెము కూత ఘనము
 355. పిలువని పేరంటమునకు చెప్పని వక్కప్రొద్దు
 356. పిల్లకాయలకు పీటకోళ్లకు చలిచేదు
 357. పిల్లికి చెరలాటము ఎలుకకు ప్రాణసంకటము
 358. పుట్టిననాటిబుద్ధి పుడకలతోగాని పోదు
 359. పిల్లి కండ్లుమూసికొని పాలుత్రాగిన ఎవ్వరు చూడలేదనుకొన్నటులు
 360. పులినిజూచి నక్క వాతపెట్టికొన్నటులు
 361. పులిమీసాలువట్టుకొని ఉయ్యాలలూగినటులు
 362. పూటకూళ్లమ్మ పుణ్యమెఱుగదు
 363. పెట్టితే తింటారుగాని, తిడితే పడరు
 364. పెట్టినవారికి పుట్టినదే సాక్షి, పెట్టనివారికి పుట్టనిదే నిజము
 365. పెదవికిమించిన వల్లు, ప్రమిదెకుమించిన వత్తి
 366. పెదవిదాటితే పెన్న దాటుతుంది
 367. పెరటిచెట్టు ముందునకురాదు
 368. పెఱుగుట విఱుగుటకొఱకే
 369. పేదవాని కోవము, పెదవికిచేటు
 370. పేరు గంగానమ్మ త్రాగబోతే నీళ్లులేవు
 371. పొయ్యి అరిస్తే చుట్టాలు, కుక్కలుకూస్తే కరువు
 372. పొరుగింటచూడరా నా పెద్దచెయ్యి
 373. పోయిన కన్నుకు మందువేస్తే ఉన్న కన్ను ఊడ్చుకపోయినటులు
 374. పోరానిచోట్లకుపోతే రారాని నిందలు వచ్చును

375. ప్రాణముపోయినా మానము దక్కించుకోవలె
 376. ప్రీతితో బెట్టినది విడికెడేచాలు
 377. పోరు నష్టము పొందు లాభము
 378. పొరుగు పచ్చగా ఉంటే, పొయ్యిలో నీళ్లుపోసినటులు
 379. బాధకు ఒకకాలము, భాగ్యానికి ఒకకాలము
 380. బావిలోతు చూడవచ్చుగాని మనసులోతు చూడరాదు
 381. బెల్లము ఉండేచోట ఈగలు ముసరుతాయి
 382. బ్రతుకనిబిడ్డ తెగబారెడు
 383. భోజనివంటి రాజు ఉంటే, కాళిదాసువంటి కవి అప్పుడే కలుగుతాడు.
 384. మంచివానికి మరణమే సాక్షి
 385. మనుష్యునకు ఒక మాట, గొడ్డునకు ఒక దెబ్బ
 386. మంది ఎక్కువైతే మజ్జిగ పలుచన
 387. మంత్రాలకు మామిడికాయలు రాలినా!
 388. మనుష్యులుండరు కాని, మాటలుంటాయి
 389. మనోవ్యాధికి మందులేదు
 390. మాటకు మాటలు, నీటికి పాచి తెగులు
 391. మాటలు తేలులు మాయంట, మాపటిభోజనము మీయింట
 392. భక్తిలేని పూజ పత్రిచేటు
 393. మంగలి పాత చాకలి కొత్త
 394. మంత్రసానిముందు మర్మము దాచరాదు
 395. మ్రింగ మెతుకులేదు మీసాలకి సంపెంగనూనె
 396. ముగ్గురు అడంగులు కూడితే పట్టపగలే చుక్కలు పొడిపిస్తారు
 397. ముంజేతికంకణాణికి అద్దమేల?
 398. ముంతెడు పాలకు ముత్తైమంత చేమిరి
 399. ముందరికి వస్తే గొయ్యి వెనుకకుపోతే నూయి

400. మూర్తి కొంచెము కీర్తి ఘనము
 401. మొదట మోసము లాభానికి గ్రుద్దులాట
 402. మోసేవానికి తెలుసు కావడి బరువు
 403. రాతికుండకు ఇనువత్తెడు
 404. రూకలేనివాడు పోకచెయ్యలేడు
 405. లేనిబావకంటె గ్రుడ్డిబావ మేలు
 406. లోన లొటారం బైట పింగారం
 407 లోభికి మూటనష్టము
 408. వండలేనమ్మకు ఒప్పులు మెండు, తేలేని అయ్యకు తిండి మెండు
 409. వచ్చిన వాడు చచ్చినా పోడు
 410. వానరాకడ ప్రాణము పోకడ ఎవరికి దెలియదు
 411 విందూ, మందూ మూడుపూటలు
 412 విడువుమంటే పాముకు కోపము, పట్టుకుంటే కప్పకు కోపము
 413. నిశయము లోకవశ్యము, విద్య రాజవశ్యము
 414. విస్సన్న చెప్పింది వేదము
 415. వెన్నపెడితే మ్రింగలేడు, వ్రేలుపెడితే కొఱకలేడు
 416. వ్రాసేవాణ్ణి, కోసేవాణ్ణి, గీసేవాణ్ణి నమ్మరాదు
 417. శాస్త్రులవారింట జన్మించి, సోమయాజులవారింట చొచ్చి అనణమంటే
     దూడరేణమని ఎఱుంగనా?
 418. శివుని ఆజ్ఞలేక చీమ అయినా కలువదు
 419. శుష్కప్రియములు శూన్యహస్తములు
 420. సెట్టి సింగారించేలోగా పట్నం కొల్ల పోయినట్లు
 421. సముద్రానికి ఏతముచేసినట్లు
 422. సరసము విరసము కొఱకే
 423. సొమ్ముపోయి దిమ్ము పట్టినటులు

424. హనుమంతునిముందర కుప్పిగంతులా

425. క్షేత్రమెఱిగి విత్తనము, పాత్రమెఱిగి దానము

వ్యవసాయ సామెతలు

1. దారలు ఇచ్చినపాలుకంటె ధరణి ఇచ్చిన పాలుమేలు
2. తల్లిని నమ్మినవాడు. ధరణిని నమ్మినవాడు చెడడు
3. చేవికుదురు ఆవికుదురు ఉండవలెను
- 4 పొలములో పొలము దొరికినా స్థలముదొరికినా పోగొట్టగూడదు
5. వడిలేని చదువు, వెంటడిలేని సేద్యము పనికిరాదు
6. కూటికి గింజలులేక కొరముట్టులు లేక సేద్యము చేసేదిరోత
7. ఎద్దులేని సేద్యము, చద్దిలేని పయనము
8. బాసన సేద్యము బత్తెముచేటు
9. వానరాకడ, ప్రాణపోకడతెలియదు
10. భరణి ఎండకు బండలు పగులును
11. కృత్తికలో కుతికెసినుగుడు
12. రోహిణియెండలకు తోళ్ళు పగులును
13. మృగశిరకార్తెలో ముంగిళ్ళుచల్లబడు
14. ఆరుద్రవాన, అదునువాన
15. ఆశ్లేషవాన అరికాలుతేమ
16. వానలకు ఋతువుమఖ
17. పుబ్బకెరలితే భూతము కెరలినట్లు
18. ఉత్తరచూచి ఎత్తరగంప
19. విశాఖచూచుకొని విడుపురకొంప

20. వృష్టికి ప్రమాణము, ఉత్తరహస్తలు
21. చిత్తస్వాతి వర్షించకపోతే చిగురుటాకులుమండు
22. స్వాతివానకు ముత్తైపు చిప్పలు
23. విశాఖలోవర్షము వ్యాధులకు హర్షము
24. మూలవాన ముంచక తీరదు
25. మూలముఱుగ గురియు, జ్యేష్ఠ చెడగురియు
26. రోహిణిలో విత్తనము తోలునిండవిపంట
27. ఆరుద్రతో అదనుసరి
28. ఆశ్లేషలో అడ్డెడు చల్లుటమేలు
29. హస్తకు ఆఱుపాళ్ళు, చిత్తకు మూడుపాళ్లు
30. చంద్రపరివేశము వర్షయోగము
31. వట్టిగొడ్డుకు అఱుపులెక్కువ
32. వర్షములేని మబ్బుకు ఉరుములెక్కువ
33. పడమట మెఱిసిన పదిగడియలకు వర్షము
34. గట్టుమీద మేఘము మెఱిసితే, కండముందఱ వాన
35. ఓటికుండలో వఱడువలికితే వచ్చేదేవాన
36. తూసిగలాడితే తూమడవర్షము
37. నేరేళ్ళవండితే నేలలు పండును
38. కవిలిపండ్లు పండితే కలుపులువచ్చు
39. చింతపండితే చీడపండదు
40. తెగనిచేను తేమనోర్చును
41. దుక్కిగలఘామి, దిక్కుగలమనుజుఁడు చెడడు
42. అరక అరగితే గరిసె విరుగును
43. కలుపుతీయనిమడి, దేవుడులేనిగుడి
44. దుక్కిచలువేచలువ, తల్లిపాలేపాలు

45. పాపటము పదిసేద్యాలపెటు
46. పుట్టమన్ను వేస్తే భూములు పండును
47. వేళ్ళతోవెంపలివేసినారా కొయ్యలతోఁగానుగలువేసినారా
48. వేపపిండి యెరువుతో సమానము
49. ప్రతికిపదిచాళ్ళ జొన్నకు ఏడుచాళ్ళ
50. పచ్చజొన్నపైరు గోంగూర
51. అయితే ఆరిగ, కాకుంటే కంది, దున్నివల్లితే నెనగ
52. స్వాతివాన చేనుకు హర్షము
53. ఉత్తరపదును, ఉలవకు అదును
54. వంగముదురు, వరిలేత
55. మామిళ్ళకు మంచు చెఱుపు, కొబ్బరికుడితిచెఱుపు
- 56 తొలియేకాదా తొలిపండు
57. ఎక్కువవెలపెట్టి గుడ్డను, తక్కువ వెలపెట్టి గొడ్డును కొనరాదు
58. మనుష్యునకు ఉన్నదిపుష్టి, పసరమునకు తిన్నదిపుట్ట
59. పాడిపసరమును, పసిబిడ్డను ఒకటగా జూడవలయును
60. గొఱ్ఱగ్రుచ్చిననేల కరవుండదు

దోష పరిచ్ఛేదము

తప్పు	ఒప్పు	తప్పు	ఒప్పు
ఏలనన	ఏలయన	వకటి	ఒకటి
వాడున్నా	వాఁడును	యెవ్వరు	ఎవ్వరు
నిన్నున్నా	నిన్నునూ	వద్ద	ఒద్ద
అభీష్టం	అభీష్టము	వుప్పు	ఉప్పు
క్షేమం	క్షేమము	వూరు	ఊరు
దండకం	దండకము	నుంచి	నుండి
శలవు	సెలవు	కొందరికి	కొందఱకు
దెగ్గర	దగ్గఱ	పాదుకు	నాదునకు
పీటిని	వీనిని	రాజుకు	రాజునకు
కోర్కెలు	కోర్కులు	నడుముకు	నడుమునకు
అందుకు	అందునకు	అతను	అతఁడు
ఇందుకు	ఇందునకు	ఇతను	ఇతఁడు
ఎందుకు	ఎందునకు	ఎతను	ఎతఁడు
తేవడము	తెచ్చుట	దాన్ని	దానిని
రావడము	వచ్చుట	ఇప్పటికిని యున్నారు	ఇప్పటికి నున్నారు
చెయ్యడము	చేయుట	మేసెడు యెద్దు	మేసెడు నెద్దు

తప్పు	ఒప్పు	తప్పు	ఒప్పు
వచ్చుయేనుగు	వచ్చునేనుగు	దోదూయ మాన	దోదూయమాన
కడుచిన్న	కడుఁజిన్న	సుండు	మానసుడు
దురితపువగములు	దురితపుఁబగములు	మాతాపితరులు	మాతాపితలు
వానింభద్రసఱచు	వానిన్ భద్రసఱచు	ప్రశామము	ప్రశమకము
తోడంతెప్పల	తోడఁ తెప్పల	ఇవ్వరా	ఈయరా
ఘటింబితిది	ఘటించితిని	అవశ్యకంబు	అవశ్యకంబు
ఒనరించితిక	ఒనరించితినిక	దుర్నడత	దుష్టమైన నడత
ఈఁదీది	ఈదియిది	మృత్యువునై తి	చెడ్డనడత
అద్దిరాజుల్లుని	అద్దిరాజునల్లుని	నూతన యేర్పాటులు	మృత్యువనై తి
వత్తిరిడి	వత్తియిడి	సంశయించక	నూతనమైన ఏర్పా
దాసోహంబని	దాసోహమ్మని	రిత్తచేతులు	సంశయించక [టులు
కూర్చొని	కూర్చుండి	బెదరింపుచు	రిత్తచేతులు
వద్దు	నలదు	కులభూషణ	బెదరించుచు
కద్దు	కలద	పాటలాధరి	కులభూషణము
బాగా	బాగుగ	దాహంబు	పాటలాధర
తెలుసును	తెలియును	అనేకమ్ము	దప్పి
అంశములు	విషయములు	అనేవాడు	అనుకమ్ము
మేచ్చపాటలు	మైచ్చులపాటలు	సిఖ	అనువాఁడు
అనేకమంది	పెక్కుమంది	శింధూరము	శిఖ
యావన్నంది	యావజ్ఞనము	సద్యుకులు	సింధూరము
పరివారసురులఁ	పరివారసురులన్	బాహ్వంఘ్రులు	సద్యుకులు
అధికగారాబము	మిగులగారాబము	దంపతిపుంజము	బాహ్వంఘ్రులు
వలుమనుష్యులు	వలువురుమనుష్యులు	ఉద్ధత నేతెంచి	దంపతిపుంజము
బహుకొద్ది	మిక్కిలికొలది	పిల్చుక	ఉద్ధతి నేతెంచి
బహుగొప్ప	మిక్కిలి గొప్ప	కప్పుక	పిల్చుకొని
అనుకూలవతులు	అనుకూల్యవతులు	విదుల్చుక	కప్పుకొని
స్వతంత్రంబుచేకూరె	స్వాతంత్ర్యంబు	తోడుకపొమ్ము	పుచ్చుకొని
	చేకూరె	ప్రకటించుచు	తోడుకొనిపొమ్ము
		ప్రార్థింపుచుఁ	ప్రకటించుచు
			ప్రార్థించుచుఁ

తప్ప	ఒప్పు	తప్ప	ఒప్పు
దర్శింపుచు	దర్శించుచు	కాచుక	కాచుకొని
చెల్లింపుచు	చెల్లించుచు	పంచుక	పంచుకొని
అంకురింపుచు	అంకురించుచు	తన్నుక	తన్నుకొని
నేవింపుచు	నేవించుచు	చించుక	చించుకొని
భజింపుచు	భజించుచు	కట్టుకొనిపోవునా	కట్టుకొనిపోవునా
వికసింపుచు	వికసించుచు	పెట్టుక	పెట్టుకొని
విలోకింపుచు	విలోకించుచు	కూడుక	కూడుకొని
అవహింపుచు	అవహించుచు	భాద	భాద
చింతింపుచు	చింతించుచు	చెదవేలు	చదవేలు
పరియింపుచు	పరియించుచు	పమరించుట	చెమరించుట
పల్లుణుడు	పల్లునుడు	కష్టవ్యాధి	కుష్టవ్యాధి
నిర్మిద్రత	నిర్మిద్రత	అర్ధరాత్రి	అర్ధరాత్రము
త్రిణయమునకు	త్రిణయనునకు	మహర్షివమి	మహర్షివమి
దన్వస్థము	దున్వస్థము	మహర్షి	మహర్షి
చతుష్పాదజంతువు	చతుష్పాజంతువు	రుమ్మరుమ్మ	జుమ్మజుమ్మ
అంబోధి	అంబోధి	రుగిసిండు	జగిసిండు
ఉచ్చాటన	ఉచ్చాటన	పూర్వీకులు	పూర్వులు
భేతాకుడు	భేతాకుడు	దృష్టాంతరము	దృష్టాంతము
సద్రుకులు	సదృకులు	అధిక్యతము	అధిక్యము
ధృవ	ధ్రువ	నిమిషము	నిమిషము
చాలా	చాల	పత్రము	పత్రము
కూడా	కూడ	తద్యోత	తద్యోత
చెప్పేది	చెప్పునది	సముజ్జ్వల	సముజ్జ్వల
వ్రాసేది	వ్రాయునది	తద్రవ్యము	తద్రవ్యము
చూసేది	చూచునది	క్రమేణ	క్రమముగా
మళ్ళా	మఱి	ప్రకాశించు	ప్రకాశించు
తిరుగా	తిరుగ	అకస్మాత్తుగ	అకస్మికముగ
రావాలి	రావలెను	వర్షాశ్రమ	వర్షాశ్రమ
పోవాలి	పోవలెను	వర్షింప	వర్షింప
స్వంతము	సొంతము	జగత్పూర్ను	జగత్పూరు

తప్ప	ఒప్పు	తప్ప	ఒప్పు
దట్టి	దట్టి	శాశ్వతము	శాశ్వతము
తునకలు	తునుకలు	పుస్తకము	పుస్తకము
తఱగని	తఱుగని	తలముక్కు	తలముండ్లు
గండగొడ్డలి	గండ్రగొడ్డలి	తతిమ్మా	తక్కిన
సిరము	శిరము	శరణ	శరణు
ఉద్దనిడి	ఉద్దనిడి	వరహావతారము	వరాహావతారము
పూజ్యతుఁడు	పూజితుఁడు	చెముఁడు	చెవుడు
కురువెంద	గురువెంద	దేముఁడు	దేవుఁడు
భ్రమయించు	భ్రమియించి	చెఱచు	చెఱుచు
లెట్టు	లెక్క	తరాలున	తటాలున
అవలంబించు	అవలంబించు	ఎగర	ఎగుర
దరిద్రము	దారిద్ర్యము	ప్రాముఖ్యుఁడు	ప్రముఖుఁడు
కృంక	క్రంకు	దురాదృష్టము	దురదృష్టము
వెంట్రుకలు	వెండుకలు	అబద్ధము	అబద్ధము
తిరుగలి	తిరుగలి	మరిగింపక	మఱిగింపక
కరేపాకు	కరివేపాకు	తెలిసి	తెలిసి
అయిష్టము	అనిష్టము	రాయబారము	రాయబారము
మధ్యాహ్నము	మధ్యాహ్నము	ఎలిక	ఎలుక
చూట్క	చూండ్కి	వెలుపలికి	వెలుపలికి
వేట్క	వేడ్క	ఫలాహారము	ఫలాహారము
మాట్కి	మాడ్కి	పరియవసానము	పర్యవసానము
సూర్యరస్మి	సూర్యరశ్మి	పందొమ్మిది	పది తొమ్మిది
మచ్చకంటి	మచ్చెకంటి	ఇరవై	ఇరువది
వశిడి	వసిడి	ముప్పై	ముప్పది
కృష్ణాజనము	కృష్ణాజినము	సాయంత్రము	సాయంకాలము
కృష్ణమూర్తి	కృష్ణమూర్తి	యోచించి	సాయంతనము
ఇవ్వగా	ఇయ్యగా	చతురశ్రము	యోజించి
చేళిరి	చేసిరి	అస్తమానము	చతురశ్రము
నివశించి	నివసించిరి	అస్తమయము	అస్తమయము
అగుపడు	అగపడు	తోటె	తోడి

తప్ప	ఒప్ప	తప్ప	ఒప్ప
నిండా	నిండ	బాలులు	బాలురు
ఓమాట	ఒకమాట	అద్దాన్నము	అద్దానము
కంసాలి	కమసాలి	సామర్థులు	సమర్థులు
సింహము	సింహము	అభ్యంగనము	అభ్యంగనము
అమ్మ	అమ్మ	అభ్యంగనము	అభ్యంగనము
బ్రాహ్మణుడు	బ్రాహ్మణుడు	సామితే	సామెత
అక్షింతము	అక్షతలు	రొండు	రెండు
పౌరిమి	పూరిమ	ద్రుఢ	దృఢ
సౌహార్దము	సౌహార్దము	పదకొండు	పదనొకండు
వయద్యము	వైద్యము	పన్నెండు	పందెండు
ద్రౌపతి	ద్రౌపది	పదుమూడు	పదుమూడు
అర్జునుడు	అర్జునుడు	పదహేను	పదునేను
దణ్ణము	దండము	పత్రము	పత్త్రము
భాష	భాష	మహత్వము	మహత్త్వము
ఆదందభాష్యములు	ఆనందభాష్యములు	జాగ్రత	జాగ్రత్త
వ్రయము	వ్యయము	సన్యాసి	సన్న్యాసి
బాలింత	బావెంత	కండ్లు	కన్నులు
విఘంటు	విఘంటువు	యవ్వనము	యౌవనము
పద్మనేత్రి	పద్మనేత్ర	తక్షణము	తక్షణము
గుణవంతుడు	గుణవంతుడు	కృషి	కృషి
శీత	సీత	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ
నీతము	శీతము	వాక్యచ్చు	వాక్రుచ్చు
శీతాఫలము	సీతాఫలము	శీశ్రూష	శుశ్రూష
సన్నెకల్లు	సానకల్లు	నాయకి	నాయక
కొయ్యకూర	కోయుగూర	శ్వీయము	స్వీయము
తిరుగమాత	తిరుగపోత	దారుఢ్యము	దార్ద్యము
సున్నిపిండి	మెఱుగుపిండి	నాగరికత	నాగరికత
సమరాజన	సమారాధన	నాగరికత (ము)	నాగరకత
వలివెందల	వలిపందిరి	చేతు	చేయుదును
వళిపుడు	వళిపుడు	చేతురు	చేయుదురు

తప్ప	ఒప్పు	తప్ప	ఒప్పు
వాదన	వాదము	రావడము	వచ్చుట
రజితము	రజితము	వేటవాలు	ఏపినాలు
ధయిర్యము	ధైర్యము	వడలు	ఒడలు
వ్రాశి	వ్రాసి	ఒంతెన	వంతెన
అభ్యసించు	అభ్యసించు	మిరపకాయ	మిరపకాయ
చేశాయంగల	చేసిచేయంగల	భంధువులు	బంధువులు
రాయుడు	రాయడు	గుర్రము	గుఱ్ఱము
కృష్ణదేవరాయలు	కృష్ణదేవరాయలు	చేరెడు	చారెడు
కొంచము	కొంచెము	స్తానము	స్తానము
శేవకుడు	సేవకుడు	రతము	వ్రతము
శేన	సేన	ముసిలి	ముసలి
శనగలు	సెనగలు	రాత	వ్రాత
అవిశనూనె	అసినూనె	రూపాయి	రూపాయ
ద్వారా	వలన	వెలుగుబంటి	ఎలుగుబంటి
గుండా	ఎవల	తడిసి	తడసి
యడల	చంద్రుడు	భావి	భావి
చెంద్రుడు	చంద్రుడు	చాప	చేప
ఏనుగ	ఏనుగు	పానము	ప్రాణము
ఏదిక	ఏనుగు	దేహము	దేహము
పీనిగ	పీనుగు	నీళ్లు	నీరు, నీళ్లు
పీనుగ	అన్నము	క్లప్తము	క్లప్తము
వణము	భేదము	ములుగు	మునుగు
భేదము	శనైశ్చరుడు	ప్రశక్తి	ప్రసక్తి
శనేచ్ఛరుడు	అనేకవిధములు	కర్మము	కరణము
బహుశా	సభ్యుడు	నిర్ణయము	నిర్ణయము
సభకుడు	గాయకుడు	దక్షిణాయణము	దక్షిణాయనము
పాటకుడు	తత్త్వము	త్రిణయన	త్రినయన
తత్త్వము	సత్త్వగుణము	ఫలగుణుడు	ఫల్గునుడు
సత్త్వగుణము	భయము	ఆశ్శ్విజము	ఆశ్శ్వయుజము
బయ్యము		వద్ద	ఒద్ద

తప్ప	ఒప్పు	తప్ప	ఒప్పు
అస్తులు	అస్తులు	మనిషి	మనుష్యుడు
అస్తి	అస్తి	గోరెంట	గోరంట
గ్రామస్తులు	గ్రామస్తులు	రుతువు	ముతువు
శ్రేష్ఠము	శ్రేష్ఠము	మాధవకరము	మాధుకరము
రాగిచెట్టు	రావిచెట్టు	చతురోహయములు	చతురుహయములు
సౌజ్ఞలు	సజ్జలు	పాశ్చాత్యులు	పాశ్చాత్యులు
దృతప్రకృతికము	ద్రుత ప్రకృతికము	అధనము	అధికము
అస్తానము	ఆస్తానము	కంరత	కంరస్థముగ
చిలక	చిలాకి	చికిత్స	చికిత్స
వెధన	విధన	పుష్పము	పుష్పము
కారము	కారము	ఉచ్చదళ	ఉచ్చదళ
ఎమిక	ఎముక	వస్తువ	వస్తువు
విద్య, విజ్ఞ	విద్య	పెల్లాము	పెండ్లాము
విద్యుచ్ఛక్తి	విద్యుచ్ఛక్తి	మొగువాడు	మగవాడు
చీర	చీరె	చెరుట	చెవిటి
నాలిక	నాలుక	ఇడములు	ఇడుములు
ప్రసంశ	ప్రశంస	చూస్తూ	చూచుచు
శీక్రూష	శుక్రూష	పోతూ	పోవుచూ
సివ్యలు	శిష్యులు	అట్లాటి	అటువంటి
ఈకెలు	ఈకలు	పమిట	పైట, పయిట
యడారి	ఎడారి	తెలపక	తెలియక
కుంకుమ	కుంకుమము	అస్తమానము	అస్తమయము
నిలహారము	నిరాహారము	ఎగిర	ఎగుర
ముగ్గు	ముగ్గు	ఫలహారము	ఫలాహా
చామంతి	చేమంతి	వేడుక	వేడుకొ
పశ్చిమము	పశ్చిమము	పోతారు	పోవుదురు
దక్షిణము	దక్షిణము		పోయెదరు
ప్రపంచము	ప్రపంచము	రాండి	రండు
మూలకము	మూలకము	పొండి	పొండు

తవ్వ	ఒప్ప	ఆవిష్టము	రంబిష్టము
లెండి	లెండు	రుష్టము	అధిష్టాత
కుభ్రంగా	కుభ్రముగా	వేష్టము	అధిష్టానము
తలంబ్రాలు	తలబ్రాలు	పుష్టము	అధిష్టితము
చాచుక్క	చాచుక్క	స్పష్టము	నిష్ఠురము
గెలవండి	గెలుపుడు	హృష్టము	అనుష్ఠానము
అల్లాగె	అలాగుననే	జాష్టము	పృష్టము
అయింది	ఐనది	భ్రష్టము	ఆస్తివత్తు
మాత్రుసేవ	అయినది	శ్రేష్టము	అవతిష్ట
	మాతృసేవ	భూయిష్టము	యుద్ధిష్టిరుడు
		బంహిష్టము	సనిష్టము
		గరిష్టము	షష్టి
		లఘిష్టము	గోష్టము
		ఆర్పిష్టము	నవ్వేష్టము
		పరిష్టము	న్విష్టము
		వైష్టము	త్రిష్టము
		ద్రాఘిష్టము	మంజిష్టము
		వటిష్టము	అవష్టము
		మహిష్టము	పుంజిష్టము
		అణిష్టము	భూమిష్టము
		హ్రస్విష్టము	పరమేష్టి
		ప్రసిష్టము	అగ్నిష్టము
		జ్యేష్ఠుడు	కాష్టము
		కనిష్ఠుడు	నీష్ట
		సతిష్ట	నైష్ఠుర్యము
		విష్ట	నిష్ఠురము
		విష్ట	ప్రభుడు
		అంగుష్టము	సుష్ట
		కుష్టము	హరాత్తు
		బహిష్ట	ప్రకాష్టము

433

<p>చతుర్థి పార్థుడు అర్థము వ్యర్థము అశ్వత్థ అశ్వత్థామ తీర్థము పార్థివుడు ఆర్థి రుక్థము రికము స్థానము స్థితము ప్రస్థము ప్రస్థానము స్థిరము వ్యవస్థ స్థూలము అస్థి ఉత్థానము అస్థిరము</p>	<p>మందము ముగ్రంథ ఉద్ధిదము సోమపీఠిని వ్యధ వృథ యథా తథా పృథివి పృథువు పృథ రథము కథంచిత అథ నాథుడు శిథిలము శ్చదము శైథిల్యము మధుర రథ్య భగీరథుడు భాగీరథి దాశరథి దశరథుడు పరిపరిధి గ్రధితము మిధునము మిథిల మైథిలి సోధి</p>	<p>పద్యము ప్రమథుడు మన్మథుడు యద్దము బుద్ధి విద్ధము అవిరుద్ధుడు ఉద్ధాతము సన్నద్ధము ఆబద్ధము విరుద్ధము బిద్ధము సిద్ధుడు సిద్ధము వృద్ధుడు వార్ధి యబ్బుడు రుద్ధము క్రుద్ధము నంబద్ధము అంబుధి బిధిరము వధ సుధ బుధుడు క్రోధము</p>	<p>వ్యాధి బాధ నాథుడు ప్రధానము విధి బోధ శోధనము మేధ రాధ సాధనము ఆధారము అధరము మధువు విధవ విరోధము క్రోధనము క్రోధి కృధ విరోధి సంధానము విధానము విధాత విధానము ఆధానము మధుర మధురము గంధము కంధి గృధము నిధనము</p>
<p>కథ ప్రథ ప్రథమము తిథి వథము</p>	<p>దళ ప్రళ ప్రళమము తిథి వథము</p>	<p>అంబుధి బిధిరము వధ సుధ బుధుడు క్రోధము</p>	<p>అంబుధి బిధిరము వధ సుధ బుధుడు క్రోధము</p>

నై ధనము
విషధము
ధనము

బు

ఋక్కు-
ఋజీషము
ఋతువు
ఋణము
ఋషి
ఋజువు
ఋతము
ఋతి
ఋతీయ
ఋతిమతి
ఋతుధ్వజుడు
ఋత్విజుడు
ఋదము
ఋద్ధి
ఋభుజుడు
ఋశ్యమూక
ఋశ్యకేతువు
ఋభువు
ఋశ్యప్రోక్త
ఋశ్యము
రుండము
రుందము
రుక్కు-
రుక్మకోకుడు

రుగము
రుచకము
రుచిరము
రుజు
రుటము
రుట్టు
రుతము
రుతి
రుత్త
రుత్తము
రుదితము
రుదురిక్క-
గుర్గు
రుద్రజట
రుద్రభూమి
రుద్రాక్షము
రుద్రాణి
రుద్రాక్షి
రుధిరము
రుధిరోద్ధరి
రుద్ధము
రుబ్బు
రుబ్బుగుండు
రుసు
రుమాలు
రురువు
రువాణము
రువారము
రువ్వ
రువ్వము

రువ్వ
రుశతి
రుష
రుసి
రుహ
రుక్మము
( ) (కావడి)
క్రుధ
క్రుష్టము
క్రుటము
క్రుట్యము
క్రుటితము
క్రుద్ధుడు
క్రుటుడు
క్రుక్క-
క్రుటి
క్రువాణము
క్రువత్
క్రుకుటి
క్రుకుంసుడు
క్రువదము
క్రుమము
క్రుహిణుడు
క్రుహి
క్రువు
క్రుతము
క్రువదుడు
క్రుణము

దుఘణము
దువయము
దువుడు
దువము
భూలత
భూణము
శ్రుతి
శ్రుతము
సుక్కు-
సువము
గుడ్డి
తుంచెను
ముక్కుడి
సువావృక్షము
విశ్రుతి
శుశూష
క్రుమ్మరు
ద్రూణము
కద్రువ
విద్రుమము
అక్రూరుడు
వట్రువ
ఋత్వము
కృప
కృష్ణుడు
కృష్ణ
కృషి
కృషీవలుడు
గృహము

435

గృహీతము
 ఘృణము
 ఘృతము
 ధృతము
 ధృష్టుఁడు
 నృపుఁడు
 నృత్యము
 పృథివి
 జృంభణము
 జృంభ
 తృణము

తృష్ణ
 దృష్టి
 దృష్టము
 తృప్తి
 మృదువు
 వృకము
 వృత్తి
 శృంఖలము
 మృత్యువు
 పృషతము
 ద్వింద

ద్విహసత్వి
 భృతము
 భృతుఁడు
 మృగము
 శృంగము
 స్పృంగాలము
 శృతి
 హృదయము
 హృతము
 హృషీకేఁగుడు
 పితృ

మాతృ
 భాతృ
 సంస్కృతి
 అమృతము
 వికృతి
 ఉజ్జృంభణము
 విష్కృతి
 ప్రకృతి
 కృత్రిమము
 భృతి

15. సంఖ్యా పరిచ్ఛేదము

అంబాత్రయము.—(1) మూకాంబ, (2) జ్ఞానాంబ, (3) భ్రమరాంబ.

అక్షిత్రయము — (1) కంచి కామాక్షి.

(2) మధుర మీనాక్షి, (3) కాళి విశాలాక్షి.

అవస్థాత్రయము:—(1) జాగ్రదవస్థ,

(2) స్వప్నావస్థ, (3) సుషుప్త్యవస్థ

అగ్నిపంచకము.—(1) బుద్ధి, (2)

ఉదానము, (3) చక్షువు, (4) రూపము,

(5) పాతము.

ఆయనములు —(1) ఉత్తరాయనము,

(2) దక్షిణాయనము

అంతఃకరణ చతుష్టయము —

(1) మనస్సు, (2) బుద్ధి, (3)

చిత్తము, (4) అహంకారము.

అధోలోకములు:—(1) అతల, (2)

వితల, (3) సుతల, (4) తలాతల,

(5) రసాతల, (6) మహాతల, (7)

పాతాలములు.

అరిషడ్వర్గములు —(1) కామము,

(2) క్రోధము, (3) లోభము, (4)

మోహము, (5) మదము, (6) మాత్స

ర్యము.

అష్టకర్మములు.—(1) దాన్యము, (2)

దారిద్ర్యము, (3) భార్యాపీడనము

(4) స్వయంకృపి (5) చేజాచి అడుగుట

(6) అడిగిన లేదనుట (7) అప్పుబిడుట

(8) త్రోవనడచుట.

సప్తద్వీపములు, — 1. జంబూ. 2.

ప్లక్ష, 3. క్షల్మానీ, 4. కుశ, 5. క్రౌంచ.

6. శాక, 7. పుష్కరద్వీపములు.

సప్తనదులు:—1. అశ్వ, 2. మంజూ,

3. కంప, 4. హరిద్ర, 5. విరజ, 6.

క్షర. 7. వేగవతి.

సప్త పుణ్యక్షేత్రములు:—1. అయోధ్య,

2. మధుర, 3. మాయా, 4. కాళి,

5. కంచి, 6. అనంతిక, 7. ద్వారవతి.

సప్త మహర్షులు.—1. వశిష్ఠ, 2. అత్రి,

3. గౌతమి, 4. కశ్యప, 5. భరద్వాజ,

6. జమదగ్ని, 7. విశ్వామిత్ర.

సప్త సముద్రములు —1 లవణ, 2.

ఇక్షు, 3. సురా, 4. సర్పి. 5. దధి,

6. క్షీర, 7 జలసముద్రము.

సప్త మాతృకలు:—1. బ్రాహ్మి, 2.

మహేశ్వరి, 3. కౌమారి, 4. వైష్ణవీ

5. వారాహి, 6. ఇంద్రాణి, 7

చాముండి.

సేనాంగములు —1. రథ, 2. గజ, 3.

తురగ, 4. పదాతులు.

స్త్రీజాతులు (1) — 1. పద్మిని, 2.

హస్తిని, 3. శంఖిని.

స్త్రీపాతులు (2):— 1. హరిణి, 2.

అశ్వని, 3. హస్తిని

హితులు:—1. మాతా, 2. పిత. 3.

మిత్రులు.

ఆష్టార్ష్యములు:—1. పెరుగు, 2. తేనె,

3. నెయ్యి, 4. అక్షతలు. 5. గణిక,

6. నువ్వులు. 7. దర్భ, 8. పుష్ప

ములు.

ద్వాదశ మలములు:— 1 వస. 2.

శుక్లము, 3. రక్తము, 4. మణిము,

5. మూత్రము, 6. నిష్ఠ, 7. పింజూ

షము, 8. నఖము, 9. క్లేష్మము, 10.

దూవిక, 11. అశ్రువు, 12 స్వేదము,

అష్ట మదములు.—1. అన్నమదము,

2 అర్ధమదము, 3. స్త్రీ మదము. 4.

నిద్యామదము, 5 కులమదము, 6.

రూప మదము, 7. ఉద్యోగ మదము,

8. యౌవన మదము.

16. పక్షిర్ణ పరిచ్ఛేదము

(1) జంటపదములు

తలు

పొన్నారి

చెట్టు చేమలు

పులి పుట్ర

కాయగూరలు

చేటుపాటు

అద్దు ఆపు

వేళపాళ

మడి మట్ర

కాయ గసురులు

చదువు సంధ్యలు

బ్రతుకు బండారములు

మనవి సనలు

చుట్టపక్కలు

చెటు గట్లు

సందు గొందులు

వేళ్లు వెళ్లంకులు

పెండ్లి పేరంటము

పేరు పెంపు

ఈడు జోడు

ఇంపు సొంపు

ఏటు పోటు

రూక రుట

పండువపబ్బము

పైరుపచ్చట

పొచ్చెము నొచ్చెము

గెంటు గుంటు

అంటు సంటు

బంటు పైద

మోదము సాదము

అనఁగి పెనఁగి

శూడి మాడి

కలసి మెలసి

మంచి నెత్రి

కీడు మేలు

కలిమి లేములు

గడ్డి గాదము

విధివిరామము

తగ్గు మొగ్గులు

లగువు విగువు

ఎచ్చు తగ్గులు

మడి మాన్యములు

చావు బ్రతుకులు

ముందువెనుకలు

పూజా పురస్కారము

లంచ పంచము

అదఁగి మదఁగి

కొద్ది గొప్పలు

ఒడుకు దుడుకులు

రాయి రప్ప

ఆకలి దప్పులు

గొడ్డు గోదలు

ఒంటు జానిన

పండుకొని వార్చుకొని

వనలు కొనలు

అమ్మమర

మచ్చనచ్చములు

వెంత వంతలు

మురువు మూట

కొడుకు కొమ్మలు

అడ్డదిడ్డము

ఆటు పోటు

(2) ధ్వన్యనుకరణములు

కరకర ప్రొడు
కల కల }
కిల కిల }
వక వక } నవ్వుట
కికాకిక }
వకావక }

రొటరొట రొప్పుట
సురసుర స్రుక్కుట
మలమల చూడుట
చిటవట వేగుట
భగ్గున మంట
గణగణ గంట
పాము జరజర
తేలు గునగున
హోరున

బారున } ఏడ్చుట
గొల్లన }
వెక్కి-వెక్కి }

జొట జొట నీరు
అన్నము కళపెళ
చిటచట చినుకులు
తుకతుక } ఉడుకుట
తెకతెక }

కలకల రవము

భల్లన } తెల, తెలవారు
బలబల } తెల్ల వారు

పటపట కొటికె
పెట పెట వండ్లు
గుభానునపడె
గుట్టున త్రేమట
జండా పటపట
మడైల ధణంధణ దింధిం
ధగధగ మెఱయుట
గాజాలు ఘల్లున
గుండె జల్లుమనుట
తుమ్మెదల యుంకారము
భేరీ భాంకారము
రథనేమిక్రేంకారము

శింజిసీ టంకారము
వీరభట హంకారము
ఏనుగు ఘీంకారము
నెమళ్ల క్రేంకారము
పీజా కలకలము
చీమ చిలుకుమనుట
చక్రము గిరగిర
గడియారము టిక్కు-టిక్కు-
పూలు జిల్లున
పాలు బుసబుస
పాము బురకొట్టుట
విప్పు భగభగ

నెయ్యి } సలసల
నూనె }

చుక్కలు మినుకుమినుకు
మనసు కళవళ
బుడి బుడి యేడుపు
నెల వెలవెల
కన్నీరు వలవల
కస్తూర భుగభుగలు
బంగారు విగవిగ
మెఱువు తళతళ
బంగారు గాజాలు మిన
మినలు

నడక } చక్క-క
హటాహట

ముసిముసి నవ్వులు
పెద్దపులి గాండ్రించుట
మిడిమిడి యెండ
చిలుక పలుకు
కోయిల కువు, కువు
సింహము గిరన
గుఱ్ఱము సక్కిలింపు
గాడిద ఓండ
ఎద్దు అంతె
ఆవు అంబా
గువ్వ గుబాళింపు
నక్క ఊరి
ఘాకము కుహకుహ

(౩) ఉపసర్గలు

[ప్ర, మొదలై నవి ప్రాదులు అనఁబడును ఇవి 22. ప్ర, పరా, అప, అప, సం, అను, నిర్, విన్, ఆ, దుర్, దుస్, అధి, అపి, వి, ని, అతి, సు, అభి, పరి, ప్రతి, ఉత్ — అనునవి.

ఇవి, సంస్కృత ధాతువులకు, మఱికొన్ని శబ్దములకుఁ బూర్వమందు వ చేర్చఁబడిన “ఉపసర్గలు” అనఁబడును.]

ప్ర

ప్రకరము, ప్రకరణము, ప్రకటనము, ప్రకంపనము, ప్రకంపనముఁడు, ప్రక ప్రకాండము, ప్రకారము, ప్రకామము, ప్రకాశము, ప్రకీర్ణము, ప్రకృతి, ప్రకృష్టము, ప్రకోపము.

పరా

పరాక్రమము, పరాధీనము, పరాజయము, పరాభవము, పరాయణము.

అప

అపకారము, అపకర్షణము, అపకీర్తి, అపకృష్టము, అపగతము, అపరోధము అపజయము.

అను

అనుజ్ఞ, అనుభిన్నము, అనుతంసము, అనుతమనము, అనుతరణము.

సం

సంకటము, సంకరము, సంకలనము, సంకల్పము, సంహారము, సంకాపము, సంరక్షణ, సందర్భము, సంరంభము.

అను

అనుకంప, అనుకూలము, అనుక్షణము, అనుగమనము. అనుగ్రహము, అనుమానము, అనుమతి.

నిర్

నిర్జయము, నిర్జనము, నిర్జలము, నిర్జయఁడు, నిర్జగము. నిర్జితము, నిర్దేశము, నిరరకము.

నిస్

నిస్సృహ, నిస్పృహ, నిస్పృహ, నిస్పృహ, నిస్పృహ.

ఆ

ఆహారము, ఆరామము, ఆక్రమణము, ఆగతము, ఆక్రోశము, ఆఘోష.

441

దుర్

దుర్బలుడు, దుర్మార్గుడు, దుర్వహము, దుర్దినము, దుర్ఘటనము.

దుస్

దుశ్చరితుడు, దుశ్చరితము, దుస్తరము.

అధి

అధికారము, అధికరణము, అధికము, అధిక్షేపము, అధిగమము, అధ్యయనము.

అపి

అపినత్తము, అపిధానము

వి

వికచము, వికాలము, విశంకటము, వికత్తనము, వికారము, వికిరము, వికృతి, విహారము, ఏనాశము, ఏనూతన, వినోదము, వికాలము.

ని

నిలయము, నిరయము, నికషము, నివాదము, నికృంతనము, నికారము, నికర్షణము, నికాశము.

అతి

అతిక్రమము, అతివృష్టి, అతిరేకము, అతిశయము, అతిహాసితము.

సు

సులభము, సుగమము, సుగుణుడు, సులోచనములు, సుచరిత, సురుచిరము, సునీతి, సుమతి

అభి

అభిభావము, అభివాదము, అభిషేకము, అభివృద్ధి, అభిమానము, అభినయము, అభిమంత్రము, అభినవము.

ఉప

ఉపహారము, ఉపకృతి, ఉపగూహము, ఉపయమము, ఉపమాత, ఉపపనము, ఉపమానము, ఉపకారము, ఉపయోగము, ఉపయుక్తము.

పరి

పరిధానము, పరిదానము, పరిభవము, పరిశుద్ధుడు, పరిభూతము, పరిభ్రమణము.

ప్రతి

ప్రతికారము, ప్రతికూపము, ప్రతిఘటనము, ప్రతిజ్ఞ, ప్రతిదానము.

ఉత్

ఉచ్చయ, ఉచ్చారణము, ఉచ్చిష్టము, ఉజ్జీవము, ఉల్లాసము.

(4) లింగము

పుం. లిం.	స్త్రీ. లిం.	పుం. లిం.	స్త్రీ. లిం.
అయ్య	అమ్మ	గజము	గజి
పిత	మాత	అశ్వము	అశ్వ, ఒడబ
భ్రాత	స్వస	అజము	అజ
వరుడు	వధువు	కాకము	కాకి
అన్న	వదినె	చక్రవాకము	చక్రవాకి
అల్లుడు	కోడలు	వామనుడు	వామని
తండ్రి	తల్లి	మాతులుడు	మాతులాని
పురుషుడు	స్త్రీ	పద్మనేత్రుడు	పద్మనేత్ర
తాత	అవ్వ	అచార్యుడు	అచార్యాణి
రాజు	రాణి	రాక్షసుడు	రాక్షసి
దేవుడు	దేవి	గంధర్వుడు	గంధర్వి
స్నుష	జామాత	పత్రు	పత్రుణి
భావుకుడు	ప్రజాపతి	పతంగము	పతంగి
మగడు	పెండ్లము	పన్నగము	పన్నగి
శ్వశురుడు	శ్వశురువు	మశకము	మశకి
ఇంద్రుడు	ఇంద్రాణి	క్షత్రియుడు	క్షత్రియ
వరుణుడు	వరుణాని	శూద్రుడు	శూద్ర
భవుడు	భవాని	అభీరుడు	అభీరి
శర్వుడు	శర్వాణి	నాయకుడు	నాయకి
రుద్రుడు	రుద్రాణి	గాయకుడు	గాయకి
బ్రాహ్మణుడు	బ్రాహ్మణి	నర్తకుడు	నర్తకి
పతి	పత్ని	ఎద్దు	ఆవు
వృద్ధుడు	వృద్ధ	దున్న	గేదె
జరత్తు	జరతి	పుంజు	పెట్ట
భగవంతుడు	భగవతి	పోతు	పెంట
నరుడు	నారి	బకము	బకి
కామి	కామిని	పక్షి	పక్షిణి
కరి	కరిణి	ఉలూకము	ఉలూకి

443

పుం. లిం.	స్త్రీ. లిం.	పుం. లి.	స్త్రీ. లి.
సఖుఁడు	సఖి	కన్నురుఁడు	కిన్నరీ
మృగము	మృగి	ప్రభువు	ప్రభి
ఏణము	ఏణి	సుర	సురి
చమరము	చమరి	విద్యాధకుఁడు	విద్యాధరి
శశము	శశి	గురువు	గుర్వి
యువ	యువతి	సాధువు	సాధ్వి
ఉరగము	ఉరగి	పృథుము	పృథ్వి
హంస	హంసి	పద్మి	పద్మిని
మహిషము	మహిషి	శునకము	శుని
శుకము	శుకి	మార్జలము	మర్జలి
కోకిలము	కోకిలా	బిడాలము	బిడాలి
కపోతము	కపోతి	హస్తి	హస్తిని
హర్యక్షము	హర్యక్ష	సోమయాజి	సోమపీఠిని
మూషకము	మూషిక	దాత	దాతి
మరాళము	మరాళి	వగలాడు	వగలాడి
దోహిత్రుఁడు	దోహిత్ర	మేధావి	మేధావిని
హిత్రుఁడు	హిత్ర	మాయావి	మాయావిని
నారాయణుఁడు	నారాయణీ	విద్వాంసుఁడు	విదుషి
ఉపాధ్యాయుఁడు	ఉపాధ్యాయిని	మిండఁడు	మిండకత్తె
కవి	కవయితి	క్రేఁడు	క్రేత
గుణి	గుణిని	చెంచు	చెంచెత
చక్రవర్తి	చక్రవర్తిని	మగబిడ్డ	అడుబిడ్డ
శంఖరము	శంఖరి	చెలువుఁడు	చెలువ

(5) వచనములు

ఏ. వ	బ. వ.	ఏ వ.	బ. వ.
గురువు	గురువులు	కత్తి	కత్తులు
మగడు	మగలు	గది	గడలు
తేఁడు	తేండ్లు	వాహిని	వాహినులు

వ. వ.	బ. వ.	వ. వ.	బ. వ.
కలికి	కమికులు	పేరు	పేరులు. పేర్లు
జిగి	జిగులు		పేళ్లు
పందిరి	పందిళ్లు, పందిరులు	కొడవలి	కొడవళ్లు కొడవండ్లు
పిడికిలి	పిడికిళ్లు పిడికిళ్లులు	ఊరు	ఊళ్లు, ఊరులు ఊర్లు
చేను	చేలు	మీనము	మీసాలు, మీనలు
పేను	పేలు	అల్లుడు	అల్లురు
రేయి	రేలు	తరువులు	తరులు
వేయి	వేలు	పెండ్లి	పెండ్లిండ్లు
ఆవు	ఆవులు, ఆలు	చెవయలు	చెవయండ్రు
జాము	జాములు, జాలు	విల్లు	విల్లులు, విందులు
చుట్టము	చుట్టలు, చుట్టాలు చుట్టములు	తడి	తడులు, తళ్లు
		ఆలు	ఆండ్రు
		కోడలు	కోడండ్రు
		గండడు	గండండ్రు
ప్రూను	ప్రూకులు	జాణ	జాణలు
కొలకు	ప్రూకులు	అసుర	అసురులు
కొలకు	కొలను, కొలకులు	నాసిక	నాసికలు
కెలను	కెలకులు	ధర్మము	ధర్మములు
గవను	గవకులు	కర్మము	కర్మములు
గోరు	గోళ్లు, గోరులు	మొగిలు	మొగిళ్లు, మొగిళ్లులు, మొగిలులు
వేటకాడు	వేటకారు వేటకాండ్రు	గరిమ	గరిమలు
చెయువు	చెయువులు	మహిమ	మహిమలు
అనఁటి	అనట్లు, అంట్లు	వజ్రము	వజ్రాలు, వజ్రములు
పగడము	పగడాలు	గుండు	గుండ్లు, గుండ్లులు

(6) ఉపమేయోపమేయములు

(అవయవములు)

(ఉపమేయములు)

కొప్పు
జడ
ముఖము
నొసలు (నుదురు)
కనుబొమలు
కన్నులు

చూపు
నాసికము
అధరము

ముంగురులు

మగవానిపక్షము
గడ్డము
చెవులు
చెక్కిళ్లు
వలుకులు

దంతములు

గొంతు
వశలు

నాభీ

(ఉపమానములు)

నెమలిసింఘము, వింజామరము
నల్లత్రాచు
పద్మము, చంద్రుడు
అర్థచంద్రుడు
విండ్లు
కలువ, తామరతేకులు లేడికన్నులు, తువ్వెడ
కలువ చేపలు

బాణము, తుమ్మెదలు
నూగుపూవు, సంపెంగ పూవు, కోకేరు
లిద్రుమము, దొండపండు, మంకెనపూవు,
అమృతము, పంచదార తేనె, చెఱకు,
మామిడి చిగురు, పద్మరాగమణి
తుమ్మెదలు, నాచు, నీలిమేఘము, ఇంద్ర
నీలి మణులు

తలుపు, పీరము
మణిపండు
శ్రీకొరములు, తొమ్ముదులు, చక్కిలములు
కర్పూరము, అద్దము, చంద్ర ఖండము
చిలుక వలుకులు, కోకిల వాక్కులు, తేనె,
చక్కెర, చెఱకు, అమృతము,
మామిడిపండు

ముత్యాలు, మొల్లలు, వజ్రశకలములు,
దాడిమీ బీజములు, నక్షత్రములు

పోక కుత్తుక, శంఖము
అలలు, నిచ్చెనమెట్లు, మేడ మెట్లు, ఇసుక
అలలు [పూవు, చక్రము
సుడి, జడుగు, పొన్నపుష్పము, నూయి
పొన్న

(ఉపమేయములు)

నూగారు

భుజములు

పురుషుని ఘజము

కరములు

వ్రేళ్లు

నఖములు

నడుము

పిరుదులు

తొడలు

పిక్కలు

మీగాళ్లు

పాదతలము

మడమలు

కనులకాంతి

తనుగంధము

శరీరము

నవ్వు

నడక ప్రి

నడక (పురుషుడు)

కంఠధ్వని

(ఉపమానములు)

తుమ్మెదచాలు, చీమలబాద, నలాకు, కత్తి, నల్ల

త్రాచు, ఇంద్రసిలమగులువరుస, పొగ, మబ్బు

తామర తూండ్లు, పూవుల దండలు, తీగెలు

చిగురు, పద్మము

చిగుళ్లు, పెసరకాయలు, పద్మపు రేకులు, పగడపు

తీగెలు

నక్షత్రములు, ముత్యాలు, వజ్రపు ముక్కలు, మొగలి

రేకులు

ఆకాశము, సింహము, నడుము, పిడికిలి, పేదతనము

ఇసుకతిన్నెలు, బండిచక్రములు, భూమి

అరణికంబములు, ఏనుగు తొండములు

మొసళ్లు, వరిపొట్టలు, అంబులపొది, ఆవుతోక,

బాకాయ, తాబేళ్లు

చెంగలువలు, కెంపులు, పగడములు, మెట్టతామర,

చిగురు

మట్టిపండ్లు

మెఱుపుతీగ, కుందనము, ఒంగరువు, పచ్చి,

పసుపు కొమ్ము

ఉత్పలము, కర్పూరము, పద్మము, మంచిగంధము,

మొగలిపువ్వు

తీగమెఱుపు

వెన్నెల, పాలు, చంద్రకాంతమణులు, నుదుగు

మల్లెపూవులు, వజ్రాలు

హంస, ఏనుగు

ఏనుగు, సింహము, ఎద్దు

కోకిలి, పీఠ

— : —

గుణములు

(ఉపమేయములు)

(ఉపమానములు)

ఓర్పు

భూమి

కాంతము

ధర్మరాజు

ధర్మము

ధర్మరాజు, యముడు

సౌందర్యము

జయంత, వసంత, నవకూబర, చంద్రనలాలు

గాంభీర్యము

సముద్రము

ధైర్యము

పర్వతము

పరాక్రమము

శ్రీరాముడు, కుమారస్వామి, అర్జునుడు, పరశురాముడు, బలరాముడు

దానము

బలి, కర్ణుడు, దధీచి, శిబి, కల్పవృక్షము, కామధేనువు, చింతామణి, మేఘము

సత్యము

హరిశ్చంద్రుడు

బ్రహ్మ, బృహస్పతి

భాష

బృహస్పతి, శేషుడు, బ్రహ్మ

భోగము

ఇంద్రుడు

ధనము

కుబేరుడు

ఐశ్వర్యము

శంకరుడు

విద్యలు

బ్రహ్మ

విద్య

సరస్వతి

దయ (కరుణ)

బుద్ధుడు, విష్ణువు

సాత్వికము

ఋషులు

మాయ

రాక్షసులు

మోసము

నక్క

శుచి

అగ్ని

పాతివ్రత్యము

అరుంధతి, సీత, దమయంతి, సావిత్రి, పార్వతి, సరస్వతి, లక్ష్మి.

నీతి

చాణక్యుడు

వైరాగ్యము

మహర్షులు

(ఉపమేయములు)

(ఉపమానములు)

కీర్తి

హంస, వెన్నెల, నురుగు, ముత్యము, చంద్రుడు, వెండి, వెండికొండ, హిమాద్రి, మంచు, సరస్వతి, శివుడు, శంఖము, అమృతము, కల్పతరువు, కామధేనువు, ఉత్తైశ్రము, ఐరావతము, సింగము, ఏనుగు దంతము, పాలు, మంచిగంధము, నారదుడు, సరస్వతి, రెల్లుపూవు, నక్షత్రము, కర్పూరము, పెజ్జము, బిలరాముడు
ప్రతాపము అగ్ని, సూర్యుడు, పద్మరాగము, కురువిందము.

(7) వర్ణములు

తెలుపు.—చంద్రుడు, ఇంద్రుడు, ఉత్తైశ్రము, కల్పవృక్షము, హిమాద్రి, మంచు, ముత్యము, నవ్వు, తామరతూట్లు, గంగానది, ఏనుగు దంతము, అభ్రకము, అమృతము, పటిక, పథ, శివుడు, సింహము, నారదుడు, ఆదిశేషుడు, చంద్ర కాంతము, గంధము, కర్పూరము, చక్కెర, లొద్దగు, పాముకుబుసము, పుణ్యము

నలుపు —కృష్ణుడు, వ్యాసుడు, కాటుక, విషము, పాము, ద్రౌపద, కాళి, విదూరజము, ఆకాశము, అర్జునుడు చంద్రుని మచ్చ, శ్రీరాముడు, శని, అమావాస్య, చీకటి, రాహువు, యముడు, మదము, శృంగారరసము, కాటుక, పిట్ట మెడ, నెమిలి మెడ, నీడ, దుర్మార్గుని మనస్సు.

ఎఱుపు.—జైత్రము, కోతి ముఖము, పగడము, దొండపండు, చిగురుటాకు, మాణిక్యము, అస్తమయము, అంగారక గ్రహము, కుంకుమ, ఇంద్రగోపము, ఖడ్గోదము, జిహ్వ, తక్షకుడు, తేజస్సు, కోపము.

పసుపుపచ్చ:—దీపము, ఇంద్రుడు, బంగారము, గరుత్మంతుడు, శివుని నేత్రములు, బ్రహ్మ, వీరరసము, కోతి, గోరోజనము, కింజలచములు, పసుపు, చక్రవాకి, హరిదళము, మణిల.

ఆకుపచ్చ—ధూళి, సాలెపురుగు, గృహగోధిక, కపోతము, మూషకము, కాళి, కాకికండము, సూర్యుని గుఱ్ఱములు, బుధగ్రహము, మరకతము.

